IOANNIS CARAMVELIS PRIMVS

CALAMVS

SECVNDAM PARTEM METAMETRICAE EXHIBENS.

A P O L L O
C E N T R I C V S.

Ingredere audacter: Metametricus ostia Nilus
Octo aperit, latice & tuto naues excipit omnes;

CCC.

HVc pertinent carmina, quæ à centro, aut etiam in centrum procurrunt: & quia fabricari possumus, quæ per literas, syllabas, aut dictiones à centro legantur, debebo differere de singulis. Considera Tettagonum, quod Figura VIII. & XI. Tabulæ XX. proponit. In latrunculorum lusu sunt calculi, qui non nisi in planum & rectà mouentur: sunt & alij qui per angulos obliquè currunt: illos *Roques* Hispanos vocat; hos *Delphines*. Sunt & alij, qui vtroque modo currunt, quos *Damas* dicimus: quolibet modo ex istis poteris procedere, si ab Apolline Centrico conducaris. Figuram IX. & X. Tabulæ XX. debitâ attentione mediteris. Vt meliùs vtrumque motum intelligas, & nullum errorem in excursu committas adnotato in altero Diagrammate motu plano à centro haberi vocem IESVS: in altero motu, qui ex plano & obliquo compositus sit, à centro haberi vocem MARIA. Duo Diagrammata adhuc sunt iterum recognoscenda, videlicet illa, quæ Figura XIII. & IX. Tabulæ prædictæ præseferunt.

Si vtamur dictionibus vtrinque peruijs, omnia in melius vertent: tales sunt AMA FAMA: LVX EXVL: ATLAS AMAS ALTA: ALTA SIDIS ALTA; SINE LEGE LENIS. *&c.* [*Atlas* habet in vocatiuo *Atlas* more Latino, & *Atla* more Græco.]

MVSA I. SIMPLEX

CCCI.

PRIMVS procedendi & legendi modus, quem planum diximus, hodie communis est, & frequenter à Iunioribus Poetis exercetur. Reperimus etiam aliqua antiquorum Diagrammata, quæ non carent labore & ingenio. Interim, vt habeat Lector, quos imitetur, hoc propono.

```
s u d n a n a n d u s
u d n a n i n a n d u
d n a n i d i n a n d
n a n i d r d i n a n
a n i d r e r d i n a
n i d r e F e r d i n
a n i d r e r d i n a
n a n i d r d i n a n
d n a n i d i n a n d
u d n a n i n a n d u
s u d n a n a n d u s.
```

Nominis F medium, initium notat ominis: unde
Quatuor in partes fama canora fluit.

Sicut hoc nomen *Ferdinandus*, sic etiam alia quælibet laberynthæis ambagibus hæc Musa implicat: sic etiam interdum versus integros Hexametros, Pentrametos, Sapphicos. &c. quorum Author admirationem apud indoctos plurimam, non verò apud doctos magnam laudem lucrabitur.

Hic scribendi modus statim impingit in oculos, cùm prima linea sit aloga & ineffabilis: hanc ego ob rem, cùm eiusmodi carmina aut diagrammata volui condere, vsus sum vocibus recurrentibus; considera Diagramma subsequens. Exhibitum in fuit promotione cuiusdam amici, qui locum primum, quem calculo integerrimo Iudicum obtinuit, iure meruit.

j u r e m e r u i
u r e m e m e r u
r e m e r e m e r
e m e r u r e m e
m e r u I u r e m
e m e r u r e m e
r e m e r e m e r
u r e m e m e r u
j u r e m e r u i.

Hoc Paradigma multò eſt pulchrius antecedenti, quoniam non ſolùm à centro, ſed ab omnibus extremitatibus, currendo, recurrendo, aſcendendo, & deſcendendo legitur *Iure merui*.

MVSA II. INGENIOSIOR.

☞ CCCII.

SECVNDVS modus multò eſt nobilior primo, & poterit carminum intellecto proſluuio concatenari & elucidari. Ponamus aliquod exemplum. Eſt apud Pragam Albus Mons, in quo ille generalis conflictus inter Catholicos & Lutheranos habitus. Actum ibi de ſummâ rerum omnium: victoria obtenta: Hæretici deleti, trucidati, fugati. In quo belli loco, non Marti, ſed Chriſto, bellorum ſummo Deo, ſacellum erectum & dicatum: cui multas alij Inſcriptiones aptarunt, hanc Ego ſculpi volui: nimirum, AMA FAMA. eſt in manibus omnium, nec debuit ſecundò recudi; maximè, cùm libeat eius loco reponere Epicedium, quod Carolo Philippi I. II. & III. nepoti filio & fratri ſcripſi: quod quia nunquam impreſſum, huc adſcribo. [Vide T bulam XXIX.

Hoc Epicedium indigere aliquâ explicatione videbatur, & ideò potuiſſent in altero Vrnæ latere verſus ſequentes, illud exponentes, inſculpi.

Siſte gradum, quiſquis venias ad limina Templi,
Et Famæ CAROLVM, *dicito*, SEMPER AMA.
Hoc ipſum reſonant lapides, hoc ſculpta ſepulchro
Grammata: & hoc ipſum nobile marmor ait.
Angulus omnis AMA *reboat, centrumque viciſſim,*
Quocumque aduenias, FAMA *reclamat* AMA.
Interiecta etiam minor addit litera verſus,
Quos lachrymas inter pagina noſtra dabit.
Ante dieM cArolus (Ferat vndAs Mæſtus Amaro
Maximus oceAnus. Ferat, inFerat ArMa dolori.)
Mortuus ante diem Fuit infans cArolus: hũc Fors
Abſtulit è Mundo, quiA Fortè timebAt ouAntem.
FortunA carolus mAior Fuit, omniA MAgnos
proFundAnt elegos, proFundAt Mũdus AmarAs
pectore ab aFFlicto lAchryMAs. MonumẽtA Fatiſ-
Flẽt cArolum. MuſAe Flẽtet caroli Aurea Fata. (cũt
spes erAt Mundi hiſpAni, FrAterq; monArcha:
parcA illum FallAx rApuit Fælicibus Annis
Marti infenſA Fero: carolus nAmq; ipſe Fuiſſet
Ante dieM victor: turMAs eFFudiſſet iniquAs
HæreticuM, caſſoſque AniMos. dic ergo viator,
terrA leuis carolo; FrAtri ſit Maxima vitA.
Iſta tibi dicturus eram: nunc perge: remotis
Dicere, ſi libeat, gentibus iſta potes.

FLoret hodie, & inter ſublimia Ingenia Europæ non occupat ſecundum locum D. Petrus Franciſcus Paſſerinus, Vir doctiſſimus & eruditiſſimus, quem à Viris Magnis celebratum Tabula XVIII. Orbi literario commendat. Multa ſcripſit, in quibus artificioſæ ideæ relucent, ex quibus etiam hîc aliqua proprijs locis interſerentur. Interim, vt illa Lamina intelligatur, verſus inſculptos æri ſubtraho, & vt faciliùs legi poſſint exſcribo. Igitur

Eximium & Clariſſimum Dominum Magiſtrum noſtrum Petrum Franciſcum Paſſerinum.

AMA FAMA.

Aurea iaM redeunt sAturni tempora: Florent
itAlia Muſæ ecce plAcentiA MAgniFice reFertA eſt
Fauſtis AnthoruM numeris, vAriiſque cAMœnis.
At Flores inter dAt Fructum AcadeMicus Almũ
phœnix FrAnciſcus Laudenſis gloria gentis.
Fũdit ab ore Meles, nAm FloridA carMinA fũdit
Qualia fAtidicæ vates MirAntur amantque
cAſtaly Fontis fœcundæ numine muſæ. (*fert*
Hic linguA, hic calaMo chArites ſuper æthera pro-
Hoc florente Aulæ ExiMiæ dominAntur Athenæ:
Hicque FacultAtes Maiores Auſpice firmAs
Radices Mittunt, ſchola dAret FAMA peritA
plaude, faueque viro Angelico: facunda Magiſtri
cinge triumphAnti FelicitA teMporA lAuro.
FortunaM ſuperAt meritis; nam candida reFert
ExemplA ExiMiAe virtutis. cArMine digno
vt laudare queAt, Famam iuuat AlMA Minerua.

☞ CCCIII.

EIuſdem artificij eſt Tabella olim ad laudem Regis Hiſpani (noſtri Clementiſſimi Domi-

Domini) facta: cuius Clauim torquebant isti Versus.

Vndique Praco SVVS *Magni canit acta Philippi,*
Vt SVA LAVS *generosa quater sit nota per orbem.*
A centro SVA LAVS *educitur: atque vicissim*
In centrum SVA LAVS *resilit: namq; omnia Quarto*
Soli ceu Centro debentur serta Philippo.

In hoc igitur labyrintho, in quo lineæ exteriores dant vocem SVVS: à centro quocumque dirigantur oculi, legitur LAVS: & ab angulo quocumque ad oppositum inuenitur SVA LAVS. Cùm illum Regi adhuc puer consecraui, versus hos interserui.

Sacrabant Veteres Vertumno! AudiS(2)honores
Vt piA votA DeVs redderet (3) Vndipotens e-
rrabAnt; siquidē sAcra debVit(4)orbis Adorans
Laudibus hac quArtū(5)Vertere ad Austriacū.
Accipiet Versus (6) generosVm munus ab illo,
Vertumni siquidem nVmina Vincit ouanS.

Fuit Vertumnus Hetruriæ antiquissimus Rex (aut etiā Deus, iuxta Ethnicorum Theologiam.) Dictus à vertendo, quòd in omnes figuras commutaretur, vt Nymphæ Pomonæ placeret. Vide Ouidium *Transformationum lib.* 14. Horatium *libr.* 2. *serm.* Varronem *libr.* 4. *de lingua Lat.* & alios, qui de illo scripserunt. Tiberius Donatus vocari *Vertumnum* non putat, sed *Vertunum*: & probat, quia dicimus *Neptunum* & *Portunum*, non autem *Neptumnum* & *Portumnum*. Vocantur *Vndipotens*, quia supra omnem spem lacum Curtium aperuit, fecitque vt in Tiberim exoneraret: vt *Fastorum sexto* inquit Ouidius. Hinc putarunt nonnulli *Vertumnum* & *Neptunum* duo esse nomina, & vnam rem: imò & nonnulli esse vnicum nomen. & differentiam à Græcis characteribus ortam: nam υ Græcè est, hoc est *u*: & p. Græcè ρ, hoc est *r*. quam ob rem, ..., si prima proferatur vt υ erit *Vertunus*: & , si tertia proferatur vt *p*. erit *Neptunus*.

Rex esse debet, quidam Politicus Vertumnus; omnibus omnia: vt singulos in obedientiâ contineat. Debet gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus: &c. At non est iste locus, vt conceptum hunc stylo vberiore exponamus.

☞ CCCIV.

EODEM Lemmate vsus fuit D. Claudius Clemens, nostri Emauntini Cœnobij Religiosus à nobis iussus Abbatem Altenburgensem celebrare. Vterque est iam (sic spero) Cœli incola; at illorum memoria perennat in Tabulâ XXIII. ex quâ Carmina sequentia describo.

Summa Viri magni lAus est, & gLoriA VirtuS
(2)QuA Velut Auricomus soL in te cLarA corVscat,
(3)QVā mea musA cupit ceLebrAre: sed ilLa fAte-
(4)hAnc Laudare sūtenuē superAre cothurnū(iVr
nam tuA te quanto virtus subLimAt honore,
(5) Aspicit, & veLuti stellAm fVlgere decorAm
pLaudAt(6)nūc LAetus, quisVis virtVtis amAtor
prasuLis vnius(7) cLArè sVb corde coru(S)cos
fVlgentis cernAt radios(8) Landemq; recLusAm,
prasVle prVdenti, quo nunc sAcer ordo refuLget;
cui doctrina(9)meL est, fauus & sApientia, virtVs
digna viris mAgnis, æterna Laude perennās(des:
(10)Et quAnta pietate vaLet, quAs cArmine Lau-
vt cAntare(11) qVeam digno, mea musA faueto.
hic vigilans, fidei custos, hic denique pAstor,
LaudAnda(12)Vita meritis, in eoqVe relucent
AngeLus mores, cui Laus, cui gloriA in aeVm (13)
ESt, qVod demōstrAris, vaLeAt quid vi Vida virtuS.

☞ CCCV.

EIVSDEM D. Glaudij est Labyrinthus, quem exhibet Tabula XXII. vnde numeros sequentes exscribimus.

Augustum cernEns vultum, maceRataquE mēbrA,
(2)Suspicor angElicum foRmatum ex aëRE corpus.
(3)ExploRo mElius, miroR similem esse columnaE
(4) Quā iussit Dominus pRaE castris israeL iRe.
(5)Recto hac cōducEt nos tr(A)mite in astra sEqua
(6)flectūt aRdEntEm miracula casaRis trā,(muR.
(7) Exilium iniustum Renuit cùm pEnna notaRE,
(8)Doctorū hic splEndoR, pateR eximiusquE magister
(9)Atque ascEtaRū phoEnix, laus, gloria, normA.

In voce *Israël*, iussit vltimam corripi, quod multi fecerunt & faciunt. Singulas Labyrinthi lineas singulis Hexametris concatenauit, quod in altero Labyrintho non fecerat. Discrimen ob oculos patet; nam vtrobique Arithmetici numeri lineas Labyrinthi distinguunt, & tamen tantùm in hoc vltimo in carminum initia incidunt.

☞ CCCVI.

SICVT ex quatuor angulis maiores literæ, sic & minores, quæ illas vinciunt, possent legi, si debito modo scribantur. Hanc ob rem Tabulam XXI. addidimus, in quâ nostri Monasterij Studiosi Reuerendissimi D. Iosephi Costaltæ optimi mei Domini & amici virtutes celebrant. Considera igitur qua arte & modo sequentia ibi Carmina concatenantur.

SuspiciVnt Vulgò (2) SVblimes, pVrior aVtem
(3) sedVctos gentVs iVdicat esse (4) Viros.
cVlmina(S) VccessV eximio linqVisqVe fVgisque
(5) QVos fortVna sVis, Vult tribVisse thronoS.

Hæc eadem, vt in Pegmate videris, Disticha, ex omnibus angulis, progrediendo, recurrendo, descendendo, & etiam adscendendo leguntur.

☞ CCCVII.

ARGVMENTI similitudo postulare videtur, vt hanc addam Tabellam tetragonicam, quam ante annos multos adhuc adolescens, scripsi, ad laudem Reuerendissimi D. Petri Solis y Coronel,

ronel, Sacræ Theologiæ Doctoris, in trium Studiolorum promotione, quos Academico ritu Doctorali Laureâ coronauit. Adludens ad promouentis nomen reduxi ad Labyrinthum Lemma, quod Tabulæ XX, figura XIV. repræsentat: quod ipsum legebam diuersimodè: hoc videlicet, aut illo modo, dictiones diuidendo aut dispungendo. Vnam aut alteram Lectionem scribo,

Soles(nom.) coronare mirè (Corona) *soles* (verb.)
Soles (nom.) *coronare mirè corona soles* (verb.)
Sol es: coronare: mirè corona: Sol es. &c.

Prima linea reddit hunc sensum. *Tu, qui es corona & honorificentia populi nostri soles (assoles) mirè (mirabiliter) coronare & laurea redimire eos, qui in* Orbe *literario sunt* Soles. Secunda parum differt à primâ; vocem enim *Corona*, quam illa in Vocatiuo voluit esse, vt ipsum Promouentem afficeret: hæc ad Ablatiuum reducit, vt instrumentum coronationis ostendat. An non omnes, qui coronantur, coronâ coronantur? minimè: nam multi carcere, multi compedibus, & multi laqueo coronantur. Tango conceptum curiosum, quem alibi vberius edissero, ostendens præmia omnia esse corona, & debere capitibus, hoc est, meritis proportionari corona, enim, si sit capite maior aut cadet ad humeros, & erit collo annulus, qui hominem ambitiosum strangulet: aut per humeros transiens descendet ad tibias, & compedum more hominem ambitiosum in captiuitatem & seruitutem reddet. Ergo præmium, vt corona sit, debet esse tantisper minus meritis. Et hunc conceptum paucis insinuasse sufficiat.

Tertia linea sic potest explicari. *Tu es Sol: coronator (nempe radys splendore, fama, opinione, authoritate) & postquam coronatus fueris alios mirè corona (nempe etiam fama & splendore) nemo enim, nisi qui lucet, potest illuminare. Ergo tu, vt hoc facias*, Sol es.

His ergo præmissis ipsummet Labyrinthum ponamus & dilucidemus.

SOL ES	Petra	CORO NA	*schola, quem dulcis he*	RE MIRE	replet Amor lauris, quemque	CORO NA	t Ho nos	O LES.
uper de	CORO NA	*tus celebra be*	RE MIRE	Docta	RE MIRE	sedes are	CORO NA	Iouis. Flore
CORO NA	*sti Musas Regalis he*	RE MI RE	mque	CORO NA	bus lucis honore, tuæ. Opta	RE MIRE	tuos (de	CORO NA
m lum ne fulgens. Opta	RE MIRE	tuos sacra	CORO NA	Lares. Vota	CORO NA	ssent Musæ, quæ pange.	RE MIRE	occisi que
RE MIRE	gia fata solent. Esto	CORO NA	ferunt	SO LES	tibi namque	CORO MA	s. Hes pere	RE MIRE
ruder: Phosphο	RE MIRE	nouas. Viue	CORO NA	poli, iuuenis doctos que	CORO NA	Cui in	RE MIRE	*gno multa*
CORO NA	*patet. Gaude*	RE MIRE	tibique pias offer re	CORO NA	s. Gaude	RE MIRE	*tuas docta*	CORO NA
scho las. salue: viue	CORO MA	*loci, laus dulcis he*	RE MIRE	gis Oli na;	RE MIRE	*gia Atlantis honos. Viue*	CORO NA	scholæ
SO LES	orna re	CORO NA	*Opta*	RE MIRE	*etiam summa*	CORO NA	::::::	SO LES.

Hoc modo placuit Labyrinthum disponere, ne Sculptori & Typographo molesti essemus: nam in Manuscripto singula curiosissimè repræsentantur: loco enim vocis SOLIS, duo Soles pinguntur: & loco vocis CORONA ponitur ipsamet Corona: & loco vocum RE MIRE, notæ Musicæ illis correspondentes.

Fortè non omnes scient hoc Pegma legere: Ergo maioris claritatis gratiâ, secundum summo calamum, & versus distinctiùs rescribo.

SOL ES, *tetre*, CORONA *schola, quem dulcis he*REMI
RE*plet Amor: lauris quemq;* CORONAT *honos*.
SOLE *super(2) de*CORONAT*us, celebrabe*RE MIRE,
Docta REMI RE*sides arce*, CORONA Iouis.

Flore

Flore (3) CORONA*sti Musas Regalis be*REMI.
REM*que* CORONA*bis lucis honore tuæ*.
*Opta*REM IRE *tuos* (*de*CORO NAM *lumine fulgent*)
(4) *Opta*REM IRE *tuos sacra* CORONA *Lares*.
Vota CORONA*ssent Musa,que pange*RE MIRE
Occiduque (5) REMI REG*ia fata solent*.
Esto CORONA: *feru*. T SOLES *tibi namq;* CORONAS
*Hespe*RE MIRE *rudes* (6) *Phosphe*RE MIRE *nouas*.
Viue CORONA *polis; iuuenes doctosque* CORONA,
Ecce REMI REG*no* (7) *multa* CORONA *patet*.
*Gaude*REM IRE, *tibique pias offerre* CORONAS;
*Gaude*REM IRE *tuas, docta* CORONA *scholas*.
Salue (8) *Viue* CORONA *loci: laus dulcis be*REMI,
REG*is Oliua*: REMI REG*ia*, *Atlantis honos*.
Viue CORONA: *scholæ* SOLES *ornare* CORONA
(*Opta*REM IRE *etiam*) *summa* CORONA SOLES.

Si non obscurus,& vario errori obnoxius, Labyrinthus non esset: hanc ob rem,nisi errare volueris, & nunquam ad lucem redire, filo indiges; quale Ariadna dedit Theseo: Ariadna, inquam,cui coronam nouem stellis formatam, quam à Venere Bacchus receperat, dono dedit. Hanc ob rem & Epistolam addo, quam tunc scripsi.

☞ CCCVIII.

TIBI Præsul Reuerendissime, salutem dico, Xenium mitto, & quia obscurum & obnoxium erroribus, consilij mei rationem addo. Est Labyrinthus locus obscurus ambagibus mæandris & erroribus plenus; in quo, qui Ariadnæ stellis coronatæ filo careat, periclitabitur, & inextricabilem errorem experietur. Tibi ergo, cui à Sole & à Coronâ nomen, Labyrinthum hunc consecro, vt tanquam Sol, illum radijs illumines, & vt Corona honores Dædalum, qui illum construxit. Ariadnen quæ filum inuenit,& Theseum, qui illo fuit vsus.

Sol es,Petre, Corona scholæ; quem dulcis heremi
Replet Amor, lauris quemque coronat Honos.

Et meritò te dico *Solem*: nam sicut ille in Orbe æthereo, sic tu in Orbe literario es solus. Iudithæ triumphanti acclamabant Hebræi, *Tu Corona Israël: tu honorificentia populi nostri*. & nos tibi post tot victas in arenâ scholasticâ difficultates, acclamamus. *Tu Corona scholæ, & honorificentia nostræ Vniuersitatis*. Quietis amore afficeris: &, vt tibi viuas, solitudinem amas, & ad heremi delitias & tranquillitatem anhelas. Sed frustrà. quoniam non tibi soli, sed toti Europæ natus, esse debes, qui tuæ scientiæ radijs vniuersam illustres. Alios lauro coronauerit Honos; te lauris: quoniam in Philosophiâ, in Theologiâ, & in Iure Canonico lauream indeptus, es nostræ ætatis Trismegistus, ter maximus.

Sole super decoro natus: celebrabere mirè
Docta Remi resides arce, Corona Iouis.

Fumosa alij ostendant suorum atauorum stemmata: tua fumo carent, luce exuberant, nam à Sole proueniunt. Familia enim *Solis*, è quâ tu es natus, *Solis* familia est; quot enim illa filios, tót Respublica Parhelios habuit. Celebrari mereris, at non vulgari labio: nam miræ & heroicæ virtutes tuæ, miram & peregrinam eloquentiam postulare videntur, vt dignè possint dilaudari. Iuppiter multas coronas habet: alias diuites, alias splendidas, alias doctas & eruditas. Ex harum censu es tu, qui doctis tuis speculationibus & obseruationibus Iouis Theoricam dilucidasti.

Sed,cur diceris in arce Remi residere? cur non potiùs in Romuli? Respondebo duos Iuristarum terminos tanquam duas Herculis columnas, nostro Labyrintho imponendo. *Ius in re*,& *Ius in rem*, sunt illi: Ergo *non plus vltra*, Iam meam mentem capis, & expositione vlteriore non indiges. At quia ista fortè epistola ad manus aliorum perueniet, patere, vt duas periodos etiam illis scribam, nam & ipsis sum debitor. Romulus Remusque ad coronam ius habent: ille in re, iste in rem. Ergo Principes sunt in solio Romuli: Doctores verò in solio Remi; coronas enim, quas sapientibus adsignauit Astræa, Fortuna consignauit diuitibus: quoniam, si afferente Platone, populus ille felix est, in quo aut philosophantur Reges, aut Philosophi regnant, Respublica, quæ habet ius, vt sit felix; habet ius, vt doctos ad coronam promoueat. Hanc ergo ob causam Tu

Flore coronasti Musas Regalis heremi,
Remque coronabis lucis honore tuæ.

in adolescentiâ enim, dum in monasterio tuo, quod sicut pleraque omnia nostri Ordinis, in deserto est erectum, priuatum ageres, vitam Sanctissimi Patris nostri Benedicti, floridissimis versibus edisseruisti, iam senior, regimini admotus, labio & calamo, non solùm Ordinem, sed etiam Hispaniam honoras.

Optarem ire tuos (decoro nam lumine fulgent)
Optarem ire tuos sacra Corona Lares.

Lauæ & Mercurij filij Lares esse antiquitatis monumenta me docent: quod hodie esse verum percipimus, cùm Angelus Manrique, Lara sit & Marcurius (illud familiæ, istud ingenij nomine) cuius discipuli sunt illi Collegij Salmanticensis Lares, ad quorum conditionem & consortium anhelo. Sed standum est auitis Ordinis institutis, qui Philosophicas sententias in alijs Collegijs à Iuuentute Monasticâ addiscendas disponit. Et quidem hæc mea

Vota coronassent Musæ, quæ pangere mirè
Occisique Remi Regia fata solent.

Et quidem Remi fata Regia sunt mira. Rex fuit creatus & coronatus post mortem: mortuusque æquè regnabat ac Romulus, qui viuus erat. Fratricidij enim scelus lues pestifera sequuta est, nec aliter sedari potuit, quam coronâ Manibus Remi dedicatâ: vnde Virgilius in Operis Diuini primo. *Remo cum fratre Quirinus Iura dabant*. Et hæc mira Remi fata manent vniuersos Doctores, qui libris clarent: quoniam in Tribunalibus ius dicunt populo, etiam mortui: Principes enim qui debent coronam Fortunæ, regnant dum viuunt: Periti, qui Lauream debent doctrinæ, regnant mortui; nam viri Principes ex Doctorum mortuorum consilio iura dabunt. Tu igitur, cui est Corona sapientia, Theologiæ Candidatis, quos promoues,

Esto Corona: ferunt Soles tibi namque Coronas,
Hespere mire rudes: Phosphore mire nouas.

Profectò mira est Stella, quam Veneri athereæ consecrauit antiquitas; quæ Solem antecedens mane, *Lucifer*, & sequens vespere, dicitur *Hesperugo*. quam hodie imitari vidêris; nam Theologicum diem aperis, claudisque: aperis enim claris & acutis ingenijs, obscuris & obtusis occludis. Ergo

Viue Corona Poli; iuuenes doctosque corona:
Ecce Remi regno multa corona patet.

verè in Remi regno: in Maiestate, quæ sapientiæ potiùs quàm Fortunæ debetur: nam Coronas tres possides, & in millenas alias habes ius: quod viuas, deuiuas, semper es habiturus. Sabæa Regina sapientiæ Salomonis optabat esse discipula & auditrix: & Ego illius exemplo, quia Te vt Literarij Orbis secundum Salomonem veneror,

Gauderem ire; tibique pias offerre coronas:
Gauderem ire tuas docta Chorona Scholas.

Scholas, inquam, non Scholam: tam enim vniuersale ingenium debes Deo, vt non vnâ scientiâ aut scholâ contentum totam artium & Facultatum Encyclopædiam sine vllâ confusione aut perturbatione complectatur. Ergo.

Salue. Viue Corona loci: laus dulcis heremi:
Regis Oliua: Remi Regia: Atlantis honos.

Alios honorat dignitas, tu semper locum & dignitatem, ad quæ promouêris, honoras. Heremi es laus & gloria: quoniam Deo & Tibi viuens, in foro es solus; & in Musæo multos cosque illustrissimos Comites habes, vt nunquam minùs solus sis, quàm cùm solus. Coronæ ex oleis Mineruæ; militibus, Idibus Iulij, & aliàs Ouantibus Principibus datæ: Regia Remi dignitas est posthuma: & Atlantis honos æthereus. Tu igitur es Oliua scientiarum Numini dedicata: quæ hodie milites veteranos ouantes & triumphantes laureâ Doctorali coronas; quos admones, vt respiciant Atlantem & Remum. Hunc, quia *esse beatus, ante obitum nemo supremaque funera debet*: illum, *quia vera beatitudo in cælis est*. ergo

Viue: Corona: Scholæ Soles ornare Corona
(Optarem ire etiam) summa Corona soles.

Scholæ dixi soles: nam te promouente nullus vnquam Laureâ coronatur indignus. Viue igitur: & illustrissima ingenia, quæ vt Soles in academiâ fulgent, honorare & lauru redimite perge: & diligere tuarum laudum præconem: &c.

MVSA III. LEXICA.

☞ CCCIX.

Literis hucusque sumus vsi, vt Diagrammata Centrica componeremus: Vnde Musam I. quam simplicem diximus, *Literariam* potuissemus vocare. Scholam ingeniosiorem adeo, & Musæ Lexicæ numine & influxu promotus, Carmina centrica subscribo.

Possem illa multis modis componere: at, quia mihi atrident disticha: aio ea futura esse pulchra, si ad istam ideam reducantur.

I II III IV
-◡ ◡-◡ ◡-|◡◡-|--◡,|◡-◡:
VII VI V IV

Habeatur ratio consonantium tanta, quantam recursus postulet, ne fortè aliqua vocalis per synalœpham importunè elidatur. His apicibus hæ voces poterunt adnumerari.

Innumerabilibus curis torquetur Achilles:
Vexatur morbis immedicabilibus.

quæ recurrunt à fine Pentametri, vt vides,

Immedicabilibus morbis vexatur Achilles:
Torquetur curis innumerabilibus.

Dictiones possunt esse compositæ, & omnes, quæ in vnam cellam cadunt, debebunt etiam simul legi. Laudemus ergo Sanctos Martyres,

qui

qui oderunt animas suas in hoc mundo, & gloriâ æternâ coronantur.

Arma virosq canit		numeris		Diuinus		Apollo
	metris		laudatus		Homerus	
modulis		discretus		Arator.		Parnassus
	facundus		Erasmus		Lucanus	
cœlestis		Amœnus		Solinus		cytharis
	Ianus		Crinitus		rhythmis	
Aplanes		Bettinus		fidibus		Sydera celsa Poli

Huic Labyrintho est similis, quem Tabula XIV. exhibet.

- ∪ ∪ - ∪ ∪ -	ϖ-	- - ∪	∪ - ϖ	- - ∪	ϖ-	- ∪ ∪ - ∪ ∪ -
Arma virosq; canit.	*numeris metris modulis*	*Diuinus laudatus discretus facundus cœlestis*	*Apollo Homerus Arator Erasmus Amœnus Ianus Aplanes*	*Parnassus Lucanus Solinus Crinitus Bettinus*	*cytharis rhythmis fidibus*	*Sydera celsa poli*

Oportet igitur, vt huius mensuræ - ∪ ∪ - ∪ ∪ - habeat dictiones duas: huius ϖ- sex: & huius - - ∪, decem: & tandem huius ∪ - ϖ septem.

Prima 1
Secunda 3
3
Tertia 5
15
Quarta 7
115
Quinta 5
575
Sexta 3
1725
Septima 1
1725

Hic posset aliquis inquirere, Quot carmina hoc Diagramma contineat? Cui respondendum mille illud septingenta & viginti quinque complecti: hæc enim dat exactè computus. Dictio enim prima (- ∪ ∪ - ∪ ∪ -) semel ponitur, & multiplicata per dictionem (ϖ-) quæ ponitur ter, dat tria: & hæc multiplicata per tertiam dictionem (- - ∪,) quæ quinquies ponitur, dabunt quindecim: Et hæc 15. ducta in dictionem quartam (∪ - ϖ) quæ septies reponitur, dabunt centum-quindecim: Et hæc ipsa 115. ducta in dictionem quintam (- - ∪,) quæ quincupla est, dabunt quingenta septuaginta quinque. Quæ ducta in sextam dictionem (ϖ-) quæ triplex est, dabunt mille septingenta & viginti-quinque carmina Disticha retrograda, vt dicebamus: vltima enim dictio, cùm semel tantùm ponatur, non auget numerum.

Hoc carmen centricum non est, sed angulare: quoniam ab angulo *Arma*. ad angulum *Sydera*, & contrà, procurrit per omnia media. Qui igitur eiusmodi Diagramma vult concedere primò componat vnum distichum iuxta ideam præmissam. quale est hoc:

[*Sãguine-stelligerum*] *Petrus mercator Olympum.*
Matthæus, passus [*Vulnera-multa, polum.*]

Deinde *Sanguine stelligerum* scribat in primo angulo: & *Vulnera multa polum* in vltimo. Posteà reliquas voces per cellas superioris lineæ & vltimæ columnæ alternatiuè, vt respicis: Vox *Olympum* cadet in angulum superiorem dexterum, & ab illo angulo ad angulum è diametro oppositum debebunt singulis cellis inscribi dictiones æquisyllabæ, huic quãtitati ∪ - - respondentes. His notatis facile erit per parallelas vias voces cæteras multiplicare. Et, vt maneamus in exemplo posito, vt Philomusus sciat, quot dictiones, & qualium singulas syllabarum debeat colligere, vt huiusmodi labyrinthum conformet, eumdem simpliciter rescribo.

HInc transeo ed Carmen Centricum, cuius gratiâ hæc sunt dicta. Considera igitur diagramma præcedens, quod *Carmen angulare* vocaui: & scias Carmen Centricum nihil esse aliud, quàm quoddam compositum ex quatuor Angularibus. Sumo igitur carmen liberum, & quintam-decimam ad Reuerendissimi & Illustrissimi D. D. Thomæ Sarriæ Archiepiscopi Tranensis & Salpensis, mei amici charissimi laudem delineo. Eam attentè considera.

Ecce Centricum paradigma è quatuor Angularibus conformatum. Hic curiositate arithmeticâ illectus interrogat Candidus Lector, Quot versus contineat hoc Diagramma? *Prima*

Re-

Responsio esset hæc. Præcedens (hoc est Angulare) complectebatur 1725. disticha retrograda: hoc est 3450. simplicia: & quia singula retrocurrentia binis æquiualent, complectetur 6900. Cùm autem hoc quadruplo numerosius sit, continebit versus viginti nouem mille sexcentos. Dices hunc numerum esse vero-similem: multæ enim voces in compositione coincidunt: carmen enim Angulare habet septem canones & septem columnas, & hoc Centricum non quatuor-

1725	
4	
6900	
4	
29600	

Prima	1		4480
Secunda	8	Quinta	20
	8		89600
Tertia	20	Sexta	22
	160		1 9200
Quarta	28		89600
	1280		10 5200
	320	Septima	4
	4480		4, 300, 800
			17, 203, 200

decim, sed tredecim canones & tredecim columnas tantùm, adeoque multò pauciores versus. Sit igitur *vera responsio*: primam dictionem (– ∪ ∪ – ∪ ∪ ·) in centro poni semel; secundam (∪∪ –) octies: tertiam (– – ∪,) vicies: quartam (∪ – ∪) vicies octies: quintam (– – ∪,) vicies: sextam (∪∪ –) duodecies: & septimam (– ∪ ∪ – ∪ ∪ –) quater: & facta successiua multiplicatione resultare 4; 300, 800. hoc est quatuor milliones trecenta millia & octingenta disticha retrograda. Et quia singula disticha retrograda quatuor carmina complectuntur, continebit hoc Centricum Diagramma versus 17, 203, 200. hoc est septemdecim milliones ducenties & ter mille & ducentos.

Modus vtendi hoc labyrintho, & legendi ista carmina est facilis & hoc sapphico expressus.

Angulo è quouis properante cursu,
Lector, ad centrum venias, vel ipsos
Præpes à centro repetas, notabis
Disticha multa.

Sensus est liber: multa enim in specie possent dici, sed tantum generalia tetigimus, vt facilitati carminis consuleremus. Sufficiat hoc exemplum posuisse; tu poteris alia meliora ad gloriam Cœlitum aut etiam Principum Politicorum conformare.

A P O L L O
MVLTIFORMIS.

——— Pictoribus atque Poëtis
Quaslibet ornandi in tabulis aut ære figuras,
Zoile crede mihi, semper fuit æqua potestas.

☞ CCCX.

VARIÆ, speciosæ, & pulchræ sunt figuræ, quas curiosus penicillus conformat. Omnes possumus transferre ad Metametricam, & omnibus varios versus aptare. Tabula prima, &c. ob oculos ponit nonnullas, quas volo breuiter dilucidare. Reperies in eâ Carmina Triangularia, Quadrangularia, Quinquangularia, Sexangularia, Septangularia, Octangularia, &c.

Licèt magna sit horum carminum, si lineas & picturam spectes, varietas; Idea est eadem, si metricè consideretur: omnia enim huic possunt respondere:

A	B	C	D
– ∪ ∪ – ∪ ∪ ∪,	∪∪ ∪,	– – ∪,	∪ – ∪
Innumerabilibus	*numeris*	*laudetur*	*Homerus.*

& quia difficile est ideam: – ∪ ∪ – ∪ ∪ ∪, in vnicâ voce reperire, possumus & solemus vti voce composita, quales sunt, [*Ætheris astra vide,*] *Militis acta cano*; [*Martyris exubias;*] &c.

MVSA

MVSA I. TRIANGVLARIS.

CCCXI.

Tabvlas, laminasque II. & III. ob oculos eruditorum pono: in quibus cellulæ A.B. C.D. C.B.A. complectuntur integrum distichum, iuxta valorem syllabarum, quem nuper dedimus. In figurâ secundâ cellulæ, quæ charactere C. notantur, communes sunt, cæteræ sunt speciales. Ne igitur Sculptorem nimio labore grauem, vnicam tantum delineationem pingo, quam cæteræ poterunt imitari. Sumo ergo stilum & Tabulam tertiamdecimam ad Ideam Tabulæ secundæ conformo: & in ipsâ hæc Carmina labyrinthica exhibeo.

A	B	C	D
Innumerabilibus	* * *	* * *	
	metris	*laudetur*	
Irreuocabilibus	*verbis*	*dicatur*	
	modulis	*cantetur*	
Ingenerabilibus	*palmis*	*donetur*	
	radijs	*ornetur*	
Innumerabilibus	*stellis*	*pingatur*	A--
	* * *	* * *	QVI-
Amplificabilibus	* * *	* * *	NAS,
	gazis	*ornetur*	
Condecorabilibus	*lauris*	*donetur*	
	gnomis	*cantetur*	
Insuperabilibus	*linguis*	*dicatur*	
	numeris	*laudetur*	
Amplificabilibus	*calamis*	*pingatur*	
	* * *	* * *	

Sunt disticha retrograda à fine Pentametri, & licèt hîc satis connexa & concatenata videatur, pulchriùs disponuntur in Tabulâ XIII. quam, vt hæc bene intelligas, ob oculos habere debes. Interim, quia sapientibus & insipientibus debitores sumus, maioris claritatis gratiâ eadem carmina ad longum rescribamus.

Innumerabilibus metris laudetur Aqvinas,
Dicatur verbis irreuocabilibus.
Irreuocabilibus modulis cantetur Aqvinas,
Donetur palmis ingenerabilibus.
Ingenerabilibus radijs ornetur Aqvinas,
Pingatur stellis innumeraailibut. &c.
Amplificabilibus gazis ornetur Aqvinas,
Donetur lauris condecorabilibus.
Condecorabilibus gnomis cantetur Aqvinas,
Dicatur linguis insuperabilibus.
Insuperabilibus numeris laudetur Aqvinas
Pingatur calamis amplificabilibus. &c.

Omnia Hexametra claudit hæc vox Aqvinas: possent aliæ, sed meam sum ego deuotionem sequutus: tu, si simile Diagramma condere placeat, pone, si volueris, diuersas. Ego vlteriùs progredior, & quia hæc Carmina sunt retrograda, ab vltimâ dictione initium sumens, per singulas recurro; & sic inquam.

Amplificabilibus calamis pingatur Aqvinas,
Laudetur numeris insuperabilibus.
Insuperabilibus linguis dicatur Aqvinas,
Cantetur gnomis condecorabilibus.
Condecorabilibus lauris donetur Aqvinas,
Ornetur gazis amplificabilibus. &c.
Innumerabilibus Stellis pingatur Aqvinas,
Ornetur radijs ingenerabilibus.
Ingenerabilibus palmis donetur Aqvinas,
Cantetur modulis irreuocabilibus.
Irreuocabilibus verbis dicatur Aqvinas,
Laudetur metris innumerabilibus. &c.

[De vocum significatione nihil occurrit, omnes enim sunt per viæ: & *Ingenerabile* in Peripateticorum schola, quam profitetur & promouet Doctor Angelicus, est *cæleste, perpetuum, & incorruptibile*, non enim Aristoteles admittit corruptiones aut generationes in cœlis.]

MVSA II. VARIA.

CCCXII.

Tabvla, XIII. quæ ad istam Musam pertinet, *Carmina Triangularia* proposuit: imò etiam Sexangularia: nam duo implexi Trianguli figuram componunt Hexagonam. Eâdem arte poterimus condere & formare metricas quatuor aut plurium angulorum figuras, quales Tabulæ quarta & quinta proponunt, quæ etiam Octangulares dici poterunt, ob repetitionem Quadranguli. Modus conficiendi hæc carmina, vt iam sæpe insinuaui, est facillimus. Debet

enim delineari charta, & postea in singulis cellulis inscribi dictio, qualem literæ inscriptæ postulant: sunt enim quatuor & respondent his numeris,

A.G. - ∪ ∪ - ∪ ∪ -	1 7	*Innumerabilibus*
B.F. ∪ -	2 6	*Stellis, vel faculis,*
C.E. - - ∪	3 5	*ornatur*
D.D. ∪ - -	4 4	*Olympus.*

& postquam inscriptæ dictiones conuenientes sint, relege vndique, vt sensus fluat; quem, si hiare repereris, poteris alicuius æquisyllabæ vocis substitutione reformare. Eâdem arte & ingenio quinque, septem, nouem aut plurium angulorum figuræ metricæ conformabuntur; retine & obserua præcedentes Regulas; & considera Figuras, quæ pertinent ad præsentem Apollinem.

CCCXIII.

Porrò carmina figurata antiquissima sunt. Symmias Rodius aliquas figuras carminibus suis delineauit: laudantur inter alias, *Ouum, Ara, Securis, Fistula*. Hanc Metrametricæ partem Ioannes Alstedius *Technopægnion* appellat, & Encyclopædiæ libr. 10. sect. 5. cap. 5. *Ara, Calicis, Centauri, Clepsydræ, Clypei, Cocleæ, Columnæ, Cordis, Crucis, Cubi, Fusi, Organi, Oui, Pileï, Poculi, Pyramidis, Quadrati, Rastri, Rotæ, Scalæ, Securis, Serpentis, Serræ, Talarium, Trigoni, Tripodis, Turris*, & aliarum imaginum, quas exprimunt carmina, meminit.

Samuel Pomarius carmina scripsit, quæ characterum varietate omnia Passionis instrumenta ob oculos ponerent. Illa omisit Alstedius; & addidisset suæ Poeticæ, si chalcographum idoneum fuisset nactus.

Balthasar Bonifacius imaginibus carminicis delectabatur. Ab eo compositam Amphoram ponit Alstedius vbi supra *pag.* 549. Aram. *pag.* 550. Calicem, Clepsydram, Clypeum *pag.* 551. Columnam Cubumque *pag.* 552. Fusum *pag.* 552. Adduntur Rabani Cruces *pag.* 553.

Ferdinandi III. Romanorum Imperatoris memoriæ æternæ Pyram Parnassus Viennensis consecrauit: illam P. Eugenius à S. Iosepho Carmelita excalceatus, Vir verè ingeniosus & doctus, composuit, & edidit Viennæ in Austria anno 1657.

Hispani etiam interdum ita versus scribunt, vt figuram aliquam repræsentent. Vnde Ioannes Diaz Rengifus Artis Poeticæ cap. 66. sic inquit. *Los Laberinthos de letras se componen, necessitandose el Poëta à meter en los versos las letras que quiere, y en los lugares que conuiene, segun la figura, qua à de llenar el laberintho: porque vnos se hazen en forma redonda, otros en quadrada, otros pintando vn aue, ò vn arbol, ò vna fuente, ò vna Cruz, ò una estrella, ò otras figuras de esta manera, proporcionando las coplas y las letras con aquella figura.*

Hæ imagines duplici possunt modo confici, nempe, vel Carmine communi, vel Centaurico. De hoc agit Alstedius *pag.* 551. & ait illud esse poëma, quod ex diuersis versuum generibus componitur: nam cùm alia breuiora sint, longiora alia, debent necessariò suâ inæqualitate conformare figuram. Vnde P. Eugenius à S Iosepho in Cæsareâ Pyramide incipiens à maioribus, supponit versus hoc ordine. Arbitrarium: Trochaicum tetrametrum: Iambicum tetrametrum: Spondaicum, Hexametrum, Scazontem: Iambicum Trimetrum: Sapphicum: Phaleucium: Asclepiadeum: Anapæsticum: Iambicum Anacreonticum: Iambicum Dimetrum catalecticum: Glyconium: Adonium: &c. Si aliam vellet confirmare figuram, aliter versuum ista genera coordinaret.

Hic modus tametsi admissus ab omnibus, mihi non placet propter duo: cum quia est molestum & difficile tam varia versuum genera conformare: tum quia dissonant inter se, & auri videntur ingrata: demus ergo secundum.

Scribantur carmina æqualia, & diuerso colore illæ literæ, quæ debent imaginem formare: aut saltem charactere cursiuo, vt in Pegmate sequenti videre est.

Æter

Æter	n o c	*s radio ſtant in te uam p*	i e u	*incta*
Ædes t	u r r	*ita ex hoc dudum eſt no*	n n e	*beata*
Machi	n a e	*t ipſa Dei ara & quius t*	t ſ u	*prima*
Lar ho	c n e	*ct & mira lucerna hoc*	o t i	*a tot*
Agni ho	c ſ t	*atuit ſignans queque ri*	t e v	*iandoa*

Vera ſ	a l u	s iſta	*quos verus*	fons b	o n i	tatis
Eſt be	ne d	ictio	*q; ſacrauit*	amor p	i e t	aſque
Sanct	a ſ a	lutis	*lux & uita*	redem	p t i	o vera

Inque do	m u p	*rinceps donum dat paci*	s i n	*erlem*
Inraque	a m i	*citiæ hinc firmanit d*	e p o	*ſuitque*
Aſſis	t a a	*ntiqui niſus quæ texit ie*	m s m	*orſum*
In lec	c b r	*i luſu circa ignem noxt*	a e n	*im ſic*
Pella	x d c	*ripit & ſocordem ubi t*	n q i	*etato*

Eſt Rabani, ex Benedictinâ religione ad Archiepiſcopatum Moguntinum aſſumpti, & adducitur a Ioanne Alſtedio, loco citato, *pag.* 551. Hoc exemplum iterum poſumus ſuperiùs, at hîc alio illud modo expreſſimus, vt ſciat Lector eiſdem carminibus diuerſas figuras & imagines, aut eaſdem diuerſo modo delineare. In ſtipite primæ Crucis legitur

Nūc canā, at exorās Ieſum abdere & uda piare.

& in brachio.

Vera ſalus iſta eſt, benedictio ſancta ſalutis.

in alterius Crucis trunco,

In toto ipſe manens, tenet, ipſoque viuit in omni.

in brachio autem.

Fons bonitatis, amor, pietaſque redemptio vera.

Nec eſt omninò neceſſarium, vt literæ quibus Crux conformatur, ſenſum ſeorſim ſumptæ conficiant, nam manebit figura, quæ quæritur, licet ſemper pulchrius & melius ſit, ſi illæ ſeorſim poſſint legi. Conſidera ſequentes numeros.

En eſte leño	por mis	*culpas veo*
La luz ſin	reſplandor,	*muerta la vida,*
Y que de aquel	coſtado	*fue la herida*
Puerta de la	heredad,	*que en Fee poſeo.*
Quien dirá, que ſu	afrenta	fuè tropheo,
Y venciendo la	muerte	fuè vencida,
Y que leuanta	al hombre	ſu cayda,
Y el Iuſto	pone en	libertad al reo?
Efectos tuyos ſon	Leño	*ſagrado.*
Reparador,	glorioſo	*de la offenſa*
De aquel primero,	en que	*nacsò el peccado.*
Ents el caſtigo ſe	voluiò	*defenſa*
Y del yerro en que	Adan	*viuiò culpado*
Con azero ſe	diò la	*recompenſa.*

Vide Tabulam XIX. quæ Euchariſticum Pegma exhibet, quod anno M. D. LXXX. VIII. Reuerendiſs. D. Georgius Lëmens, Abbas Vlirbacenſis, Ordinis S. P. N. Benedicti compoſuit, & ſculpi curauit Louanij anno M.DC. XXIII. quod nos tandem curauimus iterum ſculpi Pragæ anno MDCLIX. Iuſſimuſque noſtro optimo Domino & Amico Petro Franciſco Paſſerino dicari.

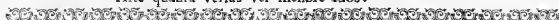
Vide etiam, ſi reperire poſſis, nam raræ ſunt, Rabani Mauri, etiam noſtri Ordinis Religioſi, & Moguntini Archiepiſcopi Pegmata, magno ſtudio & labore compoſita, in quibus varias figuras carminibus expreſſas inuenies.

APOLLO QVADRANGVLARIS.

Quadrandi versus methodum hanc contemnere noli:
Arte quadra versus vel meliore tuos.

CCCXIV.

CIRCVMFERTVR sigillum, quod videtur non omninò vanitate vacare (vanitatem à superstitione distinguo) accensere enim vim aliquam realem & physicam characteribus scriptis, sculptis-ue; sæpe superstitiosum, semper vanum & illicitum est. Sigilli igitur, cuius fit mentio, potentiam & vires omittamus, & literas consideremus:

S	A	T	O	R
A	R	E	P	O
T	E	N	E	T
O	P	E	R	A
R	O	T	A	S

Est mirabilis literarum concursus, cui similem vix alibi in aliquâ linguâ reperias; est enim figura quædam quadrangularis, quæ à quolibet angulo sursum deorsum directè & retrogradè poterit legi.

Et quid voces istæ significant? Sanè, si liceat barbaras voces conformare, facile erit eiusmodi multa & varia delineare sigilla, at, si debeamus vti vocibus purè latinis, expercemur summas difficultates. Ergo vt sententiam hanc mysteriosam exponam, cùm nobis non sufficiat Latina, ad alias linguas recurramus.

SATOR, Hebraicè מסתר, a radice סתר *satar*, quæ est *abscondi* deducitur: & quidem hoc esse nomen Dei constat ex Prophetæ illo, *Verè tu es Deus absconditus*.

AREPO, Hebraicè מרפא *Medicina*, à radice רפא *Rapha*: Deus autem nomen medici assumit: ait enim Matth. 9. 12. *Non est opus valentibus Medicus*. & Marc. 2. 17. *Non necesse habent sani Medico*. Nec hinc inferat Pelagianus, non indigere Deo valentes sanosque: quia Redemptor & Conseruator est, Redemptor, vt nos à corporis & mentis eruat conseruator, vt in gratiâ aut etiam corporis sanitate conseruet.

TENET, Latinum est, *sustinet, continet, sustentat, &c.*

OPERA, *actione, studio, auxilio*: & hoc contra Durandum qui concursum naturalem negauit, & Pelagium, quia supernaturalia auxilia non admisit.

ROTAS, *orbes, cælos*. iuxta illud Ciceronis in Arati Phænomenis, *Hunc tangit rota feruida Solis*.

Vnde sententia integra erit hæc, *Deus absconditus, salus & medicina potentissima, sustinet & conseruat auxilio & operatione sua cælos*. Cui respondebit istud Disticum:

Rex noster, Medicina, salus, abscondita Causa
Rerum, Cælorum sustinet ipse polos.

CCCXV.

DIXI eiusmodi tabulas esse difficiles, nec posse multis exemplis purè Latinis illustrari. Addo alterum,

Genuenere simul duo mundi lumina magna.
Virgilius fuerat primus, & alter Amor.
Limitibus progressa suis Vrbs inclyta Roma
Ad maris oppositi littora visit Oram.
Concursus siquidem rarus fuit, omnia pulchrè
Insculpta æterno nomina sunt lapidi.

A	M	O	R		E	R	A	M
M	A	R	O		R	O	M	A
O	R	A	M		A	M	O	R
R	O	M	A		M	A	R	E

Cætera nomina sunt nota: tertium explico. Hersilia Romuli Romæ conditoris aut instauratoris vxor fuit, & dicta *Hora*, vel *Ora*, ait enim Ennius,

Teq; Quirine pater veneror, Horamq; Quirini. &c.
inter Nymphas habita, nec Dearum censui adscripta ante Augustum. Ouidius Metamorph. 14.

Priscum pariter cum corpore nomen (rine est.
Mutat, Oramque vocat, quæ nunc Dea iuncta Qui-
nota illud *nunc*: non enim sic loqueretur Naso, si iam olim adnumerata Deabus fuisset. Credita est præsidere militiæ: quò fortè respe-

xit

xit Virgilius *Æneid. 9.* dicens,

Et mecum ingentes Oras euoluite belli.

Quintilianus *præfatione ad Triphonem* Oram Numinibus marinis adfingit, illamque in naufragijs imploratam à periclitantibus asserit, dicens, *Permittamus vela ventis, Oram soluentibus bene precemur.* vbi si *ora* nomine intelligere *littus* volueris, tecum non disputabo. Sed cur hæc Dea in obliquo, cùm alia nomina componuntur in recto? An hoc nomen potiùs est Africanæ vrbis, quam Arabicè אורם *Oram*, Latinè verò *Oramum* dicimus: quâ tandem furorem insultantis Agareni frænamus. Tu videris.

Hæ & aliæ voces, quæ à Româ oriuntur sequentibus versibus apud Ioannem Alstedium *lib.10.sect.4.cap.5. num.36.* dilucidantur.

ROMA *vocor, tanto me Romulus auxit honore,*
Nomine magnifico gaudeo sæpe meo:
Litera quæque licet fuerit transposita subinde,
Certa tamen remanent significata mihi.
Conueniunt septem voces, quas procreo ROMA,
Seu septem colles diligo sede mea.
Ad me qui veniunt tractare negotia summa.
His loquor, expecta, sit quoque parua MORA
Et MARO *perceleb:em Romanam reddidit* ORAM,
Post oram Troiæ sæpius ARMA *canens*
Flumina fluxerunt terra hac imitantia MORA
Ob varias cædes martyriumque sacrum,
Inque vno RAMO *virtus vitiumque virescit:*
Est in me fluxus deinde beatus AMOR.

Explicatio.

ROMA *est principium, sonat vltima dictio Roma,*
Si vertatur AMOR, *Roma triumphat amans.*
In reliquis lateo, me collige, ROMA *nitebit,*
Armo, Oram, Ramo, Mo a, Maro, Mora, Amor.
Res mira est dictus statuit vox vnica ROMA
Pe.. .. ..tum versum Lector amice vale.

In Anagrammate altero sunt duæ voces significatiuæ, *Mare* & *Eram*: quæ transpositæ variam pariunt significationem hoc modo.

Est MARE, *quod nauis penetrauit cursibus amplis,*
ERMA *nisi iussis non bene tuta volat.*
Orta maris spuma Venus Aphrodita putatur,
Fæmina MERA *ideo sacra parabit es.*
Quando pudicitiam spernens EMAR *vndiq; duxit?*
Æterna noctis quis negat esse REAM?
Haud Amor ipse mari, tu dicis rustice, at ARME
Arridens fructus RAME *tuosue tegam?*
Si modò semper AREM *terrã,* MERA *vina dabũtur*
Non quod ERAM, *videam si* MARE *semper ero.*
Ergo petat quicunque cupit maris horrida regna,
Sui RAMO *potiùs tale ergo carmen amo.*
Rame, arem, eram, ream, amer, mera, mera, mare,
erma, emar, arme,
Quid sibi versiculus signat habere cupis?
Quæ præcesserunt ex hoc desumta fuere.
Vnica vox peperit bis MARE *quinque sonos.*

☞ CCCXVI.

De Syllabis.

SICVT tabellæ istæ procedebant per literas, poterunt aliæ per syllabas huc illuc discurrere, & esse similes sequenti exemplo.

MI	RA	VI	RA	MI
RA	DIO	VI	DIO	RA
VI	VI	XPI	VI	VI
RA	DIO	VI	DIO	RA
MI	RA	VI	RA	MI

quod à singulis, hinc inde excurrendo, poteris legere, hanc semper sententiam reperturus. videlicet, *Mira vi* (virtute efficaciâ & potentiâ) Rami (Crucis) radio (corusco, splendeo.) *Vidi ora viui Christi. Viui radio* (hoc est, Christi viuentis concurrente luce & splendore) *vidi ora* (nimirùm hæc: vt enim inueniamus Christum, ipse est via: & vt ipsum videamus, ipse est radius) vidi inquam Ora Christi, & hoc *mira vi rami*, hoc est, mirâ Crucis virtute. Huic radio radium etiam dare possunt hæc Disticha.

Cernuus aspicio ramum Crucis; anspice Christo,
Immensas vires arboris expertor.
Mirâ vi Rami, radio *splendore corusco,*
Lumine & excelsi sydera vinco Poli.
Audiui dulcem vocem, vidi oraque viui,
Christi, *gustaui sanguinis effluuium.*
Cur viui radio vidi ora *patentis Olympi?*
Cur mirâ rami vi *petit astra solum?*
Olim clausus erat, paucisque patebat Olympus.
Crux hodie cunctis Regia Clauis erit.

☞ CCCXVII.

VANTVM faciat scribendi modus, sedulò animaduertimus, quando Musis Aureæ & Cypriæ permissi illud carmen,

Sicelides Musæ paulò maiora canamus,

& illud

Numinis æterni Genitrix succurre misellis

in Pegmate quadrato scripsimus. Ponamus modò vnum carmen Retrogradum, & quid inde possit resultare videamus. Sic inquam.

A *Magorum*	*fermo*	*crudelem*	*turbat*	*Herodem.*	*Magorum*
fermo	*crudelem*	*turbat*	*Herodem.*	*Magorum*	*fermo*
crudelem	*turbat*	*Herodem.*	*Magorum*	*fermo*	*crudelem*
turbat	*Herodem.*	*Magorum*	*fermo*	*crudelem*	*turbat*
Herodem.	*Magorum*	*fermo*	*crudelem*	*turbat*	*Herodem*
Magorum	*fermo*	*crudelem*	*turbat*	*Herodem.*	*Magorum.* B

Ab angulo A poteris prorsum & deorsum procedere, & semper versus legibus constantes inuenies: & ab angulo B. poteris retrorsum & sursum percurrere, & semper numeri legibus præscriptis constabunt. Posui et reperiri eumdem versum, vt clariùs euidentiùsque cognosceretur artificium, quod non à vocum varietate, sed à quātitatum similitudine prorsus dependet.

Versum hunc ad Aureæ Musæ mentem in sex columnis scripsimus, quid erit, si ad Cypriæ Musæ imperium exscribatur in quatuor? Faciamus, & statim videbimus.

Porrò ab angulo A. possumus omnia directo cursu legere: ab angulo B omnia retrogrado. Ab angulo C. omnia adscendendo: & ab angulo B omnia descendendo.

A *Magorum*	*fermo*	*crudelem*	*turbat* B
Herodem.	*Magorum*	*fermo*	*crudelem*
turbat	*Herodem.*	*Magorum*	*fermo*
crudelem	*turbat*	*Herodem.*	*Magorum*
fermo	*crudelem*	*turbat*	*Herodem.*
C *Magorum*	*fermo*	*crudelem*	*turbat* D

Ergo, sicut istæ lectiones sunt in hoc carmine, erunt in alijs diuersis, si verba conuenientia ponantur. Hac doctrinâ præmissâ, ingrediamur interiùs, & singulas Musas audiamus.

MVSA I. HEXAMETRA.

☞ CCCXVIII.

Icvt per literas & syllabas, sic etiam per dictiones procedimus & carmina varia conformamus: quorum facilius ideas exprimas numeris, quam verbis Latinis exornes. Hoc enim negare nemo poterit, videlicet, in Latino idiomate non esse tantam verborum, ab Ideâ requisitarum, copiam; quantam Metametrica postulat. Græca lingua est copiosior, & his formandis labyrinthis & ambagibus aptior.

Athletam	*Agrestis*	*Iudas*	*reclamat*	*Iesum,*
Agrestis	*mortis*	*discrimen*	*quando*	*reclamat,*
Iudas	*discrimen*	MVNDI	discrimen	Iudas
Reclamat	quando	discrimen	mortis	agrestis
Iesum	reclamat	Iudas	agrestis	Athletam.

Sensus est difficilis; at illæso metro lectio est octuplex ex quocunque enim angulo possumus currere, recurrere, adcendere & descendere. Huic simile est Pentasticum istud, quod sequitur.

Vtrimque	*agrestis*	*Iarchas*	*propagat*	*Iuli.*
Agrestis	*nomen,*	*certamen*	*quando*	*propagat*
Iarchas	*certamen*	CELEBRAT	certamen	Iarchas
Propagat	quando	certamen	nomen	agrestis
Iuli	propagat	Iarchas	agrestis	vtrimque

In his duobus exemplis procurrendo aut descendendo ab initio, & ascendendo aut recurrendo à fine, semper inuenies eadem carmina.

Misi hanc Ideam ad P. Nicolaum Lucensem Capucinum, qui non solùm in Theologicâ scholâ, sed etiam in Parnasso est celeber. Hic scitè in Epistolâ Viennæ in Austriâ 4. Maij. 1658. scriptâ sic inquit: *Sunt huiusmodi Ideæ, quas exemplificandas transmisisti, quò nobiliores, eò difficiliores structura; procul dubio ob meam imperitiam, ingeniíque ariditatem; sed ausim etiam addere, ob penuriam vocabulorum, vt ita dicam, strictioris obseruantiæ: adeò, vt non conceptui voces, sed vocibus conceptum opus sit accommodare:* vnde

vnde nec mirum si subinde carmen non ita fluat, aut sensus sterilior appareat, verbisque minùs respondens: quamuis benigniùs interpretari volentibus non omninò sensu careant Et exempla subsequentia transmisit.

Adamo	Abramus	Iacob	Isachus	Abramo
Abramus	Natus	Prognatus	Gnatus	Isachus
Iacob	Prognatus	IESVS	Prognatus	Iacob
Isachus	Gnatus	Prognatus	Natus	Abramus
Abramo	Isachus	Iacob	Abramus	Adamo

Claudit hoc Labyrintho Author Domini nostri Iesu-Christi genealogiam, illumque hoc Tetrasticho dilucidat.

Adamo Abramus genitus, Isachus Abramo,
Isacho & Iacob Dux Patriarcha fuit.
His igitur Patribus pregnatus Dauide IESVS
Dicitur, & IESVS *Filius ipse Dei.*

Vocis *Dauid* incrementum ferè semper producitur; sed, quia vox est Hebræa, sicut aliis producere, sic aliis corripere placuit.

Illa Apostoli verba 1. Corinth. 3. 6. *Ego plantaui, Apollo rigauit, sed Deus incrementum dedit. Itaque neque, qui plantat est aliquid, neque qui rigat, sed, qui incrementum dat, Deus.* hoc Tetrastico dilucidauit, & D. Friderico Aprili Parrocho Soremundano inscripsit.

Aprilis rorat segetes, maturat IESVS,
Quas nuper cultis iecit agrestis agris.
Nempe nihil plātans, nec Apollo rigans, sed IESVS
Est aliquid, Letas crescere dans segetes.

& ad sequentem Labyrinthum reduxit.

Vtrasque	Aprilis	IESVS	agrestis	agrisque
Aprilis	rorat,	maturat,	iactat	agrestis,
IESVS	maturat	segetes,	maturat	IESVS
Agrestis	iactat,	maturat,	rorat,	Aprilis,
Agrisque	agrestis	IESVS	Aprilis	vtrasque

Erat perillustris D. Ioseph Crescentius annonæ Præfectus, vir pius & bonus, qui vtrisque (pauperibus & diuitibus) satisfaciebat. Illum noster Poeta cum Iosepho, Ægypti Prorege composuit, et cecinit,

Aprilis fructus præbet; cum diuite pauper
Indiget: hos Prorex seruat vtrique Ioseph.

et hanc sententiam in subiecto Labyrintho conclusit.

Vtrosque	Aprilis	IOSEPH	agrestis	vtrisque
Aprilis	pandit,	conseruat,	plantat,	agrestis
IOSEPH	conseruat	Fructus,	conseruat	IOSEPH,
Agrestis	plantat,	conseruat,	pandit	Aprilis.
Vtrisque	agrestis	IOSEPH	Aprilis,	vtrosque

Perillustris D. Ioannes Agrosius, Nobilis Florentinus, sicut Astronomiâ, sic et venatione summopere delectabatur. Illum quidam Poëta celebrarat hoc Disticho,

Venatu insequitur ceruos, prosternit Ianus
Vrsos, aprinas mactat athleta feras.

In illo Minotaurum absconditum detexit noster Nicolaus, eumdemque in mæandros Pegmatis sequentis inuexit.

Athleta	Hetruscus	IANVS	Agrosius	aprosque
Hetruscus	sternit	venatur.	mactat	Agrosius
IANVS	venatur	Ceruos,	venatur	IANVS
Agrosius	mactat	venatur	sternit	Hetruscus
Aprosque	Agrosius	IANVS	Hetruscus	Athleta.

Erant in Regio Sacello tres Cantores; Martinus Acuña, Franciscus Orosius, et Ildefonsus Iason, de quibus circumferebatur hoc Distichon.

Pangit Acuña melos: carmen decantat Orosius:
Sed Iason numeros pangit vtrosque simul.

Hos ergo ad Palatium Dædali, vt Minotauris modulentur, mittamus. Formemus labyrinthum ogdoamorphum, qui laudes illorum edisserat. Voces subsequentes considera.

Vtrum-

Vtrumque	Oroscus	Iason	Acusius	Vtrumque
Oroscus	carmen	decantat,	pangit	Acusius
Iason	decantat	numeros,	decantat	Iason
Acusius	pangit,	decantat	carmen	Oroscus
Vtrumque	Acusius	Iason,	Oroscus	Vtrumque

Claudat hunc articulum Pegma eiusdem P. Nicolai contra Iudam, et Hebræos carnifices delineatum, cuius argumentum exhibet sequens Distichon,

Proditor en Iesum Iudas vendit Iudas;
Emptum autem Christum cædit Hebræus atrox.
Vocum syntaxin subsequentem considera.

Athletam	aprinus	Iudas	Hebræus	atroxque
Aprinus	tradit,	diuendit:	cædit	Hebræus:
Iudas	diuendit	Christum	diuendit	Iudas.
Hebræus	cædit,	diuendit,	tradit	Aprinus
Atroxque	Hebræus	Iudas	aprinus	Athletam.

Ecce hucusque habuisti 25. locos; at tamen non nisi 9. dictiones, vt omnes impleas; nam, vt omittam cætera, quæ OMOMETPA sunt, hæc est materies vltimi.

Athletam aprinus Iudas Hebræus atroxque
o-∪, *tradit*, *diuendit*, *cædit* o-∪,
1-, , --∪, *Christum*, --∪, 1 -,

Horum ergo carminum gratia in hoc consistit, primò, quod nouem tantum vocibus viginti versus construat: secundò, quòd, siue curras, siue recurras; siue descendas, siue adscendas, semper eadem carmina reperiantur. Sed, quia varietas delectat, alio modo eamdem ideam ex potentiâ ad actum reducamus.

SI in singulis locis Metametricis diuersas dictiones constitutas prodibunt 20. versus diuersi: et hi dabunt 8. lectiones, et singulæ suum etiam Pentastichum. Sequentem Inscriptiones considera, quam Circo Herculeo appendi iussimus.

Quis longam hanc poterit Circi percurrere arenam?				
Athleta	Eous	Iolaus,	Gradiuus,	Iassus,
Hetruscus,	Sardus,	Germanus,	Teuto,	Silenus,
Iazyx,	Cretensis,	Siculus,	Chaldæus,	Iader,
Britannus,	Saxo,	Romanus,	Gnosis,	Acræus,
Ionus,	Sebritus,	Iapyx,	Agræus,	Odrysa.

Sunt octo huius Pentastichi Lectiones, quæ omnes respondent Lemmati et Prosodiæ. Illas doctrinæ vberioris gratiâ subscribo.

I. *Athleta Eous, Iolaus, Gradiuus, Iassus, Hetruscus, Sardus, Germanus, Teuto, Silenus, Iazyx, Cretensis, Siculus, Chaldæus, Iader, Britannus, Saxo, Romanus, Gnosis, Acræus, Ionus, Sebritus, Iapyx, Agræus, Odrysa.*

II. Athleta Hetruscus, Iazyx, Britannus, Ionus, Eous, Sardus, Cretensis, Saxo, Sebritus, Iolaus, Germanus, Siculus, Romanus, Iapyx, Gradiuus, Teuto, Chaldæus, Gnosis, Agræus, Iassus, Silenus, Iader, Acræus, Odrysa.

III. *Iassus, Gradiuus, Iolaus, Eous Athleta, Silenus, Teuto, Germanus, Sardus, Hetruscus, Iader, Chaldæus, Siculus, Cretensis, Iazyx, Acræus, Gnosis, Romanus, Saxo, Britannus, Odrysa, Agræus, Iapex, Sebritus,* Ionus.

IV. Iassus, Silenus, Iader, Acræus, Odrysa, Gradiuus, Teuto, Chaldæus, Gnosis, Agræus, Iolaus, Germanus, Siculus, Romanus, Iapyx, Eous, Sardus, Cretensis, Saxo, Sebritus, Athleta, Hetruscus, Iazyx, Britannus, Ionus.

V. *Ionus, Britannus, Iazyx, Hetruscus, Athleta, Sebritus, Saxo, Cretensis, Sardus, Eous, Iapyx, Romanus, Siculus, Germanus, Iolaus, Agræus, Gnosis, Chaldæus, Teuto, Gradiuus, Odrysa, Acræus, Iader, Silenus, Iassus.*

VI. Ionus Sebritus Iapyx Agræus Odrysa, Britannus, Saxo, Romanus, Gnosis, Acræus, Iazyx, Cretensis, Siculus, Chaldæus, Iader, Hetruscus, Sardus, Germanus, Teuto, Silenus, Athleta Eous, Iolaus, Gradiuus, Iassus.

VII. *Odrysa, Agræus, Iapyx, Sebritus, Ionus, Acræus, Gnosis, Romanus, Saxo, Britannus, Iader, Chaldæus, Siculus, Cretensis, Iazyx. Silenus Teuto, Germanus, Sardus, Hetruscus, Iassus, Gradiuus, Iolaus, Eous, Athleta.*

VIII. Odrysa Acræus Iader Silenus Iassus, Agræus, Gnosis, Chaldæus, Teuto, Gradiuus, Iapyx, Romanus, Siculus, Germanus, Iolaus, Sebritus, Saxo, Cretensis, Sardus, Eous, Ionus, Britannus, Iazyx, Hetruscus, Athleta.

Tam

CCCXIX.

TAM est difficilis modus præcedens, vt vix vnicum exemplum potuerimus conformare, quod sensum apertum haberet. Iubeo modo septem carmina confici æquisyllaba, quæ sensum similem reddant, qualia sunt, quæ sequuntur.

Concelebrat	*veteres*	*generosus*	*Teuto*	*Monarchas.*
Collaudat	*faciles*	*animosus*	*Persa*	*Dynastas.*
Clarificat	*celebres*	*decumanus*	*Causo*	*Tyrannos.*
Dinumerat	*porriles*	*clypeatus*	*Mygdo*	*Coraules.*
Commemorat	*steriles*	*malefidus*	*Panno*	*fauissas.*
Fortificat	*fragiles*	*speciosus*	*Bristo*	*phalangos.*
Amplificat	*celeres*	*inuictus*	*saxo*	*triumphos.*
semper agens.				

Si semel sint perfecta hæc carmina, debebunt scribi in tabellâ quadratâ in sex columnis, prout sequens figura repræsentat.

Concelebrat	*veteres*	*generosus*	*Theuto*	*Monarchas.*	*Collaudat*
faciles	*animosque*	*Persa*	*Dynastas*	*Clarificat*	*celebres*
decumanus	*Causo*	*Tyrannos.*	*Dinumerat*	*pariles*	*clypeatus*
Mygdo	*Coraules.*	*Commemorat*	*steriles.*	*malefidus*	*Panno*
fauillas.	*Fortificat*	*fragiles*	*speciosus*	*Bisto*	*phalanges.*
Amplificat	*celeres*	*inuictus*	*Saxo*	*triumphos.*	*semper inops.*

Ista est facillima carmina descendentia componendi methodus; considera attentè Diagramma: in progressu carmina illa, quæ paulò antè dedimus, inuenies: in descensu verò, quæ sequuntur.

Concelebrat faciles decumans Myguo fauissas.
Amplificat veteres animosus Causo Coraules.
Fortificat celeres generosus Persa Tyrannos.
Commemorat fragiles inuictus Teuto Dynastas.
Dinumerat steriles speciosus saxo Monarchas.
Clarificat pariles malefidus Bisto triumphos.
Collaudat celebres clypeatus Panno phalanges
Semper inops. &c.

Hinc duo colligo. Alterum quamcumque carminum normam, modo in omnibus obseruetur similitudo, daturam carmina descendentia. Alterum hæc carmina eadem, si essent retrograda, fore progredientia, descendentia, retrocurrentia, & ascendentia. Vtrumque est certum: sed hoc vltimum faciliùs numeris demonstratur, quàm exemplis et verbis. Dixit olim Iacobus Fulco

Magorum sermo crudelem mouit Herodem.

et hunc ego versum retrogredientem imitans, sic inquam.

Britannus turbo graudaeuos torsit Eoos.
Sebrites prado famosos mouit Hetruscos.
Silenus sermo festinos vicit Hebraeos.
Gradiuus mango funestos duxit agraeos.
Pachinus mucro mendaces fixit odrysos.
Diana praco pugnaces traxit athletas.
Cyana lurco furtiuos cepit agrestes.

Igitur isti versus, si ad sex columnas reducantur, vt priores reduximus, habebimus Carmen tetramorphon, quod ab initio progrediendo et descendendo: et à fine regrediendo et ascendendo cantari possit.

A Britannus	turbo	grandæuos	torsit	Eoos.	Sebrites
prædo	famosos	mouit	Hetruscos.	Silenus	sermo
festinos	vicit	Hebræos.	Gradiuus	Mango	funestos
duxit	Agræos.	Pachinus	mucro	mendaces	fixit
Odrysos.	Dianæ	præco	pugnaces	traxit	Athletas.
Cyanæ	lurco	furtiuos	cepit,	agrestes	* * * B

Ab angulo A. directè progredi, et etiam descendere poteris: et ab angulo B. regrediens, et ascendens totum Pegma percurrere. Progredieris ab angulo A. dicendo:

Britannus turbo grandæuos torsit Eos,
Sebrites prado famosos mouit Hetruscos. etc.

Descendes ab ipso angulo A. per has dictiones.

Britannus prado festinos duxit Odrysos
Cyana turbo famosos vicit Agros. etc.

Et ab Angulo B. recurrens pronuntiabis hos numeros.

Agrestes cepit furtiuos lurco Cyana,
Athletas traxit pugnaces praco Diana,
Odrysos fixit mendaces mucro Pachinus. etc.

Et tandem ab eodem angulo B. rursus vo-

C lans

lans versus hos modulaberis.
Athletas fixit funestos sermo, febrites.
Agrestes traxit mendaces mango Silenus. etc.

Vidimus, quid hæc carmina per sex columnas distributa dederint, modo eadem in quatuor columnis rescribamus.

A	Britannus	turbo	graudæuos	torsit	C
	Eoos.	febrites	prædo	famosos	
	mouit	Hetruscos.	Silenus	fermo	
	fe stinos	vicit	Hebræos.	Gradiuus	
	mango	funestos	duxit	Agræos	
B	Pachinus	mucro	mendaces	fixit	D

Ab angulo A. incipit lectio directa: videlicet,
Britannus turbo grandæuos torsit Eoos.
Subrites prædo famosos mouit Hetruscos. etc.
Ad angulo D. incipit retrocursus.
—— *Finxit mendaces mucro Pachinus.*
Agræos duxit funestos mango Gradiuus. etc.
Ab anguln B. adscenditur per dictiones sequentes.
Pachinus mango festinos duxit Eoos.
Britannus mucro funestos vicit Hetruscos. etc.
Et tandem ab angulo C. descenditur hoc modo
—— *Torsit famosos sermo Gradiuus.*
Agræos fixit grandæuos prædo Silenus. etc.

Porrò voces illæ trisyllabæ, quæ ab initio et fine versum claudunt, omnes habent primam syllabam indifferentem: sunt enim propria nomina, in quibus non conueniunt Authores, quod, si scrupulpsior sis, et aliqua tibi displiceat, illam exesse iube, et aliam eius loco repone. Ego enim in exemplis non tam nitorem, quàm claritatem quæro. Tu in Labyrinthis tuis grandiorem, sensum numerosque curare poteris: longa enim restat via, et festino.

MVSA II. NVMEROSIOR.

☞ CCCXX.

VOx est duplex: simplex, composita. Labyrinthos conformare simplicibus, valde est difficile (non enim semper sunt in linguâ Latinâ dictiones simplices, quæ Metricæ Ideæ correspondeant.) at compositis vti, et Poëtæ erudito facilius, et linguæ Græcæ et Latinæ accommodatius est. Hanc ob rem Musam istam addidimus, quæ erit numerosior et clarior. Dictionum ergo loco hemistichijs vtemur; et, vt nos imitari possis, incipio; et Labyrinthum hunc, qui plurimis modis legi potest, scribo. Eleuo igitur ad Empyreum oculos: Reginam Angelorum veneror, et sic inquam:

Ad

AD LAVDEM SANCTISSIMÆ VIRGINIS MATRIS.		
Pulchrior Empyreo	rutilis fulgentior Astris	Purior Ambrosia
dulcissima Virgo Maria	sydere nobilior.	quam Sol splendore coronat.
Sancta Dei Genitrix,	Cœli pulcherrima Luna.	Phosphorus æthereus
terrenæ Aurora salutis	Candida stellâ maris	Diuinâ luce coruscans
Tu Paradisus eris	porta & sublimis Olympi	Pneumate plena Dei
miserum medicina salusque	Tuque corusca Pharos	Fidei secura columna
Tu Cynosura maris	siquis sit naufragus, vndis	Soleque lucidior.
quum vecors turbat Auernus.	Lucis honore micas	vitam vt bene claudere discam
Numine plena Dei	gratIs decorata coruscis	Tu mihi Cygnus eris
modò peccatoribus adsis	Dulce iubar miseris	dum tempero gaudia luctu
sis pretiosa Charis	cui gnatus Rector Olympi	sis valor atque vigor
Sis dux ad gaudia vitæ	Sis via vita salus	capiar ne Dæmonis astu
Sis miserûmque memor	pueroque viroque senique	Iustitiæ speculum
Procerum Regina beatûm	Lætitiæ initium	Diuini Solis imago
Tu schola sola mihi	Lasga et mensura fauorum	Pulchra Corona Poli
Virtutum summa Magistra	Gemma nitore micans	tu summi Numinis ara
Dux pia, tuta Comes.	Cœlorum porticus alma	Prospice Virgo-Parens.
sis peccatoris asylum	Virginitatis honos	Terræ spes: Iris Olympi:
Candida Luna faue	suspiria fundimus ad te	Gloria spirituum

Vt vsus et lectio huius diagrammatis innotescat, hæc paucula Disticha scribo.

Vt labyrinthaos possis deducere flexus,
Quos varia noster Dadalus arte regit.
Multiplici cursu Pegma hoc tibi carmina prabet;
Carmina, qua Diua lilia pura canent.
Tu lege progrediens: lege (sit) à fine recurrens:
Hoc lege Pegma cadens. hoc lege Pegma volās.
Ecce viam duplicem dat quilibet angulus; intra;
Et varios versus semita quaque dabit.

Intremus igitur, et per varias progressivias præsentem Labyrinthum percurramus.

LECTIO I. Continua.

Ab angulo Pulchrior, *directo & continuo motu progrediens.*

Pulchrior Empyreo, rutilis fulgentior Astris
Purior Ambrosiâ dulcissima Virgo Maria
Sydere nobilior, quum Sol splendore coronat
Sancta Dei Genitrix, Cœli pulcherrima Luna
Phosphorus Empyrei, terrenæ Aurora salutis
Candida Stella maris Diuinâ luce coruscans
Tu Paradisus eris, porta et sublimis Olympi
Pneumate plena Dei, miserûm medicina salusque
Tuque corusca Pharos, Fidei secura columna
Tu Cynosura maris, siquis sit naufragus, vndis
Soleque lucidior si vecors turbat Auernus.
Lucis honore micar vitā vt bene claudere discā
Numine plena Dei, gratIs decorata coruscis
Tu mihi Cygnus eris, modò peccatoribus adsis
Dulce iubar miseris dum tempero gaudia luctu
Sis pretiosa Charis, cui gnatus Rector Olympi
Sis valor atque vigor sis dux ad gaudia vitæ
Sis via vita salus, capiar ne Dæmonis astu
Sis miserûmq; memor, pueroque, viroque, seniq;
Iustitiæ speculum, Procerum Regina beatûm
Lætitiæ initium, Diuini Solis imago
Tu schola sola mihi, larga et mensura fauorum
Pulchra Corona Poli, Virtutum summa Magistra
Gemma nitore micans, tu summi Numinis ara
Dux pia, tuta Comes, Cœlorum porticus alma
Prospice Virgo-Parens, sis peccatoris asylum
Virginitatis honos, Terræ spes: Iris Olympi:
Candida Luna faue, suspiria fundimus ad te
Gloria spirituum

Nota.

EX quâlibet continuâ lectione nascuntur tres modi amœbæi, seu alternatiui; quos expono.

Versus è duobus hemisticijs componitur, quorum prius vocetur A. posterius B. aio igitur per alternationem ex Hexametris fieri Disticha Elegiaca: bina videlicet ex ternis. hac lege. *Retineantur omnia hemistichia priora, & posteriora omittantur in versibus secundo & tertio.* Considera characteres sequentes.

Hexametra Continua			Disticha Modus I.		Disticha Modus II.		Disticha Modus III.	
1	A	B	A	B	A		A	
2	A	B	A		A	B	A	
3	A	B	A		A		A	B
4	A	B	A	B	A		A	
5	A	B	A		A	B	A	
6	A	B	A		A		A	B
7	A	B	A	B	A		A	
8	A	B	A		A	B	A	
9	A	B	A		A		A	B

Primus Amœbæorum Modus legit versum primum completè, secundum et tertium incompletè: quartum completè, quintum et sextum incompletè: etc. *Secundus Modus*, legit secundum versum completè, tertium et quartum incompletè; quintum completè, sextum et septimum incompletè. etc. *Tertius Modus*, tertium versum completè, quartum et quintum incompletè: sextum completè, septimum et octauum incompletè: etc. *Quartus Modus*, si poneretur, in primum necessariò recideret. Nunc igitur Amœbæa ex Lectione continuâ deducamus.

Amœbaeum I.

Pulchrior Empyreo, rutilis fulgentior astris,
Purior Ambrosiâ, sydere nobilior.
Sancta Dei Genitrix, Cœli pulcherrima Luna,
Phosphoros Empyrei, candida Stella maris.
Tu Paradisus eris, porta et sublimis Olympi
Pneumate plena Dei, Tuque corusca Pharos.
Tu Cynosura maris, siquis sit naufragus, vndis
Soleque lucidior lucis honore micas.
Numine plena Dei, gratis decorata coruscis
Tu mihi Cygnus eris, Dulce iubar miseris.
Sis pretiosa Charis, cui gnatus Rector Olympi
Sis valor atque vigor, sis via vita Salus.
Sis miserûmq; memor, pueroque, viroque, seniq;
Iustitiæ speculum, Lætitiæ initium
Tu Schola sola mihi, Larga et mensura fauorum
Pulchra Corona Poli, Gemma nitore micans
Dux pia, tuta Comes, Cœlorum porticus alma
Prospice Virgo-Parens Virginitatis honos
Candida Luna faue, suspiria fundimus ad te
Gloria Spirituum.

Amœbaum II.

— Pulchrior Empyreo,
Purior Ambrosiâ, dulcissima Virgo Maria,
Sydere nobilior: Sancta Dei Genitrix.
Phosphorus Empyrei, terrenæ Aurora salutis
Candida Stella maris, Tu Paradisus eris
Pneumate plena Dei, miserûm medicina salusq;
Tuque corusca Pharos, Tu Cynosura maris
Soleque lucidior quod væcors turbat Auernus
Lucis honore micas Numine plena Dei
Tu mihi Cygnus eris modò, peccatoribus adsis
Dulce iubar miseris, sis pretiosa Charis
Sis valor atque vigor, sis dux ad gaudia vitæ
Sis via vita salus, sis miserûmque memor.
Iustitiæ speculum Procerum Regina beatûm
Lætitiæ initium, tu Schola sola mihi.
Pulchra Corona Poli, virtutum summa Magistra
Gemma nitore micans, Dux pia, tuta Comes.
Prospice Virgo-Parens, sis peccatoris asylum
Virginitatis honos, candida Luna faue.
Gloria Spirituum.

Amœbaum III.

Pulchrior Empyreo, purior Ambrosiâ,
Sydere nobilior, quum Sol splendore coronat
Sancta Dei genitrix, Phosphoros Empyrei.
Candida Stella maris, Diuina luce coruscans
Tu Paradisus eris, Pneumate plena Dei.
Tuque corusca Pharos, Fidei secura columna
Tu Cynosura maris, Soleque lucidior.
Lucis honore micas, vitā vt bene claudere discā
Numine plena Dei tu mihi Cygnus eris.
Dulce iubar miseris, dum tempero gaudia luctu
Sis pretiosa Charis, sis valor atque vigor.
Sis via vita salus, capiar ne dæmonis astu
Sis miserûmque memor, Iustitiæ speculum.
Lætitiæ initium, Diuini Solis imago
Tu Schola sola mihi, pulchra Corona Poli.
Gemma nitore micans, tu summi Numinis ara
Dux pia, tuta Comes, prospice Virgo-Parens.
Virginitatis honos, Terræ spes: Iris Olympi:
Candida Luna faue, gloria spirituum.

LECTIO II. Continua

Ab eodem angulo, Pulchrior, *descendens*.

Pulchrior Empyreo, dulcissima Virgo Maria
Sancta Dei genitrix, terrena aurora Salutis
Tu Paradisus eris, miserûm medicina salusque
Tu Cynosura maris, quum vecors turbat Auernus
Numine plena Dei, modò peccatoribus adsis
Sis pretiosa Charis, sis dux ad gaudia vitæ
Sis miserûmq; memor, Procerum Regina beatûm
Tu Schola sola mihi, virtutum summa Magistra
Dux pia, tuta Comes, sis peccatoris asylum
Candida Luna faue, rutilis fulgentior Astris
Sydere nobilior Cœli pulcherrima Luna
Candida Stella maris, porta et sublimis Olympi
Tuque corusca Pharos, siquis sit naufragus, vndis
Lucis honore micas, gratis decorata coruscis
Dulce iubar miseris, cui gnatus Rector Olympi
Sis via vita salus pueroque, viroque, senique
Lætitiæ initium, Larga mensura fauorum
Gemma nitore micans, Cœlorum porticus alma
Virginitatis honos suspiria fundimus ad te
Purior Ambrosiâ, quam Sol splendore coronat
Phosphorus Empyrei Diuinâ luce coruscans
Pneu-

Pneumate plena Dei,Fidei fecura columna
Soleque lucidior vitam vt bene claudere difcam
Tu mihi Cygnus eris,dum tempero gaudia luctu
Sis valor atque vigor,capiar ne Dæmonis aftu
Iuftitiæ fpeculum,Diuini Solis imago
Pulchra Corona Poli,tu fummi Numinis ara
Profpice Virgo-Parens,Terræ fpes:Iris Olympi:
Gloria fpirituum

Amœbaum I.

Pulchior Empyreo,dulciffima Virgo Maria
Sancta Dei Genitrix, tu Paradifus eris.
Tu Cynofura maris, quū vecors turbat Auernus
Numine plena Dei, fis pretiofa Charis.
Sis miferûmq; memor Procerū Regina beatūm
Tu Schola fola mihi, Dux pia, tuta Comes.
Candida Luna faue rutilis fulgentior Aftris
Sydere nobilior, candida Stella maris.
Tuque corufca Pharos,fiquis fit naufragus,vndis
Lucis honore micas, dulce iubar miferis.
Sis via vita falus pueroque, viroque, fenique
Lætitiæ initium,Gemma nitore micans.
Virginitatis honos fufpiria fundimus ad te
Purior Ambrofiâ,Phofphorus Empyrei.
Pneumate plena Dei,Fidei fecura columna
Soleque lucidior,tu mihi Cygnus eris.
Sis valor atque vigor,capiar ne Dæmonis aftu
Iuftitiæ fpeculum,pulchra Corona Poli.
Profpice Virgo-Parens Terræ fpes:Iris Olympi.
Gloria Spirituum.

Amœbaum II.

---- Pulchrior Empyreo.
Sancta Dei Genetrix, terrenæ Aurora falutis,
Tu paradifus,eris tu Cynofura maris.
Numine plena Dei,modò peccatoribus adfis:
Sis preriofa Cbaris,fis miferûmque memor.
Tu Schola fola mihi, virtutum fumma Magiftra
Dux pia, tuta Comes Candida Luna faue.
Sydere nobilior,Cœli pulcherrima Luna
Candida Stella maris,tuque corufca Pharos.
Lucis honore micas,gratîs decorata corufcis
Dulce iubar miferis fis via vita falus.
Lætitiæ initium,Larga & menfura fauorum
Gemma nitore micans,Virginitatis honos
Purior Ambrofiâ,quam Sol fplendore coronat
Phofphorus Empyrei,Pneumate plena Dei.
Soleque lucidior vitam vt bene claudere difcam
Tu mihi Cygnus eris,fis valor atque vigor.
Iuftitiæ fpeculum, Diuini Solis imago
Pulchra Corona Poli,profpice Virgo-Parens.
Gloria fpirituum.

Amœbaum III.

Pulchior Empyreo,Sancta Dei genetrix.
Tu Paradifus eris, miferûm medicina falusque
Tu Cynofura maris, Numine plena Dei.
Sis pretiofa Charis, fis dux ad gaudia vitæ
Sis miferûmque memor,tu Schola fola mihi.
Dux pia, tuta Comes, fis peccatoris afylum
Candida Luna faue fydere nobilior.
Candida Stella maris,porta & fublimis Olympi
Tuque corufca Pharos lucis honore micas.
Dulce iubar miferis,cui gnatus Rector Olympi
Sis via vita falus,lætitiæ initium.
Gemma nitore micans,Cœlorum porticus alma
Virginitatis honos,purior Ambrofiâ
Phofphorus Empyrei Diuinâ luce corufcans
Pneumate plena Dei,Soleque lucidior.
Tu mihi Cygnus eris,dum tēpero gaudia luctu
Sis valor atque vigor,Iuftitiæ fpeculum.
Pulchra Corona Poli,tu fummi Numinis ara
Profpice Virgo-Parens,gloria Spirituum.

LECTIO III. Continua.

Ab angulo, Purior, *regrediens.*

Purior Ambrofia,rutilis fulgentior Aftris
Pulchrior Empyreo,quam Sol fplēdore coronat
Sydere nobilior,dulciffima Virgo Maria
Phofphorus Empyrei,Cœli pulcherrima Luna
Sancta Dei Genetrix,Diuinâ luce corufcans
Candida Stella maris,terrenæ Aurora falutis
Pneumate plena Dei,porta & fublimis Olympi
Tu Paradifus eris,fidei fecura columna
Tuq;corufca Pharos,miferûmque medicina falufque
Soleque lucidior,fiquis fit naufragus vndis
Tu Cynofura maris,vitā vt bene claudere difcā
Lucis honore micas,quū vecors turbat Auernus
Tu mihi Cygnus eris,gratîs decorata corufcis
Numine plena Dei, dum tempero gaudia luctu
Dulce iubar miferis,modò peccatoribus adfis
Sis valor atque vigor,cui gnatus Rector Olympi
Sis pretiofa Charis capiar ne Dæmonis aftu
Sis via vita falus,fis dux ad gaudia vitæ
Iuftitiæ fpeculum pueroque, viroque, fenique
Sis miferûmque memor Diuini folis imago
Lætitiæ initium Procerum Regina beatūm
Pulchra Corona Poli,Larga & menfura fauorum
Tu Schola fola mihi,tu fummi Numinis ara
Gemma nitore micans virtutū fumma Magiftra
Profpice Virgo-Parens Cœlorum porticus alma
Dux pia, tuta Comes, Terræ fpes:Iris Olympi;
Virginitatis honos fis peccatoris afylum
Gloria Spirituum,fufpiria fundimus ad te
Candida Luna faue.

Amœbaum I.

Purior Ambrofiâ,rutilis fulgentior Aftris
Pulchrior Empyreo,fydere nobilior.
Phrofphorus Empyrei Cœli pulcherrima Luna
Sancta Dei Genetrix,candida Stella maris.
Pneumate plena Dei,porta & fublimis Olympi
Tu Paradifus eris,tuque corufca Pharos.
Soleque lucidior,fiquis fit naufragus vndis
Tu Cynofura maris lucis honore micas.
Tu mihi Cygnus eris,gratîs decorata corufcis
Numine plena Dei,dulce iubar miferis.

Sis

Sis valor atque vigor,cui gnatus Rector Olympi
Sis pretiosa Charis,sis via vita salus.
Iustitiæ speculum pueroque, viroque, fenique
Sis miserûmque memor,lætitiæ initium.
Pulchra Corona Poli,larga & mensura fauorum
Tu Schola sola mihi,Gemma nitore micans.
Prospice Virgo-Parens,Cœlorum porticus alma
Dux pia, tuta Comes, Virginitatis honos.
Gloria Spirituum suspiria fundimus ad te;
Candida Luna faue.

Amœbaum II.

--- Purior Ambrosiâ.
Pulchrior Empyreo,quum Sol splēdore coronat,
Sydere nobilior, Phosphorus æthereus.
Sancta Dei genetrix Diuinâ luce coruscans
Candida Stella maris,Pneumate plena Dei.
Tu Paradisus eris fidei secura columna
Tuque corusca Pharos,soleque lucidior.
Tu Cynosura maris,vitā vt bene claudere discā
Lucis honore micas,tu mibi Cygnus eris.
Numine plena Dei,dum tempero gaudia luctu
Dulce iubar miseris sis valor atque vigor.
Sis pretiosa Charis,capiar ne Dæmonis astu
Sis via vita salus,Iustitiæ speculum.
Sis miserûmque memor diuini Solis imago
Lætitiæ initium,pulchra Corona Poli.
Tu Schola sola mihi,tu summi Numinis ara
Gēma nitore micans,prospice Virgo-Parens.
Dux pia,tuta Comes,Terræ spes: Iris Olympi:
Virginitatis honos,gloria Spirituum.
Caudida Luna faue.

Amœbaum III.

Purior Ambrosiâ, pulchrior Empyreo.
Sydere nobilior, dulcissima Virgo Maria,
Phosphoros æthereus,sancta Dei genitrix.
Candida Stella maris,terrenæ Aurora salutis
Pneumate plena Dei,tu Paradisus eris.
Tuq; corusca Pharos,miserûm medicina salusq;
Soleque lucidior,tu Cynosura maris.
Lucis honore micas, quū vecors turbat Auernus
Tu mihi Cygnus eris,Numina plena Dei.
Dulce iubar miseris modò peccatoribus adsis
Sis valor atque vigor,sis pretiosa Charis.
Sis via vita Salus sis dux ad gaudia vitæ
Iustitiæ Speculum,sis miserûmque memor.
Lætitiæ initium,Procerum Regina beatûm
Pulchra Corona Poli,tu Schola sola mihi.
Gemma nitore micans,virtutum summa Magistra
Prospice Virgo-Parens,Dux pia,tuta Comes.
Virginitatis honos sis peccatoris asylum
Gloria Spirituum candida Luna faue.

LECTIO *IV. continua*

Ab angulo, Purior, *descendens*.

Purior Ambrosiâ,quam Sol splendore coronat
Phosphorus æthereus Diuinâ luce coruscans
Pneumate plena Dei,Fidei secura columna
Soleque lucidior vitam vt bene claudere discam
Tu mihi Cygnus eris,dū tēpero gaudia luctu.&c.
Parum differt a prima, nam versus quos illa præmittit, hæc postponit; & ideò non est necessarium totam scribere.

LECTIO *V. Continua*

Ab angulo, Candida, *adscendens*.

Candida Luna faue,sis peccatoris asylum
Dux pia,tuta Comes,virtutum summa Magistra
Tu Schola sola mihi,Procerum Regina beatûm
Sis miserûmque memor, sis dux ad gaudia vitæ
Sis pretiosa Charis,modò peccatoribus adsis
Numine plena Dei, quū vecors turbat Auernus
Tu Cynosura miserûm medicina salusque
Tu Paradisus eris,terrenæ Aurora salutis
Sancta Dei Genetrix,dulcissima Virgo Maria
Pulchrior Empyreo suspiria fundimus ad te
Virginitatis honos,Cœlorum porticus alma
Gemma nitore micans,Larga & mensura fauorū
Lætitiæ initium pueroque, viroque, fenique
Sis via vita Salus,cui gnatus Rector Olympi
Dulce iubar miseris,gratis decorata coruscis
Lucis honore micas, siquis sit naufragus, vndis
Tuq; corusca Pharos,porta & sublimis Olympi
Candida Stella maris,Cœli pulcherrima Luna
Sydere noblior,rutilis fulgentior Astris
Gloria Spirituum,Terræ spes: Iris Olympi:
Prospice Virgo-Parens, tu summi Numinis ara
Pulchra Corona Poli,Diuini Solis imago
Iustitiæ speculum,capiar ne Dæmonis astu
Sis valor atque vigor,dum tempero gaudia luctu
Tu mihi Cygnus eris vitā vt bene claudere discā
Soleque lucidior,Fidei secura columna
Pneumate plena Dei Diuinâ luce coruscans
Phosphorus æthereus quū Sol splendore coronat
Purior Ambrosiâ.

Amœbaum I.

Candida Luna faue,sis peccatoris asylum
Dux pia, tuta Comes,tu Schola sola mihi.
Sis miserûmque memor, sis dux ad gaudia vitæ
Sis pretiosa Charis,Numine plena Dei.
Tu Cynosura maris, miserûm medicina salusque
Tu Paradisus eris,Sancta Dei Genitrix.
Pulchrior Empyreo suspiria fundimus ad te
Virginitatis honos,Gemma nitore micans.
Lætitiæ initum pueroque, viroque, fenique
Sis via vita Salus dulce iubar miseris.
Lucis honore micas siquis sit naufragus, vndis
Tuque corusca Pharos,candida Stella maris.
Sydere nobilior,rutilis fulgentior Astris
Gloria Spirituum,prospice Virgo Parens
Pulchra Corona Poli,Diuini Solis imago
Iustitiæ speculum sis valor atque vigor.(scam
Tu mihi Cygnus eris,vitā vt bene claudere di-
Soleque lucidior,Pneumate plena Dei.
Phosphorus ætherens quū Sol splēdore coronat
Purior Ambrosiâ. Amœ-

Amœbæum II.

---- Candida Luna faue.
Dux pia tuta comes, virtutum summa Magistra,
Tu Schola sola mihi sis miserûm que memor.
Sis pretiosa Charis,modò peccatoribus adsis
Numine plena Dei,tu Cynosura maris.
Tu Paradisus eris,terrenæ aurora salutis
Sancta Dei Genitrix, pulchrior Empyreo.
Virginitatis honos,Cœlorum porticus alma
Gemma nitore micans lætitiæ initium.
Sis via vita Salus,cui gnatus Rector Olympi.
Dulce iubar miseris lucis honore micas.
Tuque corusca Pharos,porta & sublimis Olympi
Candida Stella maris Sydere nobilior.
Gloria Spirituum, Terræ spes: Iris Olympi:
Prospice Virgo-Parens,pulchra Corona Poli.
Iustitiæ Speculum,capiar ne Dæmonis astu
Sis valor atque vigor,tu mihi Cygnus eris
Soleque lucidior,Fidei secura columna
Pneumate plena Dei,Phosphorus æthereus.
Purior Ambrosiâ.

Amœbæum III.

Candida Luna faue, dux pia, tuta comes.
Tu Schola sola mihi,Procerû Regina beatâm,
Sis miserumque memor, sis pretiosa Charis.
Numine plena Dei,quû vecors turbat Auernus
Tu Cynosura maris,tu Paradisus eris.
Sancta Dei Genitrix, dulcissima Virgo Maria
Pulchrior Empyreo Virginitatis honos.
Gemma nitore micans,Larga & mensura fauorû
Lætitia initium,sis via vita Salus.
Dulce iubar miseris gratîs decorata coruscis
Lucis honore micas tuque corusca Pharos.
Candida Stella maris, Cœli pulcherrima Luna
Sydere nobilior gloria Spirituum.
Prospice Virgo-Parens,tu summi Numinis ara
Pulchra Corona Poli,Iustitiæ Speculum:
Sis valor atq; vigor,dum tempero gaudia luctu
Tu mihi Cygnus eris,Soleque lucidior.
Pneumate plena Dei,Diuinâ luce coruscans
Phosphorus æthereus purior Ambrosiâ.

LECTIO VI. *Centiana.*

Ab angulo, Candida, *progrediens.*

Candida Luna faue suspiria fundimus ad te
Gloria Spirituum sis peccatoris asylum
Virginitatis honos, Terræ spes: Iris Olympi
Dux pia, tuta Comes, Cœlorum porticus alma
Prospice Virgo-Parens,virtutû summa Magistra
Gemma nitore micans,tu summi Numinis ara
Tu Schola sola mihi,Larga & mensura fauorum
Pulchra Corona Poli Procerum Regina beatûm
Lætitiæ initium, Diuini Solis imago
Sis miserûmque memor,pueroque,viroq;seniq;
Iustitiæ Speculum sis dux ad gaudia vitæ
Sis via vita Salus, capiar ne Dæmonis astu
Sis pretiosa Charis,cui gnatus Rector Olympi
Sis valor atque vigor,modò peccatoribus adsis
Dulce iubar miseris,dum tempero gaudia luctu
Numine plena Dei,gratîs decorata coruscis(nus
Tu mihi Cygnus eris, quû vecors turbat Auer-
Lucis honore micas,vitâ vt bene claudere discâ
Tu Cynosura maris,si quis sit naufragus, vndis
Soleque lucidior,miserûm medicina salusque
Tuque corusca Pharos,Fidei secura columna
Tu Paradisus eris,porta et sublimis Olympi
Pneumate plena Dei,terrenæ Aurora salutis
Candida Stella maris,Diuinâ luce coruscans
Sancta Dei Genitrix,Cœli pulcherrima Luna
Phosphorus æthereus dulcissima Virgo Maria
Sydere nobilior,quum Sol splendore coronat
Pulchrior Empyreo,rutilis fulgentior Astris
Purior Ambrosiâ.

Amœbæum I.

Candida Luna faue,suspiria fundimus ad te
Gloria Spirituum,Virginitatis honos.
Dux pia, tuta Comes,Cœlorum porticus alma
Prospice Virgo-parens,Gemma nitore micâs.
Tu Schola sola mihi, Larga & mensura fauorum
Pulchra Corona Poli,lætitiæ initum.
Sis miserûm memor,pueroque,viroq,seniq;
Iustitiæ speculum,sis via vita salus.
Sis pretiosa Charis,cui gnatus Rector Olympi
Sis valor atque vigor,dulce iubar miseris.
Numine plena Dei,gratîs decorata coruscis
Tu mihi Cygnus eris,lucis honore micas.
Tu Cynosura maris,si quis sit naufragus, vndis
Soleque lucidior tuque corusca Pharos.
Tu Paradisus eris,porta & sublimis Olympi
Pneumate plena Dei candida Stella maris.
Sancta Dei Genitrix,Cœli pulcherrima Luna
Phosphorus æthereus Sydere nobilior.
Pulchrior Empyreo,rutilis fulgentior Astris
Purior Ambrosiâ.

Amœbæum II.

---- Candida Luna faue.
Gloria Spirituum sis peccatoris asylum,
Virginitatis honos, Dux pia, tuta Comes.
Prospice Virgo-Parens,virtutû summa Magistra
Gemma nitore micans,Tu Schola sola mihi
Pulchra Corona Poli,Procerum Regina beatûm
Lætitiæ initium,sis miserûmque memor.
Iustitiæ speculum,sis dux ad gaudia vitæ
Sis via vita Salus, sis pretiosa Charis
Sis valor atque vigor,modò peccatoribus adsis
Dulce iubar miseris, Numine plena Dei. (nus
Tu mihi Cygnus eris, quû vecors turbat Auer-
Lucis honore micas,tu Cynosura maris.
Soleque lucidior,miserûm medicina salusque
Tuque corusca Pharos,tu Paradisus eris
Pneumate plena Dei,terrenæ Aurora Salutis
Candida Stella maris,Sancta Dei Genitrix
Phos-

Phoſphorus æthereus,dulciſſima Virgo Maria
Sydere nobilior,pulchrior Empyreo,
Purior Ambroſiâ.

Amœbæum III.

Cendida Luna, faue,gloria Spirituum.
Virginitatis honos, terræ ſpes, Iris Olympi,
Dux pia, tuta comes, proſpice Virgo-Parens.
Gemma nitore micans,tu ſummi Numinis ara
Tu Schola ſola mihi pulchra Corona Poli.
Lætitiæ initium,Diuini Solis imago
Sis miſerûmque memor,Iuſtitiæ Speculum
Sis via vita Salus capiar,ne Dœmonis aſtu
Sis pretioſa Charis,ſis valor atque vigor
Dulce iubar miſeris, dum tempero gaudia luctu
Numine plena Dei,tu mihi Cygnus eris
Lucis honore micas,vitâ vt bene claudere diſcâ
Tu Cynoſura maris, Soleque lucidior.
Tuque coruſca Pharos,Fidei ſecura columna
Tu Paradiſus eris,Pneumate plena Dei
Candida Stella maris Diuinâ luce coruſcans
Sancta Dei genitrix,Phoſphorus æthereus
Sydere nobilior,quum Sol ſplendore coronat
Pulchrior Empyreo,purior Ambroſiâ.

LECTIO VII. *Continua*

Ab angulo, Gloria, *regrediens*.
Gloria ſpirituum ſuſpiria fundimus ad te
Candida Luna faue,Terræ ſpes: Iris Olympi:
Virginitatis honos ſis peccatoris aſylum
Proſpice Virgo-Parens,Cœlorum porticus alma
Dux pia,tuta Comes,tu ſummi Numinis ara
Gemma nitore micans, virtutû ſumma Magiſtra
Pulchra Corona Poli,Larga & menſura fauorum
Tu Schola ſola mihi,Diuini Solis imago
Lætitiæ initium,Procerum Regina beatûm
Iuſtitiæ ſpeculum,pueroque,viroque, ſenique
Sis miſerûmq memor,capiar ne Dœmonis aſtu
Sis via vita Salus ſis, duxad gaudia vitæ
Sis valor atque vigor,cui gnatus Rector Olympi
Sis pretioſa Charis,dum tempero gaudia luctu
Dulce iubar miſeris,modò peccatoribus adſis
Tu mihi Cygnus eris,gratis decorata coruſcis
Numine plena Dei,vitam vt bene claudere diſcâ
Lucis honore micas, quû vecors turbat Auernus
Soleque lucidior,ſi quis ſit naufragus, vndis
Tu Cynoſura maris,Fidei ſecura columna
Tuq; coruſca Pharos,miſerûm medicina ſaluſq;
Pneumate plena Dei,porta & ſublimis Olympi
Tu Paradiſus eris,Diuinâ luce coruſcans
Candida Stella maris,terrenæ Aurora Salutis
Phoſphorus æthereus,Cœli pulcherrima Luna
Sancta Dei Genitrix,quâ Sol ſplendore coronat
Sydere nobilior, dulciſſima Virgo Maria
Purior Ambroſiâ,rutilis fulgentior Aſtris
Pulchrior Empyreo.

Amœbæum I.

Gloria Spirituum ſuſpiria fundimus ad te
Candida Luna faue,Virginitatis honos.
Proſpice Virgo-Parēs,Cœlorum porticus alma
Dux pia, tuta Comes,Gemma nitore micans
Pulchra Corona Poli,Larga & menſura fauorū
Tu Schola ſola mihi,Lætitiæ initium.
Iuſtitiæ ſpeculum,pueroque, viroque,ſenique
Sis miſerûmque memor, ſis via vita Salus.
Sis valor atque vigor,cui gnatus Rector Olympi
Sis pretioſa Charis,dulce iubar miſeris.
Tu mihi Cygnus eris,gratis decorata coruſcis
Numine plena Dei,lucis honore micas.
Soleque lucidior,ſiquis ſit naufragus, vndis
Tu Cynoſura maris,Tuque coruſca Pharos
Pneumate plena Dei,porta & ſublimis Olympi
Tu Paradiſus eris,candida Stella maris.
Phoſphorus æthereus,Cœli pulcherrima Luna
Sancta Dei Genetrix,Sydere nobilior
Purior Ambroſiâ,rutilis fulgentior Aſtris
Pulchrior Empyreo.

Amœbæum II.

Gloria Spirituum.
Candida Luna faue, terræ ſpes. Iris Olympi,
Virginitatis honos; proſpice Virgo-Parens.
Dux pia, tuta Comes,tu ſummi Numinis ara
Gemma nitore micans,pulchra Corona Poli
Tu Schola ſola mihi, Diuini Solis imago
Lætitiæ initium,Iuſtitiæ ſpeculum.
Sis miſerûmque memor,capiar ne Dœmonis aſtu
Sis via vita Salus,ſis valor atque vigor
Sis pretioſa Charis dum tempero gaudia luctu
Dulce iubar miſeris,tu mihi Cygnus eris.
Numine plena Dei,vitam vt bene claudere diſcâ
Lucis honore micas,ſoleque lucidior
Tu Cynoſura maris Fidei ſecura columna
Tuque coruſca Pharos,Pneumate plena Dei.
Tu Paradiſus eris,Diuinâ luce coruſcans
Candida Stella maris Phoſphorus æthereus.
Sancta Dei Genitrix,quam Sol ſplēdore coronat
Sydere nobilior Purior Ambroſiâ
Pulchrior Empyreo.

Amœbæum III.

Gloria Spirituum,candida Luna faue.
Virginitatis honor, ſis peccatoris aſylum,
Proſpice Virgo-parens,Dux pia,tuta Comes.
Gemma nitore micans,virtutū ſūma Magiſtra
Pulchra Corona Poli, tu Schola ſola mihi
Lætitiæ initium Procerum Regina beatûm
Iuſtitiæ Speculum,ſis miſerûmque memor.
Sis via ſalus,ſis dux ad gaudia vitæ
Sis valor atque vigor, ſis pretioſa Charis
Dulce iubar miſeris,modò peccatoribus adſis
Tu mihi Cygnus eris,Numine plena Dei.(nus
Lucis honore micas, quū vecors turbat Auer-
Soleque lucidior tu Cynoſura maris

Tu-

Tuq; corusca Pharos, miserum medicina salusq;
Pneumate plena Dei tu Paradisus eris
Candida stella maris terrenæ aurora salutis
Phosphorus æthereus, Sancta Dei Genitrix
Sydere nobilior, dulcissima Virgo Maria
Purior Ambrosiâ, pulchrior Empyreo.

LECTIO III. *Continua.*

Ab eodem angulo Gloria *adscendens*

Gloria Spirituum, Terræ spes: Iris Olympi
Prospice Virgo-Parens, tu summi Numinis ara
Pulchra Corona Poli, Diuini Solis imago
Iustitiæ speculum capias, tu Dœmones astu
Sis valor atqueigor, dũ tẽpore gaudia luctu. *&c.*

Vix differt à quinta, & ideo non debuit *ad longum scribi: versus enim qui in quinta præcedunt, in octaua sequuntur: & contrà. Ergo, si Lectiones completa & Heroica sumpserit: & vnicuique tres correspondent Amœbææ, nempe Elegiacæ: omnes Lectiones simul sumpta erunt triginta dua: omnesque Deipara gloriam & prærogatiuas resonantes.*

EXEMPLVM II.

CCCXXII.

POst Diuam veneramur Confessorem Sanctissimum Monachorum Ducem & Patrem BENEDICTVM; ad cuius etiam debemus gloriam Labyrinthum sequentem fabricari. Illum ad Ideam præcedentem formabo: materia erit diuersa: vt discat Philomusus non solùm transformari posse Poëmata, sed etiam transmaterializari. Sequentium versuum fluxum & refluxum considera.

Huius Quadrangularis Labyrinthi materiã dederunt antiqui nonnulli scriptores: quam nuper collegit D. Benedictus Haeftenus in fine vitæ S. Benedicti: formam ego. Et, vt illam intelligas, pauca hæc subscribo.

Singuli versus duabus partibus constant, quarum duos pedes & dimidium sibi arrogat prior, & reliquos pedes posterior. Patet his Labyrinthus multis viis: pono notabiliores.

PRIMO. Ab angulo O *Benedicte*. possumus legere omnes lineas successiuè vsque ad finem.

SECVNDO. Possumus ab angulo *Vir bene*. Recurrendo hæc omnia carmina resumere.

TERTIO. Ab angulo *Numine* possumus regrediendo omnes lineas perlegere.

QVARTO. Et poterimus hanc etiam lectionem contrario ordine persequi ab angulo *Numine* incipiendo.

QVINTO. Poterimus descendendo per columnas incipere ab angulo O *Benedicte*. Legendo primam secundam tertiam. Et poterimus SEXTO, descendere ab angulo *Numine*, legendo columnam tertiam secundam primam.

SEPTIMO, poterimus ascendendo per columnam primam, secundam, tertiam incipere ab angulo *Numine*: aut OCTAVO, incipiendo ab angulo *Vir bene* ascendere per columnam tertiam, secundam, primam.

Hæ octo lectiones dant Hexametra addamus lectiones alias, quæ dent Disticha. Possemus procedere eodem modo, quo in præcedenti Labyrintho, vt ex Hexametris Disticha Elegiaca exurgeremus, procedimus: at quia varietas delectat & instituit, aliam incamus viam, & aliud genus versuum transcamque Ergo.

NONO incipiendo ab angulo O *Benedicte*, directè, & DECIMO incipiendo ab angulo *Numine* retrogradè, poterimus totam paginam legere omittendo hemistica, quæ sunt cursiuo charactere expressa.

VNDECIMO, & DVODECIMO poterimus has ipsas lectiones recurrere, incipiendo ab angulis *Numine* & *Vir bene*.

TERTIO-DECIMO, incipiendo ab angulo superiore sinistro (videlicet, O *Benedicte*) poterimus per columnas descendere, & omittere hemisthchia illa omnia, quæ signata sunt cruce. Et QVARTO-DECIMO omittere quæ stellis notata. Et tandem QVINTO-DECIMO legere cætera omnia, & omittere, quæ ornata hoc signo ↄ.

Si incipiamus ab angulo dextero superiori (videl. *Numine*) & obseruemus crucis stellæ & Lunæ (ↄ) differentias habebimus lectionem XVI. XVII. & XVIII.

Si etiam à dextero inferiori, (*Vir bene*) & habeatur ratio crucium stellarum & lunularum, resultabit lectio XIX. XX. & XXI.

Et tandem, si eãdem crucium, stellularum & lunularum obseruatione & consideratione præmissâ ab angulo sinistro inferiori (*Numine*) qui *Vir bene*. est, incipiamus, ingrediemur lectionem XXII. XXIII. & XXIV.

Supersunt & aliæ lectiones, quas etiam addere placet. Iube, vt sint Heroica Tristicha carmina, quæ dedit prima lectio: etiam quæ dedit secunda, tertia, & quarta. Et, si omiseris clausulas cuiuscunque secundi & tertij carminis, redibunt lectiones nona, decima, vndecima, & duodecima. Si autem omiseris clausulas primi & secundi cuiuscumque, inuenimus lectionem XXV. XXVI. XXVII. & XXVIII. & vltimò, si omiseris clausulas primi & vltimi, habebis lectiones XXIX. XXX. XXXI. XXXII. [*clausulam* voco partem secundam versus; nempe illam, quæ addita penthemimeri complet Hexametrum.] Plures adhuc quærere & inuenire possem: sed hæ trigintaduæ sufficiant, vt sciat meus Lector posse eiusmodi Lectiones & Carmina multis

modus & vicibus multiplicari.
Vt igitur noſtrum aduerſus D. Benedictum oſtendamus affectum, carmina omnia exſcribamus.

O Benedicte Pater.	Salue ſanctiſsime Præſul. ↄ	Nomine digne tuo:
Diuini nominis hæres. * ↄ	Dux nouæ militiæ	† *Nomen virtutibus æquans.* *
Nobilitatis honos,	† Nurſinæ gloria gentis. *	Vir ſimul atque ſenex,
† *Trãſcendens moribus annos.* *	Delitias fugiens,	† *Mundũ cũ flore relinquẽs.* * ↄ
Vas prece comminuens.	†Reſtaurãs vas prece fractũ ↄ	Cui ſtudium omne Deus,
†*Rigida ſub rupe quieſcens.* ↄ	Nil niſi Numen amans	*Romani pauper alumni.* ↄ
Sancte Magiſter aue.	Squalentis cultor heremi * ↄ	Vas ſine labe nitens.
Fundens è vulnere vulnus. * ↄ	Cyprida vepre domans	† *Roſa duris eruta ſpinis.* *
Carni inimice tuæ.	† Sœcli calcator & hoſtis.	Grandis amice Crucis.
† *Supremi culminis oſor.* *	Crux via trita tibi	† *Crucifixi in vulnere degẽs.* * ↄ
Corde humili patiens.	†Mundani pulueris expers * ↄ	Simplicitate lucens.
†*Cupidus præ laude labores.* ↄ	Cui fauor omnis onus.	*Morum præclare Magiſter.* ↄ
Plebis origo nouæ	Viuæ virtutis imago. * ↄ	Relligionis apex.
Vir paupertatis amator. * ↄ	Sobrie, iuſte, pater,	† *Taciturni norma ſilenti.* *
Gemma pudicitiæ.	† Miſerorum factus aſylum	Vincere docte malos
† *Scelerati funere plangens* *	Maxime ſpretor opum.	† *Verum ſolamen egentum.* * ↄ
Firma columna domus.	† Sanctiſsime cõtemplator * ↄ	Peruigil in precibus
† *Diuino accenſe calore.* ↄ	Saucie amore Dei	*Columen lumenque tuorum.* ↄ
Præſidium populi,	Pulſus cui ceſsit Apollo. ↄ	Fana profana mouens.
Tellus cui paret & vnda * ↄ	Colla ſuperba domans.	† *Totilæ formido tyranni.* *
Cordis aperta videns.	† Verbo cacodæmona pellẽs. *	Cui nigra paret auis.
† *Venturi præſcius æui.* *	Quem Stygis antra timent.	† *Nummos cui miſit Olympus.* * ↄ
Qui capis æthere dapes.	† Qui obtutu vincula ſoluis * ↄ	Multiplicans oleum.
†*Morbi genus omne repellẽs.* ↄ	Mortua viuificans.	*Requiens dans carne ſolutis.* ↄ
Dœmona calce premens.	Sacri bone Paſtor ouilis. ↄ	Candida forma gregis.
Veterum pius æmula Patrũ. * ↄ	Prole Abraham referens.	† *Ceu Moyſes legifer alter.* *
Dux Gedeona ſequens.	† Mitis Dauidis adinſtar. *	Nec Salomone minor.
† *Thesbitæ imitator Eliæ.* *	Verbo operâque potens.	† *Qui Eliſæi facta reducis.* * ↄ
Spiritualis homo.	† Renouãs miracula priſca * ↄ	Cum cruce victor ouans.
† *Cæleſtis tramitis Index.* ↄ	Regulæ imago tuæ.	*Totus cui panditur orbis.* ↄ
Cui patet aula Dei.	Rutilans & amabile ſydus ↄ	Lucifer exoriens.
Face fulgens Cynthia plena. * ↄ	Fax noua, Solque poli	† *Rutilis fulgentior aſtris.* *
Sal medicina ſoli.	† Fuluo vas dignius auro. *	Fructuum oliua ferax.
† *Rectiſsima Regula vitæ.* *	Nardus odora nimis.	† *Speculum pietatis auitæ* * ↄ
Fons ſalientis aquæ.	† Vitæ quoq nobile lignũ. * ↄ	Flos. Cypariſſe virens.
† *Spacioſo palmite vitis.* ↄ	De Libano alta Cedrus.	*Myrrham redolens & aroma.* ↄ
Thuris odore fragrans.	Lumen venerabile Mundi. ↄ	Gloria magna Poli.
Cherubinũ adiũcte cateruis * ↄ	Vir ſpecie Angelicâ.	† *Caput Ordinis, & Patriarcha.* *
Magne Propheta Dei	† Vitæ ſectator Ieſu. *	Doctor Apoſtolicus.
† *Lux ſplendida Confeſſorum.* *	Martyribus ſimilis	† *Prælatum Idea bonorum.* * ↄ
Cœnobiale Iubar.	† Monachorũ cincte corona * ↄ	Præmie Dux Ouium.
† *Non læſe Cupidinis arcu.* ↄ	Virginitate potens.	*Iuſtorum Pneumate plene.* ↄ
Numine Plene Dei.	Sanctiſsime Cœnobiarcha. ↄ	Vir bene dicte Deo.

LECTIO I. *Ab angulo*, o Benedicte, *progrediens*,
O Benedicte Pater, Salue Sanctiſsime Præſul,
Nomine digne tuo: Diuini nominis hæres,
Dux nouæ militiæ, nomen virtutibus æquans.
Nobilitatis honos, Nurſinæ gloria gentis,
Vir ſimul atq; ſenex, trãſcẽdens moribus annos,
Delicias fugiens, mundum cum flore relinquẽs.
Vas prece comminuens reſtaurans prece fractũ
Cui ſtudiũ omne Deus, rigidâ ſub rupe quieſcés
Nil niſi Numẽ amans: Romani pauper alumni.
Sancte Magiſter aue, ſqualentis cultor heremi,
Vas ſine labe nitens: fundens è vulnere vulnus,
Cyprida vepre domans, roſa duris eruta ſpinis.
Carni inimice tuæ, ſæcli calcator & hoſtis:
Grandis amice Crucis, ſupremi culminis oſor,
Crux via trita tibi, Crucifixi vulnere degens,
Corde humili patiens, mundani pulueris expers,
Simplicitate placens, cupidus præ laude labores.
Cui

Cui fauor omnis onus: morũ præclare Magister.
Plebis origo nouæ; vitæ virtutis imago,
Religionis aper, vir paupertatis amator,
Sobrie iuste pater, taciturni norma Silensĩ.
Gemma pudicitiæ, miserorum factus asylum.
Vincere docte malos, scelerati funera plangens.
Maxime spretor opum, verũ solamen egentûm;
Firma columna domûs. Sanctissime contẽplator,
Per vigil in precibus, Diuino accense calore,
Saucie amore Dei: columen lumenque tuorum,
Præsidium populi, pulsus cûi cessit Apollo;
Fana profana mouens; tellus cûi paret & vnda.
Colla superba domans, Totilæ formido Tyranni:
Cordis aperta vidẽs, verbo cacodæmona pellẽs;
Cui nigra paret auis: vẽturi præscius æui, (pus;
Quẽ stygis antra timent: nũmos cui misit Olym-
Qui capis æthre dapes: qui obtutu vincula soluis.
Multiplicans oleũ, morbi genus omne repellens.
Mortua viuificans, requiem dans carne solutis,
Dæmona calce premẽs. Sacri bone Pastor ouilis;
Candida forma gregis: veterũ pius assecla Patrũ.
Prole Abrahã referens, ceu Moyses legifer alter:
Dux Gedeona sequens, mitis Dauidis adinstar,
Nec Salomone minor, Thesbitæ imitator Eliæ.
Verbo operâq; potens, qui Elisæi sæcla reducis:
Spiritualis homo, renouans miracula prisca.
Cum Cruce victor orãs, cœlestis tramitis Index;
Regulæ imago tuæ, totus cui panditur orbis.
Cui paret aula Dei: rutilans & amabile Sydus,
Lucifer exoriens, face fulgens Cynthia plena:
Fax noua Soleque poli, rutilis fulgentior astris,
Sal medicina Soli. Fuluo vas dignius auro:
Fructuum oliua ferax: rectissima Regula vitæ.
Nardus odora nimis; speculum pietatis auitæ.
Fons salientis aquæ: Vitæ quoq; nobile lignum;
Flos Cyparisse virẽs, spacioso palmite vitis. (ma;
De Libano alta Cedrus Myrrhã redolens & aro-
Thuris odore fragrãs: lumen venerabile Mundi,
Gloria magna Poli, Cherubinũ adiũcte cateruis:
Vir specie Angelica, Caput Ordinis et Patriarcha
Magne Propheta Dei, vitæ sectator Iesu,
Doctor Apostolicus, lux splendida Cõfessorum,
Martyribus similis, Prælatum Idea bonorum,
Cœnobiale iubar, Monachorum cincte coronâ,
Præuie Dux Ouium, non læse Cupidinis arcu,
Virginitate potens: iustorum Pneumate plene,
Numine plene Dei, Sanctissime Cœnobiarcha;
Vir benedicte, Deo. &c.

Lectio II. *ab angulo*, Vir, *retrò cedens*.

Vir benedicte Deo, Sanctissime Cœnobiarcha,
Numine plene Dei, iustorum Pneumate plene.
Virginitatis potens, non læse Cupidinis arcu.
Præuie Dux Ouium, Monachorũ cincte coronâ,
Cœnobiale Iubar, Prælatum Idea bonorum:
Martyribus similis, lux splendida Confessorum,
Doctor Apostolicus, Vitæ sectator Iesu, (cha,
Magne Propheta Dei, Caput Ordinis & Patriar-
Vir specie Angelicâ, Cherubimũ adiũcte cateruis
Gloria magna Poli, lumen venerabile Mundi:
Thuris odore fragrãs, Myrrhã redolẽs & aroma;
De Libano alta Cedrus, spacioso palmite vitis:
Flos Cyparisse virens, vitæ quoq; nobile lignum.
Fons salientis aquæ: speculum pietatis auitæ.
Nardus odora nimis: rectissima Regula vitæ.
Fructum oliua ferax; fuluo vas dignius auro.
Sal medicina Soli, rutilis fulgentior astris,
Fax noua Solq; Poli, face fulgens Cynthia plena,
Lucifer exoriens, rutilans & amabile Sydus;
Cûi patet aula Dei; totus cui panditur orbis.
Regulæ imago tuæ, cœlestis tramitis index:
Cum Cruce victor orãs, renouãs miracula prisca.
Spiritualis homo, qui Elisæi sæcla reducis,
Verbo operâq; potens, Thesbitæ imitator Eliæ;
Nec Salomone minor, mitis Dauidis adinstar,
Dux Gedeona sequẽs, ceu Moyses legifer alter;
Prole Abrahã referẽs, Veterũ pius assecla Patrũ.
Candida forma gregis, sacri bone pastor ouilis,
Dæmona calce premẽs: requiẽ dãs carne solutis,
Mortua viuificans, morbi genus omne repellẽs,
Multiplicans oleum, qui obtutu vincula soluis:
Qui capis ęthre dapes, nũmos cui misit Olympus.
Quẽ stygis antra timent. venturi præscius æui:
Cui nigra paret auis: verbo cacodæmona pellẽs,
Cordis aperta videns, Totilæ formido Tyranni:
Colla superba domans, Tellus cui paret & vnda
Fana profana mouens, pulsus cui cessit Apollo
Præsidium populi, columen lumenque tuorum
Saucie amore Dei, Diuino accense calore
Peruigil in precibus, Sanctissime contemplator
Firma columna domus, verum solamen egentum
Maxime spretor, scelerati funera plangens
Vincere docte malos, miserorum factus asylum
Gemma pudicitiæ taciturni norma silentI
Sobrie iuste Pater, vir paupertatis amator
Religionis apex, vitæ virtutis imago
Plebis origo nouæ morum præclare Magister
Cui fauor omnis onus, cupidus pręlaude laboris
Simplicitate placens mundani pulueris expers
Corde humili patiẽs, Crucifixi in vulnere degẽs
Crux via trita tibi supremi culminis
Grandis amice Crucis, sæcli calcator & hostis
Carni inimice tuæ, rosa duris eruta spinis
Cyprida vepre domãs fundens e vulnere vulnus
Vas sine labe nitens, squalentis cultor heremi.
Sancte Magister aue, Romani pauper alumni
Nil nisi Numẽ amãs, rigida sub rupe quięscẽs (cũ
Cui studiũ omne Deus, restaurãs vas prece fra-
Vas prece cõminuens, mundũ cũ flore relinquẽs
Delicias fugiens, transcendens moribus annos
Vir simul atque senex, Nursinæ gloria gentis
Nobilitatis honos, nomen virtutibus æquans

Dux noue militiæ, Diuini nominis hæres
Homine digne tuo, salue Sanctissime Præsul
O Benedicte Pater &c.

Lectio III. *ab angulo* Nomine *recurrens*.

Nomine digne tuo, salue Sanctissime Præsul
O Benedicte Pater, nomen virtutibus æquans
Dux noue militiæ, Diuini nominis hæres
Vir simul atque senex, Nursinæ gloria gentis
Nobilitatis honos, mundum cum flore relinquēs
Delitias fugiens, trāscendēs moribus annos (ctū
Cui studiū omne Deus, restaurās vas prece fra-
Vas prece comminuens, Romani pauper alumni
Nil nisi numen amans, rigida sub rupe quiescens
Vas sine labe nitens, squalentis cultor heremi
Sancte Magister are, rosa duris eruta spinis
Cyprida vepre domās, fundens è vulnere vulnus
Grandis amice Crucis, sæcli calcator & hostis
Carni inimice tuæ, Crucifixi in vulnere degens
Crux via trita tibi, supremi culminis osor
Simplicitate placens, mundani pulueris expers
Corde humili patiens, morum præclare Magister.
Cui fauor omnis onus, cupidus præ laude laboris
Religionis apex, viuæ virtutis imago.
Plebis origo nouæ, taciturni norma silenti
Sobrie iuste pater, vir paupertatis amator
Vincere docte malos, miserorum factus asylum
Gemma pudicitiæ, verum solamen egentum
Maxime spretor opum, scelerati funera plangēs
Peruigil in precibus, Sanctissime contemplator
Firma columna domus, columen lumenq; tuorū
Saucie amore Dei, Diuino accense calore
Fana profana mouens, pulsus cui cessit Apollo
Præsidium populi, Totilæ formido Tyranni.
Colla superba domans, tellus cui paret & vnda
Cui nigra paret auis, verbo cacodæmona pellēs
Cordis aperte videns, nūmos cui misit Olympus
Quem stygis antra timent, venturi præscius æui
Multiplicans oleum, qui obtutu vincula soluis
Qui capis æthre dapes, requiē dans carne solutis
Mortua viuificans, morbi genus omne repellens
Cādida forma gregis, sacri bone pastor ouilis (ter
Dæmona calce premens, ceu Moyses legifer al-
Prole Abrahā referēs, veterū pius assecla. Patrū
Nec Salomone minor, mitis Dauidis adinstar
Dux Gedeona sequens, qui Elisæi sæcla reducis
Verbo operaq; potens Thesbytæ imitator Eliæ
Cū Cruce victor ouās, renouans miracula prisca
Spiritualis homo, totus cui panditur orbis
Regulæ imago tuæ, cœlestis tramitis index
Lucifer exoriens, rutilans & amabile sydus
Cui patet aula Dei, rutilis fulgentior astris
Fax noua solq; poli, face fulgens Cynthia plena
Fructuum oliua ferax, fuluo vas dignus auro
Sal medicina soli, speculum pietatis auitæ
Nardus odora nimis, rectissima Regula vitæ
Flos Cyparisse virens, vitæ quoq; nobile lignum
Fons salientis aquæ, Myrrham redolens & aroma
De Libano alta Cedrus, spacioso palmite vitis
Gloria magna Poli, Lumen venerabile Mundi
Thus odore fragrās, Caput Ordinis & Patriarcha
Vir specie Angelicā, Cherubimū adiūncte cateruis
Doctor Apostolicus, vitæ Sectator Iesu
Magne Propheta Dei, Prælatûm Idea bonorum
Martyribus similis, lux splendida Confessorum
Præuie Dux ouium, Monachorum cincte corona
Cœnobiale iubar, Iustorum Pneumate plene
Virginitate potens, non læse Cupidinis arcu
Vir benedicte Deo, Sanctissime Cœnobiarcha
Numine Plene Dei &c.

Lectio IV. *ab angulo*, Numine, *progrediens*.

Numine Plene Dei, Sanctissime Cœnobiarcha
Vir benedicte Deo, non læse Cupidinis arcu
Virginitate potens, Iustorum Pneumate plene
Cœnobiale Iubar, Monachorum cincte corona
Præuie Dux ouium, lux splendida Confessorum
Martyribus similis, Prælatûm Idea bonorum
Magne Propheta Dei, Vitæ Sectator Iesu (uis
Doctor Apostolicus, Cherubimū adiuncte cater-
Vir specie Angelica, Caput Ordinis & Patriarcha
Thuris odore fragrans, lumen venerabile Mundi
Gloria magna Poli, spacioso palmite vitis (ma
De Libano alta Cedrus, Mirrhā redolens & aro-
Fons Salientis aquæ, vitæ quoq; nobile lignum
Flos Cyparisse virens, rectissima Regula vitæ
Nardus odora nimis, speculum pietatis auitæ
Sal medicina Soli, fuluo vas dignus auro
Fructuū oliua ferax, face fulgens Cynthia plena
Fax noua solque poli, rutilis fulgentior astris
Cui patet aula Dei, rutilans & amabile sydus
Lucifer exoriens, cœlestis tramitis Index
Regulæ imago tuæ, totus cui panditur orbis
Spiritualis homo, renouans miracula prisca
Cum cruce victor ouans, Thesbitæ imitator Eliæ
Verbo operâq; potens, qui Elisæi sæcla redûcis
Dux Gedeona sequens, mitis Daridis adinstar
Nec Salomone minor, veterū pius assecla Patrū
Prole Abrahā referens, ceu Moyses legifer alter
Dæmona calce premens, sacti bone Pastor ouilis
Cādida forma gregis, morbi genus omne repellēs
Mortua viuificans, requiem dans carne solutis
Qui capis æthre dapes, qui obtutu vincula soluis
Multiplicans oleum, venturi præscius æui (pus
Quem stygis antra timēt, nūmos cui misit Olym-
Cordis aperta vidēs, verbo cacodæmona pellēs
Cui nigra paret auis, tellus cui paret & vnda
Colla superba domans, Totilæ formido Tyranni
Præsidium populi, pulsus cui cessit Apollo
Fana profana mouens, Diuino accense calore
Saucie amore Dei, columen lumenque tuorum
Firma columna domus, Sanctissime contēplator
Peruigil in precibus, scelerati funera plangens
Maxime spretor opum, verum solamen egentum

Gem-

Gemma pudicitiæ, miserorum factus asylum
Vincere docte malos, vir paupertatis amator
Sobrie iuste pater, taciturni norma silenti
Plebis origo nouæ, viuæ virtutis imago
Religionis apex, cupidus præ laude laboris
Cui fauor omnis, onus morum præclare Magister
Corde humili patiens, mundani pulueris expers
Simplicitate placens, supremi culminis osor
Crux via trita tibi, Crucifixi in vulnere degens
Carni inimice tuæ, sæcli calcator & hostis
Grandis amice Crucis, fundens è vulnere vulnus
Cyprida vepre domans rosa duris eruta spinis
Sancte Magister aue, squalentis cultor heremi
Vas sine labe nitens, rigida sub rupe quiescens
Nil nisi numen amans, Romani pauper alumni
Vas prece cōminuens, restaurās vas prece fractū
Cui studium omne, Deus transcendens moribus
Delitias fugiēs, mūdū cū flore relinquēs (annos
Nobilitatis honos, Nursinæ gloria gentis
Vir simul atque senex, Diuini nominis hæres
Dux nouæ militiæ, nomen virtutibus æquans
O Benedicte Pater, salue Sanctissime Præsul
Nomine digne tuo &c.

Lectio *V. ab angulo*, O Benedicte, *descendens*.
O Benedicte Pater, Diuini nominis hæres
Nobilitatis honos, transcendens moribus annos
Vas prece cōminuens, rigidâ sub rupe quiescens
Sancte Magister aue, fundens è vulnere vulnus
Carni inimice tuæ, supremi culminis osor
Corde humili patiēs, cupidus præ laude laboris
Plebis origo nouæ, vir paupertatis amator
Gemma pudicitiæ, scelerati funera plangens
Firma columna domus, Diuino accense calore
Præsidium populi, tellus cui paret & vnda
Cordis aperta videns, venturi præscius æui (lens
Qui capis æthre dapes, morbi genus omne repel-
Dæmona calce premēs, veterū pius assecla Patrū
Dux Gedeona sequens, Thesbitæ imitator Eliæ
Spiritualis homo, cœlestis tramitis index
Cui patet aula Dei, face fulgens Cynthia plena
Sal medicina Soli, rectissima Regula vitæ
Fons salientis aquæ, spacioso palmite vitis (uis
Thus odore fragrās, Cherubimū adiuncte cater-
Magne propheta *Dei*, lux splendida Confessorū
Cœnobiale Iubar, non læse Cupidinis arcu
Numine Plene *Dei*, salue Sanctissime Præsul
Dux nouæ militiæ, Nursinæ gloria gentis
Delitias fugiens, restaurans vas prece fractum
Nil nisi Numē amans, squalentis cultor heremi
Cyprida vepre domans, sæcli calcator & hostis
Crux via trita tibi, mundani pulueris expers
Cui fauor omnis, onus viuæ virtutis imago
Sobrie iuste pater, miserorum factus asylum
Maxime spretor opum, Sanctissime contēplator
Saucie amore *Dei*, pulsus cui cessit Apollo (lens
Colla superba domans, verbo cacadæmona pel-
Quem stygis antra timēt, qui obtutu vincula sol-
Mortua viuificans, sacri bone pastor ouilis (uis
Prole Abraham referens, mitis *Dauidis* adinstar
Verbo operaq; potens renouans miracula prisca
Regulę imago tuæ, rutilans & amabile Sydus
Fax noua solque *Poli*, fuluo vas dignius auro
Nardus odora nimis, vitæ quoq; nobile lignum
De Libano alta Cedrus, lumen venerabile mūdi
Vir specie Angelicâ, vitæ sectator Iesu
Martyribus similis, Monachorum cincte corona
Virginitate potens, Sanctissime Cœnobiarcha
Nomine digne tuo, nomen virtutibus æquans
Vir simul atq; senex, mundū cum flore relinquens
Cui studium omne *Deus*, Romani paaper alūni
Vas sine labe nitens, rosa duris eruta spinis
Grandis amice Crucis, Crucifixi in vulnere degēs
Simplicitate placens, morum præclare Magister.
Religionis apex, taciturni norma silentI
Vincere docte malos, verum solamen egentum
Peruigil in precibus, columen lumenq; tuorum
Fama profana mouens Totilæ formido Tyranni
Cui nigra paret auis nummos, cui misit Olympus
Multiplicans oleum, requiem dans carne solutis
Candida forma gregis, ceu Moyses legifer alter
Nec Salomone minor, qui Elisæi sæclā reducis
Cum Cruce victor ouans totus cui panditur orbis
Lucifer exoriens rutilis fulgentior astris
Fructuum oliua ferax speculum pietatis auitæ
Flos Cyparisse virens, myrrhā redolens & aroma
Gloria magna Poli, Caput Ordinis & Patriarcha
Doctor Apostolicus, *Prælatum* Idea bonorum
Præuie dux ouium, Iustorum Pneumate plene
Vir bene dicte *Deo* &c.

Lectio *VI. ab angulo*, Nomine, *descendens*.
Nomine digne tuo nomen virtutibus æquans
Vir simul atq; senex mundū cum flore relinquens
Cui studium omne *Deus*, Romani pauper alumni
Vas sine labe nitens, rosa duris eruta spinis
Grādis amice Crucis, Crucifixi in vulnere degēs
Simplicitate placēs morū præclare Magister. &c.

Non est necessarium vlterius progredi; quoniam hæc sexta Lectio parum differt à quinta: ponit etiam in initio, quæ altera in fine, & è conuerso.

Lectio *VII. ab angulo*, Numine, *adscendens*.
Numine plene *Dei*, non læse Cupidinis arcu
Cœnobiale Iubar, lux splendida Confessorum
Magne Propheta *Dei*, Cherubimū adiūcte cater-
Thus odore fragrans, spacioso palmite vitis (uis
Fons salientis aquæ, rectissima Regula Vitæ
Sal medicina soli, face fulgens Cynthia plena
Cui patet aula Dei cœlestis tramitis Index
Spititualis homo, Thesbitæ imitator Eliæ
Dux Gedeona sequēs, veterū pius assecla Patrum
*Dę*mona calce premēs, morbi genus omne repel-
Qui capis ęthre dapes, venturi præscius æui (lēs
Cor-

Cordis aperta videns, tellus cui patet & vnda
Præsidium populi, Diuino accense calore
Firma columna domus, scelerati funera plangēs
Gemma pudicitiæ, vir paupertatis amator
Plebis origo nouæ cupidus piæ laude laboris
Corde humili patiens, supremi culminis osor
Carni inimice tuæ, fundens è vulnere vulnus
Sanctè Magister aue, rigida sub rupe quiescens
Vas prece cōmunens, tr āscēdens moribus annos
Nobilitatis honos, Diuini nominis hæres
O Benedicte Pater, sanctissime Cœnobiarcha
Virginitate potens, Monachorum cincte coronā.
Martyribus similis, vitæ sectator Iesu
Vir specie angelicā, lumen venerabile Mundi
De Libano alta Cedrus, vite quoqꝫ nobile lignū
Nardus odora nimis fuluo vas dignius auro
Fax noua Solq; Poli, rutilans & amabile Sydus
Regulæ imago tuæ, renouans mi acula prisca
Verbo operaque potens, mitis Dauidis adinstar
Prole Abraham referens sacri bone Pastor ouilis
Mortua viuificans, qui obtutu vincula soluis
Quē stygij antra timēt, verbo cacodæmona pellēs
Colla superba domans, pulsus cui cessit Apollo
Saucie amore Dei, Sanctissime contemplator
Maxime spretor opum, miserorum factus asylum
Sobrie iuste pater, viuæ virtutis imago
Cui fauor omnis onus, mundani pulueris expers
Crux via tibi, sæcli calcator & hostis
Cypride vep e domans, squalentis cultor heremi
Nil nisi Numē amās, restaurās vas prece fractum
Delicias fugiens Nursina gloria gentis
Dux nouæ militiæ, salue sanctissime Præsul
Vir bene dicte Deo, Iustorum Pneumate plene
Præuie Dux Ouium, Prælatum Idea bonorum
Doctor Apostolicus, Caput Ordinis & Patriarcha
Gloria magna Poli, myrrham redolens & aroma
Flos Cyparisse virens, speculum pietatis auitæ
Fructuum oliua ferax, rutilis fulgentior astris
Lucifer exoriens, totus cui panditur orbis
Cum Cruce victor ouans, qui Elisei sæcla reducis
Nec Salomone minor, ceu Moyses legifer alter
Candida forma gregis, prole dans carne solutis
Multiplicans oleum, nummos cui misit Olympus
Cui nigra paret auis, Totilæ formido Tyranni
Fana profana mouens, columen lumenq; tuorum
Perugil in precibus verum solamen egentum
Vincere docte malos, taciturni norma silenti
Relligionis apex, morum præclare Magister
Simplicitate placens, Crucifixi in vulnere degēs
Grandis amice Crucis, rosa dulcis eiuta spinis
Vas fine labe nitens, Romani pauper alumni
Cui studiū omne Deus, mundū cū flore relinquēs
Vir simulatque senex, nomen virtutibus æquans
Nomine digne tuo, &c.

Lectio VIII. *ab angulo* Vir, *adscendens*.

Vir bene dicte Deo, Iustorum Pneumate plene
Præuie Dux Ouium, Prælatum Idea bonorum
Doctor Apostolicus, Caput Ordinis & Patriarcha
Gloria magna Poli, myrrham redolens & aroma
Flos Cyparisse virens, speculi pietatis auitæ. &c.

Nota.

Hucusque dedimus Hexametra: hinc incipiemus lineas metri alterio pede & *Disticha Elegiaca* proferre. *Altera hinc dicemus, amant alterna Camœnæ*.

Lectio IX. *ab angulo primo procedens*.

O Benedicte Pater, salue Sanctissime Præsul
Nomine digne tuo, Dux nouæ militiæ
Nobilitatis honos, Nursinæ gloria gentis
Vir simul atque senex, delitias fugiens
Vas prece cōmunés, restaurans vas prece fractū
Cui studium omne Deus, nil nisi Numen amās
Sancte Magister aue, solus cultor heremi
Vas sine labe nitens, Cypride vepre domans.
Carni inimice tuæ, sæcli calcator & hostis
Grandis amice Crucis, Crux via trita tibi.
Corde humili patiens, mundani pulueris expers
Simplicitate placens, cui fauor omnis onus.
Plebis origo nouæ, viuæ virtutis imago
Relligionis apex, sobrie iuste pater
Gemma pudicitiæ, miserorum factus asylum
Vincere docte malos, maxime spretor opum
Firma columna domus, sanctissime contemplator
Peruigil in precibus, saucie amore Dei
Præsidium populi, pulsus cui cessit Apollo
Fana profana mouens, colla superba domans
Cordis aperta videns, verbo cacodæmona pellēs
Cui nigra paret auis, quem stygij ant a timent
Qui capis æthe dapes, qui obtutu vincula soluis
Multiplicans oleum, mortua viuificans
Dæmona calce premens, sacri bone pastor ouilis
Candida forma gregis, prole Abraham referēs
Dux Gedeona sequens, mitis Dauidis adinstar
Nec Salomone minor, verbo operaque potens
Spiritualis homo, renouans miracula prisca
Cum Cruce victor ouans, Regulæ imago tuæ
Cui patet aula Dei, rutilans & amabile sydus
Lucifer exoriens, fax noua solque Poli.
Sal medicina Soli, fuluo vas dignius auro
Fructuum oliua ferax, nardus odora nimis
Fons fallentis aquæ, vitæ quoque nobile lignum
Flos Cyparisse virens, de Libano alta Cedrus
Thus odore fragrans, lumen venerabile Mundi
Gloria magna Poli, vir specie Angelicā.
Magne Propheta Dei, vitæ Sectator Iesu
Doctor Apostolicus, Martyribus similis
Cœnobiale Iubar, Monachorum cincte corona
Præuie Dux Ouium, virginitate potens
Numine plene Dei, Sanctissime Cœnobiarcha
Vir bene dicte Deo &c.

Le-

LECTIO X. *ab angulo*, Nomine *recurrens*.
Nomine digne tuo, salue Sanctissime Præsul
O Benedicte Pater, Dux nouæ militiæ
Vir simul atque senex, Nursinæ gloria gentis
Nobilitatis honos, delitias fugiens (cum
Cui studiû omne Deus, restaurans vas prece fra-
Vas prece comminuens, nil nisi numen amãs.
Vas sine labens nitens, squalentis cultor eremi
Sancte Magister aue, Cypridæ vepre domans
Grandis amice Crucis sæclicalcator & hostis
Carni inimice tuæ, Crux via trita tibi.
Simplicitate placens, mundani pulueris expers
Corde humili patiens, cui fauor omnis onus
Religionis apex, viuæ virtutis imago
Plebis origo nouæ, sobrie iuste pater
Vincere docte malos, miserorum factus asylum
Gemma pudicitiæ, maxime spretor opum
Peruigil in precibus, Sanctissime contemplator
Firma columna domus, saucie amore Dei
Fana profana mouens, pulsus cui cessit Apollo
Præsidium populi, colla superba domans
Cui nigra paret auis, verbo caeodæmona pellẽs
Cordis aperta videns, quẽ stygis antra timent
Multiplicans oleum, qui obtutu vincula soluis
Qui capis æthre dapes, mortua viuificans
Candida forma gregis, sacri bone Pastor ouilis
Dæmona calce premens, prole Abrahã referẽs
Nec Salomone minor, initis Dauidis adinstar
Dux Gedeona sequens spiritualia operaq; potens
Cum Cruce victor ouãs, renouãs miracula prisca
Spiritualis homo, Regulæ imago tuæ
Lucifer exoriens, rutilans & amabile sydus
Cui patet aula Dei, fax noua solque Poli.
Fluctuum oliua ferax, fuluo vas dignius auro
Sal medicina Soli, na. dus odora nimis
Flos, Cyparisse virens, vitæ quoq; nobile lignum
Fons salientis aquæ, de Libano alta Cedrus
Gloria magna Poli, lumen venerabile Mundi
Thus odore flagrans, vir specie Angelicã
Doctor Apostolicus, vitæ Sectator Iesu
Magne Propheta Dei, Martyribus similis
Præuie Dux Ouium, Monachorũ cincte coronã
Cœnobiale Iubar, Virginitate potens
Vir bene dicte Deo, Sanctissime Cœnobiarcha
Numine Plene Dei &c.

LECTIO XI. *ab angulo* Numine, *progrediens*.
Numine plene Dei, Sanctissime Cœnobiarcha
Vir bene dicte Deo, Virginitate potens
Præuie Dux Ouium, Monachorum cincte corona
Cœnobiale Iubar, Martyribus similis
Magne Propheta Dei, vitæ Sectator Iesu
Doctor Apostolicus, vir specie Angelicã &c.

LECTIO XII. *ab angulo*, Vir, *retrogrediens*.
Vir bene dicte Deo, Sanctissime Cœnobiarcha
Numine Plene Dei, Virginitate potens
Præuie Dux Ouium, Monachorum cincte corona
Cœnobiale Iubar, Martyribus similis
Doctor Apostolicus, vitæ Sectator Iesu
Magne Propheta Dei, vir specie Angelicã &c.

LECTIO XIII. *ab angulo primo descendens*.
O Benedicte Pater, Diuini nominis hæres
Nobilitatis honos, vas prece comminuens.
Sancte Magister aue, fundens è vulnere vulnus
Carni inimice tuæ, corde humili patiens
Plebis origo nouæ, vir paupertatis amator
Gemma pudicitiæ, firma columna domus
Præsidium populi, tellus cui paret & vnda
Cordis aperta videns, qui capis æthre dapes
Dæmona calce premens, veterũ pius æmula Pa-
Dux Gedeona sequens spiritualis homo, (trum
Cui patet aula Dei face fulgens Cynthia plena
Sal, medicina Soli, fons salientis aquæ (terris
Thus odore flagrans, Cherubinûm admirãte ca-
Magne Propheta Dei, Cœnobiale Iubar
Numine plene Dei, salue Sanctissime Præsul
Dux nouæ militiæ, delicias fugiens
Nil nisi Numen amans, squalentis cultor heremi
Cypridæ vepre domans, Crux via trita tibi
Cui fauor omnis onus, viuæ virtutis imago
Sobrie iuste, pater maxime, spretor opum
Saucie amore Dei, pulsus cui cessit Apollo
Colla superba domans, quem stygis antra ti-
Mortua viuificans, sacri bone Pastor ouilis (ment
Prole Abraham referens, verbo operaq; potẽs
Regulæ imago tuæ, rutilans & amabile sydus
Fax noua, solque Poli, nardus odora nimis
De Libano alta Cedrus, lumẽ venerabile Mũdi
Vir specie Angelicã, Martyribus similis
Virginitate potens, Sanctissime Cœnobiarcha
Nomine digne tuo, vir simul atque senex
Cui studiũ omne Deus, Romani pauper alumni
Vas sine labe nitens, grandis amice Crucis
Simplicitate placens, morum præclare Magister
Religionis apex, vincere docte malos
Peruigil in precibus, columen lumenque tuorum
Fana profana mouens, cui nigra paret auis
Multiplicans oleum, requiem dans carne solutis
Candida forma gregis, nec Salomone minor
Cum Cruce victor ouans, totus cui pãditur orbis
Lucifer exoriens, fructuum oliua ferax
Flos, Cyparisse virens, Myrrhã cedoles & aroma
Gloria magna Poli, Doctor Apostolicus
Præuie Dux Ouium, sustorum Pneumate plene
Vir bene dicte Deo. &c.

LECTIO XIV. *ab angulo etiam primo descendens*.
O Benedicte Pater, nobilitatis honos.
Vas prece comminuens rigidã sub tupe quiescẽs
Sancte Magister aue, carni inimice tuæ
Corde humili patiẽs, cupidus præ laude laboris
Plebis origo noua, gemma pudicitiæ

Fi-

Firma columna domus, Diuino accense calore
Præsidium populi, cordis aperta videns (lens
Qui capis æthre dapes morbi, genus omne repel-
Dæmona calce premēs, Dux Gedeona sequēs
Spiritualis homo, cœlestis tramitis Index
• Cui patet aula Dei, Sal medicina Soli.
Fons salientis aquæ. spacioso palmite vitis
Thus odore fragrans, Magne Propheta Dei
Cœnobiale Iubar, non læse Cupydinis arcu .
Numine Plene Dei, Dux nouæ militiæ
Delitias fugiens, restaurans vas prece fractum
Nil nisi Numē amans, Cyprida vepre domās
Crux via trita tibi, mundani pulueris expers
Cui fauor omnis onus, sobrie iuste pater
Maxime spretor opum, Sanctissime contemplator
Saucie amore Dei, colla superba domans (uis
Quem stygis antra timēt, qui obtutu vincula sol-
Mortua viuificans, prole Abraham referens
Verbo operaque potens, renouās miracula prisca
Regulæ imago tuæ, fax noua solque Poli
Nardus odora nimis, vitæ quoque nobile lignū
De Libano alta Cedrus, vir specie Angelicā
Martyribus similis, Monachorum cincte coronâ
Virginitate potens, nomine digne tuo. (quens
Vir simul atque senex, mundum cum flore relin-
Cui studium omne Deus, vas sine labe nitens
Grandis amice Crucis, Crucifixi in vulnere de-
Simplicitate placens, Relligionis apex (gens
Vincere docte malos, verum solamen egentum
Peruigil in precibus, fana profana mouens
Cui nigra paret auis nūmos cui misit Olympus
Multiplicans oleum, candida forma gregis
Nec Salomone minor, qui Elisæi secla reducis
Cum Cruce victor ouans, Lucifer exoriens
Fructuum oliua ferax, speculum pietatis auitæ
Flos Cyparisse virens gloria magna Poli.
Doctor Apostolicus, Prælatum Idea bonorum
Præuie Dux ouium, vir bene dicte Deo.

LECTIO XV. *iterum ab angulo primo descendens.*

---- O Benedicte Pater.

Nobilitatis honos transcendens moribus annos
Vas prece comminuens, sancte Magister aue.
Carni inimice tuæ, supremi culminis osor
Corde humili patiens, plebis origo nouæ.
Gemma pudicitiæ, scelerati funera plangens
Firma columna domus, præsidium populi
Cordis aperta videns, véturi præscius æui (mens
Qui capis æthre dapes, Dæmona calce pre-
Dux Gedeona sequens, Thesbitæ imitator Eliæ
Spiritualis homo, cui patet aula *Dei*
Sal medicina Soli, rectissima Regula vitæ
Fons salientis aquæ, thuris odore fragrans
Magne Propheta *Dei*, lux splendida Confessorū
Cœnobiale Iubar, Numine plene *Dei*
*D*ux noue militiæ, Nursinæ gloria gentis
*D*elitias fugiens, nil nisi nūmen amans

Cyprida vepre domans, sæcli calcator & hostis
Crux via trita tibi, cui fauor omnis onus
Sobrie iuste pater, miserorum factus asylum
Maxime spretor opū, saucie amore *Dei* (lens
Colla superba domans, verbo cacodæmona pel-
Quem stygis antra timent, mortua viuificans
Prole Abraham referens, mitis *Dauidis* adinstar
Verbo operaque potens, Regulæ imago tuæ
Fax noua solque Poli, fuluo vas dignius auro
Nardus odora nimis, de Libano alta Cedrus
Vir specie Angelicā, vitæ Sectator Iesu
Martyribus similis, virginitate potens
Nomine digne tuo, nomen virtutibus æquans
Vir simul atque senex, cūi studium omne *Deus*
Vas sine labe nitens, rosa duris eruta Spinis
Grandis amice Crucis, simplicitate placens
Relligionis apex, taciturni norma silentI
Vincere docte malos, peruigil in precibus
Fana profana mouens, totilæ formido tyranni
Cui nigra paret auis, multiplicans oleum
Candida forma gregis, ceu Moyses legifer alter
· Nec Salomone minor, cū Cruce victor ouans
Lucifer exoriens, rutilis fulgentior astris
Fructuum oliua ferax, flos Cyparisse virens
Gloria magna Poli, Caput Ordinis & Patriarcha
*D*octor Apostolicus, Præuie *D*ux Ouium
Vir bene dicte *Deo* &c.

LECTIO XVI. *ab angulo*, Nomine, *descendens.*

Nomine digne tuo, vir simul atque senex
Cui studium omne *Deus*, Romani pauper alūni
Vas sine labe nitens, grandis amice Crucis
Simplicitate placens, morum præclare Magister
Relligionis apex, vincere docte malos
Peruigil in precibus, columen lumenque tuorū
Fana profana mouens, cui nigra paret auis &c.

LECTIO XVII. *iterum ab eodem angulo alio modo descendens.*

---- Nomine digne tuo
Vir simul atq; senex, mundū cū flore relinquens
Cūi studium omne Deus, vas sine labe nitens
Grādis amice Crucis, Crucifixi in vulnere degēs
Simplicitate placens, Relligionis apex
Vincere docte malos, verum solamen egentum
Peruigil in precibus, fana profana mouēs. &c.

LECTIO XVIII. *ab eodem verum angulo alter defluens.*

Nomine digne tuo, nomen virtutibus æquans
Vir simul atq; senex, cūi studium omne Deus
Vas sine labe nitens, rosa duris eruta spinis
Grandis amice Crucis, simplicitate placens
Relligionis apex, taciturna norma silentI
Vincere docte malos, peruigil in precibus.&c.

LECTIO XIX. *ab angulo*, Vir, *adscendens.*

Vir benedicte Deo, Iustorum Pneumate plene
Præuie Dux Ouium, Doctor Apostolicus

Glo-

Gloria magna Poli,myrrham redolens & aroma
Flos Cypariſſe virens, fructuum oliua ferax
Lucifer exoriens totus,cui panditur orbis
Cur Cruce victor ouans,nec Salomone minor
Candida forma gregis,requiẽ dans carne ſolutis
Multiplicans oleum,cui nigra paret auis
Fana profana mouens,columen lumenq;tuorum
Peruigil in precibus,vincere docte malos
Religionis apex morum,præclare Magiſter
Simplicitate parens,grandis amice Crucis
Vas ſine labe nitens,Romani pauper alumni
Cui ſtudium omne Deus,vir ſimul atq;ſenex
Nomine digne tuo,ſanctiſſime Cœnobiarcha
Virginitate potens,Martyribus ſimilis
Vir ſpecie angelicâ,lumen venerabile Mundi
De Libano alta Cedrus nardus odora nimis
Fax noua ſolq; Poli,rutilans & amabile ſydus
Regulæ imago tuæ,verbo operâque potens
Prole Abrahã referens,ſacri bone Paſtor ouilis
Mortua viuificans,quem ſtygis antra timent
Colla ſuperba domans,pulſus cui ceſſit Apollo
Saucie amore Dei,maxime ſpretor opum .
Sobrie iuſte pater,viuæ virtutis imago
Cui fauor omnis onus,Crux via trita tibi
Cyprida vepre domans,ſqualentis cultor heremi
Nil niſi Numen amans,delicias fugiens
Dux nouæ militiæ,ſalue ſanctiſſime Præſul
Numine plene Dei,cœnobiale Iubar (uis
Magne Propheta Dei,Cherubimũ adſiſte cater-
Thuri odore fragrans,fons ſalientis aquæ
Sal medicina Soli,face fulgens Cynthia plena
Cui patet aula Dei,ſpiritualis homo
Dux Gedeona ſequens,veterũ pius aſſecla Patrũ
Dæmona calce premens,qui capis æthre dapes
Cordis aperta videns,tellus cui paret & vnda
Præſidium populi,firma columna domûs.
Gemma pudicitiæ,vir paupertatis amator
Plebis origo nouæ,corde humili patiens
Carni inimice tuæ,fondens è vulnere vulnus
Sancte Magiſter aue vas prece comminuens
Nobilitatis honos,Diuini nominis hæres
O Benedicte Pater &c.

Lectio XX. *ab eodem angulo adſcendens aliter.*
—— Vir bene dicte Deo
Præuie Dux Ouium,Prælatum Idea bonorum
Doctor Apoſtolicus,gloria magna Poli
Flos Cypariſſe virens,ſpeculum pietatis auitæ
Fructuum oliua ferax,Lucifer exoriens
Cum Cruce victor ouãs,qui Eliſæi ſæcla reducis
Nec Salomone minor,candida forma gregis
Multiplicans oleum nummos,cui miſit Olympus
Cui nigra paret auis,fana profana mouens
Peruigil in precibus verum,ſolamen egenum
Vincere docte malos,Religionis apex
Simplicitate placens,Crucifixi in vulnere degẽs
Grandis amice Crucis,vas ſine labe nitens.

Cui ſtudiũ omne Deus,mũdũ cũ flore relinquẽs
Vir ſimul atque ſenex, nomine digne tuo
Virginitate potens, Monachorum cincte coronâ
Martyribus ſimilis,vir ſpecie Angelicâ
De Libano alta Cedrus, vitæ quoq;nobile lignũ
Nardus odora nimis, fax noua Solque Poli.
Regulæ imago tuæ, renouans miracula priſca
Verbo operaq;potens,prole Abrahãm referẽs
Mortua viuificans, qui obtutu vincula ſoluis
Quẽ ſtygis antra timẽt, colla ſuperba domãs.
Saucie amore Dei, ſanctiſſime contemplator
Maxime ſpretor opum,ſobrie iuſte pater
Cui fauor omnis onus,mundani pulueris expers
Crux via trita tibi, Cyprida vepre domans
Nil niſi Numẽ amãs,reſtaurãs vas prece fractum
Delitias fugiens,Dux nouæ militiæ
Numine plene Dei, non læſe Cupidinis arcu
Cœnobiale Iubar,magne Propheta Dei
Thuris odore fragrans, ſpacioſo palmite vitis
Fons ſalientis aquæ, ſal medicina Soli
Cui patet aula Dei, cœleſtis tramitis Index
Spiritualis homo,Dux Gedeona ſequẽns (lẽs
Dæmona calce premẽs,morbi genus omne repel-
Qui capis æthre dapes, cordis aperta videns
Præſidium populi Diuino, accenſe calore
Firma columna domûs, gemma pudicitiæ
Plebis origo nouæ, cupidus præ laude laboris
Corde humili patiens,carni inimice tuæ
Sancte Magiſter aue, rigidâ ſub rupe quieſcens
Vas prece comminuens,nobilitatis honos .
O Benedicte Pater. &c.

Lectio XXI. *ab eodem iterum angulo adſcendens alio modo.*
Vir bene dicte Deo, præuie Dux Ouium
Doctor Apoſtolicus,Caput Ordinis & Patriarcha
Gloria magna Poli, flos Cypariſſe virens
Fructuum oliua ferax, rutilis fulgentior aſtris
Lucifer exoriens,cum Cruce victor ouans
Nec Salomone minor,ceu Moyſes legifer alter
Candida forma gregis, multiplicans oleum
Cui nigra paret auis , Totilæ formido tyranni
Fana profana mouens, peruigil in precibus
Vincere docte malos, taciturni norma ſilenti
Religionis apex , ſimplicitate placens
Grandis amice Crucis,roſa duris erata Spinis
Vas ſine labe nitens,cui ſtudium omne Deus
Vir ſimul atque ſenex,nomen virtutibus æquãs
Nomine digne tuo,virginitate potens
Martyribus ſimilis vitæ, Sectator Ieſu
Vir ſpecie Angelicâ,de Libano alta Cedrus
Nardus odora nimis fuluo vas dignius auro
Fax noua ſolque Poli,Regulæ imago tuæ
Verbo operaque potens,mitis Dauidis adinſtar
Prole Abraham referens, mortua viuificans
Quẽ ſtygis antra timẽt,verbo cacodæmona pel-
Colla ſuperba domãs,ſaucie amore Dei (lens

Maxime fpretor opum,miferorum factus afylum
Sobrie iufte pater,cui fauor omnis onus
Crux via trita tibi fæcli,calcator & hoftis
Cypnida vepre domans,nil nifi Numen amans
Delitias fugiens,Nurfinæ gloria gentis
Dux nouæ militiæ,numine Plene Dei
Cœnobiale Iubar,lux fplendida Confefforum
Magne Propheta Dei,thuris odore fragrans
Fons falientis aquæ,rectiffima Regula vitæ
Sal medicina Soli,cui patet aula Dei
Spiritualis homo Thesbitæ,imitator Eliæ
Dux Gedeona fequēs,Dæmona calce premēs
Qui capis æthre dapes,venturi præfcius æui
Cordis aperta videns,præfidium Populi
Firma columna domus,fcelerati funera plangēs
Gemma pudicitiæ plebis,origo nouæ
Corde humili patiens,fupremi culminis ofor
Carni inimice tuæ,fancte Magifter aue (nos
Vas prece comminuens,trāfcendens moribus an-
Nobilitatis honos,o Benedicte Pater.

LECTIO XXII. *ab angulo*, Numine, *adfcendens.*
Numine plene Dei,Cœnobiale Iubar (teruis
Magne Propheta Dei,Cherubimum adiuncte ca-
Thuris odore fragrans,fons falientis aquæ
Sal medicina Soli,face fulgens Cynthia plena
Cui patet aula Dei,fpiritualis homo (rum
Dux Gedeona fequens,veterum pius affecla Pa-
Dæmona calce premēs,qui capis æthre dapes.
&c.

LECTIO XXIII. *ab eodem angulo aliter adfcendēs.*
Numine plene Dei,non læfe Cupidinis arcu
Cœnobiale Iubar,magne Propheta Dei
Thuris odore fragrans,fpeciofo palmite vitis
Fons falientis aquæ,fal medicina Soli
Cui patet aula Dei,cœleftis tramitis Index
Spiritualis homo,Dux Gedeona fequens. &c.

LECTIO XXIV. *ab eodem iterum angulo adfcendens alio modo.*
---- Numine plene Dei
Cœnobiale Iubar,lux fplendida Confefforum
Magne Propheta thuris,odore fragrans
Fons Salientis aquæ,rectiffima Regula vitæ
Sal medicina Soli,cui patet aula Dei
Spiritualis homo,Thesbitæ imitator Eliæ (&c.
Dux Gedeona fequens,Dæmona calce premēs.

LECTIO XXV. *ab angulo primo progrediens.*
O Benedicte Pater,nomine digne tuo
Dux nouæ militiæ,nomen virtutibus æquans
Nobilitatis honos,vir fimul atque fenex
Delitias fugiens mundum, cum flore relinquēs
Vas prece cōminuens cui Studiū omne Deus
Nil nifi Numen amans,Romani pauper alumni
Sancte Magifter aue, vas fine labe nitens &c.

LECTIO XXVI. *ab vltimo angulo regrediens.*
Vir bene dicte Deo,numine plene Dei
Virginitate potens,non læfe Cupidinis arcu
Præuie Dux Ouium,Cœnobiale Iubar
Martyribus fimilis lux,fplendida Confefforum
Doctor Apoftolicus,magne Propheta Dei(cus
Vir fpecie Angelicā,Cherubimū adiuncte cæter-
Gloria magna Poli,thuris odore fragrans &c.

LECTIO XXVII. *ab angulo*, Nomine, *recurrens.*
Nomine digne tuo,mi Benedicte Pater
Dux nouæ militiæ,Diuini nominis hæres
Vir fimul atque fenex,nobilitatis honos
Delitias fugiens,tranfcendens moribus annos
Cui ftudiū omne Deus,vas prece cōminuens
Nil nifi numen amans,rigidā fub rupe quiefcēs
Vas fine labe nitens,fancte Magifter aue &c.

LECTIO XXVIII. *ab angulo*, Numine *procedens.*
Numine Plene Dei,vir bene dicte Deo
Virginitate potens,Iuftorum Pneumate plene
Cœnobiale Iubar,Præuie Dux Ouium
Martyribus fimilis,Prælatūm Idea bonorum
Magne Propheta Dei,Doctor Apoftolice (cha
Vir fpecie Angelicā,Caput Ordinis & Patriar-
Thuris odore fragrans,gloria magna Poli &c.

LECTIO XXIX. *ab angulo primo alio modo procedens.*
---- O Benedicte Pater
Nomine digne tuo,Diuini nominis hæres
Dux nouæ militiæ nobilitatis honos
Vir fimul atq; fenex,tranfcendēs moribus annos
Delitias fugiens,vas prece comminuens
Cui ftudiū omne Deus,rigida fub rupe quiefcēs;
Nil nifi Numē amās,fancte Magifter aue &c.

LECTIO XXX. *ab vltimo angulo alio modo recurrens.*
---- Vir bene dicte Deo
Numine plene Dei,Iuftorum Pneumate plene
Virginitate potens,Præuie Dux Ouium
Cœnobiale Iubar,Prælatum Idea bonorum
Martyribus fimilis,Doctor Apoftolicus (cha
Magne Propheta Dei,Caput Ordinis & Patriar-
Vir fpecie Angelicā,gloria magna Poli &c.

LECTIO XXXI. *ab angulo*, Nomine, *alio modo regrediens.*
---- Nomine digne tuo
O Benedicte Pater,nomen virtutibus æquans
Dux nouæ militiæ,vir fimul atque fenex
Nobilitatis honos, mundum cū flore relinquens
Delitias fugiens,cui ftudium omne Deus
Vas prece comminuens,Romani pauper alumni
Nil nifi Numen amās,vas fine labe nitēs &c.

LECTIO XXXII. *ab angulo*, Numine, *alio modo procedens.*
---- Numine plene Dei
Vir bene dicte Deo,non læfe Cupidinis arcu
Virginitate potens,Cœnobiale Iubar
Præuie Dux Ouium,lux fplendida Confefforum
Martyribus fimilis,magne Propheta Dei (cus
Do-

Doctor Apostolicus, Cherubimû adiûcte caeteruis
Vir specie Angelicâ, thuris odore fragrãs &c.

Habuisti igitur eiusdē tabulæ triginta duas differentes Lectiones, & fabricam attente obseruasti. Omnes versus intercedere debet Penthemimeris; & artifex prouidere, vt sensus cohæreat: cohærebit, si sententia sint breues; & uno, aut altero hemistichio claudantur. Varietas delectat & erudit; ergo vt meus Lector altius artificium hoc capiat, alia exempla ponamus.

EXEMPLVM III.
CCCXXIII.

Natus fuit Princeps Balthasar Philippus V. Magni Philippi Gnatus, & Salmanticensis Vniuersitas, vt digne eius Genethliam celebraret, Poëticum Certamen instituit, omnesque Europæ Poëtas ad Metricam arenam prouocauit. Primus Agon iubebat, vt conficeretur Parodia, quæ imitaretur pulchram illam Virgilij Eclogam, quæ incipit, *Sicelides Musæ paulò maiora canamus*. Hunc tunc Ego Labyrinthum composui, quem subijcio.

Tormiades Nymphæ	Surgentia Numina Mundo	Carmine iam stabili
Fælicia fata canamus	Prospera iam septem	Protendunt Lumina Cœli
Concentu, haud facili	Prædicunt fata Capellæ	Dulcia Fortunæ
Phœbus moduletur habenâ	Atque Leo media	Confugiant absĭde Parcæ.
Astra suprema, Polos	Positus sub cuspide Cœli	Aggredere excelsos
Promittunt fata secunda	Influit & serpens	Princeps Illustris honores
Prospera Stelligeri	Mauortia fata celebrat	Tempus adest Princeps
Deuenit carminis ætas	Et nouus Assyrius	Soboles adamata Philippi
Virgo iam redijt	Lucet nascentis Olympo	Conspice vt exhilarant
Saturnia fœcla resurgunt	Principis acta simul	Te nato macte Philippe
Regia progenies	Laudesque & fata Philippi	Gloria, vita, salus
Cœlo dilabitur alto	Noscere iam poteris	Fulgentis sydera Cœli
Cynthia iam primum	Decorati luce corusca	Ah queat esse suis
Nascentis Stella Puelli	O fœlix Princeps	Tam grandis vita superstes
Sub quo fœcla vigent	Fœlicia fata supe sunt	Vt tua carminibus
Decorari numine ferri	Neptunum & ratibus	Valeant componere fata
Aureaque Ambrosijs	Scindes volitantibus, atque	Non mea Traiicius
Mundis dum fœcla resurgunt	Oppida præcinges	Citharis resonantibus Orpheus,
Marsque Venusque fauent	Turmis circumdabis Vrbes	Nec Linus has vincet,
Regnat tuus æthere Phœbus	Hinc noua bella cient	Quantumuis dulcis Apollo
Consule te exsurgit	Rursùs consurget Achilles	Eliteo ad primas
Redimitus tempora serto	Cum te firma virum	Campos adduxerit auras
Austriadum Princeps	Fœlix ac egerit ætas	Pan erit Arcadibus
Quartus super Astra Philippus	Tunc tibi Neptunus	Supplex tibi testibus ipsis,
Prospera, iam magni	Refert Christallina testa	Pan Deus Arcadibus
Redeunt te Principe menses	Nautica tunc merces	Tibi subdet testibus ora,
Diuitias . gazas	Mutabit in æquore pinus	Incipe subrisu.
Vitas, superisque recenses	Prorsus Luce sacra	Matrem cognoscere dulcem
Admistos Proceres	Tellus requiescit aratro	Cui prolixa quidem
Fauit generosa colenti	Fœlici auspicio	Dederunt fastidia menses.
Iam tibi, fors Princeps	Vario est ornata decore	Incipe nunc Princeps
Communi munus amore	Dum cultum discit	Fungi fœlicibus astris,
Bis sex signa ferunt	Mutatæ lumina Lunæ	Horreat vt Maurus

Prodijt in lucem publicam hoc Salmanticense certamen, & in ipso nonnulla nostra carmina: interim quia in paruo libro non omnia exhiberi potuerunt, voluimus hanc Eclogam huc ponere, vt doctrinam & regulas præcedentes illustret.

Agunt versus isti de Themate Astrologico aut Cœlesti, quod in huius Principis natiuitate Viri docti erexerunt; in quo sydera fælicitatem quidem Principi, sed vitam breuem pollicebantur: quam ob rem, si occurrant syderum nomina & phrases nonnullæ Astrologicæ, non ideò causari debet prudens Lector, oportet enim astrologicè de rebus æthereis disserere. Hinc necessariò obscuritas & duræ aliquæ hemistichiorum connexiones resultant, quas

Promantia non vitat; non enim omnia clarè debent prædici, aliàs enim se exponerent mentiendi periculo, qui consuluntur, & sæpe turbarentur, qui consulunt. Hoc Epigramma erat subscriptum Labyrintho.

SONETO.

☞ CCCXXIV.

Apenas Delio por el Horizonte
Erigiò su farol resplandeciente
Comunicando luz de gente en gente,
Y esparciendo esplendor de monte en monte,
Quando naciò en España otro Faethonte
De gloria y resplandor tan excelente,
Que haze con luz y imperio refulgente,
Que el coro de las Musas se remonte
Viendo Tellus del Sol recien nacido
El inmenso poder, el valor graue,
Despues de auerle inperios ofrecido,
Con eloquencia empieza mas suaue
A cantar en aqueste Laberinto
El Natalicio de Felipe quinto,

PROLOGION.

Dædalus ecce nouus fælix honor ipse futura
Octuplici dulces prædico gesta melo.
Temporis instantis numeris oracula claudo,
Concelebro lauros, sceptraque Balthasaris.
En Labyrinthus adest, excelsam en respicis arcem:
Balthasaris laudes, candida Fama colit.
Quattuor ecce aditus, cuius via (respice) duplex,
Quà Fama Austriaci fertur in octophoro.
Vix nati mirere decus, qui Principis ora
Respicis, & Fama percipis ora sua.
Cantat. Subticeas, intentus & ora teneto,
Excipies nati gesta futura. Vale.

In scriptione & pronunciatione nominis *Balthasar* summa est varietas. Sunt, qui per duplex ss illud exprimant, at tunc accentus esse deberet in penultimâ, quod auris Hispana non didicit: nos enim in materno idiomate acuimus vltimam, & in Latino primam: nec à nobis videntur aliæ gentes abesse.

Tot hic Lectiones Labyrinthus habere potest, quot præcedens, dabo præcipuarum initia; nec enim eas ad longum scribam, ne Lectori in re iam peruiâ & clarâ nimius sim.

Ecloga I. ab angulo *Tormiades* progrediens.
Tormiades Nymphæ, fulgentia Numina Mundo
Carmine iam stabili fælicia fata canamus,
Prospera iam septem (protendunt Lumina) Cæli
Concentu haud facili prædicunt fata. &c.

Ecloga II. ab eodem angulo *Tormiades* descendens,
Tormiades Nymphæ felicia fata canamus
Concentu haud facili; Phœbus moduletur habenas
Astra suprema, Polus, promittit fata fecunda. &c.

Ecloga III. ab angulo *Carmine* regrediens.
Carmine iam stabili fulgentia Numina Mundo
Tormiades Nymphæ protendunt: Lumina Cæli
Prospera iam septem felicia fata canamus. &c.

Ecloga IV. ab eodem angulo *Carmine* descendens.
Carmine iam stabili protendunt Lumina Cæli,
Dulcia: Fortunæ consurgant absida Parcæ.
Aggredere excelsos, Princeps illustris, honores.
Tēpus adest, Princeps, soboles adamata Philippi. &c.

Ecloga V. ab angulo *Bis sex* progrediens.
Bis sex signa ferunt mutatæ Lumina Lunæ.
Horreat vt Maurus; communi munus amore,
Dum cultum discit fungi felicibus astris
(Iam tibi Sors, Princeps, vario est ornata decore)
Incipe nunc Princeps. &c.

Ecloga VI. ab eodem angulo *Bis sex* adscendens,
Bis sex signa ferunt communi munus amore.
Iam tibi sors Princeps fauit generosa colenti
Admissos Proceres, vitas superumque recenses,
Diuitias, gazas, &c.

Ecloga VII. ab angulo *Horreat* regrediens.
Horreat vt Maurus, mutatæ Lumina Lunæ
Bis sex signa ferunt: fungi felicibus astris
(Dum cultum discit communi munus amore)
Incipe iam Princeps. &c.

Ecloga VIII. ab eodem angulo *Horreat* adscendens,
Horreat vt Maurus, fungi felicibus astris
Incipe nunc Princeps. Dederunt fastidia menses
Cui prolixa quidem, matrem cognoscere dulcem
Incipe subrisu. &c.

In hoc Labyrintho verbis adiectiuis sum vsus, & difficultates non mediocres expertus. Tu (amice Lector) potiùs alterum, qui S. Benedicti laudes celebrat *num.* 322. imiteris, omnes enim occursus suauiores sunt, cùm verbo substantiuo reguntur.

MVSA

MVSA III. SAPPHICA.

CCCXXIV.

RIMA & Secunda Musa Hexametra dederunt, & Disticha: dabit hæc Sapphica, quæ poterunt huic Ideæ respondere: videlicet,

I-∪-I--I∪ ∪-∪I--I

si scribantur quinque columnæ, & quinque dictiones in singulis. Considera lineas sequentes, quæ à quatuor angulis possunt legi, & à singulis duobus diuersis modis. Sequar meam inclinationem, (sum enim nimis tepidus, vt hanc deuotionem audeam dicere) illasque Dei genitrici dedicabo: & facultati studens, & etiam claritati consulens, abstinebo à verbis adiectiuis, quæ, vt monui, solent sensum & constructionem implicare. Genua ergo flecto, & venerabundâ linguâ Te Diuam alloquar, & sic inquam.

Lux-aue	Mundi	generosa	Splendor	Ætheris
lampas	benedicta	Virgo	Nobilis	Princeps
diuturna	fautrix	Fax-Dei.	radix	manifesta
vitæ	Sol-Poli	laurus	benefida	summi
Spes soli	Mater	speciosa	Verbi.	Fons-boni.

Lectio prima ab angulo *Lux* progreditur: secunda descendit. Tertia ab angulo *Ætheris* regreditur, quarta descendit. Quinta ab angulo *Spes* progreditur, sexta ascendit. Septima ab angulo *Fons* regreditur, octaua ascendit. Singulas exscribamus.

LECTIO I.

Lux aue Mundi generosa, Splendor
Ætheris, Lampas benedicta, Virgo:
Nobilis Princeps: diuturna fautrix:
Fax Dei: radix manifesta vitæ:
Sol. Poli laurus benefida summi.
Spes Soli: Mater speciosa Verbi
Fons boni. &c. ----

LECTIO II.

Lux aue: Lampas diuturna vitæ:
Spes Soli: Mundi benedicta fautrix:
Sol Poli: Mater generosa: Virgo.
Fax Dei: Laurus speciosa: Splendor
Nobilis: radix benefida Verbi:
Ætheris. Princeps manifesta: Summi
Fons boni. &c. ----

LECTIN III.

Ætheris splendor: generosa mundi
Lux aue. Princeps. ---
Nobilis Virgo: benedicta lampas
---- *Manifesta radix.*
Fax Dei fautrix diuturna: summi
---- *Benefida laurus.*
Sol Poli vitæ, ----
Fons boni verbi speciosa mater:
Spes Soli. &c. ----

LECTIO IV.

Ætheris Princeps manifesta summi:
Fons boni; splendor ----
Nobilis: radix benefida Verbi.
---- *Generosa Virgo.*
Fax Dei: laurus speciosa: Mundi
---- *Benedicta fautrix.*
Sol: Poli mater: ----
Lux aue: lampas speciosa vitæ:
Spes Soli. &c. ----

LECTIO V.

Spes Soli: Mater speciosa Verbi:
Fons boni: vita ----
Sol: Poli laurus benefida summi:
---- *Diuturna fautrix.*
Fax Dei: radix manifesta: lampas,
---- *Benedicta. Virgo.*
Nobilis Princeps. ----
Lux aue Mundi generosa: splendor
Ætheris. &c. ----

LECTIO VI.

Spes Soli: vitæ diuturna lampas:
Lux aue: Mater: ----
Sol Poli: fautrix benedicta Mundi.
---- *Speciosa laurus.*
Fax Dei: Virgo generosa: Verbi
---- *Benefida radix.*
Nobilis splendor. ----
Fons boni summi, manifesta Princeps
Ætheris. &c. ----

LE-

LECTIO VII.

Fons boni: Verbi speciosa Mater:
Spes Soli: summi benefida laurus:
Sol Poli: vita manifesta radix:
Fax Dei: Fautrix diuturna: Princeps
Nobilis: Virgo· benedicta Lampas.
Ætheris splendor: generosa Mundi
Lux aue. &c.

LECTIO VIII.

Fons boni summi: manifesta Princeps
Ætheris: verbi benefida radix:
Nobilis splendor; speciosa laurus:
Fax Dei: Virgo: generosa Mater:
Sol Poli: fautrix benedicta Mundi.
Spes Soli; vita diuturna Lampas:
Lux aue. &c.

Duas primas, & duas vltimas lectiones admittis, laudasque: quatuor intermedias condemnas, quod inter versus sapphicos integros, nonnullos fractos intermisceant. Et quidem, si licuit Virgilio interserere nonnullos incompletos versus, cur Metametrico calamo id non licebit? Sed non disputo: si quatuor lectiones intermediæ non placeant, illas expunge, & retine quatuor perfectas. Ego autem illas expungere non volo; sed steganographiam appello & iubeo hoc paradigma ab angulis *Spes* & *Ætheris* aperiri ista claui.

vvvv nn: vvvv nn: vvvv nnnn: vvvv: v. Sunt viginti literæ totidem dictionibus diagrammatis correspondentibus: in quibus *v.* significat eam quæ valet: *n.* eam, quæ non valet.

Cœterùm, si carmina essent retrograda, omnes lectiones meliùs fluerent: sed non erit facile sapphica retrogredientia fabricari.

Alius modus.

☞ CCCXXV.

INIBO expeditiorem viam, & aliud Diagramma proponam multò facilius meliusque, quod videlicet commodiùs & eloquentiùs suos conceptus reponat & multiplicet. Subeat igitur locum Regulatum hoc exemplum. [Argumentum est liberum: conuertimus enim ad Famam, Musam & Floram oculos, & narramus quæ aspicimus: videlicet Philippi IV. Regis Optimi Maximi victorias, triumphos, & expeditiones ab hac Nympharum (aut Dearum, si velis) triade celebrari.]

Musa Regalis	celebrat Philippi	Gesta victoris
generosa cantat	Fama concentu	reboat canoro
Nobiles turmas	generosa dulci	Flora conatu
recinitque bella	Et nouam terram	reperit sub axe
Principis magni	celebrisque Regis	Quæ sub arctoo
resonat triumphos	Laureas, palmas,	volitans per auras
Vicit externos	populos rebelles	Sospes oppressit
cuneos potentes	Vicit inuictus	male fida castra
Est soli splendor	sacer estque Phœnix	Rector est summus
Speridum venustas	Maximus Princeps	redimitus auro
Arbiter Mundi	columenque firmum	Gentis Hispanæ.

Complectitur hoc Diagramma sedecim sapphica, & quia octo modis diuersis potest legi omnibus fluxibus & refluxibus enumeratis ponet ob oculos centum viginti octo versus. Huius diagrammatis lectiones non laborant eâ fragilitate, quâ lectio III. IV. V. & VI. diagrammatis antecedentis: & ideò hic modus melior est: & quia hic multò est facilior debet sine dubio præferri. Lectiones ipsas subscibamus.

16
8
128

LECTIO I.

Musa Regalis celebrat Philippi
Gesta victoris, generosa cantat;
Fama concentu reboat canoro,
Nobilis turmas, generosa dulci
Flora conatu recinitque bella.
Et nouam terram reperit sub axe
Principis magni celebrisque Regis.
Quæ sub Arctoo resonat triumphos
Laureas, palmas volitans per auras.
Vicit externos populos rebelles:
Sospes oppressit cuneos potentes,
Vicit inuictus malefida castra.
Est Soli splendor, sacer atque Phœnix.
Rector est summus: Speridum venustas.
Maximus Princeps redimitus auro.
Arbiter Mundi: columenque firmum
Gentis Hispanæ.

LE-

LECTIO II.

Musa Regalis generosa cantat
Nobiles turmas recinitque bella
Principis magnis resonat triumphos
Vicit externos cuneos potentes
Est Soli splendor Speridum venustas:
Arbiter Mundi, celebrat Philippi
Fama concentu generosa dulci
Et nouam terram, celebrisque Regis
Laureas, palmas: populos rebelles
Vicit inuictus facer atque Phoenix
Maximus Princeps columenque firmum.
Gesta victoris reboat canoro
Flora conatu: reperit sub axe
Quæ sub Arctoo volitans per auras
Sospes oppressit malefida castra
Rector est summus redimitus auro
Gentis Hispanæ.

LECTIO III.

Gesta victoris celebrat Philippi
Musa Regalis reboat canoro
Fama concentu generosa cantat
Flora conatu generosa dulci
Nobiles turmas reperit sub Axe
Et nouam terram, recinitque bella
Quæ sunt arctoo, celebrisque Regis
Principis magni volitans per auras
Laureas, palmas, resonat triumphos
Sospes oppressit populos rebelles
Vicit externos malefida castra
Vicit inuictus cuneos potentes
Rector est summus facer atque Phoenix
Est soli splendor redimitus auro
Maximus Princeps Speridum venustas
Gentis Hispanæ columenque firmum
Arbiter mundi.

LECTIO IV.

Gesta Victoris reboat canoro
Flora conatu reperit sub axe
Quæ sub Arctoo volitans per auras
Sospes oppressit malefida castra
Rector est summus redimitus auro
Gentis Hispanæ, celebrat Philippi
Fama concentu generosa dulci
Et nouam terram celebrisque Regis
Laureas palmas, populos rebelles
Vicit inuictus facer atque Phoenix
Maximus Princeps columenque firmum
Musa Regalis generosa cantat
Nobiles turmas, recinitque bella
Principis magni resonat triumphos
Vicit externos cuneos potentes
Est Soli splendor. Speridum venustas
Arbiter Mundi.

LECTIO V.

Arbiter Mundi, Speridum venustas.
Est Soli splendor, cuneos potentes
Vicit externos, resonat triumphos
Principis magni recinitque bella
Nobiles turmas generosa cantat
Musa Regalis, columenque firmum
Maximus Princeps, facer atque Phoenix
Vicit inuictus populos rebelles.
Laureas, palmas celebrisque Regis
Et nouam terram generosa dulci
Fama concentu celebrat Philippi.
Gentis Hispanæ redimitus auro
Rector est summus malefida castra
Sospes oppressit volitans per auras
Quæ sub Arctoo reperit sub axe
Flora conatu reboat canoro
Gesta victoris.

LECTIO VI.

Arbiter Mundi, columenque firmum
Gentis Hispanæ Speridum venustas
Maximus Princeps, redimitus auro
Est Soli splendor, facer atque Phoenix
Rector est summus, cuneos potentes
Vicit inuictus malefida castra
Vicit externos populos rebelles
Sospes oppressit: resonat triumphos
Laureas, palmas, volitans per auras
Principis magni celebrisque Regis
Quæ sub Arctoo recinitque bella
Et nouam terram reperit sub axe
Nobiles turmas generosa dulci
Flora conatu, generosa cantat
Fama, concentu reboat canoro
Musa Regalis, celebrat Philippi
Gesta victoris.

LECTIO VII.

Gentis Hispanæ redimitus auro
Rector est summus malefida castra
Sospes oppressit volitans per auras
Quæ sub Arctoo reperit sub Axe
Flora conatu reboat canoro
Gesta victoris columenque firmum
Maximus Princeps facer atque Fœnix
Vicit inuictus populos rebelles
Laureas palmas celebrisque Regis
Et nouam terram generosa dulci
Fama concentu celebrat Philippi
Arbiter Mundi Speridum venustas
Est Soli splendor, cuneos potentes
Vicit, externos resonat triumphos
Principis magni, recinitque bella;
Nobiles turmas generosa cantat
Musa regalis.

LECTIO VIII.

Gentis Hispanæ, columenque firmum
Arbiter mundi redimitus auro

Maxi-

Maximus Princeps ſplendidus venuſtas
Rector eſt ſummus ſacer atque Fœnix
Eſt Soli ſplendor male fida caſtra
Vicit inuictus cuneos potentes
Soſpes oppreſſit populos rebelles
Vicit externos volitans per auras
Laureas palmati reſonat triumphos
Quæ ſub Arctoo celebriſque Regis
Principis magni reperit ſub axe
Et nouam terram recinitque bella
Flora conatu genaroſa dulci
Nobiles turmas generoſa cantat,
Geſta victoris celebrat Philippi
Muſa Regalis.

☞ CCCXXVI.

D hanc etiam Ideam ſpectat aliud Pegma, quod ante annos quadraginta ſcripſi, dum inciperem Artem Metricam diſcere, & ſimul nouis illam inuentis illuſtrare. Eſt etiam in laudem Philippi IV. Hiſpaniæ Regis, & Indiarum Monarchæ.

Maximi Mundus	citharis canoris	Geſta Cœleſtis
recinit Principi	carminis plauſu	chorea tumultu
voce percuſsâ	fidium tremore	Cantat intonſus
celebratque lauros	Auſtrij Martis	recinit trophæa
& ſimul claros	reſonat triumphos	ſueptra collaudat
redimita lauro	Cæſarem cantat	ſperium, celebrat
Pallas & Regem	cecinit potentem	Principum Regem
Populi Monarcham	Laude qui Mundum	duplicem decorat
Pangit excelſum	celebratq; Magnum	Phœbus Heroum.

Ars eſt eadem; nam carmen in duas partes diuiditur inter ſyllabam quintam & ſextam, in quem locum neceſſariò incidit penthemimeris. Lectiones ſunt etiam octo: bine ſcilicet à ſingulis annis.

LECTIO I.

Ab angulo *Maximi* recto curſu progrediens.

Maximi Mundus citharis canoris
Geſta Cœleſtis recinit Philippi
Carminis plauſu, choreæ tumultu,
Voce percuſsâ, fidium tremore;
Cantat intonſus celebratque lauros
Auſtrij Martis, recinit trophæa,
Et ſimul claros reſonat triumphos,
Sceptra collaudat redimita lauro,
Cæſarem cantat, ſperium celebrat
Pallas & Regem: cecinit potentem
Principum Regem, populi Monarcham,
Laude qui Mundum duplicem decôrat;
Pangit excelſum celebratque magnum
Phœbus Heroem.

LECTIO II.

Ab eodem angulo *Maximi* deſcendens.

Maximi Mundus recinit Philippi
Voce percuſsâ celebratque lauros
Et ſimul claros redimita lauro
Pallas & Regem Populi Monarcham
Pangit excelſum citharis canoris
Carminis plauſu fidium tremore
Auſtri Martis reſonat triumphos,
Cæſarem cantat cecinit potentem
Laude qui Mundum, celebratque magnum.
Geſta Cœleſtis choreæ tumultu.
Cantat intonſus, recinit trophæa.
Sceptra collaudat Sperium, celebrat
Principum Regem duplicem decorat
Phœbus Heroem.

LECTIO III.

Ab angulo *Geſta Cœleſtis* retrogrediens.

Geſta Cœleſtis citharis canoris
Maximi Mundus, choreæ tumultu
Carminis plauſu secinit Philippi:
Cantat intonſus fidium tremore
Voce percuſsâ recinit trophæa
Auſtrij Martis, celebratque lauros;
Sceptra collaudat, reſonat triumphos,
Et ſimul claros; ſperium celebrat
Cæſarem cantat redimita lauro,
Principum Regem cecinit potentem,
Pallas & Regem duplicem decôrat
Laude qui Mundum, Populi Monarcham
Phœbus Heroem, celebratque Magnum
Pangit excelſum.

LECTIO IV.

Ab eodem angulo *Geſta Cœleſtis* deſcendens.

Geſta Cœleſtis choreæ tumultu
Cantatq; Intonſus recinit trophæa
Sceptra collaudat Sperium, celebrat
Principum Regem duplicem decôrat
Phœbus Heroem citharis canoris
Carminis plauſu fidium tremore
Auſtrij Martis reſonat triumphos
Cæſarem cantat cecinit potentem
Laude qui Mundum celebratque Magnum

Maxi-

Maximi Mundus recinit Philippi
Voce percusſâ celebratque lauros
Et ſimul claros redimita lauro
Pallas & Regem Populi Monarcham
Pangit excelſum.

LECTIO V.

Ab angulo *Pangit* progrediens.

Pangit Excelſum, celebratque Magnum
Phœbus Heroem, populi Monarcham,
Laude qui Mundum duplicem decorat
Pallas & Regem cecinit potentem
Principum Regem redimita lauro
Cæſarem cantat Speriam: celebrat
Et ſimul claros reſonat triumphos
Sceptra collaudat celebratque lauros
Auſtrij Martis recinit trophæa
Voce percusſâ fidium tremore
Cantat intonſus recinit Philippi
Carminis plauſu, choreæ tumultu
Maximi Mundus citharis canoris
Geſta Cœleſtis.

LECTIO VI.

Ab eodem angulo *Pangit* adſcendens.

Pangit & excelſum populi Monarcham
Pallas & Regem redimita lauro
Et ſimul claros celebratque lauros
Voce percusſâ recinit Philippi
Maximi Mundus celebratque Magnum
Laude qui Mundum cecinit potentem
Cæſarem cantat reſonat triumphos
Auſtrij Martis fidium tremore
Carminis plauſu, citharis canoris
Phœbus Heroem duplicem decorat
Principum Regem Speriam celebrat
Sceptra collaudat, recinit trophæa

Cantat intonſus chorea tumultu
Geſta Cœleſtis

LECTIO VII.

Ab angulo *Phœbus Heroem*, regrediens.

Phœbus Herôem celebratque Magnum
Pangit Excelſum, duplicem decôrat
Laude qui Mundum Populi Monarcham
Principum Regem cecinit potentem
Pallas & Regem Speriam celebrat
Cæſarem cantat redimita lauro
Sceptra collaudat, reſonat triumphos
Et ſimul claros, recinit trophæa
Auſtrij Martis, celebratque lauros
Cantat intonſus fidium tremore
Voce percusſâ choreæ tumultu
Carminis plauſu recinit Philippi
Geſta Cœleſtis citharis canoris
Maximi Mundus.

LECTIO VIII.

Ab eodem angulo *Phœbus Heroem*, adſcendens.

Phœbus Herôem duplicem decôrat
Principum Regem Speriam celêbrat.
Sceptra collaudat recinit trophæa
Cantat intonſus chorea tumultu
Geſta Cœleſtis celebratque Magnum
Laude qui Mundum cecinit potentem
Cæſarem cantat reſonat triumphos
Auſtrij Martis fidium tremore
Carminis plauſu citharis canoris
Pangit excelſum Populi Monarcham
Pallas & Regem redimita lauro
Et ſimul claros celebratque lauros
Voce percusſâ recinit Philippi
Maximi Mundus,

MVSA IV. QVODLIBETICA.

CCCXXVII.

ALIÆ Tabulæ formari poterunt, in quibus aliter procedatur & aliter. Placet nunc Quodlibeticam ponere, quam ante annos triginta inuenimus, & Reuerendiſſimo Angelo Manriquo pietate ſcientiâ, & nobilitate Viro Magno, quem nominaſſe, encomijs celebraſſe ſit, tanquam Minerual debitum dicauimus: & *Quodlibeticam* dici voluimus, quòd Lector poſſet ſumere ex quacumq; columnâ verbum quodlibet: &c. Vnde, quia prima columna in ſecundam ducitur & numerus ex multiplicatione reſultans in tertiam, & numerus inde proueniens, in quartam: & ſic vlteriùs: verſuum numerus ſummoperè multiplicatur. Pegma ipſum ſubijcio. Continentur in paruulâ hac Tabella carmina 7776. *ſeptem-millia ſeptingenta ſeptuaginta ſex*: nam, vt patet ex laterculo adiuncto, 6. multiplicata per 6. ſunt 36: & hæc 36. multiplicata per 6. ſunt 216: & hæc 216. multiplicata per 6. ſunt 1296: & hæc 1296. multiplicata per 6. ſunt 7776. & totidem ſunt carmina, quæ in 36. vocibus, quas habet hoc Pegma, continentur.

duc	6
in	6
duc	36
in	6
duc	216
in	6
duc	1296
in	6
	7776

Manriquum	Angelicum	ſemper	veneratur	Olympus
Mercurium	Eximium	magnus	miratur	Apollo
Doctorem	Egregium	celſus	meditatur	Homerus
Præſidium	Europæ	reſluus	dilaudat	Athleta
Splendorem	Heſperiæ	plaudens	celebrauit	adorat
Lauretum	Æthereum	ſupplex	ſuſpexit	honorat.

Hæc fuit prima Tabulæ Quodlibeticæ idea, quæ ſic formatur. *Fiat liberè unus verſus, & poſteà conficiantur alij, quorum dictiones & quantitate & ſenſu æquiualentes ſint*. Idea Pegmatis præcedentis fuit hæc.

I - ϖ I - ϖ - I ϖ - I ϖ - I ∪ I ∪ - - I

nec enim prima ſingulorum verſuum dicto ſe inſinuat in ſecundum pedem, propter eliſionem, quæ fit à vocali ſequenti.

ECVNDA Idea eſt multò numeroſior & melior; eſt enim bifariam Quodlibetica; nam præter penultimam columnam, quæ in verſibus non ſpondaicis eſt immobilis, cæterarum quælibet poteſt eſſe prima, poteſt eſſe ſecunda, tertia. &c. Ipſum Pegma dipingo. Eſt ad laudem & gloriam Sanctorum Apoſtolorum & Euangeliſtarum compoſitum, è quibus nominatim eos ce-

A	B	C	D	E	F	G
Diuos	Sol	ſphœra	Mundus	Mens	Sydera	laudant
Petrum	Lux	nimbus	cuncti	Rex	Numina	pſallunt
Paulum	laus	ſplendor	ſancti	Dux	buccina	pangunt
Thomam	flos	tellus	lauri	Pax	Patria	cantant,
Marcum	nix	lumen	Phœnix	Mars	Muſica	dicunt
Lucam	lynx	Cœlum	Cygnus.	Plebs	Præmia	pingunt.

lebrat, quæ habent Nomina, quæ capere potuit hæc Idea.

A B C D E F G

I - - I - I - - I - - I - I - ∪ ∪ I - - I

quam, ne obſcura clauſa & occulta ſit, aperit Clauis Aurea, quam dedo.

CLAVIS.

Principes Cœli veneramur omnes:
Neminem excludit Pietas Beatum:
Quinque ſed ſummis Labyrinthi aperti
Metra dicamus.
Sextus adridet Numerus Poëtæ:
Sex parat ſenis numeris columnas:
Prima Voce quauis, queit eſſe primus
Quilibet Ordo.

Cœli principes dicimus Apoſtolos & Euangeliſtas, quos appellat Eccleſia Catholica in Hymno,

Eccleſiarum Principes,
Belli triumphalis Duces,
Cœleſtis Aulæ Milites,
Et vera Mundi lumina.

Illi, dum viuerent, dum militarent, dum ſub Chriſto mererent, fuerunt Religionum & Eccleſiarum Principes, Pontifices, Præſules: Petrus omnium; quoniam Sacerdos Summus; cæteri ſingularum: & iam nunc in Empyreo triumphantium exercituum ſunt Duces: emeriti & iam donati præmio Milites; & vt ſuo exemplo nos diligant, ſuo patrocinio nos protegant, Lumina, Sydera, Stellæ, Cynoſuræ, Soles. Omnes, excluſo nemine, humilis Deuotio veneratur, omneſque quinque (Petrum, Paulum, Thomam, Marcum, & Lucam) recolit & honorat: Labyrinthum hunc; non cœcum, non clauſum, ſed gloria & luce plenum, & omnibus apertum conſecrans. In quo ſex ſunt columnæ (aut vocum ordines) nam de penultimâ ſpecialis eſt ratio; & ſex voces in ſingulis. Et quidem Labyrinthus iſte Quodlibeticus eſt; quoniam columna quælibet poteſt eſſe prima, & in quâcumque columnâ aut ordine quælibet vox.

Retineamur igitur Primum Ordinum ordinem, & quot Pegma contineat carmina ſupputemus. Conſidera adiunctum laterculum, in quo eâdem viâ progredimur, quâ paulò antè; cùm ideam primam exponebamus. Ergo manentibus columnis in ſuo ordine, quia poſſumus ex primâ ſumere vocem quâlibet, & ex ſecundâ vocem quamlibet, vt ex tertiâ, quartâ, quintâ, &c. Labyrinthus hic dabit *ducenta ſeptuagin-*

duc	6	A
in	6	B
duc	36	
in	6	C
duc	216	
in	6	D
duc	1,296	
in	6	E
duc	7,776	
in	6	F
duc	46,656	
in	6	G
eruntque 279,936		

ginta nouem millia, nongenta triginta & sex carmina Hexametra.

PROGREDIAMVR VLTERIVS, *mutemusque ordinem Ordinum seu Columnarum.*

Si maneant immotæ Columnæ penultima & vltima, reliquæ quinque, A B C D E, patientur 120. Combinationes, quod demonstrat Tabella, quam ob oculos ponimus. Datâ quâlibet ex his 120. Combinationibus, quæcumque ex Columnis dissyllabis (nempe A, C, vel D.) potest commutari cum G. Ergo 120. debebit per 3. multiplicari: & numerus 360. resultabit.

1	per	1	dat	1
1	per	2	dat	2
2	per	3	dant	6
6	per	4	dant	24
24	per	5	dant	120
& sic vlteriùs.				

Tandem duas Columnas B E, poteris commutare cum vltimâ, ita vt illæ duæ sequantur Columnam F Dactilicam, & carmen claudatur hoc modo F B E, vel etiam hoc F E B. Ergo propter clausulam F B E numerum 360. duplica, & habebis 720: & propter clausulam F E B. hunc duplica, & consequeris numerum 1440. Et dices totidem esse harum Columnarum combinationes seu commutationes.

120
3
360
2
720
2
1440

Numerauimus versus in singulis Columnarum Combinationibus, & reperimus esse. 279,936. numerauimus Columnarum Combinationes, et reperimur, 1440. Ergo, si prior numerus in secundum ducatur, sciemus quot versus Hexametri non Spondaici continentur in Labyrintho Qodlibetico. Et factâ operatione resultabunt

sunt in vna combin. versus	279, 936
sunt combinationes	1, 440
	000, 000
	11; 197, 44
	111; 974, 4
	279; 936
ergo versus.	403 ; 107 , 840
Spondaicorum genera.	4
Eorum numerus	1612 ; 431 , 360
Simul.	2 015 ; 539 , 200
Dactylici	403 ; 107 , 840
Omnes simul	2, 418 ; 647 , 040

Supra quadringentos & tres miliones, centum & septem millia, octingenta & quadraginta Hexametra, non Spondaica, nec Dactylica. Considera numeros et versus, quos adscribo.

Diuos, Sol, Sphæra, Mundus, Mens laudant Sydera.
Diuos, Sol, Sphæra, Mundus, Mens Sydera *laudant.*
Diuos, Sol, Sphæra, Mens, Sydera, *Mundus laudant.*
Diuos, Sol, Mens, Sydera, *Sphæra, Mundus, laudant.*
Diuos, Sydera, *Sol, Mens, Sphæra, Mundus, laudant.*
Sydera, *Diuos, Sol, Mens, Sphæra, Mundus, laudant.*

Vides sex versus, & in illis quo *Sydera* modo à regione vltimá ad primam per gradus recurrerint. *Primus versus* est Dactylicus, nempe habens pedem sextum Dactylum, *Secundus* est Heroicus: habens pedem quintum Dactylum. *Sequuntur* quatuor spondaicorum genera. Vnde omnes versus simul erunt 2, 418; 647, 040. Videlicet, *Supra millionum duo millia, quadringenta octodecim, sexcents & quadraginta septem millies, & quadraginta versus.*

Vt dicta meliùs intelligantur, Epistolam hanc in quâ Idea prima huius Musæ IV. illustratur, subiungo.

EPISTOLA

Illustrissimo & ingeniosissimo Domino Ludouico de Bolea, Marchioni de Torres. S.

☞ CCCXXVIII.

ERPENS actus in circulum, caudam vltimam summis dentibus premens, anni est symbolum, quod eodem ille momento et finem et initium habeat: instat quadragesimi finis, hoc est, initium quadragesimi primi, oroque Deum, vt fauoribus fauores accumulet, et sicut Te toto anno elapso frui animi et corporis felicitate permisit, sic etiam in futuris faciat, vt mente, linguâ, calamo, et sibi et regno possis laborare et seruire. Xenium superest, ne vadat vacuus Tabellarius. At Eruditissimo Ego Viro quale mittam? Aurum argentumque, quæ terram flauam et albam meritò compellat Bernardus, Philosophi orchestræ sublimioris contemnunt; et Tu quoniam inter nobilissimos emines, vt Philosophus debes tractari. His me Carminibus noster Elinandus donauit: Exemplum mitto: et ne videar alieni ingenij fructus tui Ingenij Aris appendere, quid Ego in illis obseruauerim, aut ex illis deduxerim, breuiter explicabo.

XENIVM.

Precelsa quercus frondenti in vertice pendens
Testor templa loci faunos celebrare frequentes
Disparibus compacta modis totidemque cicutis

Dulcisono Panum oblectans modulamine fluat
Naiadum, dryadumque choros, Arcanaque Bacchi
Orgia & heuuantes Satyros per Musica tempe.
Me Pan ad thyasos docuit modulamine cantus
Et variata sonis vinxit consortia primus:
Nobilis Alnus erat, tua maxima cura cybele.
Eroseo terti ore Deus, molitque labello
Attenditque tuos Idæos Matera mores
In me felices animauit carmina Musas
Me Iudex forma alta gestauit in Ida
Me læti soctam voti vicina marito
Eoo lucis canit immutata sub ortu.

O si diuiso metiri limite Clio
Vna lege sui ac vno mancantia fonte
Aonio versus heroi iura manente
Ausuro det metiri felicia texta,
Augeri longo patiens exordia fine
Exiguo cursu paruo crescentia motu
Vltima postremo donec fastigia tota
Ascensu Iugicum securo limite claudat.
Vno vis spatio versus Elementa prioris
Dinumerans cogens æquari legere tenta
Parua nimis longis & visu dissona multum
Tempore sub pari Limetri rationibus Isdem
Dimidium numero Musis tamen æquiparantem.
Hæc erit in varios species aptissima cantus,
Perque modos gradibus surget facunda canoris
Ære cauo & tereti calamis crescentibus aucta.
Quis bene suppositis quadratis ordine plectris
Artificis manus in numeros clauditque aperitque
Spiramẽta probans placidis bene consona rhythmis
Sub quibus vnda latens properantibus incita vẽtis
Quos vicibus crebris Iuuenũ labor haud sibi discors
Hinc atq; hinc animatq; agitans augetq; Reluctans
Cõpositũ ad numeros propriũq; ad carmina præstat
Quodque queat minimum ad motum intremefa-
cta frequentia
Plectra ad aperta sequi aut placidos bene claude-
re cantus,
Iamque metro & rhythmis præstringere quidquid
vbique est.
Ardua component felices carmina Musæ:
Dissona connectunt diuersis vincula metris.
Scrupea pangentes torquentes pectora Vates:
Vndique confusis constabunt singula verbis.

Carmina felices component ardua Musæ:
Vincula connectunt diuersis dissona metris:
Pectora torquentes pangentes scrupea vates:
Singula constabunt confusis vndique verbis.

Ardua constabunt torquentes carmina Musæ:
Dissona component connectunt vincula metris:
Scrupea confusis diuersis pectora vates:
Vndique felices pangentes singula verbis.

Carmina torquentes constabunt ardua Musæ:
Vincula connectunt component dissona metris:
Pectora diuersis confusis scrupea Vates:
Singula pangentes felices vndique verbis.

Vndique connectunt constabunt singula Musæ:
Scrupea torquentes component pectora metris:
Dissona confusis felices vincula Vates:
Ardua pangentes diuersis carmina verbis.

Singula constabunt connectunt vndique Musæ:
Pectora component torquentes scrupea metris:
Vincula felices confusis dissona Vates:
Carmina diuersis pangentes ardua verbis.

Carmina diuersis felices ardua Musæ:
Vincula pangentes connectant dissona metris:
Pectora torquentes component scrupea Vates:
Singula confusis constabunt vndique verbis.

Ardua felices diuersis carmina Musæ:
Dissona connectunt pangentes vincula metris:
Scrupea component torquentes pectora Vates:
Vndique constabunt confusis singula verbis.

Singula confusis pangentes vndique Musæ:
Pectora diuersis felices ardua metris:
Vincula connectunt constabant scrupea Vatis:
Carmina component torquentes dissona verbis.

Vndique pangentes confusis singula musis:
Ardua felices diuersis pectora metris:
Scrupea constabunt connectant vincula Vates:
Dissona torquentes component carmina verbis.

Dissona torquentes constabunt vincula Musæ:
Vndique connectunt component singula metris:
Ardua diuersis confusis carmina Vates:
Scrupea pangentes felices pectora verbis.

Pectora connectunt pangentes scrupea Musæ:
Carmina confusis diuersis ardua metris:
Singula felices component vndique Vates:
Vincula constabunt torquentes ardua verbis.

Scrupea felices diuersis pectora Musæ:
Ardua connectunt pangentes carmina metris:
Vndique component torquentes singula Vates:
Dissona constabunt confusis vincula verbis.

Vincula confusis constabunt dissona Musæ:
Singula torquentes component vndique metris:
Carmina pangentes connectunt ardua Vates:
Pectora diuersis felices scrupea verbis.

Vin-

Vincula componunt connectunt dissona Musæ :
Singula constabunt torquentes vndique metris:
Carmina felices confusis ardua vates :
Pectora pangentes diuersis scrupea verbis.

Scrupea diuersis pangentes pectora Musæ :
Ardua confusis felices carmina metris:
Vndique torquentes constabunt singula Vates :
Dissona connectunt componunt vincula verbis.

Pectora pangentes confusis scrupea Musæ :
Carmina felices diuersis ardua metris :
Singula constabunt connectunt vndique Vates :
Vincula torquentes componunt dissona verbis.

Dissona componunt torquentes vincula Musæ :
Vndique connectunt constabunt singula metris :
Ardua diuersis felices carmina Vates :
Scrupea confusis pangentes pectora verbis.

CCCXXIX.

VERSUS istos ab Elinando missos meditor, & in singulis Ego Tetrastichis Proteum ingeniosum reperio, quod non solum octies-decies, quod Elinandus fecit, sed infinitis quasi vicibus variari possit. Ideam propono.

Omnes quatuor versus sunt similes, & abstracti à materiâ hanc Metametricam formam conseruant: videlicet,

l, - ◡ ◡ l, - - -, l, - - -, l, - ◡ ◡ l, - ◡ : l

Habent singuli quinque dictiones, quarum prima & quarta sit dactylica, à consonante incipiens & purè desinens: secunda & tertia, quæ à consonanti incipiunt & etiam in consonantem desinunt, pedi Molosso correspondeant: & tandem vltima, quæ à consonante debet incipere & qualitercumque desinere, Spondeo.

Exempla addere debeo; & quia Calendis Ianuarijs omnis calamus, sacer esse debet Cœlitibus, primo & quarto loco hæc nomina conuenire videntur. *Barbara*, *Lucia*, *Cordula*, *Sulia* (ANAΓPAMMATICOS *Lutia*) *Martia*, *Claudia*, *Candida*. &c. quæ purissimæ Martyres orent in Empyreo pro nobis, vt quæ meritis nostris non valemus, earumdem patrocinio adsequamur. Locum secundum tertiumque, *Iosephus*, *Matthæus*, *Matthias*, *Thadæus*, *Iacobus*, *Ioannes* (Græcè IOANNHS) *Bernardus*, *Franciscus*, *Martinus*, *Syluester*, *Fernandus*, *Marcellus*, *Faustinus*, *Vitalis*, *Cirinus*, *Donatus*, *Iustinus*, *Paulinus Calixtus*, &c. poterunt honorare orarique, vt tenue hoc acceptent nostræ deuotionis specimen, quos enim digne celebrare non possumus, humili volumus obsequio frequentare. Et quia in Breuiario lego, *Gaude Maria Virgo, cunctas hæreses sola interimisti* : &c. *Iusti in perpetuum viuent*, &c. *Fulgebunt iusti*. &c. *Deo seruire regnare est*. &c. [quæ deuota periodi, sunt è sacrâ scripturâ quoad verba aut saltem quoad sensum desumptæ] eruo quatuor dictiones spondiacas (placet Scaligeri Lexicon) videlicet, *Gaudent*, *Viuunt*, *Fulgent*, *Regnant*, quarum erit versus singulos claudere.

Hac arte possumus condere Disticha, Tristicha, Tetrasticha, Pentasticha, Hexasticha, &c. Ergo, vt Proteum Elinandi ad numeros possimus reducere, has quatuor lineas proponamus.

Barbara,	Iosephus,	Iacobus,	Cordula,	gaudent.
Iulia,	Matthæus,	Bernardus,	Candida,	fulgent.
Claudia,	Marcellus,	Franciscus,	Lucia,	viuunt.
Sanctia,	Martinus,	Syluester,	Martia,	regnant.

Voces dactylicæ sunt 8. quæ tamen se debent continere in primâ columnâ & penultimâ: & vt constat ex his, quæ superius diximus de Anagrammate, patiuntur 40, 320. combinationes: Molossææ sunt etiam 8. constant in prima & secundâ columna, nec aliò possunt progredi: & sunt iterum 40, 320. combinationum capaces. Ducendo igitur hunc numerum in se ipsum, habebo, 1, 625, 702, 400. Et quia posteà in vltimâ columnâ, manent quatuor dictiones spondiacæ, quæ dant combinationes 24. ille vltimus numerus per istum debebit multiplicari, vt habeamus. 39, 016; 857, 600. Tetrasticha: & 156, 067, 430; 400. versus simplices: Considera sequentes lineas.

```
                40, 320
                40, 320
                00, 000
               806, 40
           12; 096, 0
              00; 000
         1, 612; 80
    1, 625; 702, 400
                   24
    6, 502, 809, 600
   32, 514, 048, 00
   39, 016, 857, 600
                    4
  1,6, 067, 430, 400
```

Variari ergo poterit hoc Tetrastichum tam in multis victibus, vt crescat in Tetrasticorum *triginta & nouem millies & sedecim milliones: octingenta & quinquaginta septem millia & sexcenta.* Hoc est versuum simplicium *centum quinquaginta sex millies & sexaginta septem milliones: quadriginta & triginta millia & quadrigenta.*

CCCXXX.

SED quia voces illæ Dactylicæ minuunt carminum numerum, ad quem posset peruenire Tetrastichum, si illarum loco ponerentur Trochaicæ; iubebimus illas excesse: & alias substituentes, Tetrastichum nouum formabimus. Subrigemus igitur ad Cœlos oculos, & ad Cœlitum, quos speciali deuotione suspicimus, pedes prouoluti dicemus.

Laudentur	Petrus,	Paulus,	Bernardus,	Aquinas,
Franciscus,	Maurus,	Marcus,	Martinus,	Amandus.
Cantentur	Victor,	Linus,	Syluester,	Ioseph,
Calixtus	Clerus,	Vitus,	Cirinus	Achilles.

Sunt versus quatuor, vt anteà, singuli quinque dictionibus coalescunt, quarum Bacchiæ, nempe ∪ – –] se continent in vltimo loco; ceteræ modò in singulis versibus duæ dissyllabæ, & duæ trisyllabæ maneant, quomodolibet inter se commutari possunt. [Omnes, quæ in quatuor prioribus columnis ponuntur, vtrimque clauduntur consonantibus: quæ autem in quintâ remanent, debent incipere à vocali, possuntque in consonantem vel vocalem desinere] Ideas propono.

Prima l, – – ∪, l, – ∪, l, – ∪, – – ∪, l ∪ – ∪ : l
Secunda l, – ∪, l, – – ∪, l, – – ∪, l, – ∪ l ∪ – ∪ : l
Tertia l, – – ∪, l, – – ∪, l, – ∪, l, – ∪, l ∪ – – : l
Quarta l, – ∪, l, – ∪, l, – – ∪, l, – – ∪, l ∪ – ∪ : l
Quinta l, – ∪, l, – – ∪, l, – ∪, l, – – ∪, l ∪ – ∪ : l
Sexta l, – – ∪, l, – ∪, l, – – ∪, l – ∪ l ∪ – ∪ : l

Singulæ ex his Ideis dant Tetastricha, 39, 016; 857, 600: hoc est, simplices versus, 156, 067; 430, 400. tot videlicet, quot dederat Idea Elinandi: at quia in hoc Tetrasticho sunt Ideæ sex, adscendet adhuc multiplicatio.

Priora Tetrasticha.	39, 016, 857, 600
multiplicata per	6
dabunt Tetrast.	234, 101; 145, 600
& hic numerus per	4
dabit versus simplices	936, 404; 582, 400

Habuisti igitur in vno breuissimo Tetrasticho *nongentos triginta sex millies quadringentos & quatuor milliones, quingentos octuaginta duos millies, & quadringentos versus Hexametros.*

TOT igitur, Illustrissime Domine, à Cœlitibus beneficia & fauores recipias, quot ipsi in Tetrastichis præmissis laudes: & saluus incolumisque multas annorum superuenientium reuolutiones videas, vt tuis scriptis Deo seruias, & Scholam honores.

LVCA, Felicium Ingeniorum parens, patria est Patris Nicolai, Concionatoris Capucini, cuius sphæras & Circulos Metricos Orbis literarius legit & admiratur. Est præditus genio subtili, & multa scripsit, quæ à Poëtis eruditis laudantur. Viennæ *anno* MarIæ DeI *Parentis fæ*LICI, imitatur Cœlum Liliueldense, edidit Marianam Cynosuram, & Ferdinando III. Romanorum Imperatori dedicauit: eamdemque post biennium, videlicèt, *anno à* DoMInICa *sa*LVte, ad Illustrissimi & Excellentissimi D. Baptistæ Nani apud Cæsarem pro Serenissimâ Venetorum Republicâ Oratoris instantiam, locupletiorem reddidit. Vtraque mihi perplacet: & vtramque vt deuotionem ergo Deiparam foueam, & hanc Musam illustrem & honorem, adiungo.

MVSA V. RHYTHMICA.

CCCXXXI.

Hythmos etiam condere possumus, qui vndequaque leguntur: & quia illorum est facilior syntaxis, quàm Metrorum, faciliùs poterimus illos per ambages Labyrinthæas propellere, quàm ista. Vti possemus omni Rhythmorum genere, si in hoc Capite diffundi vellemus: at studentes breuitati, nobiliores versuum compositiones seligemus, & Tetrasticha, Pentasticha, aut etiam Ogdoasticha Rhythmicè conformabimus, & ad Labyrinthos reducemus. Vt breuiùs & clariùs procedamus, seruiant loco Regularum exempla.

Ab angulo primo (A) progrediendo & descendendo, & ab vltimo (D) retrocurrendo & ad-

Quartetas, que se pueden leer azca ocho partes.

A D. Francisco Flores Dorade, Capitan de Caballos, en el nacimento de D. *Carlos Flores Dorado su hijo.*

A	Frutsque dan tales flores	Quien duda, que es fruto de oro	Que os dio el Cielo vn gran thesoro	En el es muy cierto Flores	C
	Quenduda, que es fruto de oro	Fruto de flores doradas?	Canten las Musas sagradas,	Que os dio el Cielo vn gran tesoro.	
	Que os dio el cielo vn gran thesoro,	Cantan las Musas sagradas	Fruto de flores doradas,	Quien duda, que es fruto de oro?	
B	En el es muy cierto Flores.	Que os dio el Cielo vn gran thesoro,	Quien duda, que es fruto de oro,	Fruto, que dan tales flores.	D

scendendo; eosdem versus inuenies. Item eosdem ab angulo (B) progrediendo & adscendendo, & ab angulo (C) retrogrediendo et descendendo.

Versuum hæc coincidentia vt semel aut iterum exhibeatur suam gratiam habet, erit que maior adhuc, si versus qui in corde Labyrinthi ponuntur, ab externis non differant. Considera subsequens Pegma, quod Carduelis inscripsimus (Hispanicè, *Al Gilguero.*)

CCCXXXII.

Es la hermosa Primauera	Suma de tus gracias sumas	Primauera de tus plumas	Es el Iris de tu Esfera
Suma de tus gracias sumas	Es la hermosa Primauera	Es el Iris de tu Esfera	Primauera de tus plumas
Primauera de tus plumas	Es el Iris de tu Esfera	Es la hermosa Primauera	Suma de tus gracias sumas
Es el Iris de tu Esfera	Primauera de tus plumas	Suma de tus gracias sumas	Es la hermosa Primauera.

Rhythmi possunt et solent in linguâ quâcumque formari: et ideò etiam hi Labyrinthi poterunt fieri Hebraicè, Græcè, Latinè, etc. Hebraica exempla habebis satis multa in קבלה *Cabala* quam Diagrammatis aliarum linguarum exornamus, et citò emittemus in lucem, modò Latinum hoc ad Laudem Venetiarum proponimus, in quo versus, qui ab angulo (A) leguntur, coincidunt cum illis, qui ab angulo (D) et illi, qui leguntur ab angulo (B) cum illis, qui ab angulo (C)

Cin-

A | C

Cinge comas generosas	Lauris Crystallina Iuno	Æmula quamuis Neptuno	Telluris contemnas rosas.
Lauris Crystallina Iuno	Nobile caput corona	Cui se subiectat Bellona	Æmula quamuis Neptuno.
Æmula quamuis Neptuno	Cui se subiectat Bellona	Nobile caput corona	Lauris Crystallina Iuno.
Telluris contemnas rosas	Æmula quamuis Neptuno	Lauris Crystallina Iuno	Cinge comas generosas.

B | D

At me iudice (contrarium nonnulli Viri docti opinantur) maiorem gratiam et suauitatem habebunt Labyrinthi, in quibus sit maior varietas: quoniam similitudo, vt paulò antè notaui, semel aut iterum suas Charites habet, et gratias; si verò frequens sit, tædium parit. Et hanc ob rem aliud adhuc exemplum additurus sum, in quo non eadem carmina, quæ procurrunt, descendant, sed omninò diuersa, et alio concentu exornata. Ideam propono.

A | C

M	O	O	M
V̅	P̅	P̅	V̅
V̅	P̅	P̅	V̅
M̅	O̅	O̅	M̅

B | D

Ad quam climatum est Diagramma in Astronomiæ laudem, quod produco.

Placuit commendare Astronomiam, scientiam pulchram et nobilem, Regibus et Principibus dignam; at non ideò videri volo Astrologiam laudasse; hæc enim non est ars, sed inertia, à Viris indoctis tractata, et parùm hucusque promota.

☞ CCCXXXIII.

A | C

Surge stellis coronata	Vranie Virgo diuina	Sisque Cœlorum Regina	Perpetuó magnificata
Viue cum laudis honore	Celebris vtroque Polo	Quam illuminat Apollo	Adficit Tellus amore
Insignis pulchro decore	Habe templum in Temolo	Cernamus Cœlum in solo	Vt solum in splendore
Dulci lyra decantata	Quasi stella matutina	In sphærâ peregrina	Fulges honorificata.

B | D

Porrò præcedens Pegma octo lectiones habet quas subiungo.

LECTIO I. ab angulo *Surge*, descendens.

Surge stellis coronata
Viue cum laudis honore
Insignis pulchro decore
Dulci lyra decantata.
Vranie Virgo diuina
Celebris vtroque Polo
Habe templum in Temolo
Quasi stella matutina.
Sisque Cœlorum Regina
Quam illuminat Apollo
Cernamus Cœlum in Solo
In sphara peregrina.
Perpetuò magnificata
Adficit Tellus amore
Vt Solum in Splendore
Fulges honorificata.

LECTIO II. ab angulo *Surge* progrediens.

Surge Stellis coronata
Vraniæ Virgo diuina
Sisque Cœlorum Regina
Perpetuò magnificata.
Viue cum laudis honore
Celebris vtroque Polo
Quam illuminat Apollo
Adficit Tellus amore.
Insignis pulchro decore
Habe templum in Temolo
Cernamus Cœlum in Solo
Vt Solum in Splendore.
Dulci lyra decantata
Quasi Stella matutina
In sphærâ peregrinâ
Fulges honorificata.

LECTIO III. ab angulo *Fulgens* adscendens est secundæ Lectionis recurrens.

Fulges honorificata
In sphara peregrina
Quasi Stella matutina
Dulci lyra decantata.
Vt Solum in Splendore
Cernamus Cœlum in Solo
Habe templum in Temolo
Insignis pulchro decore;
Adficit Tellus amore
Quam illuminat Apollo
Celebris vtroque Polo
Viue cum laudis honore.

Per-

Perpetuò magnificata
Sisque Cælorum Regina
Vranie Virgo diuina
Surge Stellis coronata.

LECTIO IV. ab angulo *Dulci*, adscendens.

Dulci lyra decantata
Insignis pulchro decore
Viue cum laudi honore
Surge Stellis coronata.
Quasi Stella matutina
Habe templum in Temolo
Celebris vtroque Polo
Vranie Virgo diuina
In sphærâ peregrina
Cernamus Cœlum in Solo
Quam illuminat Apollo
Sisque Cœlorum Regina.
Fulges honorificata
Vt Solum in Splendore
Adficit Tellus amore
Perpetuò magnificata.

LECTIO V. ab angulo *Perpetuò* regrediens.

Perpetuò magnificata
Sisque Cœlorum Regina
Vranie Virgo diuina
Surge Stellis coronata.
Adficit Tellus amore
Quam illuminat Apollo
Celebris vtroque Polo
Viue cum laudis honore.
Vt Solum in Splendore.
Cernamus Cœlum in Solo
Habe templum in Temolo
Insignis pulchro decore.
Fulges honorificata
In sphæra peregrina
Quasi Stella matutina
Dulci lyra decantata.

LECTIO VI. ab angulo *Dulci*, progrediens. Est recursus quintæ.

Dulci lyra decantata
Quasi Stella matutina
In sphærâ peregrinâ
Fulges honorificata.
Insignis pulchro decore
Habe templum in Temolo
Cernamus Cœlum in Solo
Vt Solum in Splendore.
Viue cum laudis honore
Celebris vtroque Polo
Quam illuminat Apollo
Adficit Tellus amore
Surge Stellis coronata
Vranie Virgo diuina
Sisque Cœlorum Regina
Perpetuò magnificata.

LECTIO VII. ab angulo *Perpetuò* descendens. Est recursus quartæ.

Perpetuò magnificata
Adficit Tellus amore
Vt Solum in Splendore
Fulges honorificata.
Sisque Cœlorum Regina
Quam illuminat Apollo
Cernamus Cœlum in Solo
In sphæra peregrina.
Vranie Virgo diuina
Celebris vtroque Polo
Habe templum in Temolo
Quasi Stella matutina.
Surge Stellis coronata
Viue cum laudis honore
Insignis pulchro decore
Dulci lyra decantata.

LECTIO VIII. ab angulo *Fulges*, adscendens. Est recursus primæ.

Fulges honorificata
Vt Solum in Splendore
Adficit Tellus amore
Perpetuò magnificata.
In sphærâ peregrina
Cernamus Cœlum in Solo
Quam illuminat Apollo
Sisque Cœlorum Regina.
Quasi Stella matutina
Habe templum in Temolo
Celebris vtroque Polo
Vranie Virgo diuina.
Dulci lyra decantata
Insignis pulchro decore
Viue cum laudis honore
Surge Stellis coronata.

PENTASTICHA.

CCCXXXIV.

Sicut Metra, quæ ab omni parte legi possint, sic etiam conformanter Rythmi; quod multis poterit exemplis probari. Tetrasticha nonnulla dedimus, & maioris claritatis gratiâ vnum subiungemus Pentastichum, in quo introducuntur Reges Magi, Dominum in præsepio adorantes. Numeros & concentus perpende.

Multæ & variæ sunt Lectiones huius Pegmatis; sed antequam illas proponamus, oportet aliquid præmittere de modo, quo illud formari debet. Oportet quærere dictiones dissyllabas, quæ habeant accentum in vltimâ, vt *Señor*, *Criador*, &c. [ex duabus monosyllabis conficitur, vt *Mi Dios*. *Mi Rey*, &c.] &

Tres Reyes buscan aun Rey,
que con la lumbre del cielo
porque acierten, à buscarle
el Rey los halle primero.
De las estrellas Letrados
buscan por circulo nueuo
en el signo de Belen
otro Sol, que nunca vieron,
Ya por Iudea conocen,
que en su alegre nacimiento
no amanece donde sale,
ni nace en dorados techos.
En llegando à la ciudad
la luz diuina perdieron:
que la humana y en la corte
non la perden estrangeros.
En un portal humillados
adoran el Sol eterno,
que entre pajas amanece
y anocheçe en un madero.
Como a Rey le ofrecen oro,
y la myrrha como à muerto,
y como à Dios soberano
fragante culto de incienso.
De votos y enternecidos
al niño, que es Dios eterno,
entre suspiros deuotos
desta manera dixeron.

Soys flor,	soys fin	Señor	Delphin	Vigor,
Verdad	Laurel	Piedad	Dosel	Deidad
Amor	Clarin	Honor	alfin	Valor
Bondad	Baxel	Lealtad	Niuel	Beldad
Fauor	Iasmin	Loor	Iardin	Criador.

a	b	a	b	a
c	d	c	d	c
a	b	a	b	a
c	d	c	d	c
a	b	a	b	a

illas diuidere in quatuor classes, secundum quatuor diuersas consonantias A. B. C. D. Quæ pertineant ad concentum A, esse debent nouem: quæ ad B, sex: quæ ad C, etiam sex: & tandem, quæ ad D, quatuor: vt omnes simul sumptæ sint viginti-quinque.

Multifariam multasque modis potest legi præcedens Pegma: ex omnibus præcipuos seligam, et ad Regum honorem huc ponam.

LECTIO I.

Ab angulo *Soys flor* progrediens.

Soys flor, soys fin, Señor, Delphin, vigor,
Verdad, laurel, piedad, dosel, Deidad,
Amor, clarin, honor, al fin valor,
Bondad, baxel, lealtad, niuel, beldad,
Fauor, jasmin, loor, jardin, criador.

LECTIO II.

Ab eodem angulo *Soys flor* descendens.

Soys flor, verdad, amor, bondad, fauor,
Soys fin, laurel, clarin, baxel, clarin,
Señor, piedad, honor, lealtad, loor,
Delphin, dosel, alfin, niuel, jardin,
Vigor, deidad, valor, beldad, criador.

LECTIO III.

Ab angulo *Vigor* retrogrediens.

Vigor, delphin, Señor, soys fin, soys flor,
Deidad, dosel, piedad, laurel, verdad,
Valor, al fin: honor, clarin, amor,
Verdad, niuel, lealtad, baxel, bondad,
Criador, jardin, loor, jasmin, fauor.

LECTIO IV.

Ab eodem angulo *Vigor* descendens.

Vigor, deidad, valor, beldad, criador,
Delphin, dosel alfin, niuel, jardin,
Señor, piedad, honor, lealtad, loor,
Soys fin, laurel, clarin, baxel, jazmin,
Soys flor, verdad, amor, bondad, fauor.

LECTIO V.

Ab angulo *Fauor* progrediens.

Fauor, jasmin, loor, jardin, criador,
Bondad, baxel, lealtad, niuel, beldad,
Amor, clarin, honor, al fin valor,
Verdad, laurel, piedad, dosel, Deidad,
Soys flor, soys fin, Señor, Delphin, vigor.

LECTIO VI.

Ab eodem angulo *Fauor* adscendens.

Fauor, bondad, amor, verdad. Soys Flor
Iasmin, baxel, clarin, laurel. Soys Fin
Loor, lealtad, honor, piedad, Señor,
Iardin, niuel, alfin, dosel, Delphin,
Criador, beldad, valor, Deidad, *vigor.*

LECTIO VII.

Ab angulo *Criador*, recurrens.

Criador, jardin, loor, jasmin, fauor,
Beldad, niuel, lealtad, baxel, bondad,
Valor, alfin honor, clarin, amor,
Deidad, dosel, piedad, laurel, verdad,
Vigor, Delphin, Señor, *soys fin, soys flor.*

LECTIO VIII.

Ab eodem angulo *Criador* adscendens.

Criador, beldad, valor, Deidad, *vigor,*
Iardin, niuel, alfin dosel Delphin,
Loor, lealtad, honor, piedad, Señor.

jasmin,

Iasmin, baxel, clarin laurel; ∫oys Tin, Fauor, bondad, amor, verdad ∫ys I·loi.

Sub quacumque Lectione ex his quinque aliæ reperiuntur; possumus enim incipere versus à secundis dictionibus, & addere infine, quantum fuerat in initio relictum: Ergo primam lectionem recognoscamus.

Lectionis I. Modus I.

Illud expressimus superius; versus enim in illo incipiunt à primâ dictione.

Lectionis I. Modus II.

Iubet vt incipiamus à secundis dictionibus, dicamusque.

Soys fin Señor, Delphin, vigor; foys flor,
Laurel, piedad, dofel, Deidad, verdad,
Clarin, honor, alfin valor, amor,
Baxel, lealtad, nuel, beldad, bondad
Iasmin, loor, jardin, criador, fauor.

Lectionis I. Modus III.

Si incipiamus à dictionibus tertijs inueniemus hos versus.

Señor, Delphin, vigor, foys flor, foys fin.
Piedad, dofel, deidad, verdad, laurel.
Honor, alfin valor, amor, clarin,
Lealtad, nuel, beldad, bondad, baxel.
Loor, jardin, criador, fauor, jasmin.

Lectionis I. Modus IV.

Poterimus incipere singulos versus à dictione quarta: dicendo.

Delphin, vigor, foys flor, foys fin, Señor;
Dofel, Deidad, verdad, laurel, piedad.
Alfin valor, amor, clarin, honor,
Nuel, beldad, bondad, baxel, lealtad,
Iardin, criador, fauor, iasmin, loor.

Lectionis I. Modus V.

Et tandem incipiendo à quinta & vltimâ lectione resultabunt hi versus.

Vigor foys, flor foys, fin, Señor, Delphin,
Deidad, verdad, laurel, piedad, dofel,
Valor, amor, clarin, honor, al fin,
Beldad, bondad, baxel, lealtad, nuel,
Criador, fauor, jasmin, loor, jardin.

Quinque hi legendi modi resumpserunt in fine rhythmi, quod fuerat in initio relictum: at hæc lex non fuit omninò necessaria, poterunt enim progredi, & nihil resumere; vnde prodibunt modi alij quatuor, quos vt distinguam à præcedentibus *Normas* dicam. Sit igitur.

Lectionis I. Norma I.

Incipit à secundâ dictione.

Soys fin Señor; Delphin, vigor, verdad,
Laurel, piedad, dofel, Deidad, amor
Clarin, honor alfin, valor, bondad,
Baxel, lealtad, nuel, beldad, fauor,
Iasmin, loor, jardin, criador foys flor.

Lectionis I. Norma II.

Incipit à tertiâ dictione.

Señor, Delphin, vigor, verdad, laurel,
Piedad, dofel, Deidad, amor, clarin,
Honor, alfin, valor, bondad, baxel,
Lealtad, nuel, beldad, fauor, jasmin,
Loor, jardin, criador, foys flor, foys fin.

Lectionis I. Norma III.

Incipit à quartâ dictione.

Delphin, vigor, verdad, laurel, piedad,
Dofel, Deidad, amor, clarin, Honor,
Alfin valor, bondad, baxel, lealtad,
Nuel, beldad, fauor, jasmin, loor,
Iardin, criador, foys flor, foys fin Señor.

Lectionis I. Norma IV.

Incipit ab vltimâ dictione (hoc est, à quintâ.)

Vigor, verdad, laurel, piedad, Dofel,
Deidad, amor, clarin, honor al fin,
Valor, bondad, baxel, lealtal, nuel,
Beldad, fauor, jasmin, loor, jardin,
Criador foys: flor foys: fin, Señor, Delphin.

Modi & Normæ differunt in concentu: nam illi sequuntur alternationem, à quâ istæ discedunt tantisper sub finem. Pono ob oculos concentuum vtrorumque decursum.

Concentus Modorum. A B A B A.
Concentus Normarum. A B A B B.

Ecce in primâ lectione quinque modos, & quatuor normas reperi, hoc est, nouem legendi differentias: & totidem clauduntur in secundâ, totidem in tertiâ, totidem in quartâ, & in singulis: cùm igitur Lectiones fuerint 8. constabit has differentias esse 72. Ergo in Pegmate posito clauduntur septuaginta et vnum Pentastichæ; quorum singula, æquè ac primarium, prosum, retrorsum, sursum, deorsumque possit legi. *Superest* vnus modus liberior, quem in plurimos possemus diuidere: videlicet.

Sume initium à quacumque dictione, & ab illa aut progrediendo, aut recurrendo, aut adscendendo, aut descendendo Pentastichæ consonantia reperies.

Possem hanc Regulam exemplis plurimis dilucidare: sed cur velim in re tam clarâ tempus perdere. Hæc sint satis de rectis Lectionibus, earumque modis & normis: ad Lectiones obliquas veniamus.

CCCXXXV.

VT illas explicare valeam debebo Pegma ipsum rescribere, vt clarius fluxum reduxumque, adsensum descensumque videamus. Considera lineas et dictiones sequentes.

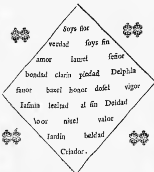
Si ab angulo *foys flor* ab angulum *Vigor* percurras, & postea per lineas parallelas procedas, habebis illam eamdem lectionem, quam

G 2 posui-

posuimus in priori Pegmate, & *primam* diximus: nunc aliter discurramus.

LECTIO I.

Ab angulo *Soys flor* motu directo.

Soys flor, verdad, soys fin, amor, laurel,
Señor, bondad, clarin, piedad, Delphin,
Fauor, baxel, honor, dosel, vigor,
Iasmin, lealtad, al fin Deidad, loor,
Niuel, valor, jardin, beldad, criador.

LECTIO II.

Ab eodem angulo *Soys flor*, motu retrogrado.

Soys flor, soys fin, verdad, Señor, laurel,
Amor, Delphin, piedad, clarin, bondad.
Vigor, dosel, honor, baxel, fauor,
Deidad al fin: lealtad, jasmin, valor,
Niuel, loor, beldad, jardin, Criador.

LECTIO III.

Ab angulo *Fauor*, motu deorsum tendente.

Fauor, bondad, jasmin, amor, baxel,
Loor, verdad, clarin, lealtad, jardin,
Soys flor, laurel, honor, niuel, Criador,
Soys fin, piedad alfin, beldad, Señor,
Dosel, valor, Delphin, Deidad, vigor.

LECTIO IV.

Ab eodem angulo *Fauor*, sursum volans.

Fauor, jasmin, bondad, loor, baxel,
Amor, jardin, lealtad, clarin, verdad,
Criador, niuel, honor, laurel, soys flor;
Beldad, alfin piedad, soys fin, valor,
Dosel, Señor, Deidad, Delphin, vigor.

LECTIO V.

Ab angulo *Vigor* motu deorsum labente.

Vigor, Delphin, Deidad, Señor, dosel,
Valor soys, fin, piedad, al fin beldad:
Soys flor, laurel, honor, niuel, Criador,
Verdad, clarin, lealtad, jardin, amor,
Baxel, loor, bondad, jasmin, fauor.

LECTIO VI.

Ab eodem angulo *Vigor* sursum adscendens.

Vigor, Deidad, Delphin valor, dosel,
Señor, beldad, al fin piedad: soys fin:
Criador, niuel, honor, laurel, soys flor:
Iardin, lealtad, clarin, verdad loor,
Baxel, amor, jasmin, bondad, fauor.

LECTIO VII.

Ab angulo *Criador* motu recto progrediens.

Criador, jardin, beldad, loor, niuel,
Valor, jasmin, lealtad, alfin Deidad:
Fauor, baxel, honor, dosel, vigor,
Bondad clarin, piedad, Delphin, amor,
Laurel, Señor, verdad; soys fin; soys flor.

LECTIO VIII.

Ab eodem angulo *Criador*, motu retrocurrente.

Criador, beldad, jardin, valor, niuel,
Loor, Deidad alfin; lealtad, jasmin.
Vigor, dosel, honor, baxel, fauor,
Delfin, piedad, clarin, bondad, Señor,
Laurel, amor soys; fin, verdad, soys flor.

Horum Pentastichon consentus est A B C C C: nec te moueat trium consonantium concursum: nam & illo Poetæ eruditissimi delectantur: & quæ fortè in Rhythmicâ vitari pos-

sent,

sent, in Metarhythmicâ suam gratiam habent.

Singulæ Lectiones habent suos Modos, Normasque, & quia illos & has insinuare sufficiat, non, nisi vnicum exemplum ponam. Incipiendo igitur à secundâ dictione, Lectio prima percurrere potest hoc Modo.

Verdad soys, fin, amor, laurel, soys flor:
Bondad, clarin, piedad, Delphin, Señor,
Baxel, honor, dosel, vigor, fauor,
Lealtad alfin Deidad, loor, jasmin,
Valor, jardin, beldad, criador, niuel.

Sic etiam à tertiâ, quartâ, aut quintâ, resumendo in fine, quod relictum erat in principio: vnde resultant cuiuscumque Lectionis quinque Modi.

Ad Normas venio. Possumus à quacumque dictione primi versûs incipere: pono à secundâ exemplum.

Verdad soys: fin, amor, laurel, Señor,
Bondad, clarin, piedad, Delphin, fauor,
Baxel, honor, dosel, vigor, jasmin,
Lealtad; alfin Deidad, loor, niuel,
Valor, beldad, jardin, criador, soys flor.

Habemus igitur etiam hîc quinque Modos, & quatuor Normas, quæ constituunt nouem differentias, per quas si octo Lectiones multiplicemus, habebimus septuaginta & vnam. *Et etiam hîc* in obliquis Lectionibus, illa lex, quam dedimus in Lectionibus rectis locum habet.

Sume initium à quacumque cuiuscumque Pentastichi dictione, & ab illa aut progrediendo aut recurrendo, aut adscendendo aut descendendo progredere, & semper Rhythmos consonantes inuenies.

Aliud genus Pentasticon.

☞ CCCXXXVI.

In Labyrintho præcedente per dictiones processimus, & vsi sumus Decasyllabis versibus (sumo vocem Rhythmicè, illosque intelligo qui habent accentum in decimâ) nunc placet Heptasyllabis vnum Pegma conficere, vt meos varietas instituat & delectet Lectores. Qui voluerit, poterit alio numero, si placeat, vti: mihi Quinarius hodie arridet, quem ad Ideam sequentem redigo.

A	B	A	B	A
C	D	C	D	C
A	B	A	B	A
C	D	C	D	C
A	B	A	B	A

Multæ sunt & suaues Pentasticon (vt in Rhythmicis docuimus) species: at ex omnibus hanc [ABABA] vt nobiliorem & pulchriorem elegimus, ad quam placuit Tabulam sequentem conformare.

PINTVRA DE LA PRINCESA DE LOS ANGELES.

Es vna fragrance Rosa	Vna bella Clauellina	Vna Custodia gloriosa	De rico metal es Mina	Es vna Ioya preciosa
Es vna sellada Fuente.	Es del Cielo empyreo Estrella	Es del mar naufrago puente	Inmaculada Doncella,	Es astro resplandeciente
Vna Palma prodigiosa	De Virtudes Officina	Donde la Gracia reposa,	Es vna Ciphra Diuina,	Es Clemencia caudosa
Vna celestial Corriente	De fuego de Dios Cētella	Del diuino Sol Oriente	Luz es muy hermosa y bella	Liberalidad prudente
Es Belona victoriosa.	Contra la mala Dotrina.	Es Luz todo poderosa.	En la region peregrina.	Throno donde Dios reposa.

Que es ista, quæ progreditur: pulchra vt Luna, electa vt Sol &c?

Qual quiera, que aca en el suelo
Quisiere saber de mi,
Qual es la Reyna del Cielo,
Considere este Modelo,
Y atienda, que digo assi.

LECTIO I. *ab angulo,* Es vna fragrante Rosa, *recto cursu progrediens.*

Es vna fragrante rosa,
Vna bella Clauellina,
Vna custodia gloriosa,
De rico metal es mina
Es vna joya preciosa.
Es vna sellada Fuente,
Es del Cielo Empyreo estrella,
Es del mar naufrago puente,
Immaculada Doncella,
Es astro resplandeciente.
Vna Palma prodigiosa,
De Virtudes officina,
Donde la Gracia reposa,
Es vna Ciphra Diuina,
Es Clemencia caudalosa.
Vna celestial Corriente,
Del fuego de Dios centella,
Del Diuino Sol Oriente
Es Luz muy hermosa y bella
Liberalidad prudente.
Es Belona victoriosa,
Contra la mala dotrina:

Es

Es Luz todo poderoſa,
En la region peregrina
Throno donde Dios repoſa.

LECTIO II. *ab eodem angulo deſcendens.*

Es vna fragrante Roſa,
Es vna ſellada Fuente,
Vna Palma prodigioſa,
Vna celeſtial corriente,
Es Belona Victorioſa.
Vna bella Clauellina
Es del Cielo Empyreo Eſtrella,
De Virtudes Officina,
Del fuego de Dios centella,
Contra la mala dotrina.
Vna Cuſtodia glorioſa,
Es del mar naufrago Puente
Donde la Gracia repoſa,
Del Diuino Sol Oriente
Es luz todo-poderoſa.
De rico metal es mina,
Immaculada Doncella,
Es vna Ciphra Diuina;
Es Luz muy hermoſa y bella,
En la region peregrina.
Es vna Ioya precioſa,
Es Aſtro reſplandeciente,
Es Clemencia caudaloſa,
Liberalidad prudente,
Throno donde Dios repoſa.

LECTIO III *ab angulo*, Es vna ioya preciosa, *retrocurrens.*

Es vna joya precioſa,
De rico metal es mina,
Vna Cuſtodia glorioſa,
Vna bella Clauellina,
Es vna fragrante Roſa.
Es aſtro reſplandeciente
Inmaculada Doncella,
Es del mar naufrago puente
Es del Cielo Empyreo Eſtrella
Es vna Sellada Fuente.
Es Clemencia caudaloſa
Es vna Ciphra Diuina,
Donde la Gracia repoſa,
De Virtudes Officina
Vna Palma prodigioſa.
Liberalidad prudente
Luz es muy hermoſa y bella
Del diuino Sol Oriente
De fuego de Dios Centella
Vna celeſtial Corriente.
Throno donde Dios repoſa
En la region peregrina
Es Luz todo poderoſa
Contra la mala Dotrina
Es Belona victorioſa.

LECTIO IV. *ab eodem angulo deſcendens.*

Es vna joya precioſa
Es aſtro reſplandeciente
Es Clemencia caudaloſa
Liberalidad prudente
Throno donde Dios repoſa.
De rico metal es mina
Inmaculada Doncella,
Es vna Ciphra Diuina,
Luz es muy hermoſa y bella
En la region peregrina.
Vna Cuſtodia glorioſa
Es del mar naufrago puente
Donde la Gracia repoſa,
De diuino Sol Oriente
Es Luz todo poderoſa.
Vna bella Clauellina
Es del Cielo empyreo Eſtrella
De Virtudes Officina
De fuego de Dios Centella
Contra la mala Dotrina.
Es vna fragrante Roſa
Es vna Sellada Fuente
Vna Palma prodigioſa
Vna celeſtial Corriente
Es Belona victorioſa.

LECTIO V. *ab angulo*, Es Bellona, *progrediens.*

Es Belona victorioſa
Contra la mala Dotrina
Es Luz todo poderoſa
En la region peregrina
Throno donde Dios repoſa.
Vna celeſtial Corriente
De fuego de Dios Centella
Del diuino Sol Oriente
Luz es muy hermoſa y bella
Liberalidad prudente.
Vna Palma prodigioſa
De virtudes Officina
Donde la Gracia ripoſa
Es vna Ciphra Diuina,
Es Clemencia caudaloſa.
Es vna Sellada Fuente
Es del Cielo empyreo Eſtrella
Es del mar naufrago puente
Inmaculada Doncella
Es aſtro reſplandeciente.
Es vna fragrante Roſa
Vna bella Clauellina
Vna Cuſtodia glorioſa
De rico metal es Mina
Es vna joya precioſa.

LECTIO VI. *ab angulo aſcendens.*

Es Belona victorioſa
Vna celeſtial Corriente
Vna Palma prodigioſa
Es vna Stellada Fuente

Es vna fragrante Rosa.
Contra la mala Dotrina
De fuego de Dios Centella
De virtudes Officina
Es del Cielo empyreo Estrella
Vna bella Clauellina.
Es Luz todo poderosa
Del diuino Sol Oriente
Donde la Gracia reposa
Es del mar naufrago puente
Vna custodia gloriosa.
Es la region peregrina
Luz es muy hermosa y bella
Es vna Ciphra Diuina
Inmaculada Doncella
De rico metal es Mina.
Throno donde Dios reposa
Liberalidad prudente
Es Clemencia caudalosa
Es astro resplandeciente
Es vna joya preciosa.

Lectio VII. ab angulo, Throno, recurrens.

Throno donde Dios reposa
En la region peregrina
Es Luz todo poderosa
Contra la mala Dotrina
Es Belona victoriosa.
Liberalidad prudente
Luz es muy hermosa y bella
Del diuino Sol Oriente
De fuego de Dios Centella
Vna celestial Corriente.
Es Clemencia caudalosa
Es vna Ciphra Diuina
Donde la Gracia reposa
De virtudes Officina
Vna Palma prodigiosa.
Es astro resplandeciente
Inmaculada Doncella
Es del mar naufrago puente
Es del Cielo empyreo Estrella
Es vna Sellada Fuente.
Es vna joya preciosa
De rico metal es Mina
Vna Custodia gloriosa
Vna bella Clauellina
Es vna fragrante Rosa.

Lectio VIII ab eodem angulo adscendens.

Throno donde Dios reposa
Liberalidad prudente
Es Clemencia caudalosa
Es astro resplandeciente
Es vna joya preciosa.
En la region peregrina
Luz es muy hermosa y bella
Es vna Ciphra Diuina
Inmaculada Doncella
De rico metal es Mina.
Es Luz todo poderosa
Del diuino Sol Oriente
Donde la Gracia reposa
Es del mar naufrago puente
Vna Custodia gloriosa.
Contra la mala Dotrina
De fuego de Dios Centella
De virtudes Officina
Es del Cielo empyreo Estrella
Vna bella Clauellina.
Es Belona victoriosa
Vna celestial Corriente
Vna Palma prodigiosa
Es vna Sellada Fuente
Es vna fragrante Rosa.

OCTASTICHA.

☞ CCCXXXVII.

Docuit nos Apollo Retrogradus, quo videlicet modo conficerentur Ogdoasticha, quæ per Hemistichia recurrerent, si enim iubeantur per versus integros regredi, non seruabunt puritatem & vniformitatem concentûs. Debent ergo ita diuidi vt alterum Hemistichium quatuor syllabas, & alterum septem retineat: vt patet in sequentibus versibus.

*Yo mismo de mi engaño * me sustento,*
*Ya no quiero * mas vida que mi engaño.*

qui per Hemistichia redeunt sic.

*Mas vida, que mi engaño, * ya no quiero.*
*Me sustento * yo mismo de mi engaño.*

Concentus debet esse in versibus singulis duplex, in cæsurâ, & in fine: ordinem & numerum sequens Tabellæ xx. Figura xii. repræsentauit.

Ad hanc Ideam conformari poterunt Labyrinthi pulcherrimi: vnum propono, compositum ad laudem Ferdinandi Austriaci Philippi Tertij Filij, Quarti Fratris: Belgij Proregis. Erat Epistola Dedicatoria.

Quatuor ex mundi te partibus inclyte, Princeps,
Fama canora melo te quater vna canit.
Hoc dum demonstrat breuis hæc Fernande Tabella,
Authori, attentè cuncta legendo, faue.

Erat & Labyrinthus, qualem Tabula xxv. exhibuit.

Ne nescias, quo modo hic Labyrinthus debeat legi, addidimus versus sequentes: & in Hispanicâ illos lingua, vt meliùs ab omnibus intelligeretur.

SO-

SONETO.

En este Labeyrintho quatro entradas,
todas occultas, todas peregrinas,
se conciban, Lector, en las esquinas,
con artificio nueuo fabricadas.
A cada puerta tiene dedicadas
De lalo Nymphas des, las mas Diuinas
Deidades de Hippocrene Christalinas,
en dar timbres y glorias occupadas.
Ocho Deidades, que con mouimientos,
tal vez contrarios, siempre differentes,
por nueuas sendas rigiran sus passos
De gozaras de varios instrumentos,
de Espiritus muy dulces y eloquentes,
y de multiplicados Garcilassos,
Que en alados Pegasos
se remontan al Cielo pregonando,
alabanças heroicas de Fernando.

Igitur, si ingrediaris: & ab angulo primo, qui *Furor belli* inscribitur: vel ab vltimo, qui *Mauorti consecratus*, incipiens prorsum, retrorsum, deorsum, sursum-ve progrediaris, hæc Ogdoasticha Rhythmica inuenies.

Furor belli Mauorti consecratus
Quando Cœli succlamant generosi,
Moduletur, quod Princeps peroptatus
Proles Solis est clari & Luminosi.
Imitetur victorias laureatus
Regiæ prolis, Philippi gloriosi:
Collaudetur Italiæ Rector molis,
Cuius Polis est Præses, sed non Solis.

Quando Cœli succlamant generosi,
Clara Delij Fælicis arx Phœbæa,
Veneretur Fernandi bellicosi
Musis Solis communia nunc trophæa
Decoretur Apollinis formosi
Austrij Solis corona, Parnafæa
Nominetur: si Hispaniæ lux habetur,
Italiæ Rector molis collaudetur.

Moduletur quod Princeps peroptatus
Veneretur Fernandi bellicosi
Nunc trophæa, cuius splendor laureatus
Luminosi dat radios generosi,
Dum Musæa per inclyta est laudatus
Speciosi sint radij, prodigiosi;
Corona Parnafæa Austrij Solis,
Philippi gloriosi, regiæ prolis.

Proles Solis est clari & luminosi,
Musis Solis communia nunc trophæa
Luminosi dat radios generosi,
Veneratus cum florida Amalthæa,
Si copias dat Colosi numerosi,
Per inclyta est laudatus, dum Musæa
Apollinis formosi decoretur,
Victorias laureatus imitetur,

Imitetur victorias, laureatus
Decoretur, Apollinis formosi
Dum Musæa per inclyta est laudatus
(Numerosi si copias dat Colosi)
Cum florida Amalthæa veneratus
Luminosi dat radios generosi,
Communia nunc trophæa Musis Solis,
Est clara & luminosi proles Solis.

Regiæ prolis Philippi gloriosi est
Austrij Solis corona Parnafæa;
Speciosi sint radij prodigiosi,
Per inclyta est laudatus, dum Musæa:
Luminosi dat radios generosi,
Cuius splendor laureatus nunc trophæa
Fernandi bellicosi (veneretur
Quod princeps peroptatus) moduletur

Collaudetur Italiæ Rector molis;
Nominetur (si Hispaniæ lux habetur)
Corona Parnafæa, Austrij Solis,
Apollinis formosi decoretur:
Communia nunc trophæa Musis Solis
Fernandi bellicosi, veneretur
Fælicis arx Phœbæa clara Delij,
Succlamant generosi quando Cœli.

Cuius polis est Præses, sed non Solis,
Italiæ Rector molis, collaudetur,
Philippi gloriosi, regiæ prolis
Victorias laureatus imitetur:
Est clara luminosi proles Solis
Quod princeps peroptatus, moduletur,
Succlamant generosi quando Cœli,
Mauorti & consecratus furor belli.

Hæc sunt octo Ogdoasticha, quæ in exhibito Labyrintho leguntur. Volumus, vt ijdem versus progrediendo & descendendo ab initio, nec non recurrendo & adscendendo à fine legerentur, vt meliùs cognosceretur artificium.

☞ CCCXXXVIII.

ADDAM aliud Exemplum in quo omnes versus erunt differentes inter se. Illud ob oculos ponet Tabula XXVI. quæ victorias virtutesque Philippi IV. Hispaniarum Regis celebrabit.

Ideam, Tabulæ XX. Figura XV. exhibet: vnde sexaginta-quatuor exoriuntur Ogdoasticha differentia inter se.

Labyrinthi igitur Tabula XXVI. repræsentati argumentum, numeri sequentes exponunt. *Arma, Virumque cano Austriacū quem tēpora lauro Mars æquus redimit, redimitum Fama celebrat, Subiectas gentes cano, debellataque castra, Ignotas speris sulcatas nauibus vndas.*

Vt sciat Lector quo possit modo in hunc Labyrinthum intrare, & quâ debeat procedere, si abest Ariadne, filum dabit Deca-tetrastichum Hispanum, quod subscribo.

Entrar

Entrar puedes Letor por quatro esquinas,
en este Laberintho, que la Fama
erige al gran Phelippe, con que aclama
sus vitorias y hazañas peregrinas
Aqui veras las aulas Christalinas
de Glauco: en vez de purpura de escama,
viste ceruleos miembros, aqui en llaman
niene veras de andacias Apeninas.
Neptuno su tridente al gran Phelippe
humilla; y tanto estima Espersos pinos,
que en honbres fugitiuos los sustenta.
Fuerza es Telus sus lauros participe,
pues corre doctamente ocho caminos
y en todos su valor y gloria augmenta.

At quia non omnes numeros Hispanos intelligunt, ideò hos Latinos addidi, qui alios explicent.

Quatuor en Tellus partes supponere Quarto
Gaudet & Austriaco tota subesse pedi.
Orbibus id septem Nilus celebrauerat, octo
Attamen id numeris hic Labyrinthus agit.
Deuictas celebrat gentes, nam Fata secunda
Hispano Occiduas supposuere pedi.
Nobiliusque Pio dixere subesse Philippo,
Nobilium turbis quàm superesse virum.
Hespery Martis claros cecinere triumphos.
Et varys numeris Stemmata clara canunt.
Bis quater hac legito, & celebres mirabere lauros,
Quos labyrinthaeo carmine Fama canit.
Ingrediare locos varios, Peregrine, regressus
Dic audita tuis carmina. Vade; Vale.

MVSA VI. CVBICA.

CCCXXXIX.

Tres Philosophi species quantitatis enumerant; Lineam, superficiem, & corpus. Linea, inquit Zeno, componitur ex punctis; superficies ex Lineis; & Corpus ex superficiebus. In Parnasso Versus quilibet est vna Linea: nam versus ex literis, quæ sunt elementa inuisibilia, componuntur. Ex lineis seu versibus Poëma componitur, quod est quædam Metrica superficies. An-ne etiam poterimus carmina facere, quæ ad tertiam speciem Metricæ Quantitatis spectent?

Ioannes Alstedius *Encyclopædiæ suæ libro* 10. *sect. 4. cap.* 5. §. 22. ponit aliquos versus, quos vocat *Cubicos*, qui tamen ad superficiem pertinent omni enim profunditate carent. Ergo aliter procedendum erit. Et quia est difficile corpora in plano pingere, vt simus clari adlaborabimus, exempla breuia proponendo.

Anno 1627. decimo Calendas Septembres nostrum Collegium Philosophicum Excellentissimus, & Illustrissimus D. Franciscus de Castro, Dux de Taurisanâ, Comes de Andrade & Castro, Comitis de Lemus Filius hæresque inuisit: & vt aliquid noui ingeniosissimo Principi consecraretur, versus Cubicos excogitaui: quos Tab. xx. Figur. xvii. delineo.

Habes ob oculos Cubum, à cuius centro V. si ad angulos solidos & extrinsecos, qui octo sunt, vadas; vbique vocem VIDE (aut, si tantisper characteres alterare volueris, vocem VALE) reperies. Hunc Labyrinthum Duci discedenti obtuli, cum hoc Lemmate.

Cuncta Vale-dicũt Tibi grammata Maxime Princeps
Et Tibi succlamant grammata cuncta VALE.

Possunt hæ quatuor literæ in integras dictiones conuerti: videlicet iuxta hanc Ideam

V A L E
l, – ∪ ∪ – ∪ ∪ –; l, ∪∪ –, l, – – ∪, l ∪ – ∪∪; l
l, – –, l, – ∪, l

Succurrunt etiam aliæ multæ, sed hanc delegi, vt mihi notiorem & aptiorem: tu alias, si volueris, conficies, aut ex Apolline recurrente, qui opulentus & diues, extrahes. Est vna V. in Labyrintho, sex A: octo L: & octo E: ergo addamus diuersas voces, ne semper idem versus legatur.

V	A	L	E
– ∪ ∪ – ∪ ∪ –	∪∪ –	– – ∪	∪ – ∪∪
Innumerabilibus	*numeris*	*laudetur*	*Apollo.*
	modulis	*cantetur*	*Osyris*
	cytharis	*dicatur*	*Homerus*
	metris	*pingatur*	*Iberus*
	que lyris	*ornetur*	*Olympus*
	fidibus	*donetur*	*Athleta*
		formetur	*Eous.*
		fungatur	*Isaurus*

Sunt retrograda; nam à centro V ad E fluunt; & ab E iterum in V resiliunt. Non bene hæc carmina conformantur in plano; non bene scribuntur in paginâ: debet igitur formari cubus ex filis ferreis, qualem figura repræsentat: & in omni linearum concursu poni vna dictio vel litera; vt quacumque procedas, carmen habeas.

Multa alia solida, eaquè diuersi formia carmina ob oculos habeo, quæ hùc pertinent; interim deberem multas laminas iubere sculpi, vt singulos conceptus explicarem. Ab impensis prodigis & improbo me labore eximo sic discurrens. Nam vel hominis ingeniosi vel rudis & stupidi oculis legendus sum: si primum (quod opto) sufficit illa simplex figura, quam proposui: nam pauca viro docto sufficiunt: si secundum (quod absit) nec multæ figuræ sufficient; nam sicut cœci non adiuuantur lucibus, sic nec stupidi laminis & scholijs.

APOLLO
CIRCVLARIS.

Carminis has noli Lector lacerare figuras;
Cursu sed versus duc meliore tuos.

CCCXL.

רום גלגל יסוב עלי מעגל
[יהיה] שמך יגל איום וגם
נדגל

Berom galgal jissob hàalej mahàgal [Ieoua] Saemak jiggal hajom vegam nidgal.
In eleuatione Sphera, quæ vertitur in orbem [Ieoua] Nomen tuum reuelabitur timendum & insigne. inquit Aben-Esra apud Ioannem Buxtorfium *tractatu de Prosodia Metrica pag. 643.* quod de nullis versibus, nisi de nostris Circularibus verificatur: nam sicut Cœli naturales enarrant gloriam Dei, sic etiam artificiales à nobis conditi Geometricis carminibus gloriam Domini celebrant, vt inferius videbimus.

Sed quod Carminum genus illud est, quod vocatur Geometricum? Est, quod & figuratum posset dici; & sumptâ à figuris nobilioribus denominatione, *Circulare, Sphæricum, Ellipticum, Ouale,* seu *Spirale* nominari. Dum fauit ætas, & dulcior arrisit eruditio, multa & multiformia Paradigmata dedimus: at eadem neglximus, & amisimus: nunc noua condere tædet, antiqua reperire non licet, & ideò, quantum negotia tolerant, de hac Facultate disputabo. Sic discurro:

Carmina considerantur per modum lineæ, superficiei, & corporis: hæ enim sunt species Quantitatis, nec est Philosophus, qui plures nouerit.

Linea Metrica est versus simplex: qui, si retrogradus sit, erit linea resiliens. Quærunt Physici, An in regressionis puncto quiescat mobile? An illud ipsum punctum ad priorem veniendi motum, an verò ad posteriorem seu resultationem pertineat? Lucem dabit & accipiet Metrica. Propono hæc carmina,

Imperium fouet hos Proceres quos laudat Apollo,
Ite in certamen iuuenes certamen inite.

In quorum primo vltima vox, ad recursum non pertinet.

Superficies Physica, asserente Zenone, componitur è multis lineis: sequamur illum in Carminum conformatione, & dicamus superficiem Metricam componi è multis Lineis Metricis, seu multis versibus: & quia habet latitudinem, possumus in illâ imaginari motum Metricum, secundum longitudinem alterum, & secundum latitudinem alterum: & vtrumque aut directè, aut retrogradè. Sed de hoc inferiùs.

Corpus Physicum, stando eisdem fundamentis Zenonis, componitur è multis superficiebus: & id ipsum reperimus in Metrico: sicmus enim Carmina conformare Corporea, quæ secundum longitudinem, latitudinem, & profunditatem legantur: quæ etiam producemus inferiùs.

PARS

PARS I.

CCCXLI.

Zoile ne carpas circumflua Pegmata nostra,
Sed conuolue modo nobiliore tua.

Artes concatenatæ sunt, & se mutuò promouent & exornant. Mathematicæ Liberales supponunt, & etiam supponuntur interdum, vt illæ nobiliores euadunt. Sanè inter Mathematicas eminentiores sunt Arithmetica, Geometria, & Astronomia: prima peperit Apollinem Chronographicum, quem nuper dedimus; tertia Cœlestem, quem statim daturi sumus: secunda Circularem, quem damus. Sanè inter Geometricas figuras simplicissima est Circulus: & sicut simplicitate cæteras, ita illa superat nobilitate. Hanc ob rem postquam de rectilineis figuris disseruimus, arcus & circulos breuiter dilucidabimus. Multa eiusmodi Paradigmata habeo ob oculos, cùm ista scribo: multa, inquam, quæ pingi potuerunt, aut scribi; quæ tamen omittere debeo, quod imprimi exactè non possint. Dabo igitur ea, quæ potest imitari Typographus, aut etiam incidere Sculptor, & cætera alij occasioni reseruabo.

MVSA I. CYLINDRICA.

CCCXLII.

Cylindron Græci vocant, & *Columnam* Latini. Figura est nota, & supra axem formatur, nimirùm, si materia rotetur, et vnâ lineâ parallellâ Statuarius vtatur. Habere potest articulos distinctos hæc Columna, qui axi communi innixi quoquo versum agantur. Et, si hoc modo fiat, recipere poterit nonnullas dictiones, et ipsas ad multa versuum millia multiplicare. Modum Tabula I. lineis, ego verbis expono. Sic inquam:

Condatur aliquod pulchrum carmen, & posteà in tot Columnella diuidatur articulos, quot carminis dictiones sunt; deinde singulis articulis decem inscribantur aut etiam insculpantur dictiones (aut plures, si amplitudo permittat) quæ æquisyllabæ sint.

Tabula omnium prima Cylindrum exhibet, et quia Carmen multiplicandum erat hoc,

Lucifer terris referat tenebras.

diuisus fuit in quatuor partes. Primæ inscripta est dictio prima (nempe, *Lucifer*) et postea nouem aliæ similes, *Phosphorus*, *Lucidus*, *Aureus*, etc. Secundæ insculpta fuit dictio secunda (*terris*) et aliæ nouem correspondentes, quales sunt, *mundo*, *cælo*, *nobis*, etc. Tertiæ inscripta est tertia dictio (nempe, *referat*) cui adhærent aliæ nouem analogæ, *renouat*, *reparat*, *referet*, etc. Et parti tandem vltimæ inscribitur vox (*tenebras*) et aliæ similes.

CCCXLIII.

Et quot Sapphica Cylindrus iste continebit? Suppono in singulis internodijs decem voces similes inueniri, et concludo contineri in illo decies millia; quod etiam demonstro clarissimè: quæcunque enim dictio primi articuli potest cum qualibet articuli secundi connecti: et erunt 10. combinationes. Et quia quæcumque ex his combinationibus potest admittere quamcumque vocem articuli tertij, et posteà quamcumque quarti, decas transibit in centuriam, centuria in milliarium, et istud denique in myriadem.

10
10
100
10
1000
10
10000

Si conformemus Hexametra, aut Disticha, eaque retrograda, et columna sit crassa et vocum plurium capax, tunc crescet versuum numerus in infinitum, ita vt nemo adsignare Pegma possit, quo non valeam ditius aliud et numerosius conformare.

MVSA II. COELESTIS.

☞ CCCXLIV.

Pingunt Cœlos Astronomi circulis & claudentibus & continentibus: quorum diuersas opiniones in Tabulâ XVI, quę *Cœlum Lilineldense* inscribitur, delineauimus. Illam exornauimus diuersis Systematibus: quorum prius menti Ptolemæi, & antiquorum correspondet: secundum Tychonis Brahæi suppositiones repræsentat: tertium Samiorum est, à Pythagorâ aut inuentum aut traditum: ab Aristarcho illustratum, & ante aliquot sæcula à Nicolao Copernico reuocatum & restitutum: quod hodie omnes aut ferè propugnant Acatholici, quod Catholici iam omnes condemnamus. Quartum & vltimum Astronomiæ Rectilineæ respondet, & est specimen maioris Operis.

Terram in centro Mundi posuit Deus, & illam circumdedit sphœris: potuit Solem, aut aliam stellam quamcumque: nos imitantes, aut mundum quem Deus condidit, aut quem potuit, desideramus, vt contempleris tabulam XV. b. Quatuor circulos in systemate Metrico posuimus, quibus possumus à centro ad circumferentiam, aut ab illâ ad centrum transire, carmine non retrogrado, si communes admittantur ideæ: possumus & retrogrado, & id meliùs & pulchriùs, si seruentur sequentes, quæ mihi sunt in vsu, cùm eiusmodi machinas fabricor.

A B C D

I:-∪∪ ∪∪-∪ ∪∪-, I, ---, I, -∪, I ∪∪-∪ :I
I:-∪ ∪∪-∪ ∪∪-, I, ---, I, -∪ I, ∪-∪ :I
I:-∪ ∪∪-∪ ∪∪-, I, --, I, -- ∪, I ∪-∪ :I
I:-∪ ∪∪-∪ ∪∪-, I, --, I, --∪ I, ∪-∪ :I

Possibiles sunt aliæ similes, sed hæ discipulis nostris sint satis.

Recognosco igitur ideas positas, & tertiam eligens, hoc retrogradum carmen efformo.

I II III IV
I *Virginis-eximias* I *laudes* I *decantat* I *Olympus*.I
VII VI V IV

quod retrogradum est sic legitur.

Virginis-eximias laudes decantat Olympus:
Decantat laudes Virginis eximias.

Inscribo igitur exteriori circulo hanc penthemimerim *Virginis eximias*: secundo hanc vocem. *Laudes*: tertio hanc *decantat*: & iubeo vt occupet centrum *Olympus*, vt hoc Astronomis relinquatur Paradoxum, quod physicè exponi non possit. Regredior iterum ad primum circulum & dictiones æquisyllabas addens illum compleo dicens.

Virginis optimias
Martyris egregias
Præsulis ambrosias. &c.

Eodem operor modo in secundo: eodem in tertio: & sic totum illud Diagramma compleo.

☞ CCCXLV.

Primus	60
Secundus	40
	00
	240
	2400
Tertius	20
	0000
	4800
	48000
Quartus	
Tertius	20
	00000
	96000
	960000
Secundus	40
	000000
	3840000
	38400000
Primus	60
	00000000
	230400000
	2,304,000,000
	4,608,000,000
	9,216,000,000

Et quot quæso carmina in illo paruo Pegmate continebuntur? Edisseram. Primus circulus habet voces 60. secundus 40. tertius 20. quartus vnicam: et factâ multiplicatione, quando venitur ad *Olympum* hoc est, ad interiorem circulum, numerantur 48,000. carmina Hexametra: & quia cuilibet suum respondet Pentametrum. aut successiuè 48, 000. per 20, & posteà per 40, & tandem per 60: aut immediatè 48,000. per 48,000. multiplica, & habebis 2, 304; 000,000. disticha retrograda; adeoque versus simplicès, 9, 216; 000, 000. hoc est, *Nonies mille, ducenti & sedecim Versuum milliones*.

Placuit hac Musa Cœlestis Viris doctis, & quia aliqui ingeniosi Poëta illa sunt vsi, vt meus Lector exemplorum varietate delectetur iuueturque, alia exempla curiosa subycio.

☞ CCCXLVI.

De Cœlo Lilineldensi.

Est Monasterium *Lilienfelde* in Austriâ, deuotissimum, doctissimum & opulentissimum: quia enim huius Cœnobij Religiosi primò quærunt regnum Dei & iustitiam eius

eius, cœtera omnia adijciuntur illis. Præerat Reuerendissimus D.D. Cornelius, summæ eruditionis & ingenij vir: & quia.

Præsulis exemplo totus componitur Ordo. habuit sub se Viros doctissimos & eruditissimos, tot & tantos vt anno M.DC.IL. sex simul ad Lauream Doctoralem in Viennensi Academiâ promouerit. Fuit dies verè solennis: nō enim vnquam Vniuersitas illa, non Vniuersitas alia, sex simul Religiosos, eiusdē Monasterij filios, omnes doctissimos & ingeniosissimos, ad gradum Doctoralem euexit. Tunc Monasterij apud Sanctam Crucem Iuniores, Philosophiæ studentes Viennæ iussi applaudere, ediderunt pulchrum & ingeniosum Pegma, quod subiungo.

CCCXLVII.
COELVM LILIVELDENSE

Sole Reuerendissimo & Amplissimo D.D. Cornelio apud Campum Liliorum meritissimo Præsule; Sacri Ordinis Cisterciensis per Germaniam, Hungariam, &c. Commissario Generali: Sacræ Cæs. Maiestatis, & Serenissimi Archiducis Leopoldi Consiliario &c.

Suarum Intelligentiarum: hoc est

Eruditissimi & eximij D.D. Magistri nostri.	*D. Alberici Burghoff, Prioris*	*hodierna die ad Theologicam Lauream euectis*
	D. Guilhelmi Glöcker, Suppr.	
	D. Edmundi Prym.	
	D. Malachiæ Rosental	
	D. Matthæi Koluueis	
	D. Hilgeri Burghoff.	

Carminibus 8, 599; 633, 920. nimirùm, Octomillibus quingentis nonaginta nouem millionibus, sexcentis triginta tribus millibus, nongentis & viginti Triumphum celebrans:

Labore & industria Philosophorum, apud S. Crucem Cisterciensem Ordinem Professorum, & in Academia Viennensi studentium.

CCCXLVIII.
De Campo Syderum
Seu Cælo Liliorum.

Cœli enarrant Gloriam Dei, & opera manuum eius adnunciat Firmamentum. *Psalm. 18. vers. 1.*

Sydera erant Cælo, sed iam sunt Lilia: Campo
Lilia erant, sed iam Sydera Campus habet.
Sydera torquentur motu, sed Lilia viuunt,
Et vita est motu luceque nobilior.
Si Campus Cælo hæc fulgentia Sydera debet,
Hæc debet Cælum Lilia pura Solo.
Cælo igitur Campus plus dat, quàm suscipit; ipsa
Lilia sunt vita prædita, & Astra carent.

SOLI,
Et sex alijs Heliocyclijs Syderibus.

CCCXLIX.

Samius Pythagoras Italicæ Sapientiæ Princeps, vt Transformationum Diuinarum libro XV. habet Ouidius,

Mente Deos adijt, & quæ natura negauit
Visibus humanis, oculis ea pectoris hausit.

Imò etiam, si sincerè loquamur,

Mente Polos adijt, & quæ Natura negauit
Sensibus humanis, ea pectoris auribus hausit.

Systema enim ille Cœlorum, omni mortali inuisum & incognitum, iussit esse Heliocentricum, & Orbes singulos enarmonico concentu & motu Fata Hominum vaticinari. Ad Pythagoræ igitur mentem auremque hoc Nos Cœlum artificiale effinximus, & indiximus Praesul Reverendissime, vt Tibi Soli, imò etiam tibi soli nostræ Hypotheses, cœlestes & immortales gratias agerent: subiunximus, Eximii Domini Magistri Nostri, vt innumerabilibus numeris gratularetur Vobis, Decumanis huius Solis Clarissimi, Cornelij Cœli Planetis omnis erroris nescijs, aut Planetarum potiùs Cœlestibus Intelligentiis, in hac fœlicissimâ & antiquissimâ Vniuersitate Theologicam Lauream adeptis.

Septem profectò Intelligentias, si credimus Peripateticis, Cœlum æthereum habet, & similiter Liliueldense insignitur & ornatur septenis. *In medio residens complectitur omnia Phœbus*, videlicet Cornelivs Sol, cuius recepto lumine sunt alij sex Planetæ, vt vulgari dicam vocabulo, Resoles. Luce Solis ætherei in Firmamento fulgent Sydera, & Stellae Corneliæ; dum Solis sui admirantur ingenium, cui hæc olim ipsa Vniuersitas in numerosâ Promotione primas detulit; dum pietatem doctrinamque imitantur, radios ebibunt, & in Parelios, seu Imagines Solares transeunt. *Magni interest*, ait Quintilianus, *quos quisque audiat quotidie, quibus-cum loquatur à puero; quemadmodum Patres, Pædagogi, & Matres loquantur. Eloquentiæ Gracchorum Mater Cornelia pro illo tempore plurimum contulit.* Porrò Gracchi. (Tiberius Caiusque) ab eloquentiâ & labij puritate laudantur; at dicuntur vtramque ebibisse à Parente Corneliâ. Et Vos, Eximii Domini, ab eloquentiâ; à labij, & quod nobilius est, à vitæ puritate laudamus, & Vos vtramque asserimus ebibisse à Parente Cornelio. Magni interest quos quisque audiat & obaudiat quotidie; quibus-cum agat, ab eo tempore, quo potiùs agitur,

tur, quàm agit. Pater, Mater & Pædagogi multum contulerunt, & Vobis contulerunt Cornelius Pater, Liueldensis Mater, & Magistri Academici, quorum pietate & doctrinâ instituti, Theologicâ Laureâ redimiti, triumphum hodie celeberrimum agitis.

Illum nos accuratè descripsimus, & Pythagorico Cœlo donauimus. Sed cur collocauimus SOLEM in centro? An fortè, quoniam.

--- *Pictoribus atque Poetis*
Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas,

maximè cùm in creatione & exornatione huius ingeniosi Systematis simus Poetæ & Pictores? Non sanè: sed quia quidquid de Æthereo decrepitus Aristarchus, Iunior Copernicus, & cœteri Pythagorici Astronomi metiri aut mentiri dicantur, Heliocentricum est Cœlum Liliueldense. Christus Iustitiæ Sol in medio Discipulorum pacem dixit, & Macrocosmi, Sol, cor mundi, si non in medio figuræ, vt Copernicus vult, saltem in medio Systematis, vt Tycho habet, pugnaces motus Syderum ad harmoniam & cõcordiam reducit. Et Microcosmi Cor, (Sol est Humani Mundi) in medio pectore suum solium habet. Et Cornelius, quia est Sol, iuxta decretum Regulæ Benedictinæ in centro residet, & radio æquali omnibus fauet, fouetque: omnibus adest; nulli propinquior aut remotior. Hunc (præter Intelligentias, ortis à Lilijs, et apud Summates lauris arctas) Nos SEPTEM GENII, veneramur, hunc colimus, hunc celebramus Oportet enim, vt si septenæ Intelligentiæ Cœlos mouent, septenis septeni Genij seruiant, ad nutum et imperium parati: SOLIS Cornelij ΠΑΡΥΡΑΝΟΝ formamus; illumque donamus tanto linguarum apparatu, vt quæ vno intuitu Vir curiosus respiciat, multis id sæculis nec legere nec exscribere valeat. Voluimus affectum, et ingenium proferre, ideòque ingeniosè, affectum, et ingenium affectuosè monstramus. Vos vtrumque recipite, totque annis fœlices et incolumes viuite, quot carmina repræsentabimus.

CCCL.

Liliueldensis Cœli Forma informans.

VNTO Assistentes Orbium veterum Formæ: Ecce Cœlos creamus nouos et Terram nouam, illosque Forma informante et vocali insignimus: et contra dicimus Peripateticis asserentibus Quantitatem spectare ad Materiam, Qualitatem ad Formam: quoniam Cornelij Cœli Formam, quam proponimus, in merâ Quantitate consistit. Lector optimus Paradigma suppositum speculetur.

I	II	III	Axis IV	V	VI	VII
[- ∪ ∪ - ∪ ∪ -]	- - -	[- ∪]	∪ - -	[- ∪]	- - -	[- ∪ ∪ - ∪ ∪ -]
7	6	5	4	3	2	1

Ecce septem partiales Intelligentiæ, perfectam vnam et totalem constituunt; numero omnes et quantitate syllabarum diuersæ. Pono exemplum.

I	II	III	IV
Insuperabilibus	*Victoris*	*donet*,	*Olympus*.
7	6	5	4

V	VI	VII
Ornet	*Germanos*	*innumerabilibus*.
3	2	1

Vbi, vt facile obseruare quis poterit, vel primum Carmen resilit, vel totum regreditur Disticum. Pono ob oculos Carmen Resiliens.

Vox *Olympus* est resultantiæ terminus; nam Carmen mox vbi in eam impingitur, resilit. Videamus quo regrediatur modo illud Disticum? sanè Hoc.

Intelligentia Secunda et Tertia, manentibus cœteris vt antè, non incommodè variari poterunt: possumus enim vti vel diagrammate.

--- [- ∪] vt *Germanos ducit*.
vel -- [-- ∪] vt *Turcas deuincit*.
vel ∪ ∪ -[-- ∪] vt *Latios defendit*.

Imò poterit loco --- [- ∪] poni --- [- ∪ ∪] si tertia purè desinat, et quarta purè incipiat à consonâ, tunc enim in quinto pede semper erit synalepha, et nunquam in primo. Contingit crebrò Intelligentiæ Formulam non capi voce simplici, sed complexâ; et ideò in cellulas voces posuimus, vt sciamus vnam ne an duas simul legere dictiones debeamus, Prima enim intelligentia videlicet [- ∪ ∪ - ∪ ∪ -] non solùm reperitur in simplicibus *Innumerabilibus*, et *Insuperabilibus*; sed etiam in compositis *Arma Virumque cano*, aut etiam, *Lilia laurus amat*: aut tandem *Lilia iuncta Cruci*, et similibus.

Hic

Huc pertinet ipsamet Cœli Liliueldensis delineatio, quam Tabula V. representat. Addebartur nonnulla Carmina, quæ etiam debent subscribi.

Soli Liliueldensi,

CCCLI.

Astrorum Princeps proprio Sol lumine fulget,
Mutua sed Stellæ lumina Solis habent.
Hoc veniente, Dies multos illuminat Orbes:
Nox veniente fugit, Nox fugiente venit.
Non aliter nostri Cœli Cornelius est Sol,
Astra à quo Eximium cætera lumen habent.
Est doctrina Dies, Nox ignorantia, & ipso
Nox veniente fugit, Lux veniente manet.

Lunæ Liliueldensi.

CCCLII.

Lucis in imperio est Luna (vt sic dixero) Pro- (Sol:
Absentisque Dei, fertque refertque vices.
Vnde Alberico, qui est inter Sacra Pro Abbas
Lilia, iam Luna Nomen & omen erit. (mas
Hoc tamen haud capio. Innouat inter Sydera for-
Luna, eademque inter Lilia Luna manet,
Sed iam rem capio. Est constans Cornelia, Terra
Firmior, & Luna Phœbade Luna PRIOR.

CCCLIII.

Liliueldensium Luminarium nulla Eclipsis.

Solis splendori est Lura inuida & æmula: opaca
Candida nonnunquam lumina mole tegit.
Sed non impunè in pœnam nam Stelliger illam
Obscuro umbrarum vortice mergit Atlas.
Non tamen in nostro Eclipsis cognoscitur Orbe;
Neutra potest lucis perdere lampas opes.
Sincera est pietas; caret umbris; lucida tota est:
Et sub Sole pio crimine Luna caret.

Sex Intelligentijs Liliueldensibus hodie ad Lauream promotis.

CCcLIV..

Ventum ad supremum est. Stupet Orbis Stelliger,
Nobile quidquid habet Mũdus vterq; silet. (atq;
Iam NON PLVS VLTRA. Fuit vltima meta triũ-
Atq; vltra Laurum gloria nulla micat. (phus,
Dogmata Pythagora meliùs Schola docta resumit;
Quæ Natura nequit, Mens generosa facit.
Geryones habuere olim tria corpora Iberi,
Vnicus & ternis Spiritus intùs erat.
At Vos sex estis, (magis hæc miracula mira)
Vnicus & senos Spiritus intùs alit.
Vnica laus Vobis, eadem doctrina, triumphus
Vnus, idemque decus, competit vnus honos.
Vnicus an-ne Animus. cuncta vt sint vnica, senis
Est etiam? Mens-ne est vnica, & vnus Amor?
Omnia concedit Samius, negat omnia Vulgus;
Nos media volumus tutiùs ire via.
Naturam & mores distinguimus. Omnia sensu
Morali (est Physico dignior) asserimus.
Vnus inest Animus senis virtute refulgens,
Vnica Mens cunctis, omnibus vnus Amor.
Vnicus est cunctis, quem dat Schola nostra, trium-
Qui licèt est vnus, plurimus esse potest. (phus;
Austria enim euehitur, sub qua pia tempora lauro
Cinctos sex nunquam viderat vna dies.
Tota Viennensis Schola, nec non tota triumphat
Religio, è cœlis quam Benedicte fones.
Mellea Bernardi inuictè defensa triumphant
Dogmata, Theologos quæ latuere prius.
Præcipuè & Campo, qui hæc Cœlica Lilia gignit,
Competit Eximij totus honoris honos.
Ac ideo totus (Campi Moderator opimi
CORNELI) applausus, gloria tota Tibi.
Surculus inseritur, rami miracula prouenunt,
Vnicus & claudit fructus vtrumque genus.
Lauri iam Lilijs miscentur, Lilia Lauris: (bunt?
Quam tamen hinc fructum Fata benigna da-
Iam video. Famam & plausum CORNELIVS inde
Cum summo summæ laudis honore metit.
Ecce coronantur Lauris pia Lilia, Lauro
Contexta è Lilijs ecce corona datur. (sum
An-ne est PLVS VLTRA? Nihil in Tellure. Seor-
Ad Cœlos animos tollere nisus erit.
Ast etiam Cœli celebrant Te (Maxime Præsul)
Dux senos gnatos personat Æthra tuos.
Sint licèt illingues, celebrant Tua gesta, tuorum
Gloriam & Eximiam carmine enarmonico.
Et tanto numero, Stellæ vt Atlantis, arena
Oceani, nequeant versibus esse pares.
Plurimũ Astra mouet rutilãtia plurima Olympus,
Sed tamen ipse loquax carmina plura canit.
Vnde loqui didicit? Crux est doctissima, quæ nunc
Debebit Cœlum præcipiente loqui.
Sumpsimus Authores Liliueldensis Olympi
Diuina fœlix à Cruce principium,
Si sumus errones, non mirum est, namque Planeta
Errore incerto eum caret, errat iners.
Si non erramus, sumus omnes Sydera fixa;
Si non fixa Polo Sydera, fixa Cruci.
Qualiacumq; tamen Vestri sumus Ominis omnes,
Cultores Vestri Nominis atque sumus.
Et tot Olympiadas vitæ, tot sæcla vouemus,
Carmina quot vobis ingeniosa damus;
Viuite fœlici auspicio: & post sera triumphum
Sæcula Cœlestem ducite in Empyreum,

NO-

NOTA, In nomine adiectiuo *Lilueldensis*, quantæ sint tertia & quarta non petis, illas enim producit duarum consonantium positio: primam esse longam supponis, nam in *Tilia* producitur. Virgilius. *ubi Lilia plenis Ecce ferunt Nymphæ calathis*. Sed quanta erit secunda? Puto in compositione vocis merè Latinarum fore longam, quia coëunt duo II. hanc enim ob caussam *Tibicen* habet secundam longam, ob duarum vocalium concursum: est enim *Tibicen* Tibia-canens. Ergo, qui in voce *Ilifer* puto secundam esse longam, cur in voce Germanica *Lilueldt*, putare potero secundam esse breuem. Stat igitur errasse, quotquot aliquando & alicubi illam secundam *li* esse correptam contenderunt.

SVPPVTATIO.

☞ CCCLV.

Dic Mihi quot tandem Versus modulatur Apollo,
Cùm verbis celebrat Lilia nostra suis?
Quanto illos Genius percurrere tempore possit?
Quanto Homo mortalis scribere vel legere?
Dic Mihi, quot Folijs? Manibus quot? dic mihi Char(te)
Carmina quot Ramis scribere cuncta queas?
Adde, quot expensas faceret, qui soluere dignè
Et mercatori vellet & artifici?
Et tandem metire locos, & dicito, cuncta
Qui capiat Pluteus Carmina, quantus erit?
Singula qui expedias, fueris Mihi magnus Apollo;
Nam nullus numerus concipit ista breuis.(ctor,
℟. *Subscribo optatos numeros Lege Candide Le-*
Excelsum mentem subrige ad Empyreum:
Et sic discurras. Si sunt tam multa legenda
In paruo hoc circo, quem manus vna capit:
Quanta olim in Sphæra, stat centrum cuius vbique
Nullibi & exterior terminus, ipse legam.

Nomen *Folium*, seu *Phylara* notum est. Folia 25 Manum seu Librum constituunt. Manus autem 20. seu Folia 500. Ramum, qui ab Hispanis dicitur *Resma*.

Mercurius Trimegistus, *Deum*, ait, *sphæram esse, cuius centrum vbique est, & nullibi circumferentia*.

Sunt igitur in isto Lilueldensi *Systemate Disticha Retrograda*
4, 299; 816, 970.
Hoc est, simplicia carmina
8, 599; 633, 920.
Legenda ab immortali Genio
1635. *ann.*13. *dieb.hor.* 1. 55. 12.
At ab homine non nisi
3270. *ann.*26. *dieb.hor.* 1. 55. 12.
Quæ occuparent pluteum longum
5. *milliarib.* 2, *stad.*124. *pass.*3. *ped.*15. *dig.*
Et vantrent florenis Germanicis
5; 439, 852. *si deberent exscribi*.

☞ CCCLVI.

Damus Disticha à centro Systematis seu Sole iuxta dictionum numerum, quæ in singulis Orbibus sunt, multiplicanda: & computus facillimus est, si numerus primus in secundum, & resultans in tertium, &c. accuratè ducatur. Sic procedimus.

Orbis I. Soli proximus habet dictiones	12	*ducta in*
Orbis II. dictiones	24	
	48	
	24	
dabunt numerum	288	*ducendum in*
Orbis III. dictiones	36	
	1728	
	864	
dabunt numerum	10368	*ducendum in*
Orbis IV. dictiones	48	
	82944	
	41472	
dabunt numerum	497664	*ducendum in*
Orbis V. dictiones	60	
	000000	
	2985984	
dabunt numerum	2985984	*ducendum in*
Orbis VI. dictiones	72	
	59719080	
	209018880	
dabunt numerum	214990848o	

Sunt igitur in hoc Lilueldensi Cœlo Epigrammata Disticha 2 1 4 9 9 0 8 4 8 0: & quia sunt Retrograda, complectentur. 4 2 9 9 8 1 6 9 6 0, Disticha hoc est, 8 5 9 9 6 3 3 9 2 0 simplicia carmina.

☞ CCCLVII.

Sed quanto hæc eadem tempore poterunt vel legi vel scribi?

Si dena iubeantur respondere, minuto, facillimus esse poterit computus.

Dies.	*Horæ.*	*Min:*	*Carmina.*
0	0	1	10.
0	1	0	600.
1	0	0	14,400.
2	0	0	28,800.
3	0	0	43,200.
4	0	0	57,600.
5	0	0	72,000.
6	0	0	86,500.
7	0	0	100,800.
8	0	0	115,200.
9	0	0	129,600.
10	0	0	144,000.

```
                 1 1     1 1 1
                 3 0 2 3 9 1 1
                 9 3 8 9 7 1 5
1 4 4 1|8 5 9 9 6 3 3 9 1 4 0
          0 0 5 9 7 1 9 6
```

Legi ergo poterunt annis 1635. diebus 13, hor. 1. min.55. & sec.12.

Nam	1 4 6 1.	sunt anni IV.	
	1 5 6 1 0.	sunt anni XL.	
	1 4 6 1 0 0	sunt anni CD.	
Ergo	anni MDC.		5 8 4 4 0 0.
	anni XXXII.		1 1 6 8 8.
	anni	III.	1 0 9 5.
	anni	XIII.	1 3.
			5 9 7 1 9 6.

Vna hora	6 0 0.
55 minuta	5 5 0.
12 secunda	2.
	1 1 5 2.

Annis igitur 1635. diebus 13. horâ 1. 55. 12. legi aut scribi hi versus poterunt ab infatigabili Genio, qui irrequieto labore noctu diuque poterit chartis impallescere. Quodsi mortalis sit, & somno & alijs humanæ fragilitatis oneribus etiam obnoxius, si dicatur quotidie vacare huic munsterio horis duodenis, absoluet pensum annis 3270, diebus 26, horâ 1. 55. 12.

Quid si & ipse Festiuitatum cultor sit, & Fastorum dierum obseruator? Quoniam plurimos dies cultus Sacer intercipit, adhuc tempus protraheret, pensumque suum pluribus annis accuraret.

CCCLVIII.

Quanto hæc scribi tempore possint Carmina breuiter exposuimus; sed quia multum chartæ impenderetur, quantam postulemus, inquitis.

Porrò, si in singulis folij paginis 50. scribantur (vix tot possunt, si calamus sit liberalis) singulis folijs adserentur ducenta. Cùm igitur Manus seu Liber habeat 25 folia, & Ramus 20 Manus, seu folia 500. capiet Ramus Carmina 1 0 0, 0 0 0. Ergo scribi poterunt.

Versus	8 5 9 9 6 3 3 9 2 0.
Folys	4 2 9 9 8 1 6 9.
Manibus	1 7 1 9 9 2 6. & 19. *fol.*
Ramis	8 5 9 9 6. *man.* 6. & 19. *fol.*

CCCLIX.

Possemus quærere, quot aureis hæc ipsa chartæ vis emi posset? quot scribi? sed quia summa est pretij & stipendij varietas, sufficit confusè proponere neutrum præstari posse, sine summis impensis nam si liber chartæ benescriptæ duobus Germanicis florentis væniat (vænit pluris) constabit vt minimum Liliueldense hoc Cœlum ad longum eleganter scriptum, 3,439. 852. florenis Germ. seu imperialibus 2, 293, 234. $\frac{2}{3}$ Sed quia nummariæ computationes animos generosiores decedent, progredimur vlterius & inquirimus.

CCCLX.

Quàm sit longus futurus ille Pluteus, qui omnes hos libros decenter compactos comprehenderet?

Si Ramus chartæ contineri queat quinque digitis; Rami 8 5, 9 9 6. man.6.& fol.19. ad digitos 429, 980. seu pedes 26, 873 & 15. dig. reducentur. In quâ igitur capi poterit Bibliothecâ, aut etiam Palatio tantus Pluteus? Nam si Palmus constet 4. digitis, Pes 4. palmis, passus 5. pedibus, & tandem Milliarium 1000. passibus, Pluteus noster, 5 3 7 4 passibus 3. pedib. & 15. dig. hoc est 5 milliarijs. 2 stadijs; 124. passib. 3. pedib. & 15. dig. extenditur.

CCCLXI.

Hæc omnia dicta sint supponendo nos Disticha tantùm exhibere, & à Saturno aut orbe extimo ad Solem ire, aut contrà, per lineas, quas Geometræ Radios appellitant. At si vellemus vnicâ solâ dictione add-tâ diametros emetiendo modulari Tetrasticha, (bone Deus!) in tantam summam multitudo ista excresceret, vt vilescerent positi numeri, cum illis, qui ponerentur, comparati. Sed sufficiat impræsentiarum hos dedisse, quos si semel legendo obsolueris, [Lector diligentissime,] numerosiores meritò postulabis.

CRVX COELESTIS.

דון עולם אשר מלך * בחרם
כל יציר נברא ; * לעת נעשת
בחפצו כל * אזי מלך שמו
נקרא ; * ואחרי ככלות
הכל * לבדו ימלוך נורא :

Adou h4olam hafaer malaK * heteiem Kol jezzu nibra, * Leh4eth nah4ſza bebzebzzu Kol * hazaj meleK ſzemo niqra * vehah3a-rej Ki-Keloth hzaKol * lebado jimelok norra. *Dominus Mundi, qui regnauit* antequam vlla creatura eſſet * Quo tempore factum eſt per voluntatem eius omne * tunc Rex nomen eius vocatum eſt. * Et poſtquam abſoluit omnia * ipſe ſolus regnabit, reuerendus.* Sic Rabbi Chai in illo celeberrimo Carmine, quod, סוסר השכל במליצה, vocatur.

Porrò Deus eſt Rex per eſſentiam, quo nomine Rex erat antequam Mundum conderet ab initio. Rex eſt per potentiam: & hoc nomine Rex fuit cùm Angelos & Homines condidit: quorum eſt dominus; ſicut enim liberè eos condidit, ſic & ipſos liberè conſeruat, & poteſt redigere in nihilum. Peccauit homo: & tandem Deus, Rex eſt nomine miſericordiæ, illum fuſo ſanguine redimens, vnde cantat Eccleſia, *Dominus regnauit à ligno*. Hoc olim lignum (nempe D. N. Ieſu-Chriſti Crucem) carminibus dilucidandum ſuſcepi: & quia materia tantùm non infinita erat, carminibus tantùm non infinitis.

Præſidebat ſub illud tempus Religioſiſſimo & doctiſſimo Sanctæ Crucis Monaſterio Reuerendiſſimus D. D. Michael. Sacræ Theologiæ Doctor & Profeſſor: Ordinis Ciſtercienſis Vicarius Generalis: Sacræ Cæſareæ Maieſtatis Conſiliarius: &c. Vir optimus, & amicus meus ſingularis: [Si illud aliquando inuiſas, tantam in ipſo obſeruantiam & pietatem inuenies, vt non poſſis non exclamare, *Hoc ſignum Crucis erit in Cœlo*: qui enim hodie per gratiam ſunt Mundo crucifixi in cellâ, erunt olim per gloriam cum Crucifixo conregnantes in Cœlo.] Huic igitur Sanctæ Crucis pientiſſimo & vigilantiſſimo Antiſtiti, hoc anno M. D. LIII. Archangeli Michaelis die, mei Monſſerratenſis Monaſterij Iuniores, Philoſophiæ ſtudentes, Crucem Cœleſtem dedicarunt, & in ipsâ 9, 644: 117, 432, 715, 608. hoc eſt: nouies mille ſexcentos & quadraginta quatuor billiones (ſeu millionum milliones) centies decies ſepties mille quadrigentos triginta duos milliones, ſeptingenta quindecim millia ſexcenta & octo carmina. [Vide Figuram XVII.] quod ſic demonſtro.

Circulus I.	36
Secundus	24
	144
	72
	86·
Tertius	24
	3456
	1728
	20736
Quartus	36
	124416
	62208
	746496
Quiutus	4
	2985984

Et hic clauditur Diſtichum primum.

Secundum Diſtichum per eoſdem gradus, ſed per triplicem circulũ adeoque numeros maiores progreditur; videlicet.

	2985984
Primus Circulus	4
	1 9943936
Secundus	108
	159551488
	000000000
	19943936
	2153945088
Tertius	72
	4307890176
	15075315396
	155061044136
Quartus	72
	[illegible]10122088262
	1085427308952
	11164395177782
Quintus	108
	8907516131256
	11164395177782
	120551467089456
Quia ſunt retrogr.	2
	2411029358178902
Quia ſunt Tetraſtich.	4
	9,644'117,432,715,608

Vt hi numeri intelligantur addere debebo hoc Tetraſtichon.

(ſtes
[*Caſtra-inimica-Cruci*] *Bernardus* [*ſtrauit, & ho-*
[*Fudit,*] *Norbertus* [*Cæſaris-arma-fouens.*]
[*Protegit-auſtriacos* [*tuſtos,* [*defendit*] *inermes:*
[*Propugnat*] *fortes* [*& fouet Empyreum.*]

Et incipiendo ab initio, illa penthemimeris, *Caſtra inimica Cruci* ſemel poſita per vocem *Bernardus* multiplicatur, cuius loco 36 poſſunt ſubſtitui. Hæ 36 voces multiplicantur in voce *ſtrauit*, cuius locum occupare poſſunt omnes & ſingulæ quæ ſunt in ſecundo circulo. Intimus circulus vnicam continet dictionem, & ideo complet Hexametrum, & numerum augere non poteſt. Prima vox Pentametri *Fudit,* ha-

habet 24. similes: secunda 36. & sic transitur ad circellum, qui in centro Crucis est, & quatuor complectitur voces, quæ & claudere Pentametrum poterunt, & sequentis Distichi aperire Hexametrum. Hinc ad tres circulos pater aditus, vt inire possis quem velis, cumque singuli habeant 36 voces, omnes simul 108 complectentur: eadem triplicatio seruatur in secundo circulo, vt det 72.

Ex his patet horum carminum enumerationem esse hanc. Debet duci numerus emergens in istos. 36. & 24. & 24 & 36. & 4. & hic finitur primum Distichum. Postea hic numerus, quotuscumque ille sit, multiplicabitur per 4 (totidem enim esse possunt initia secundi Tetrastichi) & quia inde ad vnam è tribus Crucis brachijs transitur, numeri triplicabuntur, & fiet multiplicatio per 108. per 72. per 72. et per 108. Et quia hæc Carmina Retrograda sunt, poterunt duplicari: et quia Tetrasticha quadruplicari, vt numerus simplicium habeatur.

Hæc idea nota videtur fuisse Veteribus, non vsis. nam apud Iustum Lipsium in Epistola Dedicatoria Commentarijs in Tacitum præfixa, Poeta vetus loquitur. *Carefact facite innumeral illous.*

CCCLXIII.

De Cæli & Crucis Metrica comparatione.

Dedimus Crucem Cœlumque; vtrumque numerosâ Carminum multitudine ornauimus, nunc componimus. Complectebatur

illud 8, 599: 633, 920.
hæc autem 9, 644: 117, 432; 715, 608.

Crux igitur plusquam millies-millies est Metrico Cœlo numerosior. Sumamus ergo facilioris calculi gratiâ proportionem esse, vt 1. ad 13 000,000. & ex resolutionibus paulò antè positis, cùm de Cœlo ageremus, constabit liquidò, quanto hæc Crucis Metricæ Carmina poterit scribi, vel legi? quot illa chartæ libris, ramis-ue? quot aureis redimi? & quanto pluteo in aliqua Bibliotheca reponi? Scriberentur enim

3,270,000,000.	*annis*	*et multò pluribus.*
42:998,169,000,000.	*folys.*	
1:719,926,000,000.	*manibus*	
85,996,000,000.	*ramis*	
5,000,000.	*milliarys*	

Dedi numeros minores veris; non enim volui numerationis & computationis rigorosæ laborem & molestiam subire. tu, si vacat, numeros exactos subscribe.

CCCLXIV.

Floruerunt semper in Seraphicâ Patrum Capucinorum Religione omnes scientiæ. Liberales, Mathematicæ, Philosophicæ, necnon Theologicæ; et P. Antonius Reina nuper, etiamnum in Cœlo (sic spero) amicissimus, ingenio magno polluit, in omnibusque eminuit, vt libri in lucem emissi testantur. Si singulos viros illustres, quos dedit Orbi literario hæc Religio recensere voluero, non Catalogum, sed librum vastissimum fecero. Ergo tempori et loco stylum et labium attemperans, omissis cæteris quos alij dignè celebrent, P. Nicolai Lucensis, mentionem faciam. Est ipse Virorum Eximiorum sententiâ, Lucæ celeberrimæ Ciuitatis gloria, Seraphici Ordinis decus, optimus Theologus, et seueris scientijs eruditè versatus. Cum magno applausu et fructu Conciones Euangelicas habet, et à claris et illustribus viris collaudatur. Sublimiores Scientias Charitibus Castalijs exornat: et quia Veteres nostras ideas nouis versibus exornare dignatus est, volui suo labore et ingenio Cœlestem hunc Musam honorare. Scripsit, vt superiùs adnotasse me memini, MARIANAM CYNOSVRAM, in quâ quàm sit ingeniosus Poeta, et quam subtilis Mathematicus, tota Schola videt, suspicit, et applaudit. Hunc numerosum ille Labyrinthum edidit Viennæ anno 1655. auctioremque recudi curauit ibidem anno 1657. Eamdem vt curiosus Lector, suspiciat ad mittendum, que huc adponi curaui.

CCCLXV.

CYNOSVRA,

Seu MARIANA STELLA POLARIS, *Iesu Christo Sole amicta, exornata, illustrata Tetrastichis*, 4, 886. 321, 411, 464, 740, 269, 168, 464, 075, 161, 600, *eundo, & quia retrograda, totidem redeundo, hoc est Carminibus* 78, 181, 142. 583. 435, 844, 306, 695, 425, 202, 585, 600. *Numero propemodum ineffabili & incomprehensibili: Numero supra numerum arenæ maris, aquarumque guttas, nec non et Stellas, quæ lucent in firmamento Cæli, quasi totidem Radijs in hac secunda Editione locupletata, Dilucidata nouo studio & labore Fr. Nicolai Lucensis Capucini Concionatoris. [Anno à DoMInICa saLVte.] Superiorum permissu. Viennæ Austriæ, Typis Ioannis Iacobi Kürner, Procerum ibidem Typographi.*

☞ CCCLXVI.

Huius Cynosuræ descriptio.

RAT similis Cœlo Liliueldensi delineatio: duplex tamen; nam altera Christo Soli, et altera Mariæ Cynosuræ (maris Stellæ) dedicabat. Vnde non solùm singula Systemata seorsim sumpta in numerum versuum maximum adscendebant: sed alterum in alterum se insinuans, excrescebat in multitudinem ferè infinitam.

In centro Liliueldense Cœlum habuit Solem et Hemistichium hoc, *Lilia Phœbus amat*, immobile; at Solem ipsum voluit P. Nicolaus Lucensis radiorum numero multiplicari. Illos exscribo.

Christus		*ouans.*
Sydus		*inest.*
Germen		*honor.*
Nectar		*amans,*
Lumen		*amor.*
Nomen	IESVS	*ibi est.*
Numen		*adest.*
Sol vbi		*hic est.*
Gnatus		*olens*
Sponsus		*agens*
Matris		*hauens*
Iesus		*auens*

Quamobrem, cùm singulis vocibus primæ columnæ possint respondere singulæ tertiæ, 12 ducuntur in 12. et in ipso Systematis centro includuntur hemistichia 144. [Nota tamen orbes hos, si mobiles fiant, quales in Cœlo sunt, et esse in chartâ debent, multiplicationem hanc in praxi subire non posse.]

Pari artificio in centro Systematis Parthenij alia etiam 144 hemistichia claudebantur. Voces ipsas considera.

Stella		*Rei.*
Virgo		*soli.*
Porta		*salus.*
Gemma		*Ioseph.*
Palma		*Parens.*
Scala	MARIA	*Dei.*
Vita		*Maris.*
Diua		*Potens.*
Vera		*Poli.*
Sponsa		*micans.*
Carta		*crucis*
Gnata		*Iacob.*

Hæc omnia in circulo intimo. Circa hunc mouetur alius orbis, qui habet 24. voces. Orbis tertius continet voces 36: Quartus 48: Quintus 60: Sextus 72: et Septimus 84.

Versuum forma non est omninò eadem, nam in Solari Systemate seruatur hæc

I II III IV
[- ᴗ ᴗ - ᴗ ᴗ -] - - - [- ᴗ] ᴗ - -
VII VI V IV

In Mariano autem hæc,

I II III IV
[- ᴗ ᴗ - ᴗ ᴗ -] - - - [- ᴗ ᴗ] - -
VII VI V IV

Erat Inscriptio. *Cynosura, siue Stella Polaris, Christo-Iesu Sole amicta, exornata, & locupletata*. Et quia infinitum fere versuum numerum complectebatur, instituendos computus ad synopsim & verba sequentia reducebat.

Dum Sphæram Aliqui voluunt, iterùmque reuol-
Atque modis varijs undique in Axe rotant: (uunt,
Virgineum celebrant Nomenque, Decusque MARIÆ,
Dic mihi quot voluant Carmina? quanta putas?
Quanto illos Genius percurrat tempore Versus?
Quanto Homo mortalis Carmina scripta leget?

R.

Clauditur hac theca Versum integra Bibliotheca;
Quæ metra nec sæclis scandere mille queas.
Quæsitos numeros posui, lege, candide Lector,
Mentemquè excelsum subleua ad Empyreum.
O Deus! ò Numen! (si sic discurrere fas est)
In paruo hoc Circo tot modo metra lego:
Quanta olim in Sphæra, stat centrũ cuius vbique; (a)
Nullibi & exterior terminus ipse legam?
Quantaque Virgineo descripta legentur in Orbe?
Quæ Sphæram tantam clausit in Orbe Parens?

(a) Mercurius Trismegistus, asserit, *Deum Sphæram, cuius centrum vbique est, & nullibi circumferentia*. Ita Cœlum Liliueldense. Vide supra num. 355

Et in ipsâmet Laminâ distinctiùs clariùsque legebatur. [Cynosura quidem seorsim sumpta, Distichis: 69, 902, 227, 514, 327, 040. eundo; & quia retrograda, totidem redeundo, hoc est Carminibus: 279. 608, 910, 057, 160, dico: Ducentis septuaginta nouem millibus, sexcentis & octo millionum millionibus, nongentis quoque & decem millibus quinquaginta septem millionibus; & insuper trecentis & octo millibus, centum & sexaginta. Sol itidem seorsim sumptus, totidem planè vt Cynosura numero Carminibus. Vtraque verò, nempè Cynosura Soli vnita Tetrastichis: 4, 886, 321, 411, 464, 740, 269, 168, 464, 075, 161, 600. eundo, & quia retrograda, totidem redeundo; hoc est Carminibus: 78, 181, 142, 583, 435, 844, 306, 695, 425, 202, 585, 600. Numero propemodum ineffabili, & incomprehensibili:

Nu-

Numero supra numerum arenæ maris, aquarumque guttas, nec non & supra numerum Stellarum, quæ lucent in Firmamento Cœli. Quæ ab immortali & infatigabili genio die nocteque indesinenter legendo, non nisi annis: 14, 864, 770, 700, 973, 984, 867, 522, 969, 600. absolui possent. Quæ inter 100, 000, 000, 000, 000, dico: Centum milliones millionum cœlestium Beatarum Mentium ad legendum, modulandumue distributa, quælibet pensum suum persolueret non minùs quàm annis prope 148, 647, 707, 00. 90740, computando fragmenta pro vno anno. Quæ exscripta, absumerent chartæ Ramos numero: 781, 811, 425, 834, 358, 443, 066, 954, 252, 026. Exhauri ent omnium Fluminum, lacuum, & ipsius Oceani vndas, si in atramentum verterentur. Detererent quoque ac facilè consumerent calamos numero: 781, 811, 425, 834, 358, 443, 066, 954, 252. Qui Rami in totidem libros decenter compacti ac per longum super Pluteo collocati, occuparent Milliaria Italica: 52, 120, 761, 722, 290, 562, 871, 130, 283. & Passus 468 $\frac{2}{5}$ replerentque integras Terræ, Cœlorumque omnium Planeticorum, Firmamenti quoque ac primi mobilis, nec non & supra hoc plures circumferentias, Areas & superficies: his que repletis vastissimis spatijs, nec dum vel sic dimidia pars collocandorum voluminum esset absumpta: prout hæc omnia suis locis Arithmetico-Astronomicâ demonstratione fusius exponuntur. Prædictis Carminibus fulgentissimum Mariæ Nomen, quasi totidem diffusis Radijs, longiùs, latiùs, penitiùsque magis ac magis explicans, & illustrans. Vniuersis præcelsa Iesu & Mariæ Nomina piè colentibus ad spectandum & obseruandum delineata, proposita, atque oblata ab omnium infimo rantæ Reginæ Cliente Nicolao Lucensi Fr. Min. Capucino Concionatore. Anno MarIæ LVCIDo.

D. Bernardus Homil. 2. super Missus est.

Loquamur pauca & super hoc nomine (MARIA,) quod interpretatum maris stella dicitur, & Mariæ Virgini valde conuenienter aptatur. Ipsa namque optimè syderi comparatur: quia, sicut sine sui corruptione sydus suum emittit radium, sic absque sui læsione Virgo parturit filium. Nec syderi radius suam minuit claritatem, nec Virgini filius suam integritatem. Ipsa est igitur nobilis illa stella ex Iacob orta, *Num.* 24. cuius radius vniuersum orbem illuminat, cuius splendor & præfulget in supernis, & inferos penetrat, terras etiam perlustrans, & calefaciens magis mentes, quàm corpora, fouet virtutes, excoquit vitia. Ipsa, inquam, est præclara & eximia stella super hoc mare magnum & spaciosum necessariò sublevata, micans meritis, illustrans exemplis. O quisquis te intelligis in huius sæculi profluuio magis inter procellas & tempestates fluctuare, quàm per terram ambulare, ne auertas oculos à fulgore huius syderis, si non vis obrui procellis. Si insurgant venti tentationum, si incurras scopulos tribulationum, respice stellam, voca Mariam. Si iactaris superbiæ vndis, si ambitionis, si detractionis, si æmulationis, respice stellam, voca Mariam. Si iracundia, aut auaritia, aut carnis illecebra nauiculam concusserit mentis, respice ad Mariam. Si criminum immanitate turbatus, conscientiæ fœditate confusus, iudicij horrore perterritus, baratro incipias absorberi tristitiæ, desperationis abysso, cogita Mariam. In periculis, in angustijs, in rebus dubijs, Mariam cogita, Mariam inuoca. Non recedat ab ore, non recedat à corde: & vt impetres eius orationis suffragium, non deseras conuersationis exemplum. Ipsam sequens non deuias: ipsam rogans non desperas: ipsam cogitans non erras. Ipsa tenente non corruis, ipsa protegente non metuis, ipsa duce non fatigaris, ipsa propitia peruenis. *Hæc ille.*

EPIGRAMMA
Ad Lectorem.

Esse mari fluxus, miraris, & esse refluxus:
Quæ tibi, quæ res est prodigiosa mihi.
Fluxus, refluxus mireris inesse MARIÆ,
Quæ maria illustrat Cœlica Stella maris.
Quæ fluit, & refluit, cœloque charismata portans,
Larga, replet donis pectora digna suis.
Symbola sacra sua celsa fero debita laudi;
Quæ repetita redux itque reditque gradu.
Mystica sunt gressu, Maris instar, metra regressu;
Queis fluat, & refluat NOMEN, & Omen habes.

ALIVD
Ad B. Virginem.

In terris luces, Superis CYNOSVRA coruscas:
Te duce Nauta maris sulcat & ora rate.
Illustras, ardes, inflammas corda Clientum:
Influxu, accendis, ducis ad Astra Poli.
Ad te suspiro, per te respiro MARIA:
Flammas concipio cordis, amore tui.
Si te respicio, me respicis, atque sereno
Vultu, das IESVM cernere Filiolum.
Fulgida Stella maris, nostra in discrimine vita
Adsis, luminibus cinge, recinge tuis.

Vt

CCCLXVII.

VT noua conformare possis Cœlorum Metametricorum Systemata, materiam subministrat idem Author (R. P. Nicolaus Lucensis) sequentem exhibendo Tabulam, in quâ versus 2; 348, 273; 369, 088. videlicet duos biliones, trecenta & quadraginta octo millia, ducenta septuaginta tria millionum: trecenta sexaginta nouem millia octoginta et octo carmina.

[Sanè Millionis nomine 1; 000, 000.
Billionis verò 1: 000, 000; 000, 000.
Trillionis autem 1; 000, 000: 000, 000; 000, 000,
intelligimus: & sic loqui cum Marco Marino Mersen[n]o volumus, compendij eruditioris gratia.]

I	II	III	IV	V	VI	VII
7	6	5	4	3	2	1
Sponsa Maria Dei	te laudent	Flamina	Cœli	Lumina	Sol, Stellæ,	Sydera, Pontus, Aquæ
Nato quæque Soli	te exaltent	Flumina	campi	Te iuga	Luna, ignes,	Tellus, & Astra colant
Quot tibi Virgo parent	tot Reges	Fulmina	fontes	Te mare	Neptunus	Iupiter ipse colat
Cuncta creata colant	tot Gentes	Dæmona	abyssi	Stemmata	tot mentes	Terrigenæ, Superi
Gnata Maria Dei	te exornent	Culmina	Olympi	Tot sua	quot Cælis	Lumina pulchra micant
Quotquot in Axe nitẽt	te illustrent	Nomina	Regna	Numina	Diui omnes	Cælicolæ, Aligeri
Pasc t Olympus ouans	quot Stellas	(Lux mea)	luces	Fulgura	quot tellus	Gramina quotquot habet
Nomen amanda tuum	tot laudent	Lucida	Soles	Tot pia	splendores	Sol quot ab Axe trahit
Casta Maria Parens	circundent	Fulgida	Stella	Sydera	quot Stellis	Fulget Olympus amans
Quot Paradisus alit	conspergãt	Germina	amoris	Germine	quot rident	Florida prata vago
Nomen amanda pium	te stringãt	Splendida	in hortis	Te vaga	quot flores	Florida Flora parit
Virgo Maria tuum	præcingant	Grammata	Nomen	Nobile	quot florũ	Nomina campus habet
Sponsa Maria Ioseph	tot cingant	Tempora	flores	Tot vaga	tot lauri	Vellera fert quot Ouis
Musa canora colit	totstringãt	Vertice	crines	Sertaque	tot plumas	Quot vaga vestit auis
Quotquot Apollo canit	quotVersus	Mystica	frontem	Te Rosa	quot squãis	Piscis adornat aquas
Quot colis ipsa Deum	te cingant	Florida	myrti	Lilia	quot metris	Cælica honorat apis
Vera Maria salus	dilaudent	Pneumata	voces	Tot metra	quot flãmas	Quot vomit Æthna focos
Plurima penna nequit	collaudent	Te fide	Gentes	Cordeque	quot gẽmis	Nix ruit alba Polo
Non capit Orbis inops	quot sæclis	Carmina	Linguæ	Disticha	quot guttis	Nix tegit alta Solum
Laus tibi tanta manet	tot Versus	Scribere	Mundus	Promere	quot stillas	Tellus & vnda ferunt
Diua Maria Soli	proponant	Candida	honores	Symbola	quot frõdes	Ligna, nemusque colunt
Gloria, Laus & Honor	perstringãt	Pneumate	linguis	Cantica	quot ciues	Bruta, pilosque gerunt
Centuplicando melos	sint psalmi	Maxima	gemmas	Dogmata	quot spicas	Facta quot arua ferunt
Congeminando vices	tot cantus	Sint tibi	amores	Tot sacra	nec desint	Vota, precesque piæ
Vita Maria Rei	conclament	Carmine	Diuam	(Spes mea)	quot pœnas	Dæmon & Orcus habet
Tortor & ipse luit	proclament	Laudeque	& hymnis	Te pia	damnatos	Quotquot Auernus alit
Sint tibi Virgo Parens	quot virgas	Lætaque	cantus	Gloria	quot plãct'	Miscet Auernus inops
Virga Maria Stygis	vnt cantus	Tot propè	vitæ	Tartara	quot mores	Dant & in igne Reis
Scala Maria Iacob	disponant	Munera	Diuæ	Regia	dẽt palmas	Quot pluit imber aquas
Serta, rosasque tibi	comportent	Pignora	Lauros	Dent tibi	dent gẽmas	Germina quotquot habẽt
Virgo colenda mihi	dẽt hymnos	Munia	Ciues	Præmia	quot portæ	Cælitus Aligeri
Præmia digna tibi	dent cordis	Iubila	Vates	Psallada	quot votis	Gens, populique colunt
Palma Maria Crucis	perfundant	Nunc tua	lætis	Pectora	tot stillas	Salsa quot vnda capit
Misceat ipse Deus	suffundant	Gaudia	donis	Tot noua	nũc hymnis	Quotquot arena maris
Misceat ipse tuo	nunc lætis	Millia	risu	Vulnera	quot cordi	Crux dedit alta tuo
Crux quot amara dedit	nunc cordi	Dulcia	cantu	Viscera	quæ plãctu	Miscuit ensis atrox
Stella Maria Maris	non cessent	Votaque	& hymnos	Reddere	Mortales	Multiplicando modos
Pectine, voce, melo	non sistant	Tot tibi	psalmos	Pangere	quot stillas	Nubila densa gerunt
Diua Mineruа docet	quot psaltes	Lemmata	laudes	Dicere	quot mixtũ	Granula Tellus habe
Peruariando fides	componant	Texere	Versus	Voluere	quot cælum	Puncta, atomosque capit
Poira Maria Poli	contexant	Classica	palmas	Ponere	quot Mẽtes	Cælicus Æther alit
Nobiliore metro	concinnent	Cælica	laudum	Psallere	quot dulcis	Pangere Musa nequit
Nobiliore melo	dilaudent	Mellea	dignis	Scandere	cœlestis	Musa canora canat
Te Veneranda Parens	collaudent	Pectine	Matrem	Pallade	condigna	Conditor ipse colat
Virgo Maria Potens	cõmendent	Plurima	Gnatam	Sæcula	tot laudes	Concelebrentque tuas
Sit Cynosura decus	producant	Te sacra	Sponsam	Gratia	Te magnã	Virgineumque decus
Magnificentque Poli	laus, nomẽ	Fœdera	Magnam	Tempora	Te Matrem	Dulcis IESVS amet
Stelligeræque Rota	quot voluẽt	Climata	plaudant	Laus tibi	sic semper	Viue MARIA DEO.

SO-

CCCLXVIII.

SOLIS et Cynosuræ Systemata recognouit R. P. Nicolaus, et addidit in secunda Editione nouam Tabulam, copiosiorem videlicet: vnde (vt ipse supputat) à primo ad septimum Orbem progrediendo, et contrà à septimo ad Primum regrediendo, Tetrasticha 9. 772; 642, 822: 929, 480; 538, 336: 928, 150; 323, 200. hoc est 78. 181; 142, 583: 435, 844; 306, 695: 425, 202; 585, 600 numero propemodum ineffabili et incomprehensibili: numero supra numerum arenæ maris, aquarumque guttas; nec non et Stellas, quæ lucent in Firmamento Cœli (aut lucere etiam possunt.) Omnia ad Deiparæ, et nostri Redemptoris laudem.

Solis Orbis I. Cynosuræ VII.	Solis II. Cynos. VI.	Solis III. Cyn: V.	Solis & Cyn: IV.	Solis V. Cynos: III.	Solis VI. Cynos: II.	Solis Orbis VII. Cynosuræ I.
I. Sidera, Signa Poli Pontus, & Astra simul Mercuriusque canat Iupiter ipse colat Terrigenæ, Superi Quot tibi Virgo patẽt cuncta creata colant	Sol, Stellæ Terra, ignes Neptunus Te exultent Te exornent Te illustrẽt	Cynthia Fulmina Fulgura Stemmata Tartara	Cœli Campi fonte s abyssi	Flamina Flumina Lux, Mare	Te laudent Tot Mentes	Stella MARIA Maris
II. Christus IESVS adest	Sol lucens Lux Mundi	laudat cantat plaudit	& affert & effert & infert & offert	Carmine Flamine Lumine Lustrat spectat	maternum stellatum spectandum præclarum famosum supremum	Nomẽ honorat Amãs Nomẽ Amator amat Nomen et vrit Amor Nomen et vngit olẽs Nomen et omen auet Nomen adauget ibi Nomen et indit idem
III. Luminapulchra micãt Cælicolæ, Aligeri Gramina læta gerun Sol quot ab Axe trahit Tot quot in Axe nitẽt Pascis Olympe micãs Nomen in Orbe tonã.	quot cælis Diui omnes quot tellus splendores quot Stellas tot laudent	Lumina Numina Fulgida Sol, freta Lucida	Olympi Regna Luces Soles	Mons, iuga Culmina Nomina	Plebs, Gẽtes Te Reges	Gnata MARIA Dei
IV. Iesus IESVS ibi est	Fons lucis Spes fulgẽs	Fædus Pignus Pondus	in altum in oras in annos in æuum	Ducit Portat Condit Scandit Ponit	prælucens conseruans perfundens conducens conscendẽs prælibans	Digna MARIA decus Sancta MARIA tuum Pulchra MARIA iubar Pura MARIA nitens Blanda MARIA pium Grata MARIA beans Chara MARIA colens
V. Fulget Olympus ouã Germine prata vage Florida Flora parit Nomina cãpus habet Quot Paradisus alit Numen amata pium Virgo MARIA tuum	quot Stellis quot rident quot flores quot florum circundent præcingant	Sydera Viuida Flammea Gramina Grammata	Stellæ amoris in hortis Nomen	Germina Splendida Fax noua	Te flectant tot pascant	Casta MARIA Parens
VI. Matris IESVS Amor	Flos campi Ros cæli	Pectus Numen Nomen	adornat adimplet adorans adurens	Cernit Texit Nectit Lingit Stipat	mirandum diuinum Sacratum ter sanctum ter pulchrũ ter castum	Mater amanda iubet Suauis amata fouet Dulcis, et illa fauet Fortis amicta uitet Mitis amæna fruens Matris amore petit Germen honore beat
VII. Vellera fert quot Ouis Quot vaga vestit auis Piscis adornat aquas Cælica honorat apis Casta Sybilla colit Quotquot Apollo canit Quot colis ipsa DEVM	tot lauros quot plumas quot squãis quot metris quot Versus conspergant	Dent tibi Sertaque Lilia Florida Mystica	flores crines frontem myrti	Tempora Vertice Te Rosa	Sic cingant tot stringãt	Sponsa MARIA Ioseph

Spon-

VIII.	Cor Matris	Præstat	adoptat	Carmen	Conclamãs	Solis et alma Parens
Sponsus Iesvs amans	Laus Nati	Reddit	adaptat	Voceque	dilaudans	Nomen vbiq; sonans
		Fundat	ad Astra	Munere	decantans	Numē Olympe tenēs
			ad Axem	Poscit	perlustrans	Lumen idemq; micās
				Flectit	perquirens	Nectar et vnde trahit
					promanans	Fœdus et inde trahēs
						Sydus ad Astra vocās
IX.	tot cantent	Cordaque	Voces	Pneumata	iam Versus	Vera Maria Salus
Quot vomit Ætna focos	quot gēmas	Disticha	Gentes	Carmina	tot dicant	
Nix pluit alba Polo	quot sparsim	Pneumate	Linguæ	Quot metra		
Nix tegit alta Solum	quot mixtim	Promere	Mundus			
Mons, Pelagusq; tegūt	quot sæclis	Scribere				
Plurima pēna nequit	quot laudes					
Nō capit Orbis inops						
Laus tibi tanta manet						
X.	Vox Patris	Fulget	et ardet	Stemmate	sperandum	Limen adorat humi
Gnatus Iesvs amans	Vir seruans	Pascit	et ambit	Nomine	non spretum	Pectus adurit ouans
		Nutrit	et vngit	Lemmate	non tetrum	Nectit et ornat agens
			et vrit	Lucet	speratum	Feruet et ardet auens
				Lambit	spectatum	Poscit et vrget Honor
					laudatum	Ditat et implet opus
						Firmat et addit opes
XI.	quot frōdes	Symbola	honores	Sors sacra	Sint psalmi	Diua Maria Soli
Ligna, nemusq; fouent	quot crines	Cantica	linguis	Candida	tot cantus	
Bruta pilosq; gerunt	quot spicas	Dogmata	gemmis	Metrica		
Fæta quot arua ferūt	nec desint	Læraque	amores			
Vota precesque piæ	Proponant	Sint tibi				
Gloria, Laus et honor	Perstringant					
Centuplicādo modos						
Milleplicando vices						
XII.	Fax mōstrās	Lumen	amicum	Pangit	ditatum	Lucis amica bonæ
Sol vbi Iesvs inest	Vis Solis	Sydus	amandum	Psallit	munitum	Pacis amica meæ
		Lumen	amatum	Quærit	gemmatum	Regis amica sui
			amænum	Manat	conditum	Cordis amica mei
				Seruat	flammatum	Cordiū amica tuūm
					respectum	Vita et amica Gregis
						Spes et amica Piūm
XIII.	quot pœnas	(Pax mea)	Diuam	Mens pia	Te clament	Vita Maria Rei
Tartara, et Orc' habēt	quot flāmas	Maxima	et hymnis	Laudeque	Mox lætant	
Tormina quotquot alit	quot plāctus	Millia!	cantus	Gaudia		
Miscet auernus atrox	quot morsus	Pignore	Vitæ			
Dant et in igne Reis	quot virgas	Tot propè				
Tortor et ipse luit	quot mortes					
Sint tibi Virgo Parēs						
Virga Maria Stygis						
XIV.	Pan formās	Gestat	amictum	Sydere	resplendens	Pignus amās redamat
Numen Iesvs ouans	Mars firmās	Voluit	adornans	Fœnore	præfulgens	Carmen ouās resonat
		Spargit	et ornat	Fœdere	contextum	Iesvs Amor recolit
			in orbem	Fulcit	depingens	Germen idē redolet
				Format	proponens	Pondus item remicat
					comportans	Munus habēs fru[illegible]
						Flamen vbi reniter
XV.	disponant	Regia	Diuæ	Munera	dent palmas	Scala Maria Iacob
Quot pluit Iber aquas	dent gēmas	Munia	Lauros	Pignora	dēt hymnos	
Germania quotquot	quot portāt	Præmia	Ciues	Gens vaga		
Cælitūs Aligeri (alūt	quot votis	Psalmata	Vates			
Gens populiq; fauent	comportent	Iubila				
Serta, rosasque tibi	dent cordis					
Virgo colenda mihi						
Præmia digna tibi						
XVI.	Rex Regum	Vincit	et armat	Numine	contexens	Iesvs amāddns Heros
Nomen Iesvs habens	Dux Fortis	Cingit	et audit	Culmine	connectens	Iesvs amator Herus
		Stringit	et implet	Nectare	conuoluens	Iesvs amicus init
			obarmat	Curat	circundans	Iesvs amatus vbi est
				Pulsat	facundum	Iesvs amoris adest
					fæcundum	Iesvs amantis opem
						Iesvs honoris opum

Salsa

XVII. Salsa vel vnda fluit Quot quot arena maris Crux dedit alta tuo Miscuit ensis atrox Misceat ipse Devs Nectat et ille tuo(dit Crux quot amara de-	quot guttis perfundant quot cordi quæ planctu nunc lætis sint cordi	Pectora Vulnera Crux tua Viscera Dulcia	lætis donis risu cantu	Carmine Mellea Nunc propè	mox fundāt nūc hymnis	Palma Maria Crucis
XVIII. Numen Iesvs auens	Sal Terræ Sors felix	Donat Mulcet Signat	Amator et addit et indit et orat	Pectore Gutture Grammate Firmat Gestit	cōnscribens præscribens præcingens perstringens consurgens collucens	Splēdida Virgo Potēs Candida Gnata Dei Fulgida Stella Maris Lucida Gēma Nitens Feruida Spōsa Ioseph Gemmea Porta Poli Mystica Scala Iacob(b
XIX. Multiplicando melos Nubila densa gerunt Grāula fert quot hum' Iuncta atomosq; capit Diua Minerua docet Congeminando fides Viue Maria Deo	non cessent quot rores quot stillas quot cœlum nec sistant sic dicant	Reddere Pangere Dicere Voluere Texere	et hymnos psalmos laudes versus	Votaque Lemmata Tot tibi	mox cæli nunc tellus	Gēma Maria Micans
XX. Nectar Iesvs agens	Mons diues Mēs lustrā	Germen Littus Flumen	adauget adunat et amplum adortum	Gustat Fingit Pingit Scribit Miscet	mellitum delectum contutans complectens tranquillum prædicens	Christus honosq; tuus Iesvs Herusque pius Gnatus honore tui Natus amore mei Mentis opusque tuæ Sponsus et ille meus Charus itemque mihi
XXI. Cælicus Æther alit(a) Pangere Musa potest Musa canora canit Conditor ipse colat Nobiliore metro Pectine, voce, melo Te Veneranda Parēs	quot Mētes quot dulcis cælestis componant tot laudes collaudent	Ponere Psallere Scandere Pallade Pectine	pangant laudum texant Matrem	Feruida Cælica Pax bona	Te Sanctām tot plausus	Porta Maria Poli
XXII. Germen Iesvs olens	Pax ditans Dis Iesvs	Guttur Vellus Nectar	honorans et optat et albat et afflat	Plantat Gignit Lēgit Libat Ditat	formosum perfragrans confirmans consignans conscriptum procurans	Fronte nitente patet Crine patente nitet Laude tonante canit Voce canente tonat Pace ferente colit Mente colente ferens Iure iubente vocat
XXIII. Concelebrentq; tuas Virgineumque decus Magnificentque Poli Stelligeræque Rotæ Flammigeræq; Faces Sit Cygnosura decor Dulcis Iesvs amet	dilaudent nunc charā Te gratam dum voluūt Laus, Nomē Sic semper	Sæcula Gratia Tempora Climata Sic benè	Gnatam Sponsam Magnam plaudant	(Spes mea) Plurima Fædera	Te dignam Te Matrem	Virgo Maria Potens
XXIV. Sydus Iesvs hic est(c)	Ius dicens Lex saluans	Munus Culmen Flamen	ad altum ad Aulam ad Vrbem ad Arcton	Monstrat Pandit Munit Sacrat Promit	præcellens pergratum perpulchrū perblandum collaudans proclamans	Sole fouente micans Luce micante fouens Rege fauente calens Mente calente fauens Gente petente valens Speq; valente petens Fonte perenne salit

Hæc pauca hic adnotare circa aliquas voces, quæ fortè non bene mensuratas crediderís.

(a) *Aether*, vltimam habet longam apud Græcos: etiam apud Latinos. Sic etiam *Aër*, Lucretius,

Inde mare, inde aër, inde æther ignifer ipse.

Ecce vtrobiq; producitur ER. At corripuit Claudianus dicens,

Luculus umbroso miscebitur Aër Auerno.

Vide & P. Nicolaus ausus fuit etiam corripere Dicunt aliqui Critici, corruptum illum versum ille & loco vocis *aer*, debere legi vocem *Axis*, dicunt, fateor, sed debent probare, quæ dicunt.

(b) In vocibus *Ioseph*, *Iacob*, & similibus, cum apud Virgilium, Ouidium & Veteres Scriptores non exstent, summa libertas est.

(c) Vocem *Iesus* iam superius dimensi sumus, & habere vltimam, indifferentem multis testimonijs suasimus.

Omnia hæc Disticha recurrunt à fine Pentametri: quam ob rem P. Nicolaus secundam addidit Tabulam, quæ illa ob oculos poneret: quam ego tanquam minùs necessariam omisi; nam cuicumque Lectori erit libetum aut ab initio, aut à fine voces successiuè colligere: si enim primam Tabulæ lineam in exemplum ponamus, qui dixerit,

[Sydera, signa Poli] *Sol, Stellæ* [*Cynthia*] *Cæli*
[Flamina] *Te laudent* [*Stella Maria maris*]

poterit etiam à fine recurrere, et dicere,

[Stella Maria maris] *Te laudent* [*Flamina*] *Cæli*,
[*Cynthia*] *Sol, Stellæ* [*Sydera, signa Poli.*]

PLVS VLTRA

Proponitur & dilucidatur Circularium carminum Idea pulchrior & numerosior.

ΥΣΙΣ ΑΠΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΔΙΔΟΓΜΑΤΩΝ ΚΡΑΤΕΙ: *Natura omnibus Doctrinis (Artibus, & Scientijs) imperat*, inquit Menander: at hodie mutatis vicibus obedire iubetur: nam ΔΩΓΜΑ ΤΗΣ ΦΥΣΕΟΣ ΚΡΑΤΕΙ. *Ars imperat ipsi Naturæ*. Sanè, si Veteribus fides, Cœli sunt septem, nam & ipsi licèt terram in centro Mundi constituerent, ΑΠΛΑΝΗΝ vocarunt Stelligerum (Latinè *Firmamentum*) quòd omni illud motu destitui crederent. Solem immobilem in Mundi centro iusserunt hærere Pythagorici, quibus olim Aristarchus & nuper Copernicus adsensum præbuit, & syderibus fixis, fixis & immobilibus esse permissis, septem orbes mobiles debitis distantijs fuerunt imaginati. Nos in Physicis terram quiescere dicimus: at in Metametricis, nam & Pictorum pennæ, & Poëtarum calamo multa fingere licet, aut Solem circa terram mutando Naturam, aut Terram circa Solem naturæ inferendo violentiam Sphæras, circumuoluere perinde fuit. Hæ nobis olim erant septem: quales Cœlum Liliueldense, Cynosura, & aliæ Tabulæ repræsentarunt: quales ob oculos ponet Idea prima, quam statim pingemus. Iuniores post Regem Alphonsum, vt motus varios Syderum saluarent & exponerent, decem duxerunt globos, & his, Empyream Arcem superponentes, Cœlos dixerunt esse vndecim. Etiam his satisfaciet Idea secunda, Metametricum Mundum Cœlis vndecim fabricans. Quo plures sint in Artificiali Mundo Sphæræ, plures erunt Planetæ, & maiori versuum multitudine gloriam Omnipotentis Dei, laudesque hominum illustrium celebrabunt. Ars ergo superet Naturam, Cœlumque ditius & numerosius construat, & circa Mundi centrum tredecim Sphæras mobiles circumducat. Formam Idea tertia exhibebit. Illâ nunquam in globis aut circulis vsi sumus; &, ne pereat, eamdem impræsentiarùm, & laminis, & notis illustrabimus. [Et vel hinc collige Metametricam, sicut & omnes alias scientias & Artes, esse Infinito similes, nam humanitùs nec comprehendi, nec exhauriri possunt: & quantumcumque Rationalia se fatigent ingenia, ad illarum vltimos fines & metas peruenire non posse.] Ideas subsequentes considera. *Vide Tabulam* XVI. *B.*

IDEA PRIMA.

I	II	III	IV	V	VI	VII
Innumerabilibus	metris	ludetur	IESVS.	ornetur	lauris	insuperabilibus.
VII	VI	V	IV	III	II	I

IDEA SECVNDA.

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Angelicæ	beat	has	Musas	virtutis	honore	Bernardus,	campos	hos	fouet	Elisios,
XI	X	IX	VIII	VII	VI	V	IV	III	II	I

IDEA

IDEA TERTIA.

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII XIII
Auricomus fauet his Studijs Sol, laudat Aplanes, munit Mars radijs, et colit armipotens.
XIII XII XI X IX VIII VII VI V IV III II I

Ideâ primâ vsi frequenter sumus. Eâdem R. P. Nicolaus Lucensis Capucinus hac etiam alij. Secunda & Tertia in retrograda carmina se insinuarunt interdum, at nondum fuerunt ad Cœlos Æthereos translatæ: & ideo, ne quidpiam in hoc Volumine desideraretur, ad has ipsas ingeniosas ideas, Tabulas XVII. B. & XVII. C. delineauimus.

Vocum mensuræ notæ sunt, & seruandæ: at notandum omninò est voces II. & VI. in primâ Ideâ; IV. & VIII. in secundâ; IV. & X. in tertiâ esse [ϖ -] spondeas, aut Anapæstas; nam cæteræ nullam patiuntur varietatem.

PARS II.

POLYCYCLICA.

CCCLXX.

VLTAE et variæ figuræ sunt, quæ è circulis confici possunt, et omnibus poterimus cooptare dictiones, quæ correspondeant diuersis generibus Carminum. Vtimur Distichis elegiacis præcipuè, sunt enim dulciora cæteris et in maiori apud nos gratiâ, et possunt meliùs et curiosiùs poliri. Et quidem, duobus aut tribus circulis nimis simplex Pegma componeretur; quatuor, quinque, vel sex, aut pluribus posset curiosum et ingeniosum.

Porrò ingenium & calamum ad paginam vnam coarctarit: qui chartâ Regiâ, quam vocant, aut tabulâ maiori vti voluerit, poterit multiplicare circulos & figuras vberiores formare.

MVSA III. PENTACYCLIA.

CCCLXXI.

AEVLA vndecima exhibet Paradigma, quinque circulis conformatum, in quo ingeniosè agitur de Philosophicis Scholis (Reali, Modali, Formali, Expressiuâ, Diuinâ, Negatiuâ, etc.) quas Patribus et Doctoribus (Ambrosio, Hieronymo, Augustino, Bernardo, Thomæ, Scoto, etc.) debemus. Vndecumque inceperis, et quocumque progressus fueris carmina disticha retrograda adinuenies. Illa subscribo.

Aurelius fouet has libris Diuinis Athenas,
Impugnat cunctos, & premit hæreticos.
Indomitos terit & scrupulos componit: Athenas
Cælestis stellis has fouet Ambrosius.
Altiloquus beat hic cunctos Bernardus, Olympo
Conformat dociles, & terit indociles.
Æthereis litat hoc stellis, subtilis Aquinas
Musæon libris hoc beat Angelicis.
Impariles premit, & dociles succollat Hiberna
Gentis Sol, scrupulos hic litat eximios.

Modus componendi ista carmina ex ipsâmet consideratione et collatione patêre poterit, nam singula disticha vndecim dictionibus constant, quarum numeros et mensuram subscribo.

[- ◡ ◡ -] ◡ ◡ [-] ϖ - [- - ◡ ,] ◡ - ϖ
[- - ◡ ,], ϖ - [-] ◡ ◡ [- ◡ ◡ -]

Dictio quinta est [- ◡ ◡ ,] *Diuinus* et potest esse [-] - ◡ , *Sol clarus*, si placeat eam in duas diuidere. Septima etiam est [- ◡ ◡ ,] *Diuinus*, et potest in duas diuidi, sed modo contrario; hoc videlicet, [- ◡ ,] -, *Clarus Sol*, vt bene refluat. Pono exemplum.

Angelico datus est Thomas Diuinus Olympo,
Diuinus Thomas est datus Angelico.

Posset enim quinta et septima vox diuidi, vt conspicis:

Angelico datus est Thomas Sol clarus Olympo,
Clarus Sol Thomas est datus Angelico.

Coniungo dictiones quartam et quintam, et aliquas notandas varietates subijcio.

[--]-- ◡, *Thomas Diuinus*
[-]-]-- ◡,] *Sol nam Diuinus*
[-] --[- ◡,] *Sol mundi clarus.* dura in regr.
[---]- ◡, *Diuinus Phœbus*

Omnes hæ quatuor differentiæ, et aliæ, quas adiungere possem, sunt æquisyllabæ, et possunt penthemimerim sequi. Alias varietates curiosus Philomusus inueniet, non enim volo, aut possum, omnes persequi. Et quia hæc omnia Carmina sunt retrograda, superest, vt eadem ab vltimâ dictione relegamus. Sic inquam.

Eximios litat hic scrupulos Sol Gentis Hibernæ;
Succollat dociles, & premit impariles.
Angelicos beat hoc libris Musæon Aquinas
Subtilis: Stellis hoc litat athereis.
Indociles terit & dociles conformat Olympo
Bernardus: cunctos hic beat alti loquus.
Ambrosius fouet has Stellis cœlestis Athenas,
Componit scrupulos & terit indomitos.
Hæreticos premit, & cunctos impugnat: Athenas
Diuinus libris has fouet Aurelius.

Confer singula, et videbis dictionum omnimodam æquipollentiam.

CDXXIII.

IN schedis antiquis habeo aliud exempli, quod ante multos annos, aut puer aut adolescens scripsi: seruat rationem metri: at sensum negligit, aut qualemcumque recipit. Illud subscribo.

Æminius fluit hinc partes illapsus Eoas:
Sublimis Proceres hic regit Antipater.
Antimachus canit, & Græcos, contemnit honores
Syluanus magnos: hac fluit Asterion.
Imperium Ducis vt proceres firmemus Apollo
Succurrit: populos ars canit Archiloqui.
Alcidamas pugil vt magnos prosternat athletas
Declinat partes in Ducis ambiguas.
Antiochus regit hos populos, perturbat Achilles;
Oppugnat Græcos: est pugil Amphimedon.

Et incipiendo ab vltimâ dictione poterimus regredi et dicere:

Amphimedon pugil est: Græcos oppugnat: Achilles
Perturbat populos, hos regit Antiochus.
Ambiguas Ducis in partes declinat: athletas
Prosternit magnos vt pugil Alcidamas.
Archiloqui canit ars populos, succurrit Apollo,
Firmemus proceres vt Ducis imperium.
Asterion fluit hac; magnos Syluanus honores
Contemnit: Græcos & canit Antimachus,
Antipater regit hic proceres sublimis: Eoas
Illapsus partes hinc fluit Æminius.

MVSA IV. HEXACYCLIA.

CCCLXXII.

SYNTAXIS carminum, quæ dedimus Tabulâ XII. facillima est: nulla enim est dictio, quæ pluribus versibus inseruiat præter primam: nam in versuum concursu solet reperiri difficultas non leuis, vt sensus interruptus discurrat.

Continet igitur Tabula XII. pretiosæ Thecæ (in quam Apostolorum, Euangelistarum, nec non multorum Martyrum et Confessorum Reliquias cum veneratione recondo) Epigraphen artificiosam, in quâ hæc Carmina directa lego.

℞ *Petrus, Iacobus, Amandus,*
Martinus, Lucas ℞.
℞ *Thomas, Paulinus, Vbaldus,*
Syluester, Clemens ℞.
℞ *Magnus, Franciscus, Amicus,*
Robertus, Carolus, ℞.
℞ *Matthias, Marcus, Adauctus,*
Bernardus, Fælix, ℞.
℞ *Ianus, Norbertus, Aquinas,*
Thadæus, Paulus ℞.
℞ *Vitus, Marcellus, Ioseph,*
Matthæus, Simon

Character ℞ significat *Regnat in Empyreo*, quæ penthimeris in centro posita, omnes Hexametros aperit, et Pentametros claudit.

Eodem impetu, quo insilierunt, resiliunt; et à Pentametri vltimi fine recurrunt sic.

℞ *Simon, Matthæus, Ioseph,*
Marcellus, Vitus, ℞.
℞ *Paulus, Thadæus, Aquinas,*
Norbertus, Ianus ℞.
℞ *Fælix, Bernardus, Adauctus,*
Marcus, Matthias ℞.
℞ *Carolus, Robertus, Amicus,*
Franciscus, Magnus ℞.
℞ *Clemens, Syluester, Vbaldus,*
Paulinus, Thomas ℞.

Lucas

℟ *Lucas, Martinus, Amandus,*
Iacobus, Petrus ℟.

Seruo in nominandis Cœlitibus ordinem, quem quantitas syllabarum permisit. Omisimus *Philippum* & *Bartholomaeum*, quia nonnihil varietatis hæc nomina videientur inducere: potuimus tamen dicere.

℟ *Priscus, super astra Philipphus*
Atque Linus summo ℟.
℟ *Bartholomaeus, Amatus,*
Frotlanus, Cosmas ℟.

Et retrocurrendo subiungere:

℟ *Cosmas, Frotlanus, Amatus,*
Bartholomaeus ℟.
℟ *Summo Linus, atque Philippus,*
Astra super Priscus ℟.

CCCLXXIII.

MVLTA id genus, in tribus libris, quos scripsi adolescens, & penes me retineo, curiose delineata reperio; nolo illa sculpi in ære, sunt enim Diagrammati dato similia: &, si dentur verba, poterunt à quocumque Philomuso ad circulos & ornatum reduci. Imitatus sui illud Martialis Epigramma, quod incipit *Rumpitur inuidia*: & sic cecini.

(R) *Summos Caluinus honores*
Cernit dum Maria, (R)
(R) *Maria quod subdat Olympus*
Sydera, quod stellas (R)
(R) *Mariam Gens Cælica pulchro*
Carmine quòd laudes (R)

(R) *Diua quòd Thaumata Tellus*
Maxima nunc celebret (R)
(R) *Fidei quòd Dogmata vterque*
Propugnet Mundus, (R)
(R) *Diuos inscribat Olympo*
Christus quod nostros (R)

Et quidem magnum est Hæreticorum (et Caluinianistarum præcipuè) in Diuos, et maximum in Diuam odium: et inuidia exsecrabilis: crepant enim, dum illos vident aut honorari cœlitùs, aut coli humanitùs. Carmina, quibus hanc Inuidiam expressimus retrograda, sunt, et possunt per suorum Epicyclorum ductus oculis recurrentibus legi. Retrocursum exscribo.

(R) *Nostros quòd Christus Olympo*
Inscribat Diuos (R)
(R) *Mundus propugnet vterque*
Dogmata quòd Fidei (R)
(R) *Celebret nunc maxima Tellus*
Thaumata quòd Diua (R)
(R) *Laudet quòd carmine, pulchro*
Cælica gens Mariam (R)
(R) *Stellas quòd sydera, Olympus*
Subdat quòd Maria (R)
(R) *Maria dum cernit honores*
Caluinus summos (R)

In omnibus his carminibus ille character (R) significat *Rumpitur inuidia*: quod in centro Labyrinthi inscriptum debet omnia aperire hexametra, & omnia Pentametra claudere.

MVSA V. HEPTACYCLIA.

CCCLXXIV.

ARTE, quâ sex delineauimus circulos, possumus septem, aut octo, aut etiam plures conformare; & inscribendo verba exhibere Polycyclia Diagrammata. Habeo ob oculos Pegma septem Epicyclis compositum, & in ipso hæc Carmina in laudem Beatissimæ Virginis Mariæ.

℣ *Virtutes canto Maria:*
Dilaudo dotes ℣.
℣ *Lauros cantabo, triumphos*
Laudabo celebres ℣.
℣ *Terra Respondet Olympus*
Sydera respondent ℣.
℣ *Formant tibi Diua coronam,*
Diua tibi sertum ℣.
℣ *Lauros cano Virgo Maria:*
Dilaudo palmas ℣.
℣ *Laudes tibi Terra sacrauit*
Flora tibi summas ℣.
℣ *Plures sunt Virgo, flausse*
Diua tibi dotes ℣.

Sunt septem Disticha, septem inscribenda epicyclis: & poterunt plura esse, & pluribus etiam inscribi. Ille character ℣ dat penthemimerim, quæ centro Pegmatis inscribitur, videlicet, *Versibus innumeris*, quæ hexametros vniuersos aperit, & pentametros terminat. Recursum ad longum exscribo.

Versibus innumeris dotes tibi Diua: flausse
Virgo sunt plures versibus innumeris.
Versibus innumeris summas Tibi Flora sacrauit:
Terra Tibi laudes versibus innumeris.
Versibus innumeris palmas dilaudo Maria:
Virgo cano lauros versibus innumeris.

Ver-

Versibus innumeris fertum Tibi Diua; coronam
Diua Tibi formant versibus innumeris.
Versibus innumeris respondens Sydera: Olympos
Respondet terræ versibus innumeris.
Versibus innumeris celebres laudabo triumphos;
Laudabo laures versibus innumeris.
Versibus innumeris dotes dilaudo Mariæ;
Canto virtutes versibus innumeris.

In hoc Labyrintho dixi *Mariam* mediâ longâ: in præcedenti *Mariam* mediâ breui, vt me opinioni diuersorum attemperem; rigor enim & regulæ, petere videretur, vt media esset breuis; at vsus obtinuit in contrarium, saltem in solutâ oratione. Fui semel in pueritiâ reprehensus à Magistro doctissimo, quòd *Mariæ* nomine hexametrum clauserim: sed neque hunc rigorem laudo: puto enim alterum dici posse, & esse melius propria Diuorum nomina more communi pronunciare.

QVÆSTIO INCIDENS.

An veteres Carmina Circularia condiderint?

CCCLXXV.

Revia sunt omnium linguarum Lexica, si cum Naturæ comparentur thesauris: millenæ res carent nominibus, & multæ vno et eodem vocabulo significantur: hanc ob rem tametsi apud Veteres hanc vocem *versus cycly* reperias, non statim vis credere, illos circularia Systemata, qualia hic Apollo exhibuit, aut composuisse, aut condidisse; quia fortè alio sensu sua ipsi Carmina *Circularia* vocarunt: et vt te à dubio eximas, meum sensum et iudicium inquiris. Et ego nomen apud Antiquos, non rem inueniri respondeo; nam, vt ex Andrea Scotto *Obseruationum Humanarum lib. 2. c. 1.* constat ΕΥΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ, quæ in Photij C.P. Bibliotheca ΤΑ ΕΓΚΥΚΛΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ vocantur, à circumstantijs adiacentibus dicuntur interdum ΚΥΚΛΙΑ Carmina.

Primò enim, afferente Isidoro *lib. 6. Originum cap. 17.* triuialia, & quæ à circumforaneis decantantur carmina, vocantur ΚΥΚΛΙΑ: quia circumferuntur, & in circulo aut coronâ cantantur. Facilis enim est illius Horatiani carminis intelligentia,

Nec circa vilem patulumque moraberis orbem. nam per orbem vilem ac patulum aut vulgi coronam, aut carmen, quod in vulgi coronâ cantabatur, intelligit. Et quia Aristophanis ætate sola Dithyrambica recitabantur in choris, hoc versuum genus cœpit ΚΥΚΛΙΟΝ vocari.

Secundò, quia ΕΝΚΥΚΛΙΑ vocabantur monita & superiorum Rescripta, vnde Encyclicas literas Pontifices & Principes scripsisse legimus: Hispanus *Manifiestos* vocat: nimirum, literas, quibus iura & causæ actionum manifesta reddebantur. Hanc ob rem carmina, quæ ad omnium manus venire Poëtæ optabant, appellabant ΕΝΚΥΚΛΙΑ, *Circularia.*

Hinc patet cur Artes liberales: cur Mathematicæ, cur etiam Philosophicæ scientiæ *Cyclicæ* dicebantur. Ioannes Tzetzes in Chiliadibus artium ΕΓΚΥΚΛΙΩΝ meminit: & Porphyrius omnem Scientiarum orbem ΕΝΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑΝ nuncupauit. Hinc Aristophanis Interpres in nebulis illas Mathesos partes, quæ ab omnibus cognosci debent, vocat ΚΥΚΛΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ, *speculationes communes & vniuersales, quæ à nemine nesciri* possunt.

Tertiò carminum Protei, vt suo loco notamus, *Circulares* dicuntur, quod nullam habeant lineam, quæ esse non prima, aut vltima. Videatur Ioannes Philoponus in posteriorum Analyticorum Aristotelis Stagiritæ librum 1. vbi & aliorum Circulorum Metricorum, quos non exponit, meminit.

Nulla ex his tribus acceptionibus mihi hodie est vtilis, nam *Circularium Carminum* nomine aliam Ideam intelligo toto Cœlo diuersam: in quâ rotis conuersis nouæ succurrunt voces, & nouæ suboriuntur carmina. Vocamus ergo ΚΥΚΛΙΑ hæc Carmina, à figurâ: illa, enim aptissimè scribuntur in circulo; tametsi possint etiam ad alias figuras reduci.

NOTA.

CCCLXXVI.

Rodierunt D. Hieronymi Cacri de Velasco Poëmata, quæ quidem sunt ingeniosa & iucunda, & erudito Prologo D. Ioannis Zanaletæ honorantur. Hic quanti Poëtas veteres, Cæsares, Reges & Principes fecerint, diligenter edisserit, & inter alias hanc scribit periodum. *Optano dedico al Emperador Antonio vn Poëma, y le dio tantas monedas de oro, como versos tenia el Poëma, que eran innumerables.* Non intelligo; non quidem ratione idiomatis, sed sensûs. Latinè eamdem periodum repono, si fortè melius intelligere queam. *Quoddam Antonio Cæsari Poëma consecrauit Optanus, totque recepit aureos, quot versus continebat Poëma: & isti erant innumerabiles.* Porrò, si innumerabiles, quomodò tot, quot aurei numerati? Puto in Zanale-

ualetæ Lexico innumerabilium voce multos aut plurimos intelligi, non innumeros, & tamen ante tempora nostra, quæ Metametricam sunt nutricata, in Poemate versus plurimi non potuerunt includi; & vt potuerunt, si illos cum nostris numeris componas, fuerunt pauci. Non est in mundo Cæsar tam diues, qui sicut Opianos Antonius, sic possit nostros versus aureo præmio donare. Aureas habeat ille totius mundi fodinas: sunt steriles, vt possint non iam nummorum, sed arenarum aurearum numero nostros versus æquare.

APOLLO
ASTRONOMICVS.

Quæ radio Veteres, metimur vocibus Astra,
Solemque & Lunam carmine dirigimus.

CCCLXXVII.

Magnam Montes cum Cœlo videntur habere connexionem, siquidem et nomen communicant: nemo enim ignorat voces, *Olympus* et *Atlas* montium esse; et tamen pro Cœlo vsurpari. Ergo mirum non erit, si Parnassum transferamus ad sydera, Vraniæ que iubeamus, vt rem Æthercam Philomusos edoceat. Est igitur Parnasi Astronomia, *Ars, qua per carmina nos ducit, vt ad Solis, Lunæ (aliorum etiam Planetarum, si velis) dierum, mensium, annorumque cognitionem veniamus.* Quæ ergo lineis et numeris Mathematici supputat, versibus Apollo Astronomicus, explicat, longas Illustrium Scriptorum Tabulas ad carmina pauca reducens,

Illi autem, quot ancillantur Musæ? Vranie. Vnica vult in Cœlis esse, nec alias eò peruenire permittit. Supplebunt ergo Genij Musarum absentium defectum, et administrabunt Vraniæ.

MVSA VNICA.

CCCLXXVIII.

Ex Veterum Poëtarum carminibus Astronomiam deduxi, vt demonstrat Epistola, quam Physicæ Cœlesti adiungo. Possem etiamnum totam scientiam ad versus ingeniosos reducere. Sed quo totam fructu? Illa igitur, quæ magis necessaria sunt, reducamus ad carmina, vt possint memoriæ inhærere.

De Planetarum ordine & numero.

CCCLXXIX.

Septem sunt: et hoc ordine iuxta Ptolemæum et antiquas hypotheses peragunt suas periodos. Omnium summus est Saturnus, qui triginta annis iter complet. Sub illo auram æthercam petit Iuppiter, absoluitque periodum suam duodecim annis. Mars biennio cursum suum terminat. Tres superiores, et tres inferiores Planetas habet Sol: vnde non ineptè olim dictum.

In medio residens complectitur omnia Phœbus.

Periodum ipse suam vno anno absoluit. Sub Sole conuertitur Venus, et sub ipsâ Mercurius: et vterque etiam vno anno. Infimā om-

omnium est Luna, et orbitam suam absoluit vno mense. Horum numerum ordinemque Planetarum complectitur Metametrica hoc versu.
Errant in Cælo SIM, SVM. quibus addito Lunā.
SIM SVM. initiales sunt literæ, et ijs significatur *Saturnus, Iuppiter, Mars: Sol, Venus, Mercurius.*

De motuum mensurā agit breuiter et curiosè istud Distichon,
Si SIM triginta, bis senis, atque duobus
Annis; SVM currunt vno, quod Cynthea mense,
Hoc est SIM, (videlicet, Saturnus, Iuppiter, & Mars) absoluunt cursum suum; primus annis triginta, secundus duodecim, tertius duobus. Porro SVM: nempe Sol, Venus & Mercurius anno vno. Et Cynthia, seu Luna, vno mense.

De Signis Zodiaci.

CCCLXXX.

COELVM in duodecim signa distribuitur: potuit in pauciora vel plura, sed hic numerus antiquis placuit. Sunt illorum Nomina.

Aries.	*Libra.*
Taurus.	*Scorpius.*
Gemini.	*Sagittarius.*
Cancer.	*Capricornus.*
Leo.	*Aquarius.*
Virgo.	*Pisces.*

Hæc ipsa nomina, vt memoriā retineri possint, continentur hoc Disticho.
Sunt Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo.
Libraq; Scorpius, Arcitenēs, Caper, Amphora, Pisces
Hæ Constellationes suspiciuntur hodie in Zodiaco, nec illarum denominationes esse valde antiquæ videntur.

Sed poterimus scire, quo illæ anno fuerint Astris impositæ? Historiæ non succurrunt; & debet ratio illarum defectum supplere. Suppono, eo anno, quo nomina Stellæ sortitæ sunt, Primam Arietis non longè fuisse ab ipsâ sectione Æquinoctiali: Anno illa 1671. iuxta Obseruationis Tychonicas repereretur in gradu 28. 37. *Ariet.* cum igitur singulos gradus peragat annis 71. constat gradus 28. 37. annis 2032. compleuisse. Ab his aufer annos Christi 1671. Ergo circa annum 361. ante Christum nomina, quæ hodie retinent, Zodiaci signis sunt indita.

De Constellationibus Septentrionalibus.

CCCLXXXI.

EXTRA latitudinem Zodiaci cælantur in Boreali Orbis Aplanetici parte xxi. Constellationes, quas vt memoriæ consulerent, his versibus Astronomi complexi sunt.
Ad Boreæ partes Arcti iunguntur, & Anguis;
Post has Arctopylax; pariterque Corona, Genuq;
Prolapsus, Lyra, Auis, Cepheus, & Cassiopeia:
Auriga, & Perseus, Deltoton, & Andromeda astris
Pegasus & Delphin: Telū, hinc Aquila, Anguitenēsq;
Vide librum septimum octauumque syntaxeos magnæ Ptolemæi.

De Constellationibus Australibus.

CCCLXXXII.

IN parte Australi vltra latitudinem Zodiaci pinguntur quindecim Constellationes, quas Astronomi his versibus solent exponere.
Austrum respiciunt Orionis fulgidus ensis:
Sub pedibusq; Lepus: Canis hinc: Procyonq; Ratisq;
Argô, Hydra, & Crater, Coruus, Cētaurus, & Ara,
Et Lupus, atque Corona micans, & Piscis in vnda,
Hydrochoi, Cætusque immanior, Eridanusque.
Sunt & aliæ Constellationes nobis inuisæ, quæ infra horizontem latent. Harum aliquas denominarunt Barbari regionum Meridionalium incolæ; alias Nauarchi Lusitani & Hollandi.

De die, quo Sol ingreditur in quodlibet signum Zodiaci.

CCCLXXXIII.

MENSES duodecim sunt, duodecim signa: & anno 1660. Romani habebunt Solem ingredientem in singula signa tempore, quod sequens Tabella repræsentat.

Menses		Die	Hora	Min.	
Ianuarius	*Aqu.*	20	4		A.M
Februarius	*Pisc.*	18	8		P.M
Martius	*Ar.*	19	7	53	P.M
Aprilis	*Tau.*	19	10		A.M
Maius	*Gem.*	21	11		A.M
Iunius	*Can.*	20	11	13	P.M
Iulius	*Leo*	22	12		mM
Augustus	*Vir.*	22	8		P.M
September	*Lib.*	22	2	8	P.M
October	*Scor.*	22	8		P.M
Nouember	*Sag.*	21	1		P.M
December	*Cap.*	21	1	18	A.M

Vt sciamus, quo mensis die Sol in quodcumque signum Zodiaci ingreditur, Iosephus Langius in Elementali Mathematico istos versus proponit.
Inclyta laus iustis impenditur, hæresis horret
Garrula; grex gratus faustos gratatur honores.
Ma-

Magno ex illis labore eruitur, quod desideratur. Iubet primò, vt sequentem Abecedarium contempleris.

A	b	c	d	e	f	g	h
1	2	3	4	5	6	7	8
i	l	m	n	o	p	q	r
9	10	11	12	13	14	15	16
f	t	u	x	y	z		
17	18	19	20	21	22		

Et postea, scias in illo Disticho duodecim esse dictiones, duodecim mensibus correspondentes; ita, vt prima (*Inclyta*) correspondeat Ianuario; secunda (*laus*) Februario: &c.

Sume igitur primam cuiuscumque dictionis literam, & nota eius numerum in Abecedario: hunc numerum aufer à 30 in stylo nouo (aut à 20 in stylo veteri) & habebis diem, quo Sol in signum illius mensis ingreditur.

Et, vt hanc doctrinam adfirmet, vtitur hoc exemplo. [Si scire cupias, quo die mensis Martij Sol in Arietem ingrediatur; quia Martius, mensis tertius est, sume vocem tertiam (nempe, *Iustis*) cuius prima litera I. est nona in abecedario. Auferas ergo 9 à 30. & scies die 21. iuxta Gregorianum Calendarium Solem in Arietem, adeoque in Æquinoctium ingredi: aut etiam auferendo 9 à 20, die 11. iuxta Calendarium Iulianum.]

Displicet ista Langij regula propter duo: alterum Astronomicum, alterum Metametricum est. Peccat in Astronomiam, quia dies falsos adsignat: in Metametricam, quia magno labore nos ad examen ducit: debemus enim literæ valorem numerare, & illum posteà à 30, vel 20 subducere. Considera sequentes characteres.

	Tycho		*Lang.*		*Tycho*		*Lang.*
Ian.	20	in *Aqu.*	21	Iul.	22	in *Leo.*	23
Feb.	18	in *Pisc.*	20	Aug.	22	in *Virg*	23
Mart.	19	in *Ari.*	21	Sept	22	in *Lib.*	23
Apr.	19	in *Tau.*	21	Oct.	22	in *Scor.*	24
Mai.	21	in *Gem.*	22	Nou.	21	in *Sag.*	23
Iun.	20	in *Cac.*	22	Dec.	21	in *Cap.*	22

quos lege sic. Ianuarij die 20 Sol ingreditur in Aquarium: non verò, vt Langius vult, 21. Februarij autem die 18 ingreditur in Pisces: non verò die 20. vt Langius habet &c. Ergo loco Versuum, quos Langius dedit, hos ponamus.

Ditat cantores Nero, gentes torquet: Idore
Sume tuos: vrbis muros compinge volantes.

Et horum Artificium hoc est. [Duodecim dictiones duodecim mensibus respondent: & in ipsis prima vocalis dat diem, secunda horam. Dies apud Astronomos incipit à meridie,

Vnde	A	E	I	O	V
Stylo veteri	8	9	10	11	12
Stylo nouo	18	19	20	21	22

Et diuidendo diem in quatuor partes, significat

A *inter mediam noctem & hor. 6. matutinam.*
E *inter sextam matutinam & meridiem.*
I *inter meridiem & sextam vespertinam.*
O *inter sextam vespertinam & med. noctem.*

Quo ergo Martij die Sol ingreditur in Arietem? Respondet tertia dictio *Nero*; Solem attingere Æquinoctium, non iam 21. Martij die, sed 19. stylo nouo (9. stylo veteri) inter sextam vespertinam & mediam noctem diem enim dedit prima vocalis, & secunda horam: & hoc Romæ, anno Bissextili.

Consultò moneo, me Almæ Vrbis meridianum respicere: in alijs enim prouincijs Sol ingredietur in illud punctum aliâ horâ.

Consultò etiam moneo hanc regulam anno bissextili seruire: nam anno primo post bissextum addere debemus 6 horas: secundo 12, & tertio 18. quarto autem in Ianuario & Februario horas 24. Post Februarium autem nihil additur, quia iam intercalatur dies. Anno igitur 1661. quando Sol in Arietem ingredietur? Ingrediebatur ex Regula,

Anno 1660. die 19. inter sextam vesp. & med. noct.
ergo ann. 1661. die 20 inter med. noct. & hor. 6. mat.

Ponit Argolus diei 20, horam 1. m. 48. post mediam noctem.

De anno Bissextili.

☞ CCCLXXXIV.

SOL orbitam suam in Cœlo peragit diebus 365. & horis 6. ferè, quàm ob rem annus Solaris habet 365. dies: & ex horis restantibus quarto quoquo anno integer dies conflatur, & additur, ita vt quartus quicumque annus habeat dies 366. Dies iste inter VII. & VI. Calendas Martias interijcitur; & quia bis *sexto Calendas Martij* dicimus, ideò annos, in quibus intercalatio fit, *Bissextiles* vocamus. Vt ergo scias, An annus Bissextilis, aut quotus à Bissextili sit, vtere bis versibus.

Quatuor in partes ætatem diuide Christi;
Denique quod superest quæsitum proferet annum.

Verbi gratiâ. An annus 1650 sit Bissextilis, quæris. Diuide igitur hunc numerum in 4 partes: & habebis 412, & supererunt 2. Ergo pronuncia à Christi natiuitate transiuisse 412. quadriennia; & annum 1650. esse secundum post Bissextilem. Si autem inquiras de anno 1660. facta diuisione reperies illo anno claudi quadriennium quadringentesimum quintum decimum: & quia facta diuisione nihil remanet, hunc annum esse Bissextilem affirma.

L De

De Lunæ Ætate.

CCCLXXXV.

A Nouilunio Ætatem Lunæ computamus; & neglectâ argumenti seu epicycli exorbitantiâ medium motum respicimus, & iuxta illum procedimus. Sanè Luna 29 diebus peragit 11. signa; gr. 23. min. 32, & 30 diebus præter integrum circulum gradus 5. min. 43. Ergo mensis Lunaris habere debet plus quam 29 & minus quàm 30. dies.

Annus Solaris complectitur 12 menses Lunares et 11 dies, quos vocamus *Epactas*, quod sint residui; Vnde inuentus est Aureus numerus, seu circulus decem-nouenalis; qui ideò nomen hoc habet, quod singulis nouemdecim annis recurrat. Considera sequentes lineas,

Aureus num.	1	2	3	4	5	6	7
Epactæ	I	XII	XXIII	IV	XV	XXVI	VII
8	9	10	11	12	13	14	15
XVIII	XXIX	X	XXI	II	XIII	XXIV	V
16	17	18	19				
XVI	XXVII	VIII	XIX				

Seruiet hæc tabula vsque ad annum 1700 exclusiuè: et Aureus numerus 1. annis 1596. 1615. 1634, 1653, 1672, 1691. correspondebit. His positis,

Menses atque dies mensis si iungis Epactæ
Currenti, ætatem poteris cognoscere Lunæ.

hoc est, [Sume numerum mensium à Martio, dies mensis præsentis, & Epactam currentis anni, & summa dabit tibi Lunæ ætatē, quam quæris. Quæ si numerum 30 superet, solum excessum nume abis. Pono exemplum. Anno 1641 die 24 Iulij quam Luna habet ætatem.? Martius, Aprilis, Maius et Iunius sunt 4. dies 24. Epactæ huius anni 18. Et omnia simul sunt 46. à quibus, si auferas integram lunationem (hoc est, 30. dies) habebis 16. et dices Lunam habere 16 ætatis dies. Firmat hanc Regulam Calendarium commune, nam die 9. Iulij Epactam XVIII. reperio adeoque Nouilunium hoc anno. Ergo, si nona mensis est prima Lunæ dies, 24 mensis erit Lunæ 16.

De Anni Mensibus.

CCCLXXXVI.

MVLTA circumferuntur carmina, quibus opera rustica aut etiam medica, quæ singulis mensibus conueniunt, explicantur. In nostris Breuiarijs hæc reperio.

Pocula Ianus amat; Februarius, algeo, clamat.
Martius arua fodit; Aprilis florida prodit.
Ros & flos nemorum Maio sunt fomes amorum.
Dat Iunius fœna; Iulio resecatur auena.
Augustus spicas; September colligit vuas.
Seminat October; spoliat virgulta Nouember.
Quærit habere cibum porcum mactando December.

Possem alia subijcere; sed quo fructu paginas ineptijs onerarem? nam pleraque omnia eiusmodi carmina in metri, aut etiam pudoris leges, sæpe peccant.

De diebus mensium.

CCCLXXXVII.

QVOT dies habent singuli menses? Considera figuram præsentem supponit Februarium habere in anno communi 28 dies, et in Bissextili 29. et cœteros à Martio incipiendo per digitos manus disponit: et eos, qui in alto incidunt, 31. habere dies, et cœteros habere 30. pronunciat. De hoc argumento habemus Hispani hoc Tetrastichon.

Treinta dias tiene Nouienbre, M.A.M.I.Iul.
Abril, y Iunio, y Setienbre. A.S.O.N.D.
Veintiocho tiene el vno,
Ylos demas treinta y vno.

quod reponit Latinè istud Tristichum.

Triginta September habet; totidemque Nouember
Iunius, Aprilis; Viginti Februus octo;
Vnum & triginta reliqui. - - ◡ ◡ - -

De Calendis, Nonis, & Idibus.

CCCLXXXVIII.

MODVS erat dies numerandi apud veteres, qui plus fastidij, quàm vtilitatis importat, & ideò à multis eruditis reiectus. At omninò ignorari non debet, vt veterum scripta intelligamus.

Non numerabant Romani elapsos dies, sed restantes ad Nonas, Idus, seu Calendas. Res est nota & præcipuè Ecclesiasticis; nam in Breuiarijs vtrumque modum dies numerandi retinemus. Porrò à Nonarum numero, cæteri dependebant, quoniam post Nonas numerabant Romani octo dies ad Idus, vnde prodijt ille versus.

Octo tenent Idus menses generaliter omnes.

Et post Idus cæteros omnes dies denominabant à Calendis. Vt rem bene percipias, proderit istud Tristichum.

Sex Nonas Maius, October, Iulius, & Mars
Quatuor at reliqui; dabit Idus quilibet octo:
Inde dies reliquos omnes dic ante Calendas.

Penultima vox vltimi versûs me monet, vt sciam cur, *quarto*, *tertio*, *pridie*, *Calendas*, *Nonas*, & *Idus* dicamus: subintelligitur enim præpositio *ante*, idem enim est dicere *octauo Calendas*, ac *octauo ante Calendas*. Quam ob rem idem erit dicere *postridie Calendas*, quàm *vno die post Calendas*.

Et

Et hîc obiter notandum est Viros eruditos sæpe errare, cùm veniunt ad mensem Decembrem: nam Calendæ, à quibus sumitur denominatio, sunt anni sequentis: quam ob rem idem erit subscribere, *Die 25. Decembris anni 1660.* & hoc more communi, ac more antiquo, *Octauo Calendas Ianuary anni 1661.* nam illæ Calendæ & ille Ianuarius non sunt anni 1660. sed sequentis. Et hoc nolis obliuioni mandare.

De Calendario.

☞ CCCLXXXIX.

MVLTI Authores, vel vt consulerent memoriæ, vel vt ingenium suum ostenderent, Calendarium reduxerunt ad carmina: sed non singuli magnâ felicitate. Aliquorum numeros producemus, & quid in illis desideremus, breuiter adnotabimus.

Poëta quidam antiquus versus istos composuit, qui fuerunt olim apud doctos in pretio, & hodie in plurimis libris leguntur.

IANVARIVS.

Cisio Ianus Epi sibi vendicat Oc. FeLi MarAn.
Prisca Fab. Ag. VincenTi PauLo nobile Lumen.

FEBVARIVS.

Bri Pur. Blasus Ag Dor Febr n ab Scholastica Va-
Iuli coniunge tunc Petrum Matthiam inde. (lent.

MARTIVS.

Mattius Adria perdecoratur Gregorio Cin.
Gertrud Alba BENE iuncta Maria genitrice.

APILIS.

April in Ambrosy festis atque Tiburci
Et Valer Sanctique Geor. Marcique Vitalis.

MAIVS. *(Soph.*

Philip Crux Flor Goth. Ioan Latin Epineser &
Maius in hac serie tenet Vrbani pede Crispan.

IVNIVS.

Nic Marcelli Boni dat IVN. Primi Bar Girini Vi.
Mar Prothos AL Sācti Ioā. Io Dorle Pe Pau. (teq;

IVLIVS.

Iul Visces Vdal. Oc VVi Kili Fra Bene Margara post
Al Arnulphus Prax Mag. Ap. Cris. Iacobiq; Fel, Adō.

AVGVSTVS. *(Hyp. Eu.*

Pe Stepti Stepti pro Do. Sixt Aph Cyrx Lau Tribū
Sūpti O Agapiti Timme Bartholo Ruf. Aug. Col. Aucti

SEPTEMBER.

Egidiū SEP habet Nat. Gorgō Prothici Crux. Nic. Eu
Lambertique Mat. Mauritius & D. AVVen. Mich.

OCTOBER. *(Hier.*

Remiq; Franciscus Marcus Di Gerartiq; Calixt.
Galle Luces VVil VuSeSeRa Crispini Simonis Qui

NOVEMBER. *(tyq; &*

OMne Nouember Le VVi Qua Theo Martin Brio-
Post hac Eliza CeCleGris Katharina Sat. An.

DECEMBER.

December Barba Nicol Concept & alma LVcia
Sanctus abinde Thomas modo NASte Ian Pu
(Thoma Sil.

Displice in isto Calendario Sanctos nominandi barbaries; nam dum initia nominum producit, videtur Author Arabicè potiùs scribere, quàm Latinè. Prætereà multos Sanctos proponit, quos communia Calendaria non habent: & tandem cùm docemur quo mense cuiusque Diui celebretur solennitas, non docemur, quo die.

☞ CCCXC.

VIDERVNT hoc & obseruarunt multi, non tamen omnia correxerunt, quæ digna spongiâ iudicarunt. Meliora præcedentibus sunt, sequentia carmina quæ Venerabili Bedæ attribuuntur; non tamen talia, vt placeant.

Cisio Ianus Epiphanys dic dona Magorum
Vincit ouans Agne, noua Paulum lumina vertunt.
Et purgata parens ad templum ducit IESVM,
Sede doces Sacra cum Petro Matthia gentes.
Euocat ad Studium puerile Gregorius agmen
Aeterni Partus gnatum Maria tenet aluus.
Præsulis Ambrosy laudes imitare Sacerdos
Et pellant equites Georgi more Tyrannos
Læta Crucis, Helena reperit pia Cura trophæa
Vinea quam floret plebs Vrbanum Celebrabit
Ardua Solis equos trahis ad Fastigia VITE.
Agni Monstrat vnus sed Baptistes tibi Petre.
Iam Maria Sobolem Baptista salutat in aluo,
Afficit Herodes nece Iacobum Zebedeum.
Vincula Post Petri, Patitur Laurentius ignes,
Impie mœche dabas meretrici Colla Ioannis.
Aegidius celebrat Mariæ Virginis ortum.
Quo Combusta die Solymorum monia narrant.
Christe tuas leges Geltis Dionysius Affert,
Scriptis Luca tuis fruimur, docuit Simo persas
Pannonius docuit Gallorum Martius oras,
Fertilis Elizabeth Cantat Thuringia laudes,
Post Casti Sacra Nicolai longissima nox est
Faustadies celebrat tibi Christum Virgine natum.

☞ CCCXCI.

NON videtur possibile & labij nitorem & rerum varietatem & proprietatem coopta c. Sūt qui Georgij Leonis Doctoris Medici Calendariū collaudent; sed quia nondum vidi, quid in eo commendatione dignum sit, iudicium meum suspendo, & eius periodos produco. *(Antonias*
Circumcisio Magos mittit ad Christi Cunabula;
Agnus subit, Paulus fidem suscipit. (lexsqui
Se purgat nunc Agatha, nunc nudus prodibit Va-
Ver nunciabit Petro Matthiæ sortem.

Martius Adriano verrat atque Gregorio, quod Gertrudis & Benedictus annunciant Virgini, Aprilis Ambrosio gaudet, cui martyr Tyburtius prædixit mox futuram Marci stationem. Iacob Crucem inuenit, obtruncatur Pancratius: Iucundum Iam Ver præterijt Vrbano redit æstas Nicomedes Bonifacio fœnum reportat: Vitus segetem mox Promittit Baptista atque Petro. Iam Maria affert messem, Cyrillus metet vt Cererem in horrea Magdala, Iacobusq; reportent. Petrus Cathenis stringitur, dum Laurentius & Maria ad Cœlos Vocant cũ Bartholomæo Ioannẽ, Aegidi letus gaude Maria nata est, Crucem exaltent Cuncti, Matthæo Volat Obuiam Michael. Bauonem Franciscus monet, prouideat dus abyemi: Lucas iam pluit: Seuerinus flat: Simon gelat. Omnes Sancti exultate, adest Martinus musto madidus: Elizabeth Profert Catharæ amphor And. Iã vellit Barbã Niclaus; Concip. Virg. dũ oculo cæc: Credite Thomas Christo: Nascitur mundo Deus.

CIrcumfertur authore incerto aliud diuersũ Calendarium; in quo, si characteres maiores à minoribus distinguas, in illis festa inuenies, in istis sensum congruum, & contextui curiosè respondentem. Lege et considera, vtrùm omnia tuo desiderio correspondeant.

IANVARIVS.

ANnua festa MAGOS ERItrea per arua repor- (tant
AddeFABamVINcens dat PAVLus grandia farra

FEBRVARIVS.

Cum MARia quarto purgatur februa serVA,
Bis sextum geminat, cũ PETro MATThias ortũ

MARTIVS.

Nocte dieq; pari cum dat breue GREGOrius Ver,
Viscera diuino flatu MARia tumuerunt.

APRILIS.

Cùm videt AMBrosium per noctis sidera TIBVrs,
Sæpè dedere famem GORGi MARCsque pruina.

MAIVS.

LIPPe CRVCem, fers Iane sitim frigora SOLuis,
Si vincunt pluuia dabit VRBano mala Pape.

IVNIVS.

Flore rubens BONus est MEDArdus, & Viuida (Vitis
Verso Sole tumens cum BAPTista tibi PETre.

IVLIVS.

It visens VDus m. te CHILo Camina maritis,
Stella nocte tua, PECCatrix IACObe resurgit.

AVGVSTVS.

Petrus adest, dat SEXtauros, da LAVRe Coronas,
Astra petit Genitrix, tibi Barthole cedit ADolphus.

SEPTEMBER.

CERuus amore furit, NAScens dea, surge CRV- (Cendum,
Nox æquat, cum Mattheo sere ingera MICal.

OCTOBER.

Spumantes FRANcisce lacus DIONisius implet
GALLO LVCifer vndecimus Secat SIMonitem.

NOVEMBER.

OMNia dura LEuat tuus à MARTine lyceus
Dicat tò PRÆsens dicat CASTi ja peAn.

DECEMBER.

Excute BARba NIuem, MARia tibi BRVma re- (duxit
Iam Credat DIDYMVS, iam nascetur DEVS orbis.

Sed neque hoc Calendarium placet, et ideò aliud subiungamus.

Amplissimi & Reuerendissimi Domini,

D. PETRI FRANCISCI PASSERINI, &c.

CALENDARIVM.

☞ CCCXCII.

EXSTAT in ingeniosissimi et eruditissimi illius libri, qui *Schediasmata Academica* inscribitur, tertiâ parte. Illud *Symbolicum & Syllabicum* Author appellat et potuit grandiori vocabulo, est enim Opusculum elaboratissimum, cui nullum simile apud Scriptores reperias. At voluit Passerinus potiùs eruditus, quàm superbus videri, et ideò Aureum istum Libellum altis Nominibus insignire non voluit. Totum in illo Annum ingeniosè comprehendit: nempe duodecim elegantibus Distichis, quibus demonstratur clarissimè breuissimèque,

Cui mensi Disticha conueniant?
Quot diebus menses singuli constent?
Quot festos dies contineant?
Quæ Sanctorum aut Festorum, quæ celebrantur, sint nomina?
Quo die celebrentur?
Quo denique mense singulæ anni tempestates incipiant?

Volui D. Passerinum post alios Authores producere, vt collatione factâ videat Lector, quantum

tum ille superat vniuersos: omnia enim, quæ in cæteris desiderabam, in Disthichis eius reperio. Sequar igitur editionem Placentinam anni 1650. incipiamque ab ipsamet Dedicatoria, nam et ipsa est erudita et elegans, et Lectoribus prodesse poterit.

Illustrissimo D. D. Carolo Aloysio Scapio Senatori Bononiensi.

DEmetrio suo Athenienses (Illustrissime Senator) ad æternam tanti ducis memoriam, & gloriam, quot anni dies numerabant, tot statuas statuerunt, vt nulla per annum abiret dies, quæ propriam non haberet statuam, perpetuum cum honoris ornamentum, tum amoris monumentum. Eximijs in me Tuis benignitatis officijs, ac beneficijs grati ego animi non vicem, sed vocem aliquam redditurus, Athenienses audacter æmulatus, quot illi Demetrico suo amantissimo, totidem Tibi Domino meo benignissimo non statuas, sed syllabas dedico, vt quemadmodum singulis anni diebus singulæ respondent Calendarij syllabæ, ita Tu non Demetrium, sed Deum ipsum sapienter imitatus tum singularem in me Tui memoriam, ac cultum benignus agnoscas, tum pauperum minuta non dedignatus virium mearum exilitati benignius ignoscas. Obscurum est alicubi meum istud Calendarium: sed quonam clariore, Clarissime Vir, elucesceret in lumine? Tu enim non modo Tuo in stemmate, animi Tui symbolo, cæruleum celas Cœlum, & Christallinum condis candorem: sed Tua in luce lumina, Tuoque in sinu summa omnia complecteris; è summa namque antiquissimæ, nobilissimæque SCAPPIORVM Familiæ luce in lucem editus clarissimis prognatus Maioribus, amplissimis natus è parentibus, summis functus Patritiorum numeribus, summis auctus Senatorum honoribus, summum auitæ Tuæ nobilitatis lumen Vitæ Tuæ meritis & moribus, perpetuis veluti splendoribus, amplificas. Munusculum igitur quod peramanter obtuli perhumaniter excipe, meque ipsum, vt facis, fouere perge, ac protege, quod diutius vt facias, fac melius, vt voueo, in dies valeas, & diutissimè viuas.

Plac. Id. Ian. M. DC. L.

Addictiss. & Obstrictiss. Ser.
Petrus Franciscus Passerinus.

LECTORIBVS AVCTOR SAL. ET FEL.

VIsum tenearis Amici. Per quietem audire mihi visus sum, qui vix audito syllabici nostri Calédarij nomine, vtpotè exotica omnia adunco soliti suspendere naso, in me acriter exclamarent. O vere syllabicum immò abecedarium & caput & Calendarium. O nimiam tanti laboris, & temporis in re tam futili iacturam! quibus ego biliosus homo dum pariter, vt par pari referrem, exclamando respondebam, ò verè plusquam sesquipedalia maledicorum ampullariorum verba me aeris verbera! ò nimios nouarum rerum omnium osores iniquissimè nasutissimos! maledictis cumulatè repensurus illicò expergiscor: ita mihicum somnoriniis. hisce Phantasmatis somnus ipse Deorum innocentissimus agendum censuit; at verò iam mihi vobiscum, vtpotè vigilanti cum amicissimis, longè aliter res erit, quando enim mysticam hanc nostram Ephemeridem paucularum horarum succisiuam opellam, æqui, bonique consulentes, tam benignè intuemini, latentia Disticis mysteria patefaciam. Tot ea in primis constant syllabis, quot mensium singuli dies. Festorum dierum primæ syllabæ ijs quæque in syllabis, quæ suis in mense diebus respondent, grandioribus exaratæ literis collocantur, vt suis omnes fixæ locis facilius cognoscantur, memoriæque tenacius inhæreant, quibus nulla alia in eo Disticho similis syllaba reperitur, ne eiusdem syllabæ repetitio erroris ansam præberet. Distichorum singula sui nomen Mensis inclusum habent, vt in quem illa conueniant, nullo negotio videri possit. Verborum sensus aut anni per id tempus tempestatem, aut certè ad eruditionem, & pietatem apta continebit. Denique vt in syllabis numerandis ambiguitas vitetur, omnis hic Synalæphe & Ecthlipsis vitatur. Cæterùm quod in eis contortum, ac difficile erit, rei difficultas, quæ manum ad opus admouenti abunde patebit, excusare poterit, & quod dissonum, iucunda artificij nouitate, vt spero, compensabitur.

Valete.

IA-

IANVARIVS dies habet 31.
CIRCumagatur EPistola primo strenaque Iano.
ANTiquos SEquimur, modo PAVper census abundet.

FESTA *Ianuary*.
Disticho comprehensa.
Die, 1 CIRCumcisio Domini.
& 6 EPiphania Domini.
Syl- 17 ANTonij Abbatis.
laba 20 SEbastiani Martyris.
25 PAVli Apost. Conuersio.
Epistola) quia ineunte anno boni ominis gratia Amicis salutem dicere, & absentibus literas dare solemus.

Primo Iano) 1. sub principium Ianuarij, vt primis labris, primo Vere &c.
Strenaque) Nomen, ait Symmachus *Epist. 35. lib. 10.* indicio est, viris strenuis hæc conuenire ob virtutem.
Antiquos sequimur) Kalendas, inquit idem Symmach. *ibid. Epist. 27.* Anni Auspicies, quibus mensium recursus aperitur, impertiendis Strenis dicauit antiquitas.

FEBRVARIVS dies habet 28.
ImPVRI perAGant, ad id APtus mensis habetur,
FEBRua: CONducens hoc (claMAT Virgo) suasi.

FESTA *February*.
Disticho comprahensa.
Die 1 PVRificatio Beatissimę Virginis Mariæ.
& 5 AGathæ Virginis & Martyris.
Syl. 9 APolloniæ Virginis & Martyris.
laba. 19 CONradi Confalon Plac.
24 MAThiæ Apostoli.
Febrva) Februum Sabinorum lingua Purgamentum dicebatur, & à Februis Februarius appellatus est. *Impuri peragant*) nam Februa, quibus malefactorum conscientiæ lustrari delerique peccata credebantur. Ouid. *Fast.*
Virgo) i. Maria Deipara, quæ postridie Calhuius mensis templum ingressa rite lustrari voluit, etsi nec illustrius quicquam ipsa fuit, nec purius, vt nos ad idem suo conduceret exemplo.
Suasi) Dissyllabum hoc loco est, & versus Spondaicus; sed bissextili anno trisyllabum fit, &, vt anno dies, ita versui syllaba superadditur, & tum versus desinit esse Spondaicus.

MARTIVS dies habet 31.
MARS reuoCAS ver: nix AQVeis fugit impigra plantis
Vt MaIOra BENignior ANNus commoda præstet.

FESTA *Martij*.
Disticho comprehensa.
Die, 4 CASimiri Confessoris.
& 7 AQVinat. Th. Doct. Angelici.
Syl- 19 IOsephi Sponsi S. Mariæ Virginis.
laba 21 BENedicti Abbatis.
25 ANNuntiatio B.M. Virginis.
Reuocans ver) quia Martio mense trimestre veris tempus reuocatur, vt Astronomorum sententiam sequamur, quam docet Clauius *Comment. in cap 2. sphær.* cum Sole ingrediente signum Arietis incipiat ver.
Nix fugit) quia ex Virgilio 1. Georg.
Vere nouo, gelidus canis, cum montibus humor. Soluitur, &c.
Benignior) quia ex Ouidio 1. Fast.
Tunc blandi Soles, &c.

FE-

APRILIS habet dies 30.
Quam FRAgilis florum constantia LEnis APRILIS
Quos florere, videsque GEmens MARCescere PEr SE!

FESTA *Aprilis*.
Distic ho comprehensa.
Dies 2 FRAncisci de Paulâ Confess.
& 11 LEonis Magni Papæ.
Syl. 23 GEorgij Martyris.
laba 25 MARCi Euangelistæ.
29 PEtri Martyris.
30 SEnensis Catharinæ Virg.

Fragilis) quia, vt Florentissimus Elegantiarum, & Gratiarum, quin etiam Floræ ipsius Auctor Io. Baptista Ferrarius floride dixit in sua Ætate Florea, *Fragile Floris decus est, & fugacissima Florum formositas* . . .

Marcescere) quia flos non modò citò perit, nam

Sole oriente oritur, Sole cadente cadit; sed sæpe alios etiam perimit, cùm *multi crebris floribus perfusi, eorum copia expirarint*, quod me nuper ex Barthio docuit Eruditissimus & elegantissimus Vir Angelicus Aprosius, aliàs Scipio Glareanus, in suo Scuto Rinaldi *cap.* 19.

MAIVS habet dies 31.
PHILtrum CRVx; MOriens pereGRE venientibus illam
Obtulit, vt redament, Christus NEc MAIVS habebat.

FESTA *Maij*.
Disticho comprehensa
Dies 1 PHILippi,& Iacob.Apostoli.
& 3 CRVcis Inuentio.
Syl. 4 MOnichæ Matris S. Augustini.
laba 9 GRegorij Nazianzeni.
16 Nerij Philippi Congreg. Oratorij Fundat.

Philtrum) est quicquid alteri eo animo datur, vt cum ad nostri amorem inducamus. Crux autem Christi Philtrum est, quia ea ad Christum redamandum nos inuitat, qui prior dilexit nos.

Peregrè venientibus) idest, mortalibus omnibus, qui in hac lachrymarum valle peregrinantur. Vt autem *Peregrè* significat tam motum de loco quàm ad locum, ita Crux tam in vitam, quàm de vita properantibus à Christo oblata est.

Obtulit) quia ex Ambros.serm.de Pass.Author pietatis in Cruce pendens testamentum condidit singulis pietatis opera distribuens: Apostolis persecutionem, Iudæis corpus, Patri Spiritum,Virgini Paranymphum, Latroni Paradisum,Peccatori Infernum.Christianis verè pœnitentibus Crucem commendauit.

Nec maius) quia *vile præ Cruce aurum est*, ex doctissimo Nouarino *in Vmbra Virginea lib.4. cap.*49.

IVNIVS habet dies 30.
IVNIVS arsit, in igne videBAR; at ANTe caloris
Vim PROmet quALem? malOr vis ylla rePErta?

FESTA *Iunij*.
Disticho comprehensa.
Dies 11 BARnabæ Apostoli.
& 13 ANTonij de Paduâ.
Syl. 19 PRGtasij & Geruasij Martyrum.
laba 22 ALoysij Gonzagæ Soc.Iesu.
24 IOannis Bapt. Natiuitas.
29 PEtri & Pauli Apostolorum.

Iunius arsit) Æstatis feruor indicatur, nam æstiuum trimestre hoc mense inchoatur.

Ante) pro *antea*, sic Virgil. Ægl. 1.
Ante leues ergo pascentur in æthere cerui.

Vim promet) quia adulta, & virili ætate fortior illius feruor esse solet.

Ma-

Maior) nam ex Ouid. 15. *Metam.*
Transit in æstatem post ver robustior annus,
Fitq; valens Iuuenis, neque enim robustior ætas,
Vlla, nec vberior, nec, quæ magis ardeat, vlla est.

IVLIVS dies habet 31.

Quod VIS imperium tenuit, cumulumque BONorum
IVLIVS, inde MAGis se IACtANt quotquot ab illO.

FESTA *Iulij.*
Disticho comprehensa.

Die, 2 VISitatio B.V. ad Helisabeth.
& 14 BONauen. Doctoris & Cardinalis.
Syl- 22 MAGdalenæ Mariæ.
laba 25 IACobi Apostoli.
26 ANnæ Matris B.V. Mariæ.
31 LOyolæ, i. Ignatij S. I. Fundatoris.

Ab illo) i. à Iulio, id quod de Quinctili mense dictum videtur, qui à Iulio Cæsare tum nato Iulius dictus felici nomine, ac omine gloriatur, *Nonnulli enim* ait Caussinus de Eloquent. l.4 c.39. *curiosius notarunt fatalem quemdam nominum cum rebus consensum. Duo Attyes illustres fuerunt, vterque ab apro interfectus est. Cæsares, quibus Cay prænomen fuit, ferro periere,* &c. Sic eloquentissimè nuper, ac ingeniosissimè lusit Doctissimus Vir Hortensius Pallauicinus in suis Austr. Cæsarib. *Tu,* inquit *Tua, Tuorumque gloria, cui nomen ipsum* MARIÆ ANNÆ *imperium, & gratias loquens, non solùm pro præsagio, sed & pro historia & panegyrico, est, &c.*

AVGVSTVS dies habet 31.

PErbreue DOgMA TRAham: tibi LAVs AVGVSTIOR AStRO,
Veste ruBER quod sol es BARtholomæe DECora.

FESTA *Augusti.*
Disticho comprehensa.

Die 1 PEtri ad Vincula.
& 4 DOminici Confessoris.
Syl. 5 MAriæ ad Niues
laba 6 TRAnsfiguratio Domini
10 LAVrentij Martyris.
15 ASumptio B.Virginis Mariæ.
16 ROchi Confessoris.
20 BERnardi Abbatis.
24 BARtholomæi Apostoli.
29 DEcollatio Ioannis Baptistæ.

Dogma traham) i. colligam hanc breuem sententiam, Quò difficilior victoria, eò maior gloria.

Augustior astro) i. Sole splendidior, quia, *Fulgebunt iusti, sicut sol, in regno Patris eorum* Matth. 3.

Veste) i. pelle, quæ D. Bartholomæo adhuc viuo crudeliter detracta.

Ruber) i. cruentus, & rubicundus ob excoriationem Martyris à Carnifice factam.

Decora) i. purpurea, regali, & Principe digna, quia non murice, sed Apostoli sanguine tincta.

SEPTEMBER dies habet 30.

Fructibus autumnum vix NATe TOt impiger EXples
SEPTEMBER, quot aMAT MAVors feritatis aMICos.

FESTA *Septembris.*
Disticho comprehensa.

Die, 8 NATiuitas Beatissimę Virginis Mariæ.
& 10 TOlentinatis Nicolai.
Syl. 14 EXaltatio S. Crucis.
laba 21 MATthæi Apostoli, & Euangelistæ.
22 MAVritij, & Soc. Martyrum.
24 MIChaelis Arch. Dedicatio.

Fructibus) quia September Autumnalis mensis est, ac proinde nos magna fructuum copia locupletare solet.

Mauors) i. Mars per epenthesim licet alij

Mar-

Martem quasi Mauortem per syncopen dictum velint. Mamers à Sabinis vocabatur, et Gradiuus etiam à gradiendo, et serpendo dictus est, ideoque Marti Gramen sacrum erat, quia ex Gramine ortus credebatur, vel quia Gramen ex humano cruore procreatur, vel denique quia Gramen *vivax*, et *inexpugnabile* dicitur, quod Marti conuenit, vt optimè tradit Thuilius Mariæmontanus *in Embl. 26.* Alciat. etc.

Quod amat) Mars enim Martiales, et Bellicosus bellicosos amat vnjuersos.

OCTOBER habet dies 31.
Otia FRANge pedum modulis OCTOBRIA TExtis,
Et LVCra rus VRbana dabit, Parnas'sia proles.

FESTA *Octobris*.
Disticho comprehensa.
Die, 4 FRANcisci Assisiatis.
& 15 TEresiæ Virginis.
Syl. 18 LVCæ Euangelistæ.
laba 21 VRsulæ, et Soc. Virginum et Martyrum.
28 SImonis, et Iudæ Apostolorum.

Otia) 1. Vacationes autumnales.

Frange) Misce, et tempera otia leuiusculis humaniorum literarum negotijs, ne aut ingenium graui, & assiduo labore nimium lassescat, aut nimio prorsus otio torpeat, & hebescat.

Pedum modulis) carmina texendo, & amœniores musas excolendo.

Vrbana lucra) 1. progressus Academicos, dum grauioribus studijs operam damus.

Rus) 1. rurestre otium, vacationum enim tempore, vt moris est Academijs vrbanis ad otiandum foras exitur.

NOVEMBER dies habet 30.
SAt, DE me CARa tibi, tegens MARtine NOVEMBRIS
Lux, ob id vt PRAE te nil duCAT sidera titAN.

FESTA *Nouembris*.
Disticho comprehensa.
Die, 1 SAnctorum Omnium.
& 2 Defunctorum Commemoratio.
Syl. 4 CARoli Archiep. Mediolanensis.
laba 11 MARtini Episc. Turonensis.
21 PRÆsentatio Beatissimæ Virginis.
25 CAThatinæ Virg. & Martyris.
30 ANdreæ Apostoli.

De me cara) 1. abscinde tibi pallij tui partem licet ea tibi cara sit, vt eâ pauperem induas.

Sat tegens) 1. adhuc altera discissi pallij pars te satis operit.

Nouembris lux) quia dies festus D. Martino sacer vndecimum huius mensis diem illustrans, Mensem ipsum exornat, ac splendidiorem facit.

Ob id) 1. dum, vt inopi consuleres, te ipsum spoliasti, factus es tam nobilis ac illustris, vt stellis & Sole ipso speciosior, ac pretiosior euaseris. Videatur in hanc rem Pulcherrimum doctissimi, ac disertissimi P. Masculi Encomium *tom. 1. die 11. Nouemb.*

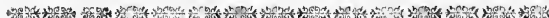
DECEMBER dies habet 31.
NeXA gelu quoNIAM, CONCretaque barba DECEMBRI,
Mi tuus his THOrax vtiNAm siet, IOb, IN abysSis.

FESTA *Decembris*.
Disticho comprehensa.
Die, 2 XAuerij Francisci Ind. Apost.
& 6 NIcolai Episc. & Confessoris.
Syl. 7 AMbrosij Episc. & Doctoris.
laba 8 CONCeptio Beatissimæ Virginis Mariæ.
21 THOmæ Apostoli.
25 NAtiuitatis Iesu Christi.

26 STEphani P. otoma. tyris.
27 IOannis Apost. & Euangelistæ.
28 INnocentium Mart.
31 Silueſtri, Papæ, & Conf.

Nexa gelu &c.) quia December barbam ipſum habet imbre madidam, niue candidam, & glacie gelidam, quæ tempeſtatis hybernæ præcipua indicia ſunt.

Mi tuus &c.) i. vtinam, Sanctiſsime Iob, thorax Patientiæ tuæ mihi quoque præsto ſit in hisce ærumnarum abyſsis, ac temporis intemperie, vt armis tuis armatus aduerſa omnia patienter perferam. Sua enim habent Christi milites Arma, & Præſidium, quæ Copioſiſsimè, vt cætera ſolet omnia, in ſuo Præſidio Romano ſumma cum eruditione Io. Petrus Crescentius, *Quo, vt Corona Nobilitatis Italiæ, & Amphitheatrum* ipſum *Romanum* iam nunc toti teſtantur Orbi, *non ingeniosior, & facundior alter*.

Legiſti Lector Candide Doctiſsimi Paſſerini Calendarium: ingenium Authoris veneratus applauſum & admirationem pependiſti. Ergo perge vlterius, vt cetera, quæ te docet Aſtronomicus Apollo adiſcas.

De Indictione.

CCCXIII.

EST Annorum xv. reuolutio ob tributa inuenta. A 24 die Septembris incipit ex Imperatorum decreto: quo videlicet tempore ob frugum maturitatem tributa optime pendi poſſunt. Pontifices verò, vt cum annis Natiuitatis Christi concordaret à 25 Decembris illam computant. Scire hoc debent Tabelliones actuarij & Notarij Pontificij & Cæſarei, ne in deſignandâ oberrent.

Chriſtus natus eſt Indictione iv. Ergo, vt ſcias Indictionem anno correſpondentem, annis æræ Chriſtianæ adde tres annos, & reſultantem numerum diuide per 15 & reſiduum erit quæſita Indictio. Quæratur iuxta hanc Regulam Indictio anni 1582.

Annus Christi.	1582
Numerus addendus.	3
Summa	1585
Et diuiſa per 15. dat	105 (10)

Ergo ab anno illo, cuius reſpectu primus Christi fuit quartus ad annum 1582 tranſierunt 105 integræ reuolutiones, & ſuperſunt 10. anni. Ergo anno 1582. Indictio eſt 10. Similiter hoc anno 1661 Indictionem quæramus.

Annus Christi.	1661
Numerus addendus.	3
Summa.	1664
Et diuiſa per 15. dat	110 (14)

Ergo ab eodem illo tertio ante Chriſtum anno ad 1661. fuerunt 110. integræ reuolutiones, & 14 anni. Hoc igitur anno 1661. eſt Indictio 14. Regulam hanc Chronographi ad numeros ſequentes reducunt.

Si tribus adiunctis Domini diuiſeris annos,
Ter tibi per quinos, Indictio certa patebit.

Etiamnum Indictiones in vtroque foro (Pontificio & Cæſareo) numeramus. Sed cur? Quia ſic ſolebat fieri, cum ſpberat ratio.

De Quadrageſima.

CCCXCIV.

IEIUNIUM Quadrageſimale à Cinerum die, quæ in feriam iv. poſt Quinquageſimam incidit, ad diem Paſchatis excluſiuè protenditur: haberque Dominicas ab initio Miſſæ, quæ in illis cantatur, notatas. Dicuntur enim I. *Innocauit*, II. *Reminiſcere* III. *Oculi*, IV. *Lætare*, V. *Iudica* (Paſsionis) VI. *Oſſana* (Palmarum)

Vt notarentur hæ Dominicæ Germani has dictiones poſuerunt. *Ins Richters Ofen Liegen lange Palmen.*

Latini has. *Mors Imperat Regibus, Odiſam Linguam Iudæcas Omnipotens.*

Sententia Latina eſt opportunior, nam Germanica tantùm deſignat Dominicas, Latina autem & ferias numerat, nam prima dictis *Mors*, quatuor ferias ante Quadrageſimam exhibet: & reliquæ ſunt heptagrammatæ, vt hebdomadæ diebus reſpondeant: quas ad verſus ſequentes reduximus.

Mors Iuuenes Repetas: Ornabit Laurea inermes Palma-ue.

Poſteà ſequitur Paſcha, quod à tempore verno, in quod incidit, *Paſcua deflores*, ab Hiſpanis vocatur.

De Aduentu.

CCCXV.

PRima Aduentûs Dominica, aut eſt Dies S. Andreæ, aut Dominica huic feſto proxima. Conſidera ſequentes numeros. *Nouemb.* 27. 28. 29. 30. *Decemb.* 1. 2. 3. b c d e f g A.

Si

Si enim litera Dominicalis sit B. prima Aduentûs Dominica erit die 27: si C, 28: si D, 29: si E, 30: nempe ipsa Sancti Apostoli die si F, 1 Decemb. si G, 2: et tandem, si A, 3.

Nihil, vt puto, potest clarius tradi. Interim Clauius, et ex eo Origanus *tom. 1. Ephemeridum*, qui Introductorius est, *part. 1. cap. 4. pag. 86. §. Finitur.* hanc Regulam ingeniosè obnubilant. Verba Origani dabo.

[Iuxta doctrinam Clauij *cap. 7. libr. 3. Apologiæ*, in Indicis 7. articulis fiat numeratio, et in radice indicis collocetur 27. iuxta versum,

Viginti septem sibi radix Indicis aptat.

in secundo articulo 28, in tertio 29. in summitate 30. post in quinto articulo sub vngue 1, in sexto 2, in septimo 3: ac tandem iuxta initiales literas cuiuscumque dictionis harum septem in versu,

Bella etere dolo, & ferro Germanicus audet.

quæ literas Dominicales denotant inchoatâ numeratione similiter à radice indicis, de die in quem cecidit litera Dominicalis pronuntietur.]

Et posteà exemplum addit pro anno 1595. cuius litera Dominicalis in veteri Calendario est E. quæ notatur dictione *Et*, cadente in verticem Indicis, affectum numero 30. Ergo cadit Aduentus in 30. Nouembris.]

Hæc Regula est eadem, ac præcedens: sed illa videtur facilior. Addam nihilominùs aliam, quæ expeditior, et memoriæ accommodatior sit. Scribo hos numeros.

BVrrVs e VIXIt. ᴗ ᴗ – ᴗ – ᴗ

Literæ Arithmeticæ dant 27. Ergo quando litera Dominicalis est B. prima Aduentûs Dominica incidit in 27. Nouembris. Cætera sequuntur ex ordine. Ergo C 28. et D. 29. etc.

De Canicularibus.

CCC XCVI.

OMNES loquuntur de diebus Canicularibus, et quid hoc nomine intelligatur, rari sciunt. Astronomi variè Sirium considerant, et ideò variè Caniculares numerant. Aliqui medium huius calidissimi et insalubertimi temporis in Calendis Augusti constituunt, & per medium hinc, medium inde mensem extendunt; vnde versus fuit conditus.

Margar Caniculas, Assumptio terminat illas: Origanus *loc. cit. pag.* 87: putat debere Caniculares dici dies, quibus Sol signum Leonis calidissimum & siccissimum peragit: quo respexit, qui composuit hunc versum.

Margaris os Canis est, caudam Laurentius effert. quod saltem quoad finem, verum, in Calendario Iuliano: at in Gregoriano addendi veniunt 10. dies. Anno 1664. Sol init Leonem die 22. Iulij, Sanctæ Mariæ Magdalenæ sacro: & inde exit die 23. Augusti, qui in S. Bartholomæi profestum incidit. Ergo Caniculares dies hoc carmine determinemus.

Magdalis initium, finem dat Bartholomæus.

Diebus his Canicularibus in Italiâ, Siciliâ, Hispaniâ, & Australibus omnibus regnis cessant Scholæ; singuli optant manere domi, & qui iter agunt, etsi noctu, periculo manifesto se exponunt.

De Astronomicis Stellarum nominibus.

ARABICORVM Characterum Abacus cælestis est: literæ enim in Solares & Lunares diuiduntur. vnde in Astrologiam Iudiciariam plurimæ superstitiones irrepserunt, & vocabulorum corruptiones, quæ si forté casu aut ignorantiâ acciderunt, ingeniosè excusantur. Otio indigerem, vt de hoc argumento edisererem, interim, quia in Hipparchi Abaco consignata Stellarum vocabula, tam corruptè à Turcis & Persis leguntur, vt internosci à Græcis & Latinis vix queant; aliqua in exemplum produco.

Hipparchus, Astronomorum Princeps, ipsis est *Ibbarchus*, aut etiam *Abrachis*.

Syntaxis magna Ptolæmæi, ΜΕΓΙΣΤΗ Græcè, Arabicè addito articulo אל, et alteratis vocalibus est *Almagestum*.

ΗΡΑΚΛΗΣ, Hercules, Arabicè *Abrachelens*.

ΑΠΟΛΛΩΝ (alijs Pollux, qui Geminorum est superior) Arabicè *Aphelar*, vel *Aphellar*; et magis corruptè *Abelar*.

ΟΦΙΟΥΧΟΣ Arabicè *Apheichus*, vocalibus omnino mutatis.

Vltima Eridani; quam Hebræi dicere solent *Atharon hannahar*; Arabes vocant *Achiron-nah-rt*, et per compendium, aut vocis corruptionem *Acharnar*.

Scorpius à Rabbinis nominatur *AKrabb*, sed à Saracenis *Alacrab*, aut *Alacrabo*. Aliqui scribunt *Alatrab*, sed labuntur *c* in *t* sine fundamento mutantes.

Lepus, Hebraicè *Arnebbeth*, Arabicè *Elarneb*, vel *Elarnebo*.

Multa alia similiter corrupta leguntur, quæ ex præcedentibus possunt intelligi. Hæc igitur meo Philomuso didicisse sufficiat.

APOLLO

ECHETICVS.

Obloqui in hos numeros frustra conaberis: hæc nam
Nomina, ne frangas, fracta fuere priùs.

CCCXCVII.

Vccvrrit primo nomen ipsum. *Eco* apud Hispanos dat in plurali *Ecos*, aspiratione omissâ; ipsi enim hanc literam *ch* aliter, quam Latini proferunt, vt videre est in vocibus, *ducho*, *hecho*, *pronecho*. Vocatur à Latinis *Echo*: & declinatur vt *Sappho*, videlicet, N. *Echo*. G. *Echus*. & in cæteris casibus *Echo*. Qui in Acc. plur. dicunt Echos ΗΧΟΥΣ, videntur hunc casum non à recto singulari ΗΧΩ, sed ab ΗΧΟΣ hoc est *sonus* deducere. Alij hanc vocem Latino more variant, & dicunt *Echo*, *Echonis*, *&c.* ne recedant a paradigmate *Sermo Sermonis*. Græci vocem ab Hebræis acceperunt, sunt enim in linguâ sanctâ multæ, quæ potuerunt hanc Græcam producere, nam יכח est *argumentatio* aut *increpatio*. & forte hinc Echo nomen traxit, quod illa nobiscum videatur argumentari & disputare. Vox קול *chol* vocem significat: & החול *Achol* vocem determinatam: & frangendo & excidendo à cæteris literis *lamed*, manet הקו Acho, græcè ΗΧΩ, *Vox fracta*. Creditur habitare inter montes, & hanc ob rem Tragelaphus, aut etiam quæcunque bestia se ox vocatur אקו *Acho*....

Aliter de Echo Poetæ, & aliter Physici philosophantur. Illorum sententiâ Nympha fuit, quæ cùm à Narcisso, quem deperibat, sperneretur, longo mœrore contabuit: & demum in saxum conuersa nihil prioris formæ retinuit præter vocem. Nemini est molesta, nullum interogat, vniuersis respondet. Ouidius Theologiæ Ethnicæ tertio metamorphosin huius Nymphæ eruditè describit. Sæpe illum Latinè eloquentem audiuimus, at nunc labore & industriâ Andreæ de la Aguillara Italicè cantantem audiamus.

Diss'ei bramoso di sapere il resto
Poi che tu sai chi godiamci insieme
O come volentier rispose à questo
Che sopra ogni altro affar questo le preme
Dice, Godiamci insieme, & esce presto
Del bosco, e si discopre, e piu non teme
Che quel parlar da manifesto auiso,
Che lui potrà goder del suo Narciso
Mentre al collo sperato ella distende
Per volerlo abbracciar l'auare braccia
Da quegli abbracciamenti ei si difende
Quando fugge da lei quando la scaccia
Non t'amo, ei dice, ella il parlar riprende
E dice. T'amo, e poi forz'è, che taccia
Ne amarti voglio, ei segue, e la rifiuta
Dice ella. Amarti voglio, e poi sta muta.
Narciso al fin si fugge e non la vuole
E da giouane e sciocco si gouerna
Ahi come ella fra se si lagna e dole
Vendosi si bella, e ch'ei la scherna
E s'hauesse l'antiche sue parole
E potesse dar fuor la doglia interna
Pianger fariano i suoi muti lamenti
La terra il cielo e tutti gli elementi.
Quanto sia la sua vita aspra, e noiosa
Mostra lo stratio de le chiome bionde
Si batte e graffia, e comparir non osa
Fra l'altre, e nelle selue si nasconde
Si viue in qualche grotta cauernosa
Doue tal volta all'altrui dir risponde
E cresce ogn'hor più l'amoroso foco
Che l'arde, e la consuma apoco apoco, &c.

Sed Philosophi, qui causas rerum omnium indagant, Echo esse vocem fractam affirmant; & qui subtiliùs & accuratiùs rem edisserunt, nolunt eam vocem realem & veram esse, sed fractam vocis præcedentis speciem, quam appellant *imaginem*. Valerius Flac. in Argon.

Rursus Hylan, & rursus Hylan per lōga reclamat
Auia, responsant sylua, & vaga certat imago.

& Ho-

& Horatius.
Quem Deum cuius cecinit iocosa Nomen imago.
Iustus *lib. 24. Epigramm. de Echo*, quam sit difficile Echo describere insinuauit hoc carmine,
Et, si vis similem pingere, pinge sonum.
De Echus causis multi Authores scribunt, videri poterunt Aristoteles *sect. 1. problem 22.* Lucretius *lib. 4.* Quint. Curtius *lib. 5.* Euripedes *in Hecuba*, Ouidius *lib. 3. Metamorph.* Rab. Moyses Balmod. *in Philosophia Thalmudica*, & Iudæi alij. è nostris Franciscus Herrera, exponens Eclogam II. Garcilassi *fol. 566.* D. Petrus de Velasco Puertocarrero *in suis Rhythmis*: *Canto 3. Estancia 12.* & alij multi.
Contingit autem Echo, cùm in valle vltima syllaba dictionis frangitur, vt videre est in hoc Hexametro ad Choram.
Sis mihi grata decora Chorataq; ignobilis illis.
Vnde verissimè & appositissimè Ausonius Gallus,
Commoritur Marcisse tibi resonabilis Echo
Vocis ad extremos exanimata modos.
Et pereuntis adhuc gemitum resequuta querelis
Vltima nunc etiam verba loquentis habet.
Non omnes voces reddunt Echo, sunt enim nonnullæ tam asperæ, vt non mereantur ab hac Nymphâ responsum. Hinc est quòd meritò vocem in Polyphonam, & Polyphemiam diuidamus: illa est quæ multos sonos reddit, ista quæ nullos; dicta à Gigante Polyphemo, qui nullam in vallibus & syluis voce suâ Echonem excitabat. Lucianus *Dialogo de Deis & Galathea*, sic inquit. *Echo quamuis garrula, nec respondere quidem ipsi* (puta Polyphemo) *rugienti voluit, imò pudusset ipsam, si asperum & ridiculum eius cantum imitari visa fuisset*. Consonat Moscus *Eccl. 3.* & multi antiqui. Quos non legerat D. Ludouicus de Gongora, qui *in sui Polyphemi ogdoastiche XI.* sic ait;
Cera y cañamo vnio, que no debiera,
Cien cañas, cuyo barbaro ruydo
De mas Ecos, que vnio cañamo y cera
Albogues duramente es repetido,
La selua se confunde, el mar se altera,
Rompe Triton su caracol torcido:
Sordo huye el vagel à vela y remo;
Tal la musica es de Polypheme.

Echvs Leges.

CCCXCVIII.

PAucæ sunt, sed dignissimæ scitu. Prima. *Integram Echo vocem ne repetito, nisi significatione mutata aut alterata*. Hinc est *Amor* nomen, et *Amor* verbum posse sibi respondere; si autem vtrobique essent nomina, aut vtrobique verba, non posse.
Secunda. *In polysyllabis accentum acutum ne mutato*. Quando Echo vnam aut duas refringet syllabas, vt cùm dicimus *Maximus, imus*. falsa res est; quia in vnâ aut duabus accentus syllabis non percipitur: at quando tres vel plures franguntur aut repetuntur, habenda accentûs acuti ratio est, vnde hæc carmina, cùm illam maxime videntur habere, Echo carent.
Carmine Æneam decoro decoro:
Tu metris Gratos celebres celebres.
Pauca si Parca dederunt, dederunt
Plurima Musa.
Tertia. *Echo similitudine contenta esto*. Hinc est, quod literæ similes licite commutentur, vt B in V, Th in T; I in Y, K aut Q in C durum, Ph in F: aut contra. Transit etiam simplex in duplicem, adspirata in lenem et contra: aut patet in istis exemplis. *Princeps, vt adiuet, iubet*. *Scientias Athenes tenes*. *Philosophorum* forum. *Dic, quantus est Cæsar, cui nobiles assurgunt?* Summus. *Quid Anglo negabitur Dracoqui fuit Nautta maximus?* humus.

Echvs Divisio.

CCCIC.

SI numerum refractionum respiciam, Echo est multiplex. ΜΟΝΟΦΩΝΙΑ, vocatur Echo simplex, vt, *Dabitur nobis* ouis. ΔΙΦΩΝΙΑ, Echo duplex, vt, *Erit altas maximus*, imus mus. ΤΡΙΦΩΝΙΑ, Echo triplex. vt *Compofueris*, posueris, veris eris. ΤΕΤΡΑΦΩΝΙΑ, Echo quadruplex, vt *Concelebramus*, celebramus, Ramus, hamus, mus. Sic in posterum à refractionum numero Echo denominatur. Sed quot, quæso, Echones successiuæ esse possunt? Vltra septem non admisere Veteres, et ideo Cyzica turres, et porticum Olympiam celebrarunt. Vnde Lucretius,
Sex etiam aut septem loca vidi reddere voces,
Vnam cùm faceres: ita colles collibus ipsi
Verba repulsantes iterabant verba referre.
Si contextum Orationis respiciam, Echo diuidam in Affirmatiuam & Responsiuam. Hæc interroganti respondet, illa complet afferentis dictionem. Pono exempla.
In Syluis Echo cur ita clamat? amat.
Ecce interroganti illa respondet. Et quia hæc dies, qua hæc scribo D. Bernardo est sacra, subscribo has lineas, vt Echo assertiuam exponam.
Dum claris aris, Bernardus Nardus odore
Ore refers effers munera magna tuis.

Tar-

Tartareisque reis fortis dominare, minare;
Qui tibi (*quando alijs maximus*) imus *eras*.
Qualis vallis bias. *Cælos meritis*: & Iris
Ipse videris; eris *fulgidus orbis honos*.

Interim semper Responsiua omnium votis Assertiuæ est prælata.

MVSA PHYSICA.

CD.

EDIDIT P.Athanasius Kircher ingenij felicissimi Vir, Romæ, anno M.DC.XL. Vniuersalem Musurgiam, hoc est, Artem magnam consoni & dissoni: & Tom. 2. lib. 9. p. 4. de Magiâ Phonocampticâ disputat, & exponit reflexæ aut etiam fractæ vocis prodigiosa miracula, Eum sequor, & quæ ab ipso vberiùs dicta, ad has paucas positiones reduco.

Est Echo, vt P.Athanasius ait, vocis imago: quod & firmat Virgilius, apud quem *saxa sonant, varijsque offensa resultat imago*. Geometriæ ope Echo est inuestiganda: & inter eos, qui Echometriam scripserunt, primus creditur fuisse Blancanus. Proponit Kircher Definitiones, Axiomata, Hypotheses, Postulata, Data, &c. & addit Prolusiones nonnullas, & in primæ titulo, esse sonum lucis simiam affirmat. Vt hanc assertionem tueatur in Philosophiam penitiorem ingressus explicat, quid sit sonus? reijcit eorum sententiam, quæ duorum solidorum corporum collisionem requirit. Aquam soni esse subiectum, & pisces audire asseuerat. Sonum cum lumine componit: nam, vt æstimat, lumen eâdem ratione oculis, ac sonus auribus illabitur. Subscribit Coniectaneum, & in ipso soni intra & extra aquam grauitatem metitur.

Prolusione II. de obiecto Phonocamptico disputat; Echûs abditam vim esse demonstrat, & Cæciliæ Metellæ superbum sepulchrum producit, de quo Boissardus in Topographiâ Romæ sic scribit.

(Metello um Sepulchrum, inquit, forma rotunda ex quadratis facta marmoribus candidis instar amplissimæ turris, intus concaua, & superiore parte aperta, cuius muri crassi sunt circiter 24 pedum, ea mœnium angulo adiacet, in cuius circuitu incisa sunt marmorea boum capita cute & carne nudata, vt in sacrificijs fieri solitum erat, quæ continentur lemniscis fasciarumque inuolucris, coniungentibus fructuum, florum ac foliorum congeriem, festones vulgo appellant, & in interuallis patinæ repositæ sunt Sacrificiorum; Capita boum ferè sunt ducenta, ideo *Capo di boui* vocatur; voluntque Antiquarij geminam Hecatomben factam esse in funere celebri Cæciliæ Metellæ, cuius nomen in fronte Sepulchri legitur, in ingenti marmorea tabula versus portam arcis Prætorianæ. Cæciliæ Q.Cretici F.Metelli Crassi. Ad radices Collis in quo turris ædificata est, siquis integrum versum heroicum pronunciet, Echo admiranda eundem reddet versum & articulatum sæpius. Ego Virgilianum illud primum Aeneidos distinctè repeti octies integrum audiui, et postea confuse aliquoties. Nusquam gentium eiusmodi Echo auditur: quæ ideo tanto dicitur excitata artificio, vt in funere huius Cæciliæ plorantium eiulatus, exclamationes et planctus funebres in immensum multiplicarentur, dum Hecatombe illa celebraretur duplex, et ludi funebres in honorem Matronæ præberentur.) &c.

Addit Kircher Echo non esse in puteis tecto instructis: et rationem, quæ Echo illinc proscribit, inquirit. Explicat, cur putei resonantes sint, ad aquam quæ reflexioni aptissimum est corpus recurrens.

Prælusione III. agit de medio Phonocamptico, siue de lineâ actionis. Illud ait esse duplex; Physicum et Mathematicum. Agit posteà de celeritate soni, quâ medium transit, siue de spatij phonici quantitate. Ostendit magnam esse difficultatem in designando spacio Echo correspondentem. Vult species soni, aëris vndatione deferri. Cur Echo noctu perfectiùs, quàm interdiu percipiatur exponit. Probat Echo monosyllabam spacium 110. pedum Romanorum exigere. fatetur tamen, auram, vapores, etc. experimenta alterare et mutare.

Hinc venit ad Echometriæ caput I. et canones seu regulas quasdam necessarias præmittit. Illas poterit curiosus Mathematicus legere ibidem, si velit.

Capite II. agit de Phonurgiâ Echonicâ, siue de Echonibus artificiosè constituendis et fabricandis. Et Problemate V. hanc Tabellam producit,

Re-

Refringitur aut reflectitur Echo;

Monosyllaba post pedes	100.
Dissyllaba	190.
Trisyllaba	270.
Tetrasyllaba	350.
Pentasyllaba	430.
Hexasyllaba	515.
Heptasyllaba	620.

quam pulchris figuris æri incisis exponit.

Capite III. differit de acusticorum instrumentorum fabricâ et architecturâ. Pronunciat per canales imò etiam per trabes ob longas, mirificè sonum propagari. Quærit, verùm vox canalibus arctè inclusa ibidem aliquo temporis spacio permaneat? Et quidem affirmanti sententiæ nec deesset ratio, nec authoritas; quia datur modus conseruandi lucem, cur non et sonum etiam? et hunc seruari posse tenent Baptista Porta, et Cornelius Agrippa. At, quia nos docet experientia contrarium, stabimus pro negatiuâ. Addit et probat Kircher vocem per tubos circulares meliùs propagari vehementiusque intendi, quàm per rectos. Capite IV. Theatrum Vitruuianum et Villam Simonettæ apud Mediolanum describit. Et ex Vitruuij *libr. 5. cap. 5.* has lineas dignas, quæ ligantur adducit.

Itaque ex his indagationibus mathematicis rationibus fiunt vasa ærea oro ratione magnitudinis Theatri, eaque ita fabricentur, vt cum tanguntur, sonitum facere possint inter se diatessaron, diapente ex ordine ad disdiapason. Postea inter sedes theatri, constitutis cellis ratione musica ibi collocentur, ita vt nullum parietem tangant, circaque habeant locum vacuum, et à summo capite spacium, ponanturque inuersa, et habeant in parte, quæ spectat ad Scenam, suppositos cuneos, nè minus altos semipede, contraque eas cellas relinquantur aperturæ inferiorum graduum cubilibus longæ pedes duos, altæ semipedem. Designationes autem earum quibus in locis constituantur, sic explicentur. Si non erit ampla magnitudine theatrum, media altitudinis transuersa regio designetur, et in ea tredecim cellæ duodecim æqualibus interuallis distantes conforniceentur vti ea Echæa, quæ sup ascripta sunt ad netem hyperboleon sonantia in cellis; quæ sunt in cornibus extremis, vtraque parte prima collocentur; secunda ab extremis diatessaron ad netem diazeugmenon; tertia diatessaron ad netem parameson; quarta diatessaron ad netem Synnemenon; quinta diatessaron ad meson; sexta diatessaron ad hypaten meson, in media vnum diatessaron ad hypaten hypaton. Ita hac ratiocinatione vox à Scena, vti à centro profusa se circumagens, tactuque feriens singulorum vasorum caua, excitauerit auctam claritatem, et concentu conuenientem sibi consonantiam.

Agit posteà *pag.*291. de aure Dionysij Syracusis superstite, & *pag.*293. de ædificio Papiæ superstite, in quo multæ immodo dum vocum reflexiones audiuntur: de quibus Cardanus libr. 18. de subtilitate, in quo de mirabilibus disputat, hæc habet.

Tertium vigiliæ genus purum est, ac syncerum, in quo tamen multis modis mira videre contingit: velut cum Echo resonat, tum maximè multiplex, contingit, vt quandoque septies voces reddat. Noctu id mirum in modum admirabile est, & nisi vulgata res esset, quemcunque posset perterrefacere, adeò voces perspicuas, ac tardè quandoque reddit. Causa est aer, qui à planis repercutitur, cauisque non enim nisi antra, aut muro resonant, resonant autem ex vetustis, & magis procul, quàm propè: Elidi vocem in Echo necesse est, ac plano intermedio referri. Multiplex est persæpe: nos triplicem audiuimus. Non solùm multiplicis vocis, aut septies redditæ exempla antiqui cognouerunt: Verum in Papia, Ticinum olim basilica magna, vocant Salam Itali, quæ iuxta arcem ciuitatis ex ostio toties remittit voces, vt numerare nequeas, quandoque decimatertia vox exaudiretur: aderant testes multi, & inter cæteros medicæ artis professor egregius Melchior Malheuser Germanus, noster discipulus. Credidisses ab aliquo responderi, aut deludi: Emoriuntur sensim voces, ac desinunt: Vnde mirum in modum, Ahime, quod sonat Latinè, heu, refertur: velut morientis, ac deficientis vox. Quadrata hæc est ædes, & fenestris patulis pluribus, in superiore à lateribus illuminatur. Cæterum frons, & paries ex aduerso positus integri sunt, nisi quod in fronte ostium adest, longitudo pedes circiter centum, latitudo 25. fermè: resonat & multiplex vox si iuxta parietem alterum ex aduerso ostij steteris. Videturque ex sublimi tunc ostij parte reddi. Itaque ex vtroque latere, & maximè extra ostium ipsum stantibus vox resonat, in medio nequaquam. Vnde nemo dubitare potest, vel Dæmonem esse aut Sycophantiam. Nam vix Echo credi potest, adeò clarè, adeò expeditè, adeò sæpè, ac ordine certo voces omnes exaudiuntur. Altitudo, dimidio, vt reor latitudine maior; excelsa enim hæc est basilica. Ita describere placuit, vt sciant homines, vbi talia experiri conueniat; aut si libeat exemplum aliud instaurare. Accepi ab adstantibus, olim

ante

ante ostium fornicem porticus è regione positam fuisse, cuius etiam magna pars superest; multoque melius solitas reddi voces stantibus extra ostium sub fornice, multoque locupletius, ac maiore fœnore, vt quæ tricies quandoque resonarent: certum est, vt celerius proferrur, maiorique ac coucitatiore voce, ita clarius, ac frequentius reddi.

Posteà *Pragmatia* I. pag. 295. docet Principum aulas ita disponere, vt nihil tam submissè dici possit, quod non audiatur, vel in eodem, vel in alio conclaui. *Pragmatia* II. fabricam ita disponit, vt sonus in duobus tantummodò locis oppositis, atque in nullo alio medio audiri queat. *Pragmatia* III. aulas in parabo, licas superficies deducit, vt auris certo puncto constituta quodlibet submissè prolatum percipiat. *Pragmatia* IV. Hyperbolicam fabricam erigit, sonos congregantem. *Pragmatia* V. aulas fabricatur ellipticas sonos mirificè intendentes. *Pragmatia* VI. Ellipsim acusticam in palatio conformat, vt duo Principes in separatis conclauibus constituti de quâcumque re tanquam præsentes possint colloqui. *Et tandem pag.* 397. statuam confici posse, ait, in medio aëris pendulam, sonos quoslibet tam articulatos, quàm inarticulatos, perfectissimè pronunciantem.

Hæc sunt, quæ Musa hæc prima sub initium insinuare suo candido Lectori voluit, vt rerum Physicarum gnarus ad Metametricam, aut Metamusicam venire possit.

MVSA II. GRAECA.

CDI.

Vnt, qui Echones veteribus inuident, & aiunt à Iunioribus inuentas esse: contra illos disputare non volo, sed Musam hanc secundam produco antiquissima carmina ad Echonem conformata adducentem.

Exstant enim veteris æui carmina, quæ Archio aut Archiæ poetæ adscribuntur, est autem iste, qui ædificauit Syracusas; aut Antiochenus ille, quem defendit Cicero, & ornatissimâ dictione celebrauit: aut Hyblæus, aut Mitylenæus, aut alius quidam, nostris Poëtis multò senior & antiquior.

MVSA III. HISPANA.

CDII.

Ietar nostri Echûs suauitate & elegantiâ delectantur. Multa possem illorum Carmina proponere quibus dictionum fractio, aut etiam reflexio gratiam addit; sed sufficiat paucula produxisse, vt genius Authorum cognoscatur.

SONETO,

Al nascimento de nuestro Redentor.

EL mas querido y inflamado	Amado
Puesto en el duro, y sin consuelo	Suelo,
Suffre por mi de tierra y cielo	Yelo,
En vn pesebre desechado	Echado.
Esta por veerme dasatado	Atado,
Y por tener de mi recelo	zelo,
Y del dolor, que no me duelo,	Duelo,
Llora mi culpa y desdichado	Hado.
En vn pobre por al desierto	Yerto,
La luz, do su grandeza encierra,	Cierra;
Y destila con dulce lloro	el Oro.
Que quanto encierra en su tesoro,	es Oro,
Y quanto de su Amor destierra,	es Tierra,
Y es amor lo que el ama cierto	Acierto.

SONETO.

A la Circuncision de nuestro Saluador.

AVra algun alma en tal blandura	Dura?
Que con tu ley no se comida,	o mida,
Viendo tu carne tan querida	herida,
Por aplicar a su locura	Cura.
Sangre que hazes la tierra impura	Pura,
Do el Alma pobre y sin manida	anida,
Por quien la muerte introducida	ida
Entro la vida, y la ventura	tura.
Vuelue mi corazon de immundo	Mundo,
De humano celestial, de insano	sano,
Y siempre en el, pues te enamora,	Mora.
En ti mi bien desde el profundo	fundo,
Pon en mi ayuda dulce Hermano	Mano,
Qualquier sazon, qualquier deshora,	es Hora.

SONETO.

De la Santissima llaga del Costado.

DEuota voz, que no eloquente, Cuente,
La llaga amada, la querida Herida,
Donde el Amor en su manida anida,
Y que otro en ella se le assiente, siente.
A tan hermosa y rica fuente, Vente,
Porque da a vn Alma no debida Vida,
Conque queda, si mas querida, herida,
Paraque herida, mas valiente aliente.
Tiene con ella en el despecho Pecho,
Tiene en todo feliz desuerte, suerte,
Que sabe, que en estando entierra, Yerra.
Celo la tira, la destierra Tierra,
No la paga (que tiene pecho) Pecho,
Y assi merece Dios su muerte, verte.

Duo priora Epigrammata reperiūtur apud Rengifum *cap.* 71. tertium confeci puer; & ne periret, debuit alijs subscribi.

Salmanticensem Vniuersitatem apparatu festiuo Principis Balthasaris Philippi IV. Regis Hispaniæ filij natiuitatem celebrantem alloquitur quidam Eruditus Parnassi cliens his verbis.

SONNETO.

MAdre de ciencias, afamada amada,
Si Apolo hermoso en tu manida anida,
Ya nueuo sol te da de vida vida,
Porque a su luz, tu luz sagrada agrada.
Pues siempre triunfas atosada osada,
Nunca de Febo la querida ida,
Te huya, y quando se comida mida,
Que vade ti, si desterrada errada.
Tu voz, a quien se desenfrena, enfrena,
Quiebra al Zoilo inobediente diente
Quando tan docta, no disuena, suena.
Quando tus fuerzas combatiente tiente,
Tu sol venere la Agarena arena,
Tu gloria vn Angel eloquente, cuente.

CDIII.

ADDAM duos Sonetos, quos Viennæ in Austriâ Reuerendissimus P. Didacus Quiroga Capucinus, Mariæ Imperatricis Confessarius nobis communicauit, vt nostram & aliorum erga Reginam Angelorum deuotionem intenderet.

SONETO.

GRanada hermosa, que en estrecho trecho
Granada ya sin dar dentera, entera
Y limpia estas, en la primera hera,
Pagando al Cielo sin despecho pecho. (1)
Esto fue en Celestial barbecho hecho;
Y quien Diuina luz tuuiera, viera,
Que Dios te sella, qual sincera cera,
Dando a tus sombras de su elecho el hecho. (2)
A ser tu grano el Ser Diuino vino;
Su gracia en ti como en esposa posa
Resplandeciendo con frescura escura. (3)
Granada Dios te dio contino tino,
Y assi quedaste qual grandiosa Diosa,
Y eternamente tu ventura tura. (4)

Fuit hic Sonetus à Margarethâ Augustâ, Serenissimâ Philippi III. Hispaniarum Regis Vxore concinnatus. Virginem-Matrem concipit sub specie Granatæ, & constans symbolo de eius puritate discurrit. Maria Imperatrix Matris suæ Margarethæ deuotioni insistendò, hanc Echo scripsit.

SONETO.

MAr de gracias en callada allada,
Sin que de culpa el emprestado estado
Dexasi Virgen tu collado hollado,
Estas por gracia de enalzada alzada. (5)
Vaxo aqui Dios por tu sagrada grada
A darte assiento en su comprado prado
Donde oy te tiene en regalado lado
Sobre su brazo repechada hechada. (6)
Dentro del seno de la cana Ana,
Queriendo, dar a mi locura cura,
Oy Dios te viste de galana lana (7)
En ti se ablanda mi verdura dura;
Y assi por ser de peste sana, sana
Mi mal, que en ti qualquier ventura tura. (8)

Sic Augusta veraque (Parens, Filia) de Immaculatâ Virginis Conceptione disseruit.

(1) *Granatam Margaretha ob oculos hominum ponit, ut Deipara pulcherrimam imaginem exhibeat. Granata, præter vegetatiuos rubinos nihil habet; nihil Virgo præter dotes & gratias Christi sanguine purpurascentes.* Granada *in primo versu est nomen substantiuum, in secundo adiectiuum.*

Granatum *fructus est notissimus: Hisp.* Granada, *Græce* HPOIA *vel* POA *Plinius libr.* 20. *cap.* 41. Singultus & vomitus sistit cum succo Granati *Columella libr.* 12. *cap.* 4. Et integra mala, dulcia, Granata, quæ Punica vocantur. *Et quidem in hac lachrymarum valle, nihil omninò habemus præter singultus & vomitus. Peccauisse lugemus, & incauti iterum redimus ad vomitum; Et Christus indulgendo perseuerantiæ gratiam singultus & vomitus hos sistit: sed quomodo: cum succo Granati: hoc est, Maria, (purissimi Granati) succo (oratione) sollicitatus. Est autem Maria malum Punicum, integrum illibatum, dulce, unde ab Ecclesia* vita & dulcedo *nominatur.*

Granatus, a. um. ΡΟΙΑ ΚΟΚΚΩΔΗΣ, *quod abundat granis, Et quidem, si granorum nomine gratias intelligamus, meritò Angelorum Regina esse* granata *dicitur, quasi plena gratijs.*

Alij homines en la primera hera, *in primo anhelitu, in primo vitæ instanti, soluunt Orco tributum, vnde Propheta Rex, Psalm.*50. In iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea: *at Maria in primo vitæ momento soluit tributum Cælo. Anne habuit etiam tunc vsum rationis, & Conditori & Præseruatori suo gratias egit, & fecit illi actu charitatis inamissibilis vngi? Sic multi Patres sentiunt, & ego credibile iudico.*

(2) Barbecho, *monticulus; audacter ad cælum transfertur; nam & multi etiam Expositores* Excelsorum montium *nomine in Sacra Pagina Cælos intellexerunt.*

Pulchra est ceræ illa similitudo. Aliæ materiæ duræ sunt & resistunt Artifici; at Deipara in Dei manibus vt Deiformis fieret, semper fuit velut cera.

(3) El Sêr Diuino *Diuinitas, quâ Æterni verbi hypostasi terminata & determinata (Verbum Diuinũ, Filius) venit è Cælis (hoc est, vt meus Bernardus loquitur, non venit qui aberat, sed apparuit qui latebat) venit, inquam, è Cælis, vt huius Partheny Granati granum (filius) esset.*

Resplandeciendo con frescura escura. *Sanè Paternæ gloriæ splendor, humanitate tectus, obscurus fuit: erat Deus, sed ignotus; vnde Paulus de illo intelligit inscriptionem Aræ, quam olim Athenienses* Deo ignoto *dicauerant. Est Ignis, sed concupiscentiæ feruorum in nobis gratiæ suæ efficacia refrigerans.*

(4) Tu ventura tura. *Si dixisset* Tu ventura dura, *leuiter in Echus leges peccauisset, at vsa fuisset Poëtria Augusta voce magis nota & recepta: at siquidem illa voluit suum Epigramma claudere, sub illud tempus illam vocem obtinuisse in Regio Palatio putarem; at hodie ab aula exulat, & obtinet tantùm in pagis.*

Transeo ad alium Sonetum, illumque breuissimis Scholijs dilucido.

(5) *Gratiarum mare*, Mar de gracias, *meritò vocatur Maria; tum propter amplitudinem, tum etiam propter communicationem. Aliorum Sanctorum gratiæ, riui sunt cũ Mariana collatæ: hæc enim est immensus Oceanus, cuius magnitudinem solus nouit, qui condidit. Fluuij tendunt in mare, vt iterum fluant; gratiæ dantur hominibus vt ad Mariam & per illam ad Christum & Cælum pergant, vt inde iterum deriuentur ad viuos, qui in mundo Cælitum protectione ab hostibus internis & externis defendimur.*

Callada hallada. *Hæreo. Hic aliquid esse male scriptum putarem. Si* Hallada *nomen sit*, callada hallada *erit* tacita inuentio. *Incogita.*

Emprestado estado. *Pulchra est allusio, & digna, quæ explicaretur & dilucidaretur vberius. Mutuò accepta pecunia est simul propria & aliena; & nulla in hoc sublatet contradictio, quia considerationes sunt diuersæ. Sic culpa originalis est simul propria & aliena, alio enim sensu est Adami, in quo actualis fuit, & alio est nostra. Sed hoc insinuasse sufficiat.*

(6) Comprado prado. *Redemit Hominem Deus: & sui sacratissimi sanguinis pretio eidem Cælum emit. Est autem Cælum pratum illud Empyreum, in quo septus Virginum choris inter lilia purissima pascit Agnus.*

(7) Galana lana. *Originalem gratiam vesti Poëtria comparat; docta a Sacra Scriptura, quæ* stolam albam *gratiam frequenter nominat.*

(8) De peste sana. *Pestis nomine intelligit culpam originalem, quæ ita in parentibus est, vt & filios inficiat.*

Iterum hic verbum Turar *inuenio; & iterum iudico, non esse ita rusticum, vt locum in Palatio sub illud tempus non habuerit. Hodie* Durar *dicimus*, durare, perseuerare, perennare.

Poetriæ hæ Augustæ obierunt in Domino & in Dominâ, quibus studiosè seruiuerunt, dum viuerent; & hodie æternâ in Cœlis (sic spero) apud gratiarum Mare fruuntur gloriâ, ad quam Diuinum Parthenij Granati granum nos perducat. Amen.

SYL-

SYLVA VOCVM REFRACTARVM.

VT Echones Philomusus cōponat, habere debet vocum copiam, quam Sylua, quæ subiungitur, exhibet. Continet præcipuæ linguæ Hispana vocabula, nec alijs indigebit Tabulis, qui illam habuerit.

Huic similem Syluam pro Echo Latinâ Sylua sequens proponet, quâ vti poterit, qui versus Latinos componat.

Simili labore poterunt Lectores Eruditi hunc Parnassum augere, Syluas Græcas, aut etiam Gallicas, Italicas, Belgicas, Germanicas, &c. conformando.

Hebraicam collegimus & exornauimus: at noluimus illam huc collocare, scripsimus enim קבלה *Cabalam*, Opus curiosum, variumque: & ibi ab Alephbethi elementis ad vsque Philosophiæ & Theologiæ difficultates penitiores, omnia ad mentem illustriorum Rabbinorum tractamus. Ibi, quæ in Metametricâ alijs linguis, Hebraicâ aut etiam Cabalisticâ expendimus.

Darà.	Mandarà, &c. *Extrahe ex Futuro primæ coniugationis, verborum desinentium in* Do.
Harà.	Desharà, llenarà
Serà.	Coserà, tosetà, descoserà Reposarà, &c.
Osarà.	*Deduc ex verbis in* Oso.
Verà.	Mouerà, &c. *Vide verba, quæ in secunda Coniugatione desinunt in* Eo.
Dirà.	Medira, &c. *Ex fonte in* Dir.
Atarà.	Matarà, &c. *Deduc ex verbis in* Ato.
Idarà	Combidarà, enuidarà, reuidarà, oluidarà, &c.
Odarà.	Acomodarà, enlodarà, apodarà, escodarà.
Trae.	Atrae, retrae, distrae.
Cae.	Descae, recae.
Nao.	Quinao.
Baho.	Abaho, desabaho, Bilbao.
Flauta.	Enflauta.
Cauta.	Incauta.
Traiga.	Atraiga, retraiga, distraiga.
Caiga.	Recaiga, descaiga.
Aua,	Cauaua, alabaua, accaua recabaua.
Caba.	Acaba, recab. menoscab. Aplacaba, &c. *Huc pertinet omnia verba finita in* Co.
Labia.	Astrolabio, enlabio.

Resabio,	*Sabio.*
Tabla, entabla, desentabla.	*Abla.*
Entabla, desentabla, destabla.	*Tabla.*
Desentabla.	*Entabla.*
Admirabla, &c.	*Able.*
Condestable.	*Stable.*
Variable inuariable, insaciable.	*Iable.*
Desentable.	*Entable.*
Perdurable.	*Durable.*
Ineuitable.	*Vitable.*
Curable, Mudab. Pecabl. Placab. Sanabl. Domabl. Culpable, Tractab. Prob. Omnes hæ voces sunt reflexæ, si proponatur *In*, vt si dicas, *Incurable, Inmudable (Inmutable) Inpecable*, etc.	*Nota*
Retablo, Diablo, Pablo, vocablo, venab. entab. etc.	*Abla.*
Desentablo.	*Entablo.*
Labra, etc.	*Abra.*
Palabra, de palabra, descalabra.	*Labra.*
Sonsaca, entresaca.	*Saca.*
Desataca.	*Ataca.*
Borracha emborra, desemborra.	*Racha.*
Desempacha.	*Empacha.*
Mostacho.	*Tacho.*
Desempacho.	*Empacho.*
Desgracia congracia, regracia, agracia.	*Gracia.*
Enlacia, Galacia.	*Lacia.*
Huc pertinent omnia nomina finita in Ad, *vt* Verdad, Suauidad. *&c. Et verba in* Do, *vt* Mandad. *&c.*	*Dad.* *Dad.*
Inflamad. &c.	*Amad.*
Amparad, &c.	*Arada.*
Estrecad, &c.	*Echad.*
Tradad, &c.	*Atad.*
Acomodad, etc.	*Odad.*
Dorad, morad, etc.	*Orad.*
Reposad etc.	*Osad.*
Soldada, alcaldada. Andada quedada, Apiada, desapiada, descuidada, denodada, combidada, guardada, &c.	*Dada.*
Barbada, sobarbada, desbarbada, turbada.	*Bada.*
Agrada, degrada, sagrada, consagrada, sangra. malogr.	*Grada. O.*
Iornada, mandada, sofrenada, Granada, bocanada, cantonada, mango-	*Nada.*

nada,campana, inuerna.empanada, reuanada,tonada, tornada, Ganada, etc.
Amada.O Afamada, &c.
Azada. Brazada, lazada, abrazada.
Arada.O Camarada, parada, defcarada, amparar, &c.
Afada.O Paffada, cafada, defcafada, &c.
Atada.O Patada, recatada, maltratada, &c.
agrada.O Sagrada, confagrada, defagrada.
ablada.O Endiablada.
Anada. Manada, granada, bocan, campan, empanada, reuan.
Elada.O. Celada, tonelada, canelada, yelada, reuela. rezela, defuel.defel.pelada, &c.
Errada.O Aferrada, defter, &c.
Inada.O Defatinada, defcamin, finad, &c.
Idada.O Combidada, nidada,
Ornada. Iornada, tornada, adorn, traftorn, foborn, enhorn,
Orada.O Morada, enamor, colora, tempor, delafor, encorada, dorada, &c.
Vfada.O Acufada, &c.
echada. OAprouechada, defaprouech, defech, etc.
Ofada. Pofada, rofada, acofada,
enfada. Defenfada.
Odada. Acomodada, etc.
Onada.O Cantonada, mangonada,tonad.leonad. fazonada, etc.
Criada. Bien criada, mal criada.
Fiada. Confiada, defconfiada.
Lauada. Deslauada, enclauada,defenclauada, clauada,
Morada. Enamorada, defamorada,
Mudada. Demudada.
Lograda. Malograda.
Salada. Enfalada, deffalad. defal,
Sangrada. Defangrada,
Templada. Deftemplada, contemplada,
Tocada. Eftocada, retocada, etc.
Enfade. Defenfade.
Agrade. Defagrade,
Hado. Honrado, etc.
Dado. Soldado cuidado, mandado, cond. cand. defcuidado.
Prado. Comprado,
Lado. Tablado Prelado poblado, defpobl. trasl. Apoftolado, Confulado, falado, confol. afiftol acanal. hilad, &c.
Nado. Senado, Venado, ganado, cornado, granado, reynado, encarnado obftinado, malcozin.
Vado. Maluado. falua. priuado, etc,
Anado. Ganado, granado.
Iuado. Priuado,
Ofado. Depofado, repofado, etc,

Preftado, etc. *Eftado.*
Efquadra. *Quadra.*
Taladra. *Ladra.*
Compadre, *Padre.*
Comadre. *Madre.*
Efquadre. *Quadri.*
Taladre. *Ladre.*
Apaga propaga, *Paga.*
Eftraga. *Traga.*
Vifage, menfage. *Sage.*
Vltrage, atrage, retrage. *Trage.*
Auentage, atage, amortage. *Tage.*
Defcerrage, Abencerrage. *Rage.*
Abencerrage, defcerrage. *Errage.*
Defencage. *Encage.*
Alago, empalago, defempalago. *Lago.*
Apago. propago. *Pago.*
Eftrago, (ataja *Trago.*
Amortaja,mortaja,auentaja,ventaja, *Taja.*
Trabaja, abaja, fob. nau. *Baja.*
Trabaja, nauaja. *Abaja.*
Encaja, defencaja. *Caja.*
Defencaja, *Encaja.*
Borraja, defcerraja. *Raja.*
Empaja, *Paja.*
Deftajo, efpantajo, etc. *Tajo.*
Efcobajo,contrabajo, lauajo, etc. *Bajo.*
Colgajo, gargajo, vergajo, defgajo. *Gajo.*
Renacuajo, dequajo. *Quajo.*
Defcerrajo, burrajo. *Rajo.*
Atrajo, diftrajo, retrajo. *Trajo.*
Quintal, fopoital, puntal, pretal, brutal, mortal, inmortal, occiden. orient. chriftal. fatal,facerdotal, total, coft, hofpit. metal. *Tal.*
Vocal. Angelic.berroc.peñafcal,carrafcal, broc. *Cal.*
Marifcal, Pontifical, etc.
Anibal,atabal, arrabal. *Bal.Val.*
Verbal,cab.Vendau.feru.
Lobocerual,naual.
Rofalcaf.vniuerf.interef. *Sal.*
Lagrimal,animal. *Mal.*
Hofpital. *Ital.*
Desleal. *Leal.*
Defigual. *Igual.*
Alcauala,refuala. *Vala.*
Zagala,bengala,regala. *Gala.*
Efcala,azicala,encala. *Cala.*
Acorrala, querrala. *Rala.*
Empala,trafpala. *Pala.*
Acaudala, *Dala.*
Maeftrefala,deffala. *Sala.*
Defiguala. *Iguala.*
Sardanapalo. *Palo.*
Batalla,entalla,eftalla,etc. *Talla.*

Hon-

Ralla. Honralla, deshonralla borralla, enterralla, desterralla, aterralla encerralla, et.
Dalla Medalla, mandalla, etc.
Asalla Vassalla, auasalla, amasalla etc.
Calla. Encalla, acalla, desencâlla, arrancalla.
Malla. Amalla, etc.
Odalla. Acomodalla, etc.
Atalla. Batalla.
Honralla. Deshonralla.
Rama. Enrama, derrama, Guadiamma, desparrama.
Cama. Escama.
Clama. Exclama, reclama, aclama, declama.
Fama. Infama, afama, disfama.
Adan. Rabadan.
Can. Azacan, vulcan.
Van. Gauan, desuan, alcarauan, cordouan, Lauan.
Pan. Maçapan, ganapan.
Dan. Iordan, Soldan, Adan, Rabad.
Sana. Mesana, Insana, cortesana, partesana.
Lana. Porcelana, alana, plana, aplana, amilana, assolana, solana, fulana, galana.
Rana. Serrana, almorrana.
Gana. Desgana, pagana.
Mana. Humana, semana, romana, hermana, entresem.
Cana. Toscana, Africana, comarcana, barbacana.
Llana. Auellana, villana, allana, arrellana, Seuillana.
Vana. Pauana deuana, reuana.
Azana. Holgaçana, ataraçana.
Lana. Amilana.
Grana. Desgrana.
Mane. Humane.
Grane. Desgrane.
Sano. Insano, cortesano, gusano.
Gano. Pagano.
Mano. Hermano, Otomano, sacomano, humano, inhumano.
Romano, passama.
Vano. Escriuano, en vano, auano, reuano, Vrbano, Siluano.
Llano. Auellano, Seuillano, Castellano, allano, arrellano, villano.
Iano. Cirujano, Trajano, Riojano.
Gano. Pagano.
Cano. Africano, Toscano, Vulcano, Corunca. comarc.
Alano. Galano.
Tranca. Potranca, atranca.
Manca. Salamanca.
Franca. Villafranca.
Arranca. Carranca.
Vanco. Lauanco.

Barranco. *Arranco.*
Ensancha. *Sancha.*
Ensancho. *Sancho.*
Demanda, desmanda, remanda, Milanda. *Manda.*
Zarauanda, auanda. *Vanda.*
Ablanda. *Blanda.*
Ablando. *Blando.*
Demando. *Mando.*
Mandando, etc. *Dando.*
Auando, probando, etc. *Vando.*
Deshonrando. *Hõrãdo.*
Amando, Hablando, Asando, Atando, Hortando, Elando, Echando, Errando, Estando, Ilando, Idando, Imando, Yuando, Odando, Omando, Orando, Osando, Vsando. *Ando.*
Cauaña, arrebaña. *Vaña.*
Guadaña, espadaña. *Daño.*
Trasmontaña, monta. cast. pestaña, restaña, Bretañ. *Taña.*
Alimaña, Alemaña, artimaña, tamaña amaña. *Maña.*
Ocaña, encaña, tacaña. *Caña.*
Desengaña. *Engaña.*
Susaña, ensaña, *Saña.*
Maraña, musaraña, telaraña, enmarañ. desenmar. *Araña.*
Enmaraña, desenmar. *Maraña.*
Desentraña. *Entraña.*
Estaño, ermitaño, castaño, restaño, antaño. *Taño.*
Redaño, espadaño. *Daño.*
Picaño; calcaño, escaño, tacaño, encaño, *Caño.*
Apaño, acompaño, empaño, desacompaño. *Paño.*
Rebaño, baño, arrebaño. *Baño.*
Desengaño. *Engaño.*
Amansa, remansa, Almansa. *Mansa.*
Decansa. *Gansa.*
Decanso. *Canso.*
Remanso amanso. *Manso.*
Trasplanta. *Planta.*
Sacrosanta. *Santa.*
Discanta, encanta, desencata. *Canta.*
Amamanta enmanta. *Manta.*
Consonante, Assonante, dissonante, malsonante. *Sonante.*
Menguante. *Guante.*
Discante, encante, desencante, tocante, pescante. *Cante.*
Instante, constante, incostante, circonstante, distante, restante. *stante.*
Inconstante. *Constante.*
Trasplante. *Plante:*

Can-

Canto. Acanto,difcanto,encanto,&c.
Tanto. Entretanto,por tanto.
Santo. Sacrofanto.difanto.
Manto. Enmanto,Brun, Rodan.
Planto. Trafplanto.
Danza. Bien-andança, mudança.
Lanza. Valança,alança, mifcolança,Arlança, balanza, templança, deftemplança,aualança.
Fianza. Defconfiança,conf. afian.
Papa. Antipapa,empapa.
Tapa. Atapa,defatapa, deftapa.
Capa. Efcapa,focapa.
Atapa. Defatapa.
Apo. Sopapo,empapo.
Tapo. Atapo,deftapo,defatapo.
Dar. Mandar,etc.
Mar. Amar,etc. Alamar,palomar.
Hilar. Tham.pilar,deshilar,
Amar. Thamar,alamar,inflam. etc.
Altar. Gibraltar.
Afpar. Gafpar,afpar.
Agar. Lagar,vagar,amagar, etc.
Para. Antipara, ampara, compara, repara, difpara, prepara, efcapara, etc.
Rara. Ferrara,aferrara, etc.
Cara. Açucara,defcara,encara.
Clara. Aclara, declara.
Vara. Enuara, refuara, Gueuara.
Auara. Clauara, etc.
Amara. Clamara,&c.
Quitara. Alquitara,defquitara.
Ampara. Defampara.
Varca. Auarca, enuarca, defenuarca, faltauarca.
Enuarca. Defembarca.
Marca. Demarca.
Varco. Enuarco,defenuarco,auarco.
Varda. Aluarda,alabarda, bombarda, enalabarda.
Carda. Mofcarda,efcarda.
Guarda. Aguarda.
Tarde. Baftarda,retarda.
Guarde. Aguarde.
Tarda. Detarde entarde,retarde.
Pardo. Pero pardo,Leopardo.
Guardo. Aguardo,refguardo.
Carga. Defcarga,encarga,fobrecarga.
Larga. Alarga.
Embarga. Defembarga, Embarga.
Cargo. Defcargo,encargo.
Largo. Alargo.
Embargo. Defembargo.
Arra. Parra, &c.
Marra &c. Amarra,çamarra.
Garra. Defgarra,agarra,cigarra.

Alcapatra. *Parra.*
Alpujarra. *Iarra.*
Embarra,defembarra. *Barra.*
Catarro. *Tarro.*
Guijarro. *Iarro.*
Nauarro,embarro,defembarrà. *Barro.*
Defembarro. *Embarro.*
Enfarta. *Sarta.*
Aparta, defparta, reparta, Efparta. *Parta.*
Defcarta,encarta. *Carta.*
Aparte,reparte,defparte. *Parte.*
Aparto,reparto,defparto. *Parto.*
Abrafa. *Brafa.*
Arrafa. *Rafa.*
Argamafa, amafa. *Mafa.*
Efcafa,defcafa,encafa,defencafa. *Cafa.*
Trafpafa,compafa,repafa. *Pafa.*
Engafta,defgafta. *Gafta.*
Repafta. *Pafta.*
Rebafta,abafta,desbafta. *Bafta.*
Mandafte,etc. *Dafte.*
Engafte,defgafte,holgafte, etc. *Gafte.*
Abafte,desbafte,rebafte, lleuafte, &c. *Bafte. Vafte.*
Regalafte,volafte,&c. *Lafte.*
Mirafte, &c. *Irafte.*
Contrafte,al trafte,encontrafte, entrafte. *Trafte.*
Engafto,defgafto. *Gafto.*
Repafto. *Pafto.*
Abafto,desbafto,rebafto. *Bafto.*
Engata-fragata,magigata. *Gata.*
Garrapata,çapata. *Pata.*
Ingrata. *Grata.*
Mediata,inmediata. *Tata.*
Abata,combata,rebata,arrebata,debata. *Bata.*
Maltrata,contrata,retrata. *Trata.*
Recata, refcata, acatata, defacata. *Cata.*
Remata. *Mata.*
Defnata. *Nata.*
Mogigata. *Igata.*
Defacata. *Acata.*
Desbarata, abarata, *Barata.*
Aldaua, *Daua.*
Deslaua,claua,enclaua,defclaua,defenclaua,dolaua,&c. *Laua.*
Agraua. *Graua.*
Enclaua,defclaua,defenclaua. *Claua.*
Conclaue,enclaue,defclaue. *Claue.*
Deslaue, &c. *Laue.*
Agraue. *Graue.*
Enclauo,efclauo,defenclauo. *Clauo.*
Vizcaya,Acaya,recaya. *Çaya.*
Saya.

Saya. Enſaya.
Maya. Deſmaya.
Traya. Atraya, retray, diſtraya.
Saya. Enſayo.
Faz. Satisfaz antifaz, Bonifaz.
Capaz. Incapaz.
Haz. Deshaz, rehaz.
Paz. Capaz, incapaz, rapaz, portapaz.
Baza. Calabaça, embaça.
Taza. Moſtaça amoſtaça.
Caça. Picaça, Torquaça.
Traça. Eſtraça, deſtraça.
Braça. *Embraça*, abraça.
Chaça. *Rechaça.*
Enlaça. Deſenlaça.
Plaça. Aplaça, emplaça.
Trace. Deſtrace.
Enzalc. Deſenlace.
Haze. Deshaze.teha.paze,ete.
Plaze. Aplace, deſemplace, complace, emplace.
Pazes. Capaces, incapaces, rapaces.
Abrazo, embrazo.
Brazo. Deſenlazo.
Plazo. Emplazo.
Caza. Aplazo, emplazo.
Picarazo, vellacazo.
Emplazo. Deſemplazo.

E

Brea. Librea Culebrea, Hebrea, Pelea, Ra-
Lea. lea, Pantaſilea, Polea, Gali.Bamb.ahel.
Tea. ap. Galatea, Amaltea, Pantea, Dorotea, P.ſahc. bolatea, calafetea, mantea, montea, gotea, gatea, otea, ſeſtea, ſaltea, pleitea, pa ea, coſtea ginetea, &c.
Rea. Correa, arr. chor. guerr, apporrea,
Sea. Poſſea, deſea, falſea, afea, hermoſ. ſobreſ. manoſ. Cariſ.
Fea. Afea, ſolfea.
Orea. Señorea, enſeñ. florea, aluorea, vaporea, poluorea.
Vea. Pronea, bouea, reuea.
Crea. Recrea, deſcrea.
Onde. Redondea.
Menea. Chimenea.
Cre. Recre. deſcre.
Ore. Señore, etc.
Vee. Prouee, bouee, reuee.
Reo. Arreo, Correo, Amorreo, guerreo, chorreo, aporreo.
Leo. Iubileo, boleo, poleo, valeo.
Mauſoleo, tremoleo, &c.
Feo. Alpheo, Tiph. Orph. tropheo, afeo, ſolfeo.
Meneo. Himeneo, Idomeneo.

Recreo, deſcreo. *Creo.*
Tiniebla, aniebla. *Niebla.*
Deſpuebla. *Pueblo.*
Requiebra. *Quiebra.*
Detrueca. *Trueca.*
Deſtrueca, retrueca, *Trueca.*
Soſpecha, deſpecha. *Pecha.*
Manderecha. *Derecha.*
Fleche, peleche. *Leche.*
Soſpheche, deſpeche. *Peche.*
Deſpecho, ſoſpecho, repecho, antepecho, apecho. *Pecho.*
Eſtrecho.petre.contre. *Trecho.*
Flecho, elecho, pelecho. *Lecho.*
Apouecho. *Proaecho.*
Aprecio, deſpr.menoſpr. *Precio.*
Panecio. *Necio.*
Arrecio. *Recio.*
Aqueda, Maqueda. *Queda.*
Proceda, conceda, ſuceda, retroceda, exceda, preceda. *Ceda.*
Arboleda guindaleda. *Leda.*
Deſenreda. *Enreda.*
Vereda, deshereda. *Ereda.*
Deſenrede. *Enrede.*
Desherede. *Erede.*
Bledo, Toledo. *Ledo.*
Deſenredo. *Enredo.*
Reſriega. *Friega.*
Soſiega, traſſiega, deſſaſoſ. *Siega.*
Gallega, allega. *Llega.*
Reniega, veraniega. *Niega.*
Deſpliega. *Pliega.*
Nauega, jaluega. *Vega.*
Palaciega. *Ciega.*
Apega, deſpeg.deſap.emp. *Pega.*
Deſſaſoſſiega. *Soſſiega.*
Soſſiegue, tranſiegue, deſſeſ. *Siegue.*
Allegue. *Llegue.*
Reniegue. *Niegue.*
Apegue, deſpegue, empegue. *Pegue.*
Soſſiego, traſſiego, deſſaſſ. *Siego.*
Gallego, allego. *Llego.*
Palaciego. *Ciego.*
Deſpliego, eſpliego. *Pliego.*
Reniego. *Niego.*
Sobreceja. *Ceja.*
Feſteja, cote. mote. deſte. traſteja, lenteja. *Teja.*
Madeja, deſmade.verdeja. *Deja.*
Aqueja, boſqueja. *Queja.*
Deſoreja. *Oreja.*
Aconſeja, deſaconſeja. *Conſeja.*
Apareja, empareja. *Pareja.*
Fardel, cordel, burdel. *Del.*
Infiel. *Fiel.*
Abel.

Abel. Rabel, Iſabel, clauel, Babel.
Tela. Cautela, parent. tute. Compoſtela. Eſtel. Panat. eſp. etc.
Dela. Candela, rodel, enſar. Tudela, mudel, &c.
Pela. Repela, compel. apel.
Auela. Carauela.
Cuela. Eſcuela, Maeſtreſcuela.
Ijuela. Sanguijuela.
Açuela. Caçuela.
Buela. Abuela, biſabuela, rebuela.
Duela. Hazenduela.
Suela. Aſſuela, conſuela, deſconſuela.
Vela. Reuela, deſue. carau. niuel.
Eſuela. Deſuela.
Tela. Deſuela.
Rodela. Arrodela.
Conſuela. Deſconſuela.
Pele. Mandele, etc.
Buele. Rebuele.
Suele. Aſſuele, conſ. deſconſuele.
Tele. Deſyele.
Pelo. Amapelo, Capel. Tercio, capelo, etc.
Apelo. Amapelo, Cape.
Suelo. Entreſuelo, Aſſue. conſ. deſ.
Ielo. Cielo deſyelo.
Delo. Modelo, enſr.
Velo. Reuelo, deſuel. niuel. trau.
Selo. Paſſèlo, &c.
Conſuelo. Deſconſuelo.
Eſuelo. Deſuelo.
Bella. Debella, beuell. prom. re.
Vella. Mouella, cabella.
Della. Vendella, etc.
Mella. Gamella, comel. lamel. temella.
Pella. Rompella, atropella.
Hazella. Deshazella, rehazella, pacella.
Bello. Cabello.
Mello. Camello, comello, lamello, temello, &c.
Dello. Vendello, &c.
Enello. Tenello, retenello, detenel. mantenell. ſoſtenell.
Hazello. Deshazello, rehazello, etc.
Buelta. Rebuelta, embuelta, deſembuelta.
Suelta. Reſuelta, abſuelta.
Buelua. Rebuelua, embuelua, deſembuelua.
embuelua. Deſembuelua.
Tema. Apoſtema.
Quema. Requema.
Flema. Deſflema.
Remos. Queremos, borremos, &c.
Demos. Agrademos, etc.
Haremos. Desharemos, honraremos.
Den. Deſden, anden.

Rebien, parabien, tambien. *Bien.*
Eſten, ſarten, llanten, aten. *Ten.*
Baiuen, conuen. *Ven.*
Açucena, alacena, docena, Trecena, Sarracena, obſcena, cercena, Lucena. *Cena.*
Camena. *Amena.*
Vallena, rellena. *Llena.*
Auena, nouena. *Vena.*
Carena, Agarena. *Arena.*
Melena, deſmelena. *Elena.*
Cartagena, enagena. *Agena.*
Reſuena, diſſuena. *Suena.*
Atruena. *Truena.*
Deſordena. *Ordena.*
Deſenſena. *Enſena.*
Deſenfrena. *Enfrena.*
Encadena, deſencadena. *Cadena.*
Atiene, contiene, mantiene, retic. entret. det. ſoſt. abſt. *Tiene.*
Conuiene, deſconuiene, auiene, prouie. entrouiene *Truene, Llene, Suene, Ordene, Enſene, Enfrene, &c.* *Viene.*
Conciencia, paciencia, ſuficiencia, concupiſcencia. *Sciencia.*
Impotencia. Omnipotencia. *Potencia.*
Inclemencia. *Clemencia*
Aprenda, empr. depr. deſp. *Aprenda.*
Entienda, contienda, atienda, eſtienda. *Tienda.*
Arrienda. *Rienda.*
Reuenda. *Venda.*
Auenga, con. entre. preu. *Venga.*
Mantenga, detenga atenga, reten. entreten. ſoſt. abſt. *Tenga.*
Enſeña, reſeña, contraſeña. *Seña.*
Deſenſeña. *Enſeña.*
Isleña, aguileña. *Leña.*
Deſpeña, empeña, deſempeña. *Peña.*
Deſempeñe. *Empeñe.*
Deſenſeñe. *Enſeñe.*
Deſempeñe. *Empeñe.*
Deſenſeño. *Enſeño.*
Deſempeño. *Empeño.*
Cenceño. *Ceño.*
Pimienta, herramienta, eſcarmienta, cimienta, deſm. *Mienta.*
Inuenta, reuenta, nouenta. *Venta.*
Recuenta, deſcuenta, cincuenta. *Quenta.*
Violenta, opulen. corpulen. turbu. ſomnolenta, amol. *Lenta.*
Aſcienta, conſ. diſſ. graſſien. *Sienta.*
Atienta, deſ. deſa. retient. *Tienta.*
Calienta, eſcal. deſalienta. *Alienta.*
Repreſenta. *Preſenta.*
Atormenta. *Tormenta.*

Con-

Contenta. Descontenta.
Miente. Simiente, escarm. cimiente, desmiente.
Vente. Inuente, auente, Benauente.
Quente. Eloquente, frequent. desquen.
Siente. Assiente, consiente, dissien.
Tiente. Atiente, destiente, retiente, combatiente, &c.
Diente. Pendiente, obediente, ardien. despidien inobedien.
Tente. Penitente, assisten. patent. poten. omnipot. impoten. susten. deten. entret. inten. contente, descontente.
Frente. Afiente, enfrente.
Gente. Vrgente.
Aliente. Caliente, escalien. desalient.
Presente. Represente.
Contente. Descontente.
Potente. Impotente.
Clemente. Inclemente.
Paciente. Impaciente.
Ester. Menester.
Ver. Reuer, auer, llouer, mouer, remouer, promouer, deuer, llouer, atreuer, saber, sorber.
Ouer. Mouer, i.e. pro. commouer, llouer.
Azer. Pazer, deshazer, plazer, nacer, rehazer, satisfazer.
Oler. Moler, doler, condoler.
Vera. Primauera, Ribera, calauera, ciu. seu. persentre.
Bera. Ribera.
Espera. Desespera.
Cera. Sincera, carnicera, tercera, encera, vercera.
Pera. Vitupera, prosp. espe. paper. exasper. impe. temper.
Quiera. Requiera, inquiera, doquiera, quienquiera, qualquiera.
Viera. Tuuiera, retuu. mantuu. atuu. siru. mou. remo. promou. llou. deu. atreu.
Diera. Mordiera, perdie, pudiera, ardie. pidie. impidie.
Fiera. Refiera, con. prefie. infie. difiera.
Miera. Comiera, temiera, sumiera, consum. resumi presum.
Imiera. Redimiera, gimiera.
Hiziera. Deshiziera, rehiziera, satisficiera, justiciera.
Desafiera.
Idcirco. Pidiera impid. midi. añadie. diuid. presid. comid. despid. descomid. resid.
Oliera. Doliera, moliera, condolie.
Ouiera. Mouiera, remou. conmou. llouiera, promouiera.
Iuiera. Recibiera.

Refriera, confirie. difirier. perfirier. infirier. *Iriera.*
Litera, reitera confitera. *Itera.*
Carnicera, hechizera. *Icera.*
Madriguera. *Iguera.*
Guerrera. *Errera.*
Partera. *Artera.*
Nouelera. *Velera.*
Hizieres, traxeres, etc. *Eres.*
Aguero. *Guero.*
Tempero, ape. Mira Pera. *Pero.*
Desespero. *Espero.*
Cartero. *Artero.*
Carnero. *Arnero.*
Tornero. *Ornero.*
Perrero, guerrero, terrero. *Errero.*
Romero. *Omero.*
Azero, bracero. *Zero.*
Bracero, macero. *Azero.*
Nouelero. *Velero.*
Acerca, descerca. *Cerca.*
Alterca. *Terca.*
Acuerda, recuer. conc. disc. tras. desen. *Cuerda.*
Remuerda. *Muerda.*
Tierra, desat. ati. sot. encier. desenc. assie. asi. deshi. *Ierra.*
 Hierra.
Entierra, des. ati. desen. sot. *Tierra.*
Encierra, desencierra. *Cierra.*
Destierra. *Estierra.*
Desentierra. *Entierra.*
Becerro. *Cerro.*
Espuerta. *Puerta.*
Aduierta, con. diui. peruier. *Vierta.*
Acierta, incierta, concierta. *Cierta.*
Desconcierta. *Concierta.*
Encubierta, descubierta. *Cubierta.*
Sierua, cierua. *Ierua.*
Conserua, reserua, preserua, obserua. *Serua.*
Descortès. *Cortes.*
Alauès, Cordouès, tamalan. Ginou. *Ves.*
Ginoues. *Noues.*
Empresa, repres. expres. impres. salpresa. *Presa.*
Apriesa. *Priessa.*
Trauiessa, atrauiessa. *Auiessa.*
Oropesa, espessa, sompessa. *Pesa.*
Francessa, Princessa. *Cesa.*
Auiessa, trauiessa, confiessa, atrauiessa, tiessa. *Iessa.*
Interessa, desinteressa. *Teressa.*
Promessa, remessa. *Mesa.*
Condesa, Abadesa. *Desa.*
Sompese, repese. *Pese.*
La miesse, &c. Saca de Miera. *Miesse.*
Contrapéso, espes. sompeso. *Peso.*

Ceſſo. Exceſſo, proceſſo, acceſſo, ſuceſſo.
Pueſta. Opueſta, diſpueſta, opueſta, reſp. indiſpueſta, ſobrepueſta, entrepueſta, ſupueſta, antepueſta, contrapueſta, deſcompueſta.
Honeſta. Deshoneſta.
Fieſta. Manifieſta.
Ieſta. Fieſta, affieſta, ſieſta, manifieſta, enhieſta, atieſta, tieſta.
Sieſta. Aſieſta.
Tieſta. Atieſta, entieſta.
Preſta. Empieſta, apreſta.
Creſta. Secreſta, deſcreſta.
Queſta. Requeſta.
Digeſta. Indigeſta.
Preſte. Apreſte.
Ceſto. Inceſto, hazeſto.
Geſto. Indigeſto, ageſto, digeſto.
Mueſtra. Demueſtra.
Dieſtra. Adieſtra.
Meta. Cometa, acometa, arremeta, entremeta, prome. ſom.
Eleta. Veleta.
Nieta. Biſnieta, tartaranieta.
Reta. Carreta, dejarreta, porreta.
Frieta. Aprieta, deſaprieta.
Copeta. Eſcopeta.
Villeta. Henilleta, ferrilleta.
Diſcreta. Indiſcreta.
Quieta. Iaquieta.
Perfecta. Imperfecta.
Teta. Deſteta.
ñeta. Caſtañeta, niñeta.
Prieta. Aprieta, deſaprieta.
Aprieta. Deſaprieta.
Ceba. Manceba.
Mueua. Remueua, promueua.
Beua. Embeua.
Prueua. Aprueua, reprueua, comprueua.
Muena. Remuena.
Vez. Altiuez, conuez.
Diez. Pardiez.
Tez. Abiluitez.
Pieza. Limpieza, empieza, eſtropieza.
Cabeza. Deſcabeza.
Pereza. Empereza, eſpereza.
Corteza. Deſcorteza.
Crueze. Recueze.
Creze. Deſcrece, recrece.
Mereze. Deſmerece.
Padeze. Compadece.
Falleze. Deſfallece.

I

Di. Perdi, pedi, &c.
Si. Toſi, coſi, deſcoſi, entreſi, aſſi, deſaſi, por ſi, carmeſi, &c.
Moui, &c. *Vi.*
Preferi, conferi, referi, diferi, inferi. *Feri.*
Alfaqui. *Aqui.*
Caì, recaì, deſcai, Iſaì, caì, deſcaì, recaì. *Ai.*
Chirimia, Anotomia, Sodomia, mayordomia. *Mia.*
Phiſiognomia, Hieremia, mia, comia, temia, &c.
Melodia, couardia, nombradia, gall. rebel. oſad. baſtard. azed. Abad. Alcaententedia, cofrad. picard. bald. tardia. Item, concedia, &c. *Dia.*
Almofia, deſafia, confia, deſconfia, porfia, Philoſofia, Ortografia. *Fia.*
Enfria, resfria, ſufria. *Fria.*
Valentia, faſtia, enfaſtia, batia, metia, &c. *Tia.*
Atauia, deſuia, empia, deſatauia, viuia, &c. *Via.*
Pacia, &c. *Hacia.*
Deſaſia, maluaſia, fant. dem. *Aſia.*
Corria, ſocor. abur. bizarria, muchacherria, deſcarria, chirria, querria. *Ria.*
Hidalguia. *Guia.*
Valia, alia, olia, ſolia, dolia, molia, folia, melancolia. *Lia.*
Eſpia, tupia, rompia, interrompia, corrompia. *Pia.*
Biuia, &c. *Iuia.*
Solia, dolia molia, condolia. *Olia.*
Couardia, gallardia, picardia, Lombardia. *Ardia.*
Queria, concederia, &c. *Heria.*
Maria, varia, deſuaria, contraria. *Aria.*
Andaluzia, transluzia, reluzia. *Lucia.*
Confie, deſconf. deſa. porf. *Fie.*
Deſafio, confio, deſconfio, porfio. *Fio.*
Resfrio, enfrio. *Frio.*
Deſuario. *Vario.*
Eſpio. *Pio.*
Faſtio, enfaſtio, baſtio. *Tio.*
Borrica, perrica &c. *Rica.*
Repica, ſalpica, Malpica. *Pica.*
Achica. *Chica.*
Nouicio, reuicio, conuicio. *Vicio.*
Perjuizio. *Iuicio.*
Reſquicio, deſquicio. *Quicio.*
Salid, Adalid, Valladolid. *Lid.*
Atreuida, deuida, oluida, embida, combid. rebi. benimon. como. remo. embe, flouida, deuida, promouida, prohibida; apercebida, deſapercebida. *Vida.*
Impida, deſpida, eſcupida, corrompida, rompida, tupida. *Pida.*

Mi-

Mida. Comida, tumida, desmid. descomi. oprimid. reprimid. comprimid. exprimid. redimid. eximid. consumid. resumida, sumida.

Anida. Manida, aue manida.

Afida. Desafida.

Abida. Cabida, sabida.

Omida. Comida, descomida, corcomida.

Vida. Concluida, constituida, excluida, disminuida, distribuida.

Iuida. Diuida, recib. perc. proh.

Ierida. Querida, perferida, refer. conf. di. ingerida, digerida, &c.

Venida. Auenida, desauenida.

Cogida. Acogida, encogita, recogida, escogida, descogida.

Metida. Arremetida, cometida, prometida, sometica, &c.

Caida. Descaida, recaida, cabizcaida.

Comida. Carcomida, descomida.

Creida. Descreida.

Medida. Comedida, descomedida.

Nido. Venido, auenido, manido, anido, tenido, atenido, entreteni. manteni. contene. soste. &c.

Miga. Hormiga, amiga, enemiga.

Diga. Mendiga, bendiga, maldiga, contradiga, desdiga, perdiga.

Liga. Obliga desobliga, enliga.

Siga. Consiga, persiga, prosiga, atosiga.

Abriga. Desabriga.

Obliga. Desobriga.

Digo. Bodigo, saca de *Diga*.

Higo. Papahigo.

Guija. Aguija.

Rija. Corrija, Torrija.

Fija. Afija.

Dixe. Contradixe, benedixe, maldixe, desdixe.

Rige. Corrige.

Gil. Torongil, mongil, peregil, concegil.

Vil. Ciuil, ceuil, seruil.

Dila. Pedila, concedila, &c.

Vila. Dispauila, sernila, recebila, &c.

Afila. Desafila.

Ouila. Mouila, remouila, conmouila, promouila.

Opila. Desopila, recopila.

Villa. Marauilla, Seuilla, gauilla, heuilla, escobilla, recebilla, &c.

Silla. Casilla, ensilla, desensilla, asilla, desasilla.

Castilla. Encastilla, desencastilla.

Millla. Semilla, armilla, humilla, sumilla, dormilla, redimilla, oprimilla, exprimilla, reprimilla, comprimilla, imprimilla, lagrimilla, &c.

Desasilla, casilla, &c. *Asilla.*

Concluilla, excluilla, construilla, destruilla, instituilla, restituilla, sustituilla, &c. *Villa.*

Granillo, Vanillo, Auanillo, Assillo, *Hatillo.* *Anillo,*

Clima, sublima. *Nota.* *Lima.*

Desestima, *Estima.*

Esgrima. *Grima.*

Desanima. *Anima.*

Arrima, desarrima. *Isima.*

Desarrima, Octaua rima. *Arrima.*

Oprima, comprima, re exprim. &c. *Prima.*

Percebimos, &c. *Imos.*

Vendimos, &c. *Dimos.*

Comimos, &c. *Mimos.*

Mouimos, &c. *Vimes.*

Preferimos, referimos, conf.di. &c. *Ferimos.*

Delfin, confin. afin. al fin. *Fin.*

Florin, florin, posuorin. *Orin.*

Dadina, sardina, Granadi. *Dina.*

Emina, acrimina, camina, descamina, encamina, domina, predomina, fulmina, determina, examina, termina, ilumina, abomina, contamina. *Mina.*

Resina, consina asina. *Fina.*

Mezquina, Damasquina, esquina. *Quina.*

Latina trementina, serpentina. *Tina.*

Desatina, Latina, Platina. *Atina.*

Vizcaina, Zaina. *Aina.*

Arruina. *Ruina.*

Indigna, condigna. *Digna.*

Acrimina. *Imina.*

Encamina, descamina. *Camina.*

Desatine. *Mine.*

Domine, predomine, abomine. *Omine.*

Encamine, descamine. *Camine.*

Auine, conuenteu desauine, adeui. sobreu contr. *Vine.*

Indigno, condigno. *Digno.*

Asino, resino, consino. *Sino.*

Christalino, molino, remolino, Paulino, Marcelino. *Lino.*

Teatino, Lati. conti. matuti. front. intestin. serpen. Salaman. atino. desat. amot. obsti. destin. Augu. Const. cratin. Valent. Trident. *Tino.*

Empino, espi. pepi. Cale. *Pino.*

Remolino. *Molino.*

Descincha. *Cincha.*

Rapiña, apina, lamp. decamp. *Piña.*

Niña. Aniña.
Tiña. Entretiña, retiña.
Aniño, retiñ. entretiña.
Tripa, Deſtripa.
Tira. Retira, eſtir. aliquir. mentira.
Mira. Admira, remira.
Vira. Deſuira, Eluira.
Tire. Retire, eſtire.
Mire. Remire, admire.
Miro. Admiro, remiro.
Tiro. Retiro, eſtiro.
Firma. Afirma, confirma.
Mira. Camiſa, enca. remiſ.
Piſa. Cortapiſa, arrepiſa.
Liſa. Aliſa.
Piſo. Arrepiſo.
Liſo. Aliſo.
Riſco. Abarriſco, arriſco.
Viſco. Torniſco.
Fiſco. Confiſco.
Viſta. Reuiſta, enuiſt. ſob. euiſt.
Liſta. Euangeliſta, aliſta.
Chriſto. Antechriſto.
Viſto. Reuiſto, enuiſto.
Dita. Erudita, bendita, maldita.
Quita. Mezquita, bendita, maldita, poquita, & diminutiua ſimilia.
Cita. Incita, ex. con. rec. reſucita, ſolicita, exer. precipita.
Imita. Limita.
Ermita. Permita, interm. enfer. *Ita.*
Pepita. Deſpepita.
Eſcrita. Preſcripta, ſobreſcrita.
Finita. Infinita.
Garita. Margarita.
Quite. Deſquite.
Imite. Limite.
Iua. Viua, &c.
Viua. Auiua, reuiua, ſiempre viua.
Eſcriua. Deſcriua, ſobeſcr. preſcriu.
Criua. Acriua, deſcr. preſcrip. etc.
Viue. Auiue, reuiue.
Eſcriue. Deſcr. preſc. ſobreſ.
Viuo. Auiuo, reuiuo, &c.
Eſcriuo. Preſcriuo, deſcriu. &c.
Criuo. Acriuo, preſcr. deſcr.
Eriza. Ojeriza, eneriza, cauter. encoleri. vand, prime. caua.
Atiza. Matiza.
Dize. Deſdize, bendi. contra. mal.
Atize. Matize.
Rize. Carrizo.
Atizo. Batizo, matizo.

O.

Dò. Mandò, vedò, &c.
Manò, ſanò, &c. *Nò.*
Cayò, recayò, oyò, royò, huyò, &c. *Yò.*
Concedio, &c. *Diò.*
Confiò, deſconfiò, deſafiò. *Fiò.*
Godoy. *Doy.*
Redoble, mandoble. *Doble.*
Inmoble. *Moble.*
Recobra. *Cobra.*
Reſobra. (*Obra. Sobra.*
Tapaboca, inuo. reu. conuia, desboca, emboca. *Boca.*
Apoca. *Poca.*
Melcocha, ſalcocha. *Cocha.*
Abrocha. *Brocha.*
Deſmocha. *Mocha.*
Bizcocho. *Cocho.*
Deſmocho. *Mocho.*
Apoda. *Poda.*
Apodo. *Podo.*
Acomodo, deſacomodo. *Modo.*
Enlodo. *Lodo.*
Enſoga, deſenſoga. *Soga.*
Aboga. *Boga.*
Aloja, floja, afloja. *Loja.*
Arroja, aherroja, enroja, enroja. *Roja.*
Delcerroja, Barbarroja.
Barbaroja. *Arroja.*
Eſcoja, enço. reçoj. deſc. ac. *Coja.*
Remoja. *Moja.*
Remoje. *Moje.*
Remojo, tramojo. *Mojo.*
Saca de *Coja.* *Cojo.*
Robola, enarbola, trobola, &c. *Bola.*
Enhola, deſencola, vacola, inuocola, &c. *Cola.*
Perdiòla, &c. *Diola.*
Pagòla, &c. *Gola.*
Casòla, &c. *Sola.*
Mouiola, &c. *Viola.*
Deſaſiòla. *Aſiola.*
Amparòla, parola, eſrarola. *Arola.*
Matòla, &c. *Atola.*
Apartòla, &c. *Hartola.*
Pidiòla, ampidiòla, midiòla, diuidiòla, añidiòla, &c. *Idiola.*
Prefiriòla, re. com. difiriò. *Hiriola.*
Pisdola, &c. *Iſola.*
Recibiòla, &c. *Inuiola.*
Moniòla, re. com. promouiola, &c. *Ouiola.*
Deſuniòla. *Vuiola.*
Acusòla, &c. *Vſola.*
Apolo, rapòl. topòlo, tap. capòlo, eſcapòlo, &c. *Polo.*
Mausòlo. *Solo.*
Ampolla, empolla. *Polla.*
Deſabolla. *Abolla.*

Cr-

Coma. Carcoma.
Doma. Redoma,Sodoma,Bandoma.
Lomo. Plomo, aplomo, desplomo, solomo, palomo, deslom.
Momo. Amomo.
Plomo. Desplomo, aplomo.
Nombre. Renombre, sobrenomb. pron.
Acion. Ostentacion, &c.
Passion. Compassion.
Nacion. Indignacion.
Don. Baldon, blandon. perd. hond. cord. algod. açadon, alm.
Proporcion. Proporcion. desproporcion.
Vision. Prouision. diuision.
Aron. Varon, Acharon.
Leon. Camaseon, Pant. Pigmal.
Alon. Canalon.
Son. Arteson, blason, meson, pison, Sanson, Iason.
Vellon. Pauellon.
Pon. Iapon, capon, tapon, dispon, &c.
Laton. Platon.
Dona. Madona, retuendona, perdodona, baldona, Cardona. Dodona.
Abona. Eslauona.
Encona. Desentona.
Encona. Desencona.
Pone. Propone, dispone, compone, impone, suppone, oppone, antepone, depone, descompone, prepone, repone, expone, entrepone, interpone.
Sonda. Trapisonda.
Topa. Estopa, metopa.
Ropa. Arropa, desarropa, guardaropa.
Tropa. Atropa.
Olor. Dolor, color.
Fauor. Disfauor.
Humor. Rumor.
Onor. Pundonor.
Amor. Desamor, clamor.
Señor. Ruiseñor.
Hedor. Vencedor, tañedor, valedor, roedor, tañedor, beuedor, lamedor, vendedor, rededor, cogedor.
Lector. Elector, colector.
Dado. Arrendado, bordado.
Rector. Corrector.
Errador. Afferrador.
Regidor. Corregidor.
Arador. Amparador, desamparador.
Amador. Inflamador, infamador.
Orador. Morador.
Adora. Pandora, adora, desdora.
Lora. Flora, desflora.
Mora. Enamora, Zamora, zarza.

Indecora. *Decora.*
Indecoro, decoro. *Coro.*
Sonoro. *Onoro.*
Floro, desfloro. *Loro.*
Enamoro. *Moro.*
Desdoro, adoro, Isid. l. Metr. *Doro.*
Escoria, Achicoria. *Coria.*
Vanagloria. *Gloria.*
Conforma, reforma, desconforma, transforma. *Forma.*
Adorna, exorna. *Dorna.*
Retorna, trastorna. *Torna.*
Retorno, contorno, entorno, rtastorno. *Torno.*
Mazorra. *Zorra.*
Socorra, acorra, recorra. *Corra.*
Engorra. *Gorra.*
Alcorza, alhorza. Ribagorza. *Orza.*
Alcorza. *Corza.*
Glosa, golosa, Tolosa, fabulosa, escandalosa, escrupulosa. *Losa.*
Ventosa, rebostosa, costosa, faltosa, gotosa. *Tosa.*
Enrosa, honrosa, barrosa. *Rosa.*
Acosa, descosa, pecosa, mocosa. *Cosa.*
Raposa, esposa, raposa, mariposa, desposa. *Posa.*
Fastidiosa, odiosa, compendiosa, embidiosa, estudiosa. *Diosa.*
Ambiciosa. *Viciosa.*
Amorosa. *Morosa.*
Enrosca. *Rosca.*
Derrota. *Rota.*
Chacota, picota, escota, acota, &c. *Cota.*
Sosota, marquesota. *Sota.*
Deuota, embota, reuota, desenota. *Vota.*
Remota. *Mota.*
Agota. *Gota.*
Denota. *Nota.*
Sacerdote, agradote, &c. *Dote.*
Concediote, &c. *Diote.*
Mouiote, &c. *Viote.*
Embote, rebote, desembote, tranote, &c. *Vote.*
Azote, cazote, gozo, &c. *Zote.*
Pipote, capote, repote, escapote. *Pote.*
Amote, &c. *Mote.*
Escoto, Acoto. *Coto.*
Deuoto, emboto, desemboto, &c. *Voto.*
Carroza. *Roza.*
Zaragoza. *Goza.*
Desempoza. *Empoza.*
Remoza. *Moza.*
Desconosce, reconoce. *Conoce.*
Rebozo, arrebozo, desabozo, calab. *Bozo.*

Cu-

Cuba. Encuba, descncuba.
Tune. Estune, detune, retune, mantune, entretune.
Aucia. Desaucia.
Sucia. Ensucia.
Lucia. Enlucia.
Suda. Trasuda, sesuda.
Muda. Tartamuda, demuda, remuda.
Nuda. Desañuda, añuda.
Acuda. Sacuda.
Aluda. Saluda.
Escuda. Pescuda.
Fluxo. Influxo, refluxo.
Puxo. Empujo, sobrepujo.
Bula. Attribula.
Mula. Acumula, estimula, dissimula, cumula.
Gula. Regula.
Pulga. Repulga, espulga.
Comulga. Excomulga.
Suma. Presuma, consuma, resuma.
Pluma. Empluma, desempluma, desplama.
Summo. Presumo, resumo, consumo, &c.
Humo. Ahumo.
Luna. Coluna.
Tuna. Ayuna, desayuna.
Cuna. Encuna.
Fortuna. Afortuna.
Tuno. Ayuno, desayuno.
Funda. Profunda, confunda, infunda.
Cunda. Iocunda, iracunda, facunda, fecunda, infecunda.
Munda. Inmunda.
Cuña. Acuña, encuña, desencuña. Galcuña.
Empuña. Desempuña.

Acuño, empuño, desempuño. *Cuño.*
Empuño, desempuño. *Puño.*
Desempuño. *Empuño.*
Repunta, apunta, despunta, pespunta. *Punta.*
Contra punto, &c. saca de *Punta*. *Punto.*
Impura, apura. *Pura.*
Iuntura. *Vntura.*
Assegura. *Segura.*
Desfigura, trasfigura. *Figura.*
Conjura, perjura. *Iura.*
Auentura, desuentura, Buenauentura. *Ventura.*
Apresura. *Presura.*
Madure, endure. *Dure.*
Auenture, conjeture. *Iure.*
Procure. *Cure.*
Desfigure, trasfigure. *Figure.*
Conjure, perjure. *Ture.*
Maduro. *Duro.*
Murmuro. *Muro.*
Procuro, escuro, Epicuro. *Curo.*
Compuse, dis. re. com. sup. de. im. inter. pro. traspuse. *Puse.*
Injusta, aiusta. *Iusta.*
Desgusta, Augusta. *Gusta.*
Injusto, ajusto, aljusto. *Iusto.*
Desgusto, Augusto. *Gusto.*
Disputa, imputa, reputa, computa. *Puta.*
Desfruta. *Fruta.*
Rehuya. *Huya.*
Restituya, sustituya, estatuya, constituya, destituya. *Tuya.*
Andaluz. *Luz.*
Arcabuz. *Buz.*

MVSA IV. LATINA.

VLTA sunt apud Latinos huius generis carmina, & quæ Latinis præcipuè scribimus, MVSAM hanc in duas partes subdiuidemus: quarum altera sit materialis, formalis altera: illa contemplatrix, hæc practica: prior subministrabit voces, illasque reducet ad numeros & mensuras posterior.

PARS I.

CDV.

EDIDIT iterum iterumque Nicolaus Nomessetius Parnassum suum. Poesia Sacram adiunxit, & in ipsâ, nomina & res, quæ cùm in Sacris Literis, tum in Ecclesiasticis passim historiis reperiuntur, Authorum illustrium carminibus dilucidauit. Echo addidit; quam esse Musam decimam Ioannes Honthemius contendit, & celebrat hoc echerico carmine.

Par-

Parnassum Veterem ter tres coluere sorores:
Parnassus decimam noster hic alter habet.
Non video hanc inquis. Nec se sinit illa videri,
Auditur doctis sed tamen illa viris.
Scilicet hæc Echo est, fœda quæ Panos amores,
Contemnens Phœbi nunc iuga sacra colit,
Præ reliquis illam Doctus veneratur Apollo,
Quid mirum? reliquas hæc præit vna Deas.
Historiam hæc omnem callet siue illa prophanis
Siue sit è sacris illa petita libris:
Experiare licet. Quis Vriam occidere ferro.
Mandauit? DAVID. *Verane nympha refert?*
Nunc ciues melius bella in ciuilia duxit
Cæsare Pompeius? PEIVS. *Et illud ita est.*
Quid sacro Christi Lauten. pro nomine passus?
ASSVS. *Et historias hanc mihi scire neges?*
Quin obscura etiam nympha hæc ænigmata soluit;
E multis vnum sit memorasse satis:
Dic Echo, Quis sum? Solus (res mira) suaui
Funera concentu tristia Solor? OLOR.
Cum Phœbo certent concordi voce sorores:
Quod simul hæ præstant, hæc tibi sola dabit.
I nunc, præ reliquis Echo contemne puellis,
Cedere, cui sacri Dux velit ipse Chori.

Nomesseius igitur duò in suâ Echo præstitit, nam & collegit multa exempla, in quibus variè Echo responder aut abludit; & addidit copiosam vocum refractarum farraginem, vt Echophilus possit se in hoc genere carminum exercere. Et ego Nomesseij exemplo hanc Musam in duas partes seu capita dispescui, in primâ numerosissimam vocum refractarum aut etiam reflexarum Syluam aperturus, & in secundâ daturus Echeticas Clarorum Virorum speculationes.

Occurrent in Sylua Ecchones interdum valde dissonæ, & quæ non videantur cum vocibus integris connecti posse, seu quia *Innia Virtute nulla e,t ..a*, & doctrina ad virtutem reducitur, vt puto, nulla viro docto est connexio *vocum Difficiles*. quod exemplis confirmo. Si dicas *Teleboa*, audies vallem respondentem *Boa*; & has voces non posse componi iudicabis. At contrarium censuit Ianus Dousa, cuius est istud Distichum;

Quid mihi tendenti Liberbrida versus, iter si
Infectum reddat gens Teleboa? Boa.

Et quidem pulchrè & belle. Quando enim opperimur à latronibus, boando, & clamando suppetias & auxilium petimus. Dicenti *Maximus*, respondent montes *imus*, & licèt contrariæ videantur istæ voces, non incongruè connectuntur à nobis in hoc Pentametro Mellifluo meo Bernardo inscripto; videlicèt.

Et tibi, quando alys maximus, imus *eras*,

Qui *Surdos*, *subsurdos*, *timidos*, *pauidos*, & similes voces edixerit, ni surdus sit, andiet Echonem respondentem *Dos*. Et quis connecter? Olim Ego. Condolens enim valde iuuenis amico, qui sub specie dotis opulentissimæ Satyram & non fœminam duxerat, sic cecini.

Absurdi & surdi, pauidi rabidique Mariti,
Nec-non interdum sunt stupidi & stolidi.
Et cur? Quis nobis Aula hæc secreta recludet?
An tu, quæ torques compita vallis? Ita. (Dos.
Quid facit absurdos? Dos. *Surdos.* Dos. *Pauidos?*
Quid stupidos, stolidos, & timidos? quoque Dos.
Ergo, ne fœmineas voces tolerare cogatur,
Et tota surdus debeat esse die;
Et ne absurda pati, & claudere debeat amens
Attonitos oculos sæpe iubente proco:
Ne pauor & rabies reddant stupidum stolidumq;
Virtutem dotis præferat ipse graui.
Prædita virtute est semper bona qualibet vxor:
Est aliàsque bona prædita dote, mala.

Hæc de connexione & vsu vocum: eadumdem modo fractiones & refractiones subscribamus.

Refractarum e reflexarum vocum

SYLVA.

☞ CDVI.

Oces aliæ sunt rectæ & aliæ obliquæ. Harum fractiones & flexiones cõmunes sunt illarũq; particulares. Et ideò initium ab obliquis sumemus: & nominum verborumque casus contemplabimur.

SECTIO. I.

Casus nominum & Verborum complectens.

Musa, Vsa. &c.
Musarum. Vsarum. harum.
Musis. Vsis. Scis. Sis. Is.
Dominus. *Do minus! ò minus!*
Domini. *Omini. homini.*
Domino. *Mino.*
Domine. *Omine. Homine. O mine.*
Dominorum. *Minorum.* [*norunt.*] *horum.*
Dominis. *Ominis. Hominis. minis.* [*nix*]. *is.*
Dominos. *Minos. nos. os.*
Templorum. Lorum. horum.
Templis. Lis. is.
Sermone. *Mone. ò, ne.*
Sermones. *Mones. nes. es.*
Temporis. *Poris. oris.*
Tempori. *Pori. ori.*
Tempore. *Ore. Re.*
Tempora. *Hora Ora. n. Ora. verb.*
Temporum. *Porum. Horum.*

Temporibus. *Oribus. rivus.*
Sensus. Census. Sus. Suus.
Sensui. Censui. Sui.
Sensuum. Censuum. Suum. Sum. &c.
Genu. &c. *nihil dat.*
Dies. *Es. as.*
Diei. *Ei.* &c.

ADIECTIVA.

Bonus. Onus.
Breuis. *Vis.* Is. (*bis, vis*, verb.)
Breui. *Vi.*
Breuia. E *via. via.*
Prudens. Rudens. Dens. Ens.
Prudentis. Rudentis. Dentis. Entis. &c.
Idem. Dem.
Eadem. Ea-dem.
Eiusdem. Ius-dem.
Eidem. Idem. Dem. &c.

VERBVM Amo.

Amo. as. Hamo. as. &c.
Amamus. Hamamus. Hamus. Mus.
Amabamus. *Hamus.*
Amaueram. Veram. Eram.
Amaueras. Veras. Eras.
Amaueramus. Aberamus. Eramus. Ramus. Mus.
Amaueratis. Aberatis. Eratis. Ratis.
Amauerant. Aberant. Erant.
Amabis. *Abis. Amis. Vis. bis. Is.*
Amabit. *Abit. Abyt.*
Amabimus. [*Abimus*] *Bimus. imus. mus.*
Amabitis. [*Abitis.*] *Vitis. itis. is.*
Amato. [Mato. Ital.] Atho.
Amate. A Te.
Amanto. Mantho.
Amares. *Ares. Mars. Res.*
Amaremus. *Aremus. Remus. Mus.*
Amaretis. *Aretis. Retis. Is.*
Amarent. *Arent.*
Amaueris. Veris. Eris.
Amauerimus. Erimus. Mus. (Aberimus.)
Amaueritis. (Aberitis) Eritis. Itis. is.
Amauissem. *Abyssem. Issem. &c.*
Amauero. Abero. Verò. Ero.
Amare. *Mare. à re.*
Amauisse. Abijsse. Isse.
Amante. Ante.
Amantium. *Mantium. Antium.*
Amaturus. Maturus. Vrus. Rus.

Passiua.

Amor. verb. *Amor. nom.*
Amaris. *Maris. Aris.*
Amabaris. Aris.
Amabare, à re.
Amaberis. *Aberis. Veris. fub. & adi. Ceris.*
Amabitur. [*Abitur*] *itur.*
Amaere. Mare. à re.

Ameris. *à meris. Eris.*
Amarer. Arer.
Amareris. Areris. Reris. Eris.
Amaretur. Aretur. Retur.
Amaremur. Aremur.
Amaremini. Aremini. Remi. ni.
Amarentur. Arentur.
Amari. *à mari.* &c.

VERBVM Doceo.

Doceo. Eo.
Doces. Es.
Docebamus. *Hamus. Mus.*
Docebatis. *Vatis.*
Docuisti. isti.
Docuimus. Bimus. Imus. Mus.
Docuerunt. Erunt.
Docebimus. *Bimus. Imus. Mus.*
Docebitis. *Vitis. Itis. Is.*
Docento. Cento.
Doceam. *as. Eam. as.*
Doceamus. *Eamus. Hamus. Hus.*
Doceres. Ceres Seres. Hæres. Res. Es.
Doceret. Hæret.
Doceremus. Heremus Hæremus. Remus. Mus.
Doceretis. Hæretis. Retis. Is.
Docerent. Hærent.
Docuissem. *issem. es. et.*
Docuisses. *Vises. es.*
Docuissetis. *Setis.*
Docuero. Verò. Ero.
Docueris. Veris. Eris.
Docuerit. Erit.
Docuerimus. Erimus [Rhythmus] Mus.
Docueritis. Eritis.
Docere. *Cera. Sere. Seræ. re. ære.*
Docuisse. isse.
Docens. entis. *Ens. entis.*
Docturus. Vrus. Rus.

Passiua.

Doceris. *Eris.*
Doceberis. Veris. Eris.
Docebere. Verè. Vere.
Docebitur. Itur.
Docere. *Sere. are. è re.*
Docearis. Aris.
Doceatur. Eatur. &c.
Docereris. *Serèris. reris. eris.*
Doceretur *Seretur.* &c.
Doceri. Seri. Heri.
Doctus. *Thus.*
Docendos. Dos.

VERBVM Lego.

Lego. *Ego.*
Legis. *Legis*, nom.
Legit. *Egit.*
Legimus. *Egit. Egimus. Imus. Mus.*

Leg.

Legitis. *Itis*. *is*.
Legebam. Egebam. &c.
Legi. *Egi*. *egisti* &c.
Legeram. Egeram.&a. Geram:&c. Eram: &c.
Leges. *Leges.nom. Eges es.*
Leget. *Eget*. &c.
Lege. Ege.
Legito. Ito.
Legite. Ite.
Legitote. Itote.
Legamus. *Hamus*.
Legeres. [egeres] Geres. Hæres. Res. es.
Legeret. Geret, hæret. &c.
Legissem. *yssem*.&c.
Legero. egero. gero. ero.
Legeris. Egeris. geris, Eris. &c.
Legere. [Egêre] Gere. ære. è re.
Legisse. Egisse. isse. Is se.
Legens. *Egens*. *Gens*. *Ens*.
Lecturus. Vrus. Rus.

Passiua.

Legeris. *Egeris. geris, eris*, &c.
Legebaris. Aris.
Legêris. [*Egeris*] *Geris*. *Eris*.
Legere. [egêre] Gere. ære. è re.
Legaris. *Aris*.
Legereris. Gereris. Reris. Eris.
Legi. *Legi*. *nom*. *Egi*.
Lectus. Lectus. Thus.
Legendos. *Dos*.

VERBVM Audio.

Audio. Dio. Io.
Audis. Vdis. Dis. Is.
Audit. It. Ijt.
Audimus. Imus. Mus.
Auditis. Ditis. Itis. Is.
Audiebas. Vas As.
Audiui. Iui. &c. Diui.
Audiueram. *Iueram*. *Veram*. *Eram*.
Audiueras. *Iueras*. &c. *Veras*. *Eras*. &c.
Audiam. *Diam*.
Audiés. *Dies*. *Es*.
Audient. *Hient*.
Audito. Dito. Ito.
Audite. Dite. Ite.
Auditote. Ito te. &c.
Audiam. *Diam*.
Audias. *Dias*. *As*.
Audirem. Ilem, Rem.
Audires. Ires. Res. Es.
Audirent. Irent. &c.
Audiuissem. *Iuissem*. &c.
Audiuero. Iuero. Vero. Ero.
Audi. *Dij*.
Audito. *Dito*. *Ito*.
Audite. *Dite*. *Ite*. *Te*.
Auditote. *Itote*.

Passiua.

Audiris. Diris. Iris. Is.
Auditur. Itur. &c.
Audiebaris. *Varys*. *Aris*. *Is*.
Audieris. Iêris. Eris. Is.
Audire. *Dirè*. *Dirè*. *Ire*. *Re*.
Audiri. *Diri*.
Audiuisse. *Iuisse*. *Visa*. Se.
Audiens. *Iens*. *Ens*.
Auditurus. *Iturus*. *Vrus*. *Rus*.
Auditum. *Itum*. *Tum*.
Audiendos. *Dos*.

SECTIO II.

Verba & Nomina in recto proponens.

DEdimus præcipuas Echones, quæ ex obliquorum incrementis oriuntur, quæ omnibus aut fere Verbis & Nominibus cõmunes sunt, debueruntque præmitti, ne in singulis repeterentur. Nunc venîmus ad recta, illaque in Echones flectimus: &, si non possint flecti, frangimus.

Dices, in sequenti sylua te, non recta, sed obliqua videre; adeoque non satisfieri promissis. Respondeo, Me intendere solummodò voces in recto ponere, at quia sæpe in aliquo illæ obliquo solent meliùs reflecti, ideò illas interdum in obliquis scripsi, vt illis Lector vti commodiùs possit.

Abactus. Actus. Thus. &c.
Abacuc. Huc.
Abantiades, Hyades. Ades. Des. Es.
Abaris. Ab Aris. Aris. Is.
Abas. Abbas. Vas. As.
Abathos, Athos.
Abauos. Auos, Bos.
Abauis, Auis, Vis, Is.
Abdomine. Domine. Omine, Homine. Minæ.
Abelum. Belum. Regem. Bellum.
Abeamus. beamus, eamus, hamus, mus.
Abero. Vero, Ero, Erro.
Abhorreo. Horreo, reo, eo.
Abibamus. Bibamus. Ibamus. hamus, mus.
Abires, Vires, Ires, Res, es.
Abiturus. Iturus. Vrus, rus.
Abibit. Bibit. ibit. it.
Abiuretis. Iuretis. vretis, retis.
Abludas. Ludas, vdas, das, as.
Abluere. Luere, verê, verè, ere, è re, re.
Abluero. Luero. verò, ero.
Abominaris, ominaris, minaris, aris.
Abrahamus, Ramus, hamus, mus.
Abrumpere, Rumpere, Peræ. ære.

Abscedo. Cedo, Cedo, edo, do.
Abscindo, Scindo, do.
Abscondita, Condita, dita, ita.
Absimile. Simile. mille, ille.
Abstineant. Ineant, neant, eant.
Absurdos, Surdos, Dos.
Abundauit, vndauit, Dauid, Dabit, abit, it.
Abunde. Vnde. vndæ.
Abusus, Vsus, Sus, Suus.
Abutimur? Vtimur. [timor.]
Abyssus. Byssus. bis suus. vi suus. Visus. Vi sus.
Acanthus, Cantus. An thus?
Quid quæris cor amore accensum? Censũ. Sensum.
Acerbas, herbas, vas.
Trabibus contextus acernis. Cernis.
Accedere, Cedere, Edere, de re, è re. ære. æræ.
Accelerate, rate.
Accelerata, rata.
Acceleres, celeres, celeres, res.
Accepit, Cœpit. cepit.
Noua auxilia accito, cito.
Accersiuit. Sciuit, iuit, ibit.
Acclamas, Clamas, amas, mas, as.
Achilles, ille es.
Achiui. Ibi. Vt.
Acroceraunea. Ceraunea.
Acrocerynthus. Cerinthus. intus. thus.
Accumulas, cumulas, mulas, vlas.
Acontius, Contius. fuerunt iurisp.
Matris Acidaliæ. Daliæ, aliæ, liæ.
Aconita. Ita.
Accredere. Credere, reddere. edere. de re. è re.
Accuderes. Cuderes. hæres.
Accredula, auis Credula, (edulis.) vlla.
Acitutum. ac titum.
Acutis. OTTIS.
Adæquas. [Decas] æquas. equas. quas?
Adalligat. Alligat, ligat.
Adapto, Apto.
Adaugeo, Augeo, Eo.
Addico, Dico. Ico.
Addictus, Dictus, ictus, thus.
Addisco, Disco.
Addita, Dita. ita.
addite, dite, Dite, ite.
addixti, dixti.
addoceant, doceant. eant.
addubitat, dubitat:
adduplicat, duplicat. plicat.
adedit, edit.
adegit, egit.
adesurit, esurit. vrit.
ademptus, emptus. thus.
adimplet, implet.
adfremuit, fremuit. emit.
adhæreat, hæreat. eat.
adhæret, hæret.
adhibebitur, itur.
adipiscatur, piscatur. *piscatus* catus.
adiurat, iurat. vrat.
adiuuat, iuuat. [iuuet, iubet.]
adiunxerit, iunxerit. erit.
adlatras, latras. atras, [thrax.]
Admetus Rex, metus.
admiratus, miratus, ratus.
admiscere. miscere, sere. è re.
talesne admittere, mittere. tere.
admordet, mordet, det.
admugit, mugit.
adnabis, nabis. nauis. Auis, abis, Vis. bis, is.
adobruit, obruit. ruit. it.
adolebat, olebat.
Adolescentum, centum.
Adonis, donis, *onis*.
adopertus, opertus.
adopinor, opinor.
adorsus, orsus.
adortus, ortus.
adoro, oro.
adproperas, properas. operas, peras, eras.
adrepit, repit.
ex Phrygia sacra adscita, Ita.
adsciuit, sciuit, iuit. ibit.
adsector, sector.
adsentio, *sentio*.
adsimilis, similis. illis. lis. is.
adspiras, spiras, & iras.
aduersus, versus.
Quæ tela vibrant illum aduersus? versus.
aduentum, ventum.
aduentus, ventus.
aduigilent, vigilent.
quoties deprensus adulter? ter.
leporem venatur adurgens, vrgens. Gens. Ens.
dic quibus exadytis? Ditis. itis.
Æacides, id es.
ædificata, cata.
Æmula, mula. vlla.
Æmulus, mulus. vllus.
æquabis, abis. bis. vis. is.
æquales, quales? Vales. Ales. n. ales. verb.
æquare, quare? Vare.
æquoris, oris.
æquus, equus. æquus.
Victor ero si sim prodigus æris? Eris.
Æsopus, opus.
qui negligit æthera, Thera, *id est bestia, sic Douza vsurpat*.
Affabor, fabor.
affari, fari.
afferri, ferri.
affinis, finis.

affi-

affigat, ligat.
afflictam, lictam. ictam.
Africa, rica. Ital. *id est dives*.
Agamemnone, Memnone. non. ne? [mone]
ageres, ageres.
quid mererere hisce sceleribus agrestes? restes. [estis] stes. es.
Aheneus, æneus. eus.
Ahenus, œnus *fluuius*.
Alatæ, latæ, late. à te.
Alauda, lauda.
Alauda, laude. aude. vdæ.
vnde mihi, memora, cœperunt nomen alauda? à laude.
Filius Alomenæ. Menæ.
Alciatus, cyatus, thus.
Ales. ales. es.
quess alimentis? mentis, entis.
aliquando, quando? Hispan. *Vando*. *Ando*.
Aliquarum, quarum? harum.
aliquas. quas? has. as.
aliquis quis? is. his. is.
aliquorum, quorum? horum.
pars aliquota quota? vota.
alite lite. ite, te.
Altuum, lituum. tuum.
Allecto. lecto.
Allego. lêgo. lêgo. Ego.
alleges. eget.
Allegit legit, egit. it.
Alludit. ludit. it.
Alteruter. vter? ter.
Alterutros. vtros, hos, ros.
Alterutrum. vtrum?
Altissimus. Simus, imus, mus.
Alumen. lumen. en.
Ambrosius nomen Proprium. Ambrosius appellatiuum.
Amoene, Menæ, mene? ne.
Ambitionis OVOIΣ.
Amanus. Moenus, oenus.
Equid amare? Mare. aræ.
Amaris verb. amaris *nomen* Maris, aris, is.
Amaro. Maro. aro.
Amarus, ama rus.
Amatrix. Matrix.
Amica. mica. nom. & verb.
Amore. more. ore. re.
Amores. ah mores! mores, ores! ores *verb.*
Amphitheatra. Theatra, atra.
Ampullas, bullas, vllas.
Anacletus. Cletus, lætus. thus.
Anagrammata. grammata.
Anabaptistæ. istæ, iste.
Anapestis. pestis. estis. is.
Demosthenes an Cicero? Cicero. ero. sero.

Anfractus fractus, actus. thus.
Animale male. ale.
Animalis malis. alis. lis. is.
Anquirere, rere? re.
Antelucanis. lucanis. canis. is. his.
Antipater. pater. i pater. ater. ter.
Antiquam. quàm?
antiquarum. quarum? harum. Aaron.
anxietas. ætas. has.
apellamus. pellamus hamus. mus.
Quid si se Christo nolint submittere Apellæ? pelle.
apellere. pellere. ære. re.
Quomodo pictorem istum appellem? Appellem.
appellans? Pelleus. Sci. Alexander Magnus.
aphrodita. ita.
appellat. pellat.
appetitur. ietitur. itur.
applausu. ausu. vsu.
appositæ appositæ, positæ, sitæ. scite. ite. te.
appotus potus. thus.
appulsi. pulsi.
aquarum. quarum? harum.
Araret. aret.
aras ne tueri? has ne tueri? heri. i
arbitrata. rata.
arbitrentur. rentur.
Arbiteris. reris, eris, cris.
Dic mihi quid frondes deijcit arboreas? Boreas. eas. has.
arcana. cana. Anna.
arcano. cano. anno.
arcanos. canos. nos. os.
arcessent, cessent. essent.
arcendas. en das. as.
Arcendos en dos. os.
Archangelus. Angelus.
arithmus rithmus. mus.
armipotente potente. ente. te.
Armorum. morum. horum.
Artaxerxes Xerxes.
Aspernaberis æris, eris, Eris,
Sperandum ne fore, vt ponat bella aspera? Spera.
aspertus. per ius.
aspernor spernor.
affectarum. clarum. harum.
assensit sensit. sit. it.
Scripturæ assensum. sensum.
aspectus pectus. thus.
asserere serere. rere. re.
assiduos duos. vos. os.
assimulas simulas. mulas. vllas. has.
Similesque erunt qui mores eorum assumpserunt. erunt.
Assurgens. vrgens. gens. ens.
assultus. vltus. thus.

assyris Syris. Iris. is.
Ac sic fuerunt astrologi. ΛΟΓΟΙ.
Si verum astrueret. rueret.
Reges asturia. styriæ.
atadneras (*hispanice i vincula*) duras,
Athenæ. tene. Tene?
Achleta. læta. ΗΤΑ
atrium trium.
atrectus Ocyus.
atten uat. tenuat.
attenues. tenues.
attingens, tingens ingens, gens. ens,
attollere. tollere olere. are.re.
attribuit tribuit. it.
aucupio cupio, Pio, Io. ô,
audaci, Daci. Aci.
tenui musam meditaris avena, Venâ.
aufertur, fertur.
honor auguralis, augur-alis alis.lis. is,
aunta vita ita
austis, vitis itis is.
auito. Vito. *verb.* Vito. *nomen Proprium.*
quid regnat in aulis ? lis. is.
motu sylua atque aurarum. rarum. harum,
Ausane fuit talia Athalia ? Talia (alia) Lia.
aut aly, haud alij.
austeris heris.
auxiliaris. aris, ΑΡΗΣ.

B

Bachalaureus. laureus aureus. reus.
Ba carum charum, harum.
Balatro. latro. atro.
Baldus aldus.
Bambergam. Ambergam. Bergam.
Barbaries. aries. as. es.
Carmina. Basily. Silij.
Batauos. atauos. auos. vos. os.
Bauaria. variæ.
Beanus. anus. annus.
Beata, eate; à te, Ate.
Beatos. Athos, *mons in Thracia*.
Belochus Rex. Ochus. *Rex etiam.*
an bene fit ? nescit. scit. it.
Benignis ignis. is.
Bercnus, Rhenus.
quid dogmata Bernardi ? Nardi,
Bernarde. Narde. arde.
Bibit. ibit. it.
Biscorporis. corporis. poris. oris. is.
Bibliotheca. theca.
Bibibaldus baldus. Aldus.
Bilibris, libris.
Pergama, cum caderent bello superata biluftri, lustri.
bipennis pennis en is.
blandiloquas oquas. quas, vas. as.
blandita. ita.
Blanditer an diter? diter. iter.
blateras lateras. atras. as.
Boetreaus. Rhenus.
Bohemorum, morum. horum.
Boetius, Aethius. Ius.
bonos honos, ΟΝΟΣ, onos!
bonus, onus.
Borussi. Russi. vsi. si.
boues. oues.
brabeta, eta.
Britanna. Anna. *Britanne*, Ita. ne?
Britannos, annos. an nos?
Britannum. annum.
Bustrides. trides. rides. des. es. æs.

C

Cacodæmones, dæmones. mones. es.
cacumen. acumen.
caduce duce.
caducis. ducis.
hostem cadere. cedere. edere. de re. ære.
cades Aedes. ædes, des. æs. es.
cæsaras. aras. has.
Sectator Caluini vini.
Vlyssesne, cuius aliquando concubina fuit Calypso? Ipsus.
calumium, vitium.
caluus. aluus. albus. *caluus.* vis. bis. is.
camæna Me ne?
cautilla. Illa.
caneras noras, oras, horas. as.
canteris, eris, æris.
cantus. an-thus?
caper, aper. per.
capacem. pacem.
capessere. feræ. ære. re.
capellæ pelle. *Capellam.* pellam.
fronte capillata. pilata. illata. lata.
carolus, olus.
capillis. pilis. illis. lis. is.
crimine, capitalis, tali. ali. (alis.)
capta. apta.
carere. arere, rere? re.
omne Sale caret. aret.
Quis inter veteres hoc sibi habuit Charius? Arius.
Cartaaite. te.
Carbonarius. Arius. Ius. (*Arrio.* Hisp. rio. yo.)
Chartis. artis
Caruisse aruisse. ruisse.isse.se.
quinam hi Casses asses.es.
Queis Cassibus. assibus
lumine Cassum assum.sum.
castalios. alios.
castellis. stellis.lis.is.
castum. astum. tum.

at me tenuere cathena. tene. te-ne?
cathenis ænis. en.is.
caudis. audis? vdis.Dis.is.
caue aue, væ
Cauris. auris.vris.is.
Causas. ausas.as. has.
Causa tua. ausa tua.
Causidicam. dicam. si dicam.
Causidice. dico si dico.
Cedere. cedere. edere de re. ære. è re.
Celebraris. raris. aris.
Celebreris. reris. eris Eris. æris.
Celeres. celer. es.hæres. res. es.
Censeri. seri. heri. non. & ado.
Censes. enses. es.
Censuris. vris.
Census. sensus. sus. suus.
Centaurûm. taurum. aurum. Vrum.
Cum elapsi fuerint anni centum. en tum.en tuum.
Cereris. reris. eris.
Certamen, tamen. amen
certamine. minæ.
Cesset. esset.
Chalybes. alybes *Populi*.
Fronte sed sano corde chimera. mera. hera.
Chorea, rea. ca.
Christi tus. istius.
Christumque, istumque, *in pectore claudo*, laudo.
Quotis argumentis? forte chronologicis? logicis.
Cicada. cade. Adæ. adde.
Cicadam. cadam. Adam. addam.
Gladium cingentem. ingentem. gentem.
Vbi gentes. *eluugentibus circumfusa?* fusæ.
Circumgerere. congerere. gerere. rere. re.
Circumire. iræ. ire.
Clades. ades. des. æs. es.
tuba clanget. anget.
Nonne illum virtus de clarabit? arabit. abir.
Desijt clarere. arere.
Quid erunt hæ classes? asses.
Quanti æstimanda illa classis? assis:
Clava. laua
Quid carmina ista si dactylo claudantur? laudantur.
Claude, Laude. aude. vdæ.
Claudi. Landi. audi. vdi. Dij.
Mors illi tristes ocellos claudet, audet. det.
Clauis. auis. vis. *verb*. vis *nomen*.
Clausere. hausere. sere. ære. hære.
Clauserit. hauserit. serit, erit, it.
Clausura, ausura. sura.
Clausuris. ausuris. vsuris. suris. vris. is.
Claustro. austro.
Clerus. hærus. rus.
Cluenselis. telis. lis. is.
Clemens. emens, mens, ens.
Clues. luet.
Coacervat. aceruat. seruat. (seruo)
Coarctet. arctet.
Caecus. secus. Equus. Æquus.
Coaternus. æternus, ternus.
Musæ ne louis cognatæ? natæ.
Cognita ita.
Cognorat & ipse. norat & ipse.
Cognoscere. noscere. sere.
Collaudet. laudet audet, det.
Colluere. luere, re.
Commæreo, mœreo. mereo, hæreo, reo, eo.
Commoreor. mereor, reor.
Commendetis. detis.
Commentis. mentis, entis, is, his.
Decet ne peccata committere? omittere, mittere, ære, tere,
Commonstrauit, monstrauit, strauit, it.
Communi, vni.
Communia. munia,
Communio. munio, vnio, Io.
Commutor. mutor. vtor.
Comparet. paret. a.et.
Compedibus. pedibus. Ædibus. (Eidibus.)
Haccine bona compendia? dia.
Compellere. pellere, ære. re.
Compita. ita.
Compleras. erat.
Complures. Plures. vres, res.
Lites componere. ponere, nere, ære. è re.
Composuere. posuere, suere, ære, è re,
Compulsi, pulsi (vulsi.)
Coaptent. aptent.
Cooptent. optent.
Conamen. amen. en.
Si concedatur. sedatur. edatur, datur.
Concedere, cedere, edere. de re. è re.
Concedes. ædes. des. es. æs.
Concentum. centum. tuum.
Concessas. Cessas?
Cum vita per auras concessit. cessit. sit.
Conciliantis, abir. *Conciliaret*, aret.
Conciliatis, et is, his, *conciliys*. ciliis. illis. lis. is.
Concludere, ludere, de, re.
Quid concludit. ludit.
Congeneres. generes. gener. es.
Audet que viris concurrere. vere? ære. ere.
Turpis contagio pubem concusserat. visserat. serat. erat.
An ne hæc res ad cælestia regna conducit? ducit. it.
Conteris. eris. *conferi*. fieri. heri.
Confictum est. fictum est.
Confingere. fingere. ingere. gere.

Conflate. latæ, latæ, ate.
Conflauit. lauit, *confluxit*. luxit.
Confodies. fodis. dies. es. æs.
Confundere. fundere. de re, ere.
Congestas æstas. est as.
Conturent. vrent.
Vt damnum fugeas triste colonus, onus.
An non hic natus ad magnos conatus, natus.
Extas ne hodie artifex aliquis, qualis olim eo non. ô non!
Conor, honor, *copia*, pia.
Conuineo. nineo. veho. eo.
Conquatiant, quatiant.
Conqueritur. quæritur, queritur. itur.
Conquestus, æstus, est thus.
Consalans. saluis. *consarcio*. farcio.
Conscindere, scindere. dere, è re.
Conscinditur. itur. *conscitus*, iuit.
Consenuit. senuit. it.
Confector. sector. Hector.
Consensus. sensus. sus. suus.
ritene consequitur? sequitur. itur.
Consideret. hæret.
rumpet consilia, cilia. ilia.
Consimilis, similis, illis. *consistas*, sistas. istas.
Consistere sistere. *consoceros*, soceros. heros.
aequid idest, quod vulgares consueuit amicos consolidare? dare auæ.
Consortem sortem, *Conspectus*, pectus.
Constas honos, stat honos, nos, ΟΝΟΣ.
Consternere sternere, nere. ere.
Constituere. tuere. ære.
Constructus. structus, ructus.
Consuessent essent.
qua consuetudine. Dinæ.
male consuluere. luere. ære.
Consuluisse, luisse, isse, se.
Consummimus, sumimus, imus, mus.
Consurgent, surgent, vrgent.
Domus corys contecta. tectæ.
Conteritur. teritur. itur.
Contingere. tingere. ingere. gere. ære.
Contingeret, tingeret, ingeret geret. hæret.
Con orques. torques. es.
Contundere, tundere.
Conualeat. valeat. eat. *conualuit* valuit. luit. it.
Conualles. valles. *Conuasa*. vasa.
Conuellere. vellere. *Conuellet*. vellet.
Conuexas, vexas, *Conuexis* exis. is.
Conuictus, victus, ictus, thus. *Conuixit*. vixit.
Contemptus, temptus, emptus, thus.
Contrarius. Arius.
Cordolium dolium, *cornix* nix.
viridum ne cornus? ornus.
Coro'las. ollas. *Corporis*. oris, *porif*
vina corsica, sica.
Corradere radere. de re. *correcte*, recte, it.
Corripere. piere. ere, ære. *coro* oro.
Corrodere rodere. *corruere* ruere.
Corruit. horruit. *corrumpere*, rumpere.
Corruptelis telis, lis.
Corruptus. ruptus. *corruscantes*, cantes.
Crassi Rhæsi, hæsi. *Crebrius* ebrius. *Credebat*. edebat.
Credimus. edimus, imus, mus.
Credit. redit, edit, it.
credunt. edunt.
Cremona? mone. ne.
Crepuabit abit. it.
quo sanguine cretos? Rhætos.
Crinita, ita, *Cristas* istas, stas, has.
Christe. iste. te. *Cruciamen*. amen.
qui Turcis imperet crudis, rudis. *vdis*
Crudus vdus. *Crusta*. vsta, sta.
Cuius. cui vis? *Cuius*? huius. ius.
Culmos vlmos, mos. *Cultor* vltor.
Cumana, mane.
Cumanas. manas, anas. has.
quid si scelus expiare cupiet? piet.
Cunas vnas, has, *Cupressi*, pressi.
Curarum. rarum, harum.
Curas, vras, has *Ceres* vres, es.
Custodierit ode it, erit, it. *Custodia*, dia.
Cygnus, ignus. *Cygnos*. Sic nos.
Cypride. ride.
Cyprianus anus. Ianus.
Cyrillum illum.
Cytheris, heris, æris, eris eris.

D

Damianus Ianus. anus.
ab illo damnata? natæ. ate.
artes damnosas osas. has. as.
Danubij. vbij. vbi.
Dapes, apes, pes, es, *debes*, hebes.
Deberemus, eremus, hæremus, mus.
Debita ita *decanto* canto.
Decepit coepit, it. *decedo*, cedo, edo, do.
Decedere, cedere cædere.
Decernite. cernite, ite, te.
Decerpens. serpens, ens.
Declamator, amator.
Declinia. Liuia, via.
Decora, ΚΟΡΑ i. puella.
Decrescere. crescere. ære.
Decrepitus. crepitus. thus.
Decusserat, vsserat, serat. erat.
haccine scripta digna quæ flammis dedantur? edantur, dantur.
Digna flammis dedi, edi.
Dedeceat. deceat, eat.
Dedecori est. decori est. ori est.
Dedecuit. decuit.

Ded-

Dedignati. Ignati, gnati, nati.
Libros dedit. edit, it.
quid si non plura dedisset?
cui dedisti? isti, *dedoceo*. doceo, eò, eo.
Dedoleo, doleo, oleo, eo, *Deerit*. erit.
patriam defendere vendere, ære. [V & F apud Germanos coincidunt.]
Deferuescere, vescere ære.
Deferueo. ferueo. veho, eo.
Defessus. fessus. fus.
Defigere. figere, ære. *Definio*. finio Io.
Definit finit, init, it. *Defixus* fixus.
Defleremus. eremus, hæremus, *Defleres*, hæres, es.
Defletus, lætus, thus. *Defloreo*. floreo, horreo *verb*. eò, eo.
Defloret floret, oret.
Defluxeret, luxeret, hæret.
Defodere. odere. *defossa*. ossa.
Defraudent fraudent, audent. dent.
Defremuit. fremuit. it.
Defungi. fungi, vngi.
Degeneres. gener. es. generes.
Deget, eget.
Puramque vitam pius degit, egit.
Deglubere, glubere.
Deglubet, glubet, lubet.
Degustat. gustat. stat.
Delapsus. lapsus, sus. suus.
Delassat. lassat, assat, sat.
Deletas, lætas, ætas, as, has.
Delethe letho, læto.
Delibero, libero ero.
Delicia. lyciæ.
Delegit, elegit, legit, egit, it.
Delinquere, linquere, quære, ære. è re.
Delicamentis, mentis entis. is. his.
Præstigias deliras. iras. has.
Qui delituere. tuere. ære.
Deludere, ludere, de re. *demat*. emat.
Demamus. emamus. hamus. mus.
Demensi, emensi, mensi. ensi.
Demereat, mereat, eat. hæreat.
Demereo, mereo. hæreo, eo.
Demereor. mereor, reor.
Demergere, mergere, è, re. ære.
Demersero. mersero, sero, serò ero.
Demittere, emittere, mittere, tere.
Demerior. emerior, morior, orior.
Denomino. nomino.
Densatis. satis. is. his. *densis*. ensis, sit.
Denudo nudo. *denuncia*, nuncia, vncis.
Christine gregem depascere fas est? pascere fas est.
Dependent. pendent. dent.
Depercam. percam, per eam. eam.
Deplores. plores, ores, res es.
Depopulor. populor.
Deportat. portat. *depesuit*. posuit. suit.
Depreme. Romæ pro me. me.
Depromam. Romam.
Depromptè. promptè. te.
Descivit. sciuit iuit. *desero*. sero, serò, erò.
Desererent. sererent *deserant*, ierant, erant.
Desiluere. luere. ære, è re.
Generoso poculo Baccho despument. spument.
Illa ne tibi destinata? est innata, nata.
Destructus, ructus.
Desudent. sudent. dent.
Desursum. sursum. vrsum, sum.
Destruerent. ruerent. hærent.
Detecta. tectæ. te. *detector*. tector.
Detineas. tineas. eas. *detonuit*. tonuit. it.
Detumuit. tumuit.
Deuelat. velat.
Cuius astus, te decepit, vt eò deueneris. Veneris, æris,
Quo res ista deuenit. vendit i. vendita est.
Deuicerat. vicerat, erat.
Deuici: euici, vici, i.
Deuictus. euictus, victus, thus. ictus.
Deuita: euita, vita, ita.
deuoluere: euoluere. voluere. vere. è, re, ære.
Deuolutmus, imus, *deuota*. vota.
Dexteritas, eritas.
Diana, anna. *Dianæ* Annæ. ne.
Quid diceret? hæret.
Didicit dicit. icit, it.
Quid disamatur. amatur.
Differre. ferre. *differret*. feret. hæret.
Differtias. feritas. erit as.
Diffidere. fidere. è re.
in lachrymas diffluxit. luxit.
Digneris. Eris, neris.
An ne omnis tormento digni? igni.
Digrediens. rediens.
Belle ne hæc pralia in ordine digessit? gessit. sit.
Dilapides. lapides, des.
Librorum dilectio. lectio.
Quid vero si hæc crimina non diluerit? luerit.
Pontificis mentuens diras. iras. has,
Tristesque ex athere. diræ, iræ.
Directè. recte. te, *disceret* seret. hæret.
Hæc ne licet, ex historys discernere. cernere, nere.
Discit. hiscit, scit *discretas*. cretas, ætas.
Discretos. Rhætos. *discrimen*. Hymen.
Discrimina; crimina.
Discupiet. cupiet.
Discurrere. currere. vrere, rere. ære.
Dissimulat. simulat.

Discu-

Discupiet. cupiet, piet.
Dissimulat. simulat. *dissita*. *ita*, *sita*.
Dispereant. pereant. eant,
Dispergite. pergite.
Displiceat. liceat. eat.
Quid si dissuafero. fero. ero,
Distrahimur. trahimur,
Distringere. stringere. tingere,
Distulit. tulit. *disturbes*. turbes. vrbes.
Diuescas. escas. has. *diuellere*. vellere ære.
Diuidimus. vidimus. imus. mus.
Cumque tuo semel es. puer adsis Bacche liquore diuino. vino.
Diuitias. vitias. has. *diuitijs*. vitijs.
Diurnas. vrnas. *diuulget*. vulget.
Diuulge. vulgo. *Dolee*. *elee*. *Leo*. eo.
crimina num fatis est.dic hæ dolmisse.lusse.iste.
Dominare. minare. nare. are.
Dominor. ominor. minor.
Dominus. minus. dominus,
Cœlo donatum. ô natum.
Donaueris. æris. eris.
Dubys. vbijs.
Doctiore. ore. *dulcisono*; sono.
Dulcitér. iter,
Dumtaxat. taxat.
Duras. vras.
Bones duros. vros. *ille durus*. vrus.
Dinastas. hastas. astas.

E

Ebrietas ætas. *Echo*. Echo.
Edicere. dicere.
Ediffere. disere. dicere. sere.
Edoceat. doceat. eat.
Educere. ducere.
Effato, fato. *effoderat*. oderat. erat.
Quid si detur locus effugio. fugio.
Effundas. vndas. das. has. as.
Effundant. vndant. dant *effundere*. fundere.
Hostes effusi. fusi. egeamus. camus. mus. hamus.
Egestas. æstas. est. as.
Dauid vates egregius. Regius.
tantus exulatus. latus. thus, *ejurat*. iurat,
quomodo elapsus. lapsus. sus.
æquora elata. lata.
nitido curuamine. frontem elatam, latam.
Solis equi efflant lucem naribus elatis, latis,
elegante. ante. an te?
eleganter. anter?
elegantes sunt elegi. legi. *elicuit*. licuit.
emansit mansit. an sit.
Emanuel. manuel. *emendare*. dare.
ecquid enim emendas? mendas. das has.
emendicat. mendicat. dicat.
vix iter emensis. mensis. ensis. sis.
bone equum emergere? mergere.
Epaminondas. non das, vndas. das. has.
cythara pulsator ephœbus. phœbus.
quid? sentis ne anabaptistarum dogma Epicænum? Cœnum.
eramus. ramus. *eradicat*. radicat. dicat.
Erasmus. eras. mus.
Impertium erexit. rexit. exit.
is ne est, contra quem adeo feroces estis? estis,
esurit vrit *euacuas* vacuas.
Pontificem Eugenium. genium.
Eumenidum. nidum.
vah pereat totum istud examen. amen.
exangues. angues. *examinale*. male.
examiment. animent.
exarment. arment.
literas exarares? ararer. aret.
hostemne excepit? cœpit. it.
finibus excessit. cessit. sit.
excierant. ierant. erant.
excludere. ludere. de re.
timidosque fortuna excludit? ludit?
exceluit. coluit. luit.
excreuit. creuit *excubias*. vbias. bas.
excusserat. vsserat. serat. erat.
gnatum exhilaresque. laresque.
sanguine suo exemerit. emerit. erit.
exhaurias. hauriat.
existas. sistas. istas. has, stas. as. *Existimo*, imò.
exonerent. onerent.
exosus. osus, ô sus.
expaucant. paueant. aueant. vehant. eant,
expecto. specto. pecto.
lætitia ac muneribus expleti. læti.
explodimus. odimus. imus.
vi expugnantem. pugnantem. nantem.
expugnatam. gnatam. natam.
excultrix. vltrix.
expungere pungere. vngere. gere. ère.
exquirat. iras. has. as.
exquire. ire. iræ.
extendit. tendit. *externos* ternos. nos.
fuitne baptismate extinctus, antequam extinctus? tinctus.
extiterit. terit. erit. it.
quid quartis cum istas adeo extollas? ollas. has,
extorres. hores. ores. es.
Quomodo extorsit? torsit. sit.
aura extortores. tortores. ores.
extremus. remus. mus.
extrimus. rimus.

F

Fabellis. bellis. lis. his. is.

Facatus. catus. thus.
Facibus. cibus. *facies*. acies. es.
Facito. cito. scito. ito.
Facultas. cultas. vltas.
Fæmineas. ineas. eas.
Fame. famæ. ame.
Famulos. mulos. hos. os.
vina falerna. lerna.
Quem non commoueant fasces? asses. æs.
Fastus. astus. *Fateatur*. eatur.
Fatuus. tuus. *Faue*. aue. væ.
Fauenti. auenti. venti. enti.
Et populos contudit ille feros, heros.
Feretro. retro, *Ferro*. erro.
Feruescere vescere.
Fessos. essos. os.
urbemque fide nam Denam.
Figuris. vris. is. his.
Quæ numitoris erat filia? Ilia.
Quæ labani filia. Lia.
Fingens. ingens. ens. *Fingite*. ite. te.
Finitimos. imos. mos. *Finita est*. ita est.
Seditionum flabellis bellis. his.
Flamina, lamina.
Flandria. Andria. *Flaua*. laua.
Flebilis bilis. lis. is *Fleo*. Leo. eo.
Quid per tam longum. parient. tua flumina fletum? lethum.
Fletus. lætus. *Flexaminis*. examinis. nimis. imis. his.
Flexerit exerit. it. *Flora*. lora. ora.
Flore, ore. *Flores*. ò res!
Floruit. ò ruit!
Fortuna fluxu. luxu.
Quæ est causa huius fluxus. luxus.
Qui Christum fodere. odere.
Fæcundas. vndas. has. as.
Fœdos. hœdos. dos. os.
Fermidolosus. dolosus, ò sus.
Formix. nix. *Fortuna*. vna.
Fragmen. agmen.
an non his dictis frangitur. angitur. itur.
Frater. ater. ter. *Fraudatur*. datur. *Fraudes* audes.
Fraudis. audis. is.
Fredericus. Ericus.
Frugiferus. ferus. rus. herus.
Duces frustrati. strati. rati.
Fucarus. charus. rus.
Quomodo empti fuere. ære.
Fugeremus. hæremus. eremus. mus.
Si fulgeret. vret.
Quid nisi fumus. humus.
Funestis. estis. is. his. *Funus*. vnus.
Fungeris vngeris. *Fungi. verb. fungi nom.*
Sperne furentes, vrentes.

G

Galea. alea. lea. ea.
Ganges. anges. es.
Gaudeat. audeat. eat. *ganisus*. visus.
vel tritas . gausapinas . malis gausapinas. (*vestis genus*) apinas. i. nugas.
Geranus. eranus; ramus, hamus, mus.
Germanus. manus.
Gertrudis. trudis. rudis. *Gignes* ignes.
Harpia. piæ. H
Hellespontus. ponthus. thus.
robore Herculeo. Leo. eò. eo.
Hespery. perij.
Hesperos. Eros. heros. ros. os.
talis hic est. Sic est.
Hilaris laris. aris. is. his.
Hilarius. Arius.
Hispalis. alis.
Hispanos. panos. annos?
Honore, ore.
Honoris. noris. oris. *Honos*. ò nos. ΟΝΟΣ.
Horas. oras. has. *Hospitales*. tales. ales. es.
Humiles. miles es.

I

Iambos. ambos. bos. os.
Ianus. anus. *Iaspis*. aspis.
num talia iactat. actat.
Idcirco. circo. hirco.
Idololatria. latria. atria. tria.
Ieroboam. Roboam.
Ignauus. gnauus. auus. *Ignoras*. noras. oras. horas.
Ignotus. nothus. notus.
Illabere. labere.
Illæsus. læsus. sus.
Illaudatus. laudatus. datus. thus.
Illepidus. lepidus.
Illicitos. licitos. os. *Illudere*. ludere. ære.
Sol suo, qui lumine terras illustrat. lustrat.
Quid referam tot viros martyrij corona illustratos? stratos.
Quomodo principi resistet gens ista imbellis? bellis. his. lis.
Immane. mane.
& spes immensas. mensas. as.
Immeritas. meritas. has. as.
Immineant. ineant. eant.
Immodicis. modicis. dicis. scis.
Immutabilis. mutabilis habilis. las. his is.
Imparibus. paribus.
Impatiens. patiens. ens.
Impauidos. pauidos. auidos, dos. os.
Impellis. pellis. lis.
Impendeo. pendeo. Deo. eo.
Impensis. pensis. ensis. is.
Imperet. hæret. *Impery*. perij. ij.

Imperuia. peruia, peruia, via.
Impingere. pingere.
Implicitis. licitis. itis.
Implorant. orant.
impressit. pressit. sit it.
Impromptus. promptus.
Improperat. properat. erat.
Inambulat. ambulat.
Inamœnus. amœnus. mœnus. Ænus.
Inæquales. quales. es, æs. *Inaudax*. audax.
Imbellis. in bellis. *Incantat*. cantat.
Incantus. cantus. thus.
Incindia. vilia. Ilia. *Inclaruit*. aruit.
Incommoda. commoda.
Incomptus. comptus.
Inconsideratus. syderatus, ratus.
tunica inconsutilis. vtilis.
Incredibile. credibile.
Incunctanter, an. ter?
Incuria. Curia.
Incursus, cursus vrsus. sus.
Indagemus, agemus.
Indignatus, dignatus. gnatus. natus.
Indoleant. doleant. oleant. eant.
Indoluit, doluit. oluit. it.
Indomitis. ò mitis. mitis.
Ineptis. Neptis. *Infamat*. amat.
pereat monstrum infame, fame. ame.
Infecit, fecit. scit. *Inferiæ*. feriæ.
Infestis. festis. estis. est. is.
Infirma. firma.
Inflatus. flatus. latus.
Infregit, fregit. regit. egit. it.
Infremerent. fremerent emerent. mœrent.
arbor infrugifera. frugifera. fera.
si in Turcam ipsum ingrueret. rueret. hæret.
Inhonestat. honestat. honestat, stat.
Inimica, mica. *Illius iniussu*? iussu.
Inuocui. nocui. cui?
Quo inhiant inopes? opes. pes es.
Inquinamentis. mentis, entis.
Inquinatus. Qui natus.
Insanis sanis. an is?
Insculpo. culpo. *Insereret*. sereret.
Incertum. sertum. certum.
Insignis signis. ignis.
& pœnis insignibus, ignibus.
Insignita. ignita. ita. *Insomnes* omnes, es.
Insomnia vana. omnia vana.
Inspiras. spiras, iras. has. as.
Instabilis. stabilis, habilis, bilis, lis, is, his.
Instaurati. aurati. rati.
Insuauia. suauia. auia, via.
Integer. æger.
Imperet hæret.
Intellectus. lectus.

Quid si illi actionem intentet? tentet.
Interregnum. Regnum.
Quanto internallo? vallo.
Intonuit. tonuit. *Intremuit*. tremuit.
has vrbes inuadit. vadit. adit. it.
Inualidus validus.
Inuexit. vexit. exit. it.
Inuideo video. ideo. Deo. eo. *Inuitæ* vitæ. ite.
Inundas. vndas. das. as.
Ioanna. o anna.
Ione. onæ! *Iacula à Summo Ione*. ò væ!
Irradiant. radiant. hiant.
Isabella. bella.
Taliane sunt in Italia? Talia. alia.
Si subeat. beat. eat.
Iucundam. condam. vndam.
Incidistne in manus Iudicis. dicis.
Iudæus. Deus. *Iulianus*. anus.
Quidsi non iurent. vrent.

L

Lapis apis. ab his. is.
depicta. nitore labella. bella. *Labellis* bellis, lis.
non laborandum est? orandum est.
Lacæna. cæna.
Lacedæmone. dæmone. mone.
vbi nunc ille qui tanto nos bello ac Marte. lacessit? Cessit.
Lacunæ. Cunæ, vnæ.
Lacrymare. mare.
cum locupletatur. lætatur.
animum curarum frigore lædit. edit.
Læsit. hæsit.
Lethiferis. feris. eris.
Læna. leua eua. æ. *mens nisi læna*. leua.
Quæ loca Hydaspes lambit, ambit.
bigamus lamechus. mæchus.
Langues. *angues*. *Larges*. Argos. os.
Larua. arua. *Laruati* vati.
Lasciui sciui, iui, vi, *Lasciuis* siuis. ciuis vis.
causas licet indagare latentes at tentes.
scripta digna latere. tere.
Laudes. audes. des *Laureola*. aureola.
Lauriferi auri feri. feri, heri.
Legentis. egentis, entis, *Laxes*. axes.
si legeret (*sc. libros*) legeret (*sc. fructus*)
respicitne Deus quæ legimus? egimus. imus.
plurima legit, egit.
Dulce laborum lenimen, hymen.
vulnera lethalia, talia, alia.
Leuitas euitas, vitas.
certare libello bello.
Libat, ibat, *Libamine*, minæ.
si forte liceret. hæret.
Eliamne in æthera vexit currus ligneus? igneus.
Limen hymen.

&

& molli carmen decurris limite, mite, immite.
Linea. in ea.
Linquere. quære *si liqueat* queat eat.
Liquidis. quid is? *Linere* ore. re.
Loculos oculos. os. *locustas*. vstas. stas. has.
Longanimus. longa nimis. imis.
Longobardi bardi. hardis, *Gallice. i. audaces*.
Decepit loquelis. o quæ, lis?
Lucrentur rentur. *Lucretia*. retia.
Luculentus. lentus.
Lugdunum. vnum.
Lunares nares. res. æs ares.
milite lustrate strato.
quibus rebus operam dedit tot lustris? lustris. *i. Lupanaribus*.
Lutulentus. lentus.
Luxuriosus erat. ô sus erat.

M

Macies. acies. es. æs. scies.
Magdalis. alis. lis. is. his.
Magistratus. stratus thus.
Magnanimus. animis. imis. is. his.
Magnatum. gnatum, natum. tum.
Magnes. Agnes. *Magnus*. agnus.
Quis mensis addet decus matus? Maius.
Malis. alis. lis.
Fuste dolenda maligno. ligno.
Malutinus. alutinus. lutinus. inus. mus.
Manantes. nantes.
Manasses. asses.
Mandauit. Dauid.
Typis mandetur. detur.
Mandubios (populi de quibus consule historias.) Vbios. dubios.
Manducas. ducas. has.
Frefctsear mane. mane.
An maneas? aneas?
Dona manere. nere.
Manifestum. festum. æstum.
Mansisses. isses. *volucres mansueta*. suetæ.
Mansuetas. ætes.
Marte. arte.
Quinam fuere populi messageta? Getæ.
Siccine decet ΜΑΦΑΣ? ΦΕΣΣ.
Mauri. auri.
Mæcena. cœna. *Medea*. Dea. ea.
Nunquid à Christo omnis medela? de la. i. *Gallice inde*.
Queis medicamentis? mentis.
Medullas vllas *melodia*. odia.
Talia præstabat memorans. orans.
Memorare. morare. orare. raræ. aræ.
Mercedem. cædem. ædem. dem.
Qua mercede. cæde. cede. sede. æde.
Meritis. erit. is. *meruere*. ruere. æie. è re.
Metaphisice. physicè.
Quid lasciuia tandem statuet metes? ætas.
Mercurius. curius.
Metuenda. tuenda.
Istine sunt quos adeo metuisti? isti.
Milite. lite. ite. *minatus*. natus.
Studys ne Mineruæ? Neruæ.
Minister. Ister. *minoris*. noris. oris.
Minos. innos.
Minsigero, gero, ero. *minutis*. ΟΥΤΙΣ.
Quis vrbem Romam condiderit miraris. ΑΡΙΣ.
Miratum. iratum, ratum.
Misces. hisces. es. æs.
Miseris. seris.
Mnemosine. sine. *modestas*. æstas. est. as. has. stas.
Modicas. dicas. *queis modis*? odis.
Versus Manaltos. alios. os.
Mereas. hæreat *molesto*. esto.
Molestis. estis. est. is.
Molimine. limine. minæ.
Molitis. liti. *mollis*. ollis.
Monstra. *verb*. monstra. *nom*.
Monstrauit. strauit.
Quid in vrbe morantur? orantur.
Merabor. orabor.
Moras. oras. horas. has. *morbos*. orbos. bos. vos.
Morteris. eris. æris.
Moriente. oriente. ente.
Moriturus. iturus. rus.
Perfodiam mucrone. ô. ne.
Mulcasses. asses.
Multorum. torum.
Mundanus. Danus. anus.
Sanguine mundat. vndat. dat.
Munire. vnire. ire. *muris*. vris.
Quis pater Mysta? iste.

N

Nactum. actum.
Nanum. ænum.
Narcisum? is sum.
Natabit. abit. it.
Nauatum. vatum.
Sine remige nauis. auis.
Et curret auta remige nauita? ita.
Nauclerus: clerus. herus. rus.
Neapas. apas.
Nefarius. arrius.
Nemo audiet per nemusquidem? nemus quidem.
Nequaquam. aquam. *nequibis*. ibis.
Nescio quid. scio quid.
Nigrante. ante. te.
Nigrorem. rorem. orem. rem.
Domus vel Regna Nilíaca. Iliaca.

Nimirum . mirum .
Nemusta , vitæ. itc .
Cur vulpis intrare nolebat . olebat .
Nolumus . lumus . mus . mus .
Tales an hic non est? non est.
Nonnulla . nullæ, yllæ .
Noras . Oras . has. *nesimus* . scimus . simus,
Nosce . hosce, *nostrarum* . rarum . harum .
Nostro . ostro .
Esse pœna noua . ò væ ! *nouas* . ouas .
Nouiomagus . magus . *nouis* . ò vis ! ouis .
In stastone nouissimus . imus .
Nubiuaga . vagæ. age . nubiuagis . vagis . agis . is .
Nudis . ydis . *numerus* . merus . herus . rus.
Nutristi . trisli . isti .
Nitatas . ætas . *Nisseni* . seni .

O

Obganio . Gannio. Io.
Obducit . ducit.
Quod si obeat . ò bèat. beat . eat .
Obsurgent , vrgent . *oblinia* . Linia . *obnoxia* . noxia .
Obriguit . riguit .
Obscænum . cænum . *Obscæno* . cœno .
Obscurat . curat . vrat .
Et quorum pectora liuor obsederat . ederat .
Obseruatum . vatum .
Obsessos . Hessos . *obsistere* . sistere .
Obtegerent . tegerent. *obtestor* . testor .
Vt furorem obtineas . ineas . eas . has .
Obtundere . rudere .
Obtrunco . trunco . *ob velo* . velo .
Occæcare . cæcari chari .
Solus ad occasum . casum . sum .
Occultus . cultus . *occultus* . lust.
Odorari . rari .
Odoris ΔΩΡΟΙΣ . oris ,
Obgannit . gannit .
Oletum . letum. lætum.
Olympiades . Hyades . ades . des. æs .
Et domo noctu opace . pace asse.
Perdidit ille operamque . peramque , heramque .
Operosa . perosa losa .
Opimum . imum.
Immissis mortem oppetyt . petijt . ijt ,
Oppignorat . norat . orat .
Oportet . portet . *opulenta* . lenta .
Orestes . restes . stes .
Queis ornamentis? mentis . entis .
Arcum ostendere . tendere .
Ostentat . tentat .
Ostrogothi . Gothi . *ouilia* . vilia . glia ,

P

Pactis . actis .

Paleas . aleas ,
Artes Palladias . dias . *Palladius* . dium .
Palmas . almas . has . as . *palpamen* . amen.
Pancratio . ratio . *pangat*. angat.
Obstitus pannisque . annisque .
Pannonia . Hannoniæ .
Pupilla . Illæ *papanera* . vera .
Paphnutij . nutij .
Parare . arare. aræ . *paruis* . aruis . vis.
Passer . asser .
Bella parabit . abit . *parare* . raræ . aræ .
Quid faceret, si non fera bella pararet . ararer, aret .
Paracletus . lætus . thus .
Parca . parcè . parce . *verb.*
Parcharum . arcarum . charum . harum, Aaron .
Parcebat . arcebat . *pares* . ares . es. æs .
Parergon . ergon .
Si pararemus . araremus . aremus . Emus, remus . mus .
Qui non paruerat . aruerat . ruerat . erat .
Parma . arma . *parmifer* . armifer .
Quomodo parte . arte . *partes* . artes . *parua* . arua .
Anne sacro Christi laurens pro nomine passus? assus .
Pater . ater . *passus* . astus . thus .
Quid faciam si quis inter pocula me aspergat, *Ehunte patera?* patere .
Panperrimus . imus . mus .
Panentis . ventis . entis.
Panidis . auidis . *Pectoris* . Hectoris . oris . is .
Pedestres . tres . res .
Inuenis similis Pellao . Leo . *Magni Alexandri dicti fuit.*
Pellaus iuuenis .
Pentensilea , Lea . ea .
Penultimus . vltimus . imus .
Quidnam hoc peperisse? perisse . isse . se .
Perabscondit . condit .
Perequus . aquus . equus .
Perardens . ardens .
Peragentis . agentis . gentis . entis . is .
Perastutus . astutus . tutus . thus .
Percingo . cingo .
Percunctor . cunctor .
Totam regionem clade percusserat . vsserat . serat . erat .
Perdidicit . didicit . dicit . icit . it .
Perditio . ditio . itio . Io.
Perdures . dures . vres . res . æs . es,
Qui peream? per eam .
Aqua saxa paredit . edit . it .
Peregerit . egerit . gerit . erit . it.

Pe-

Peremit. emit. *peremptor*. emptor.
Tantos sub corde furores perfurit. vrit.
Periturus. iturus. rus. *peritè*. ritè.
Permaneo. maneo. neo. eo.
Quid si permisero? misero. sero. eio.
Perorat. rorat. orat. *perpetrata*. rata.
Perpetro. Petro.
Perpetua est ne? tua est ne?
Perpetuus. tuus. *perspicui*, cui?
Persequereris. reris. Eris. eris. is, his.
Et toto pectore Christum prosequitur. sequitur. itur.
Quid? perstabit? stabit. abit. it.
Pertineant. ineant. eant.
Huccine peruentum est? ventum est.
Peruolitat. volitat. litat.
Per Vrbanus: Vrbanus. anus.
pestifer. æstifer. *febres pestiferæ*. æstiferæ. feræ. ære.
Num vero pestis? est is.
Petace. tace. a se. *peteremus*. Eremus. remus.
Petulchus. vlcus *Phaëtontiades*, Hyades. des. es.
Quid si meas adduxero Phalanges? anges.
Pharaonis. Aronis.
Et molles quos tument deliciæ. Philatæ. lætæ, te.
Philippus. lippus. pus.
Philosophus. sophus.
Physiologicis. logicis. icis. is.
Piamen, amen.
Quid facias salus vt triste piaret. aret.
Pictos. ictos. os.
Pictorarum. arum.
Pierides. Erides. des.
Pignoris. noris. oris.
Spectabilis pietate. ætate.
Pingens. ingens. gens. ens.
Piperis. æres. Eris. eris. his.
Pirena. Irenæ.
Pisaurum. aurum.
Pisstratus. stratus. ratus. thus.
Habuitne Theodosius Imperator coniugem Placillam. illam.
Placuitne. acuitne? itne?
Planus. anus, *plateas*. lateas. eas. has. as.
Platonis. ΟΤΙΟΣ. *prodor*. odor.
Plaudentem. audentem. dentem.
Prope plaustrum? austrum.
Plausu. ausu.
Cuius gestu tibi Plautus. lautus. thus.
Plecto. lecto.
Pleiades. Hyades.
Plerisque. ærisque.
Si plures. vres. es.
Pluto. luto. *Plutone*. ô ne.
Pæniteat. niteat. *poetas*. o. ætas.
Poeticus. Ethicus.
Pregnatus. natus.
Si sacra pollucrent. lucrent.
Polluto. luto.
Pompeius. peius. ius. ponere. nere.
Poplite. lite. ite. te. *porcus*. orcus.
Portus. hortus. ortus.
Possederit. sederit. ederit. erit it.
Qui deijciat postes. hostes. stes. æs. es.
Posthabeant. habeant. abeant. abeant. beant. eant.
Potestas. æstas. est as.
Quis Imperio Potitus? Titus.
Præbes. hebes. es. *Præcaluus*. caluus.
Præcanus. canus. anus. *Præcaneo*. caneo. aneo. veho. eo.
Præcedere. recedere. cædere. cedere. dere. è re.
Præceptis receptis. cœptis.
Præcipiteris. Eris. Æris. eris. is.
Præclaras. claras. aras. has.
aditum præcludere. recludere, cludere, ludere.
Quomodo auecta fuit præda? rheda.
Prædensis. densis. ensis. sis. his.
Prædictum. edictum. dictum. ictum.
Præduite. diuite. vite. *Præesse*. esse.
Præfati. fati. *Præferre*. referre. ferre.
Præfinita est. ita est.
lege præfixa. refixa, fixa. *Præsto*. esto. sto.
Prælato. relato. clato. lato.
Præludere. cludere. ludere.
Præmisi. remisi. emisi. misi.
Pæniteat. niteat. *Prænobile*. nobile.
tremor ossa præpedit. edit. it.
fato præreptum. ereptum.
Præsciuit. resciuit. sciuit. init. it.
Præstabis habisabis. bis. is *Præstas* restas. stas. has.
Quis prætextus? textus.
Prætor. rhetor.
haccine sententia præualeat? valeat. eat.
Præuisus. reuisus. visus. sus.
Prauus. auus. *Præmentis*. ementis. mentis. entis.
Pridem. idem. *Prima*. rima. ima:
Sedebone primus? imus.
Primeua. Eua.
Principio. incipio. pio. Io.
ex inspirationibus priuatis. vatis.
Priuatum est. vatum est.
Prauideo. reuideo. video. ideo. Deo. eo.
Proauus. auus. *Probrosus*. ô sus.
Procedere. cedere. *Procella*. cella.
Proceres. o ceres. res. es.

Car

Cur Rex hunc suum filium pro reliquis proclamavit? amavit.
Proconsule. Consule.
crimen prodere. rodere.
templa profana. fana.
Profanatus. natus. thus.
Professos. ô fessos.
Profligat. ligat.
Profuit. offuit.
noctemque inuehet profundo. fundo.
Prolabi. o labi, labi. abi. i.
Pro me pro me. proh me! Romæ, ô me!
Promeruit. ô meruit, meruit. eruit. ruit. it.
Promissus. missus. sus.
Pronepos. nepos. ΠΟΣ.
Proneptis. neptis. *Pronus.* onus.
vnde hæc tibi propago? pago.
Properata rata *properabit.* abit.
Quid erit nisi ædificando properemus? Eremus.
Prophetas. ætas.
Propinquas. in quas. has.
Propius. pius. ius.
Propugnat. appugnat. pugnat.
Proregem. ô Regem.
Prorumpere. rumpere.
Prosapia. pia. *Prospera.* spera. pera hera.
crimen protectum. tectum.
Deus nos protegat. o tegat.
Protuberat. vberat.
Pruina. ruina.
in pectore prurit. vrit.
Pubescas. escas. has.
Puellas. Hellas. *Puerpera.* pera. *Pusillos.* illos.
Pulmo. vino.
Hannibal punicus. vnicus.
Pygmæus. meus.
Pylades. ades. es.
Pytagoras. Agoras. oras.

Q

Quadringentis. ingentis. gentis. entis.
Quadrupes. rupes. pes. es.
Quaramus. eramus. hamus. mus.
Quaremus. Eremus. hæremus. remus.
Quares. heres. hæres. res. es.
Quaso. esto. sto.
Quastus. estus. est thus.
Quantocius. ocyus.
Quassatis assatis. satis.
Quater mille. ter mille. ille.
Quaterni. terni.
Quatiaris. ΑΡΝΣ. aris.
Quatriduum. triduum.
Quærebar. rebar.
Querelas. helas. *Gallice.* heu.
Quid vis. quid vis? *Quilibet.* libet.
Quinta in te.
hæresis author dicendus quis erit? Sent.
Quotannis. annis. anneis?

R

Rabies. abies. æs.
littora radit. adit. it.
ex illa progenie tanquam ramusculus erit. musculus erit.
bello studiisque rapaci? paci.
Ratisbona. bona.
rebelli. belli. velli.
Qua ratione putas gens est ferenda rebellis. bellis. lis.
recenses. censes. enses. es æs.
recenter. en ter.
an tum forte fuit mos ille receptus? cœptus.
a luce recessit. cessit.
Quid si ab eo recessero? sero. ero.
cur non reclamat. amat.
recoletis. coletis. oletis. lætis.
recollecti. collecti, lecti.
recommendat. commendat. en dat.
recordetur. detur.
essem in pulmone recondit. condit.
Recreat. creat. *Reddimus.* imus.
Christus nos morte redemit. emit.
Redibit, ibit, *Redimita.* ita.
Redivivus. viuus.
Dy te nobis Redonent; donent.
Reduxit. eduxit. duxit. it.
Refellent. vellent.
Refringet, ringet.
grex sine Rege. rege.
Regula. gula.
Regentis. egentis, gentis, entis. is. his.
Christo regnanti? ante.
Regnasses. asses. es. æs.
ex vrbe rejecti. eiecti.
Relabi, elabi, labi, abi.
anne relaxauit. laxauit.
Religare. ligare. aræ.
Relinquam. linquam. inquam. quam.
hunc ne relinquerunt. quærunt. eunt.
hostes post terga relictos, ictos.
Relisi. elisi.
lux remeabit. abit.
si falsis vera remiscent. miscent. hiscent.
artes renatæ. enatæ. natæ. ate.
Renitet. enitet. nitet.
Renouare. nouare. ouare. aræ.
Renouatis. ouatis. vatis.
vina merce fyra reparata, parata. arata.
Rusticus an campos iterum reparabit. arabit. abit.
Repercussit. percussit. vssit.
scilicet illud erit vitam reperire, parire. ire. ne.
per quem sunt artes disciplinaque Reperta. perte.

vinoque repleti. læti.
Repperit. perijt. ijt.
Reprehendere. prehendere.
Reprobique. probique.
Reputanda. putanda. i. *scindenda*.
Requiras. iras.
Rescissam. is sum.
Resecare. secare. *Refecta*, secta.
Resiste siste. iste. *Resistis*, sistis. istis. is.
hæccine Dij respectent? spectent. pectent.
quid respondemus? demus.
Respondendum est, spondendum est.
verba respondebis tria. bis tria.
est ne aulicis cura res populi? æs populi.
par restaurata. aurata. rata.
Retterit. terit. erit.
Restituenda. tuenda.
Resurgent. surgent. vrgent.
Resurrexit. surrexit. rexit. exit. it.
quid enim mora longa retardet? ardet. det.
Retorquet torquet.
Diuina retractat. tractat.
iniuriam retulere, tulere.
Reudigni. (*populi*) digni.
Quid post in bella reuersi? euersi. versi.
Reuellent. euellent, vellent.
non reuerenda. verenda. da.
manibus post terga reuinctis. vinctis.
Reuisere. visere. feræ. fere. ære. ere.
Reuixit. vixit.
libramne reuoluit. euoluit.
Roboris. oris.
Robustum. bustum. vstum.
cur rodit? adit. it.
Romanus. ô manus! manus. anus.
verbis rotundis. ô tundis! vndis.
vbi nauis illa rostrata? strata.
rostro, ostro.
Rumores. humores. mores. ores. res. es. æs.
cuiusd num Ruramundanus? mundanus. danus, anus.
Rursus. vrsus. *Rutilis* vtilis. illis.

S

Sabaudis. audis.
Saberes. aueres. *hisp. idest Scientia. diuitiæ*.
Sacer. acer.
Sacerdos. dos. os.
Sacraras. raras. aras. has.
Sacrificabit. abit.
cui rei infesti maximè sunt isti Sacrilegi? legi.
Sacris. acris. is. *Sana*. Eua.
Sanitia. vitia. *Sano*. æuo.
Solamine. minæ.
Saltgnis. â lignis. ignis. his. is.
Salutaras. aras. has.
Saluus. aluus.

Quis fuit in causa vt Christi funderetur Sanguis? anguis. is.
Sancita scita. cita. ita.
Sanguineas. ineas. eas. has. as.
Quid gratum nobis sit si superemus? Eremus. hæremus. remus.
Sarsit. arsit. scit. sit. it.
Sarta. arte. *Satrapæ*. Satrape.
Saturnus. Turnus.
variabilis histrio scænis. cænis. is.
Scandes. andes?
Scandia. Candia. Dia.
Scauoir. auoir. voir. *Gall. id. est, scire habere. videre*.
Scazon. azon *lurisc*.
Quos mordet Scazontes? Sontes. æs.
Scelerata. errata. rata. *Scelus*. zelus.
Scintillas. illas. *Scriet*. iret.
Sclaui. laui. aui. vi.
Scombris. vmbris.
his scopus? opus. pus.
Scortantem. hortantem.
Scriptus. cryptus.
Scotia. otia.
Turca eluet ne hoc tempore scipta; ita.
Quidquid triste animis secludite. ludite. ite.
ventis dare vela secundis. vndis. his. is.
Thalamisne ea digna secundis; vndis.
Securis, cuiis. vris. his.
Quomodo Christus Patris iram sedabat? sedabat.
infernas Erebi sedes. Sedes. ædes. des. es.
oppressa seditio. Ditio. icio scio.
Seducere. educere. ducere.
Semine. minæ.
Semisepulta. Sepulta. vlta.
Senatus natus.
Seneca. necæ.
Senectus. nec thus.
Sequestratus. stratus.
Sequestris. equestris.
Sermone. mone.
Seros. hæros. Eros. *id est amor*.
conditione seruili. vili. illi.
Setas, ætas.
frons nitens maiestate seuera. vera, hera.
Christi se reddidit ille seruitio. vitio.
Quis collega fuit antonini Philosophi? *nunquid Aelius Seuerus*? verus. herus.
Sibilis. bilis. lis. *Signarat*. arat.
Signatus, gnatus. natus.
Signemus, nemus. ne. mus.
Signiferi igniferi. feri. heri.
Silente. lente. ente. te.
Similes. miles. es.
Simplicitas. licitas.

lites

lites ne parat scelerata simultas. multas. vltas.
Sirenæ. Irene. *s. par.*
Sistas. istas. stas.
est-ne Colonia ad Rhenum sita? ita.
Sodalis. alis. lis.
Solabere. labere. *Soleo.* oleo. leo. eo.
Sollicitæ. licitæ. citæ. scipcæ. ite.
tristia concentu funera soler. olor.
Somnia vana. omnia vana.
Sonantem. onantem.
Sonora. ora. *Sonarat.* narrat. arat.
Sonos. honos. ò nos. ΟΝΟΣ.
Sophis. ophis. ΟΦΙΣ.
cum Iouis illa queat forma certare sorore. rore. ore.
non ne zelosi fuere Anabaptistæ cum primum sua deliria Spargere? arsere.
Sospes. hospes. o spes. spes. pes. æs. es.
Quomodo victus. Rex sparta? arte.
Sphæra. ære. *Sperat.* erat.
Spiras. iras.
Spiritum. ritum. tuum.
Sporco. porco. Ital. oico.
Spreti. Rhæti.
Spumore. humore. more. ore. re.
Stabit. abit. it.
Stabulis. tabulis. lis. is.
Sanguine campi stagnarunt. narunt.
hæccine doctrina statuenda? tuenda.
pulcherrimme est hostes sternere? nere. ære.
Stragis. agis.
Strepere. repere. peræ.
aduersus ipsum stridet. ridet. det.
Stringere. ringere. ingere. gere.
Studys. tu Dijs. Dijs.
Stuporem. ò rem.
Quid si illud suasero? Sero. hero. ero.
Suauiore. ore. *Suauis.* auis.
Subcandida. candida.
Subdubitat. dubitat.
Subducito. cito.
mores subduxit. duxit.
Suberro. erro.
hosti subiaceat. iaceat. eat.
dum pone subimus. imus. mus.
legesque à Christo sublatæ. latæ. ate.
Submittere. mittere. tere.
libros. subobscœnos. obscœnos. scenos. nos.
Subornat. ornat.
Subsistere. sistere. tere.
Subsistimus. sistimus. imus. mus.
Substituenda. tuenda.
Subuersus. versus. sus.
Nubes soli succedere. cedere.
Succenses. enses. *successit.* cessit. sit.
Succinctus. cinctus.
Succurrere. currere. vrere. ære. ere.
Sueuo. æuo.
Auxilio suffultos. fultos. vltos.
bellaque suggereret. gereret.
Tunc summus? fummus.
Superabile. bile. ille.
Superabundat. vndat. dat.
Superata. rata.
Supererat. erat. errat.
Per superos. per. hos. ros. os.
Supersis. Persis.
Suppallida. pallida.
Opes suppeditat. ditat.
Superuacua est. vacua est.
Si nihil suppeteret. peteret. teret. hæret.
Suppellex. lex.
Suppliciter. iter. ter.
Supplicium. litium.
Suppressus. pressus. sus.
Supprimo. primo. imo.
Supremus. remus. mus.
Surgentem. vrgentem. gentem.
Suspectus. pectus. thus.
Suspicionis. ONOIΣ.
Suspiro. spiro piro.
Quid suspiras? iras.
Sustentat. tentat.
Sutilis. vtilis. illis. lis.
Pansyluanus. vanus. anus.
Syluescere. vescere. sere.
Syluestris. vest is.
Synodus. nodus.
Syrenum. Rhenum. renum.
Syrus. Irus. rus.
Syrophœnix. phœnix. nix.

T

Tabellis. bellis. lis. is.
Tabes. habet.
Tabis. abis. bis. is.
Tacitisque. citisque. isque.
ætas labitur pede tacito. cito.
cunctis tempora tenis. en is.
Talentis. lentis. entis. *talentum.* lentum.
Quid si te Panphila tanget. Anget.
Tanta. ante. an. te?
Tardet. ardet. det.
Tarentum. emptum. tum.
Taurum. aurum.
Mendicum, quare Martinus veste tegebat. egebat.
Mortis te meminisse. dememinisse.
Quod tempus expectandum Nautis ne noceat tempestas? æstas.
Tene. pronomen. Tene. *verb.*
Tenebat. nebat.
Tenebis. nebis. bis. is. his.

Tenebrarum. tarum, harum.
Eusumque tenentem. nentem.
Teneris. æris. Eris. eris.
Tergemine. gemino.
Tergo. ergo.
Termille. mille, ille.
Famina dura viri lex est. tertibilis, bilis, vilis. illis. lis.
Terriculamentis, amentis. mentis. entis.
Terrors. errori. rori. ori.
Tesserâ. sera. hera.
Testamenti. menti. enti.
Testudine. dinæ.
Texta, exta. textis, extis, est, his.
Thiaras. aras.
Tholosa. dolosa.
Thoro. oro.
Tiballe, bullæ. vllæ.
Timore. moræ. more. heræ, ore, re.
Tineas, in eas. in eas. eas.
Titan, Itan?
Sine ego Nestor ere, siue Tithonus. Onus.
Toletum. olætum. lethum.
Torqueremus. Eremus. quæremus. remus. mus.
Torret. horret. oret.
Tollas. ollas.
Tradit. adit. it.
Trajano. Iano.
Tranquillos. illos. os.
Transyluani. Syluani, vani.
Treuires. viros. Iros. hos. os.
Tribunus. vnus.
Charitum triga, quadriga. tiga. Riga. vrbs.
Tristis. istis.
mors truculenta. lenta.
Tucarts APIΣ.
Tullius. vllius. ius.
Tumentem. humentem, mentem.
Tumulus. mulus.
Tunicæ vnica.
Quid turbes? vrbes.
Tutelas. telas. helas. *Gall. idest. heu*, has.
Angelos tutelares. lares. ares.
Quamdiu est, quod obyt iste Tyrannus. annus.
muris Tyrrhaus? Rheni.

V

Vacuis. acuis.
Vadis, adis.
Hannibal Ingenio vafer. Afer.
Qui valeat? valeat. eat.
Valemus. alemus.
Vanescit. nescit. scit. it.
Vaniloquos. ò quos. hos. os.
Vanis, anis.
Vanos, an nos? an os?
Vanus. anus. *Vana*, Anna.
Vbi sunt qui vrbes ac templa vastant? astant. stant.
à quo vate, ate.
Vbuis. vbi vis. is. his.
Velecius. ocyus.
Veneraris. APIΣ.
Veneris neris, Eris, æris, eris, is.
Venetos, Henetos. hos, os.
Verbis, herbis, bis. Vis.
Versaretur aretur.
hoc verere, rere. è re.
Vesperus. hesperus. herus, rus.
Vespasianus, anus.
Vester, Esther.
Vestro. æstro.
Vetabis, abis. vis. bis. is. his.
Vetas. ætas. has. as.
Veteranus. anus.
Testamenti veteris. teris.
longoque veterno, æterno. terno.
Vetuere, tuere, ære.
Vbi nunc Troja vrbs illa vetusta? vsta.
ex illo vexillo, illo.
Vexerat, exerat. serat. erat.
Victores. victor es. ores. res. es.
in acie vel cuspide victus, ictus.
Videret. hæret.
Videris. Eris. eris, æris. is. his.
Vindexque. indexque.
Vindicis. indicis.
Violare. lare. aræ.
mors violenta ò lenta. lenta.
Vires. Ires. res. es.
arbores viridantes, dantes.
Virum. Irum.
Virtutis. tutis.
nonne fulerum certissimum est virtutum? tutum.
Viscera. sera. cera. hera.
Vitandum. dandum.
nunquid via vitior ipsa vita. Ita.
Nestoreos annos dignus vir viuere, vere.
Vixere. sexo. ero. vix. ero.
Viximus. simus. imus.
fagi umbrosa. rosæ.
Vobis. ò bis.
Volare. lare. aræ.
Volebat olebat.
Volucrum. ò lucrum.
Volaisse. luisse. isse. se.
Vouenti. ò venti, venti.
Vrbini, bini.
Vrere. rere.
Vsuris. vris, is.
atque vsurparet, paret. aret.
Vtere. tere. ære.
Vulcanus. canus. anus.

miles non vulgaris. ΑΡΝΣ.
Vu ltus, vltus.

X

Xanthus, anthus.
Xenocrates. crates. rates. es.
Auctore Xysto, isto.

Z

Zacinthus; Intus. thus.

NOTA.

POSVI aliquas voces in Parenthesi, quod iudicauerit nec omninò esse aptas, nec omnino abiiciendas. Fregi dictiones integras, at diuisas nolui consolidare, quod non sine gratiâ fieri posset. Considera versus sequentes.

Castalidum numeris Phœbus clamatur? Amans.
Et solet accentu qua vigil ire? Lyræ.

Vbi vides ex voce composita *Vigil ire*, prodire Echonem *Lyræ*. Huic similes sunt hæ reflexiones,

Sine vlla Deum ora mora.
Conducit ad bellum ΑΡΗΣ Mares.
Est orta à maioribus Iris syris.
Extorsit statim ira. mira.
Et virtus hodie colitur ara rarâ. &c.

PARS II.

CDVII.

SYLVAM præmisimus, vnde quicumque ingeniosus Poëta possit sibi materiam comparare: nunc exempla subiungimus, scripta à nobis, vel ab alijs, quæ imitari queat, si Philomusus hoc genere dictionis delectetur.

FAMA ET ECHO
DE LEOPOLDO AVSTRIACO

TOR) GE

CONSCIA dic rerum. Id
.ur ipsi ------------ Nome | ? m ome
. cœpit amare Polus, cœpit am .t | Mai
astalidū semper metro acclamatu | ? Amatu
udi. Hic, vnde datus dulcis Apoll | ? Pol
ira plecto. Celebris quis Princeps Austrio | ? Io
agnificas dantur munera cui Re | ? e
n nostri colitur Mauors nouus æquori | ori
ec desperabit dulce monime | Hymc
ncipiunt canta e melo, & quali secul | ? Vil
accinat en Populus! quid sibi clamo | ? Amo
ix credo. Audistin' conchas reson.u | ? Sonâr
uccurrit. Laurus nunc generos | ? Ros
egis Amor Princeps, viuatque sonoru | honoru
t flectant. Victori agmina | icta gen

ARMINIBVS RESO
ONAT LEOPOLDVM PLVRI
IBVS AERINSISOR F I
NEROSIS, NIREAS VB-
DENS

IANI DOVSÆ NORDOVICIS

ECHO,

SIVE LVSVS IMAGINIS IOCOSAE,

CVI TITVLVS HALCEDONIA.

☞ CDVIII

Solgrauis,& fesso requies opus. Aura ades,ęstū
Quærenti vmbrosa fallere sede. *Sede*.
Loturus venio ad Fontes, hæc interea mi.
Pendeat ex istac ilice claua *Laua*. (Echo,
Parua mora est, mea me patienter vt audiat
Abrupto hoc vsum principio *Incipio*.
Fare, quibus similes istos (Dea tinnula) dicam,
Assidue hærentes in Topycis? *Opices*.
Quod pecus est, cuius pingi sub Imagine debet
Si pingenda tibi Barbaries? *Aries*.
Quid metui par est si scribas vsque, manumque
Haud vnquam à chartis abstineas? *Tineas*.
Olli crateris ex auratis hauserunt;
Cuius Epos Vatu? num GRVDII? (a) RVDII.
Volturis in siluis miserum mandebat hemonem,
Eiusdem esse reor aut (b) Nelei, *Haud Nelei*
His *Antigerio & Tropper* cum *Caluitur* adde, &
Si quid apud Festum est insubidum *Subidum*:
Quo genere Elogij digni, hæc & talia fantes,
Quæ Santiis potius, quam mihi nota? *Nota*.
An ne aliud meriti. Populi ad Tabularia sueti
Nos lassare suis Exodijs. *Odijs* (Ephebos
Quale genus Criticæ hoc nostros quæ exercet
Nescio quo ludo stultitiæ: *Titiæ*.
At quanto hi fatigunt noctesque diesque labore,
Vt veteres Libros emaculent *Maculent*,
Non ita Turnebus, non cauti industria Lipsi,
Non Genius magni Scaligeri, *Aligeri*,
Nostratum, ne aliquem hic, post vlisscellanea Iuni,
Ante Vbium laudas Palmerium (c) *Almeriū*.
Quis fuit is, Mare quē Auctorē, quē (b) Varro se-
Naturę ille, vel hic delata imago? *Mago*. (quumis
Quod genus egregie tenui lusisse cicuta
Bucolicos censes versiculos? *Siculos*. (cumq;
Brassica sim Andinum nisi & hic quoque mirer;
Qui Deus est vatum, semper amaro. *Maro*.
Fortius ecquis opes. Mundi quis inania spreuit,
Quā rigor ille hominis Xenocrates? ΚΡΑΤΗΣ.
Quid? fingi an grauiora queāt, aqud Heliodorum
Quam passa est Virgo quæ Clariclea? ΚΑΙΑ.
Ecqua Erato est, cuius tibi pre dulcedine cātus,
Poni haud vlla optes altilia? (e) *Altilia*.
Scin', quibus est odio Iouiani Carmen & Acti,
Sordet & Hippolite Castillioni? ΟΝΟΙΣ.
Quo cū Vate tibi esse voles rē, Carmine cuius
Audito, haud cesses clangere Io? (f) *Angerio*,
Non Titulus minio, non cedro charta notanda
Vatis cui nomen Flaminio? *Minio*.
Qualis at ille tibi visa, Authia non perituro
Quam cecinit nobis Carmine (g) Strosa? *Rosa*.
Quæ non (h) Bargæum meruisse Encomia vatē
Dixero, quod non Euangelium? *Angelium*,
Multa Fabro Clypei debet septemplicis aiax,
Plus ne Plectri e go (i) Lotichio. *Tichio*.
Cuius iners tibi visus Amor, neq; digna puella,
Cui campi pateant Elisij (k) *Elisij*.
Laudata ingenio Lernuti & carminis arte.
Qualis visa tibi (dic) Charithea? ΘΕΑ.
Inter tot vates quis plura Idiomata doctus,
Quis Linguas callens est varias? (l) *Arias*.
Quale genus fati Pathicam meruisse Sorani
Spurcitiem dicam (m) Palladij? (n) *Alladij*.
Quisnā inter Celtas dignus, motā helleboro cui
Mentem aliquis tergat Vesalius? (o) *Salius*.
Qualia, sed censes, senio defecta caduco,
Vulgauit Vates quę (p) Lemo vix. *Emo vix* (de
Nec mea quisquā emat hęc, vel te (puto) Iudice, ni
Frōte (q) Tripho Auctoris nomina demat *Limat*.
Quam satius sese ad vererū componere normā,
Vatis ad exemplum Frastorij? *Thorij*.
Vtque teram assidue nostri monumēta Secundi,
Rara, neq; æuo vlla digua latere. *Tere*. (rullus,
Post veteres, hac ergo mihi (r) Casa, Cotta, Ma-
Voluendi; hac Vida est Molsaque Lege? *Lege*.
Nūc super Historicis, in queis nō vltimus ille est
Pompeius nobi, gens cui (s) Troia *Rega*.
Interat hos (cedo) vter, Hotomāno Iudice pluris,
Paulus ne Æmilius, an Probus est? *Probus est*.
Quum solidis dapibus saturet nos Plinius ingēs,
Mustea quis nobis dat melimela? *Mela*.
Quum coluisse Iouis inter tot Nomina, (t) *Basiū*
Præcipue censes Aufidium? *Fidium*.
Alphonsi tantine facis præconia, tempus
Dandum aliquod credas vt Facio? *Facio*.
Prome aliquem studio qui nil odio ve, metu aut
Liquerit indictum, vel tacitū. *Tacitum*. (spe.

Et dubitamus adhuc cui plus fidei attribuendũ.
Sleidano, Bembone. aut Iouio? *Haud Iouio*.
Æui inter Medij Historias, Oracula dicas
Non hominis, verum Daimonij (u) *Aimonij*.
Cui super adiungas. Fastos licet(x)Herfelendis,
Di, quanti Authoris in Chronicis! *Onychis*.
(y)Horographos cęteri yllos te Iudice verũ est,
Ante Glycas Zonaras, Nicephoros?(z)*Ephoros*.
Interat Historicos, nostro qui tempore regnant,
Quaſlē(a)Vbbo meritas Laureolam? *Aureolã*,
Historicum nam se esse, cui persuadeat Hispo.
Prǽterquam infanti Panniculo? *Anniculo*.
Quem dignũ rere ante alios, cui nõ nisi Nectar,
Cui succũ offũdas ambrosiũ? *Ambrosiũ*.(Legũ,
Quid nã aliud, quã informe Chaos Glossemata
Ex quo pulsa foro Romula Suada? *Vada*.
Quisnam inter Themidis Mystas tot, sede curuli
Ornãdus, sed post Ionerios? *Neryos*.(Helius à se
Quãruplo opus(b)metro Hellebori est, aliquam
Det loci vti partem hic Alciato? *Cyato*.
Iuris vtros (diç) te facundos Iudice credam,
Num *Lammellos*, an Papios? *Papios*.
Ante alios quẽnã dignũ hoc (Dea)tẽpore cẽses
Cui senium exoptes Nestrorium? *Thorsum*.
Argolici generis quãtum est (me Iudice) nemo
Doctior est hodie, quam Sigonala MAAA.
Ecquem è Calcographis dices qui tẽpore nullo
Aldum æquaturus Manutium? *Nutium*,
Publica, commodius ne putas, mandare Tabullis
Acta locare operam quam stabulis? *Tabulis*.
Quodnã ΕΚ ΤΩΝ ΔΕΝΔΡΟΝ genus est, Serta vnde capillis
Haud indigna suis Cres petat acer? (c) *Acer*.
Ignauus, surdo feriat quod carmina plectro,
Nec venit ad partes Musæ vocata *Cara*.
Iure equidem; quid namq; nouũ senis ora puella
Si fugiat, qui sic obstreperus? *Streperus*. (hic
Vix hircũ à sue discernẽs, (rogo) dignior Aulæ
Hospitio an caulæ est, crassæ ita naris? *Haris*.
Expertus. Scenæ atq; Schola tibi cõmoda dicet.
Inter & has (d) interi quanta cupedo. Pedo.
Qui modo opime agitans Thymele esuriente relicta,
Discipulorum inter pulpita (e) pedit. *Edit*.
Prudens ille tamen, more formando iuuenta,
Flecteret si norit indociles *Dociles*.
Nam quę Angeta queat Scholico par esse labori,
Quem Crotus exhausit, vel Stenemola? *Mola*.
Sit modo par oneri, ferulis neq; parcat alumnus
Admoto quoties verbere fleuit. *Erit*.
Quid facit, inter oues placidos, tumidoq; Leones
Tanta sit vt morum (f) differitas? *Feritas*.
Quia facit, vt fidibus malim, quam cæstibus vti,
Certare aut duro pancratio? *Ratio*.
Nil mihi cum pugnis; Harpasto ludere malo,
Quam tractare manu Martia pila. *Pila*.

Et Rubidus quã ferro vti, si fors mihi(g) Samnis
Æmulus obtingat straba tuens (h) *batuens*.
Velificent alij torta queis connabe fultis
Vita sit in transtro non pauidis *Auidis*.
Pars vino curas iugulent Germanus vt olim
Miles, post pugnam Bebriaci (i) *Ebriaci*.
Quid mihi si lubeat temeto [ò Nympha] carere,
Vt cui opus Cereri Sacrificare? *Care*.
Sint quibus in studio Fasces & pręmia Honorũ,
Rite quidem, si sint (l) infragiles *Agiles*.
Lucripetis quæstus sint & sua Fœnora curæ,
Nullis vnquam opibus quos satures *Satures*.
Ære quidẽ, at nũquã Musarũ explendus amore:
Sed neque opus dignis inuideo. *Video*.
Rectius & quanto tritum quos linquere callem
Exhortantur amor ingenij. *Genij*,
Inserere & Fama sua nomina, vt Actius olim,
Molsique cum Bembo ac Naugerio. *Aegerio*.
Busbequium signas, cui & Heinsiadẽ licet addas
Præconem Volucris chaoniæ *Aonia*
Ipse ego quis videor, conceptum è Funere Nati
Dum desiderium Carmine solor? *Olor*.
Contra Auruns, primas cantando ferre suetus,
Iam quid habet reliquũ decrepitus. *Crepitus*.
Euenisse eadem video quoque Castori, inepto.
Risum qui cunctis Carmine præbet *Hebet*.
At quis non stomas potius, quam talia Scripta.
Vel tritas malit gausapinas? *Apinas*. (Sacra,
Hei quid agam colere Hispo vetat nos Musica
Qui trahit à Patrio Stemmata m)Cole. *Cole*.
Cui neq; tres satis Anticyræ, medicina, nec vnque
Vel toto Hellebori iugere fiat. . *Hiat*.
Hæc leuiora tamen, præ quæ mihi Bube minetur,
Nescio quid ferale exululans. *Vlulans*.
Parte alia raucũ quiddam atq; iuamabile crocit,
Nescio quis, Coraci haud absimilis. *Similis*.
Quid capiã, vt nocuòs exsurdẽ hos triste sonantũ
Vndique plangores Alitum. *Lituum*. (ro
A Tragora sed enim grauior metus, hinc nisi por
Hunc abigas: at quo? Thermopolim? n)*Hermopolim*.
Nã quid o)alid facias, Patriæ auso reddere nobis
Historiæ corpus exanimale. *Malè*.
Queis Hydri accedant si sibila, quæ reliqua (heu) spes,
Si non colligam vti sarcinulas? p) *Inulas*.
Res qui nã Humanas Cœlestia Numina versant,
Quę Superum præsunt Concilijs q)*Cilys*.
Virtute, an vitijs reliquos ante ire putandi
Hi qui se ostentant diuitijs? r)*Vitys*.
Quid causa, vt prius Irus, aret nunc iugera centũ
Dama, argenteo ouans malluuio *Alluuio*.
Quid mihi propositũ est, propter quę publica curas
Prenso, peto, satagẽs omnia conor? *Honor*.(sã,
At quod s)opræ huius erit pretiũ si cũcta capes-
Aut Fora si lassem Terna Patronus. *Onus*.

Quid

Quid velucri faciam, mihi si flaccente sub armis
Manarit toto corpore sudor? t) ΥΔΩΡ.
Hei, qualis visa Eua tibi, quæ induxit Adamum,
Vt vetita audeiet tangere mala? *Mala*.
Fatalis non sic u) Faber Aicæ, Auctor Deo quæ
Seruauit sæclis omnia x) ΖΩΑ y) ΣΝΑ. (bos
Edictū z) ΛΟΧΙΑΣ tāti haud fuit exequi, vt or-
Isacidas faceret Rex y) Amenophis, ΟΦΙΣ.
Quid Troiæ fuit exitio, nisi adultera z) ΧΟΙΡΟΣ
Tum o) Ferus ille, Vrbi nō satis æquus: *Equus*.
Quænā Orbis plaga Mæonidę decorata sepulchro
Argosne, an Colophon, an mage ΧΙΟΣ? ΙΟΣ,
Quid dedit Æthereas Anima vt penetraret in
Hercula, extersa iā cute pura? ΠΥΡΑ (Arces
Quem Titulum assignem tibi Iuppiter. Acrisij sic
Defflueres quum per impluuium? *Pluuium*.
Deme caput voci, quod amet Tithonia habebit,
Perdet Alexander Bucephalum. *Cephalum*.
Cui ΠΟΛΙΟΚΗΤΗ quid erit q; somnia cantans,
Visus erit saltans si ΣΑΤΥΡΟΣ ΣΑΤΥΡΟΣ
Literæ auentinus primæ fraudetur honore,
Seruabit reliquum quod sibi Cacus? a) *Acus*.
Qua nota ab Hispanę gentis b) Ductore Metellus
Aspersus, quod erat Dux Veteranus? *Anus*.
Dic mihi, Drusorum dictus quo nomine Tonsor,
Cæsarius cepit quē Thalamus? c) *Thalamus*.
Quæ d) puero Thraci caput abscidit, amne ge-
Visa tibi hæc qualis est glacies: *Acies*. (lato,
Quid linquis, capitis facias si (Diua) minores
Et truncos reddas Sardonichas? *Onychas*.
Pluru gēma mihi hęc, quā frugibus apta terēdis
Petra sua pollens non nisi mole? *Molæ*.
Qualiter effertur Romano Idiomate, sermo
Quod solet Æolicus dicere e) ΦΝΡΑ *Fera*.
Nomē ad explendū Tragorę, quū pinxeris Hircū,
Quid reliquū est, poscat quod sibi f) ΜΩΡΟΣ?
Orbem circuijt totū quæ prima, vocari. (g) Opos
(Dic michi) quo meruit noctin. h) Nauis? *Auis*
Vrbs ecqua est Rubrū lābēs Mare, nomina gestās
A lagi Nato; num Ptolemais? *Ais*.
Quid facit, vt nūquā careat melle Enna, nec Am-
Accola, cui Grauiū nomen Anapis? *Apis*. (nis
Insula cis Thulen, medio circumflua ponto,
Quoniam insignitur nomine, fare? *Fare*.
Dic, quenam inuersa Regem sortita corona est
Insula Stanlæum; quæ, nisi Mona? i) MONA.
Indica non pluris, quāquā Vrbs cognominis illi,
(Nympha) tibi est, Frisiis quā sua Goa? *Goa*.
Quātū Mosa Oxus, hodie tantū inclyta Thermis
Distat Achenemia Tungrica Spada. k) *Spada*.
Rebus nonne tibi grande allatura videtur
Momentū nostris Vrbs Neomega? l) (ΜΕΓΑ
Quæ plaga idem (Bello si pax mutanda) futura
Frāco est, quod Turco Pannonia? *Hannonia*.
Scis (Dea) Diderici fuerit quæ m) Principis vxor.
Inclyta nec nostra a) laudis egena *Gena*.

Quale genus Serti, nulli quæ nupta Marito
Decessit, merita est Nympha meroda? n) ΡΟΔΑ
Aggere quod rupto Monstrum repperēre Batauí,
Obstructa ad Dānū quādo o) Lacuna p) ΚΥΝΑ
Thurdiechti posuisse Vrbis fundamina prima
Quos populos credam, num Sturios: *Turios*.
Quos vero, quos Maiores habuisse putādum est,
Haud Boios veteres sed Bauaros? *Auaros*.
Cōsona quæ reddes, duo si tibi nomina ponam?
Lomentum? *Omentum*, Bistonij? *Istonij*.
Altera queis totidem subdamus vtciq; licebit?
Niliacum: *Illiacum*: Mādragorā, *Andragoram*.
Si qualis fuit olim, hodie est Vrbs, Iuppiter vltor
Fulmine de cœld tāge q) Grotoua *Tona*?
A Sole & Gabalo gessit qui nomina r) Cæsar,
Luce magis dignus, an s) Gabalo? *Gabalo*.
Qua cruce plectendi, illatis qui Sacra Profani
Spurcarunt pedibus Diuum asarora? *Rota*.
Quid facit, vt rem nemo sibi, res cui sua cordi,
Cum Scæua cupiat esse Cyclope? t) ΚΛΟΠΗ
Quæ loca præcipue ad loculos Zonasq, secandas
Sollicitant læuo pollice a) ΦΩΡΑ? *Fora*.
Post Trigā Eumenidū, quænā illa potissima diuū,
Cui facere assueuit nostra Cuneris? u) ΕΡΙΣ.
Quo morbi genere, ęgra trahēs vix genua, labo-
Noster Hias, nunquid Hepatico? *Pathico*. (ra
Quid, si aurē vellam Tatio, vt sua pignora tecta
Sernet ab eumolpo pulli premone? *Mone*.
In Flora quid amat noster Dolobella. *Labella*.
Cur toties Acten nomine clamat? *Amat*.
Ecquę pœna manet Chionē, quæ vertere philtris
Tot iuuenū metes ausa ΚΥΤΩΠΙΣ, x) ΟΠΙΣ
Est ne quis, à cuius liber plagijs vti viuam,
Ne quicquam Diuum numina placo? *Laco*.
Quale genus potus pro ceruisiaque meroque.
Nostrum vti censes ΑΡΤΕΜΙΣ y) ΩΡΟΝ.
Hunc queis sordibus assimules, quē explere nec
Thesauro ipse sui sit pote Pluto? z) *Luto*. (Orci
Aut quæ digna satis des nomina, quū Iouenatus
Iam Titulū abstulerit a) Tauriuori? *Auriuori*.
Quid faciā si me Attaroget suū vt Actora Sacro
Fonte leuem, & faciet, mens nisi læua. *Leua*.
Nil aliud nisi Dona inhians quid tā cupido vis
Vicino faciam, tamque perace? Tace. (tum
Iā quid agaā, huc si quis bliteo nos carmine tor-
E menapis veniat, aut Arelate? ΛΑΦΕ.
Hoc satius, quam si subnixis turgidus alis.
Incedam ansatus per plateas *Lateas*.
Compendine aliquid faciam, nobiscum olitor si
Hospitij iungat Fœdera Polus? *Olus*.
Scire velim a) ΓΑΛΑ ne, an Chiū putare suetus
Nas Thressa terrent classe Cigala? ΓΑΛΑ.
Quid voucat dulci nutricula maius alumno,
Siue æstas, seu sit horrida bruma? *Ruma*.
Mammá ais, haud Matre puto, plena sed vbera, b)
Quando etiā Mater nomine nota. *Nota*. (Mām̄ę

No-

Nomine sed pattio effando, qua voce Vetustas
Infantum illecebras est imitata? *Tata*.
Pars quænam humani dignissima corporis ipso
Nec minus ΑΝΦΡΩΠΟΙΣ corpota cara? c)
ΚΑΡΑ.
Ipsius aut capitis pars ecqua, eciproca, per quã
Sueti Homines Animæ emittere flabra, *Labra*,
Quid facit, vt reliquis præstet mortalibus vno
Corporis insignis Sedigitus? *Digitus*.
Canitiẽ malo, a) ΦΑΛΑΚΡΟΣ sin reddar oportet
Ne noter, haud metuo. Caluitij. *Vity*.
Hocce quid est, quo cũcta ruẽs Libitina, metẽsq;
Pergit ad interitum sic dare Sæcla? d) *ecla*.
Quidue aliud, quã puluis Homo, quã Solstitialis
Flos Herbę; aut potius quid nisi fimus? *Humus*.
Aut; cui Mortali est ex re Nota, Pistillorum
Contusa assiduo verbere e) Pila? f) *Pila*.
Condignum ne Homulo quid agit, tot ad aspera
In cunis infans qui mihi vagit? *Agit*. (natus
Quanto at peius agit Diderix mihi, respirandi
Qui impos, anhelo Animæ ΠΝΕΥΜΑΤΙ tabet? g) *Habet*.
Cur (rogo) putori morbisq; obnoxius Auster?
An quia nimboso flamine h)
Tãti (heu) causa mali mulier quæ Suasit Adamo
Arbore de vetita carpere Mala *Mala*.
Hinc Ate incubuit terris, hinc semina sparsa
Morborum, hinc Febre, pestiferæ. *Pestifera*.
Alite Mors volitat curri, Lethi est nota Taxus;
Symbola fert Christus Taxifragi *Axifragi*.
Quem prece si venerer, Scelerũ si pœniteat me.
Nil ne boni hinc Supplex inueniam? *Veniam*.
Quid faciat suades, cui nulli in crinibus hydri.
Omnis Castaliæ cui liquor aret? *Aret*.
Vtilius ne apaludis aues, quam cortis alemus,
Vn quibus est lucis nuntius ales? *Ales*.
Quidnã ægris togulę, atq cibi tot agẽtibus optes,
Queis neque cella, nec æs, omnia i) ΡΑΚΟΣ
k) ΑΚΟΣ
Res quænã est, qua pręcipue, post dulcia Phrines
Oscula delectat se Meleager? *Ager*.
Quæ Thamyrę merx apta, cui neq; prata, nec arua
Vlla neq; impresso vomere lira? *Lyra*.
Ecqua Arbor Serophæ tritis accommoda costis,
Pruritum peperit cui scabies? k) *Abies*.
Cui pecori potius frutices, & agrestis erica,
Quam thyma conueniunt quamque Citrago?
l) *Trago*.
Pro calamis sed enim Blẽno quæ digna supellex
Tanta cui insceditos stribiligo? *Ligo*.
Meusarum quidnam pedibus, signisque Deorum
Materiæ imprimis, vtile rebor? *Ebor*.
Vnde nisi à Phrygione petã, mihi textile opus si
Aulæum fuerit, siue Tapete? *Pete*.
Pertica Tendiculam sustentãs, nomẽ habet quod
Qua iacet ad Syluæ deuia trames? *Ames*.

Vertentis Canthi æs crepero stridore Leonem
Territat, anne etiam Rhinocerota? m) *Rota*.
Dic mihi, quid Christæ, Tutmis quæ cõmoda &
In Galeę præbet vertice Conus? *Onus*. [Alis
Quæ labefactandis aptissima Machina portis,
Firmior aut si quis sit paries? *Arses*.
Quis Deus est, ope cuius egent in aperta pericla
Ante alios prompti se dare n] Cares? o]
Pascere si minimo cupias, scin' qua dape alendus
In castris frugi sit tibi Tyro? p]
Quæ res præcipua est, rigidi inter prælia Martis,
Quam sibi deposcat cruda Machera? q]
Nil tamen ista iuuant, adsit nisi Martius Ardor:
Bella ausis constant magnanimis. *Animis*.
Quid lucro imprimis fore mi cũ fœnore censes,
Si tractanda fuat Res populi? *Æs Populi*.
Dic, quid erit ternum rediens quater vncia in
[Sic te, ô Diua, legat Posteritas] *Erit As*. [orbẽ?
Sẽper aceruãti æs, quod nunquã inspectet, auaro.
Quid q] Thamyræ exoptes? nũ loculos? *Oculos*.
At quid præcipue fucatos inter amicos
Consueuit mentes consolidare? *Dare*.
Veræ vbi [dic] Fidei recolam vestigia cascos
Nunquid apud Cattos, an Batauos? Atauos.
Cum quibus at Populis socianda cubilia censes,
Quid dare vult operam connubijs? *Vbys*.
Sãguine anus suceoq carens, quæ prurit honorẽ
Quem meritã dicas, num veretri? *Pheretri*.
Mentitur, virum auere negans se Cara valentẽ,
In thalamus operam quæ sibi nauet. *Auet*.
Medęã, at quid agas, si nanciscare, vel Orphei
Cæde infamẽ aliquam Treiciam? *Eyciam*:
Et merito: neq. enim tam Barbara Vate marito
Digna, fero at potius Cannibale *Annibale*.
ΗΜΙΓΥΤΟΣ cui nupta decens, nec lanua
motdax,
Effugere-Atridę qui pote t] ΚΗΡΑ s] ΚΕΡΑ.
Vxorem Calaminus habet, sed scin [rogo] cuius
Solius rei egens sit ΚΑΛΑΜΙΝΟΣ, t] ΙΝΟΣ

a] *Ennij, qui Rudijs Calabriæ oppido natus.* b] *Cuius [haud paulo sane Ennio vetustioris] Carmen de Morbus, indidemque petita Fragmenta aliqua multa apud Verry Abbreuiatorem leguntur.* c] *Nannium à patria Ciuitate Almeria [quæ hodie Alcmaria ita denominatum.* d] *Vergilius Georgicis, Varro in libris de re rustica. Quod argumentum iam antea Mago Carthaginensis [parens ille rusticationis Columella dictus] lingua Punica à XXVIII. voluminibus industriosissime fuerat persecutus. Quæ deinde Romæ ex SCto, i. Auctoritate publica in latinum sermonem conuersa.* e] *Gabriel Altilius, Episcopus Polycastrensis cuius eruditissimum Carmen Nuptiale in Isabellam Arragoniam impressum legitur,* f] *Hieronymum Angerianum intellige*

lige cuius ΕΡΩΤΟΠΑΙΓΝΙΟΝ vna cum Marulli ac Secundi nostri Poëmatis non ita pridem in Germania recusum. g] T. Vespasianus Herculis Stroza pater h] Petrum Angelium Bargaeum, cuius exstant Cynegetica. i] Petro Potichio Secundo. k] Elisij, Calentij, [magno Pontano illi coaetanei] cuius opuscula Poëtica Romae quondam typis publicata. l] Benedictus Arias Montanus. m] Domitij Pallady Sorani, cuius Epigrammata multo impurissima Venetijs impressa leguntur. n] Eo nomine Vocatus Remus Syluius XIX. Latinorum Rex, qui ob impietatem fulmine ictus interijt. Dion & Oros. o] Panagius Salius Veramandensis. p] Ioannes Auratus. q] Pro quouis Librario accipiendum à veteri illo cum Martialis Quintiliani Praconijs decantatissimo Bibliopola. r] M. Antonius Casanoua, cui, in tanta delectissimorum Poëtarum copia, vni omnium arguti Epigrammatis palmam ab ipsa Vrbe publice delatam fuisse, testis est P. Iouius. s] Tragus Pompeius. t] Rerum Grammaticarum Scriptorem non incelebrem. Claudianae aetati supparem, a cuius Historiarum fide exorsus Maior Plinius, continuato deinceps ordine, temporum suorum, res gestas vno ac XXX. voluminibus persecutus legitur. v] Bartholomaeo Facio, qui temporum suorum Historiam X. Libris complexus. x] Rerum Franciscarum Scriptoris, à VVechelo Lutetiae excusi primitus. y] Lamberti Scanaburgensis. z] ΩΡΟΓΡΑΦΙΑ Annales vnde ΩΡΟΓΡΑΦΟΙ Annalium compositores ΩΡΟΣ enim annus est. a] Ad Ephorum Cumaeum illum hoc omne referendum, qui 750. annorum Historiam ab Ilij expugnatione ad sua vsque tempora XXX. libris ex persecutus. b] Vbbo Emmius, Frisicarum rerum Scriptor multo dissertissimus. b] Pro, Mensura, Victorinus. c] Acerem enim antiquitus Saturni consecratum fuisse, Auctor est Seruius. d] Tmesis, pro intercapedo. e] Ad profetarium Idiotismi nostri conuitium Allusio ex scaena imperiti vulgi opinione potius quam mea, per tempus & causam huicce loco populariter accommodata. f] Differitas pro Differentia, Lucret. g] Pro Gladiatore. h] Siquidem Tyronum exercitationes tam militares in campo quam in ludo gladiatoria. Rudibus i. ferulis peragebantur: quod Batuere proprie dicebant, & Gymnasium ipsum Batualia, quae Batualia, vulgo dictitari solere testis. Adamantius Martyr. vnde & Idiotismo nostro natum hodie vocabulum, Betaille. i] Vsus ea voce Labutius Mimorum scriptor haud incelebris pro bibulis & ebriosis k] Id est, incorrupti, atque [vti Crispus loquitur] inuicto animo aduersus diuitias Agiles porro, pro actuosis positum. l] Pro Caule siue Brassic. m] Vrbem Aegypti, vbi Pan colitur & Hircus vt ait Pindarus. Vide Volaterr. lib. 12.

n] Alid pro Aliud ΑΡΧΑΙΚΩΣ o] Quippe quae praesentariam Antidoti vim habeant, serpentum morsibus auxiliantes ac venenis resistentes. p] Ad Horatij illa referendum Cuncta supercilio mouentis. q] Secundum illud eiusdem Poetae. Stultitiam patiuntur opes. r] Ad imitationem Ennij scribentis: Qui ait pro factis reddere operae pretium. s] Aquam pro Sudore, sc. lucrifacies. t] Noe. v] ΖΩΑ, animantia. x] ΣΟΑ salua denotat. y] Obstetrices. z] Amenophis. a] Aegypti Rex edictum de necandis Hebraeorum pueris proposuit, cui tamen per obstetricum pietatem obtemperatum non fuit. b] Ο & Η ΧΟΙΡΟΣ praeter vulgatam sui notionem etiam ΤΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΝ ΑΙΔΟΙΟΝ significat apud Aristoph. in Acha. c] Ferus, pro quo posuimus hoc loco, Catulli in eo, tum Vergilij, Prudentij, Petronij denique auctoritatem secuti. Qua de re in Scriptorem illum Praecidanea nostra consulantur. d] Acus, Aceris pro palea, h.e. purgamento frumenti positum hoc loco. e] Stertorio. Vide Plutarch. in ipsius vita. f] Refer ad illa Martialis: Tonsorem puerum, sed arte talem, Qualis nec Thalamus fuit Neronis, Drusorum cui contingere barbae. g] Hoc ad Epigramma illud Germanici Caes. pertinet. cui initium: Thrax puer, adstricto, &c. h] ΑΝΤΙ ΤΟ ΦΗΡΑ. i] Morso. k] Montem. l] Magellanica, Victoria & quidem Alata, Titulum atque Insigne praeferens. m] Sola. n] Vico regni Persici, vbi primum Eunuchi facti, quo inidem quoque Spadonum nominis occasionem cepere. o] Mognam, ingens. p] Primi, scil. Comitis. q] In annalibus nostris metro conscriptis. r] Rosam. s] Anno MCXXXI. Vide Hollandicarum Rerum Annales, siue Chronica nostra vernacula. t] Canem. u] Eius Vrbis descriptionem quaere apud Petronium. x] Heliogabalus. y] Pro Cruce Varro. z] Furandi studium. a] Furem. Contentionum Dea, siue Litium. b] Vltio diuina. c] Pro Sero lactis. d] Lutum non est lutulentius. Plaut. e] Refer ad Herculis Epithetum ΤΕΥΤΛΟΦΑΓΟΣ late. f] Lac. g] Interpretanda ex verbis illis M. Varronis: Cum cibum ac potionem Buas ac Papas docent, & Matrem Mammeam, Patrem Tatam, Vide Non. h] Caput. i] Caluus. k] Pro Secula, i. falce messoria, qua segetes inciduntur. Saturni dentem indigitat, Verg. Nos, Een Zeeckel. l] Pila, primam producens hoc loco pro Mortario ponitur in quo farra olim, nunc legumina, Herbae, semina atque aromata contunduntur. m] allusum ad illud Comic. Diuos quasi Pilas homines habent. n o] Ad solennem illam Pop. Ro. ΕΠΙΒΟΗΜΑΤΩΝ formulam spectat haec allusio qua Iesis in Arena Gladiatoribus spectatores acclamare consueuerant,

rant, Habet Vide Lipsij Saturnalia. ΑΥΓΑΣ *tam humidum, quam perniciosum* ΧΥΡΟΣ *humidum significat. p] Pro vilissimis pannis & linteis. q]* ΑΚΟΣ *remedium. r]* ΕΙΡΩΝΙΚΩΣ *quum cateroqui hocce Arboris genus maximè enode sit cortice. s] Hirco. t] A verbo Roto, vt sit imperatiuus, vtque quasi subaudiatur, fac periculum. u] Ad verbum illud vetus referendum:* ΕΝ ΚΑΡΙ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟΝ, *h.e. In care periculum, s. facito. Siquidem Suidas scribit Cares primos mortalium mercede militasse, vt qui vitam suam vilem haberent, sanguinis animaque plus aquo prodigi. x] Mors y] z] Casco. a] Pro* ΧΕΙΡΑ, *i.e. manum b] Pro oculis capto, siue caco. c]* ΚΗΡΑ *Fatum siue sortem significat. d] Pro* ΚΕΡΑΤΑ *cornua.*

Librorum insolentiæ Castigatio.

☞ CDIX.

Pignora, quid faciam, mea si corrũpere pergat
Nequitiæ ludum gens dare sueta? *Ieta.*
Ambo sed auersi studijs melioribus, aiunt
Rem nolle esse sibi cum a] Salomone. *Mone,*
Nonne vides, exuta omni vt pietate, Paternum
Absumant ipso cum Lare b] ΔΩΜΑ? *Doma.*
Belle inquis; sed enim hi frenos mordere periti:
Hinc c] Ruere, haud secus ac Gres sine Rege. *Rege.*
Qui possim ore trux atq; asper vterq; nec vnquã
Gesturus morem mi victo d] *Vieto.*
At scin', queis ijdem soliti confidere Amicis,
Eximere vbi se compedibus? *Pedibus.* [Vina
Lac patrium hinc Indo Sale mi[illegible], & Aromate
Obducunt plenis è pateris f] *Pateris?* [Flagri
Nam quid agam? Scholicine notem, vis, verbere
Præfractæ Sobolis g] ΧΑΛΚΕΑΝΩΤΑ. *Nota,*
Factum; nec cesso scutica obiurgare rebelles;
Corrigere at prauos haud facile est, *Facile est.*
Eueniet, quippe in Philacã hos adducere certũ
Qua Mosa alluitur amne Vahalis h] ΑΛΙΣ [est,
Vah pudet, & serũ est si dura adeo ora Magistri
Imperio incassum frangere coner i] ΟΝΑΡ
Quandoquidẽ callo obductũ cor vtriq; nec vllis
Naturæ expellas fustibus m] ΗΦΟΣ n] ΕΓΟΣ,
Sensibus ambo tamen digni melioribus vti,
Et spes est fore, vti conualeant. *Valeant.*
Quid facit, vt nostros exornet Laurea postes,
Vittaque condecoret lanea limen? *Hymen,*
Dos Nata hinc promissa meæ ac Spõsalia, nobis,
Hæc rata semper erunt; non modo grata *Rata*
Quæ digno quũ iuncta Viro, Spes ne est fore, Auũ
Nepte auctũ faciat, siue Nepote i] *Pote* [vt me
Iãq; vterũ puto fœta geret: nõ Marti vti quõdã
Ausa suo Geminos quæ dare m] Rhea n] *Pia.*
At mi etiam Cai[?]que meæ Nata altera restat:
Poscitur hæc nuptũ nõ sine o] Dote p] ΔΟΤΕ
Di facite, hic fœlix seros extendat in annos
Parcarum Lachesis aurea fila q] ΦΙΛΑ.
Qua [rogo] iter facturus eques Sextilibus horis
Per Patriæ quoties flumina vado? *Vado.*
Groningam à Leida quot iter dicam esse dierũ,
Responde, tridui, an quatridui? *Tridui.*
Hei quid agam si me, Frisijs dum versor in oris,
Nocturno infestet pulice Sneka? *Neca.*
Vrbes Vtricum potro Vvltorum distat ab Arce
Nescio mensuræ quod stadium, *Stadium.*
At quæ præcipuè hic vitare incommoda debet,
Candida cui plantas vestit aluta? *Luta.*
Lintre opus est Eeta, seu flumẽ tibi trãsmittẽdũ,
[Nam cum viminea quid tibi crate] *Rate,*
Dura et co[inquit] Equo submersa sed rate, nandi
Spes superest quoties res ita nata? *Nata.*
Quid mihi tendenti Libethrida versus, iter si
Infestũ reddat gens r] Teleboa s] boa. aures
Proclamare iubes sed quas [rogo] vox mea ad
Peruentura, aut fors Ghaonidum? Aonidum.

a] Hoc est, nerui siue virium. b] Pro quouis Sapiente. c] Domum, siue Ædes. d] Quod quidem nos Belgæ, ex idiotissime nostri sententia Hollen. *propriè ac significanter interpretari possumus. e] Vincito, siue Alligato, vel constringato potius; ab antiquo verbo* Viere? *unde &* Victores, *pro victoribus passim apud* Rom. Scriptores *obuij. f] A verbo patiar. g] Ferrea terga. h] Satis s. est. i] Omnium. k] Indolem, Ingenium, l] Frustra. o] Pote, pro possibile est. p q] Numitoris Albanor. Regis filia, qua Ilia item vocitata. r] Facile. s] Date. t] Amica propitia. u] Ætolia populi, latrocinijs infames antiquitus. x] Clama.*

Peregrinandi studium.

☞ CDX.

Orbẽ quæro Nouũ quid fiet morbi aliquid si
Spaniola hinc pariat, vel mihi Cuba? a] *Cuba*
Tutius hinc recta facere est iter, ac graue. primo
Protinus è stratu surgere mane *Mane,*
Haud mane, neque me Tragoræ vicinia, longo
Nec iuuat exaustum Marte nouale. *Vale.*
Impetus hinc Latios sæpe est mihi visere fines,
Perusinaque precor vel Matinã, ô *Vtinam ò.*
Vsque vel Eridanum saltem fonte ve Timaui,
Euganeos vltra, siue Henetos? *Venetos.*
Nam quis non patrijs præponat victibus Vrbem
Felsineam doctis cum Pepulis? *Epulis.*
In Ius visne vocem si quis male vel faciat mi,
Vel dicat contra publica Scita? *Cita.*

Quid

Quid faciam, quærulene feram fastidia Socrus?
Haud mihi sic animi degeneres? *Generes*.
Iam quid agam si quis plena inter pocula, verse.
Eluuio aspergat me pateræ: *Patere*.
Quid porro mussemne etiam vis, si quis asellus
Pro calce impingat mi cubitum. [cubitum.
Pro nihilo ergo putẽ merulẽtę opprobria turbæ,
Pro nihilo sannas, verbera, sputa? *Puta*.
Præceptum de plebe alicui des tale licebit,
Non mihi, gente sato Parmigera? *Armigera*.
Quid facit, vt tutos præstet mihi Ianua somnos,
Post cœnam, subijt nox vbi sera? *Sera*.
Quæ pars illa Domus, per quã exportãda Sabella,
Peste mala hæc horno si moritura? a) ΘΥΡΑ
Quare habitura opus est Vicinia, si bibula ędes
Ipsa suas pergat vrere Damis? b) *Hamis*. [vim.
Nã c) matula ex superãte modũ quã[scis] habeat
Ebrietas mentes infatuans *Fatuans*.
Plus vter in tenebris metuendus pariete rupto,
Furne manu promtus, an mage latro? *Latro*.
Deprenso sed nocte meos vi frangere clatbros,
Non neruo huic fauces illaqueo. *Laqueo*.
d) Præstite quo Diuo sapiens vtare, Penates
Nequa tuos ausit vis violare *Lare*. [agnam.
Hostile hic quoq; nomen habet, cui thura, vel
Pro re [vti vult Marcus] sacrificato e) *Cato*.
Proinde Ioui Ianoque simul, Vesteque litandum,
Quorum ope res omnis mi stabilita? *Lita*.
Seminibus quid agam patrijs [Dea] que neq; Iaua,
Missa neque à molli sunt mihi Sere? *Sere*
Vtilius ne metam segetes, quam tubera si mi
Viuendum a Meroen sub Mahometo? *Mete*
Dic mihi quid præter genium cœlique, solique
Concinnet nobis mitia mora? *Mora*.
Quid nux visa tibi quid mensis apta secundis
Vva, mihi à nostro missa Libone? *Bona*.
Quæ Faba Pythagorę [puto] cognata audijt olim.
Dicitur indigena voce ea Bona *Bona*.

a) In morbo, immo in lecto potius b) Ianuas c) Hama, instrumentum arcendis restinguendisque incendijs comparatum. Iuuenal. Dispositis prædiuet hamis. d) Ad Lemma illud Satyre Varronianę allusum. Si modus matula, sive ΓΕΡΙΜΙΦΙΣ. *e) De Laribus cognomento Præstitibus consulendus Ouidius in Fastis; de Hostilijs Festus. f) Libro de re rustica, vbi Solennitatis huius exstat Formula & quidem verbis conceptissimis.*

Ex persona frug, h. e inemptis dapibus victitate consueti, Patrisfamilias.

☞ CDXI.

TRãs mare vecta alij iubeãt sibi Fercula po-
Nõ cõtẽti Epulis VVestphalicis *Alteris* [ni,
Cinnama quos, indæq; iuuãt plus germina Messis
Quam sata rupe seges Caucasia. *Casia*.
Mos quibus, Arabio hinc perfũdi corpus Amo-
Hinc Nardo crines Assyrio. *Syrio* [mo,
Mene etiã, hoc vt more Imã vis tẽpore; corpus.
Si quando ad mensam sterno recline? *Line*.
Vncta apage hęc: mihi sat quid vis, simul hospitis
Prãdiolum possum sumere solus *Olus*. [expers
Esu alij hinc sibi mala legãt, mihi Nectaris instar
Sunt succo expresso mitia Poma a) ΠΟΜΑ
At quali scin', Lacte vtar, dispendia vitans;
Siue die medio seu mage sero? b) *Sero*.
Nec geniũ fraudare mihi tamen vlla libido est,
Di melius: cura hæc sit Smalijs. *Alys*.
Et qui non nisi Anti Conuiuam sueuit habere,
Furfuream opponat cui Secalen *Hecalen*.
Sat mihi sat quiduis, tenues dum condiat escas
[Fida Peni Custos quæ mihi] Cnea ΝΕΑ.
c) Glaucia sat Bostas, Phalaris Que, quedula, opi-
Pisce paludigena farta nates, *Anates*. [mas
Præ quo Epulo nec Auis placeat mihi Phasidis, sorbæ.
Quã Megare assueuit mittere clitus d) ΠΤΥΣ.
Nec pluris Leporina mihi quam Bubula pingui
Nec vitulo pluris macra Lagois. e) ΟΙΣ.
Nil Rhõbus, nil Trigla sapit: apage Ostrea; totũ
Nec Catia apponat mi gula ΚΑΠΡΟΝ *Aprũ*
Nam stomacho magis apta meo Porcina; sueti
Me tenui oblectare Isicio. ΣΙΤΙΩ.
Sic tamẽ, vt mihi nec murrã, neq; Salgama poni
Vlla velim; haleces nec placeant *Aceant*.
Nec paritura sitim cupio farcimina fumo
Durata, aut crudum nescio quid. *Scio quid*.
Me Faba nata domi, me nux capit & cui Ponti
Prima dedit nomen Vrbs Cerasus *Cerasus*.
Pruna f) Damasco ipsi nomen debentia, tosta
[Phæbe] tuis radijs, vel clibano, *Libano*.
Plus fructus nos nẽpe iuuãnt quã tortilium lanx,
Aut bis cocta Rota schemate g) Spira *Pira*.
Poma immo potius, capior quoq; palmula, & vuis
[h Persica nec sperno] Duracinis *Acinis*.
Hoc [rogo] nõ melius, quã si Turdo Ostrea vel si
Sanguine cum Scombri Vina iugaro h) *Garo*.
Non Medici credis, non Curatoris egere,
Laureolo bona quis si sua leget? *Eget*.
Remigione meo: satius gerã vt omnia: quam me
Consilio Patrui semper egere? *Gere*.
Ecquid opus, saluum vt iugulum mihi Numina [præstent,
Quam prius i) Antiochi sorpice rador? k) *Ador*
Grata Deo quondam, nostro cur tempore lęta
Arguitur culpa labe Chorea? *Rea*.
Quid lacrymarũ imbri salso assimulemus, amãtũ,
Consueuere oculi queis lacrymare? *Mare*.
Dic mihi, res quænam cupido cõsueuit amanti
Esse odio imprimis mẽs cui mora? *Mora*.

Quomodo se thalamis Dîę insinuabit Amator,
Cui fallenda habili pollice clathra l] ΛΑΦΡΑ
Quid passurum animo credis, Spartana alicui si
Diducto retegat tegmine m] ΜΗΡΟΝ ΙΕΡΟΝ
O] e, quid est quod Hyella gerit: Paphione petitū
Horto ION an pueri Præpetis n] ION, ION
Dic mihi, fingendæ quænam medicamina formæ
Vti Agathe Eucolpi sueta Patrona? o] ΘΡΟΝΑ
Non belle tibi picta Ægile, non Flora videtur?
Ora, quibus fuco sublita sunt *Ita sunt*.
Quid [rogo] captiuos iuuenes abducere solers,
Sub tunicis sueuit ferre Molina? p] ΑΙΝΑ.
Quæ pœna incautis metuēda potissima q] Verpis
Quas semel attigerit Heliodora: r] ΔΟΡΑ.
Non possum Andromachen: quid enim? si s] ΠΗΜΑΓΓΥΑΚΕΣ.
Defungi modico ΡΗΜΑΤΙ malo Malo.

a] Potus. b] Id vero Græcis ΟΡΡΟΣ *dicitur, nobis prædetario sermone VVey. c] hoc loco non* ΕΝΙΚΩΣ *sed vero* ΠΛΗΝΘΥΤΙΚΩΣ *accipiendum, quibus alia porro Anatinæ generis species subijciuntur vide Plinium cæterosque Rusticæ rei scriptores. d] Phasianus. e] Ouis immo Ouilla potius. f] Pruna Damascena. g] Iuny Nomenclat. vide, in voce Spira. h] f. Duracina. i] Interpretandum ex illo Martialis Addet & arcano mista* Falerna *paro. k] Notissimi Tonsoris nomen apud Martial. l] Farris genus, quod tostum molam salsam efficiebat antiquitus. Hic pro quouis auerruncandæ Deum iræ siue impendentis periculi* ΑΠΡΥΤΟΜΑΙΩ *Sacrificio accipiendum. m] Furtim, clandestine. n] Refer ad veterem illum Lacænarum morem, quæ* ΦΑΙΝΟΜΙΡΙΔΕΣ *propterea dictæ, quod incedentes femora retegerent. Plut. in Numa. o] Alterum femur, alterum Desiderium significat. p] Quorum alterum Sagittam denotat, q] Pro pigmentis, vide Theocriti Scholiast. r] Pro Retibus quo modo in* Epidico *interpretatur* Plau. *s) Vera pro Mutione, siue* Caudasalics Romanis *scriptoribus vsurpata antiquitus, quæ* Græcis *propriè* ΨΕΙΛΙ. *s] Excoriatio, vt ed* Lucilianum *illud* ΨΩΛΟΚΟΠΟΥΜΑΙ *referatur: neque aliunde porro istius dicti interpretatio arcessenda. t] Noxa, siue calamitas.*

Ex persona Amantis Iocosum.

☞ CDXII.

Inter tot patrias iusta pro Coniuge, Nymphas,
Garrula, quam teneam vis: Dea? tene? *Tene.*
Res ne Veri [censes] aget, is cui ducitur Vxor,
Postera vt ex sese secla propaget? *Aget*.
Quæ vero es nostrum conscēdere digna cubile?
Nū Dryadū ex omni lecta grege vna? ΓΥΤΑ
At qui casta mihi placeat quū Cypris, ab omni
Opto probri immunē ducere labe t] ΔΑΒΕ.
Audio: sed quum nil nisi Vox sis, munia fungi
Comparis, haud video, qui *Valea.*.

a] Mulier. b] Cape c] Puella ætate florida, vel potius flos ipse. d] Micem, Amphibolia: incentum enim, vtrumne ad genus illud lusus peruulgati, qui cæca digitorum micatione peragitur, an potius ad pygiacos Veneræ operis motus referri debeat. Siquidem To Micare, præter notionem vsitatam, pro Tremere quoque seu Moueri positum passim apud probatos Scriptores est reperire. e] Solo. f] Ligna. g] ΑΝΤΙ ΤΟ ΚΑΛΩΣ. *h] Præceptum Politicum i] Iro, præsaga. k] Sic enim periculum non erit, vt nostrates negotiandi gratia cum classe in Hispaniam aduecti, & quidem fide publica, recta porro in neruum ad Triremes damnandi inauditi atque indefensi rapiantur, præter vecturæ ac nauigiorum iacturam, capitum insuper, & quidem ingenuorum, diminutionem passuri, contra commune ius gentium. l] A verbo Meare vt sit imperatiuus. m] Vide Plin. Nat. Hist. lib. 12. cap. 5.*

Aliud ex persona haud absimili genio litantis, hoc est, Natalem celebrantis suum.

☞ CDXIII.

Ite proculcuræ: meus est Natalis, Amici:
Quis scit, an hæc vnquā Lux remeabit? *Abit.*
Heu, quid agam, blāda iniiciat si vincula Phryne
Illice nos oculos si Phlogis hamet? *Amet.*
Par viriusque Lepos, studiosæ Carminis ambæ,
Vtraq, verno æui flore decora a) ΚΟΡΑ.
Cui florum generi pars est contendere odorem,
Qui fluit ex Idæ Suauiolis? *Violis.*
Quid faciam, illecebris vernantē talibus Hortū
Annuerit Charitam si mihi Triga? *Riga.*
Quid porro? in tenebris ne b] micem cum Chloride, suades:
Nec metuam, ne me fraudet Amica? *Mica.*
Tot Dominæ ergo tibi, quāto moderatior Aulus
Vna cui satis est Deidamia? c] ΜΙΑ.
Has ego opes malim, pugna quam sternere Mauors;
Vel regere imperio tres Capuas? *Apuas.*
Adde hu vina, Puer, Salijs sed qualia mensis
Ponere conuiuans sueuit Hymera *Mera*.
Neu mihi per brumā tepeat Focus igne maligno
Suggere municipi cespite z] ΚΑΛΑ d ΚΑΛΑ
Hoc [rogo] non melius vt amando tempora vitæ
Oblectes, quam si nil ageres? e] *Age res.*
BELGA, quid in causa est, nequeas quod tempore
Excussa fieri compede liber? IBER. [tanto

Au-

Aunferante Tagus fuerat, nunc Maurifer: vnde
Quid vetat hûc dici Mauritiomm? *Auriuomum.*
Classe Afur totum quateret quum Nerea,qualis
ANGLA tibi visa est Penthesilea? *Lea.*
At classe hanc armare noua fert rumor, vt olim
Rex Medus,rediit quum Salamine. *Minæ.*
At Saga, an ad Pacem, quo (dic.) Iouis omnia
Si modo vétuti mes tibi c) saga?*Saga.*[spectêr
Quid facias tibi si quis Gallica Sceptra gerenti
Nuntier obsessam Massiliam? *Assiliam.*
Macte,sapis:Ius,cuique suum defendere Ius est,
Vnde pericli aliquid,ni caueas? *Caueas.*
Cõmunis sed enim hæc incẽdi extinguere peste,
Tempus, vt & Vicini accelerent? *Celerent.*
Hunc vtinamq; diem videam,quo Belgica in vnũ
Vires tota suas consociet. *Societ.*
In commune hostem communia sumat vt arma,
Tempore quem tanto pertimuit? *Timuit.*
Credere nos Fati iuber hoc clementia, necdum
Libertatis adhuc Lux moriens? *Oriens.*
Vnde sed hæc? nisi cu pipere hanc & mercibus
Missura huc nobisTabrobane?*pro bane.* Indis
Quod dubites, non est, fore vt hæc commercia
Nos Maura præstent à rabie *Arabiæ.*[d] rutos
Quod si nostra etiam portarint lintea venti,
Nonne breui ditem me fore ceris? Eris.
Nam graue quid, cum cœlo animum haud mutatus, vt ora,
Decolor huc redeam si Calecuthe? *Cute.*
Non ita, Rus patrium, prius cui bobus aratur.
Cui sic inuisus Mercurius. *Curtus.*
Haud nego: at ô quãto plu es alit Atta Cliẽtes,
Mille ouium in pratis grex cui balat? *Alat.*
Hoc nihil esse putas quid? tãto an pluris haberi
Te nescis, quanto plura habeas? *Abeas.*

Ex Menandri Poëtæ persona in Ægyptum Alexandriam à Rege Ptolomæo acciti euocatique; amplissimis propositis præmijs eius rei ergo directa Athenas Legatione.

AD Lagumne meem,Glycerem mea Regna relinquens,
Gratia si trahat huc nos Ptolomæa. e) *Mea.*

Ex persona f) L. Plotij in Salernitana latebra vnguenti odore à percussoribus suis proditi oppressique.

QVid fuit, vt lethi fieret mihi causa latebre,
Vnguenti indicio dum male prodor:*Odor.*

Alia Iacobi Lom. SS.LL.Licentiati,de Pace.

DIc mihi quæ densis habitas cõuallibus Echo
Cur populus pacẽ sic modo clamat?*Amat.*
Ad diuam Pacem precibus concurritur? *Itur.*
Vt damnum fugiat triste colonus? *Onus.*
Rusticus ergo iterum campos reparabit, *Arabit.*
Et tuto curret Remige Nauita? *Ita.*
Omniaque euenient in Mundo prospera? *spera.*
Largaque nec rerum copia deerit? *Erit.*

Alia Ioan Secundi Hagiensis.

CDXV.

O Quæ diua cauos colis recessus,
Syluarumque regis domos opacas,
Tu quæ de reliquis deabus vna,
Quas frondesque iuuant iuuantque fontes,
Audiris toties, videre nunquam?
Dic, quæ finis erit meo calori
Imas quæ mihi deuorat medullas
Vt, formosa ruas vorauit olim
Superbo è pueri decentis ore,
Inflatum reuoluta quum iaceres
Languens vmbra superstitemque sola
Vitam voce breuis teneret aura
Dic, nam forte libet meas querelas
Audire, & veteres nouare curas,
Dic oro, poterit quid imponenti
Seros ponere limites amori?
ECH. *Mori* VI. Dij meliora, siene nobis
Ad canos igitur dies manebunt
Et canos quoque non dies relinquent
Singultus lacrymæ, grauesque voces?
Aut mox abijcienda prima vita est?
ECH.*ita est.* VI. At licet ire perque genteis
Perque vndas, vbi nulla me sequatur
Sublati ex oculis amoris ala,
Non illic dominæ procul relictæ
Mentem siderea faces perurent.
ECH. *Vrent.*VI. Non ipseum os geneq; tangent
ECH.*Augent.*VI.Sed hic dolor hic leuis breuisq;
Fomento cito destitutus omni
Sese conficiet, negante vel te.
Echo,*Ante vel te.*VI. Adeone amarũ amare est?
ECH.*mare est.*VIA.Hei mihi quicquidest malorũ
Admittit medicas amatque curas:
Nulla solus amor leuatur arte,
Non cantu perit, aut perit venenis:
Spemit consilium fidele, spernit
Quicquid mens benesuada prodit. ECH. *Odit.*
VI. O ne vmquam mihi ralium dolorum,
Sensus ter miser superfit vllus:
Quam mallem media stupere sylua,
Duræ cortice membra tectus orni:
Qua Caurus mihi, qua proterius Auster
Nequicquam, Boreasque spiritosus
Hinc illic quatiantque vellicentque.
Amoro querulas dolore frondeis.
Aut tecum in liquidas abire voces:
Per syuasque volare perque valleis,

S 2 Sal-

Saltem læta sonare tunc subinde
Possem, quum facili fruens amore
Felices caneret viator igneis:
Ne semper graue diceremus heu. ECH. *Heu.*

ECHO Authore Georgio Sabino.

CDXVI. (*Echo,*

DIc mihi Nympha cauis habitās in vallibus?
Semica per Faunus, cur ita clamat? *Amat.*
Quæ tamen illa, furit, cuius male sanus amore?
Diuitis an Codri filia Nais? *Ais*:
Est opulenta quidem, sed turpibus obsita rugis,
Debuit hanc bifrons ducere Ianus? *Anus.*
Candida me vero Taumantius vrit amantem:
Cuius forma decens & generosa? *Rosa*,
Huius amore flagro: sed dic resonabilis Echo,
Quæ res ergo graues sunt in amore? *Mora.*
Ver est conueniens, blandis & amoribus aptum,
Vere nouo sponsum me fore reris? *Eris*,
Interea gelidis in vallibus ipsa valeto:
Vox tua sæpe mea voce sonabit? *Abit.*

Alia Francisci Panigarolæ in Christi Natalem,

HÆc Bethlehemitæ pastores verba referte,
Audita est Echo, quæ iuga montis habet.
Quis natus? dixit *Natus*, patris ne Iudæi?
Illa: *Dei*, verusne est homo, dixit: *homo.*
Atq; hic idē nonne Deus remanet? *Manet.* est ne,
Vt pater omnipotens? retulit ista? *Potens.*
Hunc quid de cœlis duxit? *Lis duxit* at istam
Dic verum vincet? *Vincet*, & ipsa refert.
Litis erat radix longæua? *Eua*, an mala? *Mala*,
Num gula sic potuit? illa refert, *Potuit*.
An puer hic fiet magnus? quæ reddidit; *Agnus*,
Ipse ait hoc? *Ait hoc*. Cur ita clamat. *Amat.*
Is maius nostro nunquid dare possit amori?
Reddidit illa, nihil quam gemebunda: *Mori*,
Hoc faciet? *faciet.* moriens? *oriens*. Deus ille?
Heu illa est forsan causa tua? *Ausa tua?*
Diligere hunc ergo par est super omnia Christū:
Istum nonne Deum? dixit; *eum*, & tacuit.

Alia incerti Authoris.

CDXVII. (Neronis,

QVæ celebrat thermas Echo, & stagna alta
Deludit voces, concaua sæpe meas.
Sæpe hic Narcissum expecto: simul illa moratur
Si queror, hæc queritur: si gemo, & illa gemit,
Quisnā clamor? *Amor.* quinā furor? *Vror.* an Echo?
Echo, quæ maior pœna in amore? *Mora.*
Expectat Narcissum? *is sum.* quæ causa morādi?
Orandi. non hæc dicta notabit? *Abit.*
Adfuerat? *fuerat.* num est hic? *hic* quem fugitista?
Is te. Et iam me, quod sit malū amare? *Mare.*
Non veniet? *veniet*: quæ spes? *æs*? vincitur auros
Auro. victor ero prodigus æris? *eris.*
Sunt pueri fragiles? *Agiles* non muneris? *Æris.*
Quis docet hæc? Echo cur bene clamat? *Amat.*

Alia Pauli Melissi.

CDXVIII.

ECho, qualis (amabo) quæue Nympha es,
Quæ valles colis, hasce propter antra.
Palatina? *latina.* Vin' loquela
Dignari resonantiore paulum?
Paulum, te rogo quidpiam, quod hercle
Nescio. *Scio* me sed ecquis audit
Te præter, mera verba per nemus qui.
Dem? *Nemus quidem* ain? sed auris *auris*,
Inest. Auris inest capace lucus
Aures sic habet ob vias meatu?
Au? res sic habet ob vias meatu.
Dic sedes modo, cur flagrans mihi, vnde est
Et furens adeo? *A Deo.* an liquore
Tinctus destituatur furore? *Rore.*
Et quo rore? liquente dum matino?
Marino; dabit hunc Rosina cordis
Margarita? *Ita*, cuius esse gustus
Arbitraris, amare & haud amari?
Amari, id stomachis est acerbioris?
Acerbi oris; at ipse nil acerbi
Sentio, ora fibris earent amaris?
Amaris. quid (age) est quod illa tam sit
Clemens? *Mens* adeo ne mitis in me
Hæc mens perpetua est? *tua est*, erit mel
Cum concorde Adamus fauore semper?
Qui mensis decus addet inde maius?
Maius sed mihi quos dabit petenti
Sermones comes ille & illa? *comes*
Ille & illa, repulsa nec parata est;
Rata est: ambigue loqui videris,
Forsan ô Dea veritate aberras,
Erras quam vereor. *Reor*, cupis me
Irritare, quid angor *Irritare.*
Quid angor; mihi nonne præstituta est.
Tuta est, & mihi destinata: *Nata.*
Fato scilicet. *Ilicet* puella.
Nubet ergo mihi illa vere. *Vere.*
Sponsæ rite sacrabo liba. *Liba.*
Melissæque vocabo nomen. *Omen.*
An post ducier hanc sines Rosinam?
Sinam illi ipse dehinc, mihi illi iunget
Basio oscula suauiore? *suaui*
Ore & mellea blanditer profundet
Verba gutture dulciore? *Dulci*
Ore, Labra per hæc litum sepis mel
Isse cerno *Sapis melisse cerno.*
Interim mihi suauiter valebis
Vale bis, mihi dulciter vale Ter
Vale & sta requieta *Re-quieta*,

Alia Nicodemi Frischlini eodem carminis genere conscripta, continens Ioculare Iurgium Vrsini Iuuenis cum Fabulla coniuge vetula, quæ more Echus marito ad finem Versus relatrat, à quo vapulauerat, longe elegantissima ac festiuissima.

CDXIX.

ANus rancida, fœda, plangis? *Angis*.
Ecquis te angit anus maligna? *ligna*.
Quod lignum, viridisne cornus? *Ornus*.
Quid si te feriam præ amore? *More*.
Linguę est fœmina nequioris? *Oris*.
Et mens est tibi plena fraudis? *Audis*.
Ah quantus tuus ille fastus? *Astus*,
Astus tute deliqui plena *Lena*.
Certe es lena nimis seuera: *vera*.
Nunc places. quia confitere: *de Re*.
Places ô anus ô amanda: *Manda*.
Mando, dic mihi mi marite, *rite*.
Dic tursum mihi care passer, *asser*.
Heus præbe tua mi labella. *bella*.
Nunc te diligo amoque rursus. *Vrsus*.
Vrsino mihi dulce nomen; *Omen*.
In te noster amor remansit, *An sit*.
Certe sum tui amore captus. *Aptus*.
At non sum tibi vbique primus? *Imus*.
At vir sum grauitate magnus: *Agnus*.
Morum temporis haud probrosus? *Osus*.
At penis locuplete mirus? *Irus*.
Et docta indole pene onustus. *vstus*.
Cunctis denique gratiosus? *Osus*.
Quid? num ludis anus profana? *Vana*.
Nescis vnde mihi propago? *Pago*.
Quid tua fœda anus increpanda. *Panda*.
Anus panda caue loquare, *Quare*?
Quia es pessima, tetra pestis, *Estis*.
Ah cui non ferio atque plecto? *lecto*.
In lecto? quid ais nefanda? *fanda*.
Quis possit tibi se applicare? *Care*.
Tam turpi vetulæ? recede *Cede*.
Nam quid vsquam habeas amoris. *Oris*.
Deus vnus! tibi fœda mater, *ater*.
Frons rugosa, canusque ocellus, *ellus*.
Lippa es, osque saliua abundat, *vndat*:
Labra incana situ molente, *lento*.
Noctuæ tibi luce visus, *isus*.
Et rictus Crocodilianus, *anus*.
Faux pedore nigrante marcet. *Arcet*.
Ipse anhelitus, ægra pestis, *est Is*.
Ceu putens redolet lacuna. *Cuna*.
Ceu ceromata fœculenta. *lenta*.
Ceu serpentis olet cubile, *bile*.
Ceu fœtent nebulosa auerna, *verna*.
Ceu piscina vetus palude. *Ludo*.
Quid? quod labra catella lambit? *Ambit*.
Non miror tua lambi oleta? *leta*.
Quis neruus tibi, amica, saluus? *aluus*.
Cum pedit tua vox gemella? *mella*.
Imo fella tui saporis? *oris*.
At vox rauca, nec arte claret: *Aret*.
Rana scit melius sonare: *nare*.
Et cantu superat te asella: *Sella*.
Quid quod venter ab igne lassus: *assus*.
Et pes frigore & imbre læsus: *esus*.
Pallens nasus ab igne falsus: *salsus*.
Æstas est tibi bruma tristis: *istis*,
Nempe crutibus hisce tristis: *istis*,
Quid poscunt tua macra crura: *rura*.
O si te tegerent sepulchra. *pulchra*.
Pro te iugera dem paterna, *terna*,
Nam quis fructus erit salutis: ΟΥΤΙΣ
A me fœda procul recede, *cede*.
Æterna cruce mox peribis. *ibis*.
Ibo in prælia dira Martis, *Artis*.
Et te deseram anus profana. *vana*.
Tace iam tace anus cremanda, *manda*.
Hoc mando, hoc iubeo Fabulla, *bulla*.
Hem bullam tibi trunce sueue, *va va*.
Quid clamas rabiosa, vt Echo? *Eho*.
Os nunquid relatrare gaudet? *Audet*.
Et pugno referire plaudo. *Laudo*.
O te putidulam! repungis? *vngis*.
Vngam fustibus hoc ouile? *Vile*.
Perquam vilues, ô Fabulla? *Bulla*.
Videre aridus esse truncus? *vncus*.
Et fœtens mihi pene porcus? *orcus*.
O cari iuuenes adhortor: *hortor*.
Sponsis talibus abstinere, *Ne te*,
Ne vos fallat anus senecta, *necta*.
An nondum mea lingua vicit? *icit*.
Quisnam corporis iste sulcus? *Vlcus*.
Cur hiscit tibi quæso rictus? *ictus*.
Certe hæc vulnera facta ploro, *Loro*.
Hem loro tibi faux premenda, *menda*.
Tace putide funge, sueue, *va, va*.
Quid vox flebilis ista plorat? *orat*.
Tua vt contegat ossa gramen? *Amen*.

Alia Iacobi Lom. in promotionem trium Doctorum S. Theologiæ.

CDXX.

DOctorum Triadi, Musę, Charitesque decorę,
Dum texunt sacra Biblica serta manu,
Fors ego secreto conuallia læta recessu,
Et solus capto per loca sola viam.
Hæc vbi de meritis Doctorum laudibus Echo
Audita est reduci voce referre mihi.
Quis clamor passim, est turbis? *Vrbis*, vaga plausis
Num læto resonant, compita? dixit. *Ita*.
Sic ne fauent ciues sactis patribus? *Tribus*. Illis.
Hæc laus mandatur? reddidit illa; *Datur*.

Illos

Ios ornabit iam Biblica laurea? dixit
Aurea, nec meritum differet? illa: *feret*.
Ergo da bit huic Triadi laudes? *Audes*? referâq;
Munera mutua? mox imperat illa: *Tua*.
Soluitur illi igitur merces virtutis auitæ?
Vita. Et præstantis pectoris? *oris*, ait.
Et quo Palladio sudauit puluere? *vere*.
Stirpe tamen præstans, & grauis? inquit: *auis*.
Ac fugit mundi discrimina? *Crimina* quæque
Is maculas prodi? continuo, *Odit*, ait.
Virtutesque colit præclaras? protulit: *Aras*,
Hic ornamentis? *Mentis* & illa refert.
In cathedrisq; valet facris? *Acris*, mala carpit:
Cum delicta hominis? reddidit illa: *Minis*.
Et bona dat nunquam mortalia? *Talia*, clamat.
Haud exempla parans turpia? at illa: *Pia*.
Hostiles vincet fastus? *Astus*, noua siqua
Hæresis exurget? protinus *Vrget*, ait.
Tandem fulgebit ceu cœlica castra? ait *Astra*.
Hoc vrbis columen? *lumen* & illa refert.
Longa quiesq; aderit post tanta negotia? reddit
Otia, quo virtus euehet? illa; *vehet*,
Et nobis priscæ surgent ætatis amores?
Mores atque animæ dulce leuamen? *Amen*.

Alia Guilielmi Salmanni Poëtæ laureati in promotionem licentiæ Io. BirchKmanni.

CDXXI.

SEu Dea seu vox es, seu vocis imago relatæ,
Dic Echo, num tu sis quoq; Nais? *Ais*.
Quis Deus hic fluuij Tyrrhenus? *Rhenus*, Orcas
Est Echo, an Dryade se quoque clamat, *Amat*.
Hæc arbor quænam sacratum ne vlla? *Betulla*
Gallica eratne arbor roreque flerat, *Erat*.
Fronde renidet? *id &*, cuiusce coloris? *Oloris*.
Queis folus? *Oleis*: est generosa? *Rosa*?
Hæc in Romuleos fasces fera transit, *An fit*?
Quod lignô est Signi est stirps tibi grata? *Rata*:
An puto gestamen? *Tamen*. An de Cõsule pulchris
Fulcrum Lictores mos decorabit? *Abit*.
Sunt betulæ lusus? *Visus*. BircKmannica tigna
Signa, Vale, satis est, Nympha pudica, *Dica*.

Alia Iosephi Scaligeri.

QVidnam significat Scaliger? *Aliger*.
Alath Podagræ mancipiû est? *Pium est*.

Antonij Thebaldei Echo admodum elegans.

CDXXII.

DIc, Echo, quid vult, vt semper viuam ego mœstus?
Æstus, non facit hoc spes moriens? *Oriens*.
Meno vrit facies? *acies*: acieśne fauilla?
Illa, diu miserum me fore retis? *eris*.
Respicit hūc tamē *bamū*, laurū? *aurū* & amor cor.
Accensum? *censum* corde recedet? *edet*.

Estne silex? *lex*, quæ causa meæ est facis? *Acis*.
O rem animo pestiferam! *astiferam*.
Quid per tam longū pariet mea lumina fletum?
Lhetū, scis quid scit, quod tu adamas? *Adamas*

Petri du Blance Auenionensis, de Eucharisticâ pompâ.

CDXXIII.

FAllor, an exultat vox tanto in puluere? *Verè*.
Hymnis turba Deum cur pia clamat? *Amat*
Panis imago cibi est anni hic veri esus? IESVS.
Est hominū hic pastor munere verus? *Herus*.
Donat in æternum sacra hostia viuere? *Verè*.
Sumenti an vitæ præmia debita? *Ita*.
Dic mihi, quis donum hoc libando fit integer?
Sustentatne animâ sic sacra malit? *Alit*. *(Æger.*
An mihi fas, vnquâ sacra illa relinquere? *Quare*.
An superis dignus, qui bene quærit? *Erit*.
Vnde latex sacri promanet nectaris? *Aris*.
An nox rum expers hac dape cedet? *Edet*.
Quos inquis fructus sacra hostia parturit? *Vrit*.
Libans virtutum ad culmina vadit? *Adit*.
Num spectasse viro, aut coluisse satis foret? *Oret*.
Num laudas eadem sacra iterata? *rata*.
Scanditur ad cœlum si digne sumitur? *Itur*.
Quos mihi si extremo funere conor, *honor*.
Ergo tam fœlix erit æui Vespera? *spera*.
Perpetuum hoc donent astra leuamen. *Amen*.

Qui volet alia Echus Exemplum longe pulcherrimum de rebus sacris, inueniet, sed Gallico Idiomate conscriptum in libello, qui inscribitur: *Poemes spirituels Du. Sieur de Neruezæ imprimé à Paris An.1606. pa.42.*
In obitum optimi parentis sui ARNOLDI MYLII Typographi ECHO Hermanni Mylij.

CDXXIV.

TE quæro, quæ dum solum solare loquendo,
Sola manes, montesque altos, locaque ardua quærens
Ingratos nobis tertæ hortos spernis amœnæ.
Mene? videre alias, tua si sint membra, cupiui,
Nunc id nō quæro, satis est modo diua loquare,
Quare: eheu lugens, non quæ tua regna, requiro,
An Dea es, an fumis, vel thus adolesne, *dolesne*.
Heu rogitas, nescis? pater optimus, eheu
Occubuit, mortemq; volente ita numine passus
Æterno, *terno* nos hic sua pignora liquit
Innita, *in vita* Nempe hoc sibi verba volebant
Illa, quidem frustra; sed non sine fine relata
Illa nimis tristis, nimium vera omnia vatis
Dicentis, quando Francfurti Mœni alinquens
Direxi gressum Gallas securus ad vrbes,
Tu, dicebat, abis, sed si mea dicta sequare,
Non linguæ studio, externæ non gentis amore
Exi.

Exires patrijs à sedibus, *ædibus*, Hæc nunc
Occurrunt misero, *fero*. Nempe vt mea fata
Perciperem, & tristis quæ me fortuna maneret,
Linquere me natale solum, longeque remotam
A patria & notis me quærere oportuit vrbem
Lutetiam; *te; etiam*, sed fors fóret illa ferendo,
Ast ob Illsti ArnoLDe MyLI, pater optime, vere
Nestoreos annos dignus vir viuere, *verè*.
Ergo quid causa est, quod nō tua Nestoris annos
Durauit vita, aut plures quam Nestoris æuum.
Omne tulit, quæ caufsa patri quod vita rescissa
Percaro? *caro*, & ob carnem mens nescia finis (est
Consūpta est *sūpta est*, ad sūmū est sūpta polorū
Patronum, *thronum*, Ibique pijs tua pignora votis
Ditabis gemino tibi nomine subdita, *dita*.
Speraram quando septena volumina viuens
Annorum nouies compleras, tutius esse
Tempus viuendi ac aliquo nos tempore tecum
Victuros præcepta pij auscultare parentis.
Sed spes decepit, fœlices esse vetauit.
Natus visceribus, lumbis & renibus hærens
Calculus, horrendo distendēs membra dolore,
Vt quandoque solet lictor, tormenta voracem
Excedunt Tityi volucrem, Phalarisque boantem
Taurum, vel quicquid primorum sæcula regum
Inuenere olim, aut quæ restant flagra tyrannis
Effingenda nouis. *O vis!* dein debilitarunt.
Membra senex ætas, mala quondā passa iuuetus
Quæ fuit iniuste, hinc summus languoribus acti
Anni intermedij, quos hulcera pestis, & angor
Pectoris ad mortem lectis affixerat, Hinc est,
Hinc factum est dico in numerum vt nos fata vocarint.
Per vim morborum *orborum*, quos fortirer omnes
Æqua mente tulit, facile illud sola dolorum
Ostendo, puto, vis, *vt ouis*. Quapropter ab alto
Respiciens merita, ista polo, pater optime, reddet
Omnipotens meritas palmas, *almas*, Tua vero
Pignora nos, amisimus an te? *misimus ante*,
Ante sequuturi miseri nos misimus, *imus*. (vna
Et sequimur. Nam lex hæc omnibus, omnibus
Semita stat calcanda, sequendaq; buccina mortis.
Ortis, Quicquid habet uā rebus in omnibus ortū
Tendit ad interitū, *ritum*. Hæc nos lege tenemur
Excepto nullo, Quapropter ad ardua cœli
Sidera conuersus, supplex ad numina dulci
Pro patre, filius intercedo. *cedo*. Valeto.

Echones aliquot Io. Honthemij, ac prima quidem in nuptias D. Arnoldi Milij iunioris, & lectissimæ Virginis Catharinæ Lennipiæ.

☞ CDXXV. (cessus,

QVæ colis vmbrosos ECHO, inter saxa re-
Arenresq; facis ripas, collesque supinos.
Mutaque saxa loqui: Nunc te fas reddere dictis
Mutua dicta meis, alternasque edere voces
Nympha decet vocalis, amāt alterna Camœnæ;
Mene? Negat mihi Phœbus opē, Tu viribus ergo
Audentem maiora meis Dea, dirige, Cernis,
Ducat vt in thalamos casto succensus amore,
Præstanti Mylius Catharinam corpore nymphā
Lennipiam? *Piam*. An hic muti de more silebo
Piscis, & ingratus vano superante pudore
Non ausim Mylium nostris intexere chartis?
Artis. In exiguo tenuique poëmate magnæ
Non erit artis opus, mihi detestabile sat sit
Pectoris ingrati vitium effugisse: Sed ecce,
Quisnā est ille, domus, qui stans in limine primo,
Gemmato intrantem sponsam cratere salutat?
Scilicet hic ille est, Venerem qui nuper & illi
Hærentem semper puerum (cui plurimus ignis
Ore, manusque leui numquam frustrata sagitta)
Contemnens: Longumq; iubens vtrumq; valere,
Resque suas sibi habere: domo patrijsq; relictis
Sedibus in terras sese iactabat iturum
Longinquas. *In quas?* Italas, nisi fallor, vt vrbem
Lustraret, dominam, toti quæ præsidet orbi,
Moles excelsas, *Celsas*, Capitolia, circos,
Suadentes metas, arcus, teretesque columnas,
Quæq; per Italiā passim amphitheatra, *Theatra*,
Tum quoq; Cymmeriū ardebat currere ad oras,
Spectatum Amphrysiæ Cumeaque antra Sybillæ
Ille? sed incassum pueri desistere tantis
Cogitur inceptis cœci nunc cuspide victus,
Ictus Echo Veneris flammas nunc sperne furētes
Vrentes, cæci nunc sperne Cupidinis ignes,
Sperne Myli, & patrio peto Garmatus ore reli-
Victus es infelix, *felix*, felicibus inquam, (cto,
(Quid dico Infelix) vinclis & compede grata
Te virgo domat, & victum vinctumque coercet,
Cede Deo, neque enim reor esse resistere Diuo
Fas immortali. *Tali*. Quid quærere terras
Externas prodest, alioque sub axe iacentes?
Qui manet atque domi tacitus sua gaudia carpit
Plus habet hic vita, qui trās mare currit & Al-
Plus habet ille viæ: Nunquid via vilior ipsa (pes,
Vita? *Ita* Longinquos igitur scrutetur Iberos
Qui volet, est Mylio melior sententia nostro.
Qui fugit ista via discrimina, *Crimina* vitæ
Tranquilla & placida sectatus gaudia, *Dia*.
Tantane vis formæ? Sed quē nō forma moueret!
Quę mētes superū, atq; adeo quoq pectora magni
Alta mouere potest Iouis, *O vis!* Aspice Nymphā
Aspice, vt incedat velut altera corpore Iuno
Erecto, *Recto*, & moto vix puluere. *Vere*.
Nunquid Leda manus? nūquid Venus illa nitore?
Ore. Viden' pulchro nitidam curuamine frontē
Elatam? *Latam*. Tum contempleris ocellos
Ardentes, *Dentes*, cuiusce coloris? *Oloris*.
Puniceo vt splendent depicta nitore labella?
Bella, Genis quātus nitor insidet aspice Nymphę
Ambrosijs, *Rosets*. Quid si certamen in illud
Hæc

Hæc quoq; venisset formæ, quo Pallada & ipsā
Iunonem vicit Paridis Venus aurea Diuas
Arbitrio vna duas, Venerisne futura fuisset
In dubito palma: hei vereor, Reor. Anne fuisset
Tyndaridis facies ab eodem spreta Lacenæ?
Na nec id immerito *Merito* Quod prælia mouit
Illa, viro facies: *Acies*: quot tela, quot enses!
Et te forte tuæ facies ad prælia nymphæ,
Credo, MYLI. exstimulat, *stimulat*, sed noxia nulli
Solane forma tibi tantos inspirat amores?
Mores, ingenui, casti, formæque venustæ
Consimiles, *Similes*, & amor pietatis auitæ,
Vita, tum generis splendorque & fama parentis
LENNIPII, *Py*, ouās quam tota Colonia honorat,
Prosequitur votis, patriæque decusque patreq;
Clamat, *Amat*, columen, *Lumen*, firmumq; suorū
Præsidium. O tali fœlices prole parentes!
Sed tamen, Anne precor melior & iure beatum
Dicere Nympha, queam, cui pulcrum hunc carpere florem
Contigerit, similemque è pulchra virgine prolē
Atque ex hac alios iterum sperare nepotes:
Na potes, O quæ erit hæc matriq; patriq; voluptas,
Cernere filiolum, MYLIO qui parnulus aula
Ludat auo similis, patriue, aut alter oberret
Ante oculos matris ΑΕΝΝΗΓΙΟΣ, ΗΠΙΟΣ *aut si*,
Nascatur pulchræ similis Catharinula matri:
Hoc Iuno coniux velit & Germana Tonantis
O precor, atque Dei mater Cytharea iocosi,
O si: Rex velit hoc Christus: stellantis Olympi,
Connubijque bect grato vos pignore fautor,
Author, hic, vt vestri nunquā turbentur amores
Procuret, *curet*, Christo irquā hæc auspice vobis
Et precor & spero connubia prospera. *Spera*.
Hoc tua laudati pietas hoc clara parentis
Promeruit, *meruit*, virtus vigilesque labores
Hoc meruere patris, qui, dum sua pagina libris,
Ingenijsque suis viuet calor, omnibus orbis
Partibus. Eois simul Hesperijsque vigebit
Arte typographica, *Graphica*, famaque perenni
Præclarus, *Clarus*. Nostra nunc vrbe Senator
Hui quam se comē ostendit, quā ciuibus æquū
Nestoreos annos dignus vir viuere. *Verè*.
Tu quoque fac patris vestigia clara secutus
Laude in ea firmè perstes; dum vita superstes,
Perstes. Insignem multa tereddidit arte
Pallas, & eloquio facili natura laborque
Ditauit ΚΙΚΙΡΟΝΟΣ *Honos*, His artibus altum
Ad celebris famę culmen conscenditur, *Itur*.
Sed quo digredior. Procul hinc procul aufuget plā
Angor, Lętanti veniat vultu Cythareia, (gor
Eia, Deęque puer pennatus. *Natus*, & ille
Bis genitus Citharę veniat pulsator Ephœbus,
Phœbus, & Aoniæ Musæ, Pallasque Tritonis,
Cumq; tuo Semeles puer adsis Bacchę liquore
Diuino, *Vino*: Generoso pocula Baccho
Despument, *Spument*. Vosq; ô nunc frōte serena
Este hilares iuuenes, nitidæque ætate puellæ,
Lætitiæ locus hic sertis, salibusque, iocisque;
Suauiolis. *Violis*, Curarum hinc omnis abesto.
Fluctus, *Luctus*, atrox procul hinc absistat Erynnis
Quidquid triste, animis secludite, *Ludite*, nym-
Quisq; suā apprēdat: lęuis innectite dextras, (phā
Atque lęues animis lætis agitate choreas.
Iam canit & citharam pulsat crinitus Iopas,
Oppas Quæ iuuenes, quæ vos tam sera moratur
Segnities? En sponsus adest: Quis gaudia sponso
Distulerit præsente? dies decedit, Olympo
Deuexo propior fit Vesper, & humida cælo
Nox ruit, ad thalamos spōsū nouus incitat ignis
Insolitus, facei; *Acer*. amor præcordia tota
Occupat, & sponsā ad genialia gaudia poscit
Non expertā antehac æqualia *Qualia*? Nescis?
Sed quis erit verbis Echo, modus? exigat annos
Mille, *Ille*, & quantos vixit Cumæa Sybilla,
Illa, beati ambo, seros videantque nepotes.
Tuq; vale, & nobis dic Nympha: valete. ualete.

In nuptias Dn. HERMANNI MYLII BIRCKMANNI nec non Sophiæ à VVedich Dn. Hermanni à VVedich filiæ,

CDXXVI.

SVpprimier Mylius mea Carmina iussit, opi- (nor
Quod pomogriseos ille timeret equos
At vox qui genus hocce nouum nouistis equorū
In lucem nugas vultis abire meas?
Ecquid agam? Sponsi non est violanda voluntas
Nec fas, Quentelij spernere iussa mihi.
Ergo licet vigili nondum data carmina limæ
Quentelio tamen hæc dedico scripta manu
Sic cū scripta quidē tamē haud impressa, futurū (est
Vt fiat voti compos vterque sui,

ECHO.

Tēpora vinctus Hymē sertis (sacra Nympha) triū- (phos
Ecce nouos, noua festa parit noua gaudia cernis
Solemni vt sponsam iungit sibi fœdere Sponsus?
Fallor an est Mylius (*Mylius* cui nuper agenti
Gallorum in regnis fratremque piumq; parentē
Vno eodemq; anno mors abstulit horrida? cuius
Occiduisque plagis notumque est nomen Eois?
Ois. At egregio quęnā est hęc corpore Nympha
Quam sibi Felici coniungit fœdere Tœdæ.
Ede Putasne hęc est quam verbis nuper amicis
Affari solitus. Cum nostra ô (diceret illi)
Gaudia, tu noster amor sanguisque caroque?
O qua? Frōtis honos quātus? nōne illa Cytheris
Idalia est? *Alia est*. Nisi me sententia fallit
Hermani de VVedichs est filia, pectore casto
Prædita? *ita*. At quęnā hanc multis è milib. vnam
Ducere iussit cum spes? ÆS? non eris egenus
Hic adeo cupidusne. sacris virtutibus aurum
Vt

Vt præponat, erat. Quænam res ergo repente
Insolitos adeo Iuueni (Dea) suscitat ignes.
Id mihi cōmemores? *Mores.* Hi in Virgine primū
Dein placuit pietas. *Ætas.* Formæque venustas,
Natiuusque calor, violæ, & cui lilia cedant.
Quis Porphyreticis amet æsypa (vt Pudor ingēs)
Mixta lutis? ΟΥΤΙΣ. Fucū hæc pigmētaq; nescio
Natiuo formæ contenta decore? DECORÆ.
Scilicet vt proprio contentus lumine, lumen
Nullū aliundè petit, Titan. ITAN? Ecce venusta
His veluti formæ radijs ac fomite virgo
Accensum pectus Iuueni inflammauit amorem.
Quis memoret quantis ex illo tempore pressus
Solicitudinibus (quantos fiet ille dolores
Perpessus? Quis vota canat, suspiria, questus? (lori
Essus. Sed quodnā huic tādē (sacra Nympha) do-
Inuentum lenimē? HYMEN. Quę vulnera primū
Ergo inflixit, opem (dictis memorabile) sponso
Hæc eadā feret? *Hac eadem feret.* Oscula iunget
VNGET. Achilleo, sic quondam scilicet hosti
Tuta manus pariter (quis nescit) vulnus opemq;
Attulit. An simili hæc Mylio ratione medela
Contigit, aut secus. *Haud secus* hęc spōso ergo sa-
luti
Sit medicamē. *Amen.* Verum venit Hesperus, vxor
Ducitur ecce Myli, tibi, deserit Hesperus Oetan.
O fœlix sponso hæc, O fœlix vespera. *Spera!*
Sec (qui virginibus mos est subducere sponsas)
Iugi nocte viro prima illa cauebit? *Auebit.*
Quicquid id est tu sponse vide, quæ restat opinor
Fabula, Cortinas inter peragetur? *Agetur.*

Alia in obitum prudentissimi Viri
ARNOLDI MILII SENIORIS.
Senatoris & Typographi Coloniensis.
☞ CDXXVII.

QVis nouus hic luctus? totā plāgoribus Vrbē
Effusā in lachrymas video misceri ier, ac,
ceu
Mœnibus immineant hostes, iuuenesq; senesque,
Omnes insolitos premere alto corde dolores
Nescio quos, *Scio quos.* Scin' quas ediscere causas
O liceat neque de paucis rogitare scientem
Displiceat, *Liceat.* Sicne olim Martia Drusos
Roma suos Deciosque ac seui fulmina belli
Scipiadas vita cassos deflere solebat?
Emiliosque suos, Fabios fortesque Camillos?
Illos. Nam similis nostram quoq; perculit vrbē
Casus? an ereptus nobis quoque forte Camillus
Et aliquis. Decius ve aut quisquā concidit alter
Æmilius? MYLIVS. Myliusne heu mortuus ille?
Ille, vrbis columen? *lumen* Vere occidit ergo
Musarum Titan *Itan?* occidit? *occidit*, eheu,
Ille senatoris qui, dum rata vita manebat,
Gessit in vrbe Vbium sacra non ita munia pridē?
Idem, Quique annos dignus superare Sybillæ?
Ille, secatrices poterasne inhibere parumper
Parca manus atrox? *anus atrox!* Hei mihi fata.
Crudeles nimium heu Parcę nimiumque seuerę.
Vere. Quid vita hęc tenuis nisi PVLVIS & VMBRA?
Et quid homo nisi fumus? *humus,* sic ne ergo pe-
Ibit Tantorūne operū vanescet in auras (ribit?
Fama, quibus Musis harumque sequentibus artes
Omnibus ille modis studuit prodesse? Camœnæ
O tantum perhibete nefas, vestrisque ciete
Acribus ô stimulis vates Heliconis alumnos,
Vt Mylio inferias dignas pietate rependant.
En dant. vos etiam exsequias persoluite Musæ,
Ac tumulo latices aspergite. *Pergite,* vestris
Dum vixit fauit vir partibus? *Artibus.* An non
Sic dices? an nō hoc pulchrū tibi Nympha, vi-
detur,
Hùc toto Musas properare Helicone relicto,
Ac Mylij innumeris *numeris* decorare sepulchrū?
Pulchrū. Sed Mylio refert, vnde hęc gloria venit?
Vnde honor iste viro? num à stirpe petitus auita?
A vita. Exemplum totine hæc præbuit orbi.
Terrarum? *rarum* Quantos heu mente labores
Sustinuit. *Quis eo iusti seruantior?* author
Consilijs quam non hic futilis! *Vtilis.* Ecquis
Hoc melior lites componere? *ponere* Quisnam
Promptior hoc ad opē afflictis miserisq; ferēdā?
Quis demū hoc pacis (ciues quæ seruas & vrbes)
Communisque fuit studiosior, oro, salutis?
ΟΥΤΙΣ, Inexpletæ vah formidabile Mortis
Imperium! sicut ergo Myli squalentia regna
Ignauique nigrum Cocite littus oberras?
Erras. An cœli potius, dic Nympha, beatis
Ille sacris fruitur nunc sedibus? *ædibus.* Ergo
Quid frustra vlterius questus lachrymasq; ciemus
Heu miseras? *feras,* satiusne age, vertere vela
Gratarique anima hinc regna ad cœlestia rapta?
Apte. Quid lachrymas gemitusq, quid anxia pro-
Assiduè cumulare nouis suspiria curis? (dest
Vris. Resne viri est frustra opplere omnia vanis
Lamentis? *amentis.* Habet quoq; luctus, vt omnes
Res aliæ, certum finemq; modumq, Quid ergo?
Num stolidi sumus, aut rectæ rationis egeni,
Qui, quasi defuncti fletu reuocentur in auras,
Incassum lachrymis ploramus fune a mœstis?
Estis. Apud superos omni nunc ille solutus
Anxietate, Dei fruitur dulcique beatoque
Aspectu, insani deridens gaudia vulgi,
Fors etiam nostros celsos deridet ab axe
Fletus, *latus* & inuidiæ face liber ab omni
Alloquijs fruitur Diuorum, Præmia dantur
Hæccine post casus superatos militi acerbos
Emerito? *merito* Verum quo pectore fatum
Sustinuit, retrone amens vestigia pressit?
Insuetasne vias tremebundus gressibus, Echo,
Corripuit pauidis? *auidis,* mortemne reluctant
(Vt solet incautum ac nimium variabile vulgus)

Oppetijt, *petijt*, nimirum vt corporis huius
Mole soluta graui, vinclisque exuta caducis
Libera cum Christo posset mens viuere, *Verè*.
Æthereas donet (quod *nunc* exsangue sepulchri
Conditur hoc tumulo) corpus reuocetur in auras
Atque alti repetens sensus collegia. terræ
Emicet è tenebris aliquando. *Quando*, Tribunal
Angelicanæ tubæ ad Christi vocitante? *citante*.
Idem Ioh. Honth.

Alia in nuptias Ioan. Goldschmidt, & Gertrudis Reussiæ.

CDXXVIII.

SEu Dea seu vox es, seu quicquid es antra relinque.
Horrida paulisper, precor ô resonabilis Echo.
Quid cessas? vbi tarda lates? nec te audio, nec te
Inuenio. *Xenio*. Viden' hæc sacra Nympha, vetusto
Saxo templa Deo Regi stellantis olympi
Condita, *ita*, & strepitus audis dulcemq; tumultũ?
Multum. Sed quid agunt? (neq; enim discernere possum)
Rident an plorant? *Orant*, O musica! voces.
Pegasidum iures dulces has esse dearum.
Harum, Latoidi vox ne illa videtur Ephœbi?
Phœbi. Ecquis Cytharæ argutam, dic, pulsat eburnæ (quamur
Nympha fidem? *Idem* At nunc paulo maiora se-
Linquentes cytharas *Aras*. Hac mentẽ oculosq;
Flectamus, Viden' hunc lunato poplite sacras
Prostratum ante aras iuuenem, iuxtaque soluto
Crine Deam ambrosio fulgẽtẽ? fallor, an hic est
Ianus, & hæc nostra est *Gertrudis Reussia* virgo?
Fors fallunt oculi, nouisti? isti, Ergo puellam
Ianus amore sibi xui operat, vincloque iugali,
Coniungi? *Iungi*. Quid eos rogat pro Sacerdos?
Gertrudem xutu Iane, & tu Gertrudis Ianum?
Hoccine Nais? *Ais*. Coniux qui ad ista nouellus
Respõdet? *Spondet* quid Reussia? X. Deus author
Gonnubij inceptis adsit, faxitque secundo
Producant cursu centum feliciter annos,
Alterutrique alter fiet omni tempore vitæ
Dulce leuamẽ *Amen*. Nũc si lubet ire, Cauernas
Vmbrosas Echo repete. i; licet, antra require,
Horrida. Cede precos nimium mea fessa fatigat
Guttura raucedo, *Cedo*, Iam gaudia nobis
Præbebunt alia viuentes viuida Nymphæ,
His dare grata iocis blandis permixta licebit,
Oscula, sermones his cum miscere licebit,
Integros tu de multis extrema remittis
Tantum verba, nimis præcisa, valeto. *Vale & tu*.
Idem.

Alia D.D. Petro Beyvveg. Godefrido Snellio, Henrico Andreæ Gailio, & Ioanni VValraff SS. LL. Licentiæ Laurea recens condecoratis. conscripta ac dedicata.

CDXXIX.

SI te, Nympha, vocem, nunquid mihi verba roganti.
Dic respondebis tria? Bis Tria, Fasne mihi sit
Quattuor hos iuuenes legum cantare sacrarum
Laude coruscantes? Cantes At forte suarum
Abs alio poscent laudum præconia vate?
A Te Nonne vides has, ô sacra sorores,
Doctiloquas O Qvas? Musas censesne decere,
Concelebrare suos istas prædiuite vena
Symmistas? *Istas*. Me docti inscitia versus
Solenni haud sinit hoc tentare adeo ardua festo
Esto. Sed vnde viris (hoc vnum Diua recense)
Quo ve modo hæ frõdes (quæ circum tempora) partæ? (nor.
Arte, sacræ Themidos? sic certe adopinor, Opi-
Præmia tanta ferunt antiqui scripta Iasonis?
Azonis. Lectusque iterumque relectus, Vbaldus?
Baldvs. At à nobis procul hinc sit Baldus, Vbaldus.
Bartholus, & fama quamuis super æthera notus
Alciatus Cyatvs? Cyathus despumet Iaccho
Aureus, atque iterumque iterumq; reuersus in orbem.
Circumeat, Quid iners retinet tua pocula dextra?
Extra Num calices sic euacuabat Vbaldus
Baldus * Nugarũ satis est, abeamus, Eamvs.

Alia in mortem Clarissimi Viri Ivsti Lipsi.

CDXXX.

ERgone Lipsiadem etiam in sua fata rapax,
Eheu pertraxit mors truculenta manu!
Nec quiquam pietas, animi nec candor honestis
Artibus, aut cultum profuit ingenium?
Pro dolor! *O dolor*? At quænam hæc vox missa per auras
Auribus insonuit? num tua Nais? *Ais*.
Quid ploras? *oras*? Etiam te hæc funera tãgũt?
Angunt. Et dolor hic te quoque lædit. *Edit*.
O pia Nympha: meis semper quæ mœsta querelis
Associas questus officiosa tuos,
Tene viro inferias etiam bustumque parate,
Tam bene de Musis promerito? *O merito*,
Carmine quis canat hunc digno, verbisue solutis
ΦΥΤΙΣ Et hic nostra dic quoq; laudis ege
Haud is eget. Satne huic lacrymarum & laud abunde.
Si vel cum nemo carmine flerit? *Erit*,
Quid precor ergo animam nisi Christus vt ipse
Sãctũq; accipiat cũ Patre Flamẽ? *Amen*. (*orata*
Idem.

Alia

Alia in libellum de Asse D. Georgij Henischij Medicinæ & Mathaseos Doctoris Clarissimi.

GEORGIVS HENISCHIVS.

Anagramma.

OH EGREGIVS HIC NISVS.

CDXXXI.

NItitur ad laudis decus altum Henischius, *Echo*.
Oh mihi dic: An non Nisvs Hic Egregivs ;
Regivs, Ingenio nunquid vir præditus acri ;
Gratvs & ille Viris, dic age Nais. *Ais.*
Idsonat Hebrais Henich adopinor, *opinor*,
Illius hinc omen, nobile nomen habet ;
Omen habet. Toti quando ergo est cognitus orbi,
Amplius ille meæ nil puto laudis eget.
Haud is eget Verum quid erit dic nomine, cuius
Illum sera colet posteritas ; *Erit as*.
Rectene explicuit, quænam natura sit Assis ;
An scripta hæc reris digna latere? *Tere*.
Commoda dic an erit mihi perceptura Iuuentus
Illius è Libris quæ sibi quærit ; *Erit*.
Oh ergo Egregivm Nisvm pulchrumq; laborē,
Quid decus egregium perpetuumque feret.

Idem Io. Hond.

Alia in nuptias D. Iacobi Sagittarij & D. Magdalenæ Homburgæ ; à quodam Daniele Saxone composita.

CDXXXII.

ECho garrula iam loquare. Quare?
Quid sagittifer ille gaudet? Audet.
An in rete feram coëget? Egit.
Et telo penetrante vicit? Icit.
Nam trux, horribilis, proterua? Cerua.
Nunquid cornua gestat vlla? Nulla.
Quid? iuuencula, vel vetusta? Iusta.
Forsan coruit fuit puella? Bella.
Cui fauit tria pene lustra. Frustra.
Hanc feram-ne sagitta læsit? Hæsit.
Ignes incipit hac fouere? Verè.
Venatoris amore rapta? Capta.
Hæc mitis, proba, mulicella? Stella.
Hæc est florida, delicata? Grata.
Hæc est ferax, quasi vitis alma, Palma.
Lecti pignora num datura? Plura.
Viuent molliter absque lite? Ritè.
Annos quot superabit ille? Mille.
Et quot secula Magdalena? Dena.
Echo garrula nunc abibis? Ibis.

Nonnullæ voces liberiùs ponuntur : sed hæc ipsa libertas suam gratiam habet.

Alia Homini viam rectissimam ad cœlum ostendens.

CDXVXIII.

SApiens amatne voluptatem, an fugit? Fugit.
Quid egit post in hisce vita totius
Tempus exactum? Actum. *Sed quàm citissima*
Ad mortem via? vel Tartaro quis proximus
Consensus? Sensus. *Vitam quisquis diligit,*
Amatne pulchritudinem eius, an Deum?
Eum. *Ergo per terrestrium mortem datur*
Vita? Ita. *Quid ampliùs corpus meum petis,*
Quando suam clarissimè sententiam.
Tam manifesto declarauit numine ;
R. Temerarium & periculi plenissimum
Obluctari diutiùs, accipio iugum.

Textoris lib. 3. Prosodiæ. ECHO.

CDXXXIV.

DIc mihi Nympha cauis habitas quæ in vallibus Echo
Semicaper Faunus, cur ita clamat? amat.
Qua tamen illa furit cuius male sanus amore
Diuitis à Codri filia Nais? ais.
Est opulenta quidem sed turpibus obsita rugis
Debuit hanc bifrons ducere Ianus? anus.
Candida me vere Thaumantias vrit amantem
Cuius forma decens est generosa? rosa.
Huius amore flagro. sed dic resonabilis echo
Quæ res ergo graues sunt in amore? more.
Ver est conueniens blandis & amoribus aptum
Vere nouo sponsum me fore reris? eris.
Interea gelidis in vallibus ipsa valeto
Vox tua sæpe mea voce sonabit? abit.

CDXXXV.

In Castro Doloris (liber est curiosus, quem P. Eugenius à S. Ioseph in morte Ferdinandi III. Romanorum Imperatoris euulgauit) reperitur hæc Echo.

IN Parnassi aliquis, Quis? *nescio, monte canebat,*
Pallenti in Cœlo squalebat Luna colore,
Ore; *solum lacrymis Auroræ,* Rore, *madebat,*
Hoc Phœbus moriens, Oriens, *dignus nè dolore?*
Vulcanus, Canus, *latè per tecta ruebat,*
Atque Aulæ è lignis Ignis *strepitante fragore,*
Re. *Ne fortè dies tenebrescat lumen habebat,*
Phœbi commotus, Motus *Vulcanus Amore.*
Cœlica castra, Astra, *ascendit Fernardus Achille*
Major. Hic occasum, Casum *Sol nescit:* Atratur.
An Laurum, Aurum *Vulcani petiere fauillæ?*
Illæ. *Aurum Cæsar fuerat. Nempè igne probatur.*
Rumore, Ore, *fremit cur Aulicus omnis? an ille*
Fit Lauru exusta? Vsta. *Phœbo obeunte crematur*

Versus sunt Metro-rhythmici, quoniam numeris Heroicis, & concentui Rhythmico, cui apud Hispanos *Soneto terciado* nomen est, correspondent.

CDXXXVI.

STephanvs Tabourotius cap. 16. agit de Echo: & quia Lucretius dixerat.

Sex etiam ac septem vidi loca reddere voces.

inquit, An Echo duplex aut triplex possit fieri? & respondet Tetrastichum hoc producendo.

Ex

En grand remord mort mord,
Caux qui parfaicts faix faicts,
Ou par effort fort fort,
Das clers tous frais rez rais,

Addit Echones aliquas Gallicas, in laudem, in vituperium fœminarum, &c. à Bellayo, Maroto, Pasquierio & alijs poëtis claris compositas; & hanc Latinam, quæ VIDVA inscribitur,

Vidua & Echo introducuntur.

V. NVnc ego sola meos hic, nullo teste, dolores
Solabor, tristis & ipsa loco.
Hac à parte iuuat Syluarum obscurior vmbra,
Musco inde placent antra referta situ.
Hinc etiam fontes, è quorum murmure leni
Exiguos lapides ingemuisse puto
Atque inter tantos si fas gaudere, dolores,
Hunc equidem lætor me reperisse locum:
Nullus adest. E. *est.* V. Hic loquitur quis justius æquo?
Ec. *Echo.* V. Responde tu ergo Dea? E. *ea.*
V. Qui me agitant fluctus? E. *luctus.* V. Semperne manebit?
Aut dolor assiduè me superabit? E. *abit,*
V. Non abit, at contrà Cadmæi militis instar,
Nascitur, & lætam me fore retis? Ec. *eris.*
V. Absit vt hoc credas, prohibent fata aspera. E. *spera*
V. Quid sperem, accepto vulnere quæso refer?
E. *fer.* V. Fero quod possum, verum mors conjugis inter
Præclaros primi sic mea corda mouet.
E. *Amouet.* V. Ab illo facile abstinuisse putabis
In quo magna Deum munera erant sita. E. *ita.*
V. Naturæ suadet vis. E. vis. V. Tum cætera disce.
E. Dice. V. Omnes dotes opto referre. E. *fere.*
V. Si quidam omittam? E. *haud mittam.* V. Excusatio talis
Sufficit, en dico principio. E. *incipio.*
V. Artibus excultus. E *cultus.* V. Fuit atq; disertus.
E. *Certus.* V. Tum leges excoluit. E. *Coluit.*
V. Quòd si fortunam spectes fuit omne decorum
E. *Aurum.* V. Est quod pluris tu facies. E. *Facies.*
V. Pulchra quidem facies perfecta ætate virili,
Illum qui cernit numina sperat. E. *erat.*
V. Plura sciat fecisse illum hæc quisquis legit. E. *egit.*
V. Iam dolor haud patitur plura tibi. E *i.*

☞ CDXXXVII.

IOANNES Alstedius Encyclopædiæ libr. 10. sect. 4. cap. 5. §. 6. Echonem ΠΑΡΗΧΗΣΙΝ appellat & sequentibus versibus refractis dilucidat.

ECho, qualis amabo, quæue nympha es,
Quæ valles colis hasce, propter antra
Palatina? Latina. Vin, loquelâ
Dignari resonantiore Paulum?
Paulum Te rogo quippiam, quod hercle
Nescio. Scio. Me sed ecquis audit
Te præter, mera verba per nemus qui
Dem? Nemus quidem Ain? Sed auris auris
Inest. Auris inest, Capace lucus
Aures sic habet ob vias meatu.
Au! res sic habet, ob vias meatu.
Dic sodes modò, cor flagrans mihi vnde est
Et furens adeò! à Deo. An liquore
Tinctus, destituar furore? Rore.
Ecquo rore, liquente dum marino?
Marino, dabit hunc Rosina; cordis
Margarita? Ita. cujus esse gustus
Arbitraris, amare & haud amari?
Amari. Id stomachi est acerbioris.
Acerbi oris. At ipse nil acerbi
Sentio; ora fibris carent amaris.
Amaris. Quid, age, est quòd illa tam sit
Clemens? Mens. Adeone mitis in me
Hæc mens perpetua est? Tua est. Erit me
Cum concorde Adamas fauore semper.
Cum concorde adamas fauore semper.
Qui mensis decus addet inde maius?
Maius. Sed mihi quos dabit parenti
Sermones comes ille & illa? Comes,
Ille & illa. Repulsa nec parata est?
Rata est. Ambiguè loqui videris.
Forsan, ó dea, veritate aberras.
Erras. Quam vereor? Reor. Cupis me
Irritare, quid angor? Irritâ re
Quid angor? mihi nonne præstituta est?
Tuta est. Et mihi destinata? Nata.
Fato scilicet Ilicet. Puella
Nubet ergo mihi illa verè! Vere.
Sponsæ ritè sacrabo liba? Liba.
Melissæque vocabo nomen? Omen.
An post ducier huc sines Rosinam?
Sinam. Ille ipse dehinc, mihi illa junget
Basio oscula suauiore? Suaui
Ore. Labra per hæc litum sapis mel
Isse cerno. Sapis Melisse, cerno.
Interim mihi suauiter valebis.
Valebis. Mihi dulciter vale. Ter
Vale. Et sta requieta. Re quietâ.

Sępe ΠΑΡΗΧΗΣΙΣ comitem habet ΟΜΩΝΥΜΙΑΝ: vt,

Quid facies facies, veneris cùm veneris ante;
Ne sedeas, sed eas, ne pareas per eas.

METAMETRICA:
APOLLO
ANAGRAMMATICVS.

Sunt aliena quidem, sed pulchra Anagrammata, profert
Pagina quæ præsens; hæc saltem laudibus effer.

CDXXXVIII.

QVEM Græci *Proteum*, Latij *Vortumnum*, nos dicimus *Apollinem Anagrãmaticum*.

Fuit autẽ Proteus, Deus Marinus; Oceani & Tethyos filius, Neptuni phocas pascens. Dicitur fuisse Vates peritissimus; se in formam quamcumque transmutans. Eum his Virgilius versibus 4. *Georg.* describit.

Est in Carphathio Neptuni gurgite Vates
Cæruleus Proteus, magnum qui piscibus æquor,
Et iuncto bipedum curru metitur equorum.
Hic nunc Emathiæ portus patriamq. reuisit
Pallenen, hunc & Nymphæ venerantur, & ipse
Grandæuus Nereus, nouit namque omnia Vates,
Quæ sint, quæ fuerint, quæ mox ventura trahãtur.
Quippe ita Neptuno visum est, immania cuius
Armenta, & turpes pascit sub gurgite phocas.

Et equidem quidquid de Poetarum acuminibus sit, fuit Proteus Aegypti Rex, patriâ Memphites, qui Pheroni (fortè, Pharaoni) in regno successit. Quæ de eius mutabilitate dicũtur, ab Authoribus commodè exponi solent. Ipse enim, quod & Caligula posteà fecit, habitu incessit vario, iam Leonis exuuijs tectus, iam alius animalis: iã serico, iam auro indutus: iam arbori, iam monti similis: &c. Possent referri ad mores hęc: nam Paulus, omnibus omnia fiebat, vt omnes lucraretur Christo: & quicumq. Princeps, debet esse omnia omnibus, vt singulos in officio contineat. Ideo quidam Poëta.

Cæsar, Rex, Princeps, qui non se accommodat orbis
Omnibus ingenijs, non habet ingenium.

Placet conceptus, & vt à nostratibus intelligatur, illum ad numeros sequentes reduco.

Rey fue Vertumno, expexo de los Reyes,
Y assi pudo poner al mundo leyes.
Simple y astuto fue, manso y seuero,
Rustico, y caballero,
Con los grandes gigante,
Con los chicos pygmeo,
Blanda cera, durissimo diamante,
Bello con estos, con à quellos feo:
Que es Politica mala,
La que todo lo iguala,
Y assi el Monarcha que quiere de prudente
Gozar laurel, y coronar su frente,
Serà trueno sin rayo para el bueno,
Para el malo serà rayo sin trueno.

Hoc idem Numen à Romanis cognitum & admissum: Vertumnus dictus, quod in varias formas conuerteretur. Eum Tiberius Donatus *Vortunum* dicit, vt voci *Portunus*, à portando deductæ, sit similis.

Hæc ipsa mutabilitas hodie à nobis grammaticè consideratur; nam characterum [illegible] rum Protei, vulgo dicuntur Ana[illegible], vt cum *Rodulfus II.* fit [illegible] & *Fridericus*, *Fidecuris*. & ebrietas, [illegible] cum vox *Roma* transit in *Amor*, *Maro*, *Oram*, *Ramo*, *Mora*, & alias similes. Et hæ possent reduci Retrograda, vt *Roma*, *Amor*, *E*[illegible] *Mare*, &c. sed quia habent hæc specialem locum non debuerunt reliquis cõmisceri. Anagrãm ita fiũt in omni linguâ. Illud Esaiæ 40.26 מי אלה ברא. *Quis illa creauit?* habet anagrammaticum responsum ex Genes. 1.1. ים ברא אל *Creauit Deus.* Sic apud Græcos ἀρετή. anagr. ἐρατή. sic [illegible]. anagr. [illegible]. sic etiam [illegible]. anagr. [illegible]. *Tu es agnus.*

Sicut literarum Protei *Anagrammata*, ita dictionum Protei dicuntur *Analexes* quæ extra metrum raro, aut nunquam ponuntur, at in metro habent gratiam, postulantque, vt seruatâ debitâ vocalium quantitate, dictiones mutentur inter se: vt cùm Hypothesis Thyconica salutat Copernicanam, immensasque fixarum stellarum moles (sunt enim tantùm non immensæ Copernico) irridens & insultans exclamat:

Tot porrò sunt monstra tibi, quot sydera cœlo.

Quod carmen in multa millia transformationum ire poterit. Illæso enim & sensu & metro, possemus etiam dicere.

Porrò monstra tibi tot sunt quot sydera cœlo.
Sydera quot cœlo, tot porrò monstra tibi sunt. &c.

Et quidem de Anagrammatibus nunc, de Analexibus inferiùs disputabimus.

MVSA I. DOCENS.

CDXXXIX.

POSSVNT in omni linguâ conformari Anagrammata, sed quia Latinis præcipuè scribimus, ex Latino idiomate exempla potiora sumemus.

Sunt Anagrammata in magno apud aliquos precio: apud alios in paruo. In Reginæ Eloquentiæ Palatio exercitat. 1. lect. 2. punct. 6. pagin. 57. hæc lego. *Huc anagrammata pertinent, plerumque laboriosi magis, quàm ingeniosi partus, vel potiùs quoddam tormentum ingenij: sunt, autem, vt obiter dicam, varij generis. &c. parcius assumenda, nisi quid ænigmatici venustè pariant, & ad institutum faciant: aliequi res multo sudore steterit, nullo fructu: multis odiosa; quia noua; nonnullis inuidiosa; vel ridicula; quia singularis & inaudita videbitur. Si tamen elegans fuerit, & aperto demum artificio, tanquam velamine sublato, perspicua: si fuerit opportuna, non ingratos amores & delicias faciet. &c.*

Anagramma in purum, & impurum diuiditur. Illud est, in quo nulla litera deest, aut superest: vt *Maro*, *Armo*. Istud, in quo est aliqua imperfectio: puta, si vna litera desit, si aliqua supersit, si aliqua mutetur in aliam. Desunt literæ, quando plures sunt in Programmate, quàm Anagrammate; supersunt, quando pauciores sunt in illo quàm in isto. Considera exempla sequentia.

Dei Mater Anag. *Diameter*. Est purum.
Ferdinandus Anag. *Dura fides*. Deficit N.
Virgo Maria Anag. *Mira rogauit*. Deficit T.
Eucharistia Anag. *Hic vera vita*. Mutatur S. in V.

Primum Anagramma est purum: tot enim habet literas, & tales, quot & quales Programma. Cætera omnia sunt impura. Secunda impuritas in defectu consistit; nam *Ferdinandus* habet vndecim literas, & *Dura fides*, decem: quod, si dicamus, *Dura findens*, erit Anagramma purum, & nullo laborabit defectu. Tertij impuritas in augmento consistit: nam Programma habet decem literas, & Anagramma vndecim. Ergo, si dixerim, *Mira rogaui*, dederim purum Anagramma. Et tandem quarti impuritas non iam in numero, sed in qualitate consistit: nam *Eucharistia* tot habet literas, quot *Hic vera vita* (vtrumque habet vndecim) sed non tales, nam S, quæ erat in Programmate, conuertitur in V in Anagrammate.

Semper pura cæteris sunt anteferenda: at tolleratur impuritas, si simplex; etiam interdum duplex: nunquam triplex: quam ob rem, si tria habuerint vitia, reijciuntur.

Et hic tu opportunè, quia multa licentiosa Anagrammata, quæ impura sunt, & in leges communes impingunt, laudari & celebrari vides; interrogas, an liceat semper vti facultate, aut licentiâ, quam canones præscripti indulgent? Rem admissam ab omnibus non sine acumine negari Romæ: nam cùm deuotus quidam Doctor immaculatam Virginis conceptionem impuro & licen ioso Anagrammate concelebrasset, fuit monitus isto Tetrasticho:

Non bene defendes impuro Anagrammate Iane
Conceptum purum Virginis Angelicæ.
Immaculata Parens laudes sine labe requirit;
Ore nec impuro debuit illa coli.

His tamen non obstantibus, Anagrammata, quæ vnum habeant vitium, si arguta, laudantur; & quæ habeant duo, tolerantur: nam, vt dixi, tria vitia non solent permitti.

Aliquid volo addere, vt consilam facilitati. Si velis non perturbari in transpositione literarum, scinde chartæ particulas quadratas quot fuerint necessariæ: singulis inscribe vnam literam: & supra nudam mensam illas coordina, & semper habebis ob oculos adsumptas, & neglectas, & mul o faciliùs quid sis facturus scies, quàm si calamo vtaris.

Vbi multæ sunt consonantes & paucæ vocales, pura Anagrammata vix fieri possunt. Sequentia in exemplum produco.

MADRID. Anag. MADRE.
Deest D: & Transit in E.

Esta gran Babylonia en que reside
El Catholico Nino,
Desde el gran Apenino
Hasta el Caucaso sus conquistas mide.
Los que ayer opprimio como enemigos,
Oy recibe por hijos,
Y con mill regocijos
Los socorre y ampara como amigos.
Y assi es bien que le quadre
A Villa tan feliz nombre de MADRE.

MADRID. Anag. MARIDO.
Vertitur D. in O.

Se casò Madrid (Señor)
Con muy poderosas gentes,
Y con ser tan differentes,
Las muestra muy fino amor.
Desde America a Mayor
Las de esplender mas lucido

Por

Por su quenta à recebido,
Y es, dando à todas la mano,
De las parciales hermano,
De las sugetas MARIDO.

MADRID. Ana'γ. MAR, ID.
Deest D.

M. Tirsus de Molina, in Comœdia, quæ inscribitur *Martha la piadosa*, act. 3. introducit Pastranam Marthamq. de Mançanares (riuulus est, qui Madritum alluit) differentes.

Pastr. *Que rio?* Marth. *El de Mançanares.*
Pastr. *Riome del rio yo.*
Marth. *Antes quiero, que repares,*
Que es rio de quien nacio
El Rey de todos los mares;
Rio de Madrid, que es MAR,
Que esas letras tiene en si.

Etiam si duplex DD. transire iubeantur in A. *Madrid* in *Maria* conuerti poterit.

CDXL.

De Anagrammatibus concatenatis.

Inter alios ingeniosos Discipulos, qui meam domum & gymnasium honorarunt Louanij, D. Petrus Vander Hagden, Brugensis Consulis filius, inter præcipuos fuit. Claruit in Philosophicis; ita tamen, vt amœniores Musas nunquam contemneret. Sudabat sub prælo D. Landri Bandtij Liber, olim à me Hispanicè editus, & ab ipso in linguam Latinam stilo florido & polito translatus, &, dum omnes Domestici in laudem Authoris & Libri se profunderent, & vtrumque Anagrammatibus concelebrarent, censuit acutus Adolescens non benè laudari ingenium peregrinum Bandtij, nisi & Encomiastæ semitam ingrederetur peregrinam. Hanc ille ob causam, Anagrammata concatenata, Veteribus ignota & inusa, proposuit; & publicauit hos numeros ingenij plenos. Tu singulos bene considera.

Ioannes de Caramuel. Πρόγραμμα.
Ἀνα- (ac Leander, Musæ in o- Est purum.
γράμ- (cio leues. Ad arenam v- Est purum.
ματα. (icère æmulos, sana dan- Addit S.
do arma. (Ne cane leuis. Est purum.
Ἐπίγραμμα.

Ne cane lingua leuis dignas grauiore cothurno
Illustres Musas, sed cane lingua grauis.
Prisca nouem colunt Parnassi Numina sacri
Religio; præstat nunc coluisse duo.
Tu, quas dispersas dotes habuere sorores,
Vnà Caramuel, *Tuq.* Leander, *habes.*
Vos duo Parnassi Dunensis Numina, Musis
Doctrinâ, & studio nobiliora neuem.
Ingenio lenes generosa per ocia lauris
Cingitis inuictis tempora, fronde comas.
Aemulus est victus: malesuado dente malignus,
Nam mordere nequit, rodere cuncta solet:
Rodat q. & rodat, siquidem pars magna triumphi
Zoili erit lessus, inuidiaq. fragor.

Placuit ingenijs Academicis Anagrammatū nouitas: &, quia illa imitati sunt aliqui, modum, & normam eadem fabricandi subijcio.

Erat Πρόγραμμα. *Ioannes de Caramuel.* Hic erat Author Libri; &, quia etiam D. Leander Bandtius, qui Librum in linguam Latinam transtulerat, laudandus erat, primum Ἀναγράμμα dedit, *ac Leander Musæ in o-*? Sed quid in *o-*? sensus ad secundum Ἀναγράμμα progreditur, & ait *cio leues.* *Ad arenam v-* superest *V*, & ne abundare dicatur, ad tertium Ἀναγράμμα percurritur, videlicet, *icère æmulos sana dan-* Et quia opus erat vocem vltimam (nempe, *Dan-* absoluere, additur quartum Ἀναγράμμα (videlicet *do arma. Ne cane leuis*) quod sensum claudit.

Hinc patet facilius esse côcatenata Ἀναγράμματα, quàm simplicia condere. Debent igitur concatenata à nouitate, & facilitate laudari.

Huic simile est Parthenium hoc, quod olim Imperatrici Angelorum inscripsi.

Salue Regina Maria. Πρόγραμμα.
Ἀνα- (Iram rege. Lunas à ia- Est purum.
γράμ- (nuà mirà geris. A- Est purum.
ματα. (nimas riga, leua, sale. Mutat R, in L.

Ἐπίγραμμα.

Ratum patimur Stygium dum Damona nostri
Incautè pectus crimina multiplicat.
Nos contrà idcircò succenditur almus Olympus,
Expiet vt culpas, fulmina torquet Atlas.
Tu rege (nempe, fuga) audentes Cacodæmonis iras,
(Nempe, arce) Cæli fulmina ne noceant.
Ianua si est vitæ Conceptio, Gratia Luna,
Virgo tibi Altripotens, vtraq. mira fuit.
Aridus est animus? tu Cœlicola Virgo rigabis.
Et iacet, & serpit? tu pia Virgo leuas.
Esurit, & sitit? illum tu virtutibus alis,
Ambrosiâ nutris, nectare fortificas.

CCCCXLI.

De Anagrammaton iure, & licentiâ.

Interdum iure vtitur suo Anagrammatista: interdum sibi indulget, & vtitur tolerata licentiâ. Dicitur vti iure, quando varietatem literarum admittit, quæ cum puritate componitur: sed tunc licentiâ vtitur, quando varietas officit puritati.

Habet ius vertendi I. & V. vocales in I. & V. consonantes; nec enim scio fuisse vel vnicum criticum, qui ob altercationem eiusmodi Anagrammata impuritatis accusaret. Vtroque iure

gaudet hoc Anagramma *Iulia*, *Liuia*. Ibi enim primum I. est consonans, hic vocale: & ibi V. est vocale, hic consonans.

Veteres, cùm Y. literam Græcam, mutarunt in V. vtebantur suo iure. Multa exempla congerit Ianus Laurenbergius in suo Antiquario literâ V. dixit enim Liu. Andronicus *Cuclops*, pro *Cyclops*: Ennius *Olumpus*, pro *Olympus*: &c. Hodie igitur, siquidem Y. sonat vt I. si nolit Orator Græcas literas penitùs extirpare, poterit saltem Anagrammatista I. pro Y. ponere, quoties postulet ratio. Pono exemplum. *Syderum* ἀνάγραμμα *Mus ride*: *Ridemus*.

H. à Grammaticis dicitur non esse litera: ergo omitti, vel addi poterit illæsâ puritate. Vnde *Monachus* dat *Canosum*. Vt Anagrammatis sinceritati consulant, nonnulli H. omittunt, etiam in Diagrammate, vt videre est in S. Benedicti vitâ à D. Iosepho Costaltâ centum pulcherrimis Anagrammatis dilucidatâ, quorum Diagramma fuit, Benedictus *Anicius Monacorum Patriarca*, in quo bis omittitur H.

Literæ etiam duplices (videlicet X. & Z.) sicut etiam istæ (ct, st, ss, ff, ffi) & similes, aut solui, aut contrahi possunt. Sic apud Ovvenum *Vxor* anagrammaticè est *Orcus*: & apud alios *Sfeza* (apud Bohemos Iouis irati fulmen fuit) erit *Axis*.

Fortè erunt, qui Iura alia producant, sed meo Lectori expedit esse religioso, nenimio iure vti, vel abuti dicatur.

Licentia à Iure differt, quoniam literarum versiones licentiosæ puritatem amittunt. Est ergo licentia, cum vel vnica litera additur, vel vnica demitur, vel vnica in aliam mutatur. Pono exempla.

Ferdinandus.	Programma.
Dira fundes.	Anagramma purum.
Dura fndes.	Etiam purum
Iras funde.	Demitur D.
Diras fundet.	Additur T.
Mira fundes.	Mutatur D. in M.
Radios fundes.	Additur O. & S.

In vltima lineâ duæ adduntur literæ, & hoc non tam vsu licentiæ, quàm abusu: nam licentia, nisi vnica sit, non solet ab eruditis tolerari.

Occurrit dubium, quod sæpissimè solet proponi: nimirum, *An consulendum puritati Anagrammatis sit, an elegantiæ, & maiestati sensus? An anteponi debeat impura literarum varietas grandi prædita sensu, puræ, sed humilem sententiam exhibenti?*

Hieronymus Genuinus huic dubio respondisse videtur: multa enim in illo libro, cui à nominum metamorphosi nomen, reperies Anagrammata impura, quæ esse potuerunt pura, si sensûs nobilitas negligeretur. Aliqua exempla pono. Libro 2. mutat E. in V. in hac literarum metamorphosi *Peretus* ἀναγ. *vt Peerus*, quæ esset pura conuersio, si diceretur *Et Petrus*. In hac autem addit T videlicet, *Maphæus Barberinus*. ἀναγ. *Mea Vrbs*, & *Vrbis Phana*. quæ esset omnino pura, si omitteretur T, & legeretur, *Vrbs è meâ Vrbis Phana*, vel saltem, *Vrbs bis vre mea phana*. Et iterum, *Maphæus Barberinus*. ἀναγ. *Habes pia munera Vrbis*. Additur I. & negligitur puritas, cum tamen dici potuerit, *Vrbs habes pia munera*, vel etiam, *Pia Vrbs habes munera*.

Dubium aliud succurrit. *An vocum compendiis & notis vti possimus, aut in Diagrammate, aut in Anagrãmate, sine puritatis iacturâ?* Quod est quærere; *An sint pura hæc Anagrammata*. D. Ioannes. ἀναγ. Anno dies. *Sic etiam* Antonius è paupertate perit. ἀναγραμ Puer ætat. ann. vij. pro te est.

Ego, & multi viri docti mecum, huic dubio assertiuè respondent.

❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀

MVSA II. ERYCIA ETIAM DOCENS.

CCCCXLII.

Quæ breuiùs Musa prima, hæc vberiùs deducit & dilucidat: & ab Erycio Puteano, Regio Historiographo, Arcis Louaniensis Præfecto, bonarumque Artium & Literarum Professore (quem nominasse, laudasse & celebrasse est) nomen sortitur. Ille quidem, dum viueret, mihi coniunctissimus fuit. Amaui suauissimum, & doctissimum Senem: eiusque gloriam, famamque, quà potui, promoui & defendi. Voluit interdum speculationes nostras suis adiungi, aut ob argumenti identitatem, aut methodi similitudinem. Prodijt Bruxellæ apud Ioannem Mommartium libellus sub hac inscriptione.

Erycii Puteani de Anagrammatismo, quæ Cabalæ pars est, Diatriba, amœnitatis causâ scripta, vtilitatis edita. Accedit Ioannis Caramuelis breuissimum totius Cabalæ specimen: curâ & studio Iusti Cæcilij Puteani E. F. Patris permissu.

Voluit igitur prudentissimus vir, hos duos libel-

libellos simul lucem adire, vt alter alterum iuuare posset. Et ego, quos ille olim coniunxit, separari non patiar: & hanc ob rem, cùm in ipso limine Metametricæ, quæ nihil aliud est, quàm quædam Latina Cabala, specimen illud posuerim, volo Anagrammatici Parnassi Meditationes honorare, Diatribam Erycij adiungendo. Illam interlege, & Authoris admireris ingenium, toti Orbi notum, & sæpè à doctissimis Viris laudatum. Fruere & Vale.

Per-Illustri, & Amplissimo Domino

D. FRANCISCO IOANNI DE ROBLES,

E COMITIBVS D'ANNAPPES,

Præposito, Cancellario, & Conseruatori Louaniensi,

NOSOCOMII REGII

Magno Administratori.

PERILLVSTRIS ET AMPLISSIME DOMINE.

INTER seria recenter opera amœnus, amœnis his diebus, Optimus parens meus fuit, & ANAGRAMMATISMVM, intactum alijs argumentum, ingenio & stilo complexus est. Ad delicias venit, & philosophari potuit, ad otia, & occupari. Scribendi occasio & caussa ab intercepti nuper Epistolis: quod crimen qua fraude commissum, eâ audaciâ defensum est. Quid remedij? Aut non scribere, aut Notis Litterisque scribenda occultare. De Litteris hic agitur, non Commutandis, quæ Synthematica ratio est, sed Transponendis, qui propriè Anagrammatismus appellatur. Quam verò originem, quem vsum ille habeat, scire hac DIATRIBA licebit: scire, inquam, Quoties nomen vnumquodque, præsertim Proprium, verti possit, & Quomodo: quo Numerus compendio, quo Ars ac Methodus ordine constituatur. Plura huius cõmatis sunt, nec obvia, quæ omnia tamen Anagrammatismo continentur; digna certè, quantum Docti & Amici iudicant, non scribi tantùm, & publicari; sed Nomini tuo inscribi. Vni multa, Patrono Amica; expressa, & tamen occultata. Sed lucem omnia à tergemina tua luce accipient: à Stemmate, Virtute, Dignitate. Stemma antiquissimum est, & perillustre: Virtus pro Stemmate, Nobilissima: Dignitas pro Virtute, non vno titulo Amplissima, siue Vrbem hanc nostrâ & Academiam, Siue Rempublicam & Militiam spectemus. In Vrbe quidem, Summi Templi (præfiscinè dixerim) Præpositus es, & Sacrorum munus imperio & exemplo egregiè sustines. In Academia, Cancellarius, & honoris titulos, post emerita Studiorum spatia iuuentuti bono Patriæ dispensas: item Priuilegiorum Conseruator, & pari auctoritate ac Iustitiâ litterarum Tribunal regis. In Republica denique & Militia, Sanctus Nosocomij Regij Præfectus, siue Administrator, & tam insigne Institutum, vigilantiâ, curâ, prudentiâ ostendis verè Regium esse; prorsus tanquam nomine munus exprimas. Quia enim ROBLESIVS es, agis quod diceris, & salutare Robur læsis, tuo etiam neglecto commodo liberaliter adfers. Sed hæc qua attingo, maius ab ipso Parente meo Elogium, & tempestiuè accipient: qui Te, vt Sidus & Cynosuram in Studiorum suorum pelago suspicit: benignâ sic quoque vsurus Musarum aurâ, quam tuus fauor adspirabit. Nunc igitur DIATRIBAM istam, à mea manu, ab illius ingenio cape, & vtrumque dedicatum tibi habe: imo Amicos omnes habe: quorum Nomina, quasi ad ornamentum, Anagrammatismo tecta sunt, & sic protecta erunt. Ita Parens, ego, Amici, Stemma tuum, Virtutem, Dignitatem veneramur. Vale, Perillustris Amplissimeque DOMINE, & Litterarum Patrocinio gloriam extende. Kal. Iunijs, ∞ .IↃCXXXXII.

Cliens PP.

Iustus Cæcilius Puteanus, Bamelrodius, E. F. Magno Senatui Mechliniensi à Secretis. Suo, & Parentis nomine.

VERVLTHA EVPANTO.

DIuinæ triplices haustus, EVPANTE, VERVLTHAE.
Attribuis mentis, cordaque trina mihi.
Qualem tergeminum testatur Iberia Regem,
Qualem Roma refert Enniademque suum.
Te colo, te miror triplicatæ munere mentis,
Te plusquàm triplici munere cordis amo.

ERYCIVS PVTEANVS.

Anagrammatismus.

VERVS PYCTA VENIS.

PYCTA, *pugil*, Græcè πύκτης: quam vocem & Latini vsurpant. Columellæ, *Victor Gallinaceus pyctes est*. Plinio, *Euthymus pycta semper Olympiæ victor, & semel victus*. A quo? à Theagene, vt notauit Pausanias: & quomodo? dolo. Proinde nec victus: quippe cui mulctæ nomine, talentum pendere Theagenes iussus est.

ERY-

ERYCI PVTEANI
DE
ANAGRAMMATISMO.
QVÆ CABALÆ PARS EST.
DIATRIBA.

CAPVT I.

Exordium à latebra scribendi, quæ Litterarum partim Commutatione, partim Transpositione constituitur. Cryptographiam propriè in Commutatione esse, Anagrammatismum in Transpositione.

§ CCCCXLIII.

NON vna scribendi latebra est: nulla promptior, quàm quæ Litteris, siue Alienis, & *Commutatis*; siue Proprijs, & *Transpositis*, formatur. Commutatio in toto sermone, aut eius parte; quando quæ significamus occultanda sunt. Transpositio, in Nominibus potissimùm Proprijs, quando fictam hanc personam Viri Docti vel sumunt, vel admittunt; cauti, vbi nesciri pulchrum; tuti, vbi latère necessum est. Vt tempora, proh dolor! & homines aliqui sunt, vitijs pleni, sed diuitijs ebrij, interuertere alienas epistolas audent, & tanquàm nulla sigilli religio sit, effringere, ac violare. Crimen deprehensum est: in remedium cautio sit, vt non res tantùm, quæ scribi solent, sed seorsim hi ipsi, qui scribunt, imò hi ad quos, & de quibus scribitur, arte abscondantur. Vrbes clausæ ac munitæ sunt, vt hostes arceantur: in vrbibus domus, vt fures. Imò verò & supellectilem quisque suam cellâ aut conclaui seruat; monilia & nummos arctiori scriniorum ac cistarum fide. Nomina hic igitur Propria, vt monilia quædam sunt & peculiari synthemate digna, siue vsus, siue lusus placeat: quemadmodum vel amœnitas, vel necessitas, hos Litterarum dolos excusabit.

De Commutatione quidem Litterarum, quæ CRYPTOGRAPHIAM propriè habet, peculiari Libello ante annos aliquot egi. De Transpositione, quæ ANAGRAMMATISMVM, hac nunc Diatribâ actùrus sum; breuiter, vt in sterili argumento; libenter tamen, vt publicum faciam, quod ab alijs hactenus siue relictum in medio, siue neglectum est.

CAPVT II.

Litterarum Transpositionem aliam aptam & concinnam, aliam abortiuam & informem esse. Sæpe & significationem deesse. Quid ANAGRAMMATISMVS, *quid Tractatio, Nomina Ex tica, siue Barbara, eorumque vis.*

§ CCCCXLIV.

EX vno nomine plura educere, curiosa Litteratura est: vnum è multis seligere, quo tuum dissimules ac tegas, semper iucundum, sæpe vtile, interdum necessarium. Etiam in ornamentum Nomen vertitur, ex ijsdem elementis, vel singulari sensu, vel opportuno encomio, vel eleganti scito exsurgens. In varia hac conuersione, vel Apta, vel Inepta Litterarum constitutio est. Ineptam hiulcus Consonantium concursus facit. Aptam ames, quando significandi vim habet; toleres, quando non habet. Sed quomodocumque, inter Figuras à Grammaticis recepta est, & *Metagrammatismus*, siue *Anagrammatismus* appellata: Latinè *Tractatio*, siue *Transpositio* Litterarum: vel, vt insolentiori vtar voce, *Tractatio*, *qua alium vultum dictio sumit, etiam ignotum, etiam barbarum, etiam exoticum, & ex aliena quasi lingua adoptatum*. *Traiectio* hic, & similiter Translatio, propriè de loco in locum motio est, siue Litteram in syllaba capias, siue syllabam in dictione, siue dictionem in sententia. *Tractatio* Varroni placuit, lib. IV. de Lingua Latina, vbi quatuor ob caussas nomina docet ex nominibus constitui: *Litterarum Demptione, aut Additione, & propter earum Tractationem, aut Commutationem*. Perperam enim hic *arctationem* legi, Turnebus animaduertit. Esse autem *Tractationem, cum tanquam manu litteræ tenentur, & huc, aut illuc transponuntur, ac traijciuntur*. Sic à Cicerone scribi, de Oratore: *Materiam in verbis esse, Tractationem in collocatione verborum*. Vbi tamen alij, sed nullo sensu, *attractionem*. Præterea, *Barbaries*, è Tractatione nasci hic fortasse soli, pro cultu sit, peregrinitas pro elegantia, significario ipsa, quia nulla, pro energia. Huc traho, quod Ingeniosus ille Picus Mirandula Disputationibus suis Magicis asserit, Thesi XXI. *Nomina Barbara, & nihil significantia, plus habere efficacitatis*.

CA-

CAPUT III.

Antiqua origine imaginem Anagrammatismi in Sacris Litteris inueniri: sed impropriè, & per Commutationem; qua Iulius Cæsar postea, & Augustus vsi. Nomina ἰσόψηφα.

☞ CCCCXLV.

ORigo Anagrammatismi antiquissima est, & cum Litteris, vel statim post Litteras. Ipsa Sacra Oracula hoc alibi inuolucro tecta sunt; imò hoc ornamento insignita, vt quia latent, diuiniora appareant. Exemplum ab Hieremia Propheta, cap.xxv. *Et Rex SESACH bibet calicem vini furoris.* Quis Rex? Babylonis: sed Litterarum latebra delusius, ne sacris minis irritatus noceret. Dictio enim בבל *Babel* in ששך *Sesach* Anagrammatismo (nisi potius Metathesis sit) Hebræis vsitato, transformata est. Nempè solent hi vltimam Alphabeti sui litteram primæ loco, penultimam secundæ, antepenultimam tertiæ, & sic deinceps statuere, vt D. Hieronymus hic adnotauit. Quæ & apud Græcos Latinosque ratio, sed alio atque alio ordine, obtinuit; Iulio Cæsari, & Octauiano Augusto familiaris. Et Iulius quidem D. pro A, E pro B, F pro C, ac perinde reliquas quaternario interuallo ponebat. Augustus, proximam B pro A, C pro B, D pro C, pro X autem duplex AA. vbi notes Y & Z inter elementa Latina non censeri; quod & Victorinus Afer in Grammatica sua annotauit. De Litteris istis singularijs videndus Suetonius in Iulio & Augusto, Dio Cassius, lib.xxxix. A. Gellius, lib.xvii. cap.ix. Isidorus, lib.i. Orig. cap.xxiv. & Cryptographia nostra. Sed an satis tutæ eiusmodi latebræ? A Litteris ad Numeros, qui significari litteris solent, ingeniosè translata olim nomina, & ἰσόψηφα facta. Exemplum in Artemidoro, lib.iv. cap.xxvi. *Apud Græcos γραῦς, anus, ægrotantibus visa, mortis signum est; IƆCC. enim & IV. repræsentat: quem numerum implet quoque ἡ ἐκφορά, elatio, siue funus.* Nimirum anus funeri proxima est, paratum, vt sic dicam, peculium Proserpinæ. Sic Δαμαγόρας, homo prauus & perniciosus quidam, & λοιμός *pestis*, in veteri Epigrammate Græco lib.ii. Anthologiæ: æquales enim numeri sunt, cccxx. par malum, velut bilance expensum; atque plus pestis in homine, vt Poëta inibi ludit, quam in ipso morbo fuisse.

γ	3	ἡ	8	δ	4	λ	30
ρ	100	ε	5	α	1	ο	70
α	1	κ	20	μ	40	ι	10
υ	400	φ	500	α	1	μ	40
ς	200	ο	70	γ	3	ο	70
	——	ρ	100	ο	70	ς	200
	704	α	1	ρ	100		——
			——	α	1		420
			704	ς	200		
					——		
					420		

CAPUT IV.

Aristarchum, aliosque de Anagrammatismo scripsisse. Ingeniosam hanc solertiam Somnijs quoque interpretandis adhibitam; sed varia posteà superstitione infamatam.

☞ CCCCXLVI.

DE Anagrammatismo verò, vt coli Græcis ingenijs cœpit, scripsisse Aristarchum, illum censoriæ seueritatis Grammaticum, aliosque nonnullos, idem Artemidorus tradit, lib.iv. cap.xxv. Et hos serios quidem fuisse, quòd scripserint; ridiculos, quòd, in somnijs præsertim interpretandis, non vsurpârint. Verba eius sunt: Διδάσκουσι τί ἐστιν Ἀναγραμματισμός, οὐδαμῶ δὲ φαίνονται αὐτῷ χρησάμενοι, οὔτε μεταθέντες συλλαβάς, οὔτε ἀποβάλλοντες, οὔτε προσθέντες γράμματα: *Docent, quid sit Anagrammatismus; sed videntur eo vsi non esse, neque transponentes syllabas, neque reijcientes, neque apponentes Litteras.* Sed neque reijciendæ, neque apponendæ litteræ erant, vt Anagrammatismus esset. Satis erat, Transponere. An fallor? Nimio plus Somnio, & sic Anagrammatismo tribuit. Addit verò, huius vsum illius interpretationi necessarium interdum esse, & ad perfectionem dignitatemque ἀναμιχθῆναι facere. Hâc laude Aristandrum fuisse, qui Alexandri, longâ & dubiâ circa Tyrum obsidione hærentis, somnium feliciter syllabę varius beneficio interpretatus est, & victoriam addixit. Rem Plutarchus narrat; sed verba sequor Artemidori, somnij modum mutantis. Satyrum ecce Rex in scuto suo ludentem per quietem viderat. Quid Vates? Anagrammatismo vsus est, vocabulumque diuidens, *Quia tuus*, inquit, est Σά τυρος, *Satyrus*, σὰ Τύρος, *Tua est Tyrus*. Somnium toleres: Somnium enim est. An dicam? Ad ὀνομαντείαν siue γραμματομαντείαν superstitio progressa est; tanquàm à nomine, quod quisque gerit, fata & futura dependeant, & è litteris, variè collocatis, eruantur. Ampliùs: tanquàm vitæ mortisq; vires & vices Anagrammatismo obnoxia sint, & elementorum traiectione ac situ regantur. Hinc Philostratus lib.iv. puellam narrat, quæ Romæ in funere efferebatur, ab Apollonio (penes Auctorem sit fides) nominis mysterio, quasi postliminio animatam.

CAPVT V.

Lycophron Poëta Tragicus à pangendis Anagrammatismis celebris. Πτολεμαῖος ἀπὸ μέλιτος: Ἀρσινόη, ἴον Ἥρας: Iunonem pro Aere poni. Exēpla plura ex Eustathio. Neque Homeri ingenium ab hac elegantia abfuisse.

❧ CCCCXLVII.

SEd præcipua Artis huius laus Lycophroni Chalcidensi Grammatico & Poëtæ Tragico, vni ex Septem, qui Pleiades appellati, à Scholiaste eius tribuitur. Non fortassis quia reperit Anagrammatismum, sed vsurpauit & excoluit: celebris διὰ τὸ λέγειν ἀναγραμματισμούς, *quia Anagrammatismos formabat*; imò carus Ptolemæo Philadelpho, Lai filio, & sorori eius Arsinoë, vel ob eas delicias. Πτολεμαῖος illi ἀπὸ μέλιτος, transpositis Litteris, quasi *è melle*; Ἀρσινόη vero ἴον Ἥρας quasi *Viola Iunonis*. Sed bone Deus! quanta hic nobis promptior laudis materia est, à Magno, & diuinitus dato Belgis Gubernatore MELLO! quanta etiam à cælesti Coniuge eius, Gratiarum Matre, Virtutum idea VILLENA! Et ille quidem totus è Melle, & melleo nomine, vel sine Anagrāmatismo exprimit quicquid plus quàm humanum est. Ptolemæus, imò Philadelphus est, decus non armorum tantùm, sed librorum; tanquàm & in Castris Litteras habeat; belli felix, quia Pacis artes Poliorcetes æstimat. Hęc autem quędam quasi Arsinoë est, & Viola Iunonis VENILLA est, vt familię nomen Anagrammatismo comprehendam, & Vrania illa Venus, illa à Platone descripta; in qua nullus animi nęuus formam & pulchritudinem corporis dehonestat. Suaue quidem & melleum, imò & venustum hoc diuerticulum fuit: ad tramitem reuertor. Eustathius ad illud Homeri Iliad. θεὰ λευκώλενος Ἥρα, *Albis cubitis Dea Iuno decora*, vim, ac mysterium Anagrammatismi agnoscit: Ἥρα ὁ ἀὴρ καὶ ἐκ τοῦ ἀναγραμματισμοῦ, ἐξ ὧν γὰρ ἥρα γράμματων, ἐκ τούτων καλεῖται καὶ ὁ ἀήρ: *Iuno, aër est, & quidem Anagrammatismo. Ex eisdem enim quibus Iuno Litteris, etiam Aër dicitur.* Sic & Cicero philosophatur, lib. II. de Natura Deorum: *Aer, vt Stoici disputant, interiectus inter mare & cælum, Iunonis nomine consecratur: quæ est soror & coniux Iouis; quod & similitudo est ætheris, & cum eo summa coniunctio.* Hanc similitudinem, & coniunctionem suis breuiter notat verbis Macrobius, lib. I. in Somnium Scipionis cap. XVII. *Iuno soror Iouis & coniux vocatur. Est autem Iuno aër: & dicitur soror; quia iisdem seminibus, quibus cælum, etiam aër est procreatus. Coniux, quia aër subiectus est cælo.* Serius, vt solet, & seuerus hic Arnobius, lib. III. *Si Iuno aër est, quemadmodùm vos ludere ac dictare consuestis, Græci nominis posteritate repetitâ, nulla soror & coniux Iouis reperietur.* Cæterùm, Ἥρα, vt Platoni placet in Cratylo, quasi ἐρατή, *amabilis*. Vnde Virgilius: *Gratior & pulchro veniens à corpore virtus.* Hinc alius etiam, & apud eundem Eustathium Anagrammatismus, ἐρατὴ, ἀρετὴ, *Virtus*: quæ verè *amabilis*, quia pulcherrima est, & omnis boni mater. Etiam Comico teste:

Virtus omnia in se habet, omnia adsunt bona quem penes est virtus. Plura exempla ab Eustathio subiunguntur; sed paucula hic nobis sufficiunt: χόλος, ὄχλος, *ira, turba*; hinc rursus λόχος, *insidiæ*: φλύαρος, φαῦρος Atticè, *nugator, vilis*: Χλόη, quod Cereris cognomen est, χολή *bilis*. Ἄτλας, Cæliter *ille Axem humero torquens, stellis ardentibus aptum*, τάλας, *miser*. Pauca ista sunt; sed omnium optima, vt Scholiastes ille Homericus monet: in quibus εὑρίσκεταί τις ὥσπερ ἐν γράμμασιν, οὕτω καὶ νοήμασι· *quædam velut cognatio est, vt Litterarum, ita sententiæ.*

CAPVT VI.

De Transpositione accuratiùs dictum, ratione Proprij & Appellatiui. E Proprijs & pluribus vnum seligendum, quod aptissimum vsui sit, Epistolis & Dialogis aptum. Anagrammatismi nostri in Como.

❧ CCCCXLVIII.

SEd omnis Transpositio, vel in Proprijs est, vel Appellatiuis. E Proprijs vel Propria rursus fiunt: vt *Iulius, Liuius, Augustus, Gustauus*, quo nomine doctissimus ille Princeps *Selenus* latere voluit, vt prodesset omnibus: ille, qui curiosâ ingenij subtilitate integrum nobis Cryptographiæ Systema dedit, & Trithemij Steganographiam omni Magiæ infamiâ & simul obscuritate felicissimè liberauit. Potuit id quoque eximius EMARVLCA noster, qui nihil non ingenio potest: potuit nouâ & admirandâ solertiâ, nullam detrahens GVSTAVO laudem, & totam sibi vindicans; par iam Trithemio, quem post Gustauum explicauit. Fiunt & Appellatiua, vt *Celsus, scelus*; *Anna, nana*. Ex Appellatiuis vel Propria, vt *nana, Anna*; *scelus Celsus*: vel Appellatiua, vt *riuus, virus*; *domus modus, porcus, procus, & corpus*. Quid in hæc eo? Plura ab vno nomine manāt nomina, tanquàm à fonte riui; & vnum cùm audias hominem, plures putes; alium aliâ appellatione, qui tamen idem est, designari. Ergò sæpiùs mutabit quisque nomen: idem ipse tamen erit, diuersâ sempar formâ vnam tegens. In Aegypto desine Proteum quærere; vbique repe-

reperitur. Anagrammatismum quisquis induet, Proteus erit. In multiplici hac nominum copia, quam paucæ aliquot litteræ situ variare, suppeditant, vnum aliquod cuique eligendum; siue mollius sono, siue blandius sensu, suauitate quadam atque dignitate in aures se insinuās. Epistolæ quidem, atque Dialogi has delicias quærunt: sic scribi amant, vt liberras sub festiuitate ludens, dum aliud videtur æuum exoticis nominibus exprimere, sui censuram effugiat. Sic aliquando vt promiscuos Orbis mores, Luxu ac Lasciuiâ laborantes, notarem, Comum Deum stilo Menippæo effinxi, vbi ipsemet personam mutans, maximè tamen retinens, EVPANTVS, imò & PANEVTVS esse volui; vt si aliud sumerem nomen, feriatem animum, & in tenebris Cimmeriis accensâ ingenij faculâ, faciliori tramite ad Sapientiæ spatia gradum proferrem. De me, fed in Somnio, tanquàm de alio loquor: me à me quoque moneri, pulcrum arbitratus sum. Hic etiam ADERBA ille meus, quem studiorum familiaritate & indulgentiâ vt filium habui, mecum somuians vigilat, an vigilans somniat? Hic bonæ mentis Mysta, & tranquillissimus senex Tabutius philosophatur. Hic Erulpio, Dranses, Panperches suis latebris noti sunt; & quamuis obscuri, lucent.

CAPVT VII.

Anagrammatismum ad sermonis securitatem facere, & titulorum compendium. De his obiter dictum, & appellatione Domini.

§ CCCCXLIX.

Nolo aliorum, qui hodie famam ingenio adepti sunt, exemplo consilij mei verecundiam tutari: quemadmodum Anagrammatismo vsus sum; ita & alios ipse excitaui, quorum ad maiorem industria securitatem venit, quia in nominibus partim fingendis, partim abscondendis, ingeniosa fuit. N mirùm, animosior docentis, siue monentis fiducia est, sub personâ loqui: vberior amœnitas, vbi sub nomina, si vel nuda viliter, vel nota familiariter, vel magna subtiliter vsurpantur. Qui peregrinati solent, aliam sæpè sumunt faciem, vt ignoti sint; aliam vestem, vt viles sint; aliam fortunam, vt tuti sint. Nomen mutare, & non mentiri, securitatis tessera est. An mutare? Tuum est, quod non tuum, in proprio peregrinum, in peregrino proprium: eisdem litteris, aliâ structurâ, iisdem membris, alio corpore: quod si inspicias, & ad examen syllabarum voces, te tibi, & quasi per ludum, repræsentabit. Aliud quoque ex Anagrammatismo commodum, titulorum compendium; quos vno & velaro omnes nomine, etiam magnos, eximios, sublimes, absoluas. Teguntur nomina, & sic tituli, qui adhærent. Simplicitas maiestas est, redit que ad prisci æui imaginem sermonis Genius, quando ambitiosis Epithetis non inflatur. Cæsar olim, & in epistolâ, & in affatu ☞ Cæsar erat; Cicero, Cicero; Cato, Cato; & solo nomine plenam laudem inueniebant. Hodie quæ deliciæ! Siquis miles, fortissimi titulum exigit; siquis orator, facundissimi; siquis senator, sapientissimi. Sic mores sunt, ac tot pænè modis peccamus, quot vel scribimus, vel loquimur, nisi ad lancem ac demensum ambitionis vocabula persoluantur. Nuda appellatio, si Dis placet, displicet. Alius autem Nobilis, alius Magnificus, alius Illustris, aliterque vocari vult; omnes promiscuè Domini: cùm tamen id vile, aut vilibus aliquando tributum. Martialem audiamus:

Cùm voco te Dominum, noli tibi Cinna placere:
Sæpe etiam seruum sic resaluto meum.

Augustus, vt est apud Suetonium, cap. xxxxxiII *Domini appellationem, vt maledictum & opprobrium semper exhorruit.* Et Tiberius, apud eundem Suetonium, cap. xxvII. *Dominus appellatus à quodam, denunciauit, ne se ampliùs contumeliæ causâ nominaret.* Sed nostra tempora circa titulos lalciuiunt; vtinam meliori & Romano ritu corrigenda! Virtus in pretio sit, & ab hac sola pompam & pretium quisque capiet. Magni enim, quia animo, etiam nomine magni sunt, cætera symatis loco trahunt. Bonos igitur & Doctos inter Magnos numero, qui tam facilè sine titulis boni doctique sunt, quàm libenter ad Anagrammatismum se duci patiuntur.

CAPVT VIII.

Viros Principes, aliosque Magnos Anagrammatismo delectari: sub nomine suo, non suo, dum latent, generosiùs splendere.

§ CCCCL.

Illi ipsi qui inter Magnos eminent, viri Principes, & Rectores aliorum, ideò & adeò benigni sunt; vt quid sit latere, experiri ament, alio nomine, & tamen suo: quasi tum demum intelligant, se Magnos esse, quando paruis quodammodo similes, à verborum pompa ac splendore fortunam suam sinunt, & conditionem sejungi. Si rectè calculum ponis, hoc est sæpe-

re, & verè eminere: imò hoc eſt, in aliquam Dei ſimilitudinem euehi; qui ſuo & ſolo id totum eſt nomine, quod exprimi non poteſt, & omnem appellationem continet. Sic igitur verè Magnus ille RVMASSA (nouo titulo & dignitate TAGRADVLEON) ſub inuolucro mihi, ſeptem litterarum, quaſi Palladis numero, triumque ſyllabarum, quaſi felicitatis myſterio reſplendet, totâ armatus & ornatus virtute, vt Belgica bella lætis regat auſpicijs, fata victorijs attollat. Sic OBENNO, totâ ad Bonitatem naturâ compoſitus, vt animo, ſic ore aureus, Belgij Primas, Hierarchiam ſuam, quâ prudentiâ, eâ pietate regens, quâ vigilantiâ, eâ doctrinâ, Sacrorum maieſtatem in ipſis Bellis & conſeruando ornat, & ornando conſeruat. Sic ALVEDA, priſci clarique ſanguinis, dignus à Magno Rege habitus, qui poſt præcipua Militiæ Belgicæ munia, rebus Inſubrium ſummo cum imperio præeſſet: poſt arma placidus, & in ipſis Martialis, ſenario, id eſt, perfecto litterarum numero nomen velans, perfectum ipſo animo decus explicat. Sic VALZEMIZVS, tam Suauis quàm Doctus, gloriam & familiæ ſuæ, & ſæculi ſui tam ingenioſo efferens ſtilo, vt gerere ipſe quæ ſcribit, & eiſdem litteris regere videatur. Sic MENTALCVS, diâ mente, origine Regiâ, etiam ſine titulis, quos infra ſe habet, excellit: idem fortiſſimus & prudentiſſimus, totuſque meus: tribus etiam ſyllabis, quarum tribus ſingulæ conſtant litteris, Muſarum numerum complexus, hanc ſibi laudem vindicat, vt Heros & Hercules dici mereatur. Sic VERVLTHA, & origine, & eruditione tam Græcâ, quàm Latinâ Inclytus, Pacis Arbiter, cum plena & Baſilica poteſtate conſtitutus, triplici virtutis commendatione Hiſpanus, Germanus, Belga: quemadmodùm triplici ſyllabarum ſtructurâ compoſitum Anagrammatiſmum habet. Sic STOFRANDVS, antiquæ apud Inſubres Nobilitatis, & ex ea familia, quæ Orbi Chriſtiano Summum Sacrorum Principem aliquando dedit; vir cultu externo modeſtus, ſolida ab animo ornamenta fortunæ capiens, laude dignus, quia nominari, quàm laudari mauult. Sic AMANALCAS, ille negotiorum Bellicorum quaſi Atlas, tam à titulis alienus, vt ad familiaritatem ſimplex amet nomen conferre; dignitatem, qua eminet, modeſtiâ; auctoritatem qua pollet, humanitate commendans. Sic ASOR, diuini planè ingenij, eloquij, conſilij, & ſplendens Belgarum ſidus, incorruptus ſedulusque Summæ Majeſtatis aſſertor & vindex: qui etiam in motu tranquillus, in quiete occupatus; ſemperque ſui ſimilis, ad plenas virtutum laudes, breui & ſimul venanti nomine conuerſis litteris aſcendit. Sic BITHOSCO, magno illuſtris munere, & aliquid Solis habens, Iuſtitiæ ſplendorem vbique inuehit, duodecim ſe Dignitatis ſuæ litteris velut radijs inuoluens, vt omnibus luceat. Sic NICOTHISCVS, vir ad Rempublicam, nec minùs ad Sapientiam natus; qua, velut normâ, & vitam, & mores componit: benignus omnibus, ſeuerus ſibi, Regios ſic adminiſtrans theſauros, vt ipſe Regi tanquam theſaurus ſit; virtuteſque ceu diuitias inferendo, perenne Aerarium faciat. Sic SORELBIVS, è Sacro & Academico Ordine; qui cùm titulos alijs tribuat, in ſe negligit, quia his major, Majores ſuos non iactans, ſed exprimens, generoſum ab indole, tranquillum à ſtudijs animum in gloriam ducit. Sic & alij ex eâdem Orcheſtra, vel ſanguine nobiles, vel virtute celebres, vel famâ inſignes, has nominum imagines læti ac lubentes admiſere; latere iucundum rati, cùm obſcurari nec poſſent, nec viderentur poſſe.

CAPVT IX.

Amicorum & Familiarium Album, qui nomina ſua in Anagrammatiſmum contulere. Pietas Melodarbiana. Arietis laus, qui Græcis Ἀμν, & Latinis Mars. Aries Martis Signum.

§ CCCCLI.

SEd familiares ego pleroſque meos, loco aut lare proximos, gente aut genio Belgas, hac amœnitate complexus ſum; quorum alios genus aut dignitas commendat; alios doctrina aut elegantia; omnes candor, & exacti ad probitatis normam mores. Recenſeri quis volet? habeo certè, paucos è multis, & honôris atque amoris cauſsâ; ſuo quemque nomine, an dicam non ſuo? quia Amicos & familiares, ſuo, non ſuo, notos, & tamen ignotos. Cùm nemlnem nominem, omnes ecce oſtendo; cùm loqui non videar, Nomenclator, & quaſi ex Albo. Quia Litteris tota hæc amœnitas variatur, Litteræ hic quoque ordinem Latinâ ſerie conſtituent, Hi igitur inter alios mei ſunt, & quia ſub Anagrammatiſmo, magis mei. Belgæ pleriqùe, alij tanquam Belgæ.

AMI-

AMICORVM ALIQVOT NOBILIVM, DOCTORVMQVE

ALBVM,

AD PLVRES EXTENDENDVM,

Quorum Nominá, hic tecta, in apertum mox, & cùm Elogijs venient.

AHenus
Ambrynus.
Amyleda.
Anacarpo.
Andrigensius.
Appius.
Arbelaus.
Belaus.
Bidous.
Binyvo.
Carasto.
Caricasius.
Chiusco.
Catonæocritus.
Cibolius.
Cimusco.
Cotenuchbunda.
Damzilaus.
Dancdernius.
Deluvenneda.
Delmo.
Dennerfas.
Denutenergas.
Derinetes.
Dergis.
Deseriarpa.
Diarba.
Dilo.
Dinaptus.
Dinto.
Disurta.
Dwiglotta.
Drvigunnius.
Demnorfus.
Dreno.
Duneltus.
Ebredus.
Effilicbius.
Effulius.
Elborena.
Emarulca.
Emylies.
Erigetus.
Eriscurius.
Erosilaus.
Eserius.
Eubisa.

Eubucyuer.
Eucurcyreta.
Eucyneander.
Eudanaus.
Faqueruca.
Fichalcus.
Focus.
Fronca.
Gassenusa.
Gendassus.
Geneadorus.
Gelbergondius.
Gelporesbius.
Gistanus.
Gnodius.
Gonuchetus.
Grecherbo.
Gumsba.
Hebisca.
Hesynus.
Heneda.
Herugena.
Hielederves.
Hisenius.
Hiuso.
Hyamnus:
Hyrous.
Hyiunus.
Lasca..
Latilaus.
Lerbo.
Lonileus:
Lucenas.
Lyzius.
Mæmlaus.
Maliassus.
Mecyranus.
Melceto.
Melippus.
Mellurus.
Melthon.
Meltor.
Mermirto.
Meropus.
Mesa.
Mesurgo.
Mesurius.

Mnotta.
Moluna.
Mousinius.
Monzina.
Morwvius.
Mychelba.
Mylerpus.
Nalgernus.
Napontus.
Narduses.
Nectarfar.
Nelodonerca.
Nelsiganiltus.
Nesylo.
Nevenunda.
Nibunicio.
Nicander.
Niclesilnus.
Nicontxus.
Nisia.
Nineveldus.
Nouilanus.
Nucaleon.
Nusinno.
Nychio.
Nymetus.
Nyolanus.
O chierca.
Ominerco.
Onerbus.
Oralcus.
Oralnes.
Otorva.
Ovissus.
Patharpius.
Phinus.
Pinotus.

Proteus.
Quiceto.
Reberra.
Reuilaus.
Rhebegenunda.
Ruarca.
Rupelto.
Senermo.
Sennermus.
Sercbo.
Smonanctus.
Somirtus.
Somnosca.
Somo.
Sotas.
Talemnius.
Taristus.
Teffilcbius.
Telbigenander.
Tbarius.
Thenesa.
Thursinastus.
Tiera.
Timmaromus.
Tirous.
Titulla.
Titus Bulerycius.
Tovonander.
Tylbertucius.
Veda.
Vierbus.
Vigaretus.
Vimber.
Virius.
Vrchetus.
Xudelco.
Zapius.

Seorsum Liberos superstites lubet singulari affectu, & sic Anagrammatismo complecti.

PLEIAS
MELODARBIANA.

Tusius.
Fusatus.
Amilmnaxius.
Darenas.

Helessus.
Vbaretus.
Arbunus.

Sed bonum factum. Ex Amicorum hoc Albo vnus expunctus est, homo tam delicatus, vt elegantiam contumeliam putet: tam ingeniosus, vt in Anagrammatismo suo monstrum nobis monstret, & meram quasi chimæram.

Spectatum admissi risum teneatis amici?

Et videtur tamen, quia malignè passim quere-

las depromit, feriò nugari. Prorsùs tanquam Litteræ a. te transpositæ *Arietem* effingant,& furore quodam armatum. Somniat,an delirat? an ludos nobis facit? Innocentissimus hic sanè ingenij lusus est,sine imagine, sine vmbra iniuriæ, aut læsionis. Scire interim licet, Iouem Hammonem Cornibus Arietinis religiosè insignitum, & banc Alexandro Magno,vt filius Iouis crederetur,imaginem Cornifrontis placuisse. Quid? Cornua habere,diuinum est. radij enim sunt, & cælestem quandam dignitatem repræsentant. Sic & Oraculum olim Arietinum erat,cuius Aulus Gellius meminit,lib. III.cap.III.Quid verba facio? redeat ad nomen suum, qui innocenti Anagrammatismo grauis est;& quod accusat,inveniet: inveniet Arietem, quia Martem nomine continet,etiam litibus Martialis. Aries,inquam, Mars est, Græcis Ἄρης, qua Plautus voce vsus, Truculēto: *Sis tu in legione bellator,si vis: at ego in culina Ares.* Latinis autem Aries *Ares* erat. Varronis verba sunt,lib. IV. de Lingua Latina: *Aries, quòd eum dicebant Ares Veteres* Non frustra etiam Martis signū,siue domus in cælo Aries est; cùm bellicosam Dei indolem frontis ferociā exprimat, Tauro iam & fortior,& formosior,quia vellere fulget aureo, & auro ferit. Quinetiam, cui Mars placet,& ante omnia carum est aurum;placebit Martis Aries, qui totus est aureus. Quam etiam hic vim voces Hebraicæ habeant, alijs considerandū relinquo. Sed nihil agimus: exuat Anagrammatismi elegantiam,qui non capit,qui sub homine,vt sic dicam,quàm sub nomine latere manult, & fallere; qui alieno quoq; ingenio se attollit. Tessera nostra candor est,a fuco,& fallacijs,more maiorum,alieni sumus: Honestas est; fraudes,sordes, strophas detestamur: Modestia est,fastum, & ambitionem Lare, & magis pectore secludimus. Abeant vitia; amicitia inter bonos est: veniant Virtutes, Scientiæ, Elegantiæ; firmam, & iucundam amicitiam facient. Gaudēt, qui sic iuncti sunt, ἀναγραμματίζεσθαι: inuolui nomine, quod è suo quisque nomine capit, nunquam alius, quamuis esse videatur; semper idem quamuis plures formas assumat.

CAPVT X.

De multiformi Anagrammatismi Varietate, pro numero & natura Litterarum. Harum diuisio, & obseruatio.

☞ CCCCLII.

Has nunc prosequi lubet, totamque Anagrammatismi fertilitatem ad *Numerum*, & *Modum* vocare, vt quadam velut arte includā. Scire igitur solerti licebit compendio, *Quot in vno nomine Nomina sint, & quam Varietatem admittant singula, parua magnam, magna immensam.*

Et Varietas quidem à monade ad multitudinem consurgens, incremento suo nūmerum ac rationem Litterarum sequitur, è quibus nomen vnumquodque compositum, ac formatum est; vel Singulis, vel Binis, vel Pluribus. Vnius Litteræ, quæ & Syllabam, & vocabulum potest facere, vna positio est, nulla tractatio siue transpositio: quia enim vna vnum simplicemque situm tenet, Vocalis sit necessum est, vna ex quinque A, E, I, O, V. Duarum, duæ positiones sunt, vna transpositio, atque hæ duæ (sed extra diphtongum) vel vocales sunt, & fit Dissyllabum, vel vocalis & consonans, & manet Monosyllabum. Vna, inquam, duarum litterarum transpositio est: quia enim duæ sunt, prima, vt à suo abeat, non potest, nisi secundæ locum occupare: vt VT, in Vt, & TV, vbi Coniunctio in Pronomen desinit. Item IO Inachi filia, à Ioue in iuuencam mutata, & OI dolentis particula, quasi metamorphosin suam deformata puella Anagrammatismo suspiret. Trium litterarum tergemina transpositio est. Prima enim situm secundæ & tertiæ capit; secunda, tertiæ & primæ; tertia, primæ & secundæ: vt MVS, quo nomine seruulus Epicuri fuit, in MSV, VSM, VMS, SMV, SVM. Deinceps maiori incremento surgit coniugatio, ordine hic nobis exprimenda, partim verbis, partim notis. Vt enim Binæ litteræ binas dant positiones, Ternæ bis ternas: ita

Quaternæ, vicenas quaternas 24.
Quinæ, centenas vicenas, 120.
Senæ, septingentas vicenas, 720.
Septenæ, quinquies millenas quadragenas, 5040.
Octonæ, quadragies millenas, trecentas vicenas, 40320.
Nouenæ, trecenties sexagies bis millenas octingentas, octogenas, 362880.
Denæ, trigesies sexies centenas millenas, vicies octies mille octingētas, 3628800.
Vndenæ, trecenties nonagies nouies centenas millenas, decies sexies mille octingentas, 39916800.
Duodenæ, quater millies septingenties nonagies centenas millenas, mille sexcentas, 479001600.

CAPVT XI.

Ratio ac regula, qua tota Anagrammatismi Varietas ad numerum veniat. Contortuplicata nomina.

☞ CCCCLIII.

HAec Varietas Anagrammatismi est, & extendi potest: Ratio à numero Litterarum, quæ suo in se ductu multiplicantur, & has regulas habent.

Si vna erit Littera, & nomen vnius fortassis Litteræ, ad numerum non veniet: semel enim sumpta in se redit, & vna est, non aliam ob caussam, quàm quia vna.

Si Duæ, in 1. ducendæ sunt, & erunt 2. Semel enim duæ sunt duæ, & hæc tota hic varietas est.

Si Tres, in 2, & erunt 6.
Si Quatuor, in 6, & erunt 24.
Si Quinque, in 24, & erunt 120.
Si Sex, in 120. & erunt 720.
Si Septem, in 720. erunt 5040.
Si Octo, in 5040, & erunt 40320.
Si Nouem, in 40320. & erunt 362880.
Si Decem, in 362880, & erunt 3628800.
Si Vndecim, in 3628800, & erunt 9916800.
Si Duodecim, in 39916800, & erũt 479001600

Quod dico, facio; & multiplicationis ductus gradatim in numeros quemque suos scansiles ostendo.

1— 1
2— 2
6— 3
24— 4
120— 5
720— 6
5040— 7
40320— 8
362800— 9
3628800—10
39916800—11
479001600—12

Licebit verò hoc ordine ac methodo progredi, si grandiora nomina sint: quemadmodum esse possunt, præsertim ficta, & quæ in scena ludunt. Illa Plautina, Persâ Act. IV. Sc. VII. verè longa & *contortuplicata* sunt; sed ingenium dispungentis occupent. Etenim si fraudulentum vis hominem, ecce *Techniloquides*, & *Nugidololoquides*: si superbum, *Vaniloquidorus*: si auarum, *Nummorum-expalponides*, *Argenti-exterebronides*, *Quod semelarripides nunquampostearipides*. In quo vltimo triginta nouem elementa sunt: & possis minori iam operâ in omnes formas suas Alphabetum diducere, verba omnia quotquot XXIV. apud Græcos & nostrates litteris confici queant, numerare. Quantum opus! summam pono, tu pronuncia.

620448401733239439360000.

CAPVT XII.

Modus ac Methodus, qua omnes formæ quotquot numeratæ iam sunt, constituantur. Exemplum in digrammato & trigrammato.

☞ CCCCLIV.

SAtis de Numero, & Ratione Numeri: Modus ac Methodus, qua formæ omnes habeantur, quamuis labore constet, ingenio tamen absoluitur, & quibusdam velut præceptis, quæ subiungo.

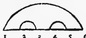
Quot Litteræ, tot ordines constituendi sunt, tanquàm è singulis noua vocabula descendant. singulæ etiam in principijs toties locandæ, quoties reliquæ, quæ vocabulum absoluunt, situm variant. Redeat IO, & exemplum Dissyllabum faciat, vna iuuenca geminâ Litterarum specie. Hic vel I præponitur, & erit IO; vel O, & erit OI: sed quia O, post I, in IO vna est, non potest ex IO, nisi OI efformari.

I O.
IO. OI.

A duabus ad tres venio Litteras, vnâ tamen syllabâ comprehensas. DIS esto, quem Plutonem appellant. Singulæ hic Litteræ bis mutantur: quia enim post primam D. duæ sunt, I, S, gemina collocatio est. Ergò bis D, quia secundo & tertio loco scribi potest: bis I, quia tertio & primo: bis S, quia primo & secundo: ergò post D. potest esse IS, vel SI; post I verò SD, vel DS; post S denique DI, vel ID. Si dicere hæc satis non est, ostendo.

D.	I.	S.
1. DIS.	3. ISD.	5. SDI.
2. DSI.	4. IDS.	6. SID.

Quemadmodum verò (quod animaduersione dignum est) ex vna hic constructione senæ sunt: ita conuersionis necessitate ternæ retrogadæ: vltima primæ, quincta quartæ, tertia secundæ: nec sine ordinis elegantia, quam lineæ ostenduot.

CAPVT XIII.

Exemplum in Tetragrammato. In tota Anagrammatismi Varietate partem Litterarum dimidiam retrorsus ire.

CCCCLV.

AVgendus est numerus: & quidni ROMA, hic nobis verè quadrata, conuertatur? Vere Amor ac delicium Orbis, vt elogium ex ipso Anagrammatismo exsurgit. Sed Maro accedit, vt quo potissimum ingenij iubare clara sit, nomine suo ostendat. Viginti igitur quatuor diuersæ è quatuor Litteris formæ sunt, quot apud Græcos orationis elementa. R. sexies principiũ occupat, quia O, M, A, quæ sequuntur, sexies singulæ situm variant: ternario autem numero hanc inesse necessitatem, priori iam exemplo ostendi. Nascuntur igitur post R, OMA, OAM, MAO, MOA, AOM, AMO, suo quidem ordine, & in circulum vocabuli Litteris reductis. Sic post O, MAR, MRA, ARM, AMR, RMA, RAM: post M, ARO, AOR, ROA, RAO, OAR, ORA: post A, ROM, RMO, OMR, ORM, MRO, MOR. Laterculum adiungo.

R O M A.

1 *Roma.*	7 *Omar.*	13 *Maro.*	19 *Arom.*
2 *Roam.*	8 *Omra.*	14 *Maor.*	20 *Armo.*
3 *Rmao.*	9 *Oarm.*	15 *Mroa.*	21 *Aomr.*
4 *Rmoa.*	10 *Oamr.*	16 *Mrao.*	22 *Aorm.*
5 *Raom.*	11 *Orma.*	17 *Moar.*	23 *Amro.*
6 *Ramo.*	12 *Oram.*	18 *Mora.*	24 *Amor.*

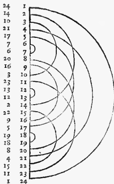
Hic etiam, vt viginti quatuor tractationes sunt: ita duodecim retrogradæ: vltima primæ, vigesimatertia vndecimæ, vigesimasecunda decimæ quinctæ, vigesimaprima quartæ, vigesima octauæ decimanonæ decimæoctauæ, decima septima quinctæ, decimasexta nonæ, decimaquarta secundæ, decimatertia duodecimæ, decima tertiæ, septima sextæ.

Vt ROMA, sic ROSA est, eodem numero Litterarum, ordine, modo, si M in S commutetur. Romam Rosam voca, Reginam florum, vt Vrbium habebis.

Ordinis huius ἀκολουθίαν, partim numeris, partim lineis in numeros redactis, tabella exprimit.

ANAGRAMMATISMI

Quatuor Litteris retrogradi, partim numeris, partim lineis coniugati:

CAPVT XIV.

Exemplum in Pentagrammato. Non ex omni Litterarum coagmentatione syllabam creari. Vbi de natura Consonantium.

CCCCLVI.

AD quinas iam Litteras exemplum profero, & à Platone sumo, bono omine, bono nomine: quippe qui & numeris philosophatus est, & de Nominum ratione in Cratylo scripsit; bis Plato, cùm Aristocles appellaretur; maior nomine, & alter tantus litteris, quia imminutus. Nimirum hic quoque Hesiodi illud locum habet, πλέον ἥμισυ παντός: *Dimidium plus toto*: illis occinendum, qui diuites & auari sunt; indigni opibus suis, imò non suis; quia aut malè, aut non vtuntur. Vbi honestas igitur? vbi probitas, candor, fides? Post nummos hæc omnia, & lucro virtus seruit. Rectè Naso:

Cura quid expediat prior est, quàm quid sit honestum;
Et cum fortuna statque caditque fides.

Licètne addere? sed Satyrici Venusini ore:

Tan-

Tantalus à labris sitiens fugientia captat
Flumina quid rides? mutato nomine de te
Fabula narratur. Congestis vndique saccis
Indormis inhians, & tanquam parcere sacris
Cogeris, aut pictis tantùm gaudere tabellis.

Sed ad Platonem redeo, quinque litteris, duabus autem syllabis tot continentem traiectiones nominis, quot annis olim Mensis Magnus Aegyptiacus (de quo in Bissexto meo) cōputabatur. Mirari incipe: centum viginti in vna forma formæ explicatæ sunt: eo modo, ingenio, arte, quibus iam dixi, & docui in compendium laborem conuerti. Quia enim quinque litteræ sunt, quinque ordines vocabulorum constituuntur: & quia post primam quamque quatuor reliquæ sunt, viginti quatuor vocabula ordines singuli recipiunt: quatuor enim Litteræ vigesies quater variantur.

	P		L		A		T		O
1	*Plato.*	25	*Latop.*	49	*Atopl.*	73	*Topla.*	97	*Oplat.*
2	*Plaot.*	26	*Latpo.*	50	*Atolp.*	74	*Topal.*	98	*Oplta.*
3	*Pltoa.*	27	*Laopt.*	51	*Atplo.*	75	*Tolap.*	99	*Opatl.*
4	*Pltao.*	28	*Laotp.*	52	*Atpol.*	76	*Tolpa.*	100	*Opalt.*
5	*Ploat.*	29	*Lapto.*	53	*Atlpo.*	77	*Toapl.*	101	*Optla.*
6	*Plota.*	30	*Lapot.*	54	*Atlop.*	78	*Toalp.*	102	*Optal.*
7	*Patol.*	31	*Ltopa.*	55	*Aoplt.*	79	*Tplao.*	103	*Olatp.*
8	*Patlo.*	32	*Ltoap.*	56	*Aoptl*	80	*Tploa.*	104	*Olapt.*
9	*Paolt.*	33	*Ltpao.*	57	*Aoltp.*	81	*Tpoal.*	105	*Oltpa.*
10	*Paotl.*	34	*Ltpoa.*	58	*Aolpt.*	82	*Tpalo.*	106	*Oltap.*
11	*Palto.*	35	*Ltaop.*	59	*Aotpl.*	83	*Tpola.*	107	*Olpat.*
12	*Palot.*	36	*Ltapo.*	60	*Aotlp.*	84	*Tpoal.*	108	*Olpta.*
13	*Ptola.*	37	*Lopat.*	61	*Aplto.*	85	*Tlaop.*	109	*Oatpl.*
14	*Ptoal.*	38	*Lopta.*	62	*Aplot.*	86	*Tlapo.*	110	*Oatlp.*
15	*Ptlao.*	39	*Loatp.*	63	*Aptol.*	87	*Tlopa.*	111	*Oaplt.*
16	*Ptloa.*	40	*Loapt.*	64	*Aptlo.*	88	*Tloap.*	112	*Oaptl.*
17	*Ptaol.*	41	*Lotpa.*	65	*Apolt.*	89	*Tlpao.*	113	*Oaltp.*
18	*Ptalo.*	42	*Lotap.*	66	*Apotl.*	90	*Tlpoa.*	114	*Oalpt.*
19	*Polat.*	43	*Lpato.*	67	*Altop.*	91	*Taopl.*	115	*Otpla.*
20	*Polta.*	44	*Lpaot.*	68	*Altpo.*	92	*Taolp.*	116	*Otpal.*
21	*Poatl.*	45	*Lptoa.*	69	*Alopt.*	93	*Taplo.*	117	*Otlap.*
22	*Poalt.*	46	*Lptao.*	70	*Alotp.*	94	*Tapol.*	118	*Otlpa.*
23	*Potla.*	57	*Lpoat.*	71	*Alpto.*	95	*Talop.*	119	*Otapl.*
24	*Potal.*	48	*Lpota.*	72	*Alpot.*	96	*Talpo.*	120	*Otalp.*

In primo ordine, post litteram P, sexies L, reperitur, sexies A, sexies T, sexies O. Duæ deinde reliquæ litteræ suâ sequelâ, TO, OT, OA, AO, AT, TA, & sic in reliquis. In secundo ordine post L, sexies A, sexies T, sexies O, sexies P. Post A, verò bis T, bis O, bis P. Et ita deinceps.

In varia hac etiam vicissitudine litterarum syllabæ alibi syllabæ non sunt, molestæ ori, difficiles pronunciatu: litteræ sunt, & manent litteræ, nullam in vocem, quia singulariæ, aut certè hiulcam admodum coëuntes. Caussa à Consonantium concursu, & collisione, præsertim quando Liquidæ L, M, N, R, Mutas præcedunt, & ipsæ planè mutæ fiunt. M, hìc etiam peculiari est indole: nam cùm sorores Litteræ L, N, R, sequi Mutas possint, non præire; hæc neque præit, neque sequitur, nisi post T, vt *Tmesis, Tmolus*, quemadmodum in semiuocalibus, non nisi post S, vt *Smaragdus*, *Smegma*. Cùm etiam Liquida Liquidæ coniunctionem respuat, hæc vna cum vicina N, coalescit, vt *Mna*, *Mnemosynon*. Ipsa etiam vocabula, quamuis vocabula sint, ac pronunciari possint; significatione tamen plerumque (vt monui) velut animâ destituuntur. Corpora duntaxat, nisi & interdum monstra malis appellare. Sed hi abortus, vt sic dicam, Litterarum sunt, tanquàm ipsa vitium fertilitas adferat, & mixturâ peccet. Formæ retrogradæ numeri dimidium occupant, quas annotare, operæ & amœnitatis pretium sit: qui volet, lineis quoque exprimet, curiosam admodum velut harmoniam inuenturus.

Hìc nunc sunt ANAGRAMMATISMI, quinque Litteris Retrogradi, Numeris signati.

1 120

1	120	31	66	61	118	91	47
2	78	32	10	62	76	92	5
3	60	33	112	63	41	93	107
4	110	34	56	64	105	94	37
5	92	35	21	65	87	95	19
6	50	36	99	66	31	96	97
7	42	37	94	67	23	97	96
8	106	38	52	68	101	98	53
9	88	39	17	69	83	99	36
10	32	40	81	70	13	100	86
11	117	41	63	71	115	101	68
12	75	42	7	72	73	102	26
13	70	43	119	73	72	103	18
14	28	44	77	74	30	104	82
15	113	45	59	75	12	105	64
16	57	46	109	76	62	106	8
17	39	47	91	77	44	107	93
18	103	48	49	78	2	108	51
19	95	49	48	79	114	109	46
20	54	50	6	80	58	110	4
21	35	51	108	81	40	111	89
22	85	52	38	82	104	112	33
23	67	53	98	83	69	113	15
24	25	54	20	84	27	114	79
25	24	55	90	85	22	115	71
26	102	56	34	86	100	116	29
27	84	57	16	87	65	117	11
28	14	58	80	88	9	118	61
29	111	59	45	89	111	119	43
30	74	60	3	90	59	120	1

CAPVT XV.

Ratio Litterarum ad Syllabas, item ad Dictiones translata. Proteus, In Militia, Conuiuio, Ambulatione Anagrammatismum esse; Vsu, & lusu probari.

CCCCLVII.

HIc igitur Anagrammatismus est, Numero suo fœcundus, Modo varius, Arte & Labore tractandus. Si quæ de Litteris dixi, ad Syllabas, imò ad Dictiones transferre libeat, noua in compendio amœnitas erit.

Et Syllabæ quidem, vel singulæ sunt, & nulla mutatio est: vel binæ, & binas habent: vel ternæ, & bis ternas: vel quaternæ, & vicenas quaternas: vel quinæ, & centum vicenas: vel senæ, & septingentas vicenas: & sic deinceps. Quid tamen est? Si quis aut Artem longam, aut laborem morosum existimet, ingenio, atque etiam fortunâ vtatur. Ante omnia expensis Litteris, vltima vtique syllaba constituenda est: vt molli, & vel Latinâ, vel Græcâ terminatione venustatem assumat: ita enim in suam reliquę formam faciliùs venient, vel non inuitę ducentur.

Dictiones carmen, & um pręcipuè versum respiciunt, quem Proteum appellamus. Quoties hic autem verti possit, satis in Thaumatis nostris, cùm & Pietatem amœnam faceremus; explicatum. Sed ne in solis vel Litteris, vel Syllabis, vel dictionibus ingenium detineam, etiam in Conuiuio, etiam in Militia, etiam in quotidiana Ambulatione Anagrammatismum esse libens ostendo. Et in Militia quidem nonne ordines sunt? in singulis Bini, Terni, Quaterni, Quini, Seni, aut plures eunt: qui omnes ratione numeri locum mutent, & aliam aliamque exhibeant constitutionem. Si Bini, duæ formæ erunt. Qui enim dexter, fieri sinister potest: contra, qui sinister, fieri dexter. Si Terni, sexies inter se variare locum poterunt. Si Quaterni, vigesies quater. Si Quini, centies vigesies: quemadmodum de Litteris dictum. Eadem Conuiuij ratio, vbi vario numero, sed vel Gratiarum, vt Varro docet, vel Musarum, vel intermedio, perbellè sedetur: si plures Sympotæ sint, ac toties singuli bibant, quoties mutare ordinem queant; tota vindemia satis non sit. In Ambulatione, quæ reciproca spatia itu redituque conficit, partim mutatione loci, partim solâ conuersione vices sunt, partim vtráque. Duorum facilis ratio. Redire nequeunt, nisi conuertantur. Hoc modo, qui dexter, sinistri locum capit, qui sinister, dextri. Sed mutatione loci dexter semper dexter erit, & sinister sinister, quia sinistrorsum se vterq; flectet. Ternarius hic numerus senas omnino tropas, atque vicissitudines habet, quemadmodum more suo Hispani hodie, & eleganter ambulant. Singuli igitur, sed distinctis spatijs, nunc medium subeunt locum, nunc dextrum, nunc sinistrum. Qui dexter est, fit medius; qui medius, sinister, sinister autem solâ conuersione dexter. Item, dexter & medius sinistrorsum circumaguntur; sinister dextrorsum. Dici solet in rebus perplexis, ac dubijs. *Quò me vertam nescio*. Respondeat, non sine ioco Comicus:

Si Deos salutas, dextrouorsùm censeo.

Atque talis in Sacris motus, talis solennitas, tanquàm cælum homines sequantur. Sed in Ambulatione ista aliquid sacri esse, & aliquid simul profani, varietas ostendit: maior futura, si personarum augeatur numerus, & suum loca ordinem, suumque conuersio obtineant. Ne sine figura verba sint, senariam mutationem signis repræsento, tribus litteris totidem personas.

A	A	C	C	B	B
B	C	A	B	C	A
C	B	B	A	A	C

A, B, C, primus itus est, A, C, B, reditus: C, A. B, se-

B, secundus itus, C, B, A, reditus: B, C, A, tertius itus, B. A. C, reditus. Sed manum de tabula: dixi, quæ huius, & hactenus non tractari, quod sciam, argumenti sunt, & quæ ad Anagrammatismum Nominum Propriorum propriè fatiunt; amœna, si lusum æstimaueris; seria, si vsum. Quid é amœnus egomet fui, vt Amicos & familiares aliquot meos nominarem, serius, vt tegerem. Hi ipsi, quia Amici, nominari pulchrum censuere; tutum abscondi.

MVSA III. VTENS.

CCCCLVIII.

QVO modo formentur Anagrammata, Prima & Secunda Musa docent: ergo ex contemplatione progredia.mur ad praxim, videamusque nonnullas ingeniosas, & doctas vocum Metamorphoses, quas Viri Eruditi fecerunt.

In ordine nullam legem obseruo: sed quæ priùs ad meas venerunt manus, sunt priùs posita: omnes Viri docti meo iudicio sunt primi, nullus vltimus: nec volo alicuius gloriæ & meritis ex hoc capite præiudicari.

CCCCLIX.

HONORET etiam librum hunc P. Bohuslai Aloysii Balbini S.I. ingenium pium & eruditum: nam inter alia, Diuæ Vvartensis miracula & prodigia calamo eloquenti descripsit, & tot exornauit conceptibus, vt Concionatores, Rhetores, & Poëtæ multa inueniant, quibus suas possint speculationes exornare.

Meritò Vir optimus suum stylum dedicauit Deiparæ: quoniam, vt ait D.Bernardus serm.3. super *Salue Regina*. *De Mariâ, & ob Mariam, & propter Mariam omnis Scriptura facta est: propter hanc totus mundus factus est: & hæc gratiâ Dei plena est. & per hanc homo redemptus est: Verbum Dei caro factum est: Deus humilis & Homo sublimis*. Et vt D.Bonauentura in Speculo B. Virginis cap.8. *Ipsa* (Maria) *Dei mater est, qua maiorem Deus facere non posset. Maiorem Mundum facere posset Deus: maius Cœlum facere posset Deus: maiorem Matrem quàm Matrem Dei, facere non posset Deus*. Hæc duo testimonia præmiserat, subiungitque.

MAGNÆ DEI MATRI.

a *Thesauro Trinitatis*,
b *Altari Animato*,
c *Prodigio Cœlesti*, &
d *Sacratissimo Spectaculo*,
e *Fundatrici Ecclesiæ*,
f *Reparatrici generis Humani*,
g *Paradiso secundi Adami*,
h *Epitomæ excellentiarum Dei*,
i *Officinæ miraculorum*,
k *Primogenitæ Redemptionis*,
l *Centro Terræ*,
m *Collo Ecclesiæ*,
n *Throno Dei*.

MARIAE;

Per quam post DEVM totus viuit Orbis terrarum.

GRAMMATISMA.

a Origenes ap. Causs. in Aula S.T.l. l.3. sect.15. *b* Methodius ap.eundem. *c* S.Ignatius Antioch. epist.ad D.Ioan. *d* Idem ibidem. *e* S.Cyrill.ap. Causs. *f* S Fulgent. ibid. *g* S. Proclus hom.de Natiuit. Chr. *h* Andr.Cretens. ap.Caussin.l.cit. *i* S.Ioan.Damasc. Orat.de Natiuit. *k* S.Bernardin. Senen. Tomo 2. Concil.51. artic.3. cap.4. *l* S.Bernardus serm.2. in Pentecoste. *m* Spinellus in Throno B.V.C.14. num.17. *n* Id.ibidem.

IPSI SOLI

hunc de Vvartensibus miraculis Librum offerebat,

Et hoc Anagramma laboris maximi Voto suscepto Faciebat.

P. Bohuslaus Balbinus è Societate IESV.

PROGRAMMA

ET ORATIO ECCLESIÆ.

Sodalis loquitur.

Salue Regina, Mater misericordiæ, vita, dulcedo, & spes nostra salue! ad te clamamus exules Filij Euæ; ad te suspiramus gementes & flentes in hac lacrymarum valle. Eia ergo aduocata nostra illos tuos misericordes oculos ad nos conuerte. Et IESVM benedictum fructum ventris tui nobis post hoc exilium ostende. O clemens, O pia, O dulcis Virgo Maria.

ANAGRAMMA PERFECTVM,
Et Responsio Beatissimæ Virginis,

Iisdem omnino litteris, nullâ desideratâ, nullâ superfluâ *Beatissima Virgo consolatur Sodalem* Salue *recitantem:*

ME SALVERE CVPIS? VENIO
TVA VIRGO, SODALIS.
SIC TE CLAVDO SINV, MATER;
LAC ACCIPE NOSTRVM!
VBERE CÆLESTES DESTILLO
MELLIS HONORES,
ET TERGO LACRYMAS, ET VVLTVM AMPLECTOR AMATVM
ARBOR ERO VITÆ, SPES SI IN ME
FIXA RECLINET.
FIDE DEO: IVVAT INGENVOS
MEA CVRA SODALES,
DEIN VVLTV OSTENSO, MEA MAXIMA GLORIA CHRISTVS,
TE FESTVM (ô IOCVNDA DIES!)
IN SIDERA CONDET.

Sunt tam in Oratione quàm Responsione nec pauciores, nec plures Litteræ:

A	æ	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	r	s	t	u	x	y
24	2	2	14	11	36	3	4	2	25	16	15	13	21	4	17	27	20	2	1	

Hoc P. Balbinus ingenioso Anagrammate Libri initium ornauit: & vt finis conionaret initio, hoc illum clausit.

PROGRAMMA.

AVe MARIA, gratiâ plena, Dominus tecum: benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui IESVS: Sancta Maria Mater Dei, ora pro nobis peccatoribus, nunc & in horâ mortis nostræ. Amen.

Responsio Beatissimæ Virginis ad Sodalem hoc Aue recitantem, eisdem omninò litteris, nullâ desideratâ, nullâ in aliam litterâ mutatâ.

Inuitatur à Beatissima Virgine Sodalis ad amorem Virgineum.

Chare Sodalis ama! ut non te peccata morentur:
Ingredere sinum: tuus est: clauderis in isto:
Totus ibi Matrem bibe, sæpius vbera prensa;
Nam tibi nectar erunt: cordi fauus: omnia vincit,
Vincet Amor.

Sunt tam in salutatione seu Oratione, quàm in Responsione, seu Carmine, litteræ nec pauciores nec plures.

A	æ	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	r	s	t	u
16	1	5	8	4	16	1	1	1	17	2	8	13	8	3	13	12	15	14

Cognoui P. Balbinum in Bohemiâ, virum ob pietatem doctrinamque Populo & Principibus charum: vt vidi, cœpi venerari & amare; quod omnes faciunt, qui illi semel loquuti. Scio alia adidisse ingeniosa Anagrammata; sed quia illa nondum habere potui, multo splendore carebunt

.ebunt iitæ paginæ. Addentur, si librum recu- dit contingat.

CCCCLX.

EST Eminentissimus Rospigliosius, Princeps omni litterarum genere exornatissimus: Scientiarum Promotor, & omnium Ingeniorum Mecœnas. Habet in aulâ suâ Viros dignissimos, quos Fama celebrat: vt inter cæteros Paginam hanc nobilitat D. Ioannes Baptista Agnensis, mihi in Mariâ Charissimus, nunquam oculatior, quàm cùm cœcus. Ingenium consecrauit Deiparæ, & multa ingeniosè & deuotè scripsit, quæ merentur applausum. Anagrammata exhibeo, vt meum Lectorem in Metametricis instituam, & in ipso aduersum Angelorum Reginam deuotionem intendam.

PSALTERIVM

ANAGRAMMATICVM

MARIANVM IMMACVLATVM,

Seu

Centum-quinquaginta Anagrammata prorsus pura pro Mariâ Deiparâ, Immaculatè concepta, ex his Salutationis Angelicæ verbis eruta.

AVE MARIA, GRATIA PLENA, DOMINVS TECVM.

Auctore IO. BAPTISTA AGNENSI, Cymeo, Caluensi.

Eminentissimi Principis S.R.E. Card.

IVLII ROSPIGLIOSI

Aulico, à multis mensibus omninò cæco.

Declaratorius Auctoris erga Diuam affectus.

AVE, MARIA, GRATIA PLENA, DOMINVS TECVM! En interno mentis lumine dedi cor meum in similitudinem picturæ, quam in bono tuo lumine colloco, Lampas indeficiens. Ecce triginta & vnum Angelici huius acroamatis, veluti Mensis tui totidem dierum numero distincti, characterem, seu literas, tanquam totidem Stellas Ordine vario choreas agentes, ac Immaculatæ tuæ gloriæ ancillantes, & amabili concursatione alia ex aliis elogia Tibi texentes Tibi Sisto, illuminatrix *MARIA. Accipe hæc sidera noctis meæ. Ita mihi longa hæc oculorum* nox *erit* illuminatio in deliciis meis, *dum tu eris* oculus cæco *tuo: nam ad laudes tuas, vt vides*, cæci vident. *Te feram in oculis cordis amore non cæco, dum per Te*, gratia plena, *hic luce gratiæ, olim lumine* gloriæ *fim videns. Hoc est, Domina, quod 150. hisce anagrammatibus, veluti totidem psalmis tuis, tibi canunt, quam* defecerunt oculi mei dicentes, Domina, quando consolaberis me? *Ecce* lumen oculorum meorum ipsum non est mecum: *Sed tecum est, dum est* Dominus tecum; Dominus illuminatio mea, & salus mea. *Hoc est quod cæcus clamo secus* viam: *Domina*, vt videam *Filium tuum* in patria: *& tunc lumen oculorum meorum erit mecum*.

CAno Reginam Iure tutam è *lapsu* Adami
Reginam *videtis* à nota maculæ puram?
Do Reginam puram, & sine macula auita.
Reginam (at næuo puram) læti dicamus.
Io Regina, pura, munda, & Immaculata es.
Io, Regina amara: dic tu: En almè Pura sum.
Pura animata sum à Rege mei dulci nato.
Pura Vnica ego sum, Mater alma Dei nati
Caro mea pura à malis, Dei natum genuit.
Ego superna, Immaculata Diuina Mater.
Templum Dei sum, Arca ignara notæ Aui.
Regia Munda, & Palatium emicans auro.
Ego aurum nitens, Immaculata Deipara.
Pia, Munda, Iusta, Alma Creatorem genui.
Ego mitis, Pura, Immaculata, veneranda
Margarita cæli sum; niuea aptè munda.
Sat pura è malo Adami Increatum genui.
Vna semper Immaculata, Virgo Dei nata.
Deipara augustè Immaculata nominer.
Arca pura Nati Dei, eum tegam almo sinu.
Aula sum tota munda, ac Regina Empyrei,
En Virgo, en Deipara sum, at Immaculata.
Clarè Purà, ideò Amantis Amatum genui.
Ego Eua, armis Paracleti munita munda.
Ego amans, mirè pura, Dei Natum lactaui.
Casta Mater, pura Diua Anguem elimino.
Longè caput Iræ à summa Diuinæ Matre.
Procul anguis à me, vna Mater Dei amati.
Ruat Anguis amarè, immane caput elido.
Sum Mater vnigeniti à Deo pura, ac alma.
Tota sine macula Adam, purè germinaui.
Pergam inuiolata, ac Munda Mater Iesu.
Viuam Deo Integra, Immaculata parens.
Perijt Anguis coram Eua munda, & alma.
Deipara inuenta sum, ergo Immaculata.
Si pariat vna Deum, en ergo Immaculata.
Pura, & digna Mater; summa cæli Ianua.
Digna Mater Iesu, & pura à macula omni.
Sola purè, ac mirè munda animata viget.
En Paradisum, at ignotum itæ maculæ.
Eua, vti Parens, Adami ignoret maculam
Eua secunda malum ignorat primæ? ita
Virgo nè semper munda à macula? ità, ità.
Vna est Deipara Virgo: en Immaculatam.
Vna est Immaculata Virgo: En Deiparam.

 Ea

Ea pura à malo mira genuit sanctum Dei.
En Regia tota lucida, anima summè pura.
En Mater amata, Diua pura, signum C.
Mundi mali vigeat super omnia creat.
Purè amata, & mundè à macula originis.

Regina summè Diua, purè intacta à malo.
Dei summa Imago, clara, & pura inuenta.
En Virgo nata Diua, semper Immaculata.
Regia Nata cuadens luctum amari pomi.
Almi Dei Virgo ante casum præmunita.
En Virgo pariet Deum, sana, Immaculata.
Niuea Mater Iesu, culpam ignorat Adam.
Virgo est, ac præmunita ès Adæ malum.
Ista Virgo almè, purè, ac mundè animata.
Tanta Virgo merè Immunis à culpa Adæ.
Deipara Magna venit, morsu mali vacet.
Ea sanè tota pura, miraculum Magni Dei.
Iram, maculamuè Adæ penitus ignorat.
Purior Angelis, Deum, vnicè amata, amat.
Regina nitè tuta à lapsu communi Adæ.
En pura Domus aurea micat almè ignita.
Virgo veneranda, ipsamet Immaculata.
Ista Eua Regina, mundo almè pura micat.
Maturè nego in Deipara iusta maculam.
Lapsum, ac reatum Adami Niuea ignoret.
Iure negamus maculam in tota Deipara.
En pura Dei amans, & Immaculata Virgo.
Amici, en pura genuit Adam Saluatorem.
Ergo sine macula auita: nam Deum parit.
O sanè claram, & puram Dei viui Gnatam.
O Diuam purè genitam sine atra macula.
O Diuam ingenti macula præseruatam.
Age munda, I pura, tota mirè sine macula.
Age Numen paris, ò diua ter Immaculata.
Age Idea sane clara omnium puritatum.
Purè Immaculata es, nam Virgo *Dei* nata.
Vna paries Dei natum, ergo Immaculata.
I, age pura à sorde, & munita in maculam.
Munda à macula, i Iesum parito, & regna,
En Ciuitas alma, purè munda Regi amato.
Munda venis, Virgo amata, prima Electa.
Ingenua, prouida, Mater Immaculata es.
Gaude Eua, spinâ malorum mirè intacta.
Vale pacis Mater, Virgo mundè animata.
En Deipara; ergo tuta, Immunis à macula,
Eua, mundi Regina, almè micas tota pura
Eia Pura, mundi Regem amato sine lacta.
Tu, ô Alma, specie tua mira, i, regna munda,
I, Regum Patrona: en Diua Immaculata es.
Iam munda es à culpa Virgo intemerata.
Vna *Deo* Immaculata es, Mater puri Agni.
Eia ergo pura, munda Immaculata nites.
I Virgo sanè munda, apertè Immaculata.
Eua te dignam iuro sine macula partam.
Pura à macula, esto etiam mundi Regina.

TV Regina pia, summa, & munda Cœli Aia.
I Virgo almè amata, pura, munda nitesce.
Sanè digna, meritoue pura Immaculata.
Verum Dei Agnum, intacta à malo paries.
Agè purè animata, mire cumulata donis.
O Regina summè nitida, & pura à macula.
Cæli merè gaudium, Nata Pura Amantis
Virgo planè munda, ac Mater Iesu amati.
Eia Pura, munda, Tu magni electa amoris
Virgo antea Immaculata; en paris Deum
En vacas multâ pomi, Regina diua Mater.
Mater Virgo pia, iam vale sanctè munda.
Eua Regina, summo amanti Pura dilecta.
O vera Immaculata, Dei Gnatum patiens.
Tu parens veri Dei, O magna Immaculata.
Adam, & Euam in macula purè ignorasti.
I alma, intacta, Eua Virgo semper munda.
I ergo pura, I sanè munda, & Immaculata.
Euge mali nescia, pura, munda, mira tota.
Euge pura miræ lucis, animata munda.
Age Patrona mundi, Iure Immaculata es.
En tu Immaculata es, nam Virgo Deipara.
Eua fecunda, pura Mater Agni Immolati.
Magna Deipara vnicè tuta è morsu mali.
Tu Iure Immaculata, ò magna Deiparens.
Tu munda seruata à nece mali diri pomi.
Tu Regia purè munda, anima amicta Sole.
Eia munda parens, & Immaculata Virgo.
Tu è summo data Pura à nece amari ligni.
Tu vera primogenita sine macula Adam.
Tu ergo Immaculata; nam Deipara venis.
Tu Regia, munda animata, Cœlum aperis.
Tu, Alma (duce Amoris igne) purè animata.
Primatum tenes, ò Diua ignara maculæ.
Tu paries Virgo, Mundè, ac almè animata,
Virgo semper munda, intacta à væ mali.
Virgo à macula Adæ patenter immunis.
Tu pura, munda è malo, facitue agni Mater.
Sana, & mira, en procul à te Iugum Adami.
Angelorum Diua, & purè animata micas.
Eia pura, munda es, o Regina, à tactu mali.
Tu magna, almè Pura, Diua cincta nitore.
Tu ergò, i, iam per secula, animata munda.
Næuum, & maculam ignorasti Deipara.
Diua Mater genita pura omnis maculæ.
O Iesu; en digna Mater, Pura Immaculata.
O munda à macula per merita Iesu Gnati.
Te puram, sine macula genitam adoraui.
Roma! En Diua Parens Immaculata viget,
Agnita pura maculæ à Montium Sidere.

spiritus Domini, Spiritus Sapientiæ, & Intelligentiæ est, & Pietas esse otiosa non potest: quam obrem D. Ioannes Baptista Agnensis, *Deiparam amare pergit, eius laudibus studere non cessat. Priori Psalterio Anagrammatico addidit alterũ, purissimum, & ingeniosissimum: quod hoc deuotum* Epistolium *præmittens, Diuæ consecrat.*

N iterum Tibi se sistit Anagrammatographus ille tuus, & singulas Angelicæ Salutationis literas, læto gestu, ordine variè multiformi iubet ire in laudes tuas. Nam nisi me cælestibus his occupem, *Quale gaudium mihi erit, qui in tenebris sedeo, & lumen cæli non video?* Video in his Te, quæ S. Epiphanio es *Cælum splendidum*: S. Ioanni Damasceno *Cælum viuum*, è quo *post has tenebras spero lucem in lumine viuentium*. Ita *tenebræ non conculcabunt me*, neque *catena*, aut *procella tenebrarum* trahet me *in tenebras exteriores* Ancillatur Tibi in tenuibus hisce tuarum laudum meditamentis modica hæc tenebrarum mearum lux: ita vt & lux mea, & tenebræ meæ, & hæc ipsa in corpore meo, velut in obscuro conclaui, clausis oculorum fenestris, sedens anima, sit in manibus tuis, sicut sunt *oculi ancillæ in manibus Dominæ suæ*. Tu Mater illius es, qui *totus oculus est*, in quo *sperant oculi omnium*. Tu noctis meæ Luna pulcherrima es. Tu *ô mulier amicta Sole* tege me splendido illo tuo pallio, nam *contexerunt me tenebræ* Interea *Benedicite lux, & tenebræ meæ Domino*, ac Matri Domini. In manibus tuis depono oculos meos. *Propter lumen cæco tuo: illumina tenebras meas.* Nam à Te ductus, cæcus licet, cæli viam inueniam, & non errabo *in itineribus æternitatis*. Hæ ipsæ tenebræ meæ mihi erunt pro luce, ac face, vt per Te ad Deum perueniam, qui *posuit tenebras latibulum suum*. Tu fac vt in hoc tenebrarum mearum latibulo latentem inueniam illum, qui dixit *cum ipso sum in tribulatione*, qui *in manibus suis abscondit lucem* oculorum meorum: & si vult, *præcipiet ei, vt rursus aduentat*. At quicquid sit de hac luce, ego malo præ hac, *vt lux perpetua luceat mihi in regione lucis, & pacis*; vbi cum Angelis, & omnibus Tibi singulari animi propensione addictis iam non cæcus in gloriæ lumine Salutator dicã: *AVE MARIA*.

VErum dico: salue, Magna purè animata.
Salue Pia, te Agni amor Mundam creauit.
Virgo an deturbata es à macula? minimè.
Palam nitesce, Virgo amata, iurè Munda.
Dic ita Virgo: en almè amata, en pura sum.
Pura animata sum: nam Virgo Dei electa. . . .
Mater pudica sum, notae, maliue ignara.
Munda, ac alma vitis, vitæ germen paro.
Sana, ac Pura, en tuli gremio Dei amatum.
Ceu Turris animata ego Pia almè Munda.
Magna Deum mirè portaui lactea nauis.
Emisor, agite, Iesum, Pura, Munda, ac alma.
Io, en Agna Dei sum ter Pura Immaculata.
Caro Iesu, almi Gnati, mea, Pura, & Munda.
Ignea luna, imò lactea, merita, Pura sum.
Almè intacta à morsu Adami, purè genui.
Ego peralta Cedrus Munda animata iui.
Integra, mera, Munda placui Iesu Amato.
Cognita sum niuea, Pura, alma Dei Mater.
Pracuta Cæli Mater, agnita Munda sum.
Almo pede irrui, mactaui Anguem, Satan.
Pura vadam, longè sit à me Ataui Crimen.
Agna iurè munda, mei Pastorem lactaui.
Iesum lactaui, ergo animata permunda.
Roma, vidi puram ante secula genitam.
Vide Arcam Puri Agni, è malo sanè tutam.
Agnosce Puram, nitidamue laureatam.
En Deiparam, ergo tutam in maculas Aui.
Ponas Dei Virginem à rea macula tutam.
En summa Via lactea merito digna Pura.
Pange Diuam; at iure sine macula ortam.
O, Agnam Dei intueris; & Puram à macula.
O, nega maculam in Matre Dei Pura, iusta.
Agna Pia, Munda Iesum Creatorem alute.
Virginem adora è spina maculae tutam.
Agite laeti, en adoramus vnicam Puram.
Agite, en Rosa Pura dumi, en Immaculata.
A communi lapsu Adae iurate integram.
O, laudate, eia, Virginem, Puram, sanctam.
Ait Angelus: Matrem dici Puram à naeuo.
Vndè ergo, vndè dicite eam sat mali Puram.
Virginem adeò Puram ita altè Canamus.
Solum Agna Dei Mater, Pura naeui micat.
Pura ignorauit sentem maculae Adami.
Ea summo mane clara, nitida, Pura viget.
Ignorauit Adae culpam, nam Mater Iesu.
Turris Euae communita in Adae plagam.
Rosa punicea, Munda, mira, & alma viget.
Vna Eua Regia Mater, Munda micat Polis.
Pia, & mera Eua Adami ignorans luctum.

VIrgo Prudens, ea Immaculatè animata.
Eia satorem Mundi Pura, ac Alma genuit.
Mater Virgo Pia, Munda eat sine macula.
Ea sacra, Munda Eua Primogenitum alit.
En Virgo sanè tuta è macula primi Adam.
Emititur Iesum Pura, Magna, ac Alma Deo.
Dulcis Amor manè auertit à Pia Anguem.
Prostrauit Anguem vna almè Amica Dei.
Pura à luto irae Adae, cingat immensum.
Ruit Anguis coram ea Pia, & almè Munda.
Eua Munda euasit Capturam originalem.
Eua ista maculam primae nudè ignorat.
Tota Pura à casu mali, ea Mundi Regimen.
Arca ignea, Mundaue mali, Iesum portat.

Eua

Eua Virgo, Pia Mater, sanctè Munda mali.
Mater Almi Agni, ea ipsa vocetur Munda.
Inuicta Virago Alma eat, semper Munda.
Virgo sanè permanet Diua Immaculata.
Parit ne Iesum? ità, Ergo munda à macula.
Primogenita data sine vae macularum.
Lactea Virgo Iesum pariat Munda manè.
Amata, Munda, Puriorue angelis emicat,
Casta Virgo, Pura mali, ea Munda eminet.
Ouis lactea, Munda, ea mire Agnum parit.
Electae Anima ita Pura in summo gradu.
Sanè euadit pomi lutum Agna mirè cara:
Nil creatum amo purius ea dignè amata;
Virgo mea, en dulcis Pura animata meat.
Veni ergo summa dilecta animata Pura.
Age, veni, mirè Munda, ac tota Pura malis.
Iure ò Nata Anguem perdis Immaculata.
Macula, siuè ira Adam te Piam non vrget.
I, tam animata Pura, & Angelorum Decus.
A primo ad vltimum en cares vae Agnati.
Integra Deum paris, naeuo Immaculata.
Tu integra Munda ò pomi vel amari esca.
Pura enites, ò Regia Munda Immaculata.
Tu Regina, tu sine rea macula pomi Adam.
En tu Immaculata Deipara Virgo manes.
Emiteris Deum, ò Agna, Pura, Immacutata.
Aurea scala, te non premit iugum Adami.
Virgo serena, Pia, Munda, & Immaculata.
Io, Agna Immaculata, en parturies Deum.
Iam Pura es; age alito Deum incarnatum.
Euge Munda, sine pari orta Immaculata.
Amata-Pia, Munda, Cœlum terrae iungis.
Auri lampas grandem Aui noctem euita.
Pia, ac alma Virgo, Mundaue Mater nites.
Iurè Munda pates, ò Regina Immaculata.
En paritura es Agnum Dei, ò Immaculata.

AGe, ò Vita almè Munda Increatum paris.
Vige, ò sanè Munda, pariter Immaculata.
Agni aurea Domus in te, Perimmaculata.
Vna paries Deum, ò integra Immaculata.
Virgo amanda: purè enites, Immaculata.
Vitam nudè paris, nae ergo immaculata.
Tu Regina Diua: nempe Rosa Immaculata.
Eua purior Adam, ingens, & Immaculata.
Io Agna, Dei Mater, lupum Auerni mactas,
Ito amata munda, placa Regem vniuersi.
Diuina ope regnas tu merè Immaculata.
Agna Dei Mater, iustè Pura omni macula.
Cœlum aperuisti Regina amata, Munda.
Virgo Munda, & semper intacta à vae mali.
Salue, perge, mira, cui Anima tota Munda.
O Agna mira, summè Pura, ac in Dei Tutela.
Tu naeuo Immaculata, Paradisi germen.
I, lacteum Mare, Virgo Pia, sana, & Munda:
O Mare, tamen placidum sine ruga Auita.
Meus Dei Amati, tu Regina Pura maculae.
Merè nites; ò Pura Agna diù Immaculata.
Virgo nudè animata es Perimmaculata
Euge iam intacta Rosa purè Munda mali.
I, age, Rosa intacta Veprium almè Munda.
Regia emicans, tota Pura, Mundaue mali.
Mundi Regem alis, ò Vnica amata, & Pura.
Regina Diua; semper tuta à macula omni.
I, parua, tota Magna, i mirè Munda eluces.
I, ò magna, & almè Pura, Sanctuarium Dei.
Tu Mater Agni Dei, Pura es à macula omni.
I, Rosa matutina, i, perge Munda maculae.
O Vitis amata, Germen dulce, Anima Pura.
Oliua Pacis Mater, Materue Agni Munda.
Inuicta Virgo, peralmè amata, Munda es.
Alma Regina iurè munda es à tactu pomi.
Eua Mater Adami, ignores Aui planctum
I, age, te sacram Lunam notae Puram vidi.
I, vera Iesu Mater, palam Cognita Munda.
Ostendi te Reginam Puram à macula Aui.
Viue, regna, ac impera tota Munda malis.
Iam vale intacta Virago semper Munda.
Casta, imo pura mali, in aeternum gaude.
Iam es iurè Cognita Alma Pura, & Munda.
Perge mira tota Munda sine macula Aui.
Sancta Mater Magni Dei, Pura malo viue,
Regina Cor Iesu, tam Pia, tam Munda, vale.
En Regina amata Diua, te Puram colimus.
Eia, te ingenti macula Puram adoramus.
Eua Paracleti summi, nota Regia, Munda.
Virgo, i, Munda patens, Mater Amica, Vale,

☞ CCCCLXI.

PErillustris Dominus Lucas Carolucius, Canonicus, & Regius Sacellanus Regalis Matricis Ciuitatis Altamuræ, Poëta celeber, ad honorē Beatissimæ semperq. Virginis MARIAE Anagrammata sequentia composuit, & ALEXANDRO VII. Pontifici Optimo Maximo dedicauit.

SVb tuum præsidium confugimus, Sancta Dei Genitrix, nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus nostris, sed à periculis cunctis libera nos semper, Virgo gloriosa, & benedicta.

Ora pro nobis Sancta Dei Genitrix.
Vt digni efficiamur promissionibus Christi.

COncede, misericors Deus, fragilitati nostræ præsidium, vt, qui Sanctæ Dei Genitricis memoriam agimus, intercessionis eius auxilio, à nostris iniquitatibus resurgamus. Per eumdem Dominum nostrum.

Anagramma purum. 396.

GRandis ALEXANDER, cùm summos
SEPTIMVS insis
Inter Alexandros Vrbis, & Orbis ATLAS,
Eia,

Eia, FIDE, culpae fine forde fuisse MARIAM
Conceptam statuas; incipe; iure decet;
Praeferuata fuit; sic SCOTI dextera scribit:
Confregit torui Daemonis ipsa caput;
Endius Candor, Ros, Ignis, Gratia, Virtus,
Enq; nouus, mitus VIRGINIS Albor, Amor;
VIRGINIS immensis meritis, en MOTOR IBE-
Poscit id; ò signis, indice nempè nota; (RVS
Oh initis BOMBVS consurget, & ignis in ignem
Vi, vi dissidium corruet! Ecce QVIES. 396.

Clauis Litterarum. *D. Lucas*

27.	7.	18.	14.	39.	4.	10.	1.	59.	5	19.	27.	23.	9.
A.	b.	c.	d.	e.	f.	g.	h.	i.	l.	m.	n.	o.	p
2.	30.	45.	26.	28.	3.								
q.	r.	s.	t.	u.	x.								396

Carolucius.

CCCCLXII.

SAlue Regina, mater misericordiæ, vita, dulcedo, & spes nostra salue. Ad te clamamus exules filij Euæ. Ad te suspiramus gementes, & flentes in hac lacrymarum valle. Eia ergo aduocata nostra, illos tuos misericordes oculos ad nos conuerte. Et Iesum benedictum fructum ventris tui nobis, post hoc exilium ostende. O clemens, ò pia, ò dulcis Virgo Maria. 285.

Anagramma purum.

COelestes Ciues, iam verè effundite versus,
Plaudite, vos diuas sollicitate lyras;
Est sine labe, micans, concepta Puella, vigescēs,
Daemonis horrendi cornua sacua scidit;
Mox Homo, redde modos ad coelica tecta; To-
Surrexit meritis immaculata Parens; (nantis
Tum demum, ò verè melicum Ver, Orbis Origo,
Florigeras Musas soluat, vt cugè tonent.
——— ———Alleluia.:———————285.

Clauis Litterarum. *D. Lucas Carolucius.*

16.	2.	14.	11.	38.	3.	4.	2.	25.	16.	15.	13.	11.	4.
A.	b.	c.	d.	e.	f.	g.	h.	i.	l.	m.	n.	o.	p.
17.	27.	10.	24.	2.	1.								
r.	s.	t.	u.	x.	y.								285

CCCCLXIII.

PErillustris, & Reuerendissimus D. Iosephus Costalta, Abbas dignissimus Congregationis Cassinensis, ita scientias eminentiores tractat, vt floridiora studia non omittat. Dum esset Sublacensis Prior Sanctissimi Nostri vitam centum pulcherrimis Anagrammatismis descripsit, & Romæ edidit anno 1655. Illa ego, vt omnium erga Deum deuotionem promoueam, & Librum hunc honorem, hic subscribo.

BENEDICTVS ANITIVS

MONACORVM PATRIARCA.

ANAGRAMMATISMI.

NVnc audi Vir, arcana mira, & obstupescito.
Prodam tibi Naturæ, ac virtutis conamē.
Accipe. Do tibi Virum, nec natum. Sancta orat.
In sacro Abundantiæ vtero Puer, sic canit.
Nursia stat canora. Benedictum ortum capit.
Eupropius canit, ac breui dat Natū Romanis
Pia Anitiana Domus, cor Vrbis, carum tenet.
Roma indoctus abit, ne merè vanis capiatur.
Arua corde dimisit; Sublacum arcanò petit.
Orans Capisterium vnit, ac bonum dat Caræ
Nudus vestem, & cibaria à Romano accipit.
Sub Crypta iacet Vir, vnde Monastica Norma.
Rumpit Canis, Aes sonorum, ac Vir nec cadit.
A Viro non abest Deus, immò hic cuncta parat.
It inunis Presbyter, ac dat cara vna cum vino.
Pastor ait; Num bestia, Hic, an Vir? Carū Adeo.
Capiens cibum à reo, dat Cor, nutrit Animam.
In spineto accubans, Amoris Arcum deuitat.
Monasterij bonam curam, Vir adactus cepit.
Cœnâ virus à Monachis Patri datur Nec obit.
Actâ Cruce, en abijt Mensâ virus; Domo Pater.
Tria supra nouem Monasteria nunc dicabit.
Erat; nominabatur Primus Occidentis Abba.
Maurus, ac Placidus noti, boni, rectè amantur.
Monacus à Patre, in carne vi ictus, diu orat.
Ab rupe Montis non recti Caris ducit aquam.
Ferrum sicut Natans accedit, pio Manubrio.
Maurus ab Aniene concito Placidum trahit.
Inimici Panem, coactus Coruus terrâ abdit.
Casinum cū Renatis adit, ne Amor Arcu obsit:
Presbyteri; ni amari, Acta, Casum condoluit.
Casini carus Pater Dæmonium constrauit.
En victor, Martino, Baptistæ sacrum dicat.
Casini Terrâ, omnibus prædicat cor nouum.
Indicat Pater, an sit Oceanus Miraculorum.
Daemonium in vna petra. Carus orat, sic abit.
Mens rapta Natis. Coquina comburi videtur.
En Carum. Orat, ac spectrum ignis vani abit.
Intimè orat, ac sanat Puerum ruina occisum.
Caris en diuinat sumpta cibaria. Commonet.
Arcana ait. Corripit sumentem cibos in via.
Arcanum Totilæ cum bardis, in seruo capit.
Repone (dicit) cara, arma. Nō est ius tuum. Abi.
Iustorum bona nactus mirè edicit arcana
Nam Carus, Totilæ prædicit Annum obitus.
En diuinat. Roma, vna, Caput Orbis marcescet.
Vi oris accinctus sanat Daemonio arreptum.
Hic re sanatus, ab Daemonio iterum capitur.
Nam vetitus à Caro, accipit sacrum Ordinem.
Pater ruinam, occasum Monasterij diuinat.

Is noscit vina abdita, ac monet Puerum cara.
Minor paret Ecce atrum. Vasi abdita Anguis.
A Monaci orante accipit munera subditus.
Nato is Orbi mirus, accepta munera diuinat.
Patri Monacus infeitur, ac vana corde init.
Arcana vir scit. Nato diuinat cor superbum.
En farina votis parta. Bis centum modia. Cur?
Panis non erat Caris iac Deum orat ob victum.
Ascitecium à Natis construendum Cari ope.
Monasterium Pater ni Visu creat, ac condit,
Corripuit Natas ter maledicas in Monacum.
Cara communione duas is priuat, ni taceant.
Mortuas, non vnitas reijcit Arcâ peccatum.
Hic mortuas absoluit. Diù permanent in Arca.
Natus amatus en Patri inobedit, ac moritur.
Sana terra proijcit Natum, nec Diuo carum.
Ob Corpus Domini (en causa terra nati capit.)
Amans, ac curans inobedienti compatitur.
Cœnobita à via Crucis errans, mundum petit.
Viri iusso Draco nae premit Natum, ne abeat.
Puerum scabie orta in carne ictum, is sanat.
Debitis arctus orat Pium nummos. Nec in Arca.
Oratus orat. Ecce nummi. A Pio manibus datur.
Hic Patet, ni bonus, sanat viro cutem variam.
Imperat Castus Oleum dari. Natus ibi non dat.
Sancit, vas vitreum non datum, Arce proijci.
En datur sanum, vas proiectum, Cor cari Nati.
Ob accidens nae mirum stupet Cor nati auari.
Is Pater nunc orat, ac ibi dat Oleum, ni maius.
Eijcatur ab Nato Daemon curis, manu Patris.
Arctus à fero manibus, vi, Patrem inuocat.
En Visu canina corda premit: Arctum soluit.
Rustici Natus ob Parcae manum, en adit Orci.
Rustici Natum is voce abripit à cana morte.
Pater vnà cum Natis adit vicinam sororem.
Inuitâ sororem nunc is amat, ac cupit abire.
Orat Scolastica, vt imbre nunc impediatur:
Ecce nunc it in Paradisum, Vatis beata soror.
Ab Arce aspicit, Mundum in vno sole arctari.
Noctu arcanà Germani Spiritus adit Cœlum.
Innocuus Pater dat nobis Caris viam rectam.
Iustinianus Pium, vt Cor amat. Ecce dat bona.
Ambo Patrueles, varij dant Normas cunctis.
Cor Vatis praescit vnà Annum, ac Diem obitus.
Pater scandit Cœlum vià nimis ornatà. Cur?
Tot vana, Orbis curas, Carnem, Daemonia vicit.
Nactis cor verum Abbas in specu mira donat.
In imo specu à Beato insana curatur. It mira.
In specu Virtus Sancti. Ora. Beato animum da.
Nunc Ioseph Costalta Animum dat. I, care Vir.

Ioseph Costalta Prior Sublacensis.

Anagrammatismus.

Sub alis celsi Patris sto. Hæc pono.

CCCCLXIV.

FLoret Romæ Carolus à S. Antonio Patauino, Piarum Scholarum Sacerdos, Vir vere pius & doctus, cuius pulcherrima Anagrammata cum laude & vtilitate leguntur. Pono aliqua, quæ typis edita admirationem promerentur.

EMINENTISSIMO PRINCIPI

FABIO

S.R.E. CARDINALI CHISIO

(Nunc

ALEXANDRO VII.

PONTIFICI SVMMO) AN. M.DC.LII.

Dies Natiuitatis Domini nostri IESV CHRISTI secundum carnem.

Anagramma purum.

Hic altissimus astris: at nunc (vides) in fæno miser tacet, nudus tremit.

Aliud. *Infantis hic sitis vitâ & sanctissimo cruore mundus iste redimendus.*

Aliud. *Infans iste, etsi nudus sic tremit, amore iucundissimo intus ardet.*

Eidem EMINENTISSIMO PRINCIPI

(Nunc

PONTIFICI MAXIMO)

Dedicabat Author anno 1653.

Sancta DEI VIRGO MARIA Assumpta est ad Caeleste solium.

Anagramma purum.

Augustè à Sole amicta: pedes Lunâ, Comas astris redimita.

Vberrimus huius Parthenia Musæ fons reperitur in illo curioso Diagrammate, quod iterum iterumque recusum est hoc titulo: *Anagrammata sacra octo & quadraginta, contexta è literis horum quinque vocabulorum*, Sancta Maria Virgo Mater Dei: *quæ quinque verba capitalibus literis Anagrammatum bis repræsentantur. Anagrammata autem partem sunt pura, partem cum vnius tantum litteræ commutatione composita.*

PARS

PARS PRIOR.

Sancta MARIA, VIRGO, MATER DEI.

ANAGRAMMATA.

1 Sic dicar: Anima remota reatu.
2 Arca Regis mundi, ò rite amata.
3 Nitida, decora, rara, vti gemma.
4 Creatura magna, ò meritis dia!
5 Triadi summæ, ò Regina sacra
6 Aue, raro magis amicta nitore.
7 Mira, ac rara est gaudio menti.
8 Aurora nata, redimita gemmis.
9 Reo hinc ad vitam rara semita.
10 Iter ò charum in amata sydera.
11 Admirare (ò mira!) casta genuit.
12 Vti magna rati fœderis arca.
13 Iris mundi, terra cælo amata.
14 Regnans, emicat, radiat maior.
15 Gaudia terris orta amica mea.
16 Orem! edita, sicuti magna, rara.
17 Medicina rara, ægrotis vita.
18 Amor erigitur animæ castæ.
19 Turris, dic ei, magna & armata.
20 En rosa, edita mira cum gratia.
21 Recta, vera, magni amoris idea.
22 Dira? amat reos, ac manu erigit.
23 Ea fons gratiarum recti Adam.
24 Intima arca, domus aurea Regi.

PARS POSTERIOR.

Sancta MARIA, VIRGO, MATER DEI.

ANAGRAMMATA.

1 Sat vera dicor, Maxima Regina.
2 Audi creta mirè: magis ornata.
3 Næ sum maiori gratia creata.
4 Canam: Ista prodigium terræ.
5 Trita ei: nam amor, decus, gratia.
6 A macula, miror, edita integra.
7 Minimè Eua dira, at grata sors.
8 Arbor, ac nimis grata: è me vita.
9 Rea ea? micat iris grata mundo.
10 IESV en mira decorata gratia.
11 A Creatore mundi ò Iris amata!
12 Viam regiam ea in astra docet.
13 Ista rata ægrorum medicina.
14 Regnat secunda maior? Iam ita.
15 Gratia summi decoris ea nata.
16 Omnia rara, edita, secum gerit.
17 Mirè orta: Adam reatus inscia.
18 Adiustitim ecce norma rara.
19 Triadi, ò summa Regina creata!
20 Ea data, ruga criminis remota.
21 Rarum: intacta à dæmonis ira.
22 Diua sacrata ingerit amorem.
23 Eua; at grata; mortis medicina
24 Ista verè emicat rara Domina.

Est S. Ioannes Baptista Vrbis Florentinæ Patronus: & hanc ob causam Magno Etruriæ Duci Author anno 1651. curiosam hanc characterum commutationem dedicauit.

Diuus Ioannes Baptista, Domini IESV CHRISTI Præcursor.

Anagramma purum.

Res impia! Insani Herodis diro iussu capite obtruncatus.

Addo aliam ingeniosam literarum transpositionem, inscriptam Eminentissimo Principi Cardinali Pallotto.

Sanctus Ioachimus, & Sancta Anna eiusdem coniux, è tribu Dauid.

Anagramma purum.

E Diuis istis casta IESV MATER enata: vnde huic mundo cuncta bona.

EPIGRAMMA.

Ex Diuis istis enata est MATER IESV
Casta, vnde huic mundo nunc bona cuncta fluit
Nūc bona cūcta fluūt, quoniā iam assumpta Maria
Cœlesti residens regnat amica throno.
Et Regina potens famulis dat munera nobis:
Munera, clausa quibus sunt bona cuncta simul.

Iudas Iscariotes, IESV Redemptoris nostri antea discipulus.

Anagrammata quinque: omnia pura: omniaque omnium vocabulorum diuersitate prorsus inter se differentia, &c.

[illegible]*s errans (ò sanè crudelis) prodidit. Eius vice positus Matthias.*
[illegible]*i doloris is sat auarus, proiectis denarijs semet suspendit.*
[illegible]*itus, ter insanus (heu isti!) Dei traditor, osculo pessima pacis.*
[illegible]*udi, siste, scias: vesana prorsus res: totum dedit pretio nihili.*
[illegible]*æui cordis, adhuc proditor: melius illi erat nisi natus esset.*

Huc etiam spectant sequentia.

Iudas Ischariotes. Anagr. *Is, is, Author cædis.* Aliud. *A Iesu dicar hostis.* Sunt pura.

Placet alia adhuc eiusdem P. Caroli Anagrammata adiungere, eius enim Musa est eruditissima & dicissima.

Templum Diui Petri Romæ in Vaticano. Anagr. *En modò nitet, apparet miraculum vtij.* Est purum: & nos monet interdum Anagrammata non linguæ, sed calamo correspondere: si enim *miraculum octauum* scribas, tollis Proteum.

Prædicator. Anagr. *Corda aperet.* Est purum.

Sancti pueri innocentes, ex Bethlem. ciuitate Dauid. Anagr. pur. *Cuncti, vix nati (impietas!) ab Herode nece deleti sunt.*

Sanctus Ioseph, è Tribu Dauid. Anagr. pur. *Ipse Deus, Orbi natus, huic datus.*

Sanctus Petrus, antea Simon, Apostolus, & primus vniuersalis Dei Ecclesiæ Pontifex. Anagr. pur. *Altè in monte aureo almâ cruce defixus, positus est suspensis plantis, capite inuerso.*

Sanctus Paulus, anteà Saulus, Prædicator Gentium Anagr. purum. *Is altâ laude, sanè magnus: caput truncatus pro IESV.*

Sanctus Petrus, & Sanctus Paulus, Principes vniuersæ terræ. Anagr. pur. *En, vnus caput inuersus, cruce passus spirat: at alter ense perit.*

Diuus Stephanus Leuita: Anagr pur. *Heu! En iustus lapidatus.*

Sanctus Laurentius Leuita. Anagr. pur. *Leni vultu in crate assatus.*

Sanctus Laurentius Diaconus Martyr. Anagr. purum. *Vnde mors? à Tyrannis vstus craticulâ.*

Sanctus Thomas, Londini in Angliâ ortus, Ecclesiæ Cantuariensis Episcopus. Anagr. *En iste insons! En homo clarus constantiâ, gladiis percussus capite iv. Cal. Ian.* Si voces his vltimas compleras, Proteum auferas. Si *Cantuarium* sine aspiratione possit scribi, hæc inuersio literarum est pura: si autem scribere debeamus *Canthuarium*, deficit in illâ vnum H.

Sanctus Stanislaus, Episcopus Cracouiensis, & Martyr. Anagr. pur. *Potest esse typus sat clarus ac rarus animi inconcussi.*

Sanctus Michael, Præpositus Paradisi. Anagr. purum. *Hic lassat praui Dæmonis pressi caput.*

Sanctus Bartholomæus, è Galilæâ, Domini Iesu Christi Apostolus. Anagr. purum. *Hic pelle à sæuissimis obnudatus, micat honoratus stolâ gloriæ.*

Eustachius, priùs Placidus, nobilis Romanus. Anagr. purum. *Hic plura passus. Sic visus in mundo alter Iob.*

Sancta Lucia Virgo. Anagr. *Vnica grata oculis.* Est purum.

Eucharistia. Anagr. *Hic vera vita.* S in V.

Sancta Catharina Virgo, Patriâ Senensis. Anagr. pur. *En sanè in vitâ cara Christi Sponsa.* At si scribi debeat *chara* deficit H.

Antonius Lusitanus, dictus de Paduâ, Religionis Patrum Minorum. Anagr. purum. *Vir Diuinus, toto mundo latè nitidus apparens, magnus miraculis.*

Sanctus Philippus Nerius, Florentinus, Congregationis Oratorij Fundator. Anagramma, *Varas dignitates fugiens, nunc (prò fors!) in polo rutilat honorificentiùs.* Aliud. *Hic terris arsit igne Diuino: nonne nunc polo suprapositus, fortiùs flagrat?* Sunt pura.

Diuus Nicolaus de Patarâ, Antistes. Anagr. pur. *Is, vna salus, ter data pecunia dotis.*

Imperator. Anagramma purum. *Roma Petri.*

Non tua Roma Petri, *Nero barbare, quem Cruce mactas:*
Hostis tu Roma: non tua; Roma Petri.
Hostis tu Romæ: Pater hic sacra dogmata pandens,
Hunc genuit Cœlo: non tua; Roma Petri.
Quid tibi nex Petri prodest, Nero? clamat honoris
Ecce tui nomen nunc quoque: Roma Petri.

Diuus Ioannes, Christi Apostolus, atque Euangelista. Anagr. pur. *O gens! quanta ipsi Vati laus, honor! est dilectus à Iesu.* Dilecti dicuntur qui amici. Amicus, alter ego. Igitur Ioannes alter Christus. Meritò igitur Christus à cruce pendens dixit Matri, *Ecce Filius tuus;* & Discipulo, *Ecce Mater tua.*

Virginis augustæ natus Crucis arbore pendens
Sic illi. Mulier, Filius ecce tuus.
Mox in dilectum languentia lumina vertens
Discipulum, Mater, *sic ait,* ecce tua.
Ioannes, Christus. *dubitas? miraris?* Amicus,
(Ore id cunctorum personat) alter ego.

ALEXANDER SEPTIMVS Pontifex. Anagr pur. *Felix praeest. Pax est in mundo.*

Adluditur ad Summi Pontificis Stēma Gentilitium, in quo *montes*, & ad verſum Dauidis, *Suſcipiant montes pacem populo.*

Felix ecce *praeeſt* Moderator Maximus Orbis;
Pax eſt in mundo; Pacis amator ouat.
Mella olim VRBANO, ſtipantes more Volucres
Concordi, optatæ Symbola Pacis erant.
INNOCVOQ; ferens ramum pacalis Oliuæ,
Candida, vicinæ nuncia Pacis, Auis.
Et celſi Montes, quibus eſt tranquillior aër,
Pacis ALEXANDRO ſigna dedere ſuo.
Paxque notata diū, multumq; optata, ſerenos
Principe ſub tanto iam iubet ire dies.
Iām *Montes populo*, poſt tot diſcrimina, *Pacem*
Sub tam tranquillo Principe *ſuſcipiunt*.

THEATRVM ERECTVM ROMÆ

D. PETRO APOSTOLO
IN MONTE VATICANO.

Anagramma purum.

Hoc toto Mundo erit coronatum, & pia memoria, & æterno plauſu.

IN ANAGRAMMA.

Priſca verecundo ſileat ROMA ore Theatra,
Dum Vaticanus ſurgit ad aſtra labor.
Tollitur innumeris Moles operoſa columnis,
Adſtanti Moles obſequioſa Petro.
Et ſimulacra vehens pia verticę plurima, iuſſu
Pontificis Summi celſior aſtra videt. (Molis,
Quantum cernis Opus! non *Magni* hæc pondera
Maximi ALEXANDRI vecta fed imperio.
Molis erit tantæ quæ digna corona? corona
Tantæ equidem Molis, fama perennis erit.
Fama coronabit venerandum æterna Theatrum:
Aeterna auguſtum fama coronat Opus.

SERAPHICVS
PATER FRANCISCVS
DE ASSISIO

Inſtitutor Religionis Patrum Minorum.

Quinque Anagrammata pura.

I. *Chriſti ſeruus in mundo fuit IESV perſimilis, portans in corpore Sacra Stigmata.*
II. *Pius à Chriſto præclariùs ornatus fuit miris cum ſignis Redemptionis noſtræ.*
III. *Fidus ſemper prorſus non gloriatus, niſi in pretioſa Cruce Chriſti ſui tàm amati.*
IV. *Mundanis cuncta ſperno fragilia, at, mi Chriſte, te, Superorum ſors, ſuſpirijs ſitio.*
V. *Pro amato Chriſto in terra prius inops factus, Cælum Diuinis meritis ingreſſus.*

Idem D. FRANCISCVS
ſic loquitur.

Quiſquis es, in noſtro qui corpore vulnera cernis,
Te, Chriſto ſimilis fallat imago, caue.
Non ego ſum Chriſtus; Chriſti ſed fidus amator
Franciſcus: Chriſtus non ego; non ego ſum.
Non mihi dextra, manus fodit truculēta, pedeſq;
Nec mihi Longini barbara dextra latus:
Nō hæc, ſæua manus, nō hæc mihi vulnera fecit.
Hæc mihi diuina, vulnera facta, manu.
Longius vt claudi indignans cæleſtis Amoris
Flamma, erumpendi ſic reperiret iter.
Non ſatis os æſtu exclamans, oculiq; madentes:
Addita ſunt iſtis, oſtia quinque, tribus.
O mea quàm, Chriſti, quā feruida viſcera Amore!
Feruori egreſſus octo dedere fores.
Eiuſdem.

§ CCCCLXV.

CLaret Madriti Pater Iōānes Euſebius Nierembergius S.I. & ti Europæ notiſſimus; cuius ingenioſa, & etiam numeroſa volumina, magnā cum vtilitate leguntur. Eſt eximius Theologus, Philoſophus curioſiſſimus & expertiſſimus, & inter eminentiora ſtudia vacare interdum Muſis ſuauioribus non dedignatur. Eius eſt pulcherrimum hoc Anagramma.

Sanctiſſimus Pater & Dominus

ALEXANDER
PAPA SEPTIMVS,

Qui erat anteà FABIVS CHISIVS.

Anagramma. (Deeſt vnum E.)

Quartus è Senis Papa, Dei Matri cariſſimus, ipſi ſtabem Adæ non fuiſſe ſtatuat: tunc pax.

Miſſum fuit hoc Anagramma Romam, & aureo charactere expreſſum Sanctiſſimo: traditur: & dum applaudebamus vniuerſi inuerſioni literarum egregiæ, non-nemo, iſtam repoſuit.

San

Francois de Valois. Ἀνάγρ. *De façon suis Royal.*

Fuit iste Franciscus Valesius Rex Galliæ, qui in vxorem duxit Eleonoram sororem Caroli V. Imperatoris; de qua exstat hoc Anagramma.

Alienor. Ἀνάγραμμα. *La Roine.*

Vnde quidam in admirationem raptus, subscripsit.

Reginæ hæc Princeps nomen & omen habet.

Laudibus summis dignus Henricus fuit: Illum commendat Panegyricum, quod sub oritur ex eius nomine.

Henry de Valoys, Ἀνάγρ. *Roy es de nul bay.*

Huius Henrici vxorem, Catharinam de Medicis, spiritus generosi Viraginem, Tabourotius commendat. incusatque ab inciuilitate & obtuso ingenio illum, qui dixit.

Catherina de Medicis. Ἀνάγρ. *D'amy se dict Riche nee*

Margaretham, Franciæ Infantem, Berrij Ducissam, &c. puellam eruditissimam, venerabitur sera posteritas, & eius memoriam hoc Anagrammate adfirmabit.

Marguerite de Valois, Ἀνάγρ. *De Vertus l'image Royal.*

De Rege Carolo, quem à benignitate commendant, hoc habet.

Charles de Valoys. Ἀναγρ. *Chasse la dure loy.*

Duxit ipse in vxorem Isabellam Austriacam: & ex vtroque nomine oritur vnum & alterum Lemma ingeniosum & pulchrum.

Charles de Valoys. Elisabet d'Austriche.

Anagr. *Du riche lis d'or as beautè chaste alliee.*

Anagr. *De chaste ardeur le beau lis tachoisee.*

Ludouicus de Lotharingiâ hac litterarum inuersione honoratur.

Louyse de Lorrayne. Anagr. *L'or de Henry Vallois.*

Louyse de Lorrayne. Anagr. *Henry Vallois Roe.*

Rarò accidit, vt vnum nomen proprium in aliud etiam proprium per litterarum commutationem transeat; rarò dico, quoniam aliquando contingit, vt Ἥρα, Iuno, ἀνάγρ. Ἀμ. Liuia, ἀνάγρ. Iulia. *Gustauus,* ἀνάγρ. *Augustus* &c. interim hoc in præmissis duobus Anagrammaribus, & præcipuè in posteriori, contigit, quam ob rem illa Tabourotius, *quasi miraculeux* celebrauit. Nec est cur aliquis Criticus vltimam lineam criminetur, quòd *Roe* præ se ferat, cùm *Roy* deberet: nam *Roy* legitur *Roe*; & calamum debere labio correspondere, & corrigendam esse veterem Orthographiam, omnes eruditi pronunciant. Sed neque horum Anagrammatum Author caruit authoritate, nam Ludouicus Megret, & Petrus Ramus in Orthographicis nomen Regis sic scribi præcipiunt.

Ducem Guysæum, quem *Martem Gallicum* meritò appellant, hoc conceruit.

François de Lorraine. Ἀνάγρ. *Craindre feras Lions.*

& hoc fratrem eius, Eminentissimum Ecclesiæ Romanæ Cardinalem.

Charles de Lorraine. Ἀνάγρ. *Lors enchre de lairray.*

Dominus d'Aumont, qui Mariscallus Galliæ posteà fuit, à Iunone, quam in suo inclusit nomine, laudari meruit. Considera sequentes lineas.

Iean d'Aumont. Ἀνάγρ. *Ament de Iuno.*

Pontus de Friards, Chalonensium Pontifex, à duobus Poëtis, qui se non cognoscebant nec habebant communicationem vllam mutuò, donatus fuit hoc Anagrammate.

Pontus de Friards. Ἀνάγρ. *Tu as don d'Esprit.*

Et quidem mirum, duos in eumdem conceptum & literarum inuersionem incidere.

Satis Europæ notus est Ieanninus Burgundici Concilij Præses, quem suum ipsum nomen, si ordine congruo literæ disponantur, commendat.

Pierre Ieanin. Ἀνάγρ. *En bien nai pris.*

Qui cognouerunt & amarunt Consiliatium Saumarium, his se lineis solentur.

Hieraume Saumaire. Ἀνάγρ. *To heur amy me sera.*

Aliud. Ἀνάγραμμα. *Vray homme feray.*

Qui Tongerij Parisini, & Poyetij, aliorumque, qui sub idem tempus floruerunt in Galliâ, memoriam venerantur, legant hæc.

Iean Tongier. Ἀνάγραμμα. *Ioy en argent.*

Iaques Paris. Ἀνάγραμμα. *Acquiers Pais.*

Guillaume Poyet. Ἀνάγραμμα. *Mot! viue Pillage.*

Iean Toruobat. Ἀνάγραμμα *Bon haire à tout.*

Aliud. Ἀνάγραμμα *Or ha à tout bien.*

Theodects Torurbat. Ἀνάγρ. *Ta bouche te dore tout.*

Estienne Toruobat. Ἀνάγραμμα *Tout en bontè feray.*

Sunt vberrima illa nomina, quæ nec multas aspirationes, nec vllas literas duplices habent: Vbi enim ad X. & Z. venitur, vena, aut est omnino sterilis, aut arescit. Vnde non miror, si nomen hoc *Gabrielle de Monpaste,* aut si calamus sequatur labium, *de Monpate.* quadragies-septies Tabourotius inuerterit. Non omnes isti Protëi seorsum stare poterant, non enim omnes sensum pefectum continebant: at ita fuerunt ab authore connexi, vt potuerint Epistolam curiosam conformare. Selegit ille aliquas lineas, quas libenter repono.

Gabrielle de Monpaste.

Anagrammata.

Elle m'a dit bon presage.
Par belle image donte.
Bel Ange dore me plaist.
O Perle d'estimable gain.
Bel parangon deslite.
Bel Ange la de mi porte.
Parle de ton bel image.
Digne parole te blasme.
Mon ide agreable plet. &c.

Progreditur idem eruditus & ingeniosus Scriptor

ptor, & hæc Anagrammata, aut à se inuenta, aut ab alijs accepta, subscribit.

Pierre de Ronsard. Anagr. *Rose de Pindare.*
Aliud. Anagr. *Ambrose de Pinde.*
Loys de Masures. Anagr. *La soucy me dure.*
Remy Belleau. Anagr *Abreuè de miel.*
Nicolas Denisot. Anagr. *Conte Dalsinois.*
Estienne Iodelle. Anagr. *Io le delien est ne.*
Simon Nicola. Anagr. *La non soucy.*
Iean de Corat. Anagr. *Cede à raison.*

Claudat hæc Anagrammata Gallica Ioannes Brino, qui tam generosè amauit viros doctos, vt omnia sua vt illos iuuaret & promoueret, consumpserit; & tandem pauperrimus obijt. At æternum viuet, nam virtus mortem nescit, & omnes eruditi conspirabunt, ne tanti Mœcenatis memoria occidat. Illum Ronsardus celebrauit hoc Proteo.

Iean Brinon. Anagr. *Rien bon n'y a.*
Ianus Brino. Anagr. *Ruina bonis.*

Et quidem suorum bonorum & diuitiarum ruina fuit, quando sui immemor, omnibus generosè prouidit.

Hoc Anagramma vltimum in memoriam reuocat voces *Reunir* & *Ruiner*, in quibus Tabourotius Antistrophen inueniri voluit *c.8.pag.*127. at ego non nisi Anagrammatismum reperio. Illas illustrat Hexasticho curioso Pasquierius *sub Minophili finem* Regem Carolum IX. ruinas vnire, & vnita ita demoliri, vt solæ ruinæ maneant, contendens. Eius metra sunt hæc.

Qui voudra reunir *auec* ruiner *mettre,*
Il verra qu'l n'ya transport que d'vne lettre:
Et qu'en reunissant *vos ville* ruinez,
Et qu'en ruinant *vous les* reunissiez.
Car dans vn reunir *vn* ruiner *se treuue*
Dont vos pauures sujets on fait derniere preuue.

Latina habet in eodem capite Tabourotius multa pulchra: & exordium volo & debeo sumere ab illo, quod Petrus Boisteau inuenit, & appingi curauit tabulæ, in qua coram Deiparâ genuflexus adorat Filium, & misericordiæ Matrem orat.

Virgo MARIA. Anagr. *Mira rogaui.*

Ioanni Caluino, nec Pictura, nec Anagramma placet, nam ore sacrilego & impio se suosq; negat Cœlitum patrocinio. Ergo illum ad Deiparæ pedes sicut serpentem supponamus.

Caluin Gall. Anagr. *Lucian.*
Aliud. Anagr. *Culina.*
Caluinus Lat. Anagr. *Lucianus.*
Aliud Anagr. *Alcuinus.*

Et quidem merito Ioannes Caluinus cum Luciano componitur, & in culinam truditur, habet enim cum Luciano blasphemias, & sordes communes cum Culinâ. Alcuinus per antiphrasin potest dici, cuius est antipus. Vir ille doctissimus, & magni Caroli Magister fuit: at Caluinus, Orthodoxam illam Fidem, quam Gallos olim Alcuinus docuit, dedocet, & errores horribiles Animabus implantat. Ergo sicut æternis ignibus in aliâ vitâ, sic æternâ ignominiâ in ista condemnatum relinquentes, ad Viros illustres, quorum Tabourotius meminit, transeamus.

Catharina de Medicis. Anagr. *Henrici met casta Dea.*
Aliud. Anagr. *Clara dijs hac mente.*
Carolus Valesius. Anagr. *Sol, cui vera salus.*
Aliud. Anagr. *Ver, cui sola salus.*
Carolus. Anagr. *Clarus.*
Henricus III. Valesius. Anagr. *Victis Lutheranis es verus.*
Aliud. Anagr. *Victis Lutheranis seuerus.*
Valesius. Anagr. *Laus IESV.*
Carolus Lotaringus. Anagr. *Orator Gallicus vnus.*
Claudius Confertus. Anagr. *Clarus viuo Regi fidus.*
Petrus de Pinas. Anagr. *Prudens capiet.*
Petrus Ianius. Anagr. *Tu Vir sapiens.*
Ianius, vulgò *Ieanin.*
Tu es Pan Iuris. *Spinea Virtus.*
Sperans viuit. *Ius pura sinet.*

Fuit Vir doctissimus, Concilij Burgundici olim Præses: & D. Natali charus.

Hieron. Saumaire. Anagr. *Sum veri herois Anima.*
Ioannes Gonterius. Anagr. *En grauis honos in te.*
Aliud. Anagr. *Vnis in bonore gesta.*
Aliud. Anagr. *Venis argenti sono.*
Iacobus Parisius Anagr. *Ius pacis obserua.*
Antonius Minarius. Anagr *Natus rima Minois.*
Ioannes Toruobatius. Anagr. *Astabis in honore tuo.*
Theodectes Toruobatius. Ana. *Ito te doctus beat aëros*
Stephanius Toruobatius. Anagr. *Tu stas vir Phœbo natus.*
Ioannes Auratus. Anagr. *Ars en noua Vatis.*
Claudius Satiue. Anagr. *Laus Dea cuiuis.*
Antonius Contius. Anagr. *Si non tactus.*
Alexander Toruobatius. Anagr. *Virtus ex labore donata.*
Franciscus Iuretus. Anagr. *Cura finis certus.*
Aliud. Anagr. *Vnus sic ferit arcus.*
Antonius Iuretus. Anagr. *Iustus non variet.*
Ioannes Cotenotius. Anagr. *In actu esse, non otio.*

Coluit Stephanus Tabourotius, adhuc iuuenis, Theodorum Paschasium, Stephani Paschasij celeberrimi Iurisconsulti doctrinæ & virtutum hæredem; & illum hoc Elogio donauit.

THEODORVS PASCHASIVS.

ANAGRAMMATA.

Thesauros pacis sudo:
Thesauros pacis duos.

The-

Thesauros Pacis *verso mihi nomine* sudo,
Dicis, dum libris, mi Theodore, vacas.
Si non mentiris, iam Te Theodore Patremq;
Thesauros *sudas* Pacis *Amice* duos.

Admiratus est Eleonorium Chabotium Caroli IX. Regis Galliarum Vicarium militarem in Burgundiâ, Virum bellicosissimum & integerrimum; & illum donauit hoc Proteo Acrostichis versibus dilucidato.

ELEONOR CHABOTIVS.

ANAGRAMMATA.

Heros ito luce bona
Cœli honor beatus
It Carolo suo bene.

Emisset opus quamuis Diuino Vate perennes
Laudes Tuas qui solueret.
En tamen arbitrio Diuorum sicut ad aras
Omnis adoret munus suum.
Nitar vbique tuas Vir præstantissime audes
Ornare nostro carmine.
Respicies inter populi suffragia forsan
Camœna quod canit mea.
Heros ito luce bona, *& fœlicia fata*
Ac Te digna ducito.
Burgundæ Patriæ sis dudum Primus Alumnus,
Opem tuam fac sentiat.
Te Duces qui fuerunt, fac dicant, hoc Duce semper
It Carolo *suo bene.*
Vltra mortales Tibi quos tradamus honores
Sic Cœli honor beatus *est.*

Habent gratiam specialem Anagrammata, quando ex vnâ linguâ in aliam transeunt, qualia sunt subsequentia.

Iacques de Crusol. Gall. Ana. *Qui casso crudeles.* lat.
Claude Bourgeois. Gall. Ana *Sub eo Duce gloria.* lat.

Petrum Liserium, olim Primum Præsidem Parisiensem, & posteà Abbatem apud S Victorem, honorauit Tabourotius duabus Latinis sententijs, è Gallico nomine extractis; quas, necui viderentur obscuræ, septem Phaleucis illustrauit.

PIERRE LISER.

ANAGRAMMATA.

Lites repeti.
Perire telis.

*Olim Caussidicus Fori suprem*i
Qui lites reperi, *petiui, amaui,*
Præses innumeris eas arestis
Dum fugo fugior, caputque nostrum
Ob litem male litigantis vnam
Sensi sub niueo dari cucullo,
Et sic me propriùs perire telis.

Postquam de Græcis, Latinis & Gallicis Grammaticis Proteis D. Tabourotius disseruerat, transit ad linguam Hebræam, & Epistolam cuiusdam sui Amici in Cabalisticis versati recognoscens, Petrum Galatinum *de secretis veritatis Catholicæ lib.7. cap.13.* allegat. Narrat R.Haccador, rogatum ab Antonino Romano Consule, quod nomen haberet Dei Mater, respondisse, illam nominari מרים *Mariam*: idque colligi à Cabalistis ex illis Saræ verbis לםרבה המשרה *Le marbe hamisra. Ad augmentationem sui imperij*: quoniam ex istis litteris hoc nomen Parthenium שרה מרים. *Miriam Sara, Marta Domina.* deduci potest. Sic hic Rabinus, qui à sanctitate nomen duxit, in labro, *Gale razeja. Reuelator secretorum* inscribitur, *dubio III.*

At ego hic statim concedens consequens, cõsequentiam negarem: nec enim Anagramma est purum (superest in illo: & desunt לכהה) nec ex Anagrammate actus liberi & contingentes nosci possunt: & Virginem Matrem dictam fuisse *Mariam* necessarium non fuit, nam aliter potuit vocari.

Hæc sunt (Amplissime & Clarissime Vir) quæ ex libro D. Tabourotij in tuam gratiam collegi, quem, si à vocibus immundis & obscœnis abstinuisset, liberiùs, casti oculi legerent, & vberiùs laudarent: interim ingenio sua debetur laus, etiam vbi materia non est bona. Tu istis liberè vtere, & diligere perge Tuum: &c.

☞ CCCCLXIX.

Inter alios, quos Parnassus honorat & coronat, hoc anno, magnum occupat locum, Lucas Carolucius, Canonicus Altamuranus: cuius num.461. mentionem fecimus. Affectum erga Mœcenatem suum Anagrammatibus istis expressit. Sed qualem ipse affectum? Respondeant Charites.

Victrices Palmas Tibi, Sceptra, Trophæa, Tyaras
Præstamus, Princeps: sic tua Fama petit.

Inuentiones literarias à multis laudatas subscribo. Ἀναγράμματα.

Eminentissimus, atque Reuerendissimus Dominus

DON PETRVS ALOYSIVS

CARDINALIS CARAFA.

I. Si ais, sic aias, canas: denique in Te diu vis. Terrarum Moles, Pondus, Fons munerum, dius Ales erit.

II. Demum secunda fata in tyarâ Claues

ponent. Vas eris. Ros diuinissimus eris: Mundique Sol eris.

III. Dein fors eas. Post Innocentium eris Mundi Atlas: Lar fies radians, Summusque Dei Vicarius.

Putabam Astrologis solis competere Oracula, & prædicere fata futura: sed iam prædictiones eiusmodi ex ratione transeunt ad voluntatem; & si merita hanc excitent, in Oracula fere prorumpunt. Est Eminentissimus Princeps Cardinalis Carafa, Vir cælestibus prærogatiuis præditus, quas si voces inerrantes stellas, & ex eis volueris prædictiones eruere non differes à Carolucio. Sed & ipse in eiusdem Carafæ virtutibus omnes Planetas reperit, & ad hæc septem Anagrammata ingeniosè reduxit.

Carafæus Olympas.

Eminentissimus atque Reuerendissimus Dominus

PETRVS ALOYSIVS

Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Carafa.

♄. Ecce Saturnus felicissimos addet annos: eia in aris clarus: eia Atlas: eia que Pius Mundi molem sanè recturus eris. Amen.

♃. Clamans sanè nues. Ecce Iouis Stella aureas feret aquas: nam citra inuidiam Primus eris in Simonis sede decoratus.

♂. O mens, eas: sic eas. Ecce Mars fortitudines viresque canet. Pan eris. Suauissima Mundi scena dominatura eris. Allelu-Ia.

☉. Ecce Sol. Ecce diuinissimis pariet radios. Eia salue. (næ rarâ arte, natiuâque salus es.) Fies Mundi Numen sanctissimum.

♀. Ecce Venus sanè dulcissima, castissimam infundet in ora Maiestatem. O sanè Tarpeiâ in Arce dius Sal, verusque Sol eris.

☿. En Mercurius Caduceum, pacemque reddet. Eia fies sanè Atlas. Eris sanè almus in Ausoniâ lenissimis coronatus Tyaris.

☽. Iiam: i, ac iure cane. En castissima Luna caros educet splendores. Eia fies diuus Amor, summusque Lateranensis Antistes.

Anagrammatibus istis addebat gratiam ipsamet delineatio; curauit enim decircinari cælos iuxta systema Ptolemaicum: & singulis circulis singula anagrammata inscripsit: & in centro ponderibus librata suis collocauit Stemmata Eminentissimi Principis, & subscripsit hoc Distichon,

Sol. Petre, Numen, Amor, Pan almus, primus & Atlas
Vrbis & Orbis eris, nomen & omen habes.

vt omnia anagrammata numeris curiosis colligeret, & affectum & votum suum liquidius & clarius demonstraret.

❧ CCCCLXX.

Longius Portum, Arcemque, occupauerant & iam dudum propugnauerant Galli, quousque anno 1650. expulsi, dederunt occasionem Hispanorum ingeniis vt aliqua carmina conderent. Elegi hæc Anagrammata.

Πρόγραμμα.

DOMINVS DON

PHILIPPVS QVARTVS

AB AVSTRIA,

CATHOLICVS REX HISPANIARVM,

Atque gloriosissimus recentis Orbis Monarcha,

Ἀνάγραμμα.

Hic Arx Longonis, superatis hostibus sub rosâ
Auraque sui imperij clara palma confidet,
O nonus diusque Mars hinc triumphet.

Ἐπίγραμμα.

Dum Iouis altiuolans pennatis imperat alis,
Dilacerat rostris æmula monstra feris.
Hosticus hinc fiat Gallus deplumis & orbus:
Palmiferis pompis victus in antra ruat.
Probra notet calamis; sin vocem fundere vellet,
Sic canat: In terris viuat Iberus Atlas.
Sic canat: Astra petens ceratis Icarus alis
Sole liquefactis præcipitatur iners.

Scribebat Ioannes Baptista Aloysius Altiliensis: Poëta Laureatus. Cuius etiam est hoc.

SERENISSIMVS DOMINVS DON

IOANNES AB AVSTRIA,

Filius inuictissimi & gloriosissimi Domini Don

PHILIPPI QVARTI REGIS HISPANIÆ, & Monarchæ recentis Orbis.

Ἀνάγραμμα.

Io Parthenope: summis redimita sertis:
In pijs, diuinisq; Iridos radijs, nouis honoribus,
Ac immensis triumphis orans fias; Galli
Enim reiecti sunt ab arce Longonis.

❧ CCCCLXXI.

Dignus est, cuius memoriam faciam Excellentissimus Dominus Dominus Innicus de Gueuara: hostium terror, Hispaniæ decus: virtutibus nobilissimis clarus. De illo D. Paulus Nuzzus Petiliensis edidit istud.

Πρό-

ponent. Vas eris. Ros diuinissimus eris: Mundique Sol eris.

III. Dein fors eas. Post Innocentium eris Mundi Atlas: Lar fies radians, Summusque Dei Vicarius.

Putabam Astrologis solis competere Oracula, & prædicere fata futura: sed iam prædictiones eiusmodi ex ratione transeunt ad voluntatem; & si merita hanc excitent, in Oracula ferè prorumpunt. Est Eminentissimus Princeps Cardinalis Carafa, Vir cælestibus prærogatiuis præditus, quas si voces inerrantes stellas, & ex eis volueris prædictiones eruere non differes à Carolucio. Sed & ipse in eiusdem Carafæ virtutibus omnes Planetas reperit, & ad hæc septem Anagrammata ingeniosè reduxit.

Carafæus Olympus.

Eminentissimus atque Reuerendissimus Dominus

PETRVS ALOYSIVS

Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Carafa.

♄. Ecce Saturnus felicissimos addet annos: eia in aris clarus: eia Atlas: eiaque Pius Mundi molem sanè recturus eris. Amen.

♃. Clamans sanè nues. Ecce Iouis Stella aureas feret aquas: nam citra inuidiam Primus eris in Simonis sede decoratus.

♂. O mens, eas: sic eas. Ecce Mars fortitudines viresque canet. Pan eris. Suauissima Mundi scena dominatura eris. Allelu-Ia.

☉. Ecce Sol. Ecce diuinissimos pariet radios. Eia salue. (næ tarâ arte, natuâque salus es.) Fies Mundi Numen sanctissimum.

♀. Ecce Venus sanè dulcissima, carissimam infundet in ora Maiestatem. O sanè Tarpeiâ in Arce dius Sal, verusque Sol eris.

☿. En Mercurius Caduceum, pacemque reddet. Eia fies sanè Atlas. Eris sanè almus in Ausoniâ lenissimis coronatus Tyaris.

☽. I iam: i, ac iure cane. En carissima Luna caros educet splendores. Eia fies diuus Amor, summusque Lateranensis Antistes.

Anagrammatibus istis addebat gratiam ipsamet delineatio; curauit enim decircinari cælos iuxta systema Ptolemaicum: & singulis circulis singula anagrammata inscripsit: & in centro ponderibus librata suis collocauit Stemmata Eminentissimi Principis, & subscripsit hoc Distichon,

Sol, Petre, Numen, Amor, Pan almus, primus & Atlas
Vrbis & Orbis eris: nomen & omen habes.

vt omnia anagrammata numeris curiosis colligeret, & affectum & votum suum liquidiùs & & clariùs demonstraret.

☞ CCCCLXX.

Longius Portum, Arcemque, occupauerant & iam dudum propugnauerant Galli, quousque anno 1650. expulsi, dederunt occasionem Hispanorum ingenijs vt aliqua carmina conderent. Elegi hæc Anagrammata.

Πρόγραμμα.

DOMINVS DON

PHILIPPVS QVARTVS

AB AVSTRIA,

CATHOLICVS REX HISPANIARVM,

Atque gloriosissimus recentis Orbis Monarcha,

Ἀνάγραμμα.

Hic Arx Longonis, superatis hostibus sub rosâ
Auraque tui imperij clara palma consîdet.
O nouus diusque Mars hinc triumphes.

Ἐπίγραμμα.

Dum Iouis altiuolans pennatis imperat alis,
Dilacerat rostris æmula monstra feris.
Hosticus hinc fiat Gallus deplumis & orbus:
Palmiferis pompis victus in antra ruat.
Probra notet calamis; sin vocem fundere vellet,
Sic canat: In terris viuat Iberus Atlas.
Sic canat: Astra petens ceratis Icarus alis
Sole liquefactis præcipitatur iners.

Scribebat Ioannes Baptista Aloysius Altiliensis: Poëta Laureatus. Cuius etiam est hoc.

SERENISSIMVS DOMINVS DON

IOANNES AB AVSTRIA,

Filius inuictissimi & gloriosissimi Domini Don

PHILIPPI QVARTI REGIS HISPANIÆ, & Monarchæ recentis Orbis.

Ἀνάγραμμα.

Io Parthenope: summis redimita sertis:
In pijs, diuinisq; Iridos radijs, nouis honoribus,
Ac immensis triumphis orans fias: Galli
Enim reiecti sunt ab arce Longonis.

☞ CCCCLXXI.

Dignus est, cuius memoriam faciam Excellentissimus Dominus Dominus Innicus de Gueuara: hostium terror, Hispaniæ decus: virtutibus nobilissimis clarus. De illo D. Paulus Nuzzus Petiliensis edidit istud.

Πρό-

Πρόγραμμα.

Don Indicus Gueuara Prorex Neapolitanus.

Ἀνάγραμμα.

A perditis vocor nouus Alexander in pugnâ.

Ἐπίγραμμα.

Magnus Alexander pugnando terruit orbem,
Et Persas armis pressit, & ingenio.
Bosq. domans, terrore tonans, qui strauit Eoos
Darium vincens: victor vbique fuit.
Ast ego non pepuli vario certamine Gallos?
Robore non-ne meo Gallica regna ruunt?
Sic nouus à victis in pugna hostilibus armis
Alter Alexander (Marte fauente) vocor.

Sunt apud gentes singulas nomina hominum propria, quæ non facilè reddas latinè. *Iñigo* inter illa est, P. Eusebius Nierenbergius vertit *Ignatius*: Nuzzus *Indicus*: & alij (& hoc frequentiùs) *Innicus*.

CCCCLXXII.

HAbet Carmelus, quà antiquus, quà nouus, Illustrissimos viros, in quibus pietas virtusque sunt eminentes. alios produxi alibi, nunc Archangelum Philosophum excellentissimum.

Πρόγραμμα.

Admodum Reuerendus Pater Frater Archangelus è Sancto Hieronymo, Carmelit. Discalceatus: celeberrimus Theologus: eximiusq. Concionator.

Ἀνάγραμμα.

Grato more date melos,
Ac amore date laudes
Ecce hic ille Heros,
Qui in hoc terrarum Orbe
Deum nuncians crucifixum,
Teresianus regnat Apostolus.

Ὠδή.

Pulsate nunc testudines,
Ac more grato consonum
Melos canentes, debitas
Amore laudes promite.
En hic, Deum qui mortuum
Telluris hoc in circulo
Denuncians Apostolus,
Teresianus imperat.
Fugetur hinc Dis horridus,
Luther fugetur impius,
Christus triumphis inclytus
Iam prædicetur maximis.

Archangelo Eugenium subiungo, Augustæ Eleonoræ Concionatorem eloquentissimum, Theologum optimum, qui suâ doctrinâ honorat hodie Viennam, & suadâ concessâ diuinitùs Heterodoxos plurimos ad fidem Ortodoxam conuertit. Hoc illum carmine Dominus L. C. Poëta Laureatus celebrabat.

P. F. EVGENIVS A SANCTO IOSEPH
Carmelita Discalceatus.

Anagramma purum.

Ecce tu, tam dia opera patrans, carus Filius Stoch, & Eliae regnas.

HARMONICVS CONCENTVS.

ECce Pater, *tam dia patrans portēta,* Trophæis
Angelicis, *carus Stoch Filius ipse* Simonis,
Eliaq. simul *regnas*, sacrisq. coronis
Perfulgens, gazis dignaris in Orbe Sabæis.
E cuius Matres mellis venerenter hyblæis
Percurrant, nectarq. ferant, ac Musa Maronis
Cōcelebret nomē, charitesq. charismata pronis
Poplitibus tribuāt, modulātibus ore Napæis.
Verificas funder tibi Diua Theresia sortes,
Matura Phœbus radians ætate micabis, (tes.
Irruet in Thraces tua vox Paranymphica for-
Perfringes verbis Othomanica Mōstra, domabis
Hæreticas linguæ spirabilis ense cohortes;
Sic Palmis cinctus, spatiosa per Astra meabis.

Carmina sunt Hexametra· & in ipsis seruatur ille consonantiarum ordo, qui debetur *Soneto*, qui est versuum, & cadentiarum numerus apud Italos, & Hispanos notus.

Sed & ipse R. P. Eugenius hodie communicauit mihi Theses Logicas, quas ante annos iam multos, dum Neapoli studeret, defenderet: & in ipsis inueni

Thomas Aquinas, almus in Ecclesia Doctor.

Anagramma.

An hos, quos amo, Carmeli discalceati sunt?

CCCCLXXIII.

ESt D. Petrus Philippus Florentius, Cathedralis Ecclesiæ Auximanensis dignissimus Archidiaconus, erga Diuæ immaculatam Conceptionem deuotissimus: & quia verè fuit à Veteribus dictum,

Conueniunt rebus nomine sæpè suis:

In eius nomine hoc mysterium contineri videtur. Illud euoluit ingeniosè & deuotè D. Io. Baptista de Castilione, hæc Anagrammata ad maiorem Virginis Matris gloriam conformádo.

PROGRAMMA.

Petrus Philippus Florentius Auximanæ Catedralis Arcidiaconus.

ANAGRAMMATA.

1 Xpiparte illustrans Conceptum, illuic folida illuce, pia funda ferta.
2 Vocis concipis; Solius Dei Parens, Filia parentum culpas haud traxit,
3 Hanc pius Deus praeuiniit viuens, simul repurans à piaculis, à dolo.
4 In alno radix pura. Io. Ante, siue post partum culpi carens, ac fidelis,
5 Stella caeli, Xpi Mater, Hanc Dñs possedit à principio viarum suarū.
6 Stella ipsa pura, haud occidua, in vteri axe non fuit passa eclipsim.
7 Ipsa Sol. Sola, vt indita, praeter Xpm in Vellia sine peccati arrha fuit.
8 Adami fit filia, ast non haeres, cuius pudor, plenè à culpis excipitur,
9 Serpens dat Vneti escam, haec Maileos cadunt Filij; Ipsa Pura, nullius
10 Peccati passa ferae noxam Huius puritas lilio, & niue plus candida.
11 Pro illa venit Christus, & sic Pura, Pia, Innoxia, Cara esset apud Deum.
12 Idcirco fuit redempta, etsi nulla pro culpa anxia haud suspirasset.
13 Hanc Sol Xps Diuinitatis voluit arcem. Sic plaudens aperi; fert, para
14 Corollas Mariae Conceptui, si his plaudens anepens, tuea fundat Xps.
15 Huius puritatē expendisti. Corona iucus, palma praeclara sis dignus.
16 Xpi parae fundens lilia, ac laurobata Christo commun. Perpes viuat.
17 En pax his conceptum filia Auctori Sorti laudis praeludia parans.
18 Hi Pax, ter Filius, Cultor Patis, his pausam, laudum praeconia delerat,

CCCCLXXIV.

Aue Maria gratia plena, Dominus tecum.

ANAGRAMMATA.

1 *AD Te clamamus, Pia Mater Virgo niuea,*
2 *Munda, & pura, Euae malitiam ignorans.*
3 *Reuera Adamo genita, ast culpaē Minime.*
4 *Tua grauida Matre es fine omni macula.*
5 *Deus ante originem puram acclamauit,*
6 *Angelus nimium Deo caram sat aperuit.*
7 *Tu es Virginum praeclara Deo animata,*
8 *En originaria macula summe depurata.*
9 *Te puram Arcam Iesu dicant Angeli, ora*
10 *Sic plaudant omnia, Aue, ò Mare Gratiae.*

Salue Regina *Mater misericordiae, Vita, Dulcedo, & Spes nostra salue.*

ANAGRAMMATA.

1 *Ad te Virgo, reis pia clamamus è corde. Intemerata Tu es vlla sine sorde.*
2 *Sola, Adami è stirpe orta, Arca Dei es; verum originale vicus in Te deest.*

CCCCLXXV.

PAter Petrus à Passione Domini Panormitanus, Piarum Scholarum Sacerdos & Professor, mihi duo communicauit Anagrammata, pura; Gentilitiam Sanctissimi D.N. ALEXANDRI VII Pontificis Maximi tesseram dilucidantia. Illa etiam ego Philomusis communico.

ALEXANDER
SEPTIMVS
PONTIFEX.

Ad illud Dauidis Psalm.71. *Suscipiant Montes pacem populo* (in Hiphil, *suscipere faciant*) alludens.

Anagramma.

Per Montes Pax. Lux niteas Fide.

Aliud ad Stemmatis Gentilitij Sydus,

Fax re: Dans opem pijs. exultent.

CCCCLXXVI.

DAuid Origanus Francofurti ad Oderam, Medicus, Ephemeridum Author, dignus fuit qui multis carminibus & anagrammatibus celebraretur. Decadem hanc exscribo.

DAVID ORICANVS.

Ἀνάγραμματα.

I. Arduus indago.
Ad Diuina surgo.
Vigor nuda adis.
Vi grandis vado.
In gaudia sudor.
Diu indaga orsu
Diu agas, induro.
O! dura adiungis.

Addam & hic pauculas lineas ex Ioanne Alstedio: *Encyclopadiæ lib.*10. *sect.*4. *cap.*5. §.9.

Nicodemus. Anagr. *Demonicus.*
Mauritius. Anagr. *Vis artium.*

RODVLPHVS SECVNDVS DE AVSTRIA IMPERATOR.

Anagramma.

Arderis vacuus tu de splendore triumphas.

Alste-

Assiduus. Anagr. *Sedulitas*. Vnde.
Vt possit mea mens doctisque Deoque placere;
Sit pia sedulitas, sedula sit pietas.

CCCCLXXVII.

Anagrammata Italica.

Sicut Latina, sic etiam confirmantur Anagrammata Italica: Quidam ingeniosus Philomusus hæc fecerat.

SERENISSIMVS PRINCEPS
LEOPOLDVS AB HETRVRIA,
FERDINANDI SECVNDI
Magni Ducis Frater.

ANAGRAMMA.

Spectandus: melior tu Princeps digna resumens,
Hinc raditis ardens laudibus efferens.

Et vt omnes, qui Latini idiomatis erant ignari, etiam eiusdem Principis laudes cognoscerent, in linguâ vulgari sic scripsit.

Πρόγραμμα.

SERENISSIMO PRINCIPE
LEOPOLDO DI TOSCANA.

Ἀνάγραμματα.

1. *Placido Ciel si slende * Miro pio sen soprano.*
2. *Scese poi par tra noi * Pien de miel dolc', e ponsi*
3. *Del Pol à scompartirne * copiosi sensi, e doni,*
4. *Prence Dio sol tibi scansi * riposo, e palme doni,*
5. *E pe'l Campion ti prendi * in secol d'oro assiso,*
6. *C'apien di assonto, e colmo ei splendor spiri.*

Author omnia hæc Anagrammata pura esse asserit, & Serenissimo Leopoldo dedicat.

CDLXXVIII.

Habet Campaniense Capitulum nobilia aliqua ingenia; inter quæ eminere videtur D.Bartholomæus Griphus, Decanus, qui hæc Anagrammata mihi communicauit.

S. MARIA DELLA PACE.

ANAGRAMMA:

Placa l'ire, e manda vita. S in I.

EPIGRAMMA.

Ecco s'apron le porte
Del Tempio non di Giano
Ma di colei, che porta il segno in mano
Di Pace, e vita, e non di guerra, ò morte.
Campagna hor più non paue
Che già ne tien la chiaue
Giouan Caramuele il buon Pastore,
Ch'aperte le terrà ben tutte l'hore
Quando ella vede la Città punita,
Placa l'ire *del Cielo*, e mandà vita.

Est Sanctæ Mariæ de Pace Cathedralis Ecclesia dedicata: & ab illâ, quâ priuatim, quâ publicè, pacem & quietem exoramus.
Idem author hunc etiam litteratum Proceum composuit.

L'ABBATE DONNO GIOVANNI CARAMVELE
Vescouo della Città di Campagna, e di Satriano.

Anagramma purum.

Sancta MARIA de la Pace, ci manda vn si buon Dottore, acciò lui ne dia tal buona legge.

Natus Campaniæ fuit S.Antoninus nostri Ordinis Benedictini Abbas, qui viuus & posthumus maximis miraculis claruit. De illo recepi hæc Anagrammata.

S. ANTONINO ABBATE

Cittadino e Padrone di Campagna.

Anagramma:

In atto noto prega Dio, ci mandi santa pace, & abbondanza.

O Troppo amica sorte!
O noi lieti, e beati!
Poscia che siam qui nati:
Perche s'egli è ben chiaro,
Che l'inuitto campion Santo Antonino
E' nostro Cittadino,
E padre, ed auuocato:
Conuien, ch' in ogni stato
Per legge di natura
Di noi egli habbi cura,
E nostro protettor sia in vita, e in morte.
O troppo amica sorte!
Per vie alpestri, e torte
Il nemico infernale

Ogn'hor

Ogn'hor ci tenta, e assale;
Ma tosto il gran Guerriero
A guisa di Michel, che in Ciel fè guerra,
Lo scaccia, e vince in terra,
E per virtù diuina
A l'inferno il confina.
Se dunque ei può quì tanto,
Preghiam pur sempre il Santo,
Afinche poi del Ciel n'apra le porte.
O troppo amica sorte!
Ne la celeste corte
In atto humile, e pio
Ei prega il sommo Dio,
Che mentre stiamo in vita
Ci mandi santa pace, & abbondanza;
E poi ci dà speranza
Ch'in Ciel felicemente
Godremo eternamente.
Se dunque il tutto è noto,
Ogn'vn ne sia diuoto
E preghi il protettor costante, e forte.
O troppo amica sorte!

SANTO ANTONINO ABBATE
Cittadino, e padrone principale
della Città di Campagna.

Anagrammi.

Di Dio il gran campione con cenni abbattendo Satan, à noi apporta la diletta pace. T in O.
Abondante di gratia incontinente caccia dal popol demoni, & apporta la sanità. B in O.
Già non ci abbandona. ma tosto ne prende, appiana i delitti, tratta con Dio, e'l placa. C in O.
Abbraccia la di noi protettion, incatena Satan, dandogli duplicamente pena. Est purum.
Ecco non abbandona la Patria; potente supplica, mandand'à noi Cittadini le gratie. Additur V.
Placa, & alletta Dio sdegnato per noi peccatori Campani abbandonati in danni. Deficit T.
Prega intent'appo Dio per il Decan tentato; L'atta, mai nol discaccia, ne abbandona. T in E.
Ad eiusdem S. ANTONINI gloriam addi poterunt hæc Latina Epigrammata.

SANCTVS ANTONINVS ABBAS,
Ciuis, & Patronus principalis
Ciuitatis Campaniæ.

Anagrammata.

Caput Satanæ calcans, Ius iustis annuncians, nobis Ciuibus propitia impetrat. Additur V.
Ioanni Caramueli aspirat, vt sit Papa. Sic nunc Beatus fat nobis ipsis nuncias. C in A.

DIVVS ANTONINVS ABBAS
Ciuis, & patronus principalis Ciuitatis Campaniæ.

Anagrammata.

*In diabolos arma capit, pœnas nunciat. Ipsi victi iussis, ac nutibus parent** Deest V.
*Satanas calcatus pedibus, in ipsius vicini nomine properat, ac abit inuitus** Additur E.
*Iter para tutum, bona cuncta posce. Dissipa vitia in ciuibus lapsis in annis** Purum.
*Dei sic pacat iras, vt non puniat. Piis vincit precibus; nobis animas saluat** Deest vn. V.
*Antistes, ac Princeps (sicut tu annuis) pacem dona; Ciuibus lapsis serua bona** Additur C.
*Nos pius, ac iustus pascens, tritici, vini, ac olei inopibus abundantiam parat** Additur O.
*Nobis ciuibus animas pascit: ianuas cæli pandit propitius nunciat, seruat** Purum.
*Diabolis vi præcipit, vt nunc nunc abeant; ac impii ipsa iussa satis seruant** O in E.
*Continuis miraculis in patria patens nobis Ciuibus asta, inde tu pius paca** Purum.
Sed redeamus ad linguam Italicam, & alias vocum incursiones addamus.

SAN DOMENICO IN SORIANO
protettore della Città
di Campagna.

ANAGRAMMA.

Gran medico dal ciel trà noi compare pietoso tanti sanando. Deest vnum T.

G*Ran medico pietoso*
Dal ciel miracoloso
Compare quì *trà noi sanando* i mali
Di *tanti* disperati da' mortali:
O noi lieti, e beati,
Che siam già liberati
Pe'l suo diuino aiuto gli affanni
Con solleuarci homai da tanti danni.

SANTO TOMASSO DI AQVINO
protettore della Città di Campagna.

Anagramma puro.

Taci, l'ottima penna di questo Angelico Dottore trapassa, doma.

TAci lingua maluaggia,
Non mormorar del Santo,
Che porta il pregio, e'l vanto

Di

Di quanto scriuer può penna più saggia.
Gli Heretici hà sconfitti
Già tutti con suoi scritti.
Ne alcun può mai negar quãto egli scrisse
Con l'ottima sua penna Christo il disse.
Di Angelico Dottor questo è lo strale,
Che chi gli oppugna audace,
Qual nebbia lo disface,
E trapassa, e distrugge, e doma il male.

In lode dell'istesso.

QVesto Apollo del Cielo,
Che con la sua dottrina
Alma, sourana, angelica, e diuina
Il mondo illustra, e indora,
Hoggi tù più che mai profondo adora;
Perche dimostra a i segni
Che da' celesti Regni
Per dono special dato à Tomaso
La sua dottrina splende,
E trà l'altre si rende
Qual Sol da l'Orto chiar fino à l'Occaso.

VITA DIVI THOMÆ AQVINATIS

Per Anagrammata disposita.

CDLXXIX.

QVæ sequuntur Anagrammata, natales, mores, sapientiam, res gestas D. Thomæ Aquinatis continent. Ea Ioannes Montoya Clericus Regularis, quem nuper Neapolitana lues sustulit, concinnauit; quàm argutè, quàm appositè, quàm aptè, tuum esto iudicium, Lector. Probabis enimuerò, si leges. Neque enim ab vna, eademque verborum complexione, tam multiplex, ac varia exsistere dicendi materia, ac veluti è paucis seminibus tam ampla progerminare seges potuit sine fœcunditate quadam ingenij incredibili. Edita olim fuere Neapolitanis typis. Sed quia facilè deciduum est, quod vnica excepit pagina; ea in meis hisce, suis Quæstionibus Quodlibeticis R. D. Carolus de Thomasijs, ex Palmæ Duce Clericus Regularis exstare voluit. Inde illa assumpsi, vt Metametricam hanc honorarem: quippe par erat, vt expressus pulcherrimis Anagrammatis Aquinas, hoc in Opere, quod eo auspice composui, perennaret.

Πρόγραμμα.

S. THOMAS DE AQVINO ORDINIS PRÆDICATORVM.

Ἀναγράμματα.

NAscitur è Theodora, ac quasi Sol prodit in Mundum.
Honorandus Doctor, quasi panem, sic edit Aue Maria.
Quarto iam anno sanctissimus puer cor Deo dicat.
Quoniam inter pios Monachos educandus traditur.
Sed modò studiorum causa hinc transit Neapolim.
Hic dum orauit conuertir quosdam panes in rosas.
A Domino indutus se Prædicatorum astris ornat.
Matrisque iram pati non curans sua domo discedit.
Sed ô! à Christo ad domos maternas inuitus capitur.
An nosti, quòd is homo Dei raptus, carceri damnatus?
Modò ad Castrum Sancti Ioannis perducitur Heros.
Pro maiori custodia in quadam arce innodatus est.
Modò in carcere inuasus de Saranæ odio triumphat.
Candidus homo ardorem carnis titione quassauit.
De aquis orta Venus cadit, si hinc ardorem opponas.
Iam à somno correptus, candida chorda munitus est.
Imò sanè ad Crucem orans, puritatis dono ditatus.
Non cadit sororum impetu, inuasus audacior adest.
Sic quia homo est prudens, non audit dicta sororum.
Quin imò è Mundo attrahit ad diuina sorores ipsas.
Necnon addas, quia per muros dimittitur castus homo.
A Castro dono Dei iam missus Parthenopen ducitur.
Scies, quod inde triumphandi causa Romam transit.
Sed à Ioanne Theutonico Româ adductus Parisium.
Numquam suo se dat studio, nisi peracta orandi hora.

An

An homo priusquàm doctrinas dedisset, non tacuit?
Studio demit horas, orationi, ac precibus mandans.
Christi dona oratione magis, quàm sudore adeptus.
Quisnam hoc castior, aut sapientior mundo adest?
Ideòque Dominus tantùm ipsi coronas dat sacras.
A Domino Romanæ Sedi Custos, ac Turris adponitor.
Quos, vt dicam, pro hac dilatanda non emisit sudores?
Quos Hæreticorum sua ipsius doctrina non damnat?
Quos Christianorum ipsamet doctrina non adiuuat?
A Romano Pastore desideratus ad Concilium venit.
Sed in Monasterio de Phossa noua cadit, ac moritur.
At moriens, quasi candidus Olor cantus depromit.
Introductusque à Christo Domino in Paradisum est.
Sanctum Sacerdotem Paradisi Dominus coronauit.
Tu solus Mundi honor, ac mira sapientia decoratus.
Quia candidus homo, à Dei Matre coronis ornatus es.
Quàm vera das nobis tua scripta de Christo Domino!
Nonos, mirosque tua emicans doctrina dat radios.
Quia noua doctrina tua Hæreticos omnes dispersis.
Tu ipse Mundi osor, Carnis, ac Dæmonis deuastator.
A Deo quidem Sanctissimus Patriarcha dono datur.
Et quis tu? omnium corda rapis, ac Deo donans trahis.
Et addo, quòd innumeras tuo Christo animas carpis.

Sanctus Thomas ex Aquino, Vir magnus, Ecclesiæ Doctor, Et Ordinis Prædicatorum decor.

ANAGRAMMA.

Aureus exposuit moriens Sacra Cantica Doctor, Sed, qui Cignus erat, dat moriendo melos.

Thomas de Aquinis Ordinis Prædicatorum, vir candidus, Et Ecclesiæ ornamentum.

ANAGRAMMA.

Mundum despiciens, ac terrea ferta triumphans Diuitias Cæli condidit ore, manu.

CCCCLXXX.

FVerunt floridæ & amœnæ Ioannis Valentini Cæsarei Archimusici Musæ: a quibus varia & curiosa Opuscula in lucem prodierunt. Considera sequentia Anagrammata.

Imperatori,		Omnia
Imò re Patri,		sunt pu-
Re Pio Marti,		ra, &
Mira perito		dignissi-
Patri merito		mè de
Et primo viro.		Ferdinan-
Per tramito		do III.
Per mira tio		Optimo
Vna in lite)	Ana-	Impera-
Valentini)	gram.	tore dicta.

Leopoldi nomine insignitur Archidux Austriæ, frater Cæsaris, & Cæsaris etiam filius (nunc Imperator.) In alterius verius gratiam hos literarum Proteos edidit Valentinus.

Leopoldus	sunt
Oles duplo	etiam
Duplo sole	omnia
Ludes Polo	hæc
Pullos Dei	pura.

Et ad domum Austriacam Inuictissimorum Imperatorum Matrem conuertens oculos, sic inquit

Austria, Anagramma. *Triasua.*
Quia sic sceptra portat,
Ac omnia confortat,
O Deus, sacra tua,
Austria, tria sua.

Et hoc ipsum Tetrastichum, hoc Hexasticho Italico illustrat.

Perche sostien corone
In numero perfetto,
E porta il tre nel petto,
La Trinità dispone,
Che l'Austria al Mondo imperi
Di tre corone degna, e mille imperi.

Inter alia Heroica Lemmata, quibus vtitur Serenissima Domus Austriaca, illud AEIOV. multorum Virorum illustrium ingenio & studio illustratur. Placet mihi, qui legit: *Austria erit in*

in Orbe vltima. Hæ literæ Dei nomen essentiale constituunt, IEOVA enim (Hebraicè יהוה) omnes literas vocales continet. Ex his literis vnicam אברם Abramo communicauit Deus, vt esset אברהם Abraham, in quo magna mysteria inueniunt & dilucidant Expositores: omnes Deiparæ dedicat Ioannes Valentinus, & addens H, Latinorum spiritum, sui spiritus seruorem ostendit his verbis.

A E I O V H

Aue Via. Aue. Aue Via: Iuua. Eua ea vebo: Veo ea vi. Aio, heu, heu! Eia: ai, Iuuo.

Nulla litera præter illas sex præmissas in hac Oratione inuenitur: illæ enim ordine vario repetitæ confirmant pium & pulchrum sensum. Clausit tandem libellum, & vitæ terminum posuit his verbis

Ioannes Valentini.	Omnia
Annis eo. En vita nil!	sunt
En, nil! sino. Ite vana.	pura
Sileo. Veniant anni.	& com-
Alij erunt sine anno,	menta-
Seu, En alij non nati.	rio digna.

CCCCLXXXI.

NEapolitanam Vrbem suis literis illustrat & honorat clarissimus D. Blasius Cusanus, qui licet in Iurium peritia eminens sit, fauere Apollini non dedignatur. Hoc anno 1661. eloquentissimos numeros edidit, quos *Heroum Characteres* dici voluit; quos ipsos viri illustres eloquentissimis versibus celebrarunt. Sed quia Anagrammata à diuersis inuenta, mihi visa sunt pulchra, vnum, aut alterum subijciam.

Doctor Blasius Cusano.
Anagramma pur.
Canas doctus Oloribus.
Blasius Doctor Cusanus.
Anagramma pur.
Cantu solus corda subis.
Inuenta sunt à D. Francisco Marini V. I. D.

Doctor Blasius Cusanus a Vitulano.
Anagramma purum.
Vocatus Linus, Baldus, ac Iason.

Sic literas conuertit Dominus Franciscus Antonius Aquilans, Campaniensis, eiusdem Domini Cusani Auditor.

CCCCLXXXII.

PLacuerunt multis Ioannis Baptistæ Vvaseige Anagrammata, quæ nomen hoc *Leopoldus Austriacus* in formas diuersas conuertunt. Fuerunt edita in Belgio, & eodem anno recussa in Bohemiâ: & quia perplacent mihi; & Princeps, cui dedicantur; & Authoris ingenium, quo formantur; cæteris subiungi debebunt.

Erat inscriptio,

SERENISSIMO PRINCIPI

LEOPOLDO VVILHELMO

ARCHIDVCI AVSTRIAE,

Duci Burgundiæ, &c. Magno Teutonici Ordinis Magistro, Episcopo Argentinensi, Halberstadiensi, Passauiensi, & Olomucensi: Belgij Gubernatori: ac supremo Catholici Exercitus Duci: infulis, togæ, sago; pio, iusto, forti; superis, ciuibus, bellis; vbique pro fide & patria gloriosè decertanti: Germanicæ nuper, & sæpius Bohemicæ, iam Belgicæ difficillimis temporibus libertatis Assertori: de Armenteria, Landresio, Dixmuda, alijsque triumphanti &c.

Sunt hæc Anagrammata digna lectu: sed quia cusa fuerunt in Belgio, & iterum recusa in Bohemiâ anno 1647. poterunt facili negotio inueniri, & ideò alia, quæ rariora videntur, huc addo.

MVSA IV. GENVINA.

CCCCLXXXIII.

HIC adest Musa, quæ Hieronymi Genuini stylo præfuit; ab illo nomen sumit, & genuino influxu etiamnum literarum eruditas inuersiones inspirat. Librum edidit Romæ anno 1640 quem *Genuinas Metamorphoses Nominum* vocari voluit, quoniam, vt in ipso frontispicio nos monet,

Aetheris vt plures, Erebiq; saliq; soliq;
Numinibus facies, sic quoque Nominibus.

Insurrexerunt contra Opus pulchrum & politum, quod solet, multi insolentes Genij, quos quidam Vir eruditè compescuit hoc fulmine.

Quicumque dente vel Gelasino vel Genuino, Hieronymum Genuinum rodit, atque in Genuino Genuinum frangit, dignus est cui omnes, & Gelasini & Genuini dentes frangantur.

Interim, quia non malis solùm (hoc est, indoctis) sed etiam bonis (hoc est, doctis) debitores sumus, vt & isti amare pergant Virum Magnum, P. Augustinus Oldoinus, Genuensis, Societatis IESV, pulchrum Elogium scripsit.

Hæc de Genuino Oldoinus, omnia grandia, omnia vera, à Viris doctissimis lecta, & applausu recepta & approbata.

Nolo totum Genuini Opus huc ponere, habet enim pulchra Epigrammata, quæ in illo poterunt ab eruditis legi: volo tantùm Anagrammata assumere, vt copiosiorem syluam Lectores habeant, in qua possint ingenium colere & exercere. Taceo igitur, vt Musam Genuinam audiatis.

PROOEMIVM.

In noua fert animus mutatas dicere formas
Sensa, Artis mirum quas variauit opus.
In varias translata Hominum, Diuûmq; figuras
Corpora, Pelignus carmine cantat Olor:
Horrida mentiti haud Pauci mille ora ferarum
Sunt sine laude Hominum, nec sine labe Deûm.
Hic nomen sine laude suum, & cum labe reuoluunt
Non nisi queis vitium nomina praua dedit:
In varias resoluta abeunt hæc nomina sensus
Non sine honore Dei, non sine laude Virûm.

AD LECTOREM.

Parcere. ἀνάγρ. Carpere. ἀνάγρ. Crepare.
Sunt pura.
Literæ eædem formant Parcere, *literæ eædem*
Carpere *componunt, atq;* Crepare *simul*
Parcere *qui nulli vis, qui omnes* Carpere malis.
Grammate es inuerso, Mome, Crepare *merem.*
Ast mihi sicut non prodest laudator amicus,
Sic nunquam infestus Zoilus vllus obest.
Curo parum; seu vis mihi Parcere, *candide lector,*
Laude seu vis me Carpere, *curo parum.*
Sponte tua poteris mihi Parcere, *Amice, Inimice*
Carpere *sponte tua, sponte* Crepare *tua.*

CÆLITES.

CCCCLXXXIV.

PAter æternus, Verbum, & Spiritus Sanctus. *Anagramma.* Semper beatus; ac, vt Vnus, est pariter Trinus.

Eucharistia. *Anagramma.* Charitas Iesu: *Additur* S.

Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum. *Anagr.* Mensa micat summa; est Christi carne suauis. *Additur* S.

Virgo MARIA. *Anagr.* Mira Virago. *Est purum.* (*Si Virago fœminam significet à viro actam, quod multi volunt, deleri hoc Anagramma debet: si autem fœminam viriles actiones agentem quod cum multis Hieronymus Genuinus supposuit, poterit retineri.*)

Conceptio Sanctæ Virginis Mariæ. *Anagr.* Vna, & mira; ac sine peccato originis.

Sanctissima Maria; Dei Parens, ac Virgo. *Anagramma. Iambicum Trimetrum.* Sacra emicans Regina, Paradisi Ostium.

Diuus ANGELVS noster Custos. *Anagramma.* Tu ducis nos gnauus, & solers.

Sanctus Ioannes Baptista Præcursor. *Anagr.* Nasceris probus: ac natus antra petis. *Demitur* O. Aliud. *Iambicum Trimetrum* Cur bone satis puer, adis antra pusio? (*Illa particula* satis, *afficere potest, &* bonum *&* puerum, *vt Ioannes, &* satis bonus, *&* satis puer, *cùm iret ad heremum dicatur.*)

Sanctus Ioseph. *Anagr.* Sapiens Custos. *Mutatur* H *in* S.

Simon Petrus. *Anagramma.* Primus nites.

Beatus Simon Petrus. *Anagramma.* O spes! tutamen Vrbis.

Diuus

Diuus Matthias Apoſtolus. *Anagr.* Iudas à Polo ſatis mutatus. *Conuertitur* H *in* A.

Sanctus Marcus Euangeliſta. *Anagr.* Sum Vigil ad Venetas curas.

Aſpren. *Anagramma.* Parens. *Fuit autem S.Aſpren primus Neapolitanorum Epiſcopus.*

Beatus Pater Hieronymus, Eccleſiæ Doctor. *Anagramma.* O ſat rectè, & ò ſine culpâ Iudicem horrebas. *Mutatur* Y *in* I: *quæ quidem literæ pronunciatione non videntur differre.*

Diuus Genuinus Epiſcopus Sabionenſis, & Martyr. *Anagramma.* Vnicè inſons: ob Deum paſſus, peruagus interiiſti. *Mutatur etiam Y in I. Fuit tempore Longobardorum in exilium miſſus, & ibi mortuus. Colitur Nonis Februarij.*

Sanctus Genuinus Epiſcopus & Martyr. *Anagramma.* Rectus, micans, ingenuus, & pius Paſtor. *Mutatur etiam* Y *in* I.

Sanctus Ianuarius Epiſcopus & Martyr. *Anagramma.* Primus Cuſtos, Pater, vnica cura Sirenis. *Mutatur* A *in* I *&* Y *in* I. *Eſt Regni Neapolitani Patronus, & claret hodie ſtupendis miraculis.*

Sanctus Ianuarius Martyr, Beneuenti Epiſcopus. *Anagramma.* Vnus beaſti; tueris; ac mirè iuuabis Parthenopen. *Mutatur* Y *in* I; *& additur* H.

Diuus Ianuarius, Beneuenti Epiſcopus, & Martyr. *Anagramma.* Tu mirus; Veſuuij incendia, turbines, rape, ò Pater. *Mutat* Y *in* I, *&* S. *in* R. *Fuit ſcriptum, cùm arderet Veſuuius, & Neapolis periclitaretur.*

Beatus Pater Nicolaus Antiſtes. *Anagramma.* Sane patens Tutela, Cuſtos Barij.

Diuus Pater Agnellus Confeſſor, ac Abbas. *Anagramma.* Sanctus Neapoli fuga Barbaros ſecludes.

Diuus Blaſius Epiſcopus & Martyr. *Anagr.* Plauſu mirus, cibi, potus ſedas iter. *Mutatur* Y *in* I.

Diuus Alexius. *Anagramm.* Exul diu à ſuis.

Sanctus Dominicus. *Anagramma.* Canis Mundi Cuſtos.

Diuus Pater Franciſcus ex Aſſiſio. *Anagramma.* Sanè ſatis iuſtus par es Crucifixo. *Mutatur* D. *in* T.

Diuus Petrus Cæleſtinus. *Anagramma.* Vt ſol nites, reſpuis decus. *Mutatur* V *in* S.

Beatus Iuſtinus Confeſſor, ac Antiſtes. *Anagramma.* Es vnicus Cuſtos, ſat fers bona Teatinis.

Sanctus Thomas de Aquino Ordinis Prædicatorum. *Anagramma.* O Diuus ſane Doctor, Qui mira docens, manu patraſti. *Mutatur* H *in* V.

Sanctus Caſimirus Iagellonus. *Anagramma.* Angelicus, Vnicus ſol Sarmatis.

Sanctus Caſimirus. *Anagramma.* Clarus, Caſtus nimis. *Additur* L.

Beatus Pater Nicolaus Tolentinas. *Anagr.* O lucens vt alter Ioannes Baptiſta.

Diuus Pater Antonius. *Anagramma.* Tu nitor es Patauinus. *Mutatur* D. *in* T.

Diuus Carolus Borromæus Cardinalis. *Anagramma.* Vir clarus ſolus das Iubar Mediolano. *Mutatur* C. *in* L.

Beatus Ignatius Loiola. *Anagr.* Ego ſanè vitâ illibatus. *Mutatur* O *in* E.

Diuus Pater Franciſcus Sauerius de Societate IESV. *Anagr.* Sanctus verè ſuaſit, ac erudijt Fide Iapones ſecurus. *Additur* M.

Sanctus Philippus Nerius Florentinus. *Anagramma.* Fuit planè Inſons, Purus, Plenus Chriſti.

Maria Magdalena. *Anagramma.* Grandia mala mea.

Maria Magdalena. *Anagramma.* A me mala grandia.

Aliud. Mea mala grandia.

Sancta Lucia Virgo. *Anagramma.* Vnica grata oculis.

Sancta Catharina de Senis Virgo. *Anagramma.* Chriſto iugata, ac ſanè ardens.

Sancta Tereſia. *Anagramma.* Iſta ſanè recta.

REGIONES.

✠ CCCCLXXXV.

Ciuitas Hieruſalem. *Anagr.* Humilis reatu iaces.

Ciuitas Romana. *Anagr.* O vnica ſat mira.

Ciuitas Neapolitana. *Anagramma.* O ſanè caput in Italiâ.

Aliud. Vnica, lata, pia enites.

Reſpublica Venetiarum. *Anagramma.* Tu iubare prima elucens.

Ciuitas Mediolanenſis. *Anagramma.* Tu ſanè nimis delicioſa.

Florentia ciuitas. *Anagramma.* Fit vnica ſolertiâ.

Inſula Melitenſis. *Anagramma.* Sinu alens Milites.

Ciuitas Mantuæ. *Anagr.* Nimis aucta vate.

Ciuitas Surentina. *Anagr.* Virent cunæ Taſſi. *Mutatur* I. *in* E.

Ciuitas Salmanticenſis. *Anagr.* Tu micans ſcientias alis.

Faſtigium Veſeuianum. *Anagr.* Fumaui heu ſatis igneum. *Additur.* H.

Ciuitas Spoletina. *Anagr.* Vnica alit Hoſpites. *Additur* H.

Fideliſſima ciuitas *Cauenſis.* *Anagr.* Facta es delicijs nimis ſuauis.

Ciuitas Massæ Lubrensis. *Anagramma*. Sane situ salubris emicas.

Pagus Frattæ maioris. *Anagramma*. Seris tua fraga optima.

SACRÆ FAMILIÆ.

 CDLXXXVI.

FAmilia Eremitarum S. Augustini. *Anagramma*. Vnica, Summa nitet, vera Magistri filia.

Venerabilis Ordo Patrum Camaldulensium. *Anagramma*. Mundus labe, incola eremi, Romualdi partus.

Venerabilis Ordo Patrum Capucinorum. *Anagramma*. Nitor Minorum, ac Pauper orbe, ac Lucidus.

Venerabilis Familia de Monte Carmelitano. *Anagramma*. Claret nomine nobilis famula Dei, & Mariæ.

Venerabilis Religio Carmelitana discalceata. *Anagramma*. Vigila, norma cleri, ab Elia, & Teresiâ dilecta.

Sacer Ordo Diui Benedicti. *Anagramma*. Ecce dies orbi datur in Deo. *Mutatur* I *in* E.

Venerabilis Cartusianorum familia. *Anagr.* Mira luces Brunonis filia iure amara.

Sancta Religio Diui Francisci de Paula. *Anagramma*. Culta, pia es, ac fulgidior inediâ carnis.

Sacer Ordo Minorum Obseruantium. *Anagramma*. Auro, dono, nummis mirus orbe caret.

Venerabilis Congregatio Patrum Oratorij. *Anagramma*. O egregia, Cultu Pia, Ornata mire, orbis Nitor.

Sacer Ordo Patrum Prædicatorum. *Anagramma*. Perrara, ac perita Doctorum domus.

Familia Seruorum Beatae Virginis. *Anagramma*. Tu in orbe vigens Mariæ famularis.

Sancta Societas Iesu. *Anagramma*. Sat scitè es, ò es vnica.

Sancta Religio Patrum Teatinorum. *Anagramma*. Ista nota viget, Prima ornat Clerum.

SACRA LOCA.

 CCCCLXXXVII.

MAria ad Niues, *Anagramma*. Diua fanè mira.

Imago Sanctae Mariae Maioris. *Anagramma* O Regina amica Romæ sat micas. *Mutatur* I. *in* C.

Sancta Mater Dei de Laureto. *Anagramma*. Es Domina terrae, ac turela. *Demitur* D.

Beata Virgo Mater è Constantinopoli. *Anagramma*. Ab atro erit cõtagio tuens Neapolim.

Beata Virgo Maria mater Iesu de Constantinopoli: *Anagramma*. O ignis abi procul è mõte; ò terrâ maneas: Diua ait. *Demitur* T.

Sancta Maria Virgo de Monte Carmelo. *Anagramma*. Omni loco terræ Diua regnat, ac summa. *Additur* V.

Mater Maria de Ara-Cæli. *Anagramma*. Arca Dei, Romæ latè mira.

Beatus Pater Dominicus Suriani. *Anagramma*. Tu vasti orbis medicina superna.

ACADEMIÆ.

 CCCCLXXXVIII.

ANimosorum Academia Cremonensis. *Anagramma*. Es varia commemorans, nimia docens.

Collegium Neapolitanum Societatis Iesu. *Anagramma*. Vti Sol illuces ingenio, ac summa pietate. *Demitur* O.

Collegium Romanum Societatis Iesu. *Anagramma*. Sum veteri colle Aonio scitum magis.

Cruscæ Academia Florentina. *Anagramma*. En in Tuscia fama, decore clara.

Fantasticorum Academia. *Anagramma*. Facundia Romæ iat micat.

Humoristarum Academia. *Anagramma*. Romæ eruditâ musâ micat. *Mutatur* H *in* T.

Incognitorum Academia. *Anagramma*. Docta, ingeniorum amica. *Aliud*. Micat vnica Homero digna. *Additur* H

Innominatorum Academia Parmensis. *Anagramma*. Nota, radians, ac omnium prima emines.

Insensatorum Academia Perusina. *Anagramma*. Tu vera Sapiens miranda Camoenis.

Intrepidorum Academia Ferrariensis. *Anagramma*. Das omnia mira: dura conaris perficere.

Intronatorum Academia. *Anagramma*. Docta, mira, nota Minerua.

Nocturnorum Academia Bononiensis. *Anagramma*. Mira adest, vnica, nomine non obscura. *Mutatur* O *in* A.

Ociosorum Academia Neapolitana. *Anagramma*. O aula Aonia, optima decore micans. *Aliud*. Operosa, nimia, ac alta munia doceo. *Item aliud*. Vna à Delio amata, componis heroica. *Additur* H.

Philarmonicorum Academia Veronensis. *Anagramma*. Es honore prima, canora, nimium es lucida.

Recuperatorũ Academia Patauina. *Anagram.* Aurea, acuta, apprimè docta Minerua.

MALEDICI.

CEnsores, Calumniatores, ac Detractores viri. *Anagr.* Canes aeri liuore cunctas artes ore mordens.

Omnes viri detractores, & calumniatores operum. *Anagr.* Lenti & impuri, vt Cacodæmones errorum satores.

Omnes Lectores viri maledici. *Anagramma.* Dementes, scioli, liuore macri.

Derisores & calumniatores Operum. *Anagr.* Omnes vecordes, mali, re sat proterui.

Omnes Lectores detractores, & Cauillatores viri. *Anagr.* Certè satis scelerati, ac vermes illoto rodunt ore.

Omnes viri calumniatores librorum. *Anagr.* Orbe morosi, vatij, nullam rem sciunt.

Omnis nasutus, & inuidus. *Anagr.* Vti sus & asinus in Mundo.

SVMMI PONTIFICES.

LEO Decimus, olim Ioannes Medices, Pontifex Maximus. *Anagramma.* Plane eximius, emicans sui. Omnes Doctos summè dilexi. *Mutatur O in S.*

Pius Quintus, Gislerius, Alexandrinus, Pontifex Maximus. *Anagr.* Insignis, insons, atque supernus fulsi lux Prædicatorum. *Mutatur X in S*

Gregorius Decimus-tertius Pontifex Maximus. *Anagr.* Fui vt Simon, duxi Gregem satis Tempus correxi.

Sixtus Quintus Perettus, ab Ordine Minorum assumptus. *Anagr.* Summus Dux, Paterque Vibis, sat sciens, fontium Punitor. *Demitur T.*

De eodem. *Anagr.* Perettus. Vt Petrus. *Mutatur E. in V.*

Clemens Octauus Aldobrandinus Pontifex Maximus. *Anagr.* Fuit Dux & pax Orbis, ac sol emicans norum dans lumen.

Paulus Quintus Burghesius Pontifex Maximus. *Anagr.* Tu purus, Insons, Fœlix, Magnusque: caput Vrbis. *Demitur H.*

De eodem. Camillus Burghesius. *Anagr.* Hic salus, lumen Vrbis. *Mutatur G in N.*

De eodem. Burghesius. *Anagr.* Herus Vrbis. *Mutatur G in R.*

Gregorius Decimusquintus Ludouisius Pontifex Maximus. *Anagr.* Incolumis fuit Grex, quando Ego scitus eum duxi.

De eodem. Alexander Ludouisius. *Anagr.* Dux seruans ouilia Dei. *Mutatur L in I.*

Vrbanus Octauus Barberinus Pontifex. *Anagramma.* Tu bene vnus, Pax, ac Fortuna Vrbis, Orbis.

Vrbanus Octauus Barberinus Pontifex Maximus. *Anagr.* Tu Beatus, Fons boni, Pax Vrbis vnica, Rex Musarum.

Vrbanus Octauus. *Anagr.* Nos sub tuâ curâ. *Demitur V.*

Vrbanus Octauus Barberinus Pontifex. *Anagramma.* Apibus ferax, bonus, notus in Vrbe curar.

De eodem. Maphaeus Barberinus. *Anagr.* Habes supernum iubar. *Mutatur A. in V.*

Aliud. Maphaeus Barberinus. Mea Vrbs, & Vrbis Phana. *Additur T.*

Aliud. Apis Huberans Vrbem. *Aliud.* Habes pia munera Vrbis. *Additur.* I. *Aliud.* Suprema Vrbis Habena. *Aliud.* Vrbanus Habes Primas. *Mutatur E in S.*

CARDINALES.

COllegium Cardinalium Eminentissimorum. *Anagr.* Cœlo Cleri Luminare Magnum nitidissimum.

Cæsar Baronius. *Anagr.* Dans iubar Scre. C. *Mutatur in D.*

Petrus Paulus Crescentius. *Anagr.* Purpuratus celsus & sciens. *Additur.* S.

Iulius Cardinalis Roma. *Anagr.* Lilium viridans, ac rosa.

Franciscus Cardinalis Boncompagnus Archiepiscopus Neapolitanus. *Anagr.* Hic planè clara pompa dignus coruscat, fons vnus boni, ac pacis Sirenis.

Alphonsus Eminentissimus Cardinalis de la Cueua. *Anagr.* Es valdè micans. Vnus das lumina Clero, & Hispanijs.

Antonius Barberinus Cardinalis Sancti Honuphrij ex Ordine Capucinorum assumptus. *Anagr.* Diu maneas, coruscans Lux, ac nitens Honos Vrbis, Vrbani Octaui Mundi Principis Frater.

Bernardinus Eminentissimus Cardinalis Spada. *Anagr.* Ter mirandus, Radians, nil nisi pacem das ensibus.

Federicus Cardinalis Cornelius. *anagr.* Viridans ac florens Cleri decus. *Demitur.* I.

Iulius Cardinalis Sacchettus. *Anagr.* Hic clarus, est sidus Vaticani. *Demitur L.*

Ioannes Baptista Cardinalis Pamphilius. *Anagr.* Hic nimis bonus; est par Palladi Sapientiâ. *Mutatur A in E.*

Ioannes Franciscus ex Comitibus Guidijs de Balneo. *Anagr.* O Eximie, ô fat bone, facis, iungis Cardinalibus decus N. *Mutatur in A.*

Aegi-

Aegidius Carillius Albornottius. *Anagr.* Tu nitidus sol, laus, ac gloria Iberi.

Antonius Cardinalis Sanctacrucius. *Anagr.* Doctuiná nunc es laus sacri Vaticani. *Mutatur S. in G.*

Eminentissimus Ioannes Baptista Cardinalis Pallottus. *Anagr.* Estsatis mirandus, sanè illuminat, sat nobilitat Picenos. *Mutatur P. in T.*

Franciscus Maria Eminentissimus Cardinalis Brancatius. *Anagr.* Clarificans Musas, ac dans Sireni micans iubar, mirus nitet.

Marcus Antonius Franciottus. *Anagr.* Insons arca ac fons virtutum. *Demitur T.*

Mauritius de Sabaudia *Anagr.* Dat auri subsidia Musae. *Additur S.*

Mauritius Sabaudia. *Anagr.* Austriam adiuuabis.

Carolus Cardinalis Mediceus. *Anagr.* Ode, cus Arni, laus Cleri micas. *Demitur D.*

Franciscus Eminentissimus Cardinalis Barberinus. *Anagr.* Sciens, mirabilis, micans, Nunc fers Vrbi Saturni dies. *Mutatur A in I.*

Petrus Maria Cardinalis Burghesius. *Anagr.* Hic sanè Musas perrarus diligit vber. *Mutatur A in E.*

Alexander Cardinalis Cæsarinus. *Anagr.* Rara sanè lux radians in Ecclesia. *Demitur D.*

Eminentissimus Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis Antonius Barberinus. *Anagr.* Alter Mecoenas nunc iure nominaris; nam sat vber in dies alis, ac beas scientias.

Anagr. Noli, amabo, cernere mea, nisi amabiliter cernens: adsis, & annuas cunctis ansis.

Anagr. Tu merens summa. Lenis ne reijcias dicata; etsi non bona, nec rara, ac sine salibus.

Anagr. Ornans es Meltam; Nitens sacra Diui Ioannis alba Cruce, & in Vrbe sanè micas.

Anagr. Nitens es nomine, nec non celebraris laus, & sidus Vaticani. Amaris, ac Amaberis.

Anagr. In mente tuâ, in labijs sciens Mineruæ; in corde bona Astraea. Es clarus, es micans.

Anagr. Vbi es, & vbi non es, Micans es. Micans es in aula. In Terrâ sat clares animi candore.

Anagr. Saecla ista ornas, & venientia clara ornabis. Merens micabis nemini secundus.

Anagr. Bonas literas vnicè amans, vnicè recreas, mirabilis ante omnes, ac sanè nitidus.

Anagr. Amicè, ac liberaliter subueniens, sat micans non desinis instaurare Camoenas.

Anagr. Radians in intimis Vrbani, es Lanae coccineae, es sat celsae Vrbis ornamentum.

Anagr. Bis, ter, ac centies alacer vincas Nestorem annis: maneas vir nobilis, maneas diu.

Anagr. Es, eris emicans; anteis, nec non antelbis; carè amatus, clarè in omnibus laudaris.

Anagr. Rara, melica clari Senis Maconij tuba, Musis canoris enitens es bene cantandus.

Anagramma. In Orbe cani deberes arte sciens Sulmonensis, ac Mantuani auena clarissima.

Anagr. Nos a turbulentâ, à caniceâ rabie, ac irâ Momi Clemens ne sinas vinci, sed resistes.

Anagramma. Vires nobis minimae; vena scabra, musa cantare nescia, ore silens, & nil dictans.

Anagramma. Sumens ista libenter incitans animabis ad res maiores, ac vere concinnas. Vale.

Antonius Eminentissimus Barberinus. *Anagr.* Tu vir in orbe nitens, nimis beans Musas.

Hieronymus Cardinalis Columna. *Anagramma.* Mundi honos ac Romani Cleri laus. *Y Mutatur in O.*

PRAESVLES.

 XIII.

Nicolaus Perottus Sentinas. *Anagr.* Tu sapiens, sat notus in Clero.

Pomponius Vetulus ciuitatis Ducalis Præsul. *Anagramma.* Tu diu viuas, laus, culmen, Episcopus patrij soli.

Horatius Iustinianus Ecclesiae Montaltensis Episcopus. *Anagr.* Vnicus homo sanè enites, sat pius, & sciens, patrij loci Laus.

Anagr. Sapiens es, Tu lucens honos, & spes ciuitatis Iani, ac Romuli.

Anagr. Totus es omniscius, in Sophia es velut arca scientijs plena.

Anagram. In hoc sæculo peritia penè solus, ac nimis iustus Antistes.

Anagr. Vitia punis, nam vitio cares. Hostis sontes pellis, ac vinces.

Anagram. Clementia nites, cunctis Sophis opitularis, eos sanè iuuas.

Anagram. Vos Piceni lætamini: Hic insons vir est salus, & vos pascet.

Anagram. I, ô Vir satis micans, nihil lentus eas, I, pasce oues: te poscunt.

Anagram. Sis incolumis, Heros, ac sospes, vt in te scientia planè viuat.

Anagram. In Aula enitens, es custos ouilis Christi, pace tutans inopes.

Anagram. Tu sat celsus & clarus: mihi inops, insipiens, & otiosa vena.

Anagram. Nos totus lenis humanè suscipiens, iustè altiora accipies.

Frater Nicolaus Rodulphus Magister. *Anagram.* Hic rarus Sol Prædicatorum fulget. *T mutatur in C.*

Magister Ioannes Baptista Berardicellus. *Anagr.*

Anagramma. Pater regis ae beas Minores. Tibi nitida laus. *Mutatur* L *in* I.

Frater Ioannes Baptista Roncha Placentinus Ordinis Minimorum. *Anagramma*. En primus Instituto Francisci à Paula dans honorem in omni terra. B *mutatur in* V.

Mutius Vitellescus Romanus. *Anagramma*. Laus, Lumen, Custos Iesuitarum. *Additur* A.

Vincentius Costaguta. *Anagramma*. Tu sat acutus ingenio. *Demitur* C.

Iacobus Franciscus Aribertus Cremonensis. *Anagramma*. Micans es in orbe, coruscans iubar fers tuis. *Demitur* C.

Clemens Merlinus Rotae Auditor. *Anagr*. Tu es nitor Cleri, das lumen Romae.

Hieronymus Verospius. *Anagr*. Vere primus Iuris honos. *Mutatur* Y. *in* I. & *additur* R.

Ioannes Iacobus Pancirolus. *Anagramma*. Lanis puniceis ornabo comas. *Mutatur* V *in* M.

Iacobus Columna Vtriusque Signaturae Referendarius. *Anag*. Veste rubeâ omninò clarus fiet, quia verè dignus ac rarus. *Additur* E.

Petrus Otthobonus vtriusque Signaturae Referendarius. *Anagr*. Tu probus, atque dignus rara virtute fers Venetis honores.

Franciscus Albergottus. *Anagr*. Fiet clarus toga rubens. *Mutatur* C *in* E.

Dominus Iosephus Genuinus Canonicus. *Anagr*. Pius, iucundus, consanguineus honos mei *Additur* V.

Ioannes Baptista Schiuellus. *Anagr*. Ah sapiens lucens vt sol, abijt.

HEROES.

XIII.

Ferdinandus Tertius Ernestus Austriacus. *Anagramma*. Tu faustus reducens in terras Saturni dies.

Ludouicus Borbonus Decimus-tertius Christianissimus. *Anagr*. Doctus, Cautus Heros, moribus dulcis, nimis viribus nites.

Ludouicus de Borbon Decimus-tertius Galliæ Rex Christianissimus. *Anagr*. Hic virtutibus suis decorus, Regum nobile decus; similis Alexandro.

Ludouicus Decimus-tertius Christianissimus. *Anagr* Hic nitidus, clarus, diues, mitus, iustus & comis

Philippus de Austria Hispanorum Catholicus Rex Secundus. *Anagr*. Ah perijt hic peritus; clarus honos, plausus, decus, pax mundi.

Philippus Austria Hispanorum Catholicus Rex Tertius. *Anagr*. Ah lux, ah mirus nitor huius fceli, raptus à Parcis appetit.

Philippus Quartus ex Austria Catholicus. *Anagr*. Hic altus, hic rarus tuta, pax, quies Populis.

Carolus de Austria. *Anagr*. Volucer is ad astra.

Carolus Emmanuelius Dux de Sabaudia. *Anagramma*. Mauors valdè audax, lucidus eminebas.

Ferdinandus à Medicis Secundus Dux Etruriae Magnus. *Anagr*. Armis defendens iura, Rex Mundi dicendus, ac Augustus.

Ferdinandus à Medicis Secundus. *Anagr*. Sine fine decus adducis ad Arnum. *Mutatur* S. *in* A.

Odoardus Farnesius, Dux Parmae, & Placentiae. *Anagr*. Famâ perennas; verax decus addis Paulo Tertio.

Horatius Abanus. *Anagr*. Nota laus Vrbinas. *Mutatur* H. *in* N.

Petrus Gironus Ossunensium Dux. *Anagr*. Genuinus Dominus, iustus Prorex. *Mutatur* S. *in* I.

Gaspar de Gusmano Oliuarensium Comes. *Anagr*. Magno, Summo Regi Hispano es valde carus. *Additur* H.

Ioannes Georgius Aldobrandinus. *Anagr*. O sanè dignus Regno in orbis aulâ. *Demitur* D.

Ioannes Georgius Aldobrandinus Rossanensium Princeps. *Anagr*. Radians, ingenuus insons obiens, Polorum pergis ad arces.

Marcus Antonius Burghesius. *Anagr*. Magnus, inuictus He[illegible] Vr[illegible]s. *Mutatur* A. *in* I.

Marcus Otthobonus Venetus. *Anagr*. Cautus Heros ob Natum notus. *Mutatur* E. *in* A.

Fabricius Genuinus Equitum de Sancto Ioanne Hierosolymitano. *Anagr*. Is laude nomineque micabat; Is vero, ac insigni notus honore fuit. *Mutatur* Y *in* I.

Thomas Genuinus Eques è Sancto Ioanne Hierosolymitano. *Anagramma*. Consanguineus Hieronymo, satisque notæ Melitae bonos.

Carolus è Maximis. *Anagr*. Micas; es lux Romae. *Mutatur* I. *in* E.

Ioannes Lucidus è Palumbarijs. *Anagr*. Nobilis, iucundus planè amaris.

HEROINÆ.

XIV.

Maria de Austria Regina. *Anagr*. Reuerentia amari digna.

Anna de Austria. *Anagr*. Tu sanè Ariadna.

Isabella Borbone Hispaniarum Regina. *Anag*. Hera magna, bona, pernobilis Iberi laus.

Victoria de Ruere. *Anagr*. Tu decor Etruriae. *Mutatur* I. *in* T.

Mar-

Margarita è Medicis, Parmae & Placentiae Dux. *Anagr.* Maxima, cara emicat, Par est pulchrae Deae Gnidi.

Domina Anna à Columna, Princeps Praenestina. *Anagr.* En pompa enitens, non nisi pulchra, cara, amanda.

Isabella Appiana Braccianensium Dux. *Anagramma.* Vt Pallas, ac Diana bene micans; pax Viri. *Mutatur* B *in* T.

Camilla de Burghesio Sulmonensium Princeps. *Anagr.* Nimis clara, summò pia, pellucens, dignus honor Vrbis. *Demitur* E.

Olympia Aldobrandina, & Burghesia Rossanensium Princeps. *Anagr.* Pulchra, benigna, bona, sapiens, eruditissima; splendor Romae.

THEOLOGI.

Sanctus Dionysius Areopagita. *Anagr.* Gratius pia noscis, & diua notas. *Mutatur* Y *in* I.

Diuus Ioannes Chrysostomus. *Anagr.* Homo vnicus satis nos erudis. *Mutatur* Y. *in* I.

Aurelius Augustinus. *Anagr.* Iustus linguâ aureus.

Sanctus Pater Hieronymus. *Anagr.* Sat Cynthium est ore superans.

Beatus Pater Hieronymus Ecclesiæ Doctor. *Anagr.* Literatorum Coryphaeus scita bene edoces.

Sanctus Thomas Aquinas Ordinis Prædicatorum. *Anagr.* Vnus homo quanta scripsit miranda, satis decora!

Thomas Vio Cardinalis Caietanus. *Anagr.* Homo diuinâ scientiâ sat clarus. *Demitur* A.

Ioannes Matthaeus Rispolus. *Anagr.* Nonus alter sapiens Thomas. *Demitur* I.

Magister Ioannes Maurus de Fratta Perusina, Ordinis Minorum Conuentualium. *Anagr.* Rarum, diuinum Platonis ingenium, Scoti mens radians faustè Romae renouatur.

Ioannes Maurus. *Anagr.* Sanè vt Maironus. *Additur* T.

Pater Magister Bonauentura Clauelus Conuentualis. *Anagr.* Tu in alma & clara vrbe nunc Regens; Tu par Scoto viuas. *Mutatur* G *in* C.

Torquatus de Cupis. *Anagr.* Doctus atque Pius. *Demitur* R.

Pater Iulius Cæsar Recupitus. *Anagr.* Tu rarus, ac pius peritia eluces.

CONCIONATORES.

℣ VD.

Frater Cornelius Mussus Præsul Bitontinus. *Anagr.* Supernus vt sol enitens multis cor suabaris.

Augustinus à Castroficardo. *Anagr.* Cic facundo suasit, ac arguit. S. *mutatur in* E.

Augustinus de Castroficardo. *Anagr.* Tu gnarus fuisti docendo sacra. *Additur* N.

Ioannes Baptista Rinuccius Ecclesiae Firmanae Archiepiscopus. *Anagr.* Tu micans suaui concione beas, Philippi Nerij sacra facta recenses.

Franciscus de Milano Bitontinus. *Anagr.* Hic nobilis, facundus, mirè tonans. *Mutatur* T. *in* H.

Alexander Confedentius Romanus. *Anagr.* O lucens artem suadendi exornans. *Aliud Anagramma.* Arte orans denominandus excelsus. *Additur* S.

Iulius Baptista Baldellus. *Anagramma.* Tullius, bis Pallas, Dei Tuba.

Pater Ro. *Anagramma.* Perorat.

Ioseph Copponius Romanus Societatis Iesu. *Anagramma.* Is ore copiosus, Potens, Suauis, hic pia monet.

Ioannes Baptista Andreanus. *Anagramma.* Arpinas, sanctè tonans Dei tuba.

Pater Marcus-Antonius de Sanseuerino. *Anagramma.* Vnus ornatè orans, & prædicans IESVM.

Pater Isidorus Macedonius Clericus Regularis. *Anagramma.* Es lucidus, es duri carceris Purgatorij solamen.

ORATORES.

℣ CDXCVI.

Marcus Tullius Cicero. *Anagramma.* Cultu ore clarè micas. *Mutatur* V *in* A.

Quinctius Hortensius Romanus. *Anagramm.* Quis orans notus, & mirus vt hic? *Mutatur* N. *in* T.

Nicostratus Macedo. *Anagramma.* Doctus orans emicat.

Tarquinius Galluccius. *Anagr.* Quis vt hic linguâ clarus? *Additur* H.

Iosephus Carpanus. *Anagr.* Ceu Sophus Arpinas.

PHILOSOPHI.

Plato Atheniensis. *Anagr.* Sophia latè nitens.

Aristoteles. *Anagr.* Sol erat iste.

Epictetus Hierapolitanus. *Anagramma.* Tu peritia, & Sophia lucens.

Epicurus Atheniensis. *Anagramm.* En is aper, en hic vri sus.

Democritus Abderita. *Anagramma.* Ter doctus iam ridebat. *Additur* T.

Laco-

Iacobus Philippus de Camola Academicus Humorista. *Anagr.* Emicas ac aptus philosophica morum dubia eluerdas.

IVRISCONSVLTI.

BArtolus Sentinas. *Anagramma.* Latè lus es ornans. *Mutatur* B *in* E.

Albericus à Rosate. *Anagr.* Sat iure clarebas. *Demitur* O.

Nellus de Sancto Geminiano. *Anagr.* Dans lumina legi innotesco. *Mutatur* E. *in* I.

Hieronymus Cagniolus. *Anagr.* Iam vnicus honos legis. *Mutatur* Y *in* I.

Hieronymus Ceuallos. *Anagr.* O sol iam lucens iure. *Demitur* H, & *Mutatur* Y *in* I.

Horatius Carpanus Iureconsultus Mediolanensis. *Anagramma.* Lucens vt Iason, rarus Heros, ius municipale enodas. *Mutatur* T *in* E.

Ioannes Laurentius Rogerius. *Anagramma.* Iason lege rarus, in iure notus.

Franciscus Bacciottus Iurisconsultus. *Anagr.* Fis vt Bartolus, Vir conscius, scis cuncta.

Iuo Gattula Romanus Iureconsultus. *Anagr.* Viuas, vt sol notus, arca, nitor legum. *Demitur* V.

Ioannes Andreas de Paulo. *Anagram.* Enodas, enodas planè iura.

Iulius Genuinus Neapolitanus, Iuris vtriusque Doctor. *Anagramma.* O vir sanè vnicus, vigil Patronus, Tutorque lenis viduis.

Anagr. Tu rectus Regius vir, quia nonnullos inopes diu iuuasti.

Anagr. O vir planè notus, tu rarus, ingenuusque liuidos vicisti.

Anagr. Tu vnus virens viue, qui lucidus in patrio solo regnasti.

Doctor Antonius Genuinus Neapolitanus. *Anagramma.* Aptus, lucens, non incognitus enodat iura. *Mutatur* O *in* C.

Franciscus de Petris Neapolitanus. *Anagr.* Florens es dictus, ac ter Papinianus.

Iosephus Capanus Iurisconsultus. *Anagr.* Sicut priscus Vlpianus ius honoras. *Mutatur* E *in* I.

MEDICI.

DEmocrates Seruilius. *Anagramma.* Verus sol Medicæ artis. *Additur* A.

Antonius Musa. *Anagramma.* Sanauit omnes. *Mutatur* V *in* E.

Franciscus Antonius Caieta. *Anagramma.* Fuit fat coruscans Auicenna. *Mutatur* L *in* V.

Ioannes Baptista Masullus. *Anagramma.* Omnis plane tuta salus, abis.

Marcus Aurelius de Seuerino. *Anagramma.* Vnus vlcera saeuior mederis.

Ioannes Baptista Carpanus Mediolanensis. *Anagramma.* O sapiens patientibus omnia sanans vlcera. *Mutatur* D *in* V.

HISTORICI.

COrnelius Tacitus. *Anagramma.* Tu lucens historia. *Mutatur* C *in* H.

Caius Plinius Secundus Veronensis. *Anagr.* En viuus valde noscis, poris nescius. *Mutatur* N *in* E.

Cæsar Cardinalis Baronius. *Anagramma.* Sacer ac Nobilis narras diua.

Cæsar Cardinalis Baronius, De Congregatione Oratorij assumptus. *Anagram.* Gnarus, & pius. Sol Orbis. Eius digna, sacra narratio mendacio caret. *Demitur* O.

Franciscus de Petris Academicus Ociosus. *Anagram.* Facundus Historicus emicas, priscas edoces. *Additur* H.

Nicolaus Toppius Ciuis Teatinus. *Anagr.* Vnus scis, ac es notitia populi tui.

POETAE GRAECI.

THeocritus Syracusanus. *Anagram.* Coruscus in versu faris. *Demitur* H, & *Mutatur* Y *in* I.

Pigres Halicarnassaeus. *Anagramma.* Sanè Lyrâ Graecus sapis. *Demitur* H, & *mutatur* I *in* Y.

Callimachus Cyrenaeus. *Anagram.* Hic lyra, ac Musa clucens.

Aeschron Mitylenaeus. *Anagram.* Chely ornatus emines. *Demitur* A.

Eupolis Atheniensis. *Anagram.* In Poësi lenis Vates. *Demitur* H.

Pantaleo Ligariddius Chius. *Anagram.* Hic Craius dat Apollini decus. *Additur* C.

POETAE LATINI.

VErgilius Maro. *Anagr.* Vir gloria Musae. *Additur* A.

Ouidius Naso Sulmonensis. *Anagramma.* Is homo suauis non silendus. *Additur* H.

Horatius Flaccus Venusinus. *Anagr.* Hic notus; lux vnica versus. *Demitur* F.

Sextus Aurelius Propertius. *Anagram.* Poësi sat peritus; lux versus. *Mutatur* R *in* S.

Marcus Valerius Martialis. *Anagr.* Vir micus Laria Musa clares.

Maphaeus Barberinus. *Anagramma.* Huber beaui Parnassum. *Additur* V.

Hyeronymus Fracastorius. *Anagramma.* Vir ter honorificas Musas. *Mutatur* Y *in* I.

Aurelius Vrius. *Anagramma*. Vir laus versûs.

Constantinus Pulcharellius de Massa Lubrensi de Societate Iesu. *Anagr.* Sanè es Pindi, & huius sæculi decus. Es alter Tibullus, Naso, ac Maro, *MutaturT in* V.

Hieronymus Petruccius. *Anagramma*. O permirus ceu Cynthius.

Pater Leo Sanctius. *Anagramma*. Clarus Poëta nites.

Pater Ioannes Baptista Masculus, *Anagr.* Horatius palam patens es cantibus. *Additur* H.

POETAE HETRVSCI.

Petrus Cardinalis Bembus Venetus. *Anagr.* Versu benè clarus satis Pindum beat. *Additur* A.

Ludouicus Areostus. *Anagramma*. Docto versu suauis. *Demitur* L.

Aloysius Grottus Caecus Hadriae. *Anagram.* Grata, suaui chely satis decorus. *Demitur* O.

Eques Ioannes Baptista Marinus. *Anagramm.* Tu nitens beas, rapisque animos. *Demitur* A.

Abbas Gryllus Ordinis Casinensium. *Anagr.* Nobilis dignus, ac mirans Beans lyra. *Demitur* S.

Guidus Vbaldus Comes de Bonarellis. *Anagramma*. Es Bembus dulcis lauro valde dignus. *Mutatur* O *in* V.

Balduccius. *Anagr.* Dulcis tuba. *Additur* T.

Octauius Tronsarellius. *Anagramma*. O Illustris, canorus Vates. *Additur* S.

Ioannes Carolus Coppula. *Anagramma*. En canorus, ac pius Apollo.

Bencamatus. *Anagramma*. En musâ beat.

BONARVM ARTIVM PERITI.

Angelus Politianus. *Anagramma*. Linguâ sanè politus.

Ioannes Picus Mirandulae. Varia planè nimius docens.

Frater Ambrosius Calepinus. *Anagramma*. Plurima verba satis confers.

Pater Sfortia Pallauicinus Romanus de Societate Iesu. *Anagramma*. O vas, & o fons peritiae, & sicut alter Picus à Mirandula.

Antonius Brunus Academicus Humorista. *Anagramma*. Cantu, diuinâ Musâ nobis Maro Hetruscus.

Gaspar de Simeonibus. *Anagramma*. Ob Musas dignè praeis.

Pater Augustinus Oldoinus. *Anagramma*. Totus gnarus planè Ouidius.

Comes Petrus à Bonarellis, & Ruere. *Anagramma*. Et bene ratus & Mercurius & Apollo.

Franciscus è Palumbarijs. *Anagramma*. Musas in Vrbe clarificas. *Demitur* P.

Ioannes Baptista Mansus Marchio Villae. *Anagramma*. Altus, Musa nobilis, sapientiae Monarcha.

Franciscus de Petris Academicus Ociosus. *Anagramma*. Sat coruscus, ac dans mirificè decus Poësi.

Anagramma. Cicero iucundas Musas perficis, sat doces.

Iosephus Carpanus. *Anagramma*. Pius Orpheus canes.

Ioannes Lottius. *Anagramma*. Notus es in Latio.

Ioannes de Campis. *Anagramma*. Poësi sanè micans. *Mutatur* D *in* S.

Honofrius Andreae Academicus Ociosus. *Anagramma*. Micas, aurea fundis, es choro Aonio decus.

Andreas Guidottus Senensis. Orans dignus nites, & suades.

Anellus Sorius è Dominis Sancti Nicolai. *Anagramma*. Vt sol lucet, Ioanni Casae non dissimilis.

Simon Sparanus. *Anagramma*. Sum in Parnaso.

MVSICI.

Carolus Gesualdus Venusinorum Princeps. *Anagramma*. O pellucens, dignus, pernotus, Musicâ ratus. *Mutatur* V *in* T.

Franciscus Genuinus Neapolitanus. *Anagramma*. O planè vnicus, gnarus suisti canens.

Franciscus Falconius è ciuitate Ducali. *Anagramma*. Iucunda voce, cantu facilis iras sedas.

Marcus-Antonius de Pasqualino. *Anagramma*. Quando tu canis nos valde rapis. *Mutatur* M *in* D.

Carolus Branconius. *Anagramma*. Canorus, bis canorus. *Mutatur* L *in* S.

Petrus Antonius Girama. *Anagramma*. Tu harmonia gratus, nites. *Mutatur* P *in* T, *& additur* H.

Carolus Marchiatus. *Anagramma*. O musicâ sat clarus. *Mutatur* H *in* S.

VARII LITERATI AMICI AVTHORIS.

Alexander de Actijs Romanus. *Anagramma*. Sanè radians, es lux doctrinae. *Mutatur* M *in* S.

Pater Augustinus Oldoinus. *Anagramma*. O Sapiens Ligur studio natus. *Mutatur* V *in* S.

Camillus à Platea Foroliuiensis. *Anagramma*.

ma. Fama fatis illuces Apollo in Iure.

Carolus Cartarius. *Anagramma*. Tu Sol, ac arca Iuris. *Mutatur* R *in* I.

Curtius Testa. *Anagramma*. Est vir cautus. *Mutatur* T *in* V.

Franciscus Ronconius Firmanus. *Anagramma*. Canorus fis non infimus, ac rarus. *Mutatur* C *in* A.

Pater Gulielmus Dondinus. *Anagramma*. Tu dignus par Delio lumine. *Mutatur* S *in* I.

Ioannes Baptista Giattinus Panormitanus è Societate Iesu. *Anagramma*. Es optimus Ignatij Natus; Sapientiâ ac bonitate es exornatus.

Frater Ioannes Carolus Alexius. *Anagramma*. O Sapiens, & clara lux Nursiæ.

Pater Ioannes Paulus Farnesius. *Anagramma*. Fons rarus, vera Sapientia plenus. *Additur* R.

Ioannes Stephanus Menochius. *Anagramma*. Hic sanè vnus Sapientum honos. *Mutatur* E *in* V.

Iosephus de Carpanis Romanus. *Anagramma*. Es Sophus omnia corda rapiens. *Mutatur* V *in* O.

Iosephus Pallamolla. *Anagramma*. Es mihi Pallas, Apollo. *Mutatur* V *in* I.

Laelius Guidiccionus. *Anagramma*. Dignus Ciuis, Sol Lucae. *Mutatur* I *in* S.

Marcus Sanctinius. *Anagramma*. Canit Carus Musis. *Demitur* N.

Nicolaus Oregius. *Anagramma*, Viuas legis honor. *Mutatur* C *in* H.

Petrus Iacobus Verd'anus. *Anagramma*. O vir verus, Parnassi decus. *Mutatur* B *in* S.

Pompeus Angelottus Reatinus. *Anagramma*. Tu notus es pro Legum sapientiâ.

Stephanus Capitosius. *Anagramma*. Ortus è Musâ. *Demitur* H.

MISCELLANEA.

Sancta Mater Ecclesia Catholica Romana. *Anagramma*. Ecce alma, nota, cara Christo alta, emicans.

Laudator. *Anagramma*. Adulator.

Patior. *Anagramma*. Potiar.

Omnis Mulier. *Anagramma*. Viri Solamen. *Mutatur* M *in* A.

Foemina. *Anagramma*. O infame.

Mercurius. *Anagramma*. Me cur Vris.

Prosper Genuinus Hieronymi Auctoris Pater. *Anagramma*. Verè micas proprius honor genitti tui Parens. *Mutatur* Y *in* I.

Leonora à Taglia-ferris. *Anagramma*. Ares Florea gloria nari.

Frater Paulinus ex Ordine Capuccinorum, olim Matthias Genuinus Auctoris Germanus. *Anagramma*. Vnus noluit nugas inanes. horruit stercora, pompas Mundi, ac elegit amare Crucifixum.

Frater Paulinus Genuinus de Neapoli, de Instituto Capuccinorum Auctoris Germanus. *Anagramma*. Tu notus, vt Sol lucens, pauper etas par Francisco: euge, intra in gaudium Domini tui, *Demitur* C.

Carolus Nembrinus. *Anagr*. Noscar lumen Vrbis. *Anagr*. Sum clarus in Orbe. *Demitur* N.

Franciscus Gualdus Ariminensis, ex Ordine Equitum Sancti Stephani. *Anagramma*. Hic eminens, fulgidus, sciens nim s aui seruat antiqua, exornat prisca. *Additur* I.

Flaminius Marcellinus. *Anagramma*. Fias illuminans Clerum.

Andreas Leoninus. *Anagramma*. Sol in Aulâ renidens.

Non solum in linguâ Latinâ, sed etiam in Italicâ Genuinus feliciter lusit: ingenij gloriam Anagrammata sequentia demonstrabunt.

SVMMI PONTIFICES.

CDXCVII.

Leone Decimo Medici Pontefice Romano. *Anagramma*. Come Mecenate pien d'oro, te colmi doni. *Demitur* I.

Adriano Sesto Batauo. *Anagramma*. Era assai buon', e dotto. A *Mutatur in* E.

Papa Clemente Settimo Medici Fiorentino. *Anagr*. Molto pati e stenti, e pene da feroci nemici. M *mutatur in* E.

Paolo Terzo Farnesi Pontefice Massimo. *Anagramma*. Spirto famoso, e noto, e felice senza pari. *Demitur* M.

Giulio Terzo dal Monte. *Anagramma*. Tu eri di molto gran zelo. *Additur* R.

Marcello Secondo Ceruino da Monte Pulciano, Pontefice Romano. *Anagramma*. Rar' innocente fù, lucid'e Santo. Mà campò, e dominò poco nel Clero.

Paolo Quarto Caraffa Pontefice Massimo. *Anagramma*. Questo accorto: fè Roma, e fa Napoli famosa. P *Mutatur in* E.

Pio Quarto Medici Milanese. *Anagramma*. Sedei'n Roma, e à molti piacqui. *Additur* A.

Pio Quinto Gislerio dal Bosco, Pontefice Romano. *Anagramma*. O eccelso, già doppo il conquisto in mare trionfo. *Mutatur* B *in* C.

Gregorio Decimoterzo Buoncompagno Bolognese. *Anagramma*. Con puro zel, sommo coraggio, ed ingegno bo'l Tebro. *Additur* L.

Sisto Quinto Peretti da Montalto, Pontefice Romano. *Anagramma*. Potente Pastor, intento domò, conquise i malfattori.

Vrbano Settimo Pontefice Roman. *Anagr*.

Fù intero ben, ma morì tosto in pace. *O.mutatur in I.*

Gregorio Pontefice Decimoquarto Milanese. *Anagramma.* Ei'n Roma è molto degno, fiorì, e presto giacque.

Giouanni Antonio Facchinetto Bolognese. *Anagramma.* Fù già Nobil, sagace: detto Innocentio Nono. *H mutatur in D.*

Clemente Ottauo Aldobrandino. *Anagr.* Lode, Colonna, e Ben di Roma tutta.

Papa Leone Vndecimo Fiorentino. *Anagr.* Felice à pien; ma durò niente poco. *N. mutatur in C.*

Paolo Quinto Borghese Pontefice Romano. *Anagramma.* O quanto felice, e pomposo regno in Tebro. *Demitur H, & mutatur A in G.*

Papa Gregorio Quintodecimo Ludouisio. *Anagr.* Indorò, guidò Roma: Pio qui sepolto giace.

Vrban' Ottauo Barberini Pontefice Romano. *Anagr.* Buon è, amato: procura infinito ben al Tebro. *R mutatur in L.*

Vrban' Ottauo Pontefice Romano. *Anagr.* Fà ben'à tutti: è uom non poco raro.

CARDINALES,

ET ALIAE PERSONAE

Ecclesiasticæ.

SAn Carlo Boromeo Cardinale. *Anagr.* Raro, eccelso, dà onor'à Milano. *B mutatur in O.*

Marco Sitico di Germania il Cardinal' Altemps. *Anagr.* Inclita, accorta Alma Real dignissima d'impero.

Girolamo Cardinale Seripando. *Anagram.* Grandissimo reca lode à Napoli. *Mutatur R in S.*

Alessandro Peretti Cardinale Montalto. *Anagram.* Sol'in Parnaso dole Amator de' Letterato. *Mutatur N in O.*

Ruberto Cardinale Bellarmino. *Anagram.* Tu ammirabil, Raro nel Clero. *Mutatur D in M.*

Cesare Cardinale Baronio. *Anagramma.* Narrai ormai le cose sacre. *Mutatur B in S & D in R.*

Eminentissimo Giulio Cardinal Sauelli. *Anagr.* Roma illumini assai. E lucido, & insigne. *Demitur L.*

Guido Cardinale Bentiuoglio. *Anagramma.* Diuino ingegno dai luce al Tebro. *Additur N.*

Giulio Cardinale Roma. *Anagr.* Vera gloria di Milano. *Demitur C.*

Luigi Cardinal Gaetano. *Anagr.* Egli adorna il Vaticano. *Mutatur G in O.*

Mauritio Cardinale di Sauoia. *Anagramma.* Da luce à Roma, & indora i Sauij. *Mutatur I in E.*

Don Francesco Barberino l'Eminentissimo Cardinale. *Anagramma.* Ricco di fenil senno; arca, fonte di ben' in Roma sembra.

L'Eminentissimo Signore Antonio Barberino Diacono Cardinale, e Camerlengo di Santa Chiesa. *Anagramma.* Ben mirabil' in terra Italia adorni, chiamato esser non dei, senon Magno, ed eccelso in ogni cosa.

Anagramma. Sei Magnanimo Heroe, sei nobil', & insigne, carco, colmo di lode: bontà rara, sincera in Tè s'annida.

Anagramma. Ti rendi à noi ben chiaro; sommo nel Mondo sei; nel cor Astrea ritieni, 'n bocca, in sen la saggia Dea.

Anagramma. Bei, & orni il gran Tebro; non rassomigli, senon Salomone, arca di senno, e eccedi chi è nato da Maia.

Anagramma. Non sei scarso, ma largo, e sembri Mecenate, sei liberal, donando à i cantanti Cigni honori, e doni.

Anagramma. Ricco di gloria massima, beato godi cento anni, e mille. Non sà, se non errare chi à Tè ben non dissa.

Monsignore Giouan Battista Spada Lucchese. *Anagramma.* Persona benigna custodisce, & ama'l giusto. *A Mutatur in E, & demitur H.*

Monsignore Ottauiano Raggi Auditore della Camera. *Anagramma.* Ei singolar', ed ammirando, à tutta Genoua gloria reca. *Mutatur O in A.*

Monsignore Pietro Donato Cesi. *Anagramma.* Si stima Tesorier non poco degno. *Additur S.*

Monsignore Giouan Battist' Altiero. *Anagramma.* Sei nobil, saggio, & orni Roma tutta. *Demitur N.*

Monsignore Rapaccioli Chierico di Camera. *Anagramma.* Ecco chi primo insigne arreca lodi à Roma.

Monsignore Paolo-Antonio Labia Chierico di Camera. *Anagramma.* O come ben con l'ostro dipingerai, ornarai la chioma. *Mutatur A in R.*

Girolamo Farnese. *Anagr.* Regni real, famoso Milano Bentio. *Ana.* Animo nobile. *Demitur T.* Il Mazarino. *Anagr.* Inalzi Roma.

Monsignore Felice Conteloro. *Anagr.* Degno fiorisce, noto nel Clero. *Mutatur M in D.*

Alessandro Monsignore Sperelli. *Anagram.* Il gran Rè Salomon esso risplende.

Monsi-

Monſignor Pietro Otthoboni Referendario dell'vna, e dell'altra Segnatura. *Anagramma.* Tu molto grande Heroe, frà li Prelati in vero della Beretta roſſa non indegno.

Monſignore Pietro Otthobono Gouernatore di Rieti. *Anagramma.* Honor de'primi Veneti. Incorrotto, nobil, e ſaggio. O *mutatur in* C.

Monſignor Bartolomeo Oregi da Santa Sofia. *Anagr.* Sommo, e ben ſaggio di fin'oſtro ornarà la toga.

Monſignore Annibale Albano Vrbinate. *Anag.* Gran ſauio, animo ben nobil, real, ben nato. *Additur* O.

Aleſſandro Vitelleſco. *Anagr.* Eſſo eſſalta'l diuin Clero. *Additur* I.

Signore Don Angiolo Paracciano. *Anagramma.* Pio, raro, ſingolar, degno Canonico. *Mutatur* A *in* O.

Signore Don Michele Angiolo Vacca. *Anagramma.* Saggio Canonico dà lume nel Clero. H *mutatur in* L.

Signore Giulio Canonico Lazarelli. *Anagr.* Vnico inalzi'l Clero, e ſaggio l'onori. A. *mutatur in* O.

RELIGIONES.

FRati della Religion'Eremitana di Sant'Agoſtino. *Anagramma.* Letterati, e ſegaci non diſsimili al gran Fondatore. *Additur* S & C.

La Religione de' Frati Carmelitani. *Anagr.* Figlia di Maria, & intera nel Clero.

I Frati de la Religione Carmelitana' Scalzi. *Anagramma.* Noi cari figli di Tereſa, cari al zelant'Elia. M *mutatur in* I.

Sacra Religione di Monte Caſino. *Anagramma.* Solo crei, e grandi, e ſanti Monaci.

I Venerabili Padri Certoſini. *Anagramma.* Rari, eccelſi, e pij, di Bruno nati. *Additur* C.

La Compagnia di Gieſù. *Anagramma.* A pieno lucida, ſaggia. *Mutatur* M *in* A.

La Sacra Religione de'Frati di San Franceſco. *Anagramma.* Scarſa di denaro alta regna, felice fioriſce. *Mutatur* N *in* E.

La Religione de' Frati di San Franceſco da Paula. *Anagramma.* Degna di loda ti raffreni, laſci la ſoaue carne. *Demitur* P.

La Religione de'Caualieri di Malta. *Anagr.* Real, ed vnica gloria de la militia.

La Congregation de' Padri dell' Oratorio. *Anagramma.* Dal gran Nerio prodotta: gioia del Clero.

Il Santo Ordine de' Predicatori. *Anagramma.* Real nido pien de ſacri Dottori.

Sacra Religione de' Padri Theatini. *Anagr.* Giardin, e Senato de chiari Prelati.

THEOLOGI.

SAn Gregorio Magno. *Anagramma.* Gran Romano ſaggio *Mutatur* E *in* A.

Sant'Ambrogio il Veſcouo di Milano. *Anagramma.* Sauio ben'ammolli il cuor d'Agoſtino. *Additur* L.

Santo Aurelio Agoſtino. *Anagr.* Alto, noto, gran ſauio ſei.

Aurelio Agoſtino. *Anagramma.* Sauio in Teologia. R *mutatur in* l.

San Girolamo Prete. *Anagr.* Pio, e gran Maeſtro. *Demitur* L.

San Gregorio Thaumaturgo. *Anagramma.* Tu gran Saggio, & huom raro.

San Pietro Criſologo, Arciueſcouo di Rauenna. *Anagr.* Ei raro, lucido, vero Paſtor â ciaſcuno inſegnò.

Santo Pietro Damiano Cardinale. *Anagr.* Salomone, arca piena di dottrina.

Vgone di Santo Vittore. *Anagr.* Tutto erudito inſegna. O *mutatur in* T.

Tomaſſo di Vio Cardinale. *Anagr.* O alma ſauia, ogni dottrina è ſeco. *Demitur* D.

Alfonſo Salmero. *Anagr.* Son real Salomon. *Demitur* F.

Maeſtro Tomaſſo Acquauiua dell'Ordine de' Predicatori. *Anagr.* Sà, ed aſſai riluce, à me par erudito, come'l Dottor d'Aquino.

Giouanni Sotrez de Britto Matuſinenſe Portoghese. *Anagramma.* Sagro Dottor tu ſei, e ſenza pari, & huomo ben'inſigne.

HÆRETICI.

CAluino. *Anagr.* O can vil.

Martino Lutero. *Anag.* Tu mal nato erri. *Mutatur* O *in* A.

Neſtorio Germanico. *Anagr.* Scemo, ignorante, rio. *Anagr.* O Eretico gran aſino. M *mutatur in* A.

Donatiſti. *Anagr.* Oſtinati. *Dèmitur* D.

Arrio Aleſſandrino. *Anagramma.* Sai ſol errar, inſano. D *mutatur in* S.

Filippo di Melanctone. *Anagr.* Fellon pieno d'impierà. *Mutatur* O *in* E.

Pietro Martire. *Anagr.* Imperito erra.

Giuliano Imperadore l'Apoſtata. *Anagr.* O alma ſtolta, e d'ogni pietà prina. R *mutatur in* T.

Macometto. *Anagr.* Come matto.

CONCIONATORES.

MOnſignor Frà Franceſco Panigarola Veſcouo d'Aſti. *Anagr.* Neſſun fù, ò ſarà coſi noto, ò farà gran predica, com'egli.

Frà Cornelio Muſſo Veſcouo di Bitonto. *Anagr.* Fù nouel Ciceron, orò dottiſſimo, ſoaue. *Mutatur* B *in* E.

Agostino di Castelficardo. *Anagr.* Facondo stil, sagace dicitor. *Additur* C.

Il Padre Fra Girolamo da Narni Capuccino. *Anagramma*. Con gran pura facondia rapi i cori, e l'alme. D *mutatur in* E.

Don Francesco Milani di Bitonto. *Anagramma*. Ti noman ben il Dicitor Facondo. *Demitur* S.

Francesco Milani Bitonto. *Anagramma*. Forma santi, nobili concetti. N. *Mutatur in* T.

Francesco Milani da Bitonto. *Anagramma*. Stimolando à ben far c'incita. *Mutatur* O *in* A.

Francesco Milani da Bitonto. *Anagramma*. Con bel modo ci tira, e fa Santi. N. *mutatur in* E.

Padre Maestro Giulio Battista Baldelli. *Anagr.* A plebei stolti sgridi, à dotti ruba l'alme.

Padre Giustiniano Comite. *Anagramma*. Tu à pieu sei magno dicitor.

Il Padre Giouan-Paolo Oliua. *Anagramma*. O lingua pia, o parole di valor. *Additur* R.

Il Padre Don Dionisio Dentice. *Anagramma*. Dicitor pien di senno, e di loda.

VARIÆ PERSONÆ ILLUSTRES.

Europa. *Anagramma*. Pouera.

Nerone. *Anagramma*. Non è Rè.

Carlo Quinto Austria Imperador. *Anagramma*. Quà posa'l raro vincitor di Marte.

Ludouico Borbone il Decimoterzo Rè della Francia, e Filippo Austriaco il Quarto Rè delle Spagne. *Anagramma*. Tra lor popoli si concorde pace; s'acquetino da loro l'armi, le dure zuffe, le rabbie, gli odij, e l'onte.

Anagramma. Dono questi Eroi la forza, e bestial ira oppugnar, conculcar del Trace fello, empio di Dio ribello.

Anagr. E debbon collegati coll'Aquila, Fiorenza, Pietro, e Marco; col lor valor, e studi, pie di Ston far prede.

Anagr. Vedremo pur tra poco (ben or predice Clio) finita la discordia, e senza fallo queto l'Ibero, & il Gallo.

Don Filippo il Quarto Austriaco Catolico Rè delle Spagne. *Anagr.* Eccelso splendi: fai, ed apporti gloria al tuo Carlo Quinto.

Ferdinando. *Anagramma*. D'Fend'Arno.

Li Serenissimi Ferdinando Secondo di Medici, e Vittoria della Rouere Gran Duchi di Toscana. *Anagr.* Sarete fecondi fecondi da voi illustri figli Eroi degni di Monarchie, di scettri al Mondo.

Rouere. *Anagr.* Rè vero.

Tadeo Barberino. *Anagr.* Indora, bea'l Tebro. *Additur* L.

L'Eccellentissimo Signore Don Paolo Giordano Orsini Duca di Bracciano. *Anagr.* Ricco di gloria splende; nobil si stima di Corona degno, e ciascuno l'onora.

Anagr. Solo d'Italia gli sublimi onori non poco adorno accresce, ed ingrandisce.

Anagr. Assai carco nel mondo d'ogni loda sol ogni raro spirto inuicibil eccede.

Anagr. Già stà con esso'l gran Mercurio in bocca, in cor, in sen Apollo Iddio di Delo.

Anagr. Animo singolar, cor ben sincero, alto, candido, puro Angiol di Ciel discesο.

Anagr. Sol con splendida mano i Saggi indora, ci reca vnico in Tebro il secol d'oro.

Ottauio Piccolomini d'Aragona. *Anagramma*. Campion, agiuto, Corona d'Italia. *Mutatur* O *in* A.

Il Prencipe di Sulmona Marco-Antonio Borghese. *Anagr.* Nobil, e Gran di Paolo Nipote, ch'vnico resse Roma. M *mutatur in* O.

La Prencipessa di Sulmona Camilla Orsina Borghese. Alma real ben splendi, o eccelsa, ò purissima Signora. *Mutatur* H *in* E.

Paolo Borghese; & Olimpia Aldobrandino Prencipi di Rossano. *Anagr.* O bella coppia de' Signori Sposi, Nobile parentad, honor di Roma.

Francesco di Saa, e di Meneses Conte di Penagniam Portoghese. *Anagr.* Sommo Prencipe, sagace Heroe, ed assai intendente d'ogni cosa. F *Mutatur in* O.

Don Giouanni Rodriguez di Saa Meneses. *Anagr.* Sei grandissimo Eroe, ed ogniun auanzi. *Mutatur* D *in* I.

Il Marchese Alfonso Pallauicino. *Anagr.* Il nomato Apollo, che assai illuce. *Demitur* F.

Signori Marchesi Horatio Spada, e Maria Veralla. *Anagramma*. Gran Marito, chiara Sposa: Sani Heroi, Alme reali. *Demitur* D.

Li Signori Marchesi Gregorio Spada, e Camilla Fantucci. *Anagr.* Hauran molti figli eccelsi, e grandi: così già spera Roma. *Mutatur* C *in* E.

Il Signore Carlo de' Massimi Signore di Roccasecca. *Anagr.* In Roma eccelso di grandissime glorie assai carco. *Mutatur* C *in* A.

Signori Guido Vbaldo de Trionfi Anconitano, & Flaminia de gli Atti Romana. *Anagr.* Amori santo di due Nobili Maritati vni gli affetti, ed anco ognior gli annoda.

Andrea de gli Atti Romano. *Anagr.* Degna, nota gloria di Marte. *Additur* G.

Signore Giouan Lorenzo Andreoli Caualiere dell'Ordine di San Stefano. *Anagramma*. Sei senza fallo grande, ogn'altro vinci di real note, di senno, e di valore.

IVRIS-

IVRISCONSVLTI, ET MEDICI.

Bartolo di Sassoferrato. *Anagramma.* Sol Fabro, tesoro d'Astrea. *Mutatur* I *in* G.

Signore Giulio Donata Segretario della Congregatione de bono regimine. *Anagr.* Colmo d'ogni gloria, e lode eterna, saggio rendi ragione intero, e Giusto.

Anagramma. Con ogni diligentia, e nobil modo sai dotto, e singolare regger, e gouernar.

Anagramma. Sei rigoroso, e mite, con ogn' ordine, e garbo, e grande da noi togli, e lunga lite.

Anagr. Raro, & vnico ingegno, e degno assai d'onore, & in legge di Bartole migliore.

Don Melchior di Graza Matusiniense Portoghese. *Anagramma.* Raro legista, ed huom pien d'ogni scienza, e merto. *Mutatur* S *in* E, *& demitur* H.

Scipione Theodoro Regio Consigliero Napoletano. *Anagramma.* Di saper' Io son ricco, a pieno noto, & honoro le leggi.

Il Signore Francesco Bacciotto da Orvieto. *Anagr.* Ecco risorge sù l'antico, e dotto Farinaccio. B *Mutatur in* C.

Il Signore Lelio Bergamini. *Anagramma.* Sei mirabil, onori le leggi. *Demitur* N.

Il Dottore Giosesso Carpani Romano. *Anagr.* Onorato, facondo, e primo frà Legisti.

Medico. *Anag. Anagr.* M'occide. *Additur* C. Medicina. *Anagr.* Mi ancide.

Manuello Maggio di Maced Matosiniense. *Anagr.* Sei huom degno, e Medico ogni ammalato sani. L *mutatur in* O.

Marc'Aurelio di Seuerino. *Anagr.* In vero, inuero sà medicar. *Mutatur* L *in* N.

Giouan Battista Carpano Milanese. *Anagr. Anagr.* Tu à pien atto ogni mal sanar ben sai. *Mutatur* C *in* N.

POETAE.

DXV.

Maffeo Barberino. *Anagr.* Febo mi fà ben raro.

Monsignore Girolamo di Vida. *Anagr.* Solo, diuin di Maron Maggiore.

Lodouico Ariosto. *Anagramma.* Altro Ouidio Tosco. *Additur* T.

Il Caualiere Giouan Battista Marino. *Anagr.* Ostil mirabil; e vaga, nota, & vnica lira! *Additur* L.

Monsignore Giouan Ciampoli. *Anagr.* Oggi primo sì noma in Elicona. V *mutatur in* I.

Don Melchiore di Graza Matusiniense Portoghese. *Anagr.* Senza Te ogni Musa, & hor s'ode languir, e par, che dormi. *Additur* V.

Caualiere Battista Guarini. *Anagr.* Alti, grati, bei versi cantana.

Lelio Guidiccione. *Anagr.* Egli è lucido Cigno. *Mutatur* I *in* G.

Il Signor Gasparo de Simeonibus Academico Humorista. *Anagr.* Ben saggio, & sommo di Parnaso Duce chiarissimo riluce. A *mutatur in* G.

Francesco Balduccio Palermitano Accademico Humorista. *Anagr.* Chiaro, dolce al cantar: ciascun mi ceda, taci pur sommo Febo.

Il Signore Marchese Oddo Sauelli Palombara *Anagr.* Assai lucido Heroe mi sembra'l grande Apollo.

ACADEMICI.

Conte Federigo Vbaldino. *Anagr.* E nobil, erudito, e facondo. *Mutatur* G *in* O.

Don Fabio della Gornia. *Anagr.* O nobil, e real facondia! *Mutatur* D *in* E.

Carlo Gualtieri Accademico Humorista. *Anagr.* Huom ricco di sagacità, e'l lauro merita. *Demitur* C.

Conte Pietro Bonarelli della Rouere. *Anagr.* E ben lucido Eroe, altro Apollo in terra. *Additur* O.

Tomasso Biscia Canonico di Fermo. *Anagr.* Son antico amico carissi no di Fe o. *Additur* I.

Domenico Benigno. *Anagr.* Mondo Gigno ne bei.

Don Tomasso Ricciardo da Pistoia. *Anagr.* Ricco assai sopra modo di dottrina *Additur* H.

Iacomo Palamolla. *Anagr.* Amico Apollo l'ama.

Signore Abbate Don Anello Sotij de' Baroni di Santo Nicola. *Anagr.* Nel Tebro, in Elicona ei solo abbon da assai d'ogni dottrina.

Guido Vbaldo Benamati. *Anagr.* Tu dai lume ad Agobbio. *Demitur* N.

Giouan Francesco Lazarelli. *Anagr.* La scienza lucer il fa ogn'ora.

Girolamo Gaiopoli. *Anagr.* Io maggior d'Apollo. *Mutatur* R *in* D.

Anello Sarriano. *Anagr.* Onor alla Sirena.

Giouanni Francesco Maia di Materdona. *Anagramma.* E ammirando frà i Cigni cantando soaue.

MISCELLANEA.

Sacramento della Eucharistia. *Anagramma.* Rara mensa, salute de' Catholici.

La Beata Vergine Madre MARIA. *Anagramma.* Ben ama, e mira, e guida la terra.

Il Beato Padre Domenico in Soriano. *Anagr.* E Santo, e pio ben adorno di miracoli.

Don Michele di Porrogallo Vescouo Lamacense. *Anagr.* Placido & sagace. Huomo, e nel mondo Sol riluce.

Don Carlo Gesualdi Prencipe di Venosa. *Anagr.* Vnico seppe, ed insegnò addolcir l'aura.

La Signora Francesca Bergamini de Leui. *Anag.* Nella Musica rara, e ben degna Fiorisci. *Demitur G.*

Anag. Fra le Donne sagge riluci, ben ricamar sai. *Additur R.*

La Republica di Venetia. *Anag.* Vna più celebre d'Italia.

Padre Michel'Angelo Catalani di Santo Mauro. *Anag.* Grand'huomo hà l'alma piena di dottrina eccelsa. *Additur H.*

Padre Michel'Angelo Catalani di Santo Mauro. *Anag.* Grand'huomo hà l'alma piena di dottrina eccelsa. *Additur H.*

Padre Giouan Battista Fiorauante. *Anag.* Tuttauia degno sà Pistoia ben rara.

Il Padre Odone Conti Giesuita. *Anag.* Egli è sauio, pieno di dottrina. C *mutatur in* I.

Stantioni. *Anag.* Son Titian.

Il Caualier Giuseppe d'Arpino. *Anag.* Sauio dipinge più, ch Apelle raro.

Signore Giouan Battista Carpano Milanese. *Anag.* Ben saggio, assai pio, non erra, e tutti l'amano. C *mutatur in* O.

Ottauio Chioccarello. *Anag.* Col vetro aita l'occhio.

Donna. *Anag.* Danno.
Femina. *Anag.* Infame.
Amore. *Anag.* O Marc.
Paradiso. *Anag.* Da riposo. A *mutatur in* O.

IN LAVDEM AVCTORIS.

Hieronymus Genuinus Iuris Doctor Neapolitanus. *Anag.* Digni operis Author, vnus ceu Sol, nomina inuertis.

Hieronymus Genuinus Iureconsultus Neapolitanus. *Anag.* Tu vir sanè ingenuus eminens, nouus Latius Lycophron.

Il Dottore Girolamo Genuino Napolitano. *Anag.* Atto volgendo i nomi à Noi gloria ne porta. *Mutatur* L *in* A.

Girolamo Genuino. *Anag.* Riuolga ogni nome.

Doctor Hieronymus Genuinus Neapolitanus. *Anag.* Sol vnus in Iure: Poëta hymno & corona dignus. *Additur* O.

Hieronymus Genuinus Iurisconsultus Neapolitanus. *Anag.* Tu sanè vnus literas nominis volues, pulchrè coniungis.

Anag. Sum planè ingenio notus, Lyricus Horatius Venusinus.

Girolamo Genuino. *Anagramma.* l'ammiro lo'ngegno.

DVBIVM INCIDENS.

An sint fortia argumenta, quæ ab Anagrammate sumuntur?

❡ CDXCVIII.

Solent aliqui argumentari ab Etymo, ab Anagrammate, à Recursu, quæ quidem rationum momenta pulchra semper, at nunquam fortia sunt, & ideò Ecclesiæ potiùs quam Scholæ, suggestui potiùs permittuntur, quam cathedræ. Scaliger nomen ROMA, à nomine AMOR, per recursum literarum deducit: in quo sicut maleuolentiam execror, ingenium laudo. Et quidem vere Roma dicitur ab Amore: nam olim totum illa Mundum hospitio recipit, & summâ humanitate tractat. Gongora recurrere maluit per syllabas, extraxitque nomen DOTOR (*doctor*) a nomine TORDO (*turdus*) nam non omnes Doctores sunt docti, & in multis, velut in turdis, multam loquacitatem, & nullam doctrinam inuenies.

Sed neque plus certitudinis habet Etymologia, in qua ingeniosè luditur & obluditur, Multa dicuntur pulchrè, pauca solidè. Sancti *Thomæ* & *Scoti* qui Scholarum sunt lumina, nomina aliqui non sine gratiâ à fontibus diuersis deducunt. Θαῦμα, Græcè est miraculum, ergo si *Au* sonat O, vt multi volunt, quid mali si Θαῦμα dicatur, quasi Θαῦμα? nam *γράμματα quot scripsit, tot fecit θαύματα Thomas*. Scoti tamen nomen vnde? Σκότος sonat *tenebras, caliginem, obscuritatem*, Σκότωμα, *vertiginem capitis*. Non hinc subtilissimi & clarissimi Doctoris nomen. Iuppiter, vt ait Pausanias lib. 10. audit Σκότιος. Vnde lucus apud Lacedæmonas, in quo ille colebatur, densis quercubus vmbrosus erat & Σκότιος vocabatur. Hinc grandior deducitur significatio. Alij discurrunt aliter. Tandem nonnulli ab Hispanis vocibus *Tomar*, & *Escotar* (*accipere & dare*) deducunt: vnde Amor, cùm nouas Aethenas exstruit, illas ornauit hac Epigraphe,

> *En esta Escuela de Amor,*
> *Las Mugeres son Thomistas,*
> *Y los Hombres Escotistas;*
> *Entrad, si quereis, Señor.*

Hoc est, *In hac Amoris scholâ Fœminæ sunt accipitres, vuri Darij (datores, solutores) leges iam huius Vniuersitatis cognoscis: ingredere, si dare pla-*

placeat. At iste curiosus & ingeniosus ratiocinandi modus, in seuerâ argumentandi methodo locum non habet.

Ex anagrammatibus etiam multa supra fidem, supra spem, contra futurum euentum, Poëtæ vaticinantur. Pono hoc exemplum.

CAROLVS, BALTASAR, DOMINICVS, PHILIPPVS.

ANAGRAMMA.

Bis victor sulcas Hollandâ puppi maria (S in A.)

EPIGRAMMA.

Dicite quis puer hic, qui Nomina tanta Philippi,
Balthasaris, Caroli, Dominicique trahit?
Flecte ferox animos, Vastumque Hollande tumorem
Excute: bellandi laus tua tota iacet.
Nempe tuis, qua lata patet maris vnda, secabit
Puppibus hic victis aquora salsa puer.
Impie derides superûm applaudente caterua?
Volue reuolue iterum nomen, & omen habes.

Et tamen Nomine & Omine non obstante, magnæ spei adolescens ante diem moritur, *& caret euentu spes breuis inde suo.*

Quis est aut vnquam fuit Cardinalis, cui non anagrammatistæ summum Sacerdotium promittant? & tamen non omnes ad summum fastigium perueniunt. Adfirmant hoc etiam nonnulla ex præcedentibus. Ergo finio istud caput, & hoc Criticum Monitum scribo.

Nominibus ne fide nimis Philomuse negato
Nominibusque fidem ne semper: namque notatis
Discordant rebus nomina sæpe suis.
Conueniunt rebus nomina sæpe suis.

NOTA

DE APOLLINE ANASYLLABO.

CDIC.

EST ita pauper, vt nec Parnassum specialem habere, nec proprias Musas tolerare sufficiat. Interim, ne omninò negligatur, aliqua dicam, quæ Anagrammatico, aut etiam Analexico Apollini seruire possint.

Proteus Anagrammaticus, iam dixi, ille est, in quo ordo literarum inuertitur, vt cùm *Iulia* conuertitur in *Liuia*. Analexicus, in quo ordo dictionum alteratur, vt cum hic versus,

Perfide sperasti Diuos te fallere Protea.
transit in hunc,
Fallere te Proteu sperasti perfide Diuos.
Ergo Anasyllabus inter vtrumque medius, vt syllabæ mutent loca iubebit. vnde hæc vox, *Semiramidos* poterit transire in has. *Dos Semirami. Dos semi mira. Dos mi misera. Sera mimi dos.* &c.

Transitus iste duplex est: aut enim ad vocem significantem, aut ad non significantem venitur: transitus hic *Cæcus*, ille autem *Oculatus* vocabitur.

Omnia Anagrammata, quæ circumferuntur, tametsi interdum ita obuoluantur tenebris, vt cœca appareant, & ideò Epigrammate indigeant, vt lucem habeant, oculatâ Authorum intentione formantur; omnes enim, vt habeant sensum clarum, & conspicuum desiderant. Solus Erycius Puteanus, quem sciam, nominibus non significantibus delectabatur; ipsi enim in Amicorum Catalogo *Eupantus* erat Puteanus, *Emarulca* Caramuel: &c.

Omnia Anasyllaba etiam esse oculata debebunt; interim Stephanus Tabourotius admittit commutationem cœcam: capite enim xx. ex hoc Prosyllabo,

Pica tot habet pennas albas, quot habet nigras.
Deducit istud Anasyllabum,
Alpipencabas tot habet nnas, quot habet gras.
& ait, *Ce vers est vnentremesse & anagrammatisé.*
Huic versui est ille similis,
Mi sua les stultus calcaria vsscitur obli
Qui iubetur æquiualere huic,
Miles stultus sua calcaria obliuiscitur.
Minori arte & sensu certiori dicunt aliqui.
Deficiente pecu, deficit omne, niâ.
vbi enim pecunia abest, videntur abesse vniuersa.

Omnia etiam Analexica Argo esse oculatiora debent. Interim aliquando sunt cœca: nam carent sensu, vel metro, vel veritate. Ex hoc enim Prolexico,

Tot tibi Virgo sunt dotes, quot sydera Cælo.
cœco quoad sensum transitu abortitur hoc Analexicum,
Quot sunt tot tibi Virgo Cælo sydera dotes.
Hoc autem cœcè impingit in metrum
Tot sunt tibi Virgo dotes, quot cælo sydera.
Et tandem hoc in veritatem,
Quot tibi sunt Virgo dotes, tot sydera cælo.
Non enim illud tot habet sydera, quot dotes Deipara, quam in gratiarum & charitum pondere numero & mensurâ esse Deus voluit creaturis vniuersis maiorem.

Hæc hic prælibasse sufficiat, vt penitiorem habeamus harum rerum notitiam; ergo aliqua exempla subiungamus.

SI VIDEAS.

ANASYLLABON.

Si deuias.	Purum.
Si de vias.	Purum.
Visi Deas.	Purum.
Sciui Deas.	Additur C.
Si vis Deas.	Additur S.
Diuis eas.	Purum.
Vide; scias.	Additur C.
Vide, si has.	Additur H.
Si vis eas.	Transit D. in S.

Porrò quatuor hæ syllabæ 24. modis combinari possent, si cura non haberetur sensûs: at quia haberi debet significationis ratio, multæ omittuntur inutiles transpositiones. Aliud Diagramma subscribamus.

MARITIMORVM.

ANASYLLABON.

Maritimorum.	Purum.
Mariti morum.	Purum.
Rima timorum.	Purum.
Moti rimarum	Purum.
Martyrum mori	Additur R.
Marium moti.	Deest R.
Dum maritimor.	Additur D.

Huc spectant *Morti* ἀνασύλλ. *Timor.* Huc *Satyri*, Σα τύρε. Huc etiam hoc Italicum, quod pulchrum est. *Teresia*, ἀνασύλλ. *Sta rete*: quod P. Eugenius à S. Iosepho Concione pulcherrimâ coram Cæsare dilucidauit: huc etiam alia, quæ extra tempus videntur frigida, & opportune posita, Gratijs non carent.

FINIS.

APOLLO

ANALEXICVS.

Vertitur ancipites Proteus in mille figuras,
In quam collimet ne sciat Inuidia.

D.

Icvt literæ eædem mutato ordine dant diuersas dictiones, sic voces eædem mutato ordine dant diuersa etiam carmina: &, quæ in multas & varias formas verti queant, Protei vocantur. Aliquos reperimus apud veteres; at, quia illorum nemo artem tradidit, quâ possint per suas formas expandi: ego breuiter aliquos Proteos aut Vertumnos subijciam, & quantâ illi arte transformentur aut transfigurentur, explicabo.

MVSA I. LATINA.

B imperfectioribus ad perfectiora Naturæ conatus progreditur, non solum in communi metamorphoseon cursu, sed etiam in miraculoso. Si fluxum Corporum considero, transformationum successione à multis annorum millibus nunquam interruptus euasit: si in supernaturalia adtollo oculos, etiam transformationes video, video in mortalibus, & concludo vniuersas creaturas esse Proteos. An ne vniuersarum nomine intelligi debent Cœlestes? Debent quidem, Proteus enim, & Syderibus imperat, & æthereis regionibus Ius dicit. Si Vbicatio est forma, vt multi Philosophi contendunt, euidentissimæ sunt mutationes locales, vt omittam lucis & tenebrarum incrementa, nouorum Syderum generationes, quas reclamante antiquitate confiteri debemus. An & Empyrei Sydera (Sanctos intelligo) transformationibus obnoxia? Non vigeo nomina. Scio tamen illorum triumphantium Animorum corpora amissas formas sub finem sæculi recuperaturos: Scio etiam, quòd Redemptor meus viuit, & in nouissimo die de terrâ surrecturus sum, & rursum circumdabor pelle meâ, & in carne meâ videbo Deum Saluatorem meum: Et concludo omnes Homines militantes, triumphantes, terrenos, empyreos, Proteos esse, An & Deo, vicissitudinum concedenda obumbratio? Affirmauit Ouidius, multis Metamorphoseon libris, Deorum (admisit Roma plurimos) transformationes modulatus. At nos in hac materiâ & prudentiùs & parciùs, putamus sine blasphemiâ non posse Deo quà Deo mutationem concedi, non posse sine hæresi Deo quà Homini transfigurationem imò mortem (transformatio est ipsa saltem negatiua) negari. Tota igitur Mundi Machina Proteo est plena. Sumamus ergo Proteum calamum, vt Proteum laudare possimus. An etiam Proteus Scientiarum penetralia inuadit? Omninò. Quoniam scientiæ vniuersæ analogæ sunt & parallelæ, & quia materia sola differunt, videntur inter se nono ingenij miraculo transmaterializari. Proteos aliquot edidi hanc ipsam veritatem probantes, videlicet Proteum Vranicum, qui vnum & idem Cœlum multiforme describit, Proteum Philosophicum, qui vnam & eamdem Physicam, consequentiâ dicendi in Theologiam Medicinam, Iurisprudentiam, Politicam & cæteras Scientias conuertit: Proteos suos habet Dialectica

ética in syllogismis, quos ingeniosè transfigurat, in Propositionibus quas triplici formâ conuertit. Et tandem vt alias facultates minoris famæ omittam, suos habet Proteos Musica, suos Poetica musicos aliquot iam dedimus, vnum metricum damus nimirum.

Quot Tibi do versus, tot Princeps sæcula viuas, eximio formarum numero variabilem.

Formarum numerus quæsitus & inuentus.

Omnia ab imperfectioribus ad perfectiora nisu naturali contendere sub initium dicebam; in alijs omnibus certa res est, in Proteis metricis assertionem demonstro. Nam Porphyrius cui primum Proteum ligata Oratio debet, conformauit pauperrimum, qui tantùm quinquies variari & alterari potuit. Eum excellunt ætate nostra Scaliger, qui carmen edidit sexaginta quatuor formis præditum. At vtrumque longo interuallo superauit P. Bernardus Bauhusius S.I. & Proteum Parthenium scripsit, quem Ericius Puteanus Tha[u]matibus pulchris exornauit, & ad Stellarum numerum inuertit, vicibus 1022. Illum imitatus fuit D. Carolus Stengelius Abbas Anhusanus, qui anno 1639. Proteum edidit, quem *Gratulatorium* inscripsit, & D.Bonifacio inaugurato Chremiphanensi Abbati dedicauit. Ego vtrumque propono, Fuit Bauhusij Proteus.

Sunt tibi tot dotes, Virgo, quot Sydera Cælo,

& Proteus Stengeli,

Sunt tibi tot menses Præsul quot Nomina Mūdo.

Ego huius secundi sensum non examino, scio enim Solem esse lucidum tametsi à noctuâ videri non possit: & posse latere acumen, quod mihi non pateat: ad metrum venio, & vtrumque carmen æquali simillimarum dictionum constare numero, adeoque tot posteriorem, quot prior formis variari posse, sine hæsitatione pronuntio: & tamen Stengelium suum præferentem audio, quia in Prolusione lego, *R. P. Bernardus Bauhusius S.I. multis parasangis Scaligerum superauit, siquidem in Maximæ Virginis laudes, seruata carminis lege, Versum vnum millies bis & vicies variauit noster autem versus adhuc maiore auctu, nempe millies centies quinquies & sexagies metro & sensu seruatis, versatur. Itaque mille centum sexaginta quinque versus sunt vnus & in vno.* Ergo vt Scaligerum Bauhusius, sic Bauhusium se existimat superasse; Stengelius: non puto non enim ipse ignorat Bauhusiani carminis suum carmen esse puram transmaterializationem, adeo-que si suum 1165. formis inuersum fuit, totidem etiam aliud posse. Sed cur ad hos transformationum numeros noluit peruenire Bauhusius? dicam sincerè. Voluit insinuato Stellarum numero correspondentem inuersiones, & Astronomi antiqui numerant mille viginti duas, & qui dixerat.

Sunt tibi tot dotes, Virgo, quot sydera Cælo,

noluit dicere,

Sunt tibi quot dotes, Virgo, tot sydera Cælo,

ne videretur innumerabilis Matris Virginis prærogatiuas ad stellarum numerum limitasse.

Sed quia de huius Protei (forma in vtroque est eadem, & tota sita est in materia diuersitas) transformationibus agimus, & Stengelius 1165. annumerauit, An tot sint possibiles? an verò pauciores vel plures studiosè requiris, & Respondeo Proteum similem subijciendo, computum instituendo, docendo-que artem Proteos examinandi. Interim tamen noto *Virgo* in Bauhusiano carmine habere vltimam indifferentem, *Præsul* autem in Stengeliano longam: omnes ergo formas, quas *Præsul* dare poterit *Virgo*, sed non contra: quam ob rem nec hunc versum,

Tot sunt Virgo tibi dotes, quot sydera Cælo.

nec eius metamophoses poterit imitari Stengelius, ratio enim carminis non tolerat hanc dictionum dispositionem.

Tot sunt Præsul tibi menses, quot nomina Mundo.

vnde patet Proteum Bauhusianum ditiotem & vberiorem esse. Sed hoc iterum rediditsermo nos sequentem Proteum speculemur.

PRO-

PROTEVS I.

Quot Tibi Rex facro verfus, tot fœcula viuas.

☞ D I.

Roteum hîc Ferdinando IV. Hungariæ & Bohemiæ, & iam etiam fummo Germaniæ bono, fummo Europæ applaufu, fummo orbis gaudio Augufto Romanorũ Regi, ipfomet coronationis die mei Emauntini (aliàs, Monf-ferratenfis) Monafterij Philofophi gratulabundi, venerabundi, lætabundi, confecrarunt: & in ipfo CCCIↃↃↃ (hoc eft, centies millia) aut etiam carmina multò plura; & quia vota naturæ vires fuperant, ad totidem aut plures annos fœlicitatem & falutem dixerunt. Placuit Viris indoctis docifque, & ne pereat, illius explicatio & examen, hîc iterum recudi curo.

AVGVSTISSIME

INVICTISSIME

CLEMENTISSIME

R E X.

Profpera lux oritur: linguifque animifque fauete.
Nunc dicenda bona funt bona verba die.

Oc præcipit Tempus, Locus, Occafio. Sed vnde habeo verba bona, quæ in tantâ folennitate poffim dicere? Vnde & Europa bonum diem. Habebo à Cœlo: & quia inter Cœlites triumphat hodie Daudes, qui olim dum vineret in terris, Regio diademate, Poëtica lauru, & Propheticâ cydari coronabatur, vtar eius ftylo & linguâ, edicamque verba bona; hoc eft, Regia, Poëtica; vtinam & Prophetica: Ergo ad Pfalmum XLIV. attemperans vocem, fic inquam. Ervctavit Cor Mevm Verbvm Bonvm: quoniam laudem applaufum, & congratulationem. Dico Ego Opera Mea Regi: illi nimirum, cui frequenter edico.

Inueniant noftri Patronum vt in orbe labores,
Illos Lectori dedico, meque Tibi,

Ana.

Et fanè Lingva Mea fluit refluitque, velut Calamvs Scribae Velociter Scribentis; momento enim temporis fcribo, quæ alij nequeant multis annis proferre; & temporis momento profero, quæ multis annis alij nequeant fcribere. Et conuertentes ad FERDINANDVM IV. oculos inter Germaniæ applaufus, & congratulationes Europæ, fic fubfcribo. Omnium virtutum forma eft Pietas, & quia Tibi cœlitùs conceffa eft plu ima, cenfetis, Speciosvs Forma Prae Filiis Hominvm. vt vel hinc fciamus, cur fueris vni verfis præpofitus. Quæ è corde eructat charites, hodie Diffvsa Est Gratia In Labiis Tvis: Propterea Benedixit Te Devs In Æternvm. Circumfpice igitur Germanum hemifphærium, INVICTISSIME REX. Hinc minatur excidium Saracenus; inde Tartarus; & fub vtriufque patrocinio fcythaet Barbarus: & Tu, vt tuearis Europam, vt defendas Germaniam, Accingere Gladio Tvo Svper Femvr Tvvm: Potentissime. Et ad Dei majorem gloriam, Europæ quietem, & Germaniæ concordiam, ad tot annos, quot continet hæc Tabella Carmina, Specie Tva Et Pvlchritvdine Tva Intende Prospere, Procede Et Regna.

Infiftens Seniorum veftigijs.
Opt. Max. Romanorum Rex.
Sic vouet, fic optat, fic fperat,
AVGVSTÆ VESTRÆ MAIESTATI
Subditiffima
Emavntina Ivventvs.

LECTVRO.

Q Vor, quæfo, Carmina? inquit Lector, tam innumerabilis multitudinis apprehenfione perterritus; & illi Emauntina Iuuentus; fi dare operam Philofophiæ, & Ferdinando IV. Orbis delitio, alteri Romæ Spei, afflictæ Germaniæ folatio, tot confecrare Ve fus, & tot optare fœlicitatis annos, quot partes Continuo accenfuit Ariftoteles, & numerant Peripatetici: & hanc ob rem fe offerre fine numero numeros, & metra fine metro dicare. Et vbi hos omnes numeros hæc omnia metra, hos omnes fœlicitatis annos? in hac lineâ:

Quot Tibi Rex *facro verfus, tot fœcula viuas.*

Sic aufu generofo Emauntini Philofophi; & ne

temerè polliceri dicantur, quantâ arte hoc carmen conditum, & quàm multa possit id parturire, paucis verbis exponunt. Sic inquiunt,

CAPVT I.

IDEA Metrica differt à Carmine, sicut vniuersale à singulari: illa enim exprimit quantitatem præcisam ab omni materia, hoc materiam ad conceptam quantitatem elimat. Idea propositi Carminis hæc est.

:-: ∪ ∪ :-: -: -: -: -: -: -: ∪ ∪ :-: -:

componitur ex ideis partialibus, quæ excipere possunt voces seu dictiones æquales. vbi enim mens concipit :-: potest proferre lingua Rex, Tot, Quot, aut aliam vocem similem: & vbi mens concipit :--: poterit vox edicere Sacro, Versus, Viuas, &c. aut etiam Rex quot, Rex tot Tot quot, &c. Ergo stante Carminis propositi, Ideâ, si solum mooosyllabæ voces commutentur, prodibunt sex, quæ volo singillatim scribere,

Quot Tibi Rex sacro versus, tot sæcula viuas.
Quot Tibi (tot sacro versus) Rex sæcula viuas.
Rex Tibi quot sacro versus, tot sæcula viuas.
Rex Tibi tot sacro versus quot sæcula viuas.
Tot, Tibi quot sacro versus, Rex sæcula viuas.
Tot, Tibi Rex sacro versus, quot sæcula viuas.

Sicut commutatio harum trium vocularum (Rex, Quot, Tot) dedit sex versus; sic etiam aliarum trium (Sacro, Versus, Viuas) in singulis reperiet senos, vt omnes sint triginta sex. Qui totidem alios parturient, si primum dactylum cum quinto commutemus. Ergo sine vllâ Ideæ Metricæ alteratione habebimus LXXII. versus: & quia totidem dicuntur esse in Mundo linguæ & gentes, videntur istæ Ideæ suos numeros ad istos climasse; VT OMNIS LINGVA CONFITEATVR, QVIA DOMINVS NOSTER FERDINANDVS IN GLORIA EST PATRIS Exposuimus, cæteras hujus Versus consideremus,

:-: ∪ ∪ :-: -: -: -: -: ∪ ∪ :-: -: Rex Tibi tot, quot sacro versus sœcula viuas.
:-: ∪ ∪ :-: -: :-: -: Quot Tibi sacro versus, viuas sœcula tot Rex.
:-: ∪ ∪ :-: -: -: -: -: ∪ ∪ :-: -: Tot, Tibi versus quot Rex sacro, sœcula viuas.
:-: ∪ ∪ :-: -: -: :-: -: Quod Tibi versus sacro, viuas sœcula tot Rex.
:-: ∪ ∪ :-: -: -: -: -: ∪ ∪ :-: -: Quot Tibi sacro versus tot Rex sœcula viuas.
:-: ∪ ∪ :-: -: :-: -:
:-: ∪ ∪ :-: -: -: -: -: ∪ ∪ :-: -: Tot Tibi tex versus quot sacro sœcula viuas.
:-: ∪ ∪ :-: -: -: -: Quot Tibi Rex versus sacro, tot sœcula viuas.

:-: -: ∪ ∪ :-: -: -: ∪ ∪ :-: -: Quot sacro Tibi Rex versus tot sœcula viuas.
:-: -: -: Tot, sacro Tibi quot Rex versus, sœcula viuas.
:-: -: -: -: ∪ ∪ :-: -: Quot versus Tibi sacro, viuas sœcula tot Rex.
:-: -: -: :-: -: Quot versus Tibi sacro, tot Rex sœcula viuas.
:-: -: -: :-: -:

:-: -: -: ∪ ∪ :-: -: -: ∪ ∪ :-: -: Sacro quot Tibi Rex versus, tot sœcula viuas.
:-: :-: -: Sacro quot Tibi, tot Rex viuas sœcula, versus.
:-: -: -: :-: -: Sacro quot Tibi versus, viuas sœcula tot Rex.
:-: -: -: -: ∪ ∪ :-: -: Sacro quot Tibi versus, tot Rex sœcula viuas.
:-: -: -: :-: -:

:-: -: -: -: ∪ ∪ :-: -: ∪ ∪ :-: -: Versus sacro quot Tibi, tot Rex sœcula viuas.
:-: -: -: -: Versus quot sacro Tibi, tot Rex sœcula viuas.
:-: -: -: -: Quot versus sacro Tibi, tot Rex sœcula viuas.
:-: -: -: -: ∪ ∪ :-: -: ∪ ∪ :-: -: Versus facto quot Tibi, viuas sœcula tot Rex.
:-: -: -: -: Versus quot sacro Tibi, viuas sœcula tot Rex.
:-: -: -: -: Quot versus sacro Tibi, viuas sœcula tot Rex.

:-: -: -: -: -: ∪ ∪ :-: ∪ ∪ :-: -: Tot versus sacro quot Rex Tibi, sœcula viuas.
:-: -: :-: -: Quot versus sacro, viuas Tibi sœcula tot Rex.
:-: -: -: -: -: :-: -: Tot, Rex sacro versus quot Tibi, sœcula viuas.
:-: -: -: -: -: :-: -: Viuas, sacro uersus quot tibi, sœcula tot Rex.
:-: -: -: -: -: ∪ ∪ :-: ∪ ∪ :-: -: Tot Rex, quot facto versus Tibi, sœcula viuas.
:-: -: -: :-: -:
:-: -: -: :-: -: Quot versus sacro, viuas Tibi sœcula tot Rex.
:-: -: -: -: -: ∪ ∪ :-: ∪ ∪ :-: -: Tot, versus, quot sacro Rex Tibi, sœcula viuas.

Tot, versus quot Rex ſacro Tibi, ſœcula uiuas.
Sacro uerſus quot, tot Rex Tibi ſœcula uiuas.
Sacro uerſus, uiuas tot Tibi ſœcula, quot Rex.
Sacro uerſus quot, uiuas Tibi ſoecula tot Rex.
Sacro quot uerſus, tot Rex Tibi ſoecula uiuas.
Sacro uerſus, uiuas Tibi ſoecula tot Rex.
Sacroquot Rex uerſus, tot Tibi ſoecula uiuas.
Verſus quot Rex, tot ſacro Tibi ſoecula, uiuas.
Verſus ſacro quot, uiuas Tibi ſoecula tot Rex.
Verſus quot ſacro, uiuas Tibi ſoecula tot Rex.

Dictio *Sæcula* in quinto loco immobilis hucuſque fuit, & uox *Tibi* ſe paulatim promouit lubeamus igitur hanc quintum pedem claudere, illam à primo adſcendere ad ſecundum, tertium, quartumque, & reſultantes Ideas Metricas conſideremus.

Soecula Rex tot, quot ſacro uerſus Tibi uiuas.
Soecula uiuas tot, ſacro uerſus Tibi quot Rex.
Soecula tot uiuas, ſacro uerſus Tibi quot Rex.
Soecula Rex tot uiuas, ſacro quot Tibi uerſus.
Soecula uiuas, uerſus ſacro quot Tibi, tot Rex.
Soecula tot uiuas, ſacro quot Rex Tibi uerſus.
Soecula(uiuas)ſacro tot Rex, quot Tibi uerſus.
Soecula uiuas, ſacro uerſus quot Tibi, tot Rex.
Soecula uiuas, ſacro quot uerſus Tibi, tot Rex.
Soecula uiuas tot, ſacro quot Rex Tibi uerſus.
Soecula uiuas tot, ſacro uerſus Tibi Rex quot.
Soecula tot uiuas, quot ſacro Rex Tibi uerſus.
Soecula tot Rex uiuas, quot ſacro Tibi uerſus.
Soecula tot uiuas, quot Rex ſacro Tibi uerſus.
Soecula tot uiuas, uerſus ſacro Tibi quot Rex.
Soecula uiuas tot, quot ſacro Rex Tibi uerſus.
Soecula uiuas tot, quot Rex ſacro Tibi uerſus.
Soecula uiuas, uerſus quot ſacro Tibi, tot Rex.
Soecula uiuas, quot uerſus ſacro Tibi, tot Rex.

Tot Rex ſoecula, quot uerſus ſacro Tibi, uiuas.
Viuas ſoecula tot, uerſus ſacro Tibi quot Rex.
Tot Rex ſoecula uiuas, quot ſacro Tibi uerſus.
Viuas ſoecula, uerſus quot ſacro Tibi, tot Rex.
Tot Rex ſoecula uiuas, ſacro quot Tibi uerſus.
Viuas ſoecula tot, quot Rex ſacro Tibi uerſus.
Viuas ſoecula, uerſus quot ſacro Tibi, Rex tot.
Viuas ſoecula, quot uerſus ſacro Tibi, tot Rex.
Viuas ſoecula tot, quot ſacro Rex Tibi uerſus.
Viuas ſoecula, uerſus ſacro quot Tibi, tot Rex.
Viuas ſoecula tot, ſacro quot Rex Tibi uerſus.
Viuas ſoecula tot, ſacro uerſus Tibi quot Rex.
Viuas: ſoecula ſacro tot Rex, quot Tibi uerſus.
Viuas: ſoecula ſacro, uerſus quot Tibi, tot Rex.
Viuas ſoecula, ſacro quot uerſus Tibi, tot Rex.

Viuas: facro foecula tot, Rex quot Tibi uerfus,
Viuas: facro foecula, quot uerfus Tibi, tot Rex.
Tot Rex facro foecula, uerfus quot Tibi uiuas.
Viuas: facro foecula, uerfus Rex Tibi quot, tot.
Quot uerfu, tot foecula facro Rex Tibi uiuas.
Verfus quot, tot foecula facro Rex Tibi, uiuas.
Viuas: facro foecula uerfus quot Tibi, tot Rex.
Tot Rex viuas fœcula quot facro Tibi verfus,
Verfus facro, fœcula tot viuas, Tibi quot Rex,
Tot viuas Rex fœcula, quot facro Tibi verfus,
Viuas tot Rex fœcula, quot facro Tibi verfus,
Viuas: facro fœcula, quot verfus Tibi tot Rex.

Quot verfus facro, tot fæcula Rex Tibi, viuas,
Verfus facro quot, tot fœcula Rex Tibi viuas,
Viuas: facro verfus, fœcula quot, Tibi tot Rex,
Quot Rex facro verfus, fæcula tot Tibi viuas.
Viuas: facro verfus, fœcula tot Tibi, quot Rex.
Quot verfus Rex facro fœcula tot Tibi viuas.
Verfus quot facro, Rex fœcula tot Tibi viuas.

Omnes igitur ideæ funt centum duæ: & multiplicatæ per 36. (tot enim carmina ab vnâ Ideâ prouenire fuperiùs demonftratum eft) dabunt ter mille fexcenta & feptuaginta duo carmina, Regi Romano totidem falutis & incolumitatis fœculares annos miro compendio modulantia.

102
36
612
306
3672

CAPVT II.

DVas dictiones (nimirum *Sacro Tibi*) hucufque ad - - ∪ ∪ Ionicum majorem reduximus, Hunc pedem alij vocant *Perficum*, quòd Regum Perfarum hiftoriæ hoc metro fuiffe fcriptæ dicantur. Et quidem meritò hoc pede progreffi fumus, cùm FERDINANDO IV. gratularemur; cum enim hodie auro Germania, & poft feta fata lauro redimet; conducetque victorem per Hungariam in Græciam & Perfidem, vt abactis barbaris & Saracenis Catholicam Religionem reftauret. At eafdem modo voces Choriambo correfpondere jubeo, & edico.

Sacro Tibi verfus quot Rex, tot fæcula viuas.

Et plurimos numeros nouos pulchrofque ex hoc Carmine fuboriri reperio. Ideas fubfcribo.

(- ∪ ∪ -) Sacro Tibi verfus quot Rex, tot fæcula viuas.
Sacro Tibi verfus viuas tot fœcula, quot Rex.
Sacro Tibi verfus tot viuas fœcula, quot Rex.
Sacro Tibi quot verfus, tot Rex fœcula viuas.
(- ∪ ∪ -) Sacro Tibi quot Rex verfus, tot fœcula viuas.
Sacro Tibi tot Rex, quot viuas fœcula, verfus,
Sacro Tibi quot verfus, viuas fœcula tot Rex.
Sacro Tibi verfus: viuas quot fœcula? tot Rex.
Sacro Tibi verfus quot, viuas fœcula tot Rex.
(- ∪ ∪ -)

(- ∪ ∪ -) Quot Rex facro Tibi verfus, tot fœcula viuas.
Tot, quot facro Tibi Rex verfus fœcula viuas.
(- ∪ ∪ -) Viuas, facro Tibi verfus quot, fœcula tot Rex.
Viuas, facro Tibi quot verfus, fœcula tot Rex.

(- ∪ ∪ -) Quot Rex verfus facro Tibi tot fœcula viuas.
Viuas, verfus facro Tibi quot, fœcula tot Rex,
Verfus Rex quot facro Tibi, tot fœcula viuas.
Rex verfus quot facro Tibi, tot fœcula viuas.

Sœ-

:- ∪ ∪ :-:-: - -: - -(- ∪ ∪ -)- Sœcula tot Rex viuas, versus sacro Tibi quot.
:- ∪ ∪ :- -:-:-:- -: Sœcula viuas tot, quot versus sacro Tibi Rex.
:- -:- -:-:-: Sœcula viuas, versus tot, quot sacro Tibi Rex.
-:- -:-:- -: Sœcula tot viuas, qnot versus sacio Tibi Rex.
:- -:-:- -:-: Sœcula viuas tot, versus quot sacro Tibi Rex.
:-:- -:- -:-: Sœcula tot viuas, versus Rex sacro Tibi quot.

Vt grādiùs dilaudaretur *Chara Deum soboles. magnum Iouis incrementum.* vsus est carmine Spondaico Virgilius; & eiusdem exemplo charam & claram Diuûm (hoc est, Cæsarum) sobolem, magnumque nostri IOVIS FERDINANDI III. incrementum hodie celebraturi etiam Ideas nonnullas Spondaicas ponemus. Subsequentes considera,

:- ∪ ∪ :-:- -:- (- ∪ ∪ -) -:- -: Sœcula tot viuas, quot sacro Tibi Rex versus.
:-:-:- -: Sœcula tot Rex viuas, sacro Tibi quot versus.
:- -:-:-: Sœcula viuas tot Rex, sacro Tibi quot versus.
:- ∪ ∪ :-:- -:- (- ∪ ∪ -)- -:-: Sœcula Rex viuas tot, sacro Tibi vetsus quot.
:-:-:- -: Sœcula Rex tot viuas, sacro Tibi versus quot.
:- -:-:-: Sœcula vivas Rex tot, sacro Tibi versus quot.
:- ∪ ∪ :- -:- -(- ∪ ∪ -)-:-:-: Sœcula viuas, versus sacro Tibi quot, tot Rex.

:-:-:- ∪ ∪ :—(- ∪ ∪ -)-:- -: Tot Rex sœcula viuas, sacro Tibi quot versus.
:—:- ∪ ∪ :-:-: Viuas sœcula tot Rex sacro Tibi quot versus.
:-:-:- ∪ ∪ :—(- ∪ ∪ -)—:-: Tot Rex sæcula viuas, sacro Tibi versus quot.
:—:- ∪ ∪ :-:-: —:-. Viuas sœcula tot, quot sacro Tibi versus Rex.
:—:- ∪ ∪ :—: -:-: Viuas: sœcula, versus sacro Tibi quot, tot Rex.

:-:-:- -:- ∪ ∪ (- ∪ ∪ -)-:- -: Tot Rex viuas sœcula, sacro Tibi quot versus.
:-:- -:-: Tot viuas Rex sœcula, sacro Tibi quot versus.
:- -:- -:-: Viuas Rex tot sœcula sacro Tibi quot versus.
:-:-:- -:- ∪ ∪ (- ∪ ∪ -)- -:-: Tot Rex viuas sœcula, sacro Tibi versus quot.
:-:- -: : Tot, viuas quot sœcula, sacro Tibi versus Rex.
:- -:-:-: Viuas Rex tot sœcula, sacro tibi versus quot.
:—:- -:- ∪ ∪ (- ∪ ∪ -)-:-:-: Viuas: versus, sæcula sacro Tibi quot, tot Rex.

Singulæ horum versuum Ideæ non sunt tam diuites quàm præcedentes: in illis erant plurimæ commutationes, paucæ in his. nam *Viuas* & *Versus* loca commutando numerum duplicant & quia sex sunt monosyllabarum vocum transpositiones, ex singulis tandem Ideis duodecim
24 versus suborientur. Quam ob rem, cùm
12 hæ vltimæ Ideæ omissis Spondaicis, de
48 quibus statim agemus sint 24. & singulæ
24 parturiant versus duodecim, prodibunt
288 tandem 288. Germaniæ vota & desideria
resonantes: adeoque orantes Deum, vt totidem vitæ & incolumitatis sœcula (annis enim communis Amor major est) concedat FERDINANDO IV. quem terrarum orbis bono in Regem Romanorum hodie fœlix coronauit Germania.

CAPVT III.

CApite secundo Spondaicis carminibus locum concessi, nam ipsa erant pauca, & ad numeros potuerunt redigi: negaui in primo, sunt enim ibi innumerabilia & nos ipsa multitudine obruerent, si deberent ad apices aut dictiones reduci. Ne igitur contemni videantur omninò, ob oculos pono.

Rex Tibi tot, quot sacro versus, sœcula viuas.
Viuas. Quot Tibi sacro sœcula, tot versus Rex.
Viuas, Quot Tibi sœcula sacro, tot versus Rex.
Tot Tibi sœcula viuas, sacro quot versus Rex.
Quot sacro versus, tot viuas Rex Tibi sœcula.

Primum est Heroicum, quod inter mille sexcentas septuaginta duas formas abire demon-
3672 stratum est. Tria sequentia sunt Spon-
5 daica, & vltimum Dactilicum, quæ cùm
in totidem formas abire queant, dabunt
18360 Octodecim millia trecenta sexaginta carmina.

Vt Spondaica secundi Capitis possis enumerare,

rare, sequentes lineas oculis attentis considera.
Sœcula tot viuas, quot sacro Tibi versus Rex.
Sœcula tot, quot sacro Tibi versus, viuas Rex.
Sœcula, sacro Tibi quot versus, tot viuas Rex.
Quot Rex sacro Tibi versus, tot sœcula viuas.
Quot versus sacro: viuas Rex tot Tibi sœcula,

Quartum est Carmen Heroicum ad numeros Capitis II. conformatum: cuius Proteus in

18	288. figuras diuersas	288 *Heroica*.
12	conuertitur. Quintum	288 *Dactylica*.
36	est Dactylicum, & in	216 *Spondaica*.
18	totidem figuras verti	216 *Spondaica*.
	potest. Primum est Spõ	216 *Spondaica*.
216	daicum, cuius Ideas 18.	1224 Summa.

repræsentauimus, & è singulis duodecim versus eruimus, adeoque ex omnibus 216. Ergo tria Spondaicorum genera dabunt carmina 648. Ergo omnia Carmina Capitis II. peruenient ad 1224.

CAPVT IV.

PRæterea, si loco vltimæ dictionis, quæ erat *Viuas* vocem *Dico* ponamus propter concursum multarum vocalium ancipitum hic Proteus innumeros alios generabit. quoniam in voce *Tibi* vltima syllaba est indifferens, & in vocibus *Dico*, & *Sacro* omnes quatuor. Alloquatur igitur FERDINANDVM IV. Amor venerabundus, dicatque.

Quot Tibi Rex sacro versus, tot sæcula dico
& hoc ad Romanorum labium, qui suis Principibus plurimam salutem dicebant.

Sanè, quia vbilibet *Viuas* est positum, potest substitui *dico*, hic Proteus tot habet vertitque vultus, quot præcedens: at quia in multis poterit poni locis *dico*, in quibus non capiatur *viuas*, hoc Carmen multo erit ditius illo, quod hucusque exposuimus. Eius flauissas ad numeros demonstratos reduco. Igitur hoc Carmen,
Dico Tibi versus quot Rex, tot sœcula sacro.
Est simile omninò huic,
Sacro Tibi versus quot Rex, tot soecula viuas.
Cùm ergo hoc dederit versus 1224; illud prius totidem est proditurum. Et quia etiam possum dicere *Dico sacro*, & *sacro dico*: hic triplicari debet numerus, vt sit 3672.

CAPVT V.

SVam habet rarefactionem & condensationem vocalium quantitas: quæ enim sex pedes occupat, potest ad quinque contrahi, protrahi ad septem. Ob oculos pono ista carmina.
I. Versus quot Tibi Rex sacro tot soecula dico.
II. Dico sœcula tot, sacro Rex quot-Tibi versus
Sunt retrograda æqualia; in quibus non percipitur densitas aut raritas. Sed sequentia considera.

III. Quot Tibi Rex versus sacro, tot dico sœcula.
IV. Quot versus, tot Rex sœcula dico Tibi.

V. Rex Tibi quot versus sacro, dico sœcula tot. * Rex

VI. Sœcula tot, versus quot Tibi dico, sacro.

In primo materia hæret terminis suis, non ausa vltra prodire, haut contrahi citra. Secundum intra eosdem limites refluit, vt videat mundus Proteo, licere esse retrogrado, si ingenium adsit. Hæc eadem materia, quâ componitur primum, secundumque, aliis senis pedibus longa, in quanto vnicâ syllabâ, & in sexto pede solido contractior est: vnde in quarto & sexto Metricæ rarefactionis vi materia extenditur, vt vltra proprios terminos iniens, compleat carminis præcedentis defectum. Subijcio condensationis formas.

Rex Tibi quot versus dico, tot sacro sœcula *vita*.

Rex Tibi quot versus dico sacro sœcula tot *nunc*.

Rex Tibi quot versus dico sacro sœcula tot *nunc*.

Rex Tibi tot versus, quot sœcula sacro, dico *nunc*.

Rex Tibi tot versus, quot sœcula dico, sacro *nunc*.

Singulis his contractis carminibus addidimus vnicam voculam, vt nullum à debitâ mensurâ deficeret. Et quantus erit horum Carminum numerus? Quantus non contractorum: &

3672

3672 si voculam illam *nunc* aut *vita* (sane
282 quarum alterâ non solùm contracta, sed
18360 & manca erunt carmina) licitum sit in-
1224 ferere multis vicibus maior. Ergo ne
3672 nimis prodigi videamur, siquidem duo
27210 sunt contractorum carminum genera
3 (alia enim tantùm quinque pedes occu-
pant. alia quinque & medium: quorum
81630 hæc possunt *contracta* & illa *Contractiora*
vocari) dicamus contractorum aut etiam contractorum numerum non contracta adæquare. permittentes omnino, vt resumas computum & omnia singulatim denumeris, quando, vel

–ᴗᴗ –ᴗ ᴗ–	Sœcula sacro Tibi.	Sœcula dico, sacro.
–ᴗᴗ –ᴗ ᴗ–	Quot sacro, dico Tibi.	Quot Tibi sacro, dico.
–ᴗᴗ –ᴗᴗ –	Sœcula tot Tibi Rex.	Sœcula quot? dico tot.
–ᴗᴗ –ᴗᴗ –	Quot dico, tot sacro Rex.	Tot Tibi quot dico Rex.
–ᴗᴗ –ᴗᴗ –	Tot Tibi sœcula Rex.	Quot sacro? sœcula tot.

Et quot erant Pentametra? Quis numeret? Plura Hexametris. Ergo ne vel nos vel Lectores enumerando fatigemus, ad numerum Hexametrorum, sese contrahentium, reducamus. Contracta erant 27,210: Contractiora totidem: ergo 54,420. accenseamus Pentametra.

CAPVT VI.

V Ix vllum est Carminum genus, cuius hæc materia sit incapax. Illam ad singula possem componere, si occasio exigeret, & suppeteret tempus. Sed ne omnia omittam, hæc insinuo. Sapho Poëtria dulcissima illa adinuenit metra, quibus numeros & nomen dedit, quibus, si Adonios inseras, pulchriorem excitabis concentum, vt si dixeris;

Tot Tibi versus sacros, quot dico Rex
Sœcula (viuas.)

Et hæc Sapphica, si ad computum iuberentur venire, Hexametrorum æquarent numerum vel excederent.

CAPVT VII.

I Ambicum à IAMBIXHN, id est, *maledicere* nomen sortitur, quod conuicia olim hoc genere Carminis effutirentur. Hodie maledici tacere debent, aut cogi proferre panegyres: Ergo aut sileat Iambus noster, aut dicat.

Quot sacro versus Rex Tibi tot sæcula
Viuas. Sacro versus. Dico quot sœcula?
Tot Rex Tibi. *Versus sacro tot, quot dico.*
Rex sæcula Tibi. &c.

Et quot erunt Carmina Iambica? Quia minora sunt Hexametris, multo plura.

Ana-

te scrupulus vrgeat, vel otium adsit. nos enim malumus probabili coniecturæ considere, quam immenso temporis & laboris impendio certum numerum adsequi.

In Pentametris relucet rarefactio & extensio; nam materia nolens huius carminis terminis capi, in vicina se insinuat. & supplet aliorum defectus. Carmen eiusmodi duas partes habet, prima est liberior at sœcunda ad has notas –ᴗᴗ –ᴗᴗ – necessariò reducitur & propter excisiones dictionum impræsentiarum ad tabellam sequentem.

CAPVT VIII.

S Criberem Phaleucia, Anacreontica, Trochaica, Choriambica, Anapæstica, Ionica, &c. si vel tempus, vel charta esset in mundo, vt tanta multitudo Carminum scriberetur; at quia scribenda sunt, quæ legi possint, sufficiat hæc enumerasse. Et quot illa? Exhibet.

CAPVT I.	3,672	*Heroica*.
CAPVT II.	288	*Heroica*.
CAPVT III.	18,360	*Varia*.
& iterum	1,224	*Varia*.
CAPVT IV.	3,672	*Heroica*.
CAPVT V.	27,210	*Contracta*.
	27,210	*Contractiora*.
	54,420	*Pentametra*.
CAPVT VI.	Innumerab.	*Sapphica*.
CAPVT VII.	Innumerab.	*Iambica*.
CAPVT VIII.	Innumerab.	*aliorum gen.*
Summa.	136,056	

Sunt igitur Carmina, quæ ad numeros potuerunt reduci, centum triginta sex millia &c. imò etiam multo plura: quæ autem non potuerunt, (videlicet Sapphica, Iambica, &c.) innumerabilia, quibus nec proferendis tempus, nec scribendis charta sufficeret in toto mundo. Fortè dum liberiore calamo numeros coniectamur, (quis enim vellet innumerabilium carminum classes ad numeros exactos redigere?) aut aliqua carmina bis aut negligentiùs numerauimus: ergo contenti carminum rotundo numero, 100, 000 reliqua 36. 000. vt satisfiat Arithmeticorum scrupulis, si qui sint, relinquamus. Hæc Lectori. *Nunc autem oculos converto ad Regem, &, vt affectum aduersus Illum meum naturæ*

viribus esse nobiliorem edisseram, naturæ vires votis supero, & Carmina centies-millia consecrans edico iterum iterumque,

QVOT TIBI REX
SACRO VERSVS,
TOT SÆCVLA VIVAS.

PROTEVS II.

Quot Tibi do versus Princeps, tot sœcula viuas.

☞ D I.

CARMEN cōsidero, &, vt video non multùm distat à præcedenti. Octo Ego in ipso dictiones differentes reperio, nimirùm, ter reperio -, semel. ∪ ∪, ter, - -; & semel, - ∪ ∪. Affigo igitur, - ∪ ∪, quinto pedi, & sextū accuratiùs considero, nam vel ille continebit vnam dictionem dissyllabam, vel duas monosyllabas; si vltimum, manebit vna sola monosyllaba in quatuor prioribus carminis pedibus; si primum, manebunt in eisdem pedibus tres monosyllabæ. Alterutrum dicatur dictio illa, ∪ ∪, poterit poni in fine singulorum quattuor primorum pedum. Tu tabulas sequentes considera.

TABVLA I, *dictionem dissillabam in vltimo pede constituens.*

;-: ∪ ∪ :-:-:--:--:	sœcula:- -	c	Quot Tibi do, tot Princeps viuas sœcula, versus.
;-: ∪ ∪ :--:-;-:--:	- ∪ ∪ :- -	c	Quot Tibi versus do, tot Princeps sœcula viuas.
:-: ∪ ∪ :--:--:-:-:	- ∪ ∪ :- -	o	Quot Tibi versus Princeps do, tot sœcula viuas.
: tibi :-:- -:-:--:	- ∪ ∪ :- -	c	Quot Tibi do versus tot Princeps soecula viuas.
: :--:--:-:	- ∪ ∪ :- -	o	Quot Tibi do versus, Princeps tot soecula viuas.
:--:-:- -:-:	- ∪ ∪ :- -	o	Quot Tibi versus do, Princeps tot soecula viuas.
:--: ∪ ∪ : :-:--:	- ∪ ∪ :- -	.	Quot versus Tibi do, tot Princeps soecula viuas.
: tibi :--:-:-:	- ∪ ∪ :- -	.	Quot versus Tibi Princeps do, tot soecula viuas.
:-;- -:-:	- ∪ ∪ :- -	.	Quot versus Tibi do Princeps, tot soecula viuas.
:- -:-: ∪ ∪ :-:-:--:	- ∪ ∪ :- -	c	Versus quot Tibi do, tot Princeps soecula viuas.
:- -:-:-:	- ∪ ∪ :- -	o	Versus quot Tibi Princeps do, tot soecula viuas.
:-:- -:-:	- ∪ ∪ :- -	o	Versus quot Tibi do Princeps, tot soecula viuas.
:-:-:-: ∪ ∪ :- --:	- ∪ ∪ :- -	c	Tot, quot do Tibi versus, Princeps soecula viuas.
:-:-:- -: ∪ ∪ :- -	- ∪ ∪ :- -	.	Tot, quot do Princeps Tibi versus soecula viuas.
:--:-:-: : tibi :	- ∪ ∪ :- -	c	Princeps tot, quot do versus Tibi, soecula viuas.
:-:-:- -:-:	- ∪ ∪ :- -	c	Tot, quot Princeps do Tibi versus, soecula viuas.
:-:- -:-:	- ∪ ∪ :- -	c	Tot Princeps, quot do Tibi versus, soecula viuas.
:-:--:- -: ∪ ∪ -:-:	- ∪ ∪ :- -	.	Tot Princeps, uersus Tibi quot do, soecula uiuas.
:--:-:--: tibi :	- ∪ ∪ :- -	.	Princeps tot, uersus Tibi quot do, soecula uiuas.
:--:- -:-:	- ∪ ∪ :- -	o	Princeps uersus quot Tibi do, tot soecula uiuas.
:-:-:-:- -:- -: ∪ ∪ :	- ∪ ∪ :- -	.	Tot, quot do Princeps uersus Tibi, soecula uiuas.
:--:-:-:- -: tibi ;	- ∪ ∪ :- -	.	Princeps, tot quot do, versus Tibi soecula uiuas.
:--:--:-:-: ∪ ∪ :	- ∪ ∪ :- -	c	Princeps, uersus quot do, tot Tibi soecula uiuas.
:-:-:- -:-:- -: ∪ ∪ :	- ∪ ∪ :- -	.	Tot, quot uersus do Princeps Tibi soecula uiuas.
:-:-:- -:- -:-: ∪ ∪ :	- ∪ ∪ :- -	c	Tot, quot versus Princeps do Tibi soecula uiuas.
:--:-:-:- -:-: ∪ ∪ :	- ∪ ∪ :- -	c	Princeps tot, quot uersus do Tibi soecula uiuas:
:-:- -:-:-:- -: ∪ ∪ ;	- ∪ ∪ :- -	.	Tot Princeps, quot do uersus Tibi, soecula uiuas.
:--:-:- -:-:-, ∪ ∪ ,	- ∪ ∪ .- -	c	Princeps tot, uersus quot do Tibi, soecula uiuas.
:-:-:-:-:-: ∪ ∪ ;	- ∪ ∪ :- -	c	Tot Princeps, quot versus do Tibi, soecula viuas,

TABVLA II. *duas monsyllabas dictiones in vltimo pede constituens.*

:-: tibi:- -:- -:- -: |sœcula:-:-: |c| Tot tibi Princeps versus, viuas sœcula quót do.

:- - -: tibi :- -:- -: |-∪ ∪:-: |.| Tot Princeps Tibi versus viuas sœcula, quot do.
:- -:-: tibi : |sœcula |c| Versus, tot Tibi viuas Princeps sœcula, quot do.

:-:- -:- -: ∪ ∪:- -: |-∪ ∪:-: |.| Tot versus princeps Tibi viuas soecula, quot do.
:- -:-:- -: tibi : |soecula |.| Versus, tot Princeps Tibi viuas soecula, quot do.
:- -:- -:-: | |c| Versus Princeps, tot Tibi viuas soecula, quot do.

:-:- -:- -:- -:- -: ∪ ∪ :|-∪ ∪:-: - |.| Tot Princeps viuas versus Tibi sœcula, quot do.
:- -:-:- -:- - tibi | soecula |.| Princeps tot versus viuas Tibi soecula, quot do.
:- -:- -:-:- -: | |.| Princeps versus, tot viuas Tibi soecula, quot do.
:- -:- -:- -:-: | |c| Princeps versus, viuas tot Tibi soecula, quot do.

Post sextum pedem inter duas lineas reperis vel punctum, vel c. vel o. Vbi c. vel o. significatur illud *Tibi* cum monosyllabo præcedente posse poni in quinto pede, & Mutari cum dictione *sœcula*; & hac viâ nouæ Tabulæ aperitur aditus illam subijcio,

TABVLA III. *dictiones* :-: ∪ ∪ : *in dictionem* :- ∪ ∪ : *mutans*.

:- ∪ ∪ :-:-:- -:- -:-: ∪ ∪ :- -: |c| Soecula tot, quot Princeps versus do Tibi, viuas.
:- -:-:- -:-: |c| Soecula Princeps tot, quot versus do Tibi, viuas.
:-:- -:- -:- -: |c| Soecula tot Princeps, quot versus do Tibi viuas.

:- -:- ∪ ∪ :-:-:- -:-: ∪ ∪ :- -. |c| Viuas soecula tot, quot Princeps do Tibi versus.
:-:-:-: ∪ ∪ :- -:- -: |c| Tot quot soecula Princeps viuas, do Tibi versus.

:- -:-:-: ∪ ∪ :- -:-: ∪ ∪ :- -: |c| Princeps tot quot, soecula viuas, do Tibi versus.
:-:-:- -: |c| Tot, quot viuas soecula Princeps do Tibi versus.
:-:- -:-: |c| Tot Princeps, quot soecula viues, do Tibi versus.

:- -:- -:-:- ∪ ∪ :-: ∪ ∪ :- -: |c| Princeps viuas, tot quot soecula do Tibi versus.
:-:-:-:- -: |c| Tot, quot Princeps viuas soecula, do Tibi versus.
:- -:-:-:- -: |c| Princeps, tot, quot viuas soecula, do Tibi versus.
:- -:-:- -:-: |c| Princeps tot viuas quot soecula do Tibi versus.
:- -:- -:-:- -: |c| Tot Princeps quot versus soecula do, Tibi viuas:

:- ∪ ∪ :- -:- -:- -: |-: ∪ ∪ :-: |c| Soecula Princeps viuas, versus do Tibi quot, tot.
:- -:- ∪ ∪ :- -:- -: | :tibi: |c| Princeps soecula viuas, versus do Tibi quot, tot.
:- -:- -:- ∪ ∪ :- -: |c| Princeps viuas soecula, versus do Tibi quot, tot.
.- -:- - -:- ∪ ∪ :- -: |c| Princeps versus viuas soecula do Tibi quot, tot.

:- ∪ ∪ :- -:- -:- -: |-: ∪ ∪ :- -: |o| Soecula Princeps viuas tot, quot do Tibi versus.
Soecula - - - - -:- |-: ∪ ∪ :- -: |o| Soecula tot Princeps viuas quot do Tibi versus.
:- -:-:- -:-: | |o| Sœcula Princeps tot viuas, quot do Tibi versus.

:- -:- ∪ ∪ :- -:-:-: | -: ∪ ∪ :- -: |o| Princeps sœcula viuas tot, quot do Tibi versus.
sœcula:-:- -:-. | -: tibi: |o| Princeps sœcula tot viuas, quot do Tibi versus.
:- -:- -:- ∪ ∪ : -:-: | |o| Princeps viuas sœcula tot, quot do Tibi versus.

Hi sex versus vltimi adhuc possunt variari, si duæ illæ dictiones monosyllabæ, quarum prior claudit pedem quartum, posterior aperit, cum disyllabâ spondaicâ conuertantur; vt patet in sequentibus.

Sœcula tot, quot versus do Princeps Tibi, viuas.
Soecula Princeps tot, quot do versus Tibi, viuas.
Soecula tot, quot do Princeps versus Tibi, viuas.
Soecula tot Princeps, quot do versus Tibi viuas.
Soecula tot, quot do versus Princeps Tibi viuas.
Soecula Princeps tot, quot do versus Tibi, viuas.
Tot, quot soecula viuas, do Princeps Tibi versus.
Princeps soecula tot, quot do versus Tibi, viuas.
Tot, quot soecula do, versus Princeps Tibi, viuas.
Princeps soecula quot do, tot viuas Tibi versus.
Tot, quot Princeps soeculado, versus Tibi viuas.
Princeps tot, quot soecula do, versus Tibi viuas.

Istæ igitur sunt omnes metamorphoses possibiles, quæ concernunt formam, & si syllabam *Do* longam esse ponamus, dari non poterit versus, cuius quantitas non sit expressa in paradigmatibus præmissis. At sunt in singulis versibus tres dictiones monosyllabæ, & tres dissyllabæ, quæ debent alterari. Cùm igitur tres dictiones sex alterationes patiantur [nimirùm, ABC, ACB, BAC, BCA, CAB, CBA.] dicendum singuli ex his septuaginta quatuor carminibus triginta sex transmaterializationes requirere, adeo-que Protei nostri facies possibiles esse 2664.

Quid si syllaba *Do*, quæ indifferens est, breuis esse ponatur? Debebit adiungi voci *Tibi*, vt *Do tibi* sit ∪ ∪ -, quem dictionum inseparabilem binarium, hoc charactere œ & monosyllabam longam hoc * in sequenti tabulâ repræsentabimus.

Quot do tibi, tot Princeps versus soecula viuas.
Quot do tibi Princeps tot versus Soecula viuas.
Quot do tibi Princeps versus, tot soecula viuas.

Quot versus do tibi, tot Princeps soecula viuas.
Quot versus do tibi, Princeps tot soecula viuas.
Versus quot do tibi tot Princeps soecula viuas.
Versus quot do tibi Princeps tot soecula viuas.

Quot Princeps versus do tibi tot soecula viuas.
Princeps quot versus do tibi tot soecula viuas.
Princeps versus quot do tibi tot soecula viuas.

Soecula Princeps viuas, versus quot do tibi, tot.
Princeps soecula viuas, versus quot do tibi, tot.
Princeps viuas soecula, versus quot do tibi, tot.
Princeps viuas versus soecula quot do tibi, tot.

Soecula tot Princeps viuas versus do tibi quot.
Soecula Princeps tot uiuas uersus do tibi quot.
Sœcula Princeps viuas tot, versus do tibi quot.
Princeps soecula tot uiuas, uersus do tibi, quot.
Princeps soecula uiuas tot, uersus do tibi quot.
Princeps uiuas soecula tot, uersus do tibi quot.

Ecce: uiginti carmina, in quibus si illa duo monosyllaba [*tot*, *quot*,] mutent loca habebis quadraginta, & quia tria illa spondæa [*Princeps*, *versus*, *viuas*] sex uicibus uariari possunt, resultabunt 240. quæ additæ prioribus 2664, conficient 2904.

Sed dices nos hîc malè supponere uocem *do* indifferentem esse: est enim longa apud Virgilium, & non breuis: & hoc constare uis ex libri Æneidum duodecimi uersu 833. ubi ait:

Verum age & inceptũ frustra submitte furorem,
Do quod vis; & me victusq; volensq; remitto.

Addis omnes Authores, qui Institutiones Grammaticas euulgarunt eamdem monosyllabam dictionem produxisse. Re-

Respondeo hanc uocem semel tantùm repertam in Virgilio; & eamdem, si sæpius reperiretur, potuisse indifferentiam suam ostendere, quàm posita semel non potest. Ab omnibus illam Grammaticis produci falsum est: non illam à regulâ generali, quæ O finale docet esse ancipitem, excipit Philippus Melanchthon, non illam Ioachimus Camerarius: non illam Henricus Stephanus, qui hoc uersu.

Sed numerus horum, quæ dò, quæ breuis dabo. Eamdem esse breuem ostendit. Christophorus Helcicus & Conradus Bachmanus & nonnulli alij Giessenses Professores Poeticam ediderunt, & hac lege nos dirigunt. [Finita in O communia sunt, ut *Leo*, *Virgo*, &c. Monosyllaba tantum produci quidam noluut *do*, *sto*, *no*, *flo*. Henricus Stephanus *do* corripit. *&c.*] noto illud *quidam volunt*: non ergo omnes uolunt. Ergo, quia de quantitate huius uocis *Grammatici certant*, *& adhuc sub iudice lis est*; ne nos ante definitiuam priuemur indifferentia libertatis. Ergo illam aut longam aut breuem liberè & impunè dicamus.

NOTA.

Hæ 240. inuersiones non habent locum in Proteo Bauhusij, nec in Proteo Stengelij. Ille tamen habet inuersiones aliquot, quarum alter incapax est. nam in Bauhusij carmine *Virgo tibi*, est uel - - u u, uel - u u -; cum in Stengelij carmine *Prasul tibi* priorem tantum quantitatem habere possit. Hinc est quod Proteus Bauhusianus pluribus uicibus uarietur, quàm Stengelianus; considera formas, quas non potest imitari Stengelius. [Character m significat *Virgo tibi*.]

m * * * - -	- u u , - -	Virgo tibi tot sunt quot dotes sydera coelo.
m * * - - *	- u u , - -	Virgo tibi tot sunt dotes, quot sydera coelo.
m * - - * *	- u u , - -	Virgo tibi tot dotes sunt quot sydera coelo.
m - - * * *	- u u , - -	Virgo tibi dotes tot sunt, quot sydera coelo.
* * m * - -	- u u , - -	Tot quot Virgo tibi sunt dotes sydera coelo.
* * m - - *	- u u , - -	Tot quot Virgo tibi dotes sunt sydera coelo.
- - m * * *	- u u , - -	Dotes Virgo tibi tot sunt, quot sydera coelo.
* * - - m *	- u u , - -	Tot quot dotes Virgo tibi, sunt sydera coelo.
* - - * m *	- u u , - -	Tot dotes quot Virgo tibi, sunt sydera coelo.
- - * * m *	- u u , - -	Dotes tot, quot Virgo tibi, sunt sydera coelo.
m * - - - -	- u u , * *	Virgo tibi tot dotes, coelo sydera quot sunt.
m - - * - -	- u u , * *	Virgo tibi dotes tot, coelo sydera quot sunt.
m - - - *	- u u , * *	Virgo tibi dotes coelo quot sydera tot sunt.
- - m * - -	- u u , * *	Dotes Virgo tibi, quot coelo sydera, tot sunt.
- - m - - *	- u u , * *	Dotes Virgo tibi Coelo quot sydera, tot sunt.
- - - - m *	- u u , * *	Dotes Coelo Virgo tibi quot sydera, tot sunt.
- u u * * - - - -	m , *	Sydera tot quot Coelo dotes Virgo tibi sunt.
- u u - - * * - -	m , *	Sydera Coelo tot quot dotes Virgo tibi sunt.
- u u - - - - * *	m , *	Sydera Coelo dotes tot quot Virgo tibi sunt.
- u u * - - * - -	m , *	Sydera quot Coelo tot dotes Virgo tibi sunt.
- u u * - - - - *	m , *	Sydera quot Coelo dotes tot Virgo tibi sunt.
- u u - - * - - *	m , *	Sydera Coelo quot dotes tot Virgo tibi sunt.
* * - u u - - - -	m , *	Tot, quot sydera Coelo dotes Virgo tibi sunt.
- - - u u * * - -	m , *	Coelo sydera quot, tot dotes Virgo tibi sunt.
- - - u u - - * *	m , *	Coelo sydera dotes tot, quot Virgo tibi sunt.
- - - u u * - - *	m , *	Coelo sydera quot, tot dotes Virgo tibi sunt.
* * - - - u u - -	m , *	Tot, quot Coelo sydera dotes Virgo tibi sunt.
- - * * - u u - -	m , *	Dotes tot, quot sydera Coelo Virgo tibi sunt.
- - - - - u u * *	m , *	Dotes Coelo sydera quot, tot Virgo tibi sunt.
* - - * - u u - -	m , *	Tot dotes, quot sydera Cœlo Virgo tibi sunt.

Tot

**- - - - - ∪ ∪	m, *	Tot quot dotes Cœlo ſydera Virgo tibi ſunt.
- - **- - - ∪ ∪	m, *	Dotes tot, quot Cœlo ſydera Virgo tibi ſunt.
- - - - **- ∪ ∪	m, *	Dotes Cœlo tot, quot ſydera, Virgo tibi ſunt.
*- - *- - - ∪ ∪	m, *	Tot dotes, quot Cœlo ſydera Virgo tibi ſunt.
*- - - - *- ∪ ∪	m, *	Tot dotes, Cœlo quot ſydera Virgo tibi ſunt.
- - *- - *- ∪ ∪	m, *	Dotes tot, Cœlo quot ſydera Virgo tibi ſunt.

Ecce triginta ſex formas, quarum Stengelianum carmen incapax eſt, quarum ſingulæ ratione materiæ poterit ſex vicibus in monoſyllabis variari, & gignere 216. carmina, in quibus ſi *dotes* & *Cœlum* loca mutent, numerus duplicabitur. eruntque carmina 532.

Quid ſi in eodem carmine illud *Cœlo* ſumatur verbaliter, ita vt idem ſit, *Tot tibi ſunt Virgo, quot Cœlo ſydera, dotes*, ac *Tot tibi ſunt Virgo, quot ſculpo ſydera, dotes*? Adhuc poterunt hæc 532 carmina duplicari; videlicet, ſi *Virgo* & *Cœlo* loca mutent. Vide igitur quanto iure Stengelius ſuum Proteum Bauhuſiano præponat, cùm certum ſit nullam variationem in Stengeliano reperiri, quæ non reperiatur etiam in Bauhuſiano, & in hoc dari 1064, quæ imitari non poteſt Stengelius.

Variatur igitur hoc carmen, *ſint tibi tot menſes Præſul, quot nomina mundo*, non 1165 vicibus, vt Stengelius credidit, ſed 2664: at Bauhuſianum nimirùm, *ſunt tibi tot dotes Virgo quot ſydera Cœlo*. Vicibus 3728.

Ponitur Tibi *in quarto*.

:- -:- -:-:-:- ∪ ∪ :-: ∪ ∪ :-:-:
:-:- -:- -:-:-: tibi: ſœcula:
:-:-:- -:- -:-:
-:-:-:- -:- -:
:- -:-:- -:-:-: ∪ ∪ :- ∪ ∪ :-:-:
- -:-:-:- -:-: tibi: ſœcula:
:- -:-:-:-:- -:
-:- -:-:- -:-:
: - : - : - -:
:-:-:- -:-:- -:

Et Secvndo, ſi *Tibi* ponatur in quinto, *ſœcula* debebit per diuerſos pedes variari. Igitur

Ponitur ſœcula *in primo pede*.

:- ∪ ∪ : - -:- -:-:-:-: ∪ ∪ :-:-:
ſœcula :-:- -:- -:-:-: tibi.
:-:-:- -:- -:-:
:-:-:-:- -:- -:
:- ∪ ∪ :- -:-:- -:-:-: ∪ ∪ :-:-:
ſœcula :-:-:- -:-: tibi
:-:-:-:- -:
:-:- -:-:- -:-:
:-:-:- -:
:- ∪ ∪ :-:-:- -:-:- -:

Ponitur ſœcula *in ſecundo*.

:- -:- ∪ ∪ :- -:-:-:-: ∪ ∪ :-:-:
:- -: ſœcula :-:- -:-:-: tibi:
-:-:- -:-:
:-:-:-:- -:
:-:-:- ∪ ∪ :- -:- -:-: ∪ ∪ :-:-:
:- -:-:- -:
:-:- -:- -:

Ponitur ſœcula *in tertio*.

:- -:- -:-: ∪ ∪ :-:-:-: ∪ ∪ :-:-:
:- -:-:-:- ∪ ∪ :- -:- tibi:
:-: - -:-: ſœcula
:-:-:- -:
:- -:-:-:- ∪ ∪ :-:- -: ∪ ∪ -:-:
: - : - - : -.
: - : - : - - :

Ponitur ſœcula *in quarto*.

:- -:- -:-:- ∪ ∪ :-: ∪ ∪ :-:-:
: :- -:- -:-: ſœcula :-: tibi:
:-:-:- -:- -:
:-:-:-:- -:
:- -:-:- -:-:
:- -:-:-:- -:

100
120
—
000
200
100
—
12,000
2
—
24,000

Ecce habemus centum Ideas: & quot carmina complectuntur ſingulæ? exponam. Quinque monoſyllabarum vocum commutationes ſunt 120. & duarum diſſyllabarum 2. Ergo omnium ſimul 240: quæ ductæ in 100. Ideas dabunt carmina 24,000. purè Hexametra. Et, ſi addamus Spondaica, Pentametra, Sapphica, Iambica, &c. erit numerus carminum fere infinitus.

Hæc dicta, & ad numeros reducta ſint, ſupponendo monoſyllabum *Do* longum eſſe. Quid ſi anceps ſit, & poſſit legitimè corripi? Sanè illud breue eſſe poſſe, & ab Henrico Stephano Viro iudicio omnium inter Grammaticos Græcos & Latinos doctiſſimo, de facto correptum alibi demonſtraſſe me memini [Vide Proteum II.] & impræſentiarùm illud etiam corripiens nouas carminum Ideas & transformationes inuenio. Has conſidera. Et Primo poſitis in fine his dictionibus: videlicet - ∪ ∪ :- -:

Ponatur Do Tibi *inter primum, & ſecundum pedem*.

:-:do: tibi: - -:-:-:-: ſœcula :- -:
:-:- -:

:-:-:--:-:
:-:-:-:--:

Ponatur Do tibi *inter secundum & tertium.*

:-:- -: do tibi :-:-:-: sœcula :--:
:--:-:
:-:-:-: do tibi :--:-:
:-:--:

Ponatur Do tibi *inter tertium & quartum.*

:--:-:-:-: do tibi :-: sœcula :--:
:-:--:-:-:
:-:-:--:-:
:-:-:-:--:

Manente voce *sœcula* in quinto pede: vox *do tibi* inter quartum & quintum, aut etiam inter quintum & sextum non capitur.

SECVNDO, si carmen hoc modo (videlicet, :- ᴗ ᴗ :-:-:) claudatur, nouæ resultabũt Ideæ: has subijcio.

Ponatur Do tibi *inter primum & secundũ pedẽ.*

:-: do tibi :--:--:-: sœcula :-:-:
:--:-:--:
:-:--:--:

Ponatur Do tibi *inter secundum & tertium.*

:--:-: do tibi :--:-: sœcula :-:-:
:-:--:
:--:- do tibi :-:--:
:-:--:

Ponatur Do tibi *inter tertium & quartum.*

:--:--:-: do tibi :-: sœcula :-:-:
:--:-:--:
:-:--:--:

Vox *Do tibi*, manente in quinto pede, voce *sœcula* vlteriùs promoueri non potest.

TERTIO, si carmen claudatur hoc modo: ᴗ: ᴗ -:-: alias ideas omninò diuersas reperiemus.

Ponatur sœcula *in primo pede.*

sœcula :--:--:-:-:-: do tibi :-:
:-:--:-:-:-:
:-:-:--:--:-:
sœcula :-:-:-:--:--:
:--:-:--:-:-:
:-:--:-:--:-:
:-:-:--:-:--:
sœcula :--:-:-:--:-:
:-:--:-:--:
:--:-:-:-:--:

An-ne hic omisi aliquam formam possibilem? minimè. Id probo, & quo debeat Lector modo has multiplicationes inire demonstrabo. pono primo duas voces dissyllabas simul, & eas per gradus promoueo. secundo inter illas vnam monosyllabam interijcio, & has quinque syllabas sic cooptatas iterum per gradus promoueo: tertiò interijcio duas, & promoueo. tandem interijcio tres, & quia septem hæ syllabæ totam occupant lineam, eas vlteriùs promouere non possum.

Ponantur sœcula *in secundo.*

--: sœcula :--:-:-:-: do tibi :-:
:--: sœcula :-:--:-:-:
:-:-:--:-:
:--: sœcula :-:-:-:--:
:-:-: sœcula :--:--:-: do tibi :-:
:--:-:--:
-:-:-: sœcula :-:--:--:

Ponatur sœcula *in tertio.*

:--:--: sœcula :-:-:-: do tibi :-:
:--:-:--: sœcula :-:--:
:-:--:-:
:-:-:--:
:--:-:-: sœcula:--:-: do tibi :-:
:-:--:-:
:-:-:--:

Ponatur sœcula *in quarto.*

:--:--:-:-: sœcula :-: do tibi :-:
:-:--:--:-:
-:-:--:--:
:--:-:--:-:
:-:--:-:--:
:--:-:-:--:

Hæ sunt Ideæ carminum vocem *do* esse breuem ponentium: numero videlicet 50. Et quot carmina quælibet poterit Idea parturire? Quatuor monosyllabæ dictiones patiuntur viginti quatuor commutationes; & duæ dissillabæ binas: adeoque singulæ Ideæ 48. & quia sunt 50 Ideæ, dabunt 2400. carmina: quæ addicta priùs inuentis carminibus quæ erant, 24, 000. erunt 26,4000. Hexametra. Quibus, si addere volueris Spondaica, aut aliorum generum carmina adhuc numerum poteris vlteriùs promouere: quia Hexametrorum vnum est genus, Dactylicorum vnicum, Spondaicorum multa, Lineas subsequentes considera.

50
48
400
2,00
2,400
24,000
26,400

Quot

Quod tibi do versus, mi Rex, tot sæcula viuas.
Tot viuas, mi Rex, quot versus do tibi, sæcula.
Sæcula tot viuas, mi Rex, tibi do quot versus.
Sæcula tot viuas, tibi do quot versus, mi Rex.
Sæcula tot, tibi do quot versus, viuas mi Rex.

Prima est Hexametra, secunda Dactyla, tres posteriores Spondaicæ: & si dicantur singulæ in 26,400 formas verti posse intra limites Hexametri Carminis Proteus noster 132,000. (hoc est, centrum & triginta duo millia) versuum complectetur.

PROTEVS III.

Quot tibi do versus, mi Rex, tot fœcula viuas.

☞ DIII.

Multo numerosiorem Proteum addo alterans præcedentes nonnihil: qui enim dixeram,

Quot Tibi do versus Princeps, tot sæcula viuas.

illam *Princeps* expungo, & duas monosyllabas substituo [videlicet, *Mi Rex*, *Mi Dux*, *Mi Sol*, *Mi Mars*: aut alias similes.] Edico igitur.

Quot Tibi do versus, tot mi Rex sæcula viuas.

lineam breuem, sed diuitem, & quæ plurimis vicibus inuerti possit. Eius quantitatem edissero. Nouem habet dictiones: vnam: ∪ ∪ :alteram: ∪ ∪ : duas :– –: & quinque :–: Ergo idea huius carminis ad hos debet Characteres reduci.

:–: ∪ ∪ :– – –:–: –∪ ∪ :– –:

Et vt computum conformare possimus, ideas ipsas enumeremus. Et primo manenta dictione –∪ ∪: in quinto pede, & dictione :– –: in sexto.

Ponitur Tibi *in primo pede*.

1 :–: ∪ ∪ :– –:–:–:–:–:– ∪ ∪ :– –:
:–:– –:–:–:–:
:–:–:– –:–:–:
:–:–:–:– –:–:
5 :–: ∪ ∪ :–:–:–:–:– –:

Ponitur Tibi *in secundo*.

:–:–:–: ∪ ∪ –:–:– –:– ∪ ∪ :– –:
:–:– –:–:
:– –:–:–:
–:– –: ∪ ∪ :–:–:–:–:
10 :– –:–: ∪ ∪ –:–:–:–:

Ponitur Tibi *in tertio*.

:–:–:–:–:–: ∪ ∪ :– –:– ∪ ∪ :– –:
:– –:–:–:–: ∪ ∪ :–:–:
:–:– –:–:–:
:–:–:– –:–:
15 :–:–:–:– –:

Ponitur Tibi *in quarto*.

:– –:–:–:–:–: ∪ ∪ :– ∪ ∪ :– –:

–:– –:–:–:–:–:
:–:–:– –:–:–:
:–:–:–:– –:–:
20 :–:–:–:–:– –:–:
:–:–:–:–:–:– –:

Secundo, si vox *Tibi* hæreat in quinto pede, & dictio spondea (videlicet :– –:) in sexto, tunc vox *sæcula* poterit tenere primum, secundum, tertium, quartum ve: ideas subijcio.

Ponitur fœcula *in primo pede*.

:– ∪ ∪ :– –:–:–:–:–:–: ∪ ∪ :– –:
:–:– –:–:–:–:
:–:–:– –:–:–:
25 – ∪ ∪ :–:–:–:– –:–:–:
:–:–:–:–:– –:–:
:–:–:–:–:–:– –:

Ponitur fœcula *in secundo*.

:– –:– ∪ ∪ :–:–:–:–:–: ∪ ∪ :– –:
:–:–:– ∪ ∪ :– –:–:–:–:
30 :–:–:– ∪ ∪ :–:– –:–:–:
:–:–:– –:–:
:–:–:–:– –:

Ponitur fœcula *in tertio*.

:– –:–:–:– ∪ ∪ :–:–:–: ∪ ∪ :– –:
:–:– –:–:– ∪ ∪ :–:–:–:
35 :–:–:– –:
:–:–:–:–:– ∪ ∪ :– –:–:
:–:– –:

Ponitur fœcula *in quarto*.

:– –:–:–:–:–:– ∪ ∪ :–: ∪ ∪ :– –
:–:– –:–:–:–:
:–:–:– –:
40 :–:–:–:– –:–:
:–:–:–:–:– –:

Omnes istæ Ideæ habuerunt dictionem :– –: in fine: duas monosyllabas eius loco ponamus. Et primo in quinto pede constanter retineamus *sæcula*.

Ponitur Tibi *in primo pede*.

:–: ∪ ∪ :– –:– –:–:–:– ∪ ∪ :–:–:
:– –:–:– –:–:
:– –:–:–:– –:

:–:

Ponitur Tibi *in secundo.*

Ponitur Tibi *in tertio.*

PROTEVS IV.

Sint mi fons vitæ Iesu tua vulnera posco.

☞ DIV.

MELLIFLVVM Proteum proponimus, deuote Lector, vnum & eumdem Bernardi affectum millenis modis exprimentem. Fuit huius Viri erudita deuotio solicita, eruditio, deuotaque solicitudo: tanta orandi frequentia, vt Deo inuigilarit, Deo dormierit; Deo quieuerit & laborauerit. Stylus Bernardi Proteus Mellifluus est; semper eadem resumit & inculcat, sed variè. Semper Deo Animum præparat, sed diuersimodè; semper voluntatem accendit, tametsi splendoribus varijs. Eadem materia menti obiecta vario depicta ornatu recreat & erudit; pungit cor dulciter, frangit suauiter, & blandè conterit. Non vult clauum configere, qui muri partes tametsi clauo proximas percutit; nec cor conterere, qui eloquentiæ impetu tangit cordi proxima, intacto corde. Quatiendum id, nec conteretur semel ictum; indiget repetito molimine, vt molatur. Christi Domini brachijs brachia nectit Bernardus, propinatum pectoris aperti sanguinem libat, & ait,

Sint mi fons vitæ Iesu tua vulnera posco.

& quia libatum ardentiùs sitit, quem non potest ebibere, frequentis labij impressione osculatur, & eumdem affectum, quia deuotus, millenis vicibus resumit; & quia eruditus, millenis modis exprimit, & millenis inculcat.

Hæc in eruditione frequens pietas, repetita deuotio, deuota eiusdem affectûs repetitio displicuit Berengario Abaëlardi discipulo, Zoilo Bernardi. *Totus in verbis fluctuat*, ait Apologetici contra Mellifluum meum Doctorem euomiti decimo capite, *& more ridiculi syllogismi rotatur in circulo. Vnde Poëta, Citharædus, inquit, Ridetur, chorda qui semper oberrat eadem. Læta, verborum gramina, sata instrangulant sententiarum. Aut fortasse idem dicendo multipliciter Vlyssem simulare volebat, de quo scriptum est,*

Ille referre aliys sæpe solebat idem.

Hæc de Mellifluo Abbate Berengarius, de seniore iuuenis, de Doctore discipulus, de sancto audaculus. Hæc toto Apologetico sæpissimè resumit & repetit, ac si non esset chorda oberrare eâdem toties hanc eamdem sensuum repetitionem obijcere. Committit Berengarius quod reprobat, quia inuidia cœca: & affectuum resumptionem vituperat, quia disidia indeuota. Vituperet pietatem Berengarius, nil interest; non enim hæc illi seruit, sed Deo; quia argumentosam deuotionem collaudat. Vt Deo placeamus Bernardum imitemur, eius deuotionem sequamur, imò adsequamur; ad Christi pedes prouolutum cor nostrum, si cum Virgilianâ Deâ.

Ad te confugio & supplex tua numina posco.

diceret, piè diceret, aptius tamen si adiungeret.

Ad te confugio & sitiens tua vulnera posco.

Sicut ceruus desiderat fontes aquarum, nostra voluntas sitiat Deum. Sitiat, vt bibat; bibat, vt sitiat, & debeat sæpissimè bibere. Viuat, vt bibat; humana enim vita, quæ Deum non gustat, moribunda est, aut, si mauelis, mortua & inutilis. Imò bibat, vt viuat; qui enim mente Christi vulnera libat, affectu lingit, voluntatem osculatus, nesciam termini vitam viuet. Et tu.

Mens mea, pars mansura mei pars optima, ne iam
Sis mea, quot superest temporis, esto Dei.

Bernardum indue, Christum vlceribus saucium accede, linguâ humili, labio deuoto, voce affectuosâ dicas, & repetas.

Sint mi fons vitæ Iesu tua vulnera posco.

Dicas, vt cor exoneres dolore oppressum, com-

passione commotum, repetas, vt pietatem eruditam exprimas. ingrata enim doctrina quæ pietati, cui nata, non subseruit. In affectûs repetitione luceat pietas, in transfiguratione verborum eruditio; & animus multifariam vnus facer Deo millenis vicibus Proteum hunc Melliduum resumat.

Protos metamorphoses numerantur.

SED quâ arte innumeras Protei Melliflui figuras ad numerum certum reduces? Non difficili, si Regulas sequentes obserues.

Primò, coaptandæ veniunt dictiones æquisyllabæ; nimirum,

Sis vitæ tua vulnera
Mi Iesu
Fons posco.

tres monosyllabæ, tres spondaicæ, vna pyrrhichia, & altera dactylica.

Secundò, consideranda est ratio carminis, & possibiles harum mensurarum commixtiones: examinandumque quot vicibus possint dictiones – ⏑ ⏑ : – – : – : – – : ⏑ ⏑ : – : – : sine carminis iacturâ variari: sed quia hæ plurimæ, aptè reducentur ad classes, quarum

Prima complectetur metra, quæ habent dactylum in principio, videlicet.

– ⏑ ⏑ : – : – : – : – – : – – : ⏑ ⏑ : – –	I.
vulnera : – – : – : – : – : – – tua :	II.
: – – : – – : – : – : – : :	III.
: – : – – : – – : – : – : :	IV.
: – : – – : – : – – : – : :	V.
: – : – : – – : – – : – : :	VI.
: – – : – : – – : – : – : :	VII.
: – : – : – – : – : – – : :	VIII.
: – : – – : – – : – – : ⏑ ⏑ : – : –	IX.
: – – : – : – – : – – : : :	X.
: – – : – – : – : – – : : :	XI.
: – – : – – : – – : – : : :	XII.

Ad secundam reducuntur omnia illa carminum metra, quæ habent secundam dictionem dactylicam: nimirum.

– – : – ⏑ ⏑ : – – : – : – : – : ⏑ ⏑ : – –	XIII.
: vulnera : – : – – : – : – : tua :	XIV.
: : – : – : – – : – : :	XV.
: : – : – : – : – – : :	XVI.
: : – : – – : – – : ⏑ ⏑ : – : –	XVII.
: : – – : – : – – : : :	XVIII.
: : – – : – – : – : : :	XIX.

Tertiæ classis sunt illa omnia versuum genera, quæ dactylum habent in tertiâ dictione; nempe.

– : – : – ⏑ ⏑ : – : – – : – – : ⏑ ⏑ : – –	XX.
: vulnera : – – : – : – – : :	XXI.
: : : – – : – – : – : :	XXII.
– – : – – : : – : – : – : :	XXIII.
– – : – – : : – : – – : ⏑ ⏑ : – : –	XXIV.
: : : – – : – : : :	XXV.

Quarta continebit paradigmata, in quibus quarta dictio sit dactylica, vt conspicis in metris sequentibus.

– – : – : – : – ⏑ ⏑ : – : – – : ⏑ ⏑ : – –	XXVI.
– : – – : – : vulnera : : tua :	XXVII.
– : – : – – : : : : :	XXVIII.

– –

–– : – : – : : –– : – : :	XXIX.
– : –– : – : : : : :	XXX.
– : – : – : : : : :	XXXI.
–– : –– : –– : : – : ∪ ∪ : – : –	XXXII.

Quinta classis omnia metra complectetur, quorum dictio quinta sit dactylica, vt conspicis in paradigmatibus sequentibus.

– : – : –– : –– : – ∪ ∪ : – : ∪ ∪ : ––	XXXIII.
–– : – : – : –– :vulnera : :tua :	XXXIV.
–– : –– : – : – : : : :	XXXV.
– : –– : – : –– : : : :	XXXVI.
–– : – : –– : – : : : :	XXXVII.

Sexta ditatur paradigmatibus metrorum, quorum sexta dictio erit *Vulnera*, examina lineas sequentes.

– : ∪ ∪ : –– : –– : –– : – ∪ ∪ : – : –	XXXVIII
–– : –– : ∪ ∪ : –– : –– :vulnera: :	XXXIX.
– : –– : –– : ∪ ∪ : –– : : :	XL.
–– : – : –– : ∪ ∪ : –– : : :	XLI.
–– : –– : – : ∪ ∪ : – : : :	XLIII.
– : –– : –– : –– : ∪ ∪ : : :	XLIV.
–– : – : –– : –– : ∪ ∪ : : :	XLV.
–– : –– : – : –– : ∪ ∪ : : :	XLVI.
–– : –– : –– : – : ∪ ∪ : : :	XLVII.

Septima omnium ditissima vocem dactylicam Vulnera ponit in penultimo loco, & alias commiscet secundum artis regulas, vt vides in exemplis sequentibus.

– : ∪ ∪ : – : – : –– : –– : – ∪ ∪ : ––	XLVIII.
:tua : –– : – : – : –– :vulnera:	XLIX.
: : –– : –– : – : – : :	L.
: : – : –– : – : –– : :	LI.
: : –– : – : –– : – : :	LII.
– : –– : ∪ ∪ : – : – : –– :vulnera:	LIII.
: :tua : – : –– : – : :	LIV.
: : : –– : – : – : :	LV.
–– : – : ∪ ∪ : – : – : –– :vulnera:	LVI.
: :tua : – : –– : – : :	LVII.
: : : –– : – : – : :	LVIII.
– : –– : –– : ∪ ∪ : – : – – ∪ ∪ : ––	LIX.
–– : – : –– :tua : : vulnera:	LX.
–– : –– : – : : : :	LXI.
– : – : – : ∪ ∪ : –– : –– : – ∪ ∪ : ––	LXII.
–– : – : – : – : ∪ ∪ : –– : – ∪ ∪ : ––	LXIII.
– : –– : – : – :tua : :vulnera:	LXIV.
– : – : –– : – : : : :	LXV.
– : – : – : : : : :	LXVI.
– : – : – : –– : –– : ∪ ∪ : – ∪ ∪ : ––	LXVII.
–– : – : – : – : –– :tua :vulnera:	LXVIII
–– : –– : – : – : – : : : :	LXIX.
– : –– : –– : – : – : : : :	LXX.

- : - : - - : - - : - : : : :	TXXI.
- : - - : - : - - : - : : : :	LXXII.
- - : - : - - : - : - : : : :	LXXIII.
- : - : - - : - : - - : : : :	LXXIV.

Proteum Angelicum ante annos aliquot dedimus octodecim vultibus metricis ornatum; ditissimus hic Proteus est, habet enim septuaginta quatuor, sub quibus adhuc latet summa transfigurationum varietas; vt statim monstrabimus.

Versus Characterici.

SIc audiunt, qui secundum paradigma fabricantur, hac lege vt dictiones spondaicæ semper conseruent inter se ordinem, quem habent in Protei primâ facie, & idem dicito de monosyllabis. Sed characterica metra fabricemur.

Vulnera sint mî fons vitæ Iesu tua posco.
Vulnera vitæ sint mi fons Iesu tua posco.
Vulnera vitæ Iesu sint mî fons tua posco.
Vulnera sint vitæ Iesu mi fons tua posco.
Vulnera sint vitæ mi Iesu fons tua posco.
Vulnera sint mi vitæ Iesu fons tua posco.
Vulnera vitæ sint Iesu mî fons tua posco.
Vulnera sint vitæ Iesu posco tua mi fons.
Vulnera vitæ sint Iesu posco tua mî fons.
Vulnera vitæ Iesu sint posco tua mi fons.
Vulnera vitæ Iesu posco sint tua mi fons.

Vitæ vulnera Iesu sint mî fons tua posco.
Vitæ vulnera sint Iesu mî fons tua posco.
Vitæ vulnera sint mi Iesu fons tua posco.
Vitæ vulnera sint mi fons Iesu tua posco.
Vitæ vulnera sint Iesu posco tua mî fons.
Vitæ vulnera Iesu sint posco tua mi fons.
Vitæ vulnera Iesu posco sint tua mî fons.

Sint mî vulnera fons vitæ Iesu tua posco.
Sint mi vulnera vitæ fons Iesu tua posco.
Sint mi vulnera vitæ Iesu fons tua posco.
Vitæ Iesu vulnera sint mi fons tua posco.
Vitæ Iesu vulnera sint posco tua mi fons.
Vitæ Iesu vulnera sint posco tua mi fons.

Vitæ sint mî vulnera fons Iesu tua posco.
Sint vitæ mî vulnera fons Iesu tua posco.
Sint mi vitæ vulnera fons Iesu tua posco.
Vitæ sint mi vulnera Iesu fons tua posco.
Sint vitæ mî vulnera Iesu fons tua posco.
Sint mî vitæ vulnera Iesu fons tua posco.
Vitæ Iesu posco vulnera sint tua mî fons.

Sint mî vitæ Iesu vulnera fons tua posco.
Vitæ sint mi Iesu vulnera fons tua posco.
Vitæ Iesu sint mi vulnera fons tua posco.
Sint vitæ mî Iesu vulnera fons tua posco.
Vitæ sint Iesu mi vulnera fons tua poseo.

Sint tua vitæ Iesu posco vulnera mî fons.
Sint vitæ tua Iesu posco vulnera mî fons.
Vitæ sint tua Iesu posco vulnera mî fons.
Sint vitæ Iesu tua posco vulnera mî fons.
Vitæ sint Iesu tua posco vulnera mî fons.
Vitæ Iesu sint tua posco vulnera mî fons.
Sint uitæ Iesu posco tua uulnera mî fons.
Vitæ sint Iesu posco tua uulnera mî fons.
Vitæ Iesu sint posco tua uulnera mî fons.
Vitæ Iesu posco sint tua uulnera mî fons.

Sint tua mî fons uitæ Iesu uulnera posco.
Sint tua uitæ mî fons Iesu uulnera posco.
Sint tua uitæ Iesu mî fons uulnera posco.
Sint tua mî uitæ fons Iesu uulnera posco.
Sint tua uitæ mî Iesu fons uulnera posco.
Sint uitæ tua mî fons Iesu uulnera posco.
Sint uitæ tua mî Iesu fons uulnera posco.
Sint uitæ tua Iesu mî fons uulnera posco.
Vitæ sint tua mî fons Iesu uulneta posco.
Vitæ sint tua mî Iesu fons uulnera posco.
Vitæ sint tua Iesu mi fons uulnera posco.
Sint uitæ Iesu tua mî fons uulnera posco.
Vitæ sint Iesu tua mî fons uulnera posco.
Vitæ Iesu sint tua mi fons uulnera posco.
Sint mî fons tua uitæ Iesu uulnera posco.
Vitæ sint mi fons tua Iesu uulnera posco.
Sint uitæ mî fons tua Iesu uulnera posco.
Sint mi uitæ fons tua Iesu uulnera posco.
Sint mi fons uitæ tua Iesu uulnera posco.
Sint mi fons uitæ Iesu tua uulnera posco.
Vitæ sint mî fons Iesu tua uulnera posco.
Vitæ Iesu sint mî fons tua uulnera posco.
Sint uitæ Iesu mî fons tua uulnera posco.
Sint mi uitæ Iesu fons tua uulnera posco.
Sint uitæ mi Iesu fons tua uulnera posco.
Vitæ sint Iesu mi fons tua uulnera posco.
Sint mi uitæ fons Iesu tua uulnera posco.

Vocantur hi uersus characterici, quòd differant formâ metricâ, & multos progenerent sibi symmetros qui exoriuntur ab istis hac methodo.

Primò exscribantur hi uersus distantibus lineis ita ut inter binas quinque aliæ possint commodè interseri, & dictionibus spondæis subscribe has; nimirum.

Vitæ

Vitæ	*Iesu*	*Posco*
Vitæ	*posco*	*Iesu*
Iesu	*Vitæ*	*posco*
Iesu	*posco*	*Vitæ*
posco	*Vitæ*	*Iesu*
Posco	*Iesu*	*Vitæ*

Vt conſpicis in ſubiecto exemplo

Vulnera ſint mi fons vitæ Ieſu tua poſco
Vitæ poſco Ieſu
Ieſu Vitæ poſco
Ieſu poſco Vitæ
poſco Vitæ Ieſu
poſco Ieſu Vitæ.

poſtea loca vacua comple repetendo dictiones ſuperiores vt conſpicis in ſequentibus verſibus.

Vulnera ſint mi fons Vitæ Ieſu tua poſco.
Vulnera ſint mi fons *Vitæ poſco* tua *Ieſu.*
Vulnera ſint mi fons *Ieſu Vitæ* tua *poſco.*
Vulnera ſint mi fons *Ieſu poſco* tua *Vitæ.*
Vulnera ſint mi fons *poſco Vitæ* tua *Ieſu.*
Vulnera ſint mi fons *poſco Ieſu* tua *Vitæ.*

Hac operatione peractâ ex quocumque carmine habebimus ſenos, ac propterea ex 74. verſus 444.

Secundò hæc iterum 444 carmina laxè exſcribantur, ita vt in ſpacijs quinque aliæ poſſint interponi; & tunc vocibus monoſyllabis ſubſcribe has vocum columnellas.

Sint	*mi*	*fons*
ſint	*fons*	*mi*
mi	*ſint*	*fons*
mi	*fons*	*ſint*
fons	*ſint*	*mi*
fons	*mi*	*ſint.*

Et poſteà loca vacua imple repetitione vocis ſuperioris, & ſingula carmina progignent aliæ ſex vt conſpicis in exemplo ſequenti.

Vulnera ſint mi fons vitæ Ieſu tua poſco.
Vulnera *ſint fons mi* vitæ Ieſu tua poſco.
Vulnera *mi ſint fons* vitæ Ieſu tua poſco.
Vulnera *mi fons ſint* vitæ Ieſu tua poſco.
Vulnera *fons ſint mi* vitæ Ieſu tua poſco.
Vulnera *fons mi ſint* vitæ Ieſu tua poſco.

quibus omnibus ſic exſcriptis reperies 2664.

Tertiò notare oportet dictionem [*mi*] eſſe diſſyllabam [*mihi*,] ſed per creſin coaluiſſe in monoſyllabam, ac proptereà recognoſcenda omnia carmina, in quibus aliquem ex quatuor prioribus Hexametri pedibus claudit, in eiſdem enim locis eleganter diſſolui poterit, & diſſolutione ſua innumeras carminibus exuberabit.

Quintò notandum diſſolutam vocem [*mihi*] commodè cum voce [*tua*] poſſe commutari. Nam ſi ad immediatè præcedentia carmina recurramus, primum & vltimum hanc commutationem patiuntur, alia repugnabunt. Sine carminis iniuriâ dices.

Vulnera ſint tua fons vitæ Ieſu mihi poſco.
Vulnera fons tua ſint vitæ Ieſu mihi poſco.

ſed non aſſumes inuiolatâ arte metricâ,

Vulnera mi vitæ fons ſint Ieſu tua poſco.

aut ſimilia, in quibus vox [*mi*] in pedis initio ſit poſita.

PROTEVS V.

Thaumata tot fecit, quot ſcripſit grammata Thomas.

D V.

T hic obijci nolim voces *Thaumata* & *Grammata* eſſe Græcas, nec poſſe ingredi in carmen Latinum: nam ſunt donatæ Latio, & vſu communi receptæ. Erijcius Puteanus, ſatis religioſè, aut etiam ſcrupuloſè, ſcripſit; & tamen in Protei Bohuſiani dilucidatione, Capitæ vocat *Thaumata* nec vocem eſſe externam iudicat alteta (nempe *Grammata*) communior eſt & notior, & hanc ob rem non eſt cur plura de hac materia dicamus. Ergo tranſeamus ad Protei hujus variationem & multiplicationem, quæ non eſt ex lex, ſubeſt enim præceptis certiſſimis. Igitur in Angelico hoc Proteo veniunt primò cooptandæ dictiones æquiſyllabæ, vt conſpicis.

Thaumata	tot	fecit
Grammata	quot	ſcripſit
* * *	* *	Thomas

Sunt igitur, duæ dactylicæ tres ſpondaicæ, duæ monoſyllabæ. *Secundò* aduerto monoſyllabas non poſſe in fine dictionis collocari ratione ſenſûs, claudica et enim ſententia, ſi duæ aduerſatiuæ in carminis exitu componerentur. *Tertiò* infero ſextam Protei noſtri dictionem debere eſſe dactylicam, ſeptimam ſpondaicam, quinque priores poſſe inter ſe commiſceri, ita tamen vt ratio metrica obſeruetur. Conſidera ſubſequens ſchema.

A B D
[– ∪ ∪ :–:–:–: –:] – ∪ ∪ :– –:

metra BC ſemper immota remanent, aliàs nec carmen remaneret; quinque priora, ſi inter ſe commiſceantur neglectâ carminis ratione, plures eaſque inutiles compoſitiones exhibebunt, at verò illâ conſtante, geret ora octodecim, paradigmate ſequenti propoſita.

Poſito dactylo in Primâ	– ∪ ∪ : – : – – : – : – – : – ∪ ∪ : – –	I.
	: – – : – : – – : – : :	II.
	: – : – : – – : – – : :	III.
	: – – : – : – : – – : :	IV.
	: – – : – – : – : – : :	V.
Secundâ	– – : – ∪ ∪ : – – : – : – : – ∪ ∪ : – –	VI.
	: : – : – – : – : :	VII.
	: : – : – : – – : :	VIII.
Tertiâ	– : – : – ∪ ∪ : – – : – – : – ∪ ∪ : – –	IX.
	– – : – – : : – : – : :	X.
Quartâ	– – : – : – : – ∪ ∪ : – – : – ∪ ∪ : – –	XI.
	– : – – : – : : : :	XII.
	– : – : – – : : : :	XIII.
Quintâ dictione.	– : – – : – : – – : – ∪ ∪ : – ∪ ∪ : – –	XIV.
	– – : – : – – : – : : :	XV.
	– : – : – – : – – : : :	XVI.
	– – : – : – : – – : : :	XVII.
	– – : – – : – : – : : :	XVIII.

Hi ſunt vultus Poëtici, in quos poteſt transfigurari noſter Proteus, ſed in ſingulis poteſt adhuc eſſe ſubuarius.

Et primò propter tres illas dictiones ſpondaicas, quæ ſex modis poſſunt inter ſe commiſceri, vt conſtat ex hoc paradigmate.

– –	– –	– –
Fecit	ſcripſit	Thomas.
Fecit	Thomas	ſcripſit.
Scripſit	fecit	Thomas.
Scripſit	Thomas	fecit.
Thomas	fecit	ſcripſit.
Thomas	ſcripſit	fecit.

Vbi conſpicis ſub eodem vultu metrico adhuc ſex transfigurationes latere.

Vt igitur vniuerſas noſtri Protei metamorphoſes curioſo penicillo excipias, compendij gratiâ vtens initialibus literis, notas metricas ſuperſcribe, & literas ſubiunge, vt conſpicis in tabulâ ſequenti.

– ∪ ∪ – – – – – ∪ ∪ – –

⊖	t	f	q	ſ	g	T
				f	T	ſ
				ſ	f	T
				ſ	T	f
				T	f	ſ
				T	ſ	f

– ∪ ∪ – – – – – ∪ ∪ – –

⊖	t	q	f	f	g	T
			f	ſ		ſ
			f	T		T
			ſ	f		f
			T	T		f
			T	ſ		f

– ∪ ∪ – – – – – ∪ ∪ – –

⊖	f	ſ	t	q	T
	f	T			f
	ſ	f			T
	ſ	T			f
	T	f			ſ
	T	ſ			f

– ∪ ∪ – – – – – – ∪ ∪ – –

⊖	f	t	ſ	q	g	T
	f		T			f
	ſ		ſ			T
	ſ		T			f
	T		f			ſ
	T		ſ			ſ

– ∪ ∪ – – – – – – – ∪ ∪ – –

⊖	f	t	q	f	g	T
	f			T		f
	ſ			f		T
	f			T		f
	T			ſ		ſ
	T			ſ		ſ

– – – ∪ ∪ – – – – – ∪ ∪ – –

f	⊖	f	t	q	g	T
f		T				ſ
ſ		f				T
ſ		T				f
T		f				ſ
T		ſ				f

– –

f	Θ	t	ſ	q	g	T
f			T			ſ
ſ			f			T
f			T			f
T			f			f
T			ſ			f

f	t	q	Θ	ſ	g	T
f				T		f
ſ				f		T
ſ				T		f
[illegible]				ſ		ſ
T				ſ		ſ

f	t	q	ſ	Θ	g	T
f			T			ſ
f			f			T
ſ			T			ſ
T			f			ſ
T			ſ			f

f	Θ	t	q	ſ	g	T
f				T		ſ
ſ				f		T
ſ				T		f
T				f		f
T				ſ		ſ

t	f	q	Θ	ſ	g	T
	f			T		f
	ſ			f		T
	ſ			T		f
	T			f		f
	T			f		f

ſ	ſ	t	q	Θ	g	T
f	T					ſ
f	f					T
ſ	T					f
T	f					f
T	ſ					f

t	q	Θ	f	ſ	g	T
			f	T		ſ
			f	ſ		T
			f	T		f
			T	f		ſ
			T	f		f

t	q	f	Θ	ſ	g	T
		f		T		f
		ſ		f		T
		ſ		T		f
		T		f		ſ
		T		f		f

t	f	q	ſ	Θ	g	T
	f		T			ſ
	ſ		f			T
	f		T			f
	T		f			f
	T		ſ			f

f	f	Θ	t	q	g	T
f	T					ſ
ſ	f					T
ſ	T					f
T	f					ſ
T	ſ					f

t	q	f	f	Θ	g	T
		f	T			ſ
		ſ	f			T
		ſ	T			f
		T	f			ſ
		T	ſ			f

f	t	ſ	q	Θ	g	T
f		T				ſ
ſ		f				T
ſ		T				f
T		f				ſ
T		ſ				f

Subſidunt notis metricis, abbreuiatæ dictiones, ſingulæ enim literæ ſingulas dictiones indigitant, iuxta ſequentis carminis compoſitionem.

Thaumata tot fecit, quot ſcripſit grammata Thomas.

Θ t f q ſ g T

Vbi tres dictiones, *thaumata*, [*tot*, *Thomas*] quæ ab eâdem literâ exordiuntur, ſatis differunt figura Characteris, vt omnis confuſio tollatur. *Thomas* enim exponitur litera capitali, omnia enim propria nomina hanc requirunt; *tot* literâ paruâ indigitatur; & *thaumata* gracâ Θ. vt æquiuocationi, ſi qua poterat ſuboriri, occurratur.

Singulis ſpondaicis dictionibus ſupponuntur columnellæ, commutationem ſignificantes, quæ quidem ſemper ſunt eædem; prima. f.f.ſ.ſ. TT. ſecunda ſ.T.f.T.f.ſ. tertia T.ſ.T.f.ſ.f.

Præter ſpondaicarum dictionum Characteres, nulli multiplicati ſunt in tabulâ, volumus enim ſemper repeti, & ideo non debuerunt reſcribi.

Legamus igitur primum Haxaſtichum, vt diſcamus reliquorum lectionem.

Θ	t	f	q	ſ	g	T
		f		T		ſ
		ſ		f		T
		ſ		T		f
		T		f		ſ
		T		ſ		f

Si compleamus omiſſos Characteres, hæc tabella exſcribenda erit ſic.

Thaumata tot fecit, quot ſcripſit grammata Thomas.
Thaumata tot fecit, quot Thomas grammata ſcripſit.
Thaumata tot ſcripſit, quot fecit grãmata Thomas.
Thaumata tot, ſcripſit, quot Thomas grãmata, fecit.
Thaumata tot Thomas, quot ſcripſit grammata, fecit

Igitur, ſi totum hoc compendium explices, habebis ſub ſingulis Protei vultibus ſenas metamorphoſes; illi erant octodecim, ac propterea metamorphoſes omnes centum-octo.

Adhuc Proteus ſub hiſce centum octo metamorphoſibus inconſtans & varius, nam ſi dictiones dactylicæ (nempe *Thaumata* & *Grammata*) commutentur reſultabit duplus numerus carminum; hæc enim commutatio producit noua carmina, vt conſpicis;

Gram-

Grammata tot fecit, quot scripsit thaumata Th.
Grāmata tot, fecit, quot Thomas thaumata scripsit.
Grāmata tot scripsit, quot fecit thaumata Thomas.
Grāmata tot scripsit, quot Thomas thaumata fecit.
Grāmata tot Thomas, quot scripsit, thaumata fecit.

Ecce Angelicus Proteus ducentos sedecim vul- alternans & commutatis; sed & fitit plures [...]morphoses. Omnia ista carmina iubet secundo calamo rescribi, & dictionum *Tot*, & *Quot* loca mutari, & nouis ditatus aspectibus, alias quadringentas triginta duas figuras recipit.

PROTEVS VI.

Quot sunt bella tibi, tot fert gens magna triumphos.

☞ DVI.

LEGATVS à Ferdinando II. Imperatore Excellentissimus Princeps Eccenbergius exceptus in Ducis de Ceri palatio, hanc in frontispicio Inscriptionem inuênit.

PERENNIBVS AEQVE FACTIS
AC NOMINIBVS SEMPER AVGVSTA
IN IMMOTO CATHOLICAE FIDEI PATROCINIO
SEMETIPSVM ALTE FVNDAVIT
AVSTRIACA DOMVS,
CVI QVOT BELLA, TOT FVERE TRIVMPHI,

Est quidem verissima, & digna commentario vberiori: at Ego, quia Austriacam Gentem venerabundus diligo, lineam vltimam adhoc carmen reduco.

Quot bella tibi, tot fers gens magna triumphos.

Et quot illud vicibus inuerti possit, studiosè requiro.

Vt mihi satisfaciam, agam iuxta communes Carminis Hexametri numeros, & quia spondaica gratiâ non carent, illa etiam permiscebo; nam qui voluerit, poterit illa segregare. Sanè, si vox *triumphos* finem Carminis occupet, has inueniam Ideas, quas possim à vocibus abstractas meditari.

1	:-u:u-:-:-	-:-:-:-u:u--:	*Bella tibi quot sunt, tot fers gens magna triumphos.*
2	:-:-:-u:u-	:triumphos:	*Quot sunt bella tibi, tot fers gens magna triumphos.*
3	:-:-:-:-:- u	u-:-:	*Tot fers, quot sunt bella tibi, gens magna triumphos.*

Posuimus vltimo loco *triumphos*, & fortè hæc vox meliorem locum videretur promerita: interim communis Heroicorum Idea, vt alium locum adquirat, non permittit. At poterit hic Proteus in Spondaicos transformari. Vox ergo *umphos* occupet quintum pedem, & Spondaica conformantes, quot indipisci possimus discutiamus, & vt clarius possimus, vocem *triumbos* paulatim repedare iubeamus.

4	:-u:u-:-:- | -:-u:u--:-:-		*Bella tibi quot sunt, Gens magna triumphos tot fers.*
5	:-:-:-u:u- |	:triumphos:	*Quot sunt bella tibi, Gens magna triumphos tot fers.*
6	:-u:u-:-:- | -u:u--	| -:-:-:-:	*Bella tibi, Gens magna triumphos tot fers, quot sunt.*
7	:-:·:-:- | -u triumphos | -u:u-:-:		*Tot, quot fers Gens magna triumphos, bella tibi sunt.*
8	:-:-.-u:u--	| -u:u-:-:-:-:	*Tot Gens magna triumphos, bella tibi quot sunt, fers.*
9	: :triumphos: | -:-u:u-:-:		*Tot Gens magna triumphos fers, quot bella tibi sunt.*
10	:-u:u-- | -u:u-:-:-:-:-:		*Magna triumphos, bella tibi quot sunt Gens, tot fers.*
11	: | -:-:-u:u-:-:-:-		*Magna triumphos tot fers, bella tibi Gens quot sunt.*
12	: | -:-:-:-u:u-: :		*Magna triumphos tot fers Gens, quot bella tibi sunt.*

Hucusque voces *bella* & *tibi* fuerunt connexæ, & sumpsimus *bi* longum at hoc *bi* est indifferens, illudque Poetæ extendi præcipiunt, quantum volunt. Dixit aliquando Virgilius.

Sparge marite nuces, tibi deserit Hesperus OEtam.
Cuncta tibi Cererem pubes agrestis adoret.

Et vt vides in primo carmine corripuit, in secundo produxit. Ergo, si illud *bi* apud Virgilium & alios Classicos Poëtas est indifferens, quid est, si *bella* aut *Magna* ponamus in carminis fine, & voci *tibi* duas habere syllabas breues iubeamus? Ideæ sequentes respondebunt.

Sunt

13 :–:–:–:–:–∪ : ∪ – – ⌉ –: ∪ ∪ | – ∪ : *Sunt, quot fers gens magna triumphos, tot tibi bella.*
14 :–:–:–∪ : ∪ – –:–: | – ∪ : *Quot gens magna triumphos fers, tot sunt tibi bella.*
15 :–∪ : ∪ – – –:–:–:–:–: ∪ ∪ | – ∪ : *Magna triumphos quot fers gens, tot sunt tibi bella.*
16 :–∪ : ∪ – –:–:–:–: ∪ ∪ :–:– | – ∪ : *Magna triumphos quot fers, tot tibi sunt gens bella.*
17 :–:–:–∪ : ∪ – –: – | – ∪ : *Tot gens magna triumphos fers, tibi quot sunt bella.*
18 :–∪ : ∪ – –:–:∪ ∪ :–:–:–:– | – ∪ : *Magna triumphos fers tibi gens tot, quot sunt bella.*
19 :–:–:–:– | –:∪ ∪ :–∪ : ∪ – –: | – ∪ : *Tot fers, quot sunt gens tibi bella, triumphos magna.*
20 :–:–:–: ∪ ∪ | – ∪ : ∪ – –:–:–: | – ∪ : *Tot quot sunt tibi bella, triumphos fers Gens magna.*
21 : | –:–:–∪ : ∪ – –: | – ∪ : *Tot, quot sunt tibi gens fers bella, triumphos, magna.*
22 :–: ∪ ∪ | – ∪ : ∪ – –:–:–:–:– | – ∪ : *Quot tibi bella, triumphos (tot sunt !) gens fers magna.*
23 : | –:–:–∪ : ∪ – –:–:– | – ∪ : *Quot tibi sunt gens magna, triumphos tot fers bella.*
24 : | –:–:–:–:–∪ : ∪ – – | – ∪ : *Quot tibi sunt (tot fers gens magna triumphos) bella.*

His præmissis erit facillimum numerum transformationum inuenire, quarum est capax noster Proteus.

Primò igitur voces *Magna* & *Bella* sunt æquisyllabæ, & commutari poterunt sine iactura metri. Ergo ex 24 Ideis habebimus versus 48.

24
2
48

Secundò, quinque illæ voces monosyllabæ, *Quot*, *sunt*; *tot*, *Gens*, *fers*: vt patet ex dictis, patiuntur 120 combinationes, quæ ductæ in 48. dant numerum 5760

120
96
48
5760

PROTEVS VII. SCALIGERI.

Perfide sperasti Diuos te fallere Proteu.

☞ DVII.

HABET hic Proteus vnam dictionē monosyllabam; duas dissyllabas spondiacas; duas trisyllabas dactylas, & vnam trisyllabam molossæam. Esset ditior, si plures haberet vnius generis. Sed quot subire poterit transformationes? Non omnes sciunt computare metamorphoses Protei, & vulgus Poëtarum oberrat, quia duce caruit. Ergo, si fortè in computu errauit Scaliger, more nostro Ideam ponamus & multiplicemus.

1 :– ∪ ∪ : – – –:– –:–:– ∪ ∪ :– –:
2 *Perfide* : – – –:–:– –: *fallere* :
3 : –:– – –:– –:
4 :– –:– – –:– –:
5 :– –:–:–:– – –:
6 :–:– –:– – –:
7 :– –:– ∪ ∪ :–:– – – : – ∪ ∪ :– –
8 *perfide* : – – –:–: *fallere* :
9 :–:– – –:– ∪ ∪ :– –:– ∪ ∪ :– –:
10 :– – –:–: *perfide* : *fallere*
11 :–:– –:– – – : – ∪ ∪ : ∪ ∪ : – –:
12 :– –:–:– – –: *perfide* : *fallere* :
13 :– –:– – –:–:
14 :–:– – –:– –:
15 :– – –:– –:–:
16 :– – –:–:– –:

Non poterunt plures, quàm hæ sedecim Ideæ hujus carminis esse. Potest *Proteu* cum *Diuos*, commutari erunt igitur versus 32. posteà etiam *Perfide* & *Fallere*, vt sint 64. Errant ergo, qui hoc volunt vertere in formas 72. non enim me puto aliquam omisisse.

Si tamen spondiaca (vtor Scaligeri Lexico, cùm Scaligeri Proteum dilucido) in computum vocare velimus, crescet numerus. Ideas exaro.

1 :– – –: –:– ∪ ∪ :– ∪ ∪ :– –:– –:
2 :–:– – –: *perfide* : *fallere* :
3 :– –:– –:– ∪ ∪ :– ∪ ∪ :–:– – –
4 *perfide* : *fallere* : – – –:–:
5 :– –:– ∪ ∪ :– –:– ∪ ∪ :–:– – –:
6 : *perfide* : – –: *fallere* : – – –:–:
7 :– ∪ ∪ :– –:– –:– ∪ ∪ :–:– – –:
8 : *perfide* : : *fallere* : – – –:–:
9 :– ∪ ∪ :–:– – –:– ∪ ∪ :– –:– ∪ ∪ :– –:– –:
10 *perfide* : :– – –:–: *fallere* :
11 :– –:– ∪ ∪ :– ∪ ∪ :– –:–:– – –:
12 : *perfide* : *fallere* :– –:– – –:–:
13 :–:– –:– – –:
14 :– – –:– –:–:
15 :– – –:–:– –:
16 :–:– – –:– –:
17 :– ∪ ∪ :– –:– ∪ ∪ :– –:–:– – –:
18 *perfide* : – – : *fallere* :– –:– – –:–:
19 :–:– –:– – –:

20 :-:- - -:- -:
21 :- - -:-:- -:
22 :- - -:- -:-:
23 :- u u:- u u:- -:-:- -:- - -:
24 *perfide* : *fallere* : -:- -:- -:
25 :- -:- -:-:
26 :- -:- -:- - -:-:
27 :- -:-:- - -:- -:
28 :-:- -:
29 :- -:- - -:-:- -:
30 :- -:- -:
31 :-:- - -:- -:- -:
32 :- - -:-:- -:- -:
33 :- -:-:- -:
:- -:- -:-:

Hæ sunt versuum Spondiacorum Ideæ, quæ multiplicatæ per 2. propter translocationem vocum *Proteu*, & *Diuos*, dabunt versus 66. qui propter commutationem vocum *Perfide* & *Fallere* iterum debent multiplicari per 2. vt sint 132.

Hinc patet Proteum Scaligerianum esse pauperrimum, nec à formarum multitudine laudari posse. Interim est bonum, & potest proponi Philomusis vt in minoribus numeris artem intelligant, & inoffenso pede possint ad majores transire.

PROTEVS VIII.

Sit sors Terra tibi, Cœlum mihi cura Niuarde.

☞ DVIII.

Evotam eruditionis gratiâ, viras Sanctorum libentissimè perlego; & inter alios libros, omnes illos, qui prodigiosam Mellistui Præceptoris vitam ob oculos nostros proponunt. Et quia Guilielmus libri 1. capite 111. & vi. & Baudelooenses Religiosi ad Imaginem VIII. Bernardi conuersionem expendunt, illam paucis verbis exponam.

[Tener & delicatus iste Iuuenis, forti gratiâ præuentus, Cisterty contra inimicos Animæ militare desiderans, Galdericum auunculum, Guidonem, Bartholomæum, Andream, Gerardum, &c. fratres, ad se pertraxit, Niuardo puello ob nimis teneram ætatem, vt Patrem solaretur neglecto. Puello Guido: *Frater Niuarde, te Solum respicit omnis terra possessionis nostra*. Cui commotus non pueriliter puer, *Vobis ergo Cœlum legitis, mihi terram legatis*! *contra inaqualitatem diuisionis protestor.*]

Hoc radio præuentum ingenium; & Guidonis Valedictionem, & Niuardi protestationem hoc carmine complexum est.

Sit sors terra tibi Cœlum mihi cura Niuarde.

Hic Proteus præter numerum vocum, habebit varietatem notabilem à syllabis ancipitibus orsam, nam Voces *tibi* & *mihi*, vltimam habent communem *Cura* si sit verbum, habet vltimam longam: & nomina *Cura* & *Terra*, si sint in ablatiuo etiam longam: si in nominatiuo breuem. *Niuardus* habet primam ancipitem; & tandem voces *sit*, & *Sors* monosyllabæ, & *Cœlum* dissyllaba, constantis quantitatis, vbilibet ponantur, permanebunt. Sed quot vicibus poterit commutari iste Proteus? Eius ideam consideremus.

:-:-:-o: u o: |--: u o:-o:o- u :
:-:-:- u : u - |--: u u :- u : u - u :

Duas ecce habes lineas; in priori expressi syllabas ancipites, quæ quinque sunt; in posteriori quantitatem, quam in dato carmine exercent.

Componitur hoc carmen octo vocibus, & hanc ob rem, si metrum (aut etiam sensum) negligas, 40, 320. inuersiones inuenies, nam literæ 2. dant inuersiones 2.

3	6.
4	24.
5	120.
6	720.
7	5, 040.
8	40, 320.

Vt superius ostendimus. Sed quia metricas periodos quærimus, multas ex his formas, vt ametricas, & numeris dissentaneas excludam.

Relinquamus vocem *varde*, in vltimo pede, & tunc non aliter claudi versus poterunt, quàm vocibus :-o:o- u : hoc est, *cura Niuarde*, vel *terra Niuarde*: & iterum vocem *terra-tibi* simul currere, & his notis- u u -respondere iubeamus. Ergo manebunt pauculæ voces coordinandæ.

Ter-

1: – ∪ ∪ – | –:–:–:–:∪ ∪ | – ∪ :∪ – ∪ : Terra tibi fors, fit, Cælum mihi cura Niuarde.
2: Terra tibi | –:– –:–:∪ ∪ | cura: Niuarde: Terra tibi for, Cælum fit mihi cura Niuarde.
3: | – –:–:–:∪ ∪ | Terra tibi Cælum, fors fit mihi cura Niuarde.
4: | – –:∪ ∪:–:– | Terra tibi Cælum mihi fors fit, cura Niuarde.
5: | –:–:∪ ∪:– – | Terra tibi for fit, mihi Cælum cura Niuarde.
6: | ∪ ∪ : :–:– –: | Terra tibi, mihi fors fit Cælum cura Niuarde.
7: | ∪ ∪ :–:– –:– | Terra tibi, mihi fors Cælum, fit cura Niuarde.
8: | ∪ ∪ – –:–:– | Terra tibi, mihi Cælum fors, fit cura Niuarde.

9: –:– | – ∪ ∪ – | – –:∪ ∪ | – ∪:∪ – ∪: Sit fors, terra tibi, Cælum mihi cura Niuadre.
10: | terra tibi | ∪ ∪ :– – | cura: Niuarde: Sit fors terra tibi, mihi Cælum cura Niuarde.
11: – – | | :– –:–:∪ ∪ | Cælum (terra tibi fit fors) mihi cura Niuarde.
12: | | ∪ ∪:–:– | Cælum (terra tibi) mihi fors, fit cura Niuarde.

13: – – : – : – | – ∪ ∪ – | ∪ ∪ | – ∪ : ∪ – ∪ : Cælum (for fit terra tibi) mihi cura Niuarde.
14: – : – – : – | terra tibi | | cura: Niuarde: Sit Cælum (fors terra tibi) mihi cura Niuarde.
15: – – : – : – | | | Cælum (fit fors terra tibi) mihi cura Niuarde.
16: –: ∪ ∪ : – – | – ∪ ∪ – | – | – ∪ : ∪ – ∪ : Sit mihi Cælum (terra tibi fors) cura Niuarde.
17: –:– –:∪ ∪ | terra tibi | | cura: Niuarde: Sit Cælum mihi (terra tibi fors) cura Niuarde.
18: – –:–:∪ ∪ | | | Cælum fit mihi (terra tibi fors) cura Niuarde.

Si vox *Niuarde* iubeatur regredi, carmen claudetur istis numeris :– ∪ : ∪ – ∪ : ∪ –:–: hoc est *Cura Niuarde mihi fit*: &c. Ergo cæteras ideas coordinemus.

19: – ∪ : ∪ – [–:– – [– ∪ : ∪ – ∪ : ∪ –:–: Terra tibi fors: Cælum cura Niuarde mihi fit.
20:] – –:–] cura: Niuarde: Terra tibi Cælum fors cura Niuarde mihi fit.
21: – –:– ∪ : ∪ –:–] Cælum terra tibi fit, cura Niuarde mihi fors.

Regrediaris adhuc per integrum pedem *Niuarde*, [nec te reddant solicitum Bernardi, fratris tui fortissima verba, *Nō progredi, regedi est*. Quæ in virtutum itinere sunt vera. Nam hic disserimus de Metametricis, quæ ad Asceticam viam vt honesta quædam animi relaxatio pertinent: & in his ipsum regredi progredi est: nam communibus versibus ingeniosiores censentur, qui recurrunt. Sis igitur in carminis medio, & quia nunquam te *cura* desinet: vt mei habeas curam, me totum tuo cœlesti patrocinio commendo.] Formas consideremus.

22: – ∪ : ∪ –:– [– ∪ : ∪ – ∪ : ∪ – [–:– –: Terra tibi fors, cura Niuarde mihi fit Cælum.
23:] cura: Niuarde: ∪ –] – –:– Terra tibi fors, cura Niuarde mihi Cælum fit.
24: – [– ∪ : ∪ – ∪ : ∪ – [–:– ∪ : ∪ –:–: Cælum cura Niuarde mihi fors: terra tibi fit.
] cura: Niuarde: ∪ –]
25: – ∪ : ∪ – ∪ : ∪ – | – –:–:∪ ∪:– ∪: Cura Niuarde mihi Cælum fit: fors tibi terra.
26: cura: Niuarde: ∪ – | –:– –:–: Cura Niuarde mihi fit Cælum: fors tibi terra.
27: | –:–:– –: Cura Niuarde mihi: fit fors, Cælum: tibi terra.
28: | – –:–:– ∪ : ∪ –:–: Cura Niuarde mihi Cælum: fit terra tibi fors.
29: | –:– –:– ∪ : ∪ –:–: Cura Niuarde mihi fit Cælum: terra tibi fors.

Voces *terra*, & *cura* habuerunt hucusque vltimam breuem, & primam etiam breuem *Niuardus*. Producamus has modò, & talia carmina

––––––– *Terra*

Sit tibi fors: *Cælum cura Niuarde mihi fit*.

Ergo omittendo priorem vocem, cæteræ coordinari debebunt. Pono ideam.

:–: ∪ ∪ :–:– –:– –:– – ∪ : ∪ –:–:

Ergo si maneat in fine illud *Niuarde mihi fit*. Erunt hexametra, quæ poterunt sub initium differre.

30: –: ∪ ∪ :–:– –:– – | – – ∪ : ∪ –: –: Terra * Sit tibi fors: cura: Cælum Niuarde mihi fit.
31: :– –:–:– – | Niuarde: mihi: fit: Terra * Sit tibi: Cælum fors: cura Niuarde mihi fit.
: – –:–:– –: | Terra * Sit tibi: Cælum cura: fors Niuarde mihi fit.
32: – –:–: ∪ ∪ :–:– – | Terra * Cælum fit tibi: fors cura Niuarde mihi fit.
33: – –:– | Terra * Cælum fit tibi: cura fors Niuarde mihi fit.
34: –:– –:∪ ∪ :–:– – | Terra * Sit Cælum tibi: fors cura Niuarde mihi fit.

35: – – : – | *Terra* * *Cælum cura: ſit tibi: ſors Niuarde mihi ſit.*
36: – – : – – : – : ∪ ∪ : – | *Terra* * *Cælum ſit: cura tibi ſit: Niuarde mihi ſors.*
37: – – : – : – – : ∪ ∪ : – | *Terra* * *Sit Cælum: cura tibi ſit: Niuarde mihi ſors.*
38. – : – – : – – : ∪ ∪ : – |

Et quid quæſo *Niuarde*, ſi gradatim repedare cogaris? Ponaris ergo in anterioribus pedibus. Apices ſequentes contemplemur.

39: – : ∪ ∪ : – : – – – – ∪ : ∪ – : – : – – : *Terra* * *Sit tibi ſors Cælum Niuarde mihi ſit cura.*
40: – : – – : ∪ ∪ : – Niuarde: *Terra* * *Sit Cælum tibi ſors Niuarde mihi ſit cura.*
41: – – : – : ∪ ∪ : – *Terra* * *Cælum ſit tibi ſors Niuarde mihi ſit cura.*
42: – : ∪ ∪ : – : – – – – ∪ : ∪ – : – – : – : *Terra* * *Sit tibi ſors Cælum: Niuarde mihi cura ſit.*
43: – : – – : ∪ ∪ : – Niuarde: *Terra* * *Sit Cælum tibi ſors Niuarde mihi cura ſit.*
44: – – : – : ∪ ∪ : – *Terra* * *Cælum ſit tibi ſors Niuarde mihi cura ſit.*
45: – : ∪ ∪ : – : – – ∪ : ∪ – : – – : – – : *Terra* * *Sit tibi ſors Niuarde mihi ſit Cælum cura.*
46: Niuarde: mihi – – : – : – – : *Terra* * *Sit tibi ſors Niuarde mihi: Cælum ſit cura.*
47: – – : – – : – *Terra* * *Sit tibi ſors Niuarde mihi: Cælum cura ſit.*
48: – : – – ∪ : ∪ – ∪ – – : – – : *Terra* * *Sit Niuarde tibi: mihi ſit ſors Cælum cura.*
49: ſit: Niuarde: tibi: mihi – : – – – : – – : *Terra* * *Sit Niuarde tibi: mihi ſit Cælum ſors cura.*
50: – : – – : – – : – : *Terra* * *Sit Niuarde tibi: mihi ſit Cælum cura ſors.*
51: – – : – : – : – – : *Terra* * *Sit Niuarde tibi: mihi Cælum ſit ſors cura.*
52: – – : – : – – : – : *Terra* * *Sit Niuarde tibi: mihi Cælum ſit cura ſors.*
53: – – : – : – – : – : *Terra* * *Sit Niuarde tibi: mihi cura ſors Cælum ſit.*
54: – : – – : – – : – : *Terra* * *Sit Niuarde tibi: mihi ſit Cælum cura ſors.*

Quoties quintum pedem claudit (–) monoſyllaba dictio, quales ſunt *ſors*, *ſit*, *Mi*, poterit aptius (∪ ∪) Pyrrhia (vt *Mihi*, *Tibi*) & quoties quemcumque pedem illa (–) poterit etiam hæc (∪ ∪) æquè bene. Aliquas ideas dedimus: has ſubſcribo.

55: – : – : – : – – : – – ∪ | ∪ – : ∪ ∪ : – – : *Terra* * *Sit ſors: ſit Cælum Niuarde tibi: mihi cura.*
57: – : – – : – : – : – Niuarde | *Terra* * *Sit Cælum ſit ſors Niuarde tibi: mihi cura.*
57: – : – : – : – – ∪ : ∪ – | ∪ ∪ : – – : – – : *Terra* * *Sit ſors ſit Niuarde tibi: mihi Cælum cura.*
58: | – – : ∪ ∪ : – – : *Terra* * *Sit ſors ſit Niuarde tibi: Cælum mihi cura.*
59: – : – – ∪ : ∪ – | ∪ ∪ : – : – : – – : – – : *Terra* * *Sit Niuarde tibi: mihi ſit ſors Cælum cura.*
60: ſit: Niuarde: tibi | – – : ∪ ∪ : – – : – – : *Terra* * *Sit Niuarde tibi: ſit ſors mihi Cælum cura.*
61: | – – : ∪ ∪ : – : – : – – : *Terra* * *Sit Niuarde tibi: Cælum mihi ſit ſors cura.*
62: | – – : ∪ ∪ : – – : – : – : *Terra* * *Sit Niuarde tibi: Cælum mihi cura ſit ſors.*
63: | – – : – : – ∪ ∪ : – – : *Terra* * *Sit Niuarde tibi Cælum ſit ſors mihi cura.*
64: | – : – – – : ∪ ∪ : – – : *Terra* * *Sit Niuarde tibi: ſit ſors Cælum mihi cura.*
65: | – – : – – : ∪ ∪ : – : – : *Terra* * *Sit Niuarde tibi: Cælum cura mihi ſit ſors.*
66: | – : – – : – : ∪ ∪ : – – : *Terra* * *Sit Niuarde tibi: ſit Cælum ſors, mihi cura.*

Sufficiat has ideas expreſſiſſe: modò debebo illas curioſè & diſtinctè meditari.

Priores 29. (prout videris) ab hoc carmine dependent.

Terra tibi ſors ſit: mihi Cælum cura Niuarde. Si *terra* & *cura* commutent loca, 29. tranſibunt in 56, Si *tibi* & *mihi* vertantur, 56 tranſibunt in 112. Si tandem *ſors* & *ſit*, 112. tranſibunt in 224.

Poſteriores 37. ſumunt materiam ab hoc carmine.

——— *Terra*
Sit tibi ſors: cura Cælum Niuarde mihi ſit.

Sunt tria monoſyllaba: & quia trium vocum varietas, dat 6. formas diuerſas, 37. adſcendent ad 222. Et quia *mihi* & *tibi* commutantur, illa 222 venient ad 444. Et quia manent adhuc tres dictiones diſſyllabæ, quæ dant ſenas commutationes, 444. dabunt 2664.

Et quid ſi carmina incompleta tanquam completa numerentur: erunt totidem incompleta: ergo habebimus.

ex priori computu.	224.
ex poſteriori verò.	2664.
&, ſi addantur incompl.	2664.
Igitur omnia ſimul.	5552.

Nota obiter, Carmina poſteriora bis repetere vocem *ſit*; quod ſtando rigori non liceret.

Nota etiam, ex multitudine ſyllabarum indifferentium, non bene colligi debere in magnum

gnum numerum excrescere carmina: bene tamen ex multitudine vocum similium.

Nota tertiò ex hac materiâ nos posse condere sapphica. Pono exemplum.

Cura sit: Cœlum mihi sors Niuarde:
Sit mihi Cœlum: tibi cura terra:
Cura sit Cœlum mihi: sors tibi sit.
Terra Niuarde.

nec non posse etiam fieri iambica, qualia sunt subsequentia.

Niuarde Cœlum cura sit.
Mihi: tibi sit terra sors.

& tandem posse etiam Pentametra, vt siquis diceret.

- ᴗ ᴗ - | ᴗ ᴗ - ᴗ ᴗ - ᴗ ᴗ Cura.

Sors Mihi sit Cœlum; Terra, Niuarde, Tibi.

Iacet B. Niuardus in Hispaniâ, in Monasterio de Spinâ, quod fundauit: videtur fuisse sepultus inter alios, quia locus sepulchri nescitur.

PROTEVS IX.

Ex Monosyllabis.

DIX.

PRoteus, quò plures Monosyllabas dictiones habeat, eo erit numerosior & ditior. De illo, qui duodecim syllabis constat; vndecim monosyllabis, & vnâ dissyllabâ, agit Ioannes Alstedius Encyclopædiæ libr. 10. sect. 4. cap. 5. §. 47. dicens.

[Exemplum variationis innumeræ vnius & alterius vertumnalis & ΠΟΛΥΠΡΟΙΟΥ versiculi hoc habe ex præfatione Thomæ Lansij, in consultatione de principatu inter prouincias Europæ. Ecce tibi, inquit, par versuum, quorum alter bonorum, malorum alter exhibet catalogum.

Lex, Rex, Grex, Res, Spes, Ius, Thus, Sal, Sol
(bona) Lux, Laus.
Mars, Mors, Sors, Fraus, Fex, Styx, Nox,
Crux, Pus, (mala) vis, Lis.

Ecce, inquam, par versuum: qui singuli, si vox *Bona*, *Mala*, ad dactyli constitutionem in regione quintâ sedem figat perpetuam, toties cæterorum vndecim vocabulorum transpositionibus fiunt mutabiles; vt sensu, perspicuitate, & heroici carminis integritate semper saluâ & eadem permanente, collocatione autem & ordine verborum semper permanente alio, variari possint, vicibus vndequadragies millies mille, & nongentis sedecies mille, atque insuper octingentis; quod Characteribus arithmeticis barbaricis sic exprimitur 39916800. Ingens profectò in vnico versiculo variationum multiplicatio! & quæ, si in Scripturam redigenda sit, expeditum scribam, licet rapido calami ductu singulis diebus vel mille ac ducentas variationes illinat chartis, totos annos nonaginta vnumque, & dies quadraginta nouem strenuè & sine inducijs sit exercitura. Et hæc omnia tam sunt certa, quàm est indubium, ter tria esse nouem. & paulò post Vide sis, atque expende illam, quam proximè hîc tibi ob oculos pono, tabellam, & calculum: nisi prorsus es ΑΝΑΡΙΘΜΟΣ, rem primâ fronte vix credibilem illicò credes, & in istâ leui demonstratione non inuitus acquiesces.]

Reperimus Monosyllabos Proteos apud alios Authores: nec est opus omnes producere cùm differant solâ materiâ: interim vnius aut vlterius meminero.

Perillustris D. Fredericus Masselaër, Eques, Baro de Parq. curiosum edidit ad laudem Angelorum Reginæ, illumque ad Partheniam eiusdem Deiparæ maiorem gloriam Bruxellis in Regiâ apud Patres Prædicatores capellâ inscribi & appendi curauit Est D. Masselaer *Legati* Author Liber est, summo applausu susceptus, qui etiamnum magnâ vtilitate legitur, in quo Cæsares Reges & Principes, Subditi, Feciales, & Intercessores multa breuiter discant, quæ ibidem solidè & perspicuè tractantur.

Monosyllabos mei Passerini Proteos suo loco dedimus & laudauimus. illos, quos Perillustris D. Michael Bernardus Vueyms, magni illius Petri Vueyms, Præsidis Lutzenburgensis Filius, concinnauit, suo loco ponimus. Amici alios promittunt: illosque olim, si liber recudatur, edemus.

PROTEVS X.

Panmorphus.

Pias scholas Deus fouet suis radIs.

☞ DX.

RVDITIONIS causa posset aliquis interrogare, an dati carmen poterit, Pan morphon: carmen nimirum, quod sine numerorum iactura possit quoquo modo peruerti? Respondeo me non audere id tentare in Hexametris, non in Pentametris, non in Sapphicis: quia in his vltimis nullo potero modo; in primis autem non potero, si elegantia curetur: istæ enim Ideæ.

Hex. :– ∪ ∪ –:– ∪ ∪ –:– ∪ ∪ –:

Pent :– ∪ ∪ – ∪ ∪ –:– ∪ ∪ – ∪ ∪ –:

Ordinem dictionum non morantur; sed dant Proteos pauperrimos, quos non proponam imitandos. Ad Ideam hexametram Proteum sequenrem conformemus.

Americanis bellipotentes praualuerunt.

constat tribus dictionibus, quæ nullum ordinem respuunt: considera lineas sequentes.

Americanis bellipotentes praualuerunt.
Americanis praualuerunt bellipotentes.
Bellipotentes Americanis praualuerunt.
Bellipotentes praualuerunt Americanis.
Praualuerunt bellipotentes Americanis.
Praualuerunt Americanis bellipotentes.

Cæterùm, quia ditiores desideras habere Vertumnos, hunc Senarium Iambicum purum contemplandum propono.

Pias Scholas Deus foret suis radîs.

Aio igitur illæso sensu & metro posse huius versûs voces ordinari quocumque modo velis. Pendent enim ab vnicâ & vniformi Ideâ, quam propono:

: ∪ –: ∪ –: ∪ –: ∪ –: ∪ –: ∪ –:

Cùm igitur iuxta superiùs dicta, sex dictiones, 720 combinationes patiantur, (non pauciores, non plures) hic Proteus illæso metro & sensu poterit totidem subire metamorphoses.

Vox *radîs* potest esse Iambica, & anapæstica; & in omnibus paribus locis contrahi debet ad Iambum: at in imparibus poterit contrahi, vel dissolui. Considera versus sequentes.

R adijs *Scholas Deus pias fouet suis.*
Scholas radijs *Deus pias fouet suis.*
Pias Scholas radijs *Deus fouet suis,*
Pias Scholas Deus radîs *fouet suis.*
Pias Scholas Deus fouet radijs *suis.*
Pias Scholas Deus fouet suis radîs.

Sunt formæ 360. in quibus vox *radys* eadit in loca paria, & in his debet esse dissyllaba: at verò sint aliæ 360 formæ, in quibus eadem vox cadit in loca imparia, & in istis poterit contrahi & dissolui (hoc est, esse dissyllaba & trisyllaba) ergo venit duplicandus ille numerus, vnde hujus Protei formæ erunt 1, 080.

PROTEVS XI.

etiam Panmorphus.

Virgo sancta pura vincla nostra solue.

☞ DXI.

N Anagrammatibus non omnes combinationes sunt vtiles defectu significationis, sæpe enim in talem literæ coguntur ordinem, vt nihil omninò significent. Patet hoc in sequentibus.

Mus	*Aro*	*Des*
Msu	*Aor*	*Dse*
Vms	*Rao*	*Eds*
Vsm	*Roa*	*Esd*
Smu	*Oar*	*Sde*
Sum	*Ora*	*Sed*

nam *Mus* sex patitur combinationes ex quibus prima & vltima tantùm sunt vtiles in lingua Latina

tuȧ. Idem dico de vocibus *Aro*, & *Des*: idem multis alijs.

In Analexibus seu Proteis non omnes combinationes sunt vtiles, cùm ratione significationis, tunc ratione metri vt patet in sequenti isto Proteo.

Parue, nec inuideo, sine me liber ibis in Vrbem. cujus hæc forma

Me, liber, inuideo: sine parue nec ibis in vrbem. non peccat in Prosodiæ regulas, caret nihilominus sensu, quia leges Syntaxeos non obseruat. Et hæc.

Liber, nec inuideo, sine me ibis parue in Vrbem. sensum retinet, in mensurâ autem syllabarum exorbitat. Et tandem hæc.

In me inuideo nec sine ibis parue Vrbem liber. nec sensui nec metro respondet.

Quæritur igitur, An condi possint Protei Panmorphi: in quibus omnes combinationes sint vtiles?

Respondi in Epicis illum condi non posse: posse autem in Lyricis: & vnum Iamblcum in exemplum posuimus. Addimus & nunc istum Trochaicum.

Virgo sancta pura, vincla nostra solue. hoc est impetra nobis, vt qui sumus in terrâ cum Christo filio tuo per legis obseruantiam Crucifixi, in Cœlo sine fine regnemus.

Hæ voces, quocumque modo illas ordines, dabunt congruum sensum, & legibus Metricis correspondebunt. Sed quot formas constituent? Iam dixi in præcedenti Proteo: sex dictiones, 720. habent combinationes.

PROTEVS XII.

☞ DXII.

LAVDAT hoc syntagma Analexicon, Perillustris & Amplissimi Domini Petri Francisci Passarini, Philosophi subtilissimi, Theologi sublimissimi, Iurisconsulti prudentissimi Proteus, quo Studiosos Monserratenses honorauit, cùm ab ipsis dignissimè celebraretur.

Plus artis & ingenij, quàm in cæteris reperies in hoc Proteo, propter ראשי תיבות, *Capita dictionum*, quæ non obseruantur in alijs. Ergo ab illo plus omninò, quàm à cæteris disces.

Potuit Vir eximius assumere argumentum sublimius, sed, vt opinor, vt etiam in paruis se esse Magnum ostenderet, dilucidandum Nomen Caramuelis adsumpsit. Vt vt sit, humanissimo & sapientissimo Domino habeo immortales gratias, & vberioris doctrinæ causâ, Proteum ipsum exhibeo,

[*Prodijt priùs seorsim impressus in octauo: posteà in quarto, inter alios lusus Metametricos, qui in D. Passerini Schedario Liberali leguntur.*]

IO. CARAMVEL,

SIVE

MYSTICVM MONOSTICVM.

ISte OMnem CViq. AD REm, AVt MVltis VTilis ESt LVx.

RIA in hoc Monostico Mysteria contineri videntur, vt inde non male Mysticum appellari potuerit.

Primum in Primis verborum Literis,

Secundum in Singulorum verborum Sensu

Tertium vero in Vario verborum omnium Ordine includitur, quæ, vt fusè inferius exponi, ita non nisi breuiter hic indicari debent. Quamobrem

In Primo IO. CARAMVELIS Nomen, & Cognomen,

In Secundo meum de CARAMVELE Iudicium,

In

In Tertio autem, seruata semper eiusdem Versus, ac Sensus integritate, eorumdemque verborum immutabilitate, plusquam viciès millies mutabilis PROTEVS exhibetur.

PRIMVM

Monostichi Mysterium exponitur.

MYsterium, quod in Primis verborum Literis latère diximus, quemadmodum prius occurrit, sic facilius apparet & breuius aperitur. Totum siquidem in eo situm est, vt, si verborum omnium, ex quibus Monostichon constat, Primæ tantum Literæ, & eo etiam ordine, quo verba ipsa in Monosticho sunt, vna omnes legantur, duo hæc verba IO. CARAMVEL inde simul efformentur, prout reuera fit. Cum enim ex decem ijs Monostichi verbis decem hæ Literæ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 I, O, C, A, R, A, M, V, E & L colligantur, duæ illæ priores, nimirum I & O ad IOANNIS nomen apud omnes, vel certe apud Italos vulgo significandum sufficiunt; octo autem reliquæ, nimirum C, A, R, A, M, V, E & L tam absolute, ac aperte verbum ipsum CARAMVEL componunt, vt nihil omnino clarius intueamur.

SECVNDVM

Monostichi Mysterium explicatur.

MOnostichi verba, in quorum Sensu Secundum illius mysterium subest, triplicitèr mystica credi possunt: tum quia, de quo hic iudicium fit, nemine m nominant: tum quia iudicium ipsum metaphorice faciunt: tū etiam quia, quod dicunt, magis mirum, quam verum videri potest. Quocirca, vt facile quisque Mysterij huius penetralia omnia penetrare valeat, quæ de causa, & quam vere singula in Monosticho verba dicta fuerint, paucis aperiam.

Dixi *Iste*, vt eum ipsumde quo ibi sermo est, ibidem simul esse quasi digito demonstrarem: Primæ enim vniuscuiusque verbi Literæ, quibus Ille insidet, vt potè maiores, sic potissimum inter alias elucescunt.

Dixi *Est* absolute, vt absolutam apud me mei huius de Caramuele iudicij firmitatem, ac certitudinem indicarem.

Dixi *Lux*, vt Caramuelem nouum in Terris Solem vocarem, cum Deus ipse, qui dixit *Fiat Lux*, Solem ipsum, qui in Cœlis est, aperte Lucem appellarit. Deinde, vt eam in eo ingenij lucem innuerem, quæ facit, vt ingeniosi omnes non modo Caramuelis ingenium ingenue omnium præstantissimum putent, sed omnem omnium ingeniorum lucem in eo etiam simul esse mirentur, eamque (quod omnium admirabilissimum est) adeo tenebrarum omnium expertem experiantur, vt non nisi *Lucis* ipsius Nomen mereatur. Postremo, vt, quoniam a Sapiente omnis in vniuersum *Lex Lux* sapientissime vocatur, idcirco, qui Doctorum, Doctrinarumque omnium vere Lex est, is etiam non falso Lux appellaretur.

Dixi *Vitis*, vt Caramuelem non sibi tantum, sed alijs quoque omnimodè lucere dicerem. In primis enim eum verbo lucere, quotquot Caramuelem vel è sacris Suggestis dicentem, vel ex Academicis Cathedris docentem, vel publice disputantem, vel priuatim consultantem, vel etiam quacumque de re loquentem audierunt, vna omnes voce constanter affirmant. Eundem autem calamo lucere vnumquodque ex Caramuelis Operibus, quæ quotidie non tam in lucem eduntur, quam lucem ipsam edunt, vel saltem luci lucem addunt (cum tamen tam multa sint, vt ipse met Caramuelis Operum Catalogus iam nouum Opus euaserit) quam meridiana in luce euidentius ostendit. Denique eundem quocumque modo lucere non solum illa ipsa plusquam viginti quinque hominum millia, quæ Caramuelis diligentia è Lutheri maxime, Caluinique tenebris ad Orthodoxam Fidem conuersa fuisse Eminentissimus Princeps Cardinalis ab Harrach, Pragensis Archiepiscopus, oculatissimus, & vigilantissimus ouium suarum Pastor luculentissime testatur; sed ij quoque omnes amplissime confirmant, quibus notum est nullam à Caramuele in Palatinatu, & Boemia occasionem omitti, qua pro Deo, & Ecclesia ita mori possit, vt pro Catholicæ Fidei veritate, & Animarum omnium salute suam iam libertatem, & vitam frequenter exposuit, & sanguinem simul nonnunquam fudit.

Dixi *Ad Omnem Rem*, quid enim Bonarum Disciplinarum omnium, quæ ingenuo, & probóque viro dignæ sint, excogitari potest, quod Caramuel, non dicam ignoret, sed non calleat, immo non iam perpenderit, non iam perpolierit, non iam pertractauerit? vnde mirum mihi non est, si quicumque Libros ipsos à Caramuele compositos, vel singulorum saltem Librorum argumenta legunt, plura à Caramuele doceri videant, quam quæ antea ab homine scire posse credidissent.

Dixi *Cuique* quia Lucis huius ea vis est, ac facilitas, vt ex se, & ex natura sua cuiuis omnino prodesse valeat, & velit, nisi obicem inueniat.

Dixi tandem *Aut Multis*, tum quia non om-

omnes, tum quia non pauci Luce ista perfruuntur. Non enim omnes eo pollent ingenio, quo ad ingeniosas Caramuelis ratiocinationes percipiendas opus est: non omnes ea sunt ingenij libertate, quæ hic omnino necessaria est, cum aliter aliqui sentire, vel sensum alium præferre iussi sint: non omnes sic ab omnibus alienæ sententiæ siue fundamentis non præoccupati, sive præiudicijs vacui sunt, vt postea diuersa sibi suaderi patiantur: non omnes in omnibus ita non superbi, ita non inuidi, ita non maligni sunt, vt extra se ipsos vel præstantius, vel æque bonum, vel boni quicquam fateri, aut saltem æquo animo ferre queant, cum neque desint, qui soli ipsi sibi adeo placent, vt quicquid extra illos est, eo ipso ijs omnibus displiceat, & improbetur. Sed simul etiam non pauci quoque sunt, quibus tanta hæc Caramuelis Lux ita placuit, & profuit, vt ea imbuti, ac illuminati dictis, scriptis, & factis omnibus fateri cogantur nihil sibi hodie in humanis, & in terris Caramuele carius esse, nihilque sibi Caramuelis doctrina ad veritatem omnem vndique indagandam vtilius videri.

TERTIVM

Monostichi Mysterium aperitur.

Vere varia, & mire multiplex Monostichi huius, seu Protei potius mutabilitas quæ vt nobis vltimum, sic omnium difficillimum mysterium exhibet, non aliunde clarius dignoscetur, quam si vnaquæque mutabilitatis species distinguatur, singulique specie vm omnium modi sic in tabula describantur, & præ oculis penitus habeantur, vt singillatim singulorum, & alterius ab altero discrimen inuicem aduerti, nec non omnis omnium numerus colligi possit, Ad hoc ipsum plene, perfecteque præstandum nos hic, si non absolutum exemplar, at sane non exiguum principium, eamque cæteris lucem præferemus, qua quisque postea, cui plus otij fuerit, facile per se non ea tantum, quæ forte nostram vel manum, vel mentem fugerint, aucupari, sed rem quoque vniuersam perficere possit: sic enim fiet, opinor, vt plures adhuc mutabilitatum centuriæ, atque etiam chiliades prodeant; quarum tamen omnium numerus, quemadmodum innumeras Caramuelis virtutes, ac laudes, sic innumerabiles annos, & populos, quos Caramuel admirabili, immortalique suo tum Nomine, tum Lumine implebit, enumerare nunquam poterit, vt proinde tandem CARAMVEL non tam ÆTATIS HVIVS, ET EVROPÆ PHOENIX, quam NATVRÆ, MVNDIQVE MIRACVLVM videri possit.

IO. CARAMVEL.

1 Iste Omnem Cuique Ad Rem, Aut Multis Vtilis Est Lux.
2 Iste Omnem Cuique Aut Rem Ad Multis Vtilis Est Lux.
3 Iste Omnem Rem Ad Cuique Aut Multis Vtilis Est Lux.
4 Iste Omnem Rem Aut Cuique Ad Multis Vtilis Est Lux.
5 Iste Omnem Ad Rem Cuique Aut Multis Vtilis Est Lux.
6 Iste Omnem Ad Cuique Aut Rem Multis Vtilis Est Lux.
7 Iste Omnem Aut Cuique Ad Rem Multis Vtilis Est Lux.
8 Iste Omnem Aut Rem Cuique Ad Multis Vtilis Est Lux.
9 Iste Cuique Omnem Ad Rem Aut Multis Vtilis Est Lux.
10 Iste Cuique Omnem Aut Rem Ad Multis Vtilis Est Lux.
11 Iste Cuique Ad Rem Omnem Aut Multis Vtilis Est Lux.
12 Iste Cuique Aut Rem Omnem Ad Multis Vtilis Est Lux.
13 Iste Ad Rem Omnem Cuique Aut Multis Vtilis Est Lux.
14 Iste Ad Rem Cuique Omnem Aut Multis Vtilis Est Lux.
15 Iste Ad Rem Aut Cuique Omnem Multis Vtilis Est Lux.
16 Iste Ad Cuique Omnem Aut Rem Multis Vtilis Est Lux.
17 Iste Ad Cuique Omnem Rem Aut Multis Vtilis Est Lux.

18 Iſte Ad Cuique Aut Rem Omnem Multis Vtilis Eſt Lux,
19 Iſte Aut Rem Omnem Cuique Ad Multis Vtilis Eſt Lux.
20 Iſte Aut Rem Cuique Omnem Ad Multis Vtilis Eſt Lux,
21 Iſte Aut Rem Ad Cuique Omnem Multis Vtilis Eſt Lux.
22 Iſte Aut Cuique Omnem Ad Rem Multis Vtilis Eſt Lux.
23 Iſte Aut Cuique Omnem Rem Ad Multis Vtilis Eſt Lux,
24 Iſte Aut Cuique Ad Rem Omnem Multis Vtilis Eſt Lux.
25 Omnem Iſte Ad Rem Cuique Aut Multis Vtilis Eſt Lux.
26 Omnem Iſte Ad Cuique Aut Rem Multis Vtilis Eſt Lux.
27 Omnem Iſte Aut Rem Cuique Ad Multis Vtilis Eſt Lux.
28 Omnem Iſte Aut Cuique Ad Rem Multis Vtilis Eſt Lux,
29 Omnem Cuique Iſte Ad Rem Aut Multis Vtilis Eſt Lux.
30 Omnem Cuique Iſte Aut Rem Ad Multi. Vtilis Eſt Lux,
31 Omnem Ad Cuique Iſte Aut Rem Multis Vtilis Eſt Lux,
32 Omnem Ad Rem Cuique Iſte Aut Multis Vtilis Eſt Lux.
33 Omnem Ad Rem Iſte Cuique Aut Multis Vtilis Eſt Lux,
34 Omnem Rem Ad Cuique Iſte Aut Multis Vtilis Eſt Lux,
35 Omnem Rem Aut Cuique Iſte Ad Multis Vtilis Eſt Lux.
36 Omnem Rem Iſte Ad Cuique Aut Multis Vtilis Eſt Lux,
37 Omnem Rem Iſte Aut Cuique Ad Multis Vtilis Eſt Lux,
38 Omnem Aut Rem Cuique Iſte Ad Multis Vtilis Eſt Lux,
39 Omnem Aut Rem Iſte Cuique Ad Multis Vtilis Eſt Lux.
40 Omnem Aut Cuique Iſte Ad Rem Multis Vtilis Eſt Lux,
41 Ad Cuique Iſte Omnem Aut Rem Multis Vtilis Eſt Lux,
42 Ad Cuique Iſte Aut Rem Omnem Multis Vtilis Eſt Lux,
43 Ad Cuique Iſte Omnem Rem Aut Multis Vtilis Eſt Lux,
44 Ad Cuique Omnem Iſte Aut Rem Multis Vtilis Eſt Lux,
45 Ad Cuique Omnem Rem Iſte Aut Multis Vtilis Eſt Lux.
46 Ad Cuique Aut Rem Iſte Omnem Multis Vtilis Eſt Lux,
47 Rem Iſte Omnem Cuique Aut Ad Multis Vtilis Eſt Lux,
48 Rem Iſte Ad Cuique Aut Omnem Multis Vtilis Eſt Lux.
49 Rem Iſte Aut Ad Cuique Omnem Multis Vtilis Eſt Lux.
50 Rem Iſte Aut Omnem Cuique Ad Multis Vtilis Eſt Lux,
51 Rem Omnem Cuique Iſte Aut Ad Multis Vtilis Eſt Lux.
52 Rem Omnem Cuique Aut Iſte Ad Multis Vtilis Eſt Lux.
53 Rem Cuique Omnem Iſte Aut Ad Multis Vtilis Eſt Lux.
54 Rem Cuique Omnem Aut Iſte Ad Multis Vtilis Eſt Lux.
55 Rem Cuique Iſte Omnem Aut Ad Multis Vtilis Eſt Lux.
56 Rem Cuique Iſte Aut Omnem Ad Multis Vtilis Eſt Lux.
57 Rem Cuique Aut Omnem Iſte Ad Multis Vtilis Eſt Lux.
58 Rem Cuique Aut Iſte Omnem Ad Multis Vtilis Eſt Lux.
59 Rem Ad Cuique Iſte Aut Omnem Multis Vtilis Eſt Lux.
60 Rem Ad Cuique Aut Iſte Omnem Multis Vtilis Eſt Lux.
61 Rem Aut Iſte Ad Cuique Omnem Multis Vtilis Eſt Lux,
62 Rem Aut Iſte Omnem Cuique Ad Multis Vtilis Eſt Lux.
63 Rem Aut Ad Cuique Iſte Omnem Multis Vtilis Eſt Lux.
64 Rem Aut Omnem Iſte Cuique Ad Multis Vtilis Eſt Lux,
65 Rem Aut Omnem Cuique Iſte Ad Multis Vtilis Eſt Lux.
66 Cuique Iſte Omnem Rem Aut Ad Multis Vtilis Eſt Lux.
67 Cuique Iſte Omnem Aut Ad Rem Multis Vtilis Eſt Lux.
68 Cuique Iſte Ad Rem Aut Omnem Multis Vtilis Eſt Lux,
69 Cuique Iſte Aut Ad Rem Omnem Multis Vtilis Eſt Lux.
70 Cuique Iſte Aut Omnem Ad Rem Multis Vtilis Eſt Lux.
71 Cuique Omnem Iſte Aut Ad Rem Multis Vtilis Eſt Lux.
72 Cuique Omnem Aut Iſte Ad Rem Multis Vtilis Eſt Lux,
73 Cuique Omnem Rem Aut Iſte Ad Multis Vtilis Eſt Lux,

74 Cuique Omnem Rem Iſte Aut Ad Multis Vtilis Eſt. Lux.
75 Cuique Ad Rem Aut Iſte Omnem Multis Vtilis Eſt Lux.
76 Cuique Ad Rem Iſte Aut Omnem Multis Vtilis Eſt Lux,
77 Cuique Aut Iſte Omnem Ad Rem Multis Vtilis Eſt Lux.
78 Cuique Aut Iſte Omnem Rem Ad Multis Vtilis Eſt Lux.
79 Cuique Aut Omnem Iſte Ad Rem Multis Vtilis Eſt Lux.
80 Cuique Aut Omnem Rem Iſte Ad Multis Vtilis Eſt Lux.
81 Cuique Aut Iſte Ad Rem Omnem Multis Vtilis Eſt Lux.
82 Aut Cuique Iſte Omnem Rem Ad Multis Vtilis Eſt Lux.
83 Aut Cuique Iſte Omnem Ad Rem Multis Vtilis Eſt Lux.
84 Aut Cuique Iſte Ad Rem Omnem Multis Vtilis Eſt Lux.
85 Aut Cuique Omnem Iſte Ad Rem Multis Vtilis Eſt Lux.
86 Aut Cuique Omnem Rem Iſte Ad Multis Vtilis Eſt Lux.
87 Aut Cuique Ad Rem Iſte Omnem Multis Vtilis Eſt Lux.
88 Aut Rem Iſte Omnem Cuique Ad Multis Vtilis Eſt Lux,
89 Aut Rem Iſte Ad Cuique Omnem Multis Vtilis Eſt Lux.
90 Aut Rem Omnem Iſte Cuique Ad Multis Vtilis Eſt Lux.
91 Aut Rem Omnem Cuique Iſte Ad Multis Vtilis Eſt Lux.
92 Aut Rem Ad Cuique Iſte Omnem Multis Vtilis Eſt Lux.
93 Multis Iſte Omnem Cuique Ad Rem Aut Vtilis Eſt Lux.
94 Multis Iſte Omnem Rem Ad Cuique Aut Vtilis Eſt Lux.
95 Multis Iſte Omnem Ad Rem Cuique Aut Vtilis Eſt Lux.
96 Multis Iſte Cuique Omnem Ad Rem Aut Vtilis Eſt Lux.
97 Multis Iſte Cuique Ad Rem Omnem Aut Vtilis Eſt Lux,
98 Multis Iſte Ad Rem Omnem Cuique Aut Vtilis Eſt Lux.
99 Multis Iſte Ad Rem Cuique Omnem Aut Vtilis Eſt Lux.
100 Multis Iſte Ad Cuique Omnem Rem Aut Vtilis Eſt Lux.
101 Multis Omnem Iſte Ad Rem Cuique Aut Vtilis Eſt Lux,
102 Multis Omnem Cuique Iſte Ad Rem Aut Vtilis Eſt Lux,
103 Multis Omnem Ad Rem Cuique Iſte Aut Vtilis Eſt Lux,
104 Multis Omnem Ad Rem Iſte Cuique Aut Vtilis Eſt Lux,
105 Multis Omnem Rem Ad Cuique Iſte Aut Vtilis Eſt Lux,
106 Multis Omnem Rem Iſte Ad Cuique Aut Vtilis Eſt Lux,
107 Multis Ad Cuique Iſte Omnem Rem Aut Vtilis Eſt Lux.
108 Multis Ad Cuique Omnem Rem Iſte Aut Vtilis Eſt Lux.
109 Omnem Multis Cuique Iſte Ad Rem Aut Vtilis Eſt Lux.
110 Omnem Multis Rem Ad Cuique Iſte Aut Vtilis Eſt Lux.
111 Omnem Multis Rem Iſte Ad Cuique Aut Vtilis Eſt Lux.
112 Ad Multis Cuique Iſte Omnem Rem Aut Vtilis Eſt Lux,
113 Ad Multis Cuique Omnem Rem Iſte Aut Vtilis Eſt Lux,
114 Iſte Omnem Multis Cuique Ad Rem Aut Vtilis Eſt Lux.
115 Iſte Omnem Multis Rem Ad Cuique Aut Vtilis Eſt Lux,
116 Iſte Ad Multis Rem Omnem Cuique Aut Vtilis Eſt Lux.
117 Iſte Ad Multis Rem Cuique Omnem Aut Vtilis Eſt Lux.
118 Iſte Ad Multis Cuique Omnem Rem Aut Vtilis Eſt Lux.
119 Omnem Ad Multis Rem Cuique Iſte Aut Vtilis Eſt Lux.
120 Omnem Ad Multis Rem Iſte Cuique Aut Vtilis Eſt Lux.
121 Iſte Cuique Ad Multis Rem Omnem Aut Vtilis Eſt Lux.
122 Iſte Ad Rem Multis Cuique Omnem Aut Vtilis Eſt Lux.
123 Omnem Iſte Ad Multis Rem Cuique Aut Vtilis Eſt Lux.
124 Omnem Ad Rem Multis Cuique Iſte Aut Vtilis Eſt Lux.
125 Omnem Rem Ad Multis Cuique Iſte Aut Vtilis Eſt Lux.
126 Ad Cuique Omnem Multis Rem Iſte Aut Vtilis Eſt Lux.
127 Iſte Omnem Cuique Ad Multis Rem Aut Vtilis Eſt Lux.
128 Iſte Omnem Rem Ad Multis Cuique Aut Vtilis Eſt Lux.
129 Iſte Ad Rem Omnem Multis Cuique Aut Vtilis Eſt Lux.

130 Iste Ad Cuique Omnem Multis Rem Aut Vtilis Est Lux.
131 Omnem Iste Ad Rem Multis Cuique Aut Vtilis Est Lux.
132 Omnem Cuique Iste Ad Multis Rem Aut Vtilis Est Lux.
133 Ad Cuique Iste Omnem Multis Rem Aut Vtilis Est Lux.
134 Rem Iste Omnem Cuique Ad Multis Aut Vtilis Est Lux.
135 Rem Iste Cuique Omnem Ad Multis Aut Vtilis Est Lux.
136 Rem Iste Ad Cuique Omnem Multis Aut Vtilis Est Lux.
137 Rem Omnem Cuique Iste Ad Multis Aut Vtilis Est Lux.
138 Rem Ad Cuique Iste Omnem Multis Aut Vtilis Est Lux.
139 Rem Cuique Omnem Iste Ad Multis Aut Vtilis Est Lux.
140 Rem Cuique Iste Omnem Ad Multis Aut Vtilis Est Lux.

Hucusque prædictæ variationes omnes ex vario septem solummodo priorum dictionum ordine processerunt; quod si tres etiam reliquas hactenus immotas immutemus, atque adeo eam vltimam, i. Lux, primo omnium loco, Rem autem vltimo collocemus in hunc modum,

141 Lux Iste Omnem Ad Cuique Aut Multis Vtilis Est Rem.

50 Aliæ Monostichi variationes prodi-
190 bunt, quæ cum superioribus erunt 190.

Si Lux secundo Monostichi loco, i. post primam eius dictionem ponamus, in hunc modum,

191 Ad Lux Cuique Iste Omnem Aut Multis Vtilis Est Rem.

8 Alij variationis modi consurgent, & cum
198 præcedentibus erunt 198.

Si Lux tertio loco, i. post secundam dictionem statuamus, in hunc modum,

199 Iste Ad Lux Cuique Omnem Aut Multis Vtilis Est Rem.

201 3 Nouæ variationes fient, & simul cum alijs erunt 201.

Si Lux quarto loco, i. post tertiam dictionem interseramus, in hunc modum,

202 Iste Omnem Ad Lux Cuique Aut Multis Vtilis Est Rem.

211 10 Aliæ multiplicationes fient, & vna omnes erunt 211.

Si Lux quinto loco, i. post quartam dictionem constituamus, in hunc modum,

212 Multis Iste Omnem Ad Lux Cuique Aut Vtilis Est Rem.

213 2 Variationes aliæ reperientur, & cum cæteris erunt 213.

Si Lux sexto loco, i. post quintam dictionem ponatur, in hunc modum,

214 Iste Omnem Ad Cuique Lux Aut Multis Vtilis Est Rem.

231 18 Varietates aliæ innotescent, quæ cum alijs erunt 231.

Si tandem Lux septimo loco, i. post sextam Monostichi dictionem collocemus, in hunc modum,

232 Iste Omnem Ad Cuique Aut Multis Lux Vtilis est Rem.

43 Variationum multiplicationes exibunt,
274 quæ cum antecedentibus erunt 274.

Cum hinc igitur aperte constet, 134. variationes nouas ex primis illis 140. variationibus per variã collocationem vnius prædictæ dictionis Lux consurrexisse, totidem etiam plus minus exurgent per similem similis alterius dictionis collocationem: quamobrem,

Si dictio *Ad* in Monosticho decimum, & vltimum locum habeat, ac proindè post dictionem *Est* hactenus immotam ponatur, dictio autem *Rem*, quæ in 134. proximè superioribus variationibus decimum, ac vltimum locum tenuit, primo loco statuatur, in hunc modum,

275 Rem Lux Cuique Iste Omnem Aut Multis Vtilis Est Ad.

Tum secundo loco in hunc modum,

Lux Rem Iste Omnem Cuique Aut Multis Vtilis Est Ad.

Tum tertio loco in hunc modum,

Lux Multis Rem Aut Iste Cuique Omnem Vtilis Est Ad.

Tum quatro loco in hunc modum,

Lux Cuique Omnem Rem Iste Aut Multis Vtilis Est Ad,

Tum quinto loco in hunc modum,

Lux Omnem Iste Aut Rem Multis Cuique Vtilis Est Ad.

Tum sexto loco in hunc modum,

Lux Cuique Iste Omnem Aut Rem Multis Vtilis Est Ad,

Tum etiam septimo loco in hunc modũ,

Lux Multis Iste Omnem Cuique Aut Rem Vtilis Est Ad.

Inde omnino saltem 130, alij variationum modi pullulabunt, prout superius ex varia similis dictionis collocatione didicimus, & cum cæteris superio-
404 ribus variationibus erunt 404.

Si

Si vltimo Monastichi loco statuatur dictio *Aut*, dictio autem Ad, quæ ibi erat in proximè recensitis 130. variationibus, prædicto modo collocetur, nimirum tum primo loco in hunc modum.

405 Ad Lux Rem Iste Omnem Multis Cuique
Vtilis Est Aut.

Tum secundo loco in hunc modum,

Lux Ad Rem Iste Omnem Multis Cuique
Vtilis Est Aut.

Tum tertio loco in hunc modum,

Lux Rem Ad Cuique Iste Omnem Multis
Vtilis Est Aut.

Tum quarto loco in hunc modum,

Lux Rem Cuique Ad Multis Iste Omnem
Vtilis Est Aut.

Tum quinto loco in hunc modum,

Lux Rem Cuique Iste Ad Multis Omnem
Vtilis Est Aut.

Tum sexto etiā loco in hunc modum.

Lux Rem Multis Iste Omnem Ad Cuique
Vtilis Est Aut.

Nam septimo loco eam poni versus integritas vetat ob insequentem dictionem *vtilis* à vocali incohatam, vt omnibus notum est, si non 130. at saltem
100. nouæ aliæ variationes exurgent,
504 quæ cum præcedentibus alijs erunt 504.

Si vero dictioni Rem, quando ea est in fine Monostichi modo prædicto, subiungatur dictio *Ad* in hunc modum.

505 Lux Iste Omnem Cuique Aut Multis Vtilis
Est Rem Ad.

Expullabunt iterum saltem 130. noui variationum modi, qui cum reliquis iam
634 enumeratis erunt 634.

Sin eidem dictioni *Rem* prædicto loco positæ subiungatur pro dictione *Ad* dictio *Aut* in hunc modum,

635 Lux Iste Omnem Cuique Ad Multis Vtilis
Est Rem Aut.

764 130 Alij modi nascetur, & cum alijs erunt
764.

Quod si post dictionem *Vtilis* ponatur dictio Ad pro dictione Est, quæ hucusque proximè prædictam dictionem *vtilis* insecuta est, & post dictionem *Ad* ponatur dictio *Lux*, prout Lux hoc eodem loco fuit in 140. primis variationibus; dictio autem *Est* ponatur singillatim in prædictis locis, i. primo, secundo, tertio, quarto, quinto, sexto, & septimo in hunc modum,

765 Est Rem Iste Omnem Cuique Aut Multis
Vtilis Ad Lux.

894 Aliæ 130. variationes orientur, & cum prioribus erunt 894.

Si pro dictione *Lux* ponatur vltimo loco dictio Rem in hunc modum,

895 Lux Iste Omnem Est Cuique Aut Multis
Vtilis Ad Rem.

Dictio autem *Lux* in prædictis omnibus locis alijs, i. secundo, tertio, &c. vt superius factum fuit, statuatur, enascentur noui alij 130. variationum mo-
1024 di, & simul omnes erunt 1024.

Si post dictionem *Rem*, quæ in mox allatis variationibus vltimo loco fuit, adiungatur etiam dictio Est in hunc modum.

1025 Lux Iste Omnem Cuique Aut Multis Vtilis Ad Rem Est.

Iterum 130. multiplicationes ade-
1154 runt, vnde omnes simul fient 1154.

Sin post dictionem *Rem* adhuc in eodem loco stantem ponatur dictione *Est* dictio *Aut*, in hunc modum.

1155 Lux Iste Omnem Cuique Est Multis Vtilis Ad Rem Aut.

Rursus enascentur 130. variationes
1284 nouæ, & vna cum cæteris erunt 1284.

Quod si post dictionem *Vtilis*, quæ hucusque semper fuit quintus Monostichi pes, apponatur dictio *Aut*, & post hanc dictio *Lux*, & postea cæteræ dictiones (excepta dictione *Vtilis*) prædicto modo varientur, consurgent aliæ 130. variationes, in quibus omnibus tres vltimæ dictiones semper in hunc modum apparebunt,

1285 Ad Rem Cuique Omnem Iste Est Multis
Vtilis Aut Lux.

1414 Et variationes hucusque omnes simul
erunt 1414.

Si post dictionem *Aut* ibidem immote persistentem ponatur dictio in hunc modum,

1415 Lux Rem Cuique Omnem Iste Est Multis
Vtilis Aut Ad.

Et primæ septem dictiones, vt maximè possunt, varie collocentur, fient aliæ 130. variationes, & cum reliquis
1544 omnibus erunt 1544.

Si pro dictione *Ad* vltimo loco ponatur dictio *Est* in hunc modum.

1545 Ad Lux Cuique Iste Omnem Multis Rem
Vtilis Aut Est.

Et reliqua prædicto modo varie transponantur, suboientur aliæ 130. multiplicationes, & numerus omnium simul
1674 erit 1674.

Si pro dictione *Est* vltimum locum ha-

habeat dictio Rem in hunc modum,

1675 Est Ad Lux Multis Cuique Iste Omnem Vtilis Aut Rem.

Exibunt alij 130. variationum modi,
1804 vnde omnes simul erunt 1804.

Si post dictionem *Rem* in prædictis 130. variationibus proxime allatis vltimo loco positam adnectatur dictio *Ad* in hunc modum,

1805 Est Lux Cuique Iste Omnem Multis Vtilis Aut Rem Ad.

130 Aliæ Monostichi varietates fient, quæ cum præcedentibus omnibus erunt
1934 omnino 1934.

Sin loco dictionis *Ad* ponatur dictio *Est* in hunc modum,

1935 Ad Lux Cuique Iste Omnem Multis Vtilis Aut Rem *Est*,

Similiter aliæ 130. variationes cer-
2064 nentur, atque vniuersæ simul erunt 2064

Quod si post dictionem *Vtilis* pro monosyllabis prædictis dictionibus ponatur dissyllaba dictio *Iste* in hunc modum,

2065 Lux Omnem Est Cuique Ad Rem Aut Multis Vtilis Iste.

Et singulæ ex prædictis monosyllabis dictionibus, quæ hucusque fuerunt post dictionem *Vtilis*, subeant omnem variationem, quam superius fieri posse demonstrauimus, denuo consurgent saltem 200. alij multiplicationum modi,
2264 & cum antecedentibus alijs erunt 2264.

Si post dictionem *Iste* subijciatur dictio *Est* in hunc modum,

2265 Lux Omnem Cuique Ad Rem Aut Multis Vtilis Iste Est.

Iterum addentur aliæ variationes 130. quæ cum superioribus omnibus fient 2394.

Si pro dictione *Est* eodem loco ponatur dictio *Ad* in hunc modum,

2395 Lux Omnem Cuique Est Rem Aut Multis Vtilis Iste Ad.

Exurgent aliæ 130. multiplicationes,
2524 ideoque omnes omnino erunt 2524.

Sin pro dictione *Ad* ponatur ibidem dictio *Aut* in hunc modum,

2525 Lux Omnem Cuique Est Rem Ad Multis Vtilis Iste Aut.

Rursus consurgent 130. multiplicationum modi, & cum reliquis omnibus
2654 erunt 2654.

Quod si pro dictione *Iste* post dictionem *Vtilis* ponatur dictio *Omnem*, in hunc modum,

2655 Lux Iste Est Cuique Ad Rem Aut Multis Vtilis Omnem,

Et eodem modo cætera varientur, prout superius variari posse vidimus, 200. aliæ diuersæ variationes exurgent,
2854 & cum reliquis euadent omnino 2854.

Sin post dictionem *omnem* vltimo loco sit dictio *Est* in hunc modum,

2855 Lux Iste Ad Rem Cuique Aut Multis Vtilis Omnem Est.

Similiter 130. variationes aliæ nume-
2984 rabuntur, ac omnes simul erunt 2984.

Si pro dictione Est ibidem collocetur dictio Ad in hunc modum,

2985 Lux Iste Est Rem Cuique Aut Multis Vtilis Omnem Ad.

Nouæ iterum multiplicationes 130. formabuntur, & vna cum reliquis
3114 erunt 3114.

Sin vltimo loco pro dictione *Ad* statuatur dictio *Aut* in hunc modum,

3115 Lux Iste Est Rem Cuique Ad Multis Vtilis Omnem Aut.

Aliæ itidem 130. multiplicationes habebuntur, quæ cum prædictis omni-
3244 busnumerum 3244 efficient,

Quod si tres istæ dictiones *Iste, Rem, Ad* simul apponantur, & coalescant in dactylum, quod nondum in prædictis omnibus variationibus factum fuit, in hunc modum,

3245 Iste Rem Ad Omnem Cuique Aut Multis Vtilis Est Lux.

Tum, exceptis tribus vltimis, reliquæ dictiones omnes subeant variationem omnem, quam, seruata versus ipsius integritate, subire possunt, consurgent alij variationum modi 28, qui cum alijs
3272 omnibus fient 3272,

Sin pro dactylo prædicto Iste RemAd fiat iste alius Cuique Rem Ad, & varie collocetur, prout in proxime superioribus variationibus factum est, in hunc modum,

3273 Cuique Rem Ad Omnem Multis Iste Aut Vtilis Est Lux,

28 Alij modi constituentur, qui si-
3300 mul cum cæteris erunt 3300.

Immo, si pro nona dictione *Est* ponatur dictio *Aut*, ita vt altera in alterius locum transeat, haurientur 28, alij variationum modi tam ex illis modis, in quibus dactylus fuit *Iste, Rem, Ad* in hunc modum.

3301 Iste Rem Ad Omnem Cuique Est Multis Vtilis Aut Lux.

Quam

Quam ex illis alijs modis, in quibus dactylus fuit Cuique Rem Ad, in hunc modum,

3329 *Cuique Rem Ad Omnem Multis Iste Est Vtilis Aut Lux.*

Ideoque vtrinque simul erunt 56. nouæ variationes, ac vna cum præcedenti-
3356 bus omnibus erunt 3356.

Totidem nouæ variationes eruentur, si post nonam prædictam dictionem *Aut* pro dictione Lux ponatur dictio *Est*, tam vbi dactylus est *Iste Rem Ad*, in hunc modum,

3357 *Iste Rem Ad Omnem Lux Multis Cuique Vtilis Aut Est.*

Quam vbi dactylus est *Cuique Rem Ad* in hunc modum,

3385 *Cuique Rem Ad Omnem Lux Multis Iste Vtilis Aut Est.*

Ac proinde nouæ istæ 56. variationes
3412 reliquis omnibus additæ fient 3412.

Iterum autem 56. noui variationis modi colligentur, si nono loco sit dictio *Est*, decimo vero dictio *Aut* tam vbi dactylus est *Iste Rem Ad* in hunc modum,

3413 *Iste Rem Ad Omnem Lux Multis Cuique Vtilis Est Aut.*

Quam vbi dactylus est *Cuique Rem Ad*, in hunc modum,

3441 *Cuique Rem Ad Omnem Lux Multis Iste Vtilis Est Aut.*

Et subinde omnes simul variationum
3468 modi hucusque erunt 3468.

Quod si post dictionem Vtilis semper hucusque immotam, ponatur dictio *Iste*, quando *Cuique Rem Ad* dactylus est, deinde reliqua, quam maximè fieri poterit, varientur, inde 40. saltem variationes aliæ prodibunt, in hunc modum,

3469 *Cuique Rem Ad Est Aut Lux Multis Omnem Vtilis Iste,*

Vnde hi noui variationum modi cum
3508 superioribus omnibus iuncti fient 3508.

Si post dictionem *Iste* ponatur dicto *Est* in hunc modum,

3509 *Cuique Rem Ad Omnem Lux Aut Multis Vtilis Iste Est.*

Reliquis prædicto modo variatis, euenient alij 40. variabilitatis modi, &
3548 omnes omnino erunt 3548.

Sin pro dictione Est ponatur decimo loco dictio *Aut*, in hunc modum,

3549 *Cuique Rem Ad Omnem Lux Est Multis Vtilis Iste Aut.*

Iterum 40. aliæ variationes erum-
3588 pent, ita vt cunctæ simul sint 3588.

Quod si post dictionem *Vtilis* nondum è sua sede remotam ponatur decimo loco dictio *Omnem*, tam vbi dactylus est *Iste Rem Ad* in hunc modum,

3589 *Iste Rem Ad Est Multis Lux Aut Cuique Vtilis Omnem,*

Quam vbi dactylus est *Cuique Rem Ad*, in hunc modum,

3629 *Cuique Rem Ad Est Multis Lux Aut Iste Vtilis Omnem.*

Succrescent alij 80. variationum mo-
3668 di, & hactenus erunt simul omnes 3668.

Si vero post dictionem ipsam *Omnem* adnectatur dictio *Est*, quando dactylus est *Cuique Ad Rem*, & ante *Cuique Rem Ad* est dictio *Iste*, ita vt dictiones istæ *Iste Cuique Rem Ad* iunctim sint duo dactyli, in hunc modum,

3669 *Iste Cuique Rem Ad Aut Multis Lux Vtilis Omnem Est.*

Tres nouæ variationes exprimentur,
3671 vt numerus omnium hucusque sit 3671.

Si autem pro prædicta dictione *Est* vltimo loco posita post dictionem *Omnem* ponatur dictio *Aut*, in hunc modum,

3672 *Iste Cuique Rem Ad Est Multis Lux Vtilis Omnem Aut.*

Tres itidem aliæ variationes extorquebuntur, & cum vniuersis alijs iam
3674 allatis erunt 3674.

Quod si post dictionem *Vtilis*. pro dictionibus *Omnem Est* ponantur hæ duæ *Est Lux* in hunc modum,

3675 *Iste Cuique Rem Ad Omnem Aut Multis Vtilis Est Lux.*

Alij 5. modi variationum addentur,
3679 vt penitus omnes hucusque sint 3679.

Si pro dictione *Est* nono loco posita, ponatur *Aut*, & mutuo suum inter se altera alteri locum det in hunc modum

3680 *Iste Cuique Rem Ad Omnem Est Multis, Vtilis Aut Lux.*

Aliæ rursus 5. variationes patefient,
3684 quæ cum reliquis euadent 3684.

Si post dictionem *Vtilis* ponatur dictio Aut in fine, ad hunc modum,

3685 *Lux Multis Omnem Iste Cuique Rem Ad Vtilis Est Aut.*

2 Nouæ variationes expromentur,
3686 & cum cæteris erunt 3686.

Si post dictionem *Vtilis* ponatur primo dictio *Aut*, tum dictio *Est* in fine *Monostichi* in hunc modum,

3687 *Lux Multis Omnem Iste Cuique Rem Ad Vti-*

Vtilis Aut Est.

Binæ aliæ variationes suborientur, &
3688 cum alijs omnibus fient omnino 3688,

Hactenus dictio *Vtilis* semper fuit
quintus Monostichi pes; quid si ibidem
pro dictione *Vtilis* ponatur alius dacty-
lus? certè si ibi ponantur dictiones *Iste
Rem Ad*; dictio autem *Vtilis* ponatur,
vbi tres illæ dictiones simul erant, in
hunc modum,

3689 *Vtilis Omnem Cuique Aut Multis Iste
Rem Ad Est Lux.*

Tum fiat ea omnis collocatio, & varia
reliquarum dictionum transpositio, quam
superius indicauimus, aduenient 212.
noui variationum modi, prout colligi
potest a variatione 3244. vsque ad 3668.
ac proinde omnes simul variationum
3900 modi hucusque erunt 3900.

Sin pro dictione *Iste* ponatur ibi *Cui-
que*, vbi erat dictio *Iste*, & *Monosti-
chon* fiat in hunc modum,

3901 *Vtilis Omnem Multis Iste Aut Cuique
Rem Ad Est Lux.*

Occurrent nobis, mutatis mutandis,
prout superius visum est, aliæ 212. va-
riationes, vt indidem patet, nec varia-
tiones omnes simul pauciores erunt,
4112 quam 4112.

Quod si ante prædictas tres dictiones
Cuique Rem Ad in dactylum pro quin-
to Monostichi pede coalescentes collo-
cetur dictio *Iste*, prout factum fuit à va-
riatione 3698. vsque ad 3688. in hunc
modum,

4113 *Vtilis Aut Multis Omnem Iste Cuique
Rem Ad Est Lux.*

Dignoscentur iterum 70. alij varia-
tionum modi, fientque vna cum reli-
4182 quis omnibus 4182.

Quid si pro quinto, & sexto *Mono-
stichi* pede sint tres istæ dictiones Iste
Cuique Ad in hunc modum?

4183 *Aut Multis Est Lux Rem Omnem Vtilis
Iste Cuique Ad.*

Certe, si primæ tantum quatuor di-
ctiones *Aut Multis Est Lux* varientur
inter se, vt variari possunt, adiungen-
tur 24. nouæ variationes, quæ cum alijs
superius enumeratis complebunt sum-
4206 mam 4206.

Si dictio *Rem* ponatur ante dictio-
nem *Aut*, ita vt vnam, eandemque syl-
labam cum subsequente constituat in
prædictis 24. variationibus, in hunc mo-
dum,

4207 *Rem Aut Multis Est Lux Omnem Vtilis
Iste Cuique Ad,*

Aperientur 24. alij variationum fon-
4230 tes, vnde eæ omnes erunt 4230.

Si eadem dictio *Rem* eodem modo
anteponatur, & coniungatur cum di-
ctione Est in hunc modum,

4231 *Aut Multis Rem Est Lux Omnem Vtilis
Iste Cuique Ad.*

Denuo 24. alios multiplicationum
modos intuebimur, qui cum alijs om-
4254 nibus erunt 4254.

Si dictio *Omnem* ponatur in princi-
pio *Monostichi*, & dictio *Rem* locum
teneat, in quo erat dictio *Omnem*, i.
ante dictionem *Vtilis*, in hunc modum,

4255 *Omnem Aut Multis Est Lux Rem Vtilis
Iste Cuique Ad.*

Tum varientur quatuor illæ dictiones
Aut Multis Est Lux, quoties variari pos-
sunt, obuiæ nobis erunt 12. nouæ va-
riationes, & simul omnes hactenus
4266 erunt 4266.

Si dictio *Omnem* detrudatur è primo
in secundum Monostichi locum, i. post
primam dictionem in hunc modum.

4267 *Aut Omnem Est Multis Lux Rem Vtilis
Iste Cuique Ad.*

Et prædictæ quatuor dictiones toties
varientur, quoties possunt, rursus exi-
bunt aliæ 12. variationes, & cum præ-
4278 cedentibus erunt 4278.

Idipsum fiet, si dictio *Omnem* de-
scendat ad tertium locum in hunc
modum,

4279 *Aut Multis Omuem Est Lux Rem Vtilis
Iste Cuique Ad.*

Deinde ad quartum in hunc modum,

3291 *Aut Multis Lux Omnem Est Lux Rem
Vtilis Iste Cuique Ad.*

Vnde omnes hucusque variationum
4302 modi simul erunt 4302,

Si in prædictis variationibus a 4254.
vsque ad 4302. ante dictionem *Omnem*
stet dictio *Rem* in hunc modum,

4303 *Rem Omnem Aut Multis Est Lux Vtilis
Iste Cuique Ad.*

48 Alias varietates videbimus, & hæ
4350 cum reliquis euadent 4350.

Si dictio *Vtilis* statuatur in principio
Monostichi; dictiones autem *Rem Om-
nem* ibi sint, vbi erat dictio *Vtilis*, in
hunc modum,

4351 *Vtilis Aut Multis Est Lux Rem Omnem
Iste Cuique Ad.*

Tum, vt maxime possunt variè col-
locen-

locentur prædictæ quatuor illæ dictiones *Aut Multis Est Lux*, 12. nouæ fient va-
4362 riationum formæ, & omnes erunt 4362.

Quod si dictio *Vtilis* sequatur singulas ex prædictis quatuor dictionibus *Aut Multis Est Lux*, vbi id fieri poterit, in hunc, & similem alium quemcunque modum,

4363 *Multis Vtilis Aut Est Lux Rem Omnem Iste Cuique Ad*.

Et semper in vnaquaque prædictæ dictionis *Vtilis* transpositione fiat varia illa istarum quatuor dictionum *Aut Multis Est Lux* collocatio, quæ fieri poterit, saltem 24. alios variationum modos habebimus, & cum superioribus
4386 omnibus omnium summa erit 4386.

Si dictio *Vtilis* in principio Monostichi statuatur, quando dictio *Rem* vnam eandemque syllabam facit cum dictione *Aut*, prout in variationibus iam dictis a 4206. vsque ad 4230. factum est in hunc modum,

4387 *Vtilis Est Lux Rem Aut Multis Omnem Iste Cuique Ad*.

12 Nouæ variationes elucescent,
4398 ideoque omnes hactenus erunt 4398.

Si eadem dictio *Vtilis* permisceatur, vbi fieri potest, cum prædictis 4. dictionibus, quando dictio *Rem* vnam syllabam efficit cum *Aut*, in hunc modum,

4399 *Lux Rem Aut Vtilis Est Multis Omnem Iste Cuique Ad*.

4410 12 Aliæ variationes adijcientur, & cum primis erunt 4410.

Præterea 24. aliæ variationes producentur, si dictio *Rem* vnam syllabam formet cum dictione *Est*, tum autem dictio *Vtilis* sit non tantum in principio Monostichi in hunc modum,

4411 *Vtilis Aut Lux Rem Est Multis Omnem Iste Cuique Ad*.

Sed alibi, & vbilibet, dummodo ante quatuor vltimas dictiones, in hunc modum,

4423 *Lux Rem Aut Vtilis Est Multis Omnem Iste Cuique Ad*.

4434 Omnesque simul cum præcedentibus erunt 4434.

Si dictio *Vtilis* modo Monostichi caput sit in variationibus omnibus a 4254. vsque ad 4302. in quibus dictio *Omrem* præponitur tum dictioni *Aut*, tum dictioni *Est*, in hunc modum,

4435 *Vtilis Omnem Aut Multis Est Lux Rem Iste Cuique Ad*.

Modo etiam alibi, sed semper ante quatuor predictas vltimas dictiones collocetur, in hunc modum,

4417 *Multis Vtilis Omnem Aut Est Lux Rem Iste Cuique Ad*.

Saltem 36. nouæ variationes euenient, quæ simul cum alijs omnibus
4470 præcedentibus fient 4470.

Sin in variationibus a 4302. vsque ad 4350. in quibus semper dictio *Rem* præponitur dictioni *Omnem*, constituatur dictio *Vtilis* (quæ ibi pro quarto Monostichi pede fuit) tum in principio Monostichi, in hunc modum,

4471 *Vtilis Aut Rem Omnem Est Multis Lux Iste Cuique Ad*.

Tum post primum Monostichi pedem in hunc alium,

4494 *Rem Omnem Aut Vtilis Est Multis Lux Iste Cuique Ad*.

Tum etiam post tertium pedem, in hunc ipsum,

4518 *Rem Omnem Aut Multis Vtilis Est Lux Iste Cuique Ad*.

Et cæteræ dictiones, exceptis tribus vltimis *Iste Cuique Ad*, varientur semper, quantum possunt, dummodo tamen dictio *Rem* semper præcedat dictionem *Omnem*, vt dictum est, ex singulis prædictis tribus varijs dictionis *Vtilis* collocationibus, i. ante primum Monostichi pedem, post illum, & post secundum, saltem 24. nouæ variationes efformabuntur, quæ ter multiplicatæ, & cum antecedentibus vniuersis vnitæ, non erunt omnino pauciores,
4542 quam 4542.

Quod si pro dictione *Ad*, quæ à variatione 4182. vsque ad 4542. fuit vltimo loco, ponatur in fine Monostichi dictio *Aut*, in hunc modum,

4543 *Ad Multis Est Lux Rem Omnem Vtilis Iste Cuique Aut*.

Et tunc fiant variationes omnes, quæ fieri omnino possunt à prædicto numero 4182. vsque ad 4542. inde saltem 180 noui variationum modi clarescent, &
4723 cum cæteris omnibus fient 4722.

Si idipsum fiat in dictione *Est*, ita vt hæc sit in fie Monostichi pro dictione *Aut*, in hunc modum.

4723 *Aut Multis Ad Lux Rem Omnem Vtilis Iste Cuique Est*.

Iterum totidem, i. 180. aliæ variationes exponentur, quæ cum superioribus omnibus prorsus summam 4902.

4902 implebunt.

Quid autem si primæ duæ syllabæ dictionis *Cuique* cum alia syllaba præcedenti quintum pedem, nempe dactylum in Hexametro nostro Monosticho efforment? quam multa iterum nouarum variationum seges excrescet? certe si Monostichon fiat hoc modo,

4903 *Aut Multis Lux Est Rem Omnem Vtilis Ad Cuique Iste.*

Et priores quatuor dictiones solæ, cæteris immotis, varientur, quoties variari possunt, in primis alios 24. variationum modos habebimus, qui vna
4926 cum alijs omnes erunt 4926.

Si dictio *Rem* in mox allatis modis sit semper tum ante dictionem *Aut*, in hunc modum,

4927 *Rem Aut Multis Lux Est Omnem Vtilis Ad Cuique Iste.*

Tum ante dictionem *Est*, in hunc modum,

4951 *Aut Multis Lux Rem Est Omnem Vtilis Ad Cuique Iste.*

In lucem veniet 48. nouæ variationes,
4974 & fient simul omnes 4974.

Si dictio *Omnem* primum subeat Monostichi locum in prædictis variationibus à 4902. vsque ad 4974. in hunc modum, & similes alios,

4975 *Omnem Aut Multis Est Lux Rem Vtilis Ad Cuique Iste.*

4987 *Omnem Est Rem Aut Multis Lux Vtilis Ad Cuique Iste.*

4993 *Omnem Aut Rem Est Multis Lux Vtilis Ad Cuique Iste.*

Suborientur inde 24. aliæ variationes nouæ, quæ cum alijs erunt omni-
4998 no 4998.

Si eadem dictio *Omnem* præcedat dictionem *Aut* etiam in aliis locis omnibus, præterquam in principio Monostichi, in hunc modum,

4999 *Multis Omnem Aut Est Lux Rem Vtilis Ad Cuique Iste.*

Saltem 18. noui modi alij colligen-
5016 tur, vnde omnes simul erunt 5016.

Si ipsamet dictio *Omnem* præponatur dictioni Est in prædictis alijs Monostichi locis in hunc modum,

5017 *Multis Omnem Est Aut Lux Rem Vtilis Ad Cuique Iste.*

5034 18 Alij modi comparebunt, & vna omnes erunt 5034.

Si dictio *Rem* præeat dictioni *Omnem* in variationibus iam positis a 4974. vsq. ad 5034. in hunc modum,

5035 *Rem Omnem Aut Multis Est Lux Vtilis Ad Cuique Iste.*

60 Aliæ varietates exprimentur, ita vt cunctæ simul sint 5094.

Quod si dictio *Vtilis* cæteris omnibus præponatur in Monosticho a variatione 4902. vsque ad 4926. vbi versus integritas non obstet, in hunc modum,

5036 *Vtilis Aut Multis Lux Est Rem Omnem Ad Cuique Iste.*

12 Variationum formæ iterum pro-
5106 ponentur, & ideo omes erunt 5106.

Si dictio prædicta *Vtilis* sit vel post dictionem *Multis* in principio Monostichi positam, in hunc modum,

5107 *Multis Vtilis Aut Lux Est Rem Omnem Ad Cuique Iste.*

Vel post aliam quamlibet dictionem ex his quatuor *Multis Aut Lux Est* vbilibet positam, dummodo versus id integritas patiatur, & quinque vltimæ dictiones inuariatæ ibidem permaneant, in hunc modum,

5111 *Multis Aut Lux Vtilis Est Rem Omnem Ad Cuique Iste.*

16 Nouæ variationes afferentur, &
5122 hucusque cunctæ erunt 5122.

Si eadem dictio *Vtilis* redeat ad primum *Monostichi* locum à variatione 4926. vsque ad 4974. vbi id fieri per versus integritatem licebit, tam in hunc modum,

5123 *Vtilis Est Rem Aut Multis Lux Omnem Ad Cuique Iste.*

Quam in hunc alium,

5129 *Vtilis Aut Rem Est Multis Lux Omnem Ad Cuique Iste.*

12 Alij varietatum modi comperien-
5134 tur, qui cum alijs omnibus erunt 5134.

Sin ipsamet dictio *Vtilis* alia subeat loca, dummodo dictio *Rem* semper præponatur dictioni *Aut*, vel dictioni *Est*, & inuariatæ remaneant quatuor vltimæ dictiones, tam in hunc modum,

5135 *Rem Aut Lux Vtilis Est Multis Omnem Ad Cuique Iste.*

Quam in hunc alium,

5143 *Rem Est Lux Vtilis Aut Multis Omnem Ad Cuique Iste.*

16 Varietates aliæ conspicientur, &
5150 cum reliquis erunt 5150.

Quod si dictio *Vtilis* rursus sit in principio Monostichi à variatione 4974. vsque ad 4998. in hunc modum, & similes alios.

5151 *Vtilis Omnem Aut Multis Est Lux Rem Ad Cuique Iste.*

5163 *Vtilis Omnem Est Rem Aut Multis Lux Ad Cuique Iste.*

5169 *Vtilis Omnem Aut Rem Est Multis Lux Ad Cuique Iste.*

24 Nouæ varietatum multiplicatio-
nes scaturient, & simul omnes hucusque
5174 erunt 5174.

Si dictio *Vtilis* ante dictionem *Omnem* sit in alijs quoque locis extra principium Monostichi, inuariatis tamen semper tribus vltimis dictionibus *Ad Cuique Iste*, In hos, & similes modos,

5175 *Multis Vtilis Omnem Est Rem Aut Lux Ad Cuique Iste.*

5183 *Multis Vtilis Omnem Aut Rem Est Lux Ad Cuique Iste.*

Emanabunt iterum 16. aliæ varietatum
formæ, quæ cæteris adiunctæ summam
5190 conficient 5190.

Sin dictio *Vtilis* sequatur dictionem *Omnem*, hæc autem dictionem *Rem*, & prædictæ tres dictiones simul subsequantur dictionem aliquam in capite Monostichi positam in hunc modum,

5191 *Lux Rem Omnem Vtilis Est Multis Aut Ad Cuique Iste.*

Tum reliquæ dictiones omnes (ex-
ceptis tribus vltimis, quæ inuariatæ re-
manere debent) quantum fieri poteit,
varientur, 8. rursus variationes haurien-
5198 tur, ita vt omnes omnino hucusque sint
5198.

Quod si dictio *Ad*, quæ à variatione 4902. hucusque semper inuariata permansit in ante penultimo *Monostichi* loco, ponatur ante dictionem *Multis*; dictio autem Est sit vbi erat *Ad* in hunc modum,

5199 *Ad Multis Lux Aut Rem Omnem Vtilis Est Cuique Iste.*

Et, inuariatis sex vltimis dictionibus, cæteræ varientur, vt possunt, 6. noui variationum modi creabuntur, totidemque alij sequentur, si dictio *Ad* sit ante dictionem *Lux* in prædictis 6. variationibus, in hunc modum,

5205 *Ad Lux Multis Aut Rem Omnem Vtilis Est Cuique Iste.*

Immo 6. alij accedent, si prædicta dictio *Ad* præponatur in prædictis variationibus dictioni *Rem*, in hunc modum,

5211 *Multis Lux Aut Ad Rem Omnem Vtilis Est Cuique Iste.*

5216 Ac proinde omnes erunt 5216.

Si dictio Omnem si ante dictionem Aut in prædictis 13. variationibus proximè allaris in hunc modum.

5217 *Ad Multis Lux Omnem Aut Rem Vtilis Est Cuique Iste.*

5234 Aliæ 18. variationes explicabuntur, &
omnes erunt 5234.

Sin eadem dictio *Omnem* transferatur ante dictionem *Ad* in prædictis ijsdem variationibus à 5198. ad 5216. in hunc modum,

5235 *Omnem, Ad Multis Lux Aut Rem Vtilis Est Cuique Iste.*

Aliæ 18. varietates enumerabuntur,
5252 & cum reliquis erunt 5252.

Quod si dictio Rem præponatur dictioni *Ad* à 5198. vsque ad 5234. obuios se se nobis dabunt 36. noui variationum modi in hunc modum,

5253 *Rem Ad Multis Lux Aut Omnem Est Vtilis Cuique Iste.*

5288 Et subinde simul omnes euadent 5288.

Si dictio *Rem* præponatur dictioni *Aut* in prædictis 36. variationibus, totidem aliæ resultabunt in hunc modum,

5389 *Ad Multis Lux Rem Aut Omnem Vtilis Est Cuique Iste.*

5324 Ideoque simul omnes fient 5324.

Si dictio *Rem* præponatur dictioni *Omnem* à 5216. ad 5252. in hoc modos, & his similes,

5325 *Ad Multis Lux Rem Omnem Aut Vtilis Est Cuique Iste.*

5345 *Rem Omnem Ad Multis Lux Aut Vtilis Est Est Cuique Iste.*

5360 36 Alij modi prouenient, ita vt cun-
cti simul sint 5360.

Quod si dictio *Vtilis* cæteris omnibus præponatur, tum sequatur dictio *Ad* præposita dictio *Multis*, in hunc modum,

5361 *Vtilis Ad Multis Lux Aut Rem Omnem Est Cuique Iste.*

Et, inuariatis tribus vltimis dictio-
nibus, cæteræ varientur, vt possunt, 6.
aliæ variationes componentur, cum
quibus præcedentes omnes futuræ
5366 sunt 5366.

Totidem superuenient, si post *Ad* sequatur *Lux* in hunc modum.

5367 *Vtilis Ad Lux Multis Aut Rem Omnem Est Cuique Iste.*

Totidemque, si post *Ad* sit dictio *Rem*, & cæteræ tam varie collocentur, sicuti superius dictum est, in hunc modum.

5377 *Vtilis Ad Rem Aut Lux Multis Omnem Est Cuique Iste.*

5378 Vnde hucusque omnes erunt 5378.

Si dictio *Vtilis* remaneat in principio Monostichi, sed illam sequatur dictio *Aut*, in hunc modum,

5379 *Vtilis Aut Multis Lux Ad Rem Omnem Est Cuique Iste.*

Tum, inuariatis tribus vltimis, aliæ varientur, vt in præcedentibus à 5360. vsque ad 5378. saltem 18. alij variationum modi eruentur, cum quibus nu-
5396 merus omnium hucusque erit 5396.

Si vero dictionem *Vtilis* in principio positam subsequatur dictio *Omnem*, & reliqua fiant, prout diximus in mox allatis variationibus in hunc modum,

5397 *Vtilis Omnem Ad Multis Lux Aut Rem Est Cuique Iste.*

Saltem 18. nouæ varietates haberi poterunt, quæ cum superioribus
5414 erunt 5414.

Quod si dictio *Vtilis* sit in quibusuis alijs locis, præterquam vel in principio Monostichi, vel ante tres vltimas illius dictiones, in hunc modum,

5415 *Multis Vtilis Aut Lux Ad Rem Omnem Est Cuique Iste.*

Saltem 40. nouarum variationum inuentio nobis constabit, cum quibus
5454 aliæ omnes summam 5454. perficient.

Si autem nono Monostichi loco inseratur dictio *Aut* pro dictione *Est*, & cæteræ varie collocentur, prout factum est à 5198. vsque ad 5454. in hunc, & prædictum quemlibet alium modum,

5455 *Ad Multis Lux Est Rem Omnem Vtilis Aut Cuique Iste.*

256 Nouæ variationes elucescent,
5710 cum quibus aliæ fient 5710.

Quod si ante duas vltimas Monostichi dictiones prædictas sit quæuis alia dictio, præter *Ad*, *Est*, & *Aut*, quæ in prædictis 808. variationibus à 4902. hucusque ibi fuerunt, ita vt omnes *Monostichi* dictiones, exceptis duabus vltimis, quam varie possunt, collocentur, in hunc, similemque modum,

5711 *Vtilis Omnem Ad Rem Est Lux Aut Multis Cuique Iste.*

Saltem 538. alij variationum modi tradentur, ideoque omnes hucusque
6248 simul satis erunt ad numerum 6248.

Deinceps tamen, si ad vltimum *Monostichi* locum post dictionem *Iste* descendat dictio *Est*, in hunc modum,

6249 *Aut Multis Lux Omnem Rem Vtilis Ad Cuique iste Est.*

Tum fiant omnes priorum nouem dictionum variationes, quæ fieri possunt à 4902. vsque ad 6248. ex illis 1346. saltem 673. nouæ variationes extrahentur, cum quibus cæteræ omnes
6921 fient 6921.

Totidem aliæ, i. 673. rursus indicabuntur, si vltimo loco pro *Est* sit dictio *Ad*, & reliqua fiant, vt in proxime allatis visum est, in hunc modum,

6922 *Aut Multis Lux Omnem Rem Vtilis Est Cuique Iste Ad.*

7594 Ideoque simul cum alijs erunt 7594.

Totidemque iterum, i. 673. adnascentur variationes aliæ, si in finem *Monostichi* pro prædicta dictione *Ad* transferatur *Aut*, in hunc modum,

7595 *Ad Multis Lux Omnem Rem Vtilis Est Cuique Iste Aut.*

Ac proinde hucusque variationum
8267 omnium numerus erit 8267.

Quod si dictionem *Cuique* sequatur vltimo loco dictio *Omnem*, in hunc modum,

8268 *Aut Multis Lux Est Rem Iste Vtilis Ad Cuique Omnem.*

Tum fiant variationes omnes à 4902. vsque ad 6248. ita vt semper eo in loco, in quo fuit dictio *Omnem*, collocetur dictio *Iste*, & contra: tot variationes nouæ hic erunt, quot ibi fuerunt, nimirum 1346. quarum summa cum alijs
9613 simul erit 9613.

Si vero ex tribus hisce dictionibus *Iste Rem Ad* fiat dactylus, & inuariatis duabus vltimis *Cuique Omnem*, reliquæ, quam maxime possunt, varie collocentur, in hunc modum,

9614 *Iste Rem Ad Aut Multis Lux Vtilis Est Cuique Omnem.*

Saltem 76. nouæ variationes reperientur, cum quibus aliæ omnes 9689.
9689 summam complebunt.

Sed si dictionem *Omnem* insequatur extremo loco dictio *Ad*, in hunc modum,

9690 *Vtilis Iste Aut Multis Lux Est Rem Cuique Omnem Ad.*

Est fiant variationes ad prædictum modum, quotquot fieri possunt, à variatione 8267. vsque ad 9613. denuo comparabuntur saltem 683. variationes aliæ, quæ cum præcedentibus omnino
10362 fient 10362.

Si

Si in prædicto extremo Monostichi loco sit dictio *Aut* pro dictione *Ad*, & fiant omnes variationes prædictæ à 8267. vsque ad 9613. in hunc modum,

10363 *Vtilis Iste Ad Multis Lux Est Rem Cuique Omnem Aut*.

Saltem aliæ 673. priorum variationum summam augebunt, nam antecedentes cum his fient
11035 11035.

Rursumque aliæ 673. succrescent, si eodem modo pro dictione *Aut* sit in fine Monostichi dictio *Est*, in hunc modum,

11036 *Vtilis Iste Ad Multis Lux Aut Rem Cuique Omnem Est*.

Ac proinde variationum omnium
11708 erit 11708.

Verum, si post dictionem *Cuique* adsit dictio *Ad*, & in fine Monostichi collocetur dictio *Lux*, in hunc modum,

11709 *Vtilis Iste Omnem Aut Multis Est Rem Cuique Ad Lux*.

Rursumque fiant variationes omnes, quotquot fieri possunt 9689. vsque ad 10362. aderunt iterum aliæ 673. cum quibus cæteræ omnes euadent om-
12381 nino 12381.

Si post dictionem *Ad* ibidem persistentem statuatur dictio *Rem*, in hunc modum,

12382 *Vtilis Iste Omnem Aut Multis Est Lux Cuique Ad Rem*.

Totidem alij variationum modi suc-
13054 cedent, & cuncti simul erunt 13054.

Si vlterius post dictionem *Rem* sit dictio *Est*, in hunc modum,

13055 *Vtilis Iste Omnem Multis Aut Lux Cuique Ad Rem Est*.

Et tunc iam sæpius superius indicatæ variationes fiant, 673. aliæ præcedentibus accedent, & omnes omnino
13727 fient 13727.

Sin pro dictione *Est* ibidem sit dictio *Aut*, in hunc modum,

13728 *Vtilis Iste Omnem Multis Est Lux Cuique Ad Rem Aut*.

Præsto erunt aliæ 673. variationes, vt
14400 vniuersæ iam sint 14400.

Quod si dictionem *Cuique* sequatur dictio *Aut*, & vltimo loco sit dictio *Lux*, in hunc modum,

14401 *Vtilis Iste Omnem Ad Rem Multis Est Cuique Aut Lux*.

673 Variationum formæ efformabuntur, ita vt omnes simul iam
15073 sint 15073.

Si pro vltima dictione *Lux* sit dictio *Ad*, in hunc modum,

15074 *Vtilis Iste Omnem Est Rem Lux Multis Cuique Aut Ad*.

Demum, factis prædictis variationibus, adinuenientur aliæ 673. quarum simul cum reliquis omnibus numerus
15746 erit 15746.

Si ibidem pro dictione *Ad* sit dictio *Est*, in hunc modum,

15747 *Vtilis Iste Omnem Ad Rem Lux Multis Cuique Aut Est*.

Totidem rursum renascentur, vnde variationes omnes hactenus inuentæ nu-
16419 merabuntur 16419.

Si eodem loco pro dictione *Est* collocetur dictio *Rem* in hunc modum,

16420 *Vtilis Iste Omnem Ad Multis Est Lux Cuique Aut Rem*,

Cum hic rursus alij 673. variabilitatis modi promanent, omnes simul ad
17092 17092. numerum peruenient.

Totidem alij prouenient, si post dictionem *Rem* sit dictio *Ad*, in hunc modum,

17093 *Vtilis Iste Omnem Multis Est Lux Cuique Aut Rem Ad*,

17765 Ideoque vna omnes ad 17765. summam pertingent.

Immo totidem iterum exponentur, si vltimo loco pro dictione *Ad* sit dictio *Est*, in hunc modum,

17766 *Vtilis Iste Omnem Multis Ad Lux Cuique Aut Rem Est*.

Vnde isti 673. nuper additi fient cum
18438 præcedentibus 18438.

Quod si dictionem *Cuique* octauo loco positam sequatur nono dictio *Est*, tum decimo, & vltimo dictio *Lux*, in hunc modum,

18439 *Vtilis Iste Omnem Ad Rem Multis Aut Cuique Est Lux*.

673 Nouæ variationes cum cæteris
19111 vnientur, & erunt omnes 19111.

Totidem aliæ patebunt, si pro vltima dictione *Lux* sit dictio *Aut*, in hunc modum,

19112 *Vtilis Iste Omnem Ad Rem Multis Lux Cuique Est Aut*.

Ac propterea crescent hæ variationes
19784 cum alijs ad numerum 19784.

Nec pauciores aliæ supererunt, si pro dictione *Aut*, extremo Monostichi loco sit dictio *Ad*, in hunc modum,

19785 *Vtilis Iste Omnem Aut Rem Multis Lux Cuique Est Ad*.

Qua-

20457 Quapropter hucuſque omnes 20457. cenſebuntur,

Idem erit nouarum variationum numerus, ſi pro *Ad* ſit in fine *Monoſtichi* dictio *Rem*, in hunc modum,

20458 *Vtilis Iſte Omnem Ad Multis Lux Aut Cuique Eſt Rem.*

21130 Et omnes omnium ſumma erit 21130.

Si autem adhuc poſt dictionem *Rem* ibidem permanentem collocetur dictio *Aut*, in hunc modum.

21131 *Vtilis Iſte Omnem Multis Lux Ad Cuique Rem Eſt Aut.*

Quandoquidem 673. nouæ varietates inde profluent, & vnus omnium nu-

21803 merus erit 21803.

Si denique pro dictione *Aut* vltimum Monoſtichi locum habeat dictio *Ad*, in hunc modum,

21804 *Vtilis Iſte Omnem Lux Multis Aut Cuique Eſt Rem Ad.*

Et fiant hic, prout alibi factum eſt, omnes illæ cæterarum dictionum tranſpoſitiones, ſeu collocationum variationes, rurſus 673. alios variationum modos habebimus, & iſti tandem cum omnibus iam ſuperius adductis omnes

22476 omnino erunt ſaltem 22476.

MVSA II. GRAECA.

DXIII.

VIDENTVR Græci veteres non cognouiſſe Proteos, nullos enim in libris antiquis reperio: at quia illorum lingua omnem cultum admittit, & eſt capax cuiuſcumque ornamenti, Græcè interdum Proteos curioſos conformaui: ex quibus vnum aut alterum ſubſcribo.

Fuit D. Ludouicus Bernardus de Quiros, natus Tordelagunæ (Regni Caſtellæ eſt Ciuitas ditiſſima nobiliſſimaque) Parentes nobiles & opulentos habuit: ſed mundum in iuuentute contemnens, ſub D. Benedicti labaro nomen dedit: & in Monaſterio de Spiná Ordinem Ciſtercienſem profeſſus, etiam tyro clarum dedit futuræ pietatis & eruditionis ſpecimen. Creuit ſapientiâ & gratiâ; & Philoſophicæ Profeſſor doctiſſimos diſcipulos habuit: & tandem Salmanticæ ſacræ Paginæ interpres Primarius, piiſſimè vixit, & ætate & meritis grauis obiit cum opinione ſanctitatis.

Hunc amaui & colui cùm viueret, hunc ſum veneratus poſt mortem: & dum eram Philoſophus, Proteos nonnullos Analexicos ad eius laudem & gloriam compoſui.

PROTEVS I.

ΦΩΣ ΜΟΥΣΩΝ, ΑΡΕΤΗΣ ΟΡΠΗΧ, ΣΥ ΚΥΔΕΟΣ ΑΝΘΟΣ.

ET quidem meritò dictus à nobis fuit ΘΩΣ ΜΟΥΣΩΝ, *Muſarum lux*, carmina enim grandi ore cecinit, & calamo perpolito conſcripſit. Meritò dictus fuit ΑΡΕΤΗΣ ΟΡΠΗΧ, *Virtutis germen*: nam à parentibus piis & bonis virtutes iure hæreditario ſuſcepit, quas diſcipulorum cordibus implantauit. Et denique meritò dictus fuit, ΚΥΔΕΟΣ ΑΝΘΟΣ, *Gloriæ flos*, ſummam enim gloriam & famam etiam in ipſo flore ætatis ab Orbe literario ſuſcepit.

Protei igitur modulos recognoſcamus, & ad quem adſcendat numerus examinemus. Conſidera ſequentes notulas.

1 |-| ∪ ∪ | , |- -|- -|-||- ∪ ∪ |- -|
2 |- -|-|- -|| ΚΥΔΕΟΣ | ΑΝΘΟΣ.
3 |-|- -|- -|- -||
4 | |- -| ∪ ∪ -|- -|-||
5 |-|- - |||
6 |- -|-| ∪ ∪ -|- -|-||
7 |-| - -| |
8 |-|- -|- -| ∪ ∪ -|-||
9 |- -|-|- -|
10 |- -|- -|-|

11 ΚΥΔΕΟΣ ΑΝΘΟΣΙ-Ι- -Ι- -ΙΑΡΕΤΗΣ ΣΥ
12 Ι- -Ι-Ι- -Ι
13 Ι- -Ι- -Ι-Ι
14 Ι- -ΙΚΥΔΕΟΣ ΑΝΘΟΣΙ- -Ι-Ι ΑΡΕΤΗΣ ΣΥ
15 Ι-Ι- -Ι
16 Ι- -Ι- -ΙΚΥΔΕΟΣ ΑΝΘΟΣΙ-ΙΑΡΕΤΗΣ ΣΥ

Ecce habes ob oculos ſedecim differentes Ideas, quas neceſſariò debuimus diuidere in quatuor claſſes, ne numeri confunderentur.

Primò in quâcumque ex illis voces ΜΟΥΣΩΝ & ΟΡΠΗΧ poterunt loca commutare: ſecundò ΟΡΠΗΣ & ΑΝΘΟΣ: tertiò ΣΥ & ΘΩΣ. Ergo 2. per 2. dant 4: & 4 per 2. dant 8. Dicam igitur ex quâcumque Ideâ octo verſus differentes ſubnaſci expendo primam, tu cæteras ſubintelligere poteris.

Ι-Ι ∪ ∪-Ι- -Ι- -Ι-Ι- ∪ ∪Ι- -Ι
Phos Ι*aretes* Ι *Mouſon* Ι *orpex* Ι *sù*Ι*Kudeos* Ι*anthos*
- Ι ∪ ∪ - *orpex* Ι *Mouſon* Ι - Ι Ι *anthos*
Sù Ι ∪ ∪ Ι *Mauſou* Ι *orpex* Ι *phos* Ι
- ∪ ∪ -Ι*orpex* Ι *Mouſon* Ι *phos* Ι
Phos Ι ∪ ∪ -Ι *Mauſon* Ι *anthos* Ι *sù* Ι- ∪ ∪ Ι *orpex*
- Ι ∪ ∪ - Ι*anthos* Ι *Mouſon* Ι - Ι
Sù Ι ∪ ∪ - Ι *Mouſon* Ι *anthos* Ι *phos* Ι
- Ι ∪ ∪ - Ι *anthos* Ι Mouſon Ι - Ι

Volui vti Charactere Latino, nam delectat varietas: & quando tam variè à diuerſis Græcæ literæ proferri ſolent, diſcat Lector quomodo proferantur Salmanticæ. *Alphabetum* enim dicimus, non *Alphauitum*, & Y ſicut *v* pronunciamus.

Sicut hanc Ideam primam illæsâ ſyllabarum quantitate multiplicaſti, ſic & cæteras poteris habebiſque in vnâ lineâ centum & viginti octo verſus: totidem enim habet Proteus præmiſſus metamorphoſes.

Nota. Vocem ΣΥ, quam eſſe ancipitem Poëtarum illuſtrium teſtimonia pronunciant, nos produximus: & quia apud Græcos Synalœpha monoſyllabas voces non libenter elidit etiam nos ΣΥ ΑΡΕΤΗΣ diximus, & Synalœpham non curauimus.

PROTEVS II.

Ad laudem Doctoris Melliflui.
ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ ΚΟΣΜΟΥ ΚΟΥΜΟΣ, ΦΩΣ, ΜΑΡΓΑΡΑ, ΚΗΤΟΣ.
Et ad laudem Doctoris Angelici.
ΘΩΜΑΣ ΦΩΣ ΚΟΥΜΟΥ, ΚΟΣΜΟΣ, ΚΗΡ, ΜΑΡΓΑΡΑ, ΚΗΤΟΣ.

LIBENTER Bernardum & Thomam conjungo, quos vnus ſpiritus & Diuinus Præceptor compoſuit. Fuit alteruter *inſtitutus diuinitùs*: fuit ΘΩΣ *lux*: ΚΟΣΜΟΥ ΚΟΣΜΟΣ, *Mundi ornamentum*; ΚΗΡ, *fors*: ΜΑΡΓΑΡΑ *vnionum & gemmarum theſaurus*: nec non ΚΗΤΟΣ *hortus virtutum*, & *prærogatiuarum*.

☞ DXIV.

QVOT autem verſus prior ſubire poteſt metamorphoſes? Si relinquatur vox ΜΑΡΓΑΡΑ in regione quintâ, quatuor priores 24 poſitionibus poterunt combinari: & quia in vltimo loco poteſt vna ex his tribus vocibus ΚΟΣΜΟΥ, ΚΟΣΜΟΣ, & ΚΗΤΟΣ poni, numerus iſte erit triplicandus, vt ſint verſus Heroici 72. At quia præter Heroica, etiam Dactylica & Spondaica conformantur, numerus iſte augebitur. Conſidera ſequentes lineas.

Bernardos Koſmou Koſmos, *phos*, *Ketos* margara.
Bernardos Koſmou Koſmos phos, margara *Ketos*.
Bernardos Koſmou phos, margara, *Koſmos*, *Ketos*.
Bernardos phos, margara, *Koſmou Koſmos*, *Ketos*.
Coſmou margara, *phos*, *Bernardos*, *Koſmos*, *Ketos*.
Margara, *Bernardos*, *Koſmou phos*, *Koſmos*, *Ketos*.

Vſus ſum Charactere Latino, vt literarum H.Y.OY. & aliarum, in quarum prolatione Itali & Hiſpani differimus.

Hîc habes, Lector amice, ſex differentes formas. Prima eſt Dactylica (hoc eſt, habens dactylum in regione ſextâ:) & quia habet quinque voces ante dactylum; poteſt 120 vicibus transfigurari.

Secunda eſt Heroica: & poſſe 72 vicibus commutari jam vidimus.

Tertia eſt Sponpaica habens dactylum in regione quartâ, & habebit has transfigurationes.

1 Ι- -Ι- -Ι-Ι ΜΑΡΓΑΡΑ Ι- -Ι- -Ι.
2 Ι Ι-Ι- -Ι

3 Ι- -Ι

3| l--l---l-l
4| l-l---l
5| l-l--l---l
6| l---l--l

In iſtis ſex ideis dictiones triſyllabæ, & monoſyllabæ manent immobiles: At quia diſſyllabæ ſunt tres, habebunt ſex combinationes, quæ ductæ in ſex ideas dabunt verſus 36. Huc pertinent etiam iſtæ duæ ideæ.

l-l--l--l ΜΑΡΓΑΡΑ l---l-l
l ΜΑΡΓΑΡΑ l-l---l

quarum quælibet habet ſex modos. Ergo Spondaicum primum habet 48 metamorphoſes.

Quarta linea eſt retrocurſus tertiæ, & ideò etiam 48 modos habet.

Quinta eſt recurſus ſecundæ, & hanc ob rem habet modos 72.

Prima	120	Vltima recurrit primam, &
Secunda	72	habet combinationes 120.
Tertia	48	Hinc patet Proteum hunc
Quarta	48	Mellifluum in 480. formas mutari
Quinta	72	poſſe.
Sexta	120	
ſumma	480	

MAGNO conſilio hos duos Proteos coniunxi, vt videat curioſus Philomuſus, quantùm augeatur combinationum numerus, ſi vnica vox in duas diuidatur. Attentè contempleris vtrumque: nam illorum diſcrimen in hoc conſiſtit, quod loco vocis ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ, quam in priori ſuſpicimus, voces ΘΩΜΑΣ & ΚΗΡ in poſteriori habeamus: nam ſi adhuc vocem ΘΩΜΑΣ in duos monoſyllabas placeret ſubdiuidere, adhuc magis & magis metamorphoſeon numerus augeretur.

1| l-l--l--l--l-l ΜΑΡΓΑΡΑ l--l
2| l-l--l--l-l--l
3| l-l--l-l--l--l
4| l-l-l--l--l--l
5| l--l-l-l--l--l
6| l--l-l--l
7| l--l-l
8| l--l--l-l-l--l
9| l-l--l-l
10| l--l-l-l

Sunt ideæ 10: in ſingulis voces diſſyllabæ 4. commutantur 24 vicibus: & monoſyllabæ bis 48 per 10 dant 480. Ergo ſeruatâ Carminis Heroici menſurâ tot ſunt huius Protei Angelici combinationes.

Verſus Dactylici habent vocem ΜΑΡΓΑΡΑ in vltimo loco. Et quia præcedunt ſex, quæ poſſint quoquo modo diſponi habebunt 720. combinationes.

Prima claſſis ſpondaicorum habent vocem ΜΑΡΓΑΡΑ in regione quartâ, & reducitur ad has ideas.

1| l-l-l--l--l ΜΑΡΓΑΡΑ l--l--l
2| l-l--l-l--l
3| l-l--l--l-l
4| l--l-l-l--l
5| l--l-l
6| l--l--l-l-l
7| l--l--l--l ΜΑΡΓΑΡΑ l-l-l--l
8| l-l--l-l
9| l--l-l-l

Sunt nouem; & in ſingulis voces 4. diſſyllabæ 24. vicibus commutantur: & 2. monoſyllabæ bis vnde ſunt in ſingulis ideis 48. modi: ergo duc 48. in 9. & habebis 432. & tot eſſe metamorphoſes huius ſpondaici conclude.

Primus ſpondaicus regrediendo dat ſecundum: Heroicus regrediendo ſpondaicum tertium: & tandem Dactylicus regrediendo dat ſpondaicum quartum: Ergo ſiquidem iam cognoſcitur correſpondentia: omnes verſus ad numerum & ſupputationem reducamus. Sunt enim.

Dactylici	720
Heroici	480
Spondaici I.	432
Spondaici II.	432
Spondaici III.	480
Spondaici IV.	720
ſumma	3264

Habet igitur Proteus Angelicus formas 3, 264: habebat Mellifluus 480. Ergo Angelicus eſt quaſi ſepties numeroſior & maior. Ergo cuiuſcunque vocis diuiſio mirum immodum numerum metamorphoſeon auget, quod fuerat demonſtrandum.

PROTEVS III.

Ad laudem Alexandri VII. Pontificis Optimi Maximi.

ΣΤ ΚΤΕΡ, ΝΟΤΣ, ΛΙΣ, ΝΑΤΣ, ΣΕΙΡ, ΛΑΣ, ΠΤΡ, ΦΛΟΣ, ΓΕΛΑ, ΦΩΣ, ΔΡΤΣ.

DXV.

EST admodum Reuerendus D. Carolus de Thomasio, seculus, Palmæ Ducum filius, hæresque: Resolutione generosâ Deo & sibi viuere descolerans, Ducatum resignauit fratri, & vale dicens Mundo Clericorum Regularium Sanctissimæ Religioni se adscripsit, in quâ pietati & Theologiæ studens summâ cum laude & omnium ædificatione versatur. Edidit multos libros pios: multos etiam scholasticos: quos libenter & vtiliter legunt eruditi & ascetici: & quia Theologicam Arborem [in quâ totum S. Thomam ad compendium eruditum reduxit, & conclusionum deduxit propagines & genealogias, vt sciret Lector quo aliæ modo nascerentur ex alijs] Alexandro VII. Sanctissimo D. N. dicatam ad me misit, Optimo Domino & amico respondere sic, placuit.

EPISTOLA.

(a) Vegetatiua. Bibliotheca. Arbores libri, & libri arbores. (b) Philomatus (aut, vt in editione prima Batauica legitur Philomusus) in suis Iuuenilibus Musis num 45. (c) In multis libris vix quidpiam reperire solemus præter folia. (d) Virgilius in operis Dinini sexto. (e) Narcissi Philosophici Hiacynthi Theologus. (f) Ecclesiæ Doctores sunt Arbores. Christus etiam est arbor. Bernardus in serm de S. Benedicto, num 8. Dauid. Psalm. 84. b. S. Benedictus arbor. Bernardus ibid, num 3 Dauid. Psalm 1. a. Thomas arbor. Veritas de terra orta est; & Iustitia de cœlo prospexit. (g) Non semper commentaria dant lucem. Illis interdum sunt clariora. aut etiam vtiliora compendia. (h) Bernardus vbi supra. num 4. (i) Vox GH A loco impari esse non vult, cæteræ liberè transmutantur. Si illa secundo ponatur, dabit 39 916. 800. carmina Spondaica conuersio: si tertio aut quarto totidem, etiam Spondaica. Si quinto totidem dabit Communia: si sexto, totidem Dactylica. Ergo si datum numerum 39 916. 80. in 6 ducere placeat, hanc lineam complecti 239. 500 800 hoc est, ducentos, & triginta nouem milliones, quingenta millia & octingenta carmina reperietis. Si addatur vox THVRA aut alia similis, hæc Hexametra in Pentametra transire poterunt & iterum multiplicari.

SVM in horto, cùm Tuas recipio literas (eximie & eruditissime Carole) & quoniam Liber Tuus re & nomine arbos est, & in Philosophiæ vegetatiuæ bibliothecâ arbores (a) vniuersæ sunt, libri, has meditari incipio, vt illius prærogatiuas possim altiùs & exactiùs cognoscere. Ecce Arbores. Differunt omnes pulchritudine, specie; imò etiam fructu. Coronant Lauri, coronatur Granati, & vtræ nobiliores censendæ? quæ impertiuntur honores: & ideò Lauri, quoniam redimiunt Imperatorum tempora, sunt omnium Plantarum Antistites, & tempestatum tempore priuilegio speciali ab horribili fulminum impotentiâ redemptæ. Exsurgunt inde Populi. Vlmis æmulæ, vestitæ Ederâ, vitibus exornatæ. Tenui per muros vinculo se subrigunt fragrantissimæ Iasmeæ, quas muniunt Roseta densissima, & Plantæ inferioris fortunæ, quæ aliarum celsitudini seruiunt à pedibus. Mediam regionem occupant Hispaniæ Hesperides, Arbores aureæ, pomis pretiosissimis plenæ. His præuentus ideis, Arborem Tuam respexi, & in hos numeros genium & ingenium diffudi. Sic dixi: (b)

Carole terreni cõtemptor prouide fastûs: (his
Principibus proauis maior qui claustra superbis
Ædibus atq; auro præfers, has respice Plantas

Sanè quot Arborum, tot Librorum sunt genera. Superbit Vlmus folijs, & cur? quia floribus, quia fructu caret. Et plurimi in Orbe literario libri, infructiferi sunt, florum expertes, folijs graues, (c) qui vmbrâ suâ plantas nobiliores impediunt. O quoties in illis scientias sublimes & illustres quæsiui, & phantasmata reperi! O quoties ille liber, qui putabatur Musarum hortus, Gratiarum campus, Artium schola, charitum penetrale, mihi fuit (d.)

Vlmus opaca ingens, quam sedẽ somnia vulgò
Vana tenere ferunt, folijsq; sub omnibus hærẽt.

Sunt etiam alij Libri, qui ab eloquio laudantur: horum fructus sunt flores; recreant, non instruunt: & dum flore plurimo odoratui adblan-

diuntur, fructu carent. Ieiunat mens (e) cùm legit Narcissos Philosophicos, philautiâ tumidos, superbiâ turgidos, qui vbi perplacent sibi, Viris eruditis non placent. Sitit doctrinæ fontes in aridis Theologiæ scholasticæ campis, in quibus Hiacynthi sponte emergunt. Sunt literati hi flores, queruli tamen: quos qui inuenit, subdubitet, an legat pueri lachrymas, an minas militis. Et profectò multi hodie scriptores sunt tales; conqueruntur, minantur: mirùm, quæruntur contra æmulos, cùm compassione potiùs, quàm inuidiâ sint digni: minantur vmbris læsi à nemine, sunt enim gloriosi, quos Inuidia persequitur, nec volunt hac gloriâ carere. Periclitantur inter flores primæ tonsuræ calami, & dum seminant Rosas, spinas & scrupulos metunt.

Non è censu harum arborum fuerunt Authores (f) qui sunt Ecclesiæ Atlantes & humeris Olympum sustinent. Non spectat ad illas D.Thomas: est enim quidam Humanus Angelus, aut Homo Angelicus: in cuius libris folia ornata floribus, & fructibus onerata reperio. Arbos est Christus, asserente Bernardo, Arbos & S. Benedictus inferò: Ergo D. Thomas est Arbos. De Christo Institutor Mellifluus. *Fortassis & ipse Dominus arbos est, & debemus ab eo quoque ramos accipere, quos nostris pedibus apponamus. Imo non fortasse, sed magis verè arbos est ipse, & planta cœlestis, sed in terris plantata: sicut scriptum est. Veritas de terra orta, est, & Iustitia de cælo prospexit.* Dixerat de S. Benedicto: *Arbor fuit Beatus Benedictus, grandis atque fructifera, tanquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum.* Er hinc Ego. Thomas fuit Christo similis, fuit à Deo benedictus: ergo fuit arbos, & quia est Humanus quidam Angelus, & quidam Homo Angelicus, Planta cælestis fuit, sed in terris plantata. In huius Plantæ cultu coincidit & Cœlum & Terra. Legis, & nihil falsum in doctrinâ Angelici Doctoris reperis? Non miror. Ipse est terra Virginea, & veritas de hac terrâ nascitur. Nihil inuitum reperis? Non miror. Ipse est cœlum purissimum, & prospicit Iustitia è Cœlo. Sanè si Arcis Æthereæ firmamentum est hortus, constellationes areolæ, rosæ sydera, & stellæ erunt flores: & si hortus orbis literarij est Olympus, Angelicus gloriosa hæc malus tot Soles habebit quot literas, tot Lunas quot lineas tot constellationes quot folia.

Fuit curæ hæc Arbos aurea (nimirum D.Thomæ doctrina) Colonis doctissimis & expertissimis: auxerunt alij folia non fructum: plerumque enim in breui Angelici Doctoris textu, quantum in Commentarijs Illustrium Theologorum reperio. At Tu, ingeniose Carole, contrariam viam ingressus, folia diminuis, vt vel succrescat fructus, vel saltem quintæ essentiæ sit similis, ad breuius spatium redactus. (g)

Vegetatiuum porro populum Doctor Mellifluus in classes & series distribuit: inquit enim (h) *sunt (Arbores) quæ fructum non faciunt: sunt, quæ faciunt, sed non suum: sunt quæ faciunt suum, sed non in tempore suo.* Retineo verbamente, & ad illa periodos sequentes elimo. Sunt inquam Libri steriles, expertes fructus; qui multis folijs præpediti, grauant Lectorem, non instituunt. Sunt qui fructibus alienis exornantur, vt Vlmus, quam vitis racemis onusta coronat. Sunt qui fructum edunt suum, sed non tempore suo: multi enim Marones, frustra, & quidem frustra post tempora Mecœnatis nati. Et tandem S.Thomas arbor est nobilissima, quoniam fructum suum dedit in tempore suo. Et quando, obsecro, tempore suo? Respondebit,

s. thoMas D. angeLICVs
correspondebit etiam
CaroLVs De thoMasIo

tunc enim S. Thomas vberrimos fructus producet, cùm fuerit Commentatorem nactus, qui paucis folijs eius doctrinam, quanta est, mirabili compendio dilucidet: idque hoc anno currente, nam sedente ALEXANDRO sublimes Facultates & scientiæ dant fructum in tempore suo.

Tibi igitur congratulor Doctor Angelice, quod Arbos Tua, à tam doctâ manu sit culta: & Tibi Carole, quod ALEXANDRI scribas tempore, hoc est, sæculo aureo, æuo felici beatâ ætate: quando querimonia illa vetus, *sint Mecænates, non deerunt Flacce Marones*, cessat omninò; nam ALEXANDER est omnium scientiarum Promotor, & omnium Doctorum Mecœnas. Fœlix est tanto Interprete Thomas: felix fauore tanti Mecœnatis Interpres: & Ego fœlix, quod debuerim Thomam, Interpretem, & Mecœnatem celebrare. Breuitatem vberrimam, & tempus & occasio requirit. Ergo, vt æmulus Tui, multa paucis comprehendam, scribo hunc Panegyrim, quam multis folijs nemo exscribat. (i)

ΣΤ ΚΤΕΡ, ΝΟΥΣ ΑΙΣ, ΝΑΤΣ ΣΕΙΡ, ΛΑΣ, ΡΥΡ, ΦΛΟΣ ΓΕΛΑ ΦΩΣ, ΔΡΥΣ.

Et quidem olim miraculum fuit in nuce Homerus, & hodie miraculum est Thomas in folio: miracula illustrentur miraculis, hoc est, myriadum Heroicarum myriade ad vnicam lineam redactâ. Hoc ergo numeroso carmine Angelicum Doctorem celebro, quem diluculas. Hoc Te, qui illum illustras. Hoc ALEXANDRVM

VII.

VII. cuius patrocinio & fauore respirant hodie literæ, & moribundæ Athenæ ad vitam & gloriam reuocantur. Thomæ Anima in Empyreo, & doctrina in literario cœlo gaudent æternitate; cæteros manet vicissitudo. Ergo ALEXANDER VII. omnium Scientiarum fautor, & Virorum sublimes Artes excolentium Mecœnas, tot annos Orbi & Vrbi viuat, quot vel illi dotes & prærogatiuas Cœlum indidit, vel versus mea Monastica Panegyris complectitur. Et Tu, Carole Eximie, viue Numini, cuius gloriæ desudas: viue Thomæ, cuius Angelicam doctrinam contrahendo et minuendo propagas: Viue Christi Vicario, cui præbes occasionem, vt ALEXANDER esse pergat, et literas honorare et fouere non cesset. Sic voueo et scribo Romæ apud S. Calixtum Calendas Iunijs, anno Salutis M.DC.LVI.

N O T A.

Anno M DC LVII. edidit Quodlibeta Theologica Reuerendissimus D. Carolus de Thomasio, et præmisit præcedentis Protei dilucidationem sub hac Epigraphâ.

Caramuelis PROTEVS; *in formas* 722; 131, 200: *hoc est, in septingentos viginti & duos milliones, centum & triginta & vnum millia, & ducentas variabilis: S. Thomæ Aquinati, Doctori Angelico, Doctori Thaumaturgo dicatus; nec non ab huius libri* (Quodlibetici) *auctore* (D. Carolo de Thomasio) *expensus & dilucidatus*.

Addebatur lamina æri incisa, singulas voces figuris appotissimis exprimens, quæ continebat hunc Hametrum.

ΣΥ, ΝΟΥΣ ΒΟΥΣ, ΛΙΣ, ΛΙΓΧ: ΠΥΡ,
ΦΛΟΧ, ΦΩΣ, ΔΡΥΣ ΔΟΡΥ, ΛΑΣ,
ΣΕΙΡ.

Tu mens, bos, leo, lynx: ignisq; & flammula, lumen.
Quercus & hasta, lapis, Sol quoq; clarus eris.

Latinum Distichum Proteum Græcum exponit, cuius artificium D. Carolus his verbis metitur et edisserit.

ILLVSTRISSIMVS et Reuerendissimus D. Ioannes Caramuel, Campaniensis Episcopus, nostri æui Ingeniorum Phœnix, cùm adhuc esset puer tantâ facilitate, imò felicitate, iuga Parnassi adscendit, vt nisi forent hic hodie Romæ eius condiscipuli multi, qui viderunt, et narrant mille vnâ die ab vno Puello carmina, de quacumque materiá condi posse, omnem profectò fidem, et admirationem excederet. Incœpit adolescens illum librum, qui *Matametrica* inscribetur, et iam per annos multos auctus lucem sperat. In eo Lector tantam labyrinthorum varietatem inueniet, vt putet millenos Dædalos è Cretâ euolasse in Parnassum. Iam senex, licèt diu noctuque sublimioribus Theologiæ studijs impallescat, literas humaniores non negligit, sed quando occasio postulat, latices Castalios delibat. Arborem illam meam, folijs, fructu pauperrimam, vberrimamque, quam nuper magno ALEXANDRI VII. nomini consecraui, aureis suis literis splendidissimè exornauit, quas inter veluti fulgentissimus Vnio, aut potrius ΕΧΝΚΑΝΤΑΛΙΘΣ, *sexaginta*, aut etiam *mille trahens varios aduerso Sole colores*, Carmen supradictum enituit. Et verè illud multis nominibus Protei nomen illustre promeretur, seù enim legatur vt iacet, seu in formas millenas conuertatur, stat, totumque in *D. Thomæ* laudes, et encomia diffunditur, illasque, et hæc in libri Autoris præsidium, et in Mœcenatis laudem proportione ingeniosâ deriuat. Eius verba repono, vt *Thomæ*, et *Alexandri VII.* communem admiremini imaginem; in dictâ enim Epistolâ sic inquit.

Multa paucis expressi; nec dixisse semel satis est, iuua vsque morari, *vt altius exponam, quæ dixi*, M*iraculosum* A*nimal Reuelationum suarum primo admirabatur* E*zechiel: Concurrebant in illud*, Homo, Bos, Leo, Aquila; *à quo Tu* Thoma, *Theologorum institutor Angelici, non multum differre videris*. *Confluunt* ΝΟΥΣ, ΒΟΥΣ, ΛΙΣ, ΛΥΓΧ. Mens, Bos, Leo, Lynx, *vt tuum genium, & ingenium componant. Seu asserta tua robores, seu hostium positiones enerues*. Mens *es pura &* Angelica; *nihil enim in tuo labio, vel calamo præter ingenij eximij flauissas opulentas inuenio*. Bos, *animi diuinis manibus commissi symbolum, inter aram, & vomerem te exprimit ad vtrumque paratum; quoniam inter vitam passiuam, & actiuam positus, pro* Deo *multa perpessus; imò multa operatus, et nobis vniuersis exemplo. Scripsisti* Theologica, *vt* Lynx, *vt* Leo: *vt* Lynx, *quia distinctè sublimia; vt* Leo, *quia tam neruosè, & generosè singula, vt spiritus tuus rugitui similis, terreat, imò terat Hæreticos*. *Contemplabatur diuinam Sapientiam Propheta, & in ecstasim raptus venerabunda lingua confirmabat hos versus*; Lucerna pedibus meis verbum tuum, & lumen semitis meis. Iuraui, & statui custodire iudicia Iustitiæ tuæ. *Et tu Carole, quia*

sapientia Angelica Diuina est ectypus, conuertis ad D. Thomam oculos, & ais: [Verbum tuum (Institutor Angelice) mihi est ΠΥΡ, est ΦΛΟΞ, est ΦΩΣ est ignis comburens, & illuminans, quoniam in sancta Inquisitionis Consistorio, cui præsides, ignorantes instruis, & illuminas, Hæreticosque pertinaces, qui doceri, & illuminari non patiuntur, comburis. Iuraui ergo, & statui, tueri dogmata Doctrinæ tuæ. Alij rationes quærant, ut sibi tuas positiones persuadeant; mihi enim singulas Christus Dominus suasit, cum dixit, Bene scripsisti de me Thoma: *Ergo in quocumque opinionum diuortio, ut sciam utram debeam amplecti, erit ingenij mei phaselo periclitanti pharus, illa vox Philosophica,* ΑΥΤΟΣ ΕΦΑ. *Thomas hoc dixit.] Et quibus armis, quæso,* Thomã *propugnabit Thomasius? Dabit illa excellentissima* GHISIÆ *Gentis stemma, ipsaque voces ultimæ nostra panagyris exponent. Erant illa,* ΔΡΥΡ, ΔΟΡΥ, ΛΑΣ, ΣΕΙΡ. Quercus, Mons, Lapis. Stella: *Ecce Alexander, arbos est scientiarum floribus, & fructibus virtutum plena. Ecce eadem Arbos, est* ΔΡΙΣ, ΚΑΙ ΔΟΡΥ Quercus, & Iaculum: *Quercus, ut umbra fidos protegat: Iaculum, ut prosternat infidos, iussa calitùs* Parcere subiectis et debellare superbos. *Ecce iterũ eadem Arbos est.* ΛΑΣ ΚΑΙ ΣΕΙΡ, Mons, et Stella *quoniam (ΛΑΣ) Lapis Senis excisus se multiplicat: ut viros doctos possit contra Inuidiæ Hydram, potentia numerosa protegere, quoniam* ΣΕΙΡ *mundi oculos, & astrorum antistes, Stella videlicet, nostri verticis unica, quam* Solem *dicimus, excultas proprio marte literas, ad astra exaltat, & sui fauoris maiestate propugnat.*

Omnia pulchra, et magna, sed veniamus ad pulcherrima, et maxima, ad mirabilissima: nempe combinationes, de quibus Sapientissimus Caramuel, hanc solam marginalem nutulam ibidem struxit.

Vox ΔΟΡΥ *loco impars esse non vult, cætera liberè transmutantur. Si illa secundo ponatur, dabit 39 916.800. carmina* Spondaica *conuersio: Si quarto, sexto, aut octauo, totidem etiam Spondaica: si decimo totidem dabit communia. si duodecimo, totidem Dactylica.* Ergo, *si datum numerum 39.916.800. in 6. ducere placeat, hanc lineam complecti 239.500.800. hoc est ducentos, & triginta nouem milliones, quingenta millia, & octingenta carmina reperietis. Si addatur una aut altera vox Pyrrhichia, ut* ΘΥΡΑ, ianua, ΓΕΛΑ, splendos, ΓΑΛΑ lac, ΛΥΡΑ lyra, etc. *transire poterit in Pentametrum hic versus & iterum per myriades myriadum multiplicari.*

Doctissimè certè, et dilucidè, sed multi ex sapientioribus combinatoriæ Arithmeticæ leges minimè callentes, rem non capiunt, et solùm Scriptoris authoritati, similibusque exemplis fidem habent: est enim tritum illud P. Bernardi Bauchusij è Societate Iesu Beatissimæ Virgini dicatum.

Tot tibi sunt dotes, Virgo, quot sydera cælo.

Quot verti dicitur 1022. quot in cœlo sunt astra ab Astronomis enumerata; et doctissimus Hippolytus Marraccius, vir vere Marianita, et meus satis dulcis in Maria amicus, in suâ Bibliothecâ Marianâ ait, in hunc versum theoremata scripsisse Erycium Puteanum, versumque in formas 1022. explicatè vertisse, et edidisse Antuerpiæ typis Plantinianis in quarto, anno 1617. In Metametricâ suâ Caramuel hunc eundem versum landat, illoque vtitur vt Proteos, et Vertumnos exponat: nihilominùs notat tria, quæ non debent contemni. Conuertit mentis aciem ad numerum, ad metrum, et ad sensum. *Demonstrat primò*, non omnes huius Carminis metamorphoses contineri illo numero 1022. quem calamus Puteani expressit: nam reperiuntur multò plures, quas vel ille non vidit, vel fortè omisit numero stellarum contentus. *Secundò*, ait illud ipsum Hexametrum posse in varia Spondaicorum, aut etiam Pentametrorum genera ingeniose conuerti. Ideas Spondaicas subijcio.

Sydera quot Cælo, tot sunt tibi Virgo dotes.
Sydera quot Cælo, tibi sunt tot Virgo dotes.
Tot tibi sydera quot Cælo, sunt Virgo dotes.

Primam Spondæi duo, secundam tres, tertiam quatuor clandunt. Addo hanc Pentametram.

Tot sunt
Dotes, quot Cælo sydera, Virgo tibi.

Ergo, cùm istæ ideæ in formas plurimas transire possint, etiam hinc crescet earum lemmetamorphoseon multitudo. *Tertiò*, sensum respiciens, Protei formas in duas classes distribuit, et sicut laudat, et commendat alteram, alteram reijcit condemnatque. Cum istud lemma resonat.

Tot tibi Virgo, sunt dotes, quot sydera Cælo.

Eximias Deiparæ prærogatiuas admirabundus veneratur: at verò, quando vel mutus subaudit.

Sydera tot Cælo, quot Virgo sunt tibi dotes.

impatienter exclamat,

Sunt Diuæ dotes plures, quàm sydera Cælo.

Asseritque hoc suspirium ipsissimum, si mensuris communibus accenseas Dactylicam et Spondaicam, posse quater-millies conuerti; vt non solùm Marianæ dotes, sed etiam nostri aduersus eam affectus cælestium stellarum numeros superent, et excedant.

Pater etiam Ioannes Baptista Spadius, è

Prædicatorum familiâ, edidit Distichon de Francisco Barberino Cardinali S. R. E. 1900. formis variabile; et aliud de Francisco Principe Estensi 1900. formis item variabile: Et eruditissimus Leo Alatius in suis Apibus Vrbanis addidit hunc Auctorem etiam composuisse Distichon de Beatissima Virgine 2200. formis variabile: et duo Carmina Italica de Vrbano VIII. in 22836. versus commurabilia; vt pote componentia 5790. Quaternarios. Item et alia eiusmodi exempla, licèt longè satis inferiora ingenti nostrarum combinationum numero.

Anno MDCLIV. *Ferdinando* IV. Romani Imperij Regi, Augustæ electo, et Ratisbonæ coronato apud Montem Serratum applausit ingeniosa Iuuentus, quæ ibidem Philosophiæ vacabat Adgratulatio paucis verbis concepta, in varia versuum genera, et summam multitudinem transijt: hoc enim Heroicum, et Votiuum Lemma,

Quot Tibi Rex sacro versus, tot sæcula viuas.
propter duas illas indifferentes syllábas, quæ in voce *sacro* reperiuntur, transfigurationibus plurimis obnoxium est, quarum sunt incapacia, quæ halent syllabas determinatæ quantitatis.

Tandem D. Petrus Franciscus Passerinus Vir doctissimus, et ingeniosissimus, Mysticum Monostichon Placentiæ edidit *anno à ChrIsto DeI fILII è MarIa nato*, quod quia plurimis, placuit, volui hic subscribere.

I O. C A R A M V E L.
Iste omnem cuiq; ad rem, aut multis vtilis est lux.

Habet hic Proteus, vt minimum, 22,476. transformationes.

SED quia ille Græcus, cuius causâ cæteri sunt producti, se in figuras multò plures conformat, operæ pretium erit, vt existimo, earum omnium originem, et incrementa clarissimo modo elucidare. Pendet profectò computus à Combinationum numeroso miraculo; et ideo vt illum ab oculos ponam, nonnihil priùs de Combinatione, summâ tamen breuitate, præfabor. Est quidem Combinatio, *rerum plurium inter se transmutatio*: et si sic loqui liceat, *translocatio*. Et pendet à sequenti numerorum excursu, qui statui potest loco Regulæ.

Si multiplices	1	*Per I*	*Habebis*	1
	1	*Per II*		2
	2	*Per III*		6
	6	*Per IV*		24
	24	*Per V*		120
	120	*Per VI*		720
	720	*Per VII*		5,040
	5,040	*Per VIII*		40,320
	40,320	*Per IX*		362,880
	362,880	*Per X*		3,628,800
	3,628,800	*Per XI*		39,916,800
	39,916,800	*Per XII*		479,001,600
	479,001,600	*Per XIII*		6,227,020,800
	6,227,020,800	*Per XIV*		8,778,201,200
	8,778,291,200	*Per XV*		130,767,436,800

Habet Tabella præcedens tres columnas: media numeros continet, quorum quæritur multiplicatio, et combinatio: hanc exhibet tertia columna: quæ rescripta in primâ se producit, et generat, vt percipis, qui numerorum generationem fluxumque mente quietâ, et attentâ consideras. Vide P. Athanasium Kircherum. *Musurgiæ lib. 8. pag. 5.*

Porrò regulam præcedentem esse legitimam, breuiter sum demonstraturus.

Vna res (pura litera A.) non subest Combinationum numero: non enim nisi vnico modo collocatur.

Duæ res (puta AB) possunt combinari duobus modis; nam possumus dicere AB. et BA.

Tres res combinari possunt sex modis. Et vnde id scio? ex Combinatione præcedenti. Nam, si præcedens Combinatio dedit

AB BA.

Tertia res, quæ additur (sit C.) poterit poni in principio, in medio, et in fine: ergo dabit Combinationes sex. vt conspicis.

C A B	C B A	*in princ. est C.*
A C B	B C A	*in medio est C.*
A B C	B A C	*in fine est C.*

Quatuor res combinari viginti quatuor modis possunt, nam si literis ABC addenda sit D, hæc vel poni poterit ante primam, vel inter primam, et secundam; vel inter secundam, et tertiam; vel post tertiam. Sumo calamum, et rem ita se habere euidenter ostendo.

DCAB	DCBA	*Ponitur D ante primam:*
DACB	DBCA	
DABC	DBAC	
CDAB	CDBA	*Ponitur D inter primam & secundam.*
ADCB	BDCA	
ADBC	BDAC	

CADB	CBDA	*Ponitur D. inter*
ACDB	BCDA	*secundã tertiamq;*
ABDC	BADC	
CABD	CBAD	*Ponitur D post*
ACBD	BCAD	*tertiam.*
ABCD	BACD	

Quinque ergo res stando eidem regulæ combinari poterunt 120. modis : quinta enim (sit E) quinque modis poterit præcedentibus addi (nam vel præmittetur primæ, vel addetur vltimæ, vel inter primam. et secundam ; vel secundam, et tertiam ; vel tertiam, et quartam interferetur) et 5. si ducant 25. dabunt 120. Res clara est, nec exemplo indiget : et quia cæteri numeri eodem modo exoriuntur, non est cur vel verbum de Combinatione in specie subscribam. Ergo ad Combinationes carminis præmissi veniamus.

ILLVD habet monosyllabas dictiones vndecim · ergo habebit earumdem vocum 39. 916. 800. combinationes. *Ergo, quia vox Pyrrichia locum imparem renuit, si loco statuatur*

Secundo dabit	39; 916, 800.	*Spondaicos.*
Si quarto dabit	39; 916, 800.	*Spondaicos.*
Si sexto dabit	39, 916, 800.	*Spondaicos.*
Si octauo dabit	39; 916, 800.	*Spondaicos.*
Si decimo dabit	39, 916, 800.	*Communes*
Si duodecimo	39; 916, 800.	*Dactylicos;qui*

omnes simul sunt 239, 500, 800. hoc est, *ducenti & triginta nouem milliones, quingenta millia, & octingenti.*

PROBERCO hunc eundem versum, si vna aut altera vocula Pyrrichia addatur (quales sunt ΘΥΡΑ,*ianua*; ΓΕΛΑ, *splendor*; ΓΑΛΑ *lac*, ΛΥΡΑ *lyra*, *&c.*) in Pentametrum transire posse notauerat idem Caramuel : quo autem modo hæc metamorphosis debeat fieri, breuiter explicemus.

Duæ viæ succurrunt : nam vel additur vnica vox dissyllaba, & tres auferentur monosyllabæ : vel adduntur duæ dissyllabæ, & nulla monosyllaba tollitur. Primam viam (statim enim ad secundam transibimus) eruditionis gratia ineamus.

In hoc Proreo Pentametro,

ΣΥ,ΝΟΥΣ ΒΟΥΣ ΑΙΣ, ΛΥΓΧ, ΔΡΥΣ,
ΔΟΡΥ, ΛΑΣ, ΘΥΡΑ, ΦΩΣ.

sunt octo voces monosyllabæ; at erant in Hexametro vndecim, auferendæ igitur tres sunt ab Hexametro : sed quæ? quas tu volueris: & quia ex vndecim tres excesse iubentur, emergunt multæ combinationes. Nam, si primo loco ponas vnam, manebunt 10. quarum aliqua poni poterit secundo loco, & posteà remanebunt nouem, quarum quælibet possit locum tertium sortiri. Ergo, si 1. ducatur in 10. dabit 10. & si 10. in 9. dabunt 90. Ergo tot erunt combinationes, quæ, si retineant ordinem, ex trium vocum ablatione resultant.

Vt hæc veritas eluceat euidentiùs, & clariùs, has vndecim literas in testimonium, & examen produco.

a b c d e f g h i l m.

Auferamus ab illis omnes ternarios possibiles, & inueniemus.

ab c.	*a b d.*	*a b e.*	*a b f.*	*a b g.*	*a b h.*	*a b i.*	*a b l.*	*a b m.*
a c b.	*a c d.*	*a c e.*	*a c f.*	*a c g.*	*a c h.*	*a c i.*	*a c l.*	*a c m.*
a d b.	a d c.	*a d e.*	*a d f.*	*a d g.*	*a d h.*	*a d i.*	*a d l,*	*a d m.*
a e b.	a e c.	a e d.	*a e f.*	*a e g.*	*a e h.*	*a e i.*	*a e l.*	*a e m.*
a f b.	a f c.	a f d.	a f e.	*a f g.*	*a f h.*	*a f i.*	*a f l.*	*a f m.*
a g b.	a g c.	a g d.	a g e.	a g f.	*a g h.*	*a g i.*	*a g l.*	*a g m.*
a h b.	a h c.	a h d.	a h e.	a h f.	a h g.	*a h i.*	*a h l.*	*a h m.*
a i b.	a i c.	a i d.	a i e.	a i f.	a i g.	a i h.	*a i l.*	*a i m.*
a l b.	a l c.	a l d.	a l e.	a l f.	a l g.	a l h.	a l i.	*a l m.*
amb.	amc.	amd.	ame.	amf.	amg.	amh.	ami.	am l.

Ecce, si A ponatur loco primo, decem remanent literæ, quæ possint collocari secundo; nouem, quæ tertio. At in metris nihil deordinatum esse debet. ergo si ternæ illæ literæ habere ordinem prioris, & posterioris iubeantur (& cur non iuberentur) sicut A ablata primo loco dedit 90. & iam B, aut quæcumque alia litera dabit 90. si primis loco auferatur. Ergo omnes simul dabunt 990,

Hæ sunt vocularum, quas auferemus; combinationes ; modo illas contemplemur, quæ remanent, Sunt octo : ergo ex tabulâ superius positâ habebunt formas, 40. 320. & quia voces illæ dissyllabæ possunt transponi, resultabunt 80. 640.

Et hæ eadem formæ	80, 640.
Si ducantur per 9. erunt	725, 760.
Si autem per 90. erunt	7, 257, 600.
Si vero per 900. erunt	62, 576, 000.
Et tandem per 990. erunt	79, 833, 600.

Et

Et quidem 79. 833, 600. essent transformationes, quas hoc pateretur Pentametrum, si in ternarijs omissis ordo aliquis obseruaretur. Sed, ne nimis auari. aut superstitiosi videamur, etiam omissas voces reducentes in computum, ab ordine earum supersedeamus, & quia sublato omissarum dictionum ordine combinationes 90. transeunt in 45. (ideo in tabula antecedenti alias rotundo, alias cursiuo charactere distinximus, vt præscindendo ab ordine, 90. formas in 45. transire clarissimè demonstraretur: quoniam si non habeatur ratio ordinis, *abc*, ab *acb*; & *a b d*, ab *a d b*, &c. nullo modo distinguitur) alius iniri debet computus.

Formæ enim	80, 640
Si ducantur per	45
Facto computu	403,200
Iuxta communes regulas	3,225,60
Dabunt metamorphoses	3; 628,800

Et has vt minimum retinere, et accensere Protei thesauris permittemur.

INEAMVS igitur secundam viam, flauissas multò ditiores inueniemus. Omnes igitur vndecim monosyllabas dictiones retineamus, duasque dissyllabas interserentes voce numerosiore modulemur, dicamusque.

ΣΥ ΓΑΛΑ ΝΟΥΣ, ΒΟΥΣ
ΛΙΣ, ΛΥΓΧ, ΠΥΡ, ΦΛΟΞ, ΦΩΣ. ΔΡΥΣ,
ΔΟΡΥ, ΛΑΣ, ΘΥΡΑ, ΣΕΙΡ.

Ergo, quia sunt vndecim monosyllabæ, vt anteà; 39. 916. 800. Disticha resultabunt. Et quia tres dictiones Pyrrhichiæ sex vicibus mutari poterunt, habebimus 239. 500. 800. Disticha: nempe similia præcedenti, quorum Pentametrum completum sit, incompletum Hexametrum. Sed quia incompleti versus ex Poetarum priuilegio aut licentiâ etiam veniunt in computum, hæc Disticha dabunt versus simplices 479. 001; 600. hoc est, *supra quadringentos & septuaginta nouem milliones, versus mille, & sexcentos*. qui additi Heroicorum communium, Spondaicorum, & Dactylicorum versuum numero, quem paulò antè adduximus, ad maiorem multitudinem venient. Lineas subsequentes considera. *Transfigurationes, quæ resultarunt*.

Ex Hexametro, sunt	239;500;800
Quæ ex Pentametro sunt	2;628,800
Quæ ex Disticho sunt	479;001,600
Ergo omnes simul	722;131,200

hoc est, *Septingenti, & viginti duo milliones, centum, & triginta vnum millia, & ducenta*.

ET hic nonnullæ possunt vtiles excitari Quæstiones, è multis tamen, quæ occurrunt, has pauculas dilucidabo.

I. *Quanto tempore hæc eadem carmina perlegi possent?*
II. *Quanto autem scribi?*
III. *Quot libros scripta conficerent.*
IV. *Quanta eorumdem librorum esse deberet Bibliotheca?*
V. *Quanta ad hæc omnia perficienda requirantur expensæ?*

Singulas ergo reponamus, illustremus, & ea certissimis arithmeticæ principijs resoluamus.

AD QVAESTIONEM PRIMAM,

Quanto hæc carmina tempore perlegi possent?

NE subrepat aliquis error, oportebit tempus ad mensuras certas, & determinatas reducere. Hora enim ex Astronomorum consensu minutis 60. componitur: Dies horis 24. Hebdomadas diebus 7. Annus Ægyptius constans est, et diebus 365. coalescit. Iulianus quarto quoque anno bis numerat sextum ante Calendas Martias diem, Gregorianus, sicut Iulianus per quadriennia, procedit, sed in Centenarijs nonnihil alterat, iubet enim primum secundum, et tertium bissextiles non esse; at quarto indulget diem intercalarem. Considera tabellam subsequentem.

Iuxtà Calendarium.	Ægyptium	Iulianum	Gregorianum
Annus habet dies	365	365	365
Duo anni	730	730	730
Tres anni	1,095	1,095	1,095
Quatuor anni	1,460	1,460	1,461
Centum anni	36,500	36,525	36,524
Ducenti anni	73,000	73,050	73,048
Trecenti anni	109,500	109,575	109,572
Quadrigenti anni.	146,000	146,100	146,097

Hac doctrinâ præmissâ, sine qua vacillaret resolutionis certitudo, ad rem veniamus, et his temporum mensuris lectionem horum carminum attemperemus. Poterit aliquis legere.

Vno horæ minuto	10. *Versus.*
Ergo hora integra	600. *Versus.*
Ergo 10. horis	6,000. *Versus.*

Puto diem non habere vltra decem horas quæ labori impendantur: obtunditur enim vel ferreum caput, quando vltra 10 horas studere iubetur. Ergo; quidquid de naturali aut etiam arti-

artificiali die sit, seruilis vltra horas decem non solet prudenter extendi.

Si igitur versus 722;131, 200.
Diuidantur per 6,000.
Dabunt die 120;355.
Et adhuc supererunt versus 1,200.
Qui poterunt legi 2.horis

Sed quod annos isti dies 120, 355. constituent? Dabit computus?

ANNI	DIES Stylo Ægyptio	Stylo Iuliano	Stylo Gregoriano
100	36,590	36,525	36,524
200	73,000	73,050	73,048
20	7,300	7,305	7;305
4	1,460	1,461	1,461
1	365	365	265
Summ. 329	120,085	120,167	120,164
erat dies	124,355	120,335	120,135
differentia	270	185	191

Ad legendum igitur hos omnes versus requirerentur.

Anni ægypty 329. *dies* 270. *hor.* 2.
Anni Iuliani 329. *dies* 188. *hor.* 2.
Anni Gregoriani 329. *dies* 191. *hor.* 2.

Fluit computus, omnes dies æqualis esse dignitatis supponens. Sed quid, si noster Lector festos dies à ferialibus, fastos à nefastis distinguat. Sanè in anno quocumque sunt Dominici dies 52. et præter hos, solennes etiam multi, quorum aliqui obligationem, aliqui deuotionem concernunt. Varia est apud Gentes diuersas obseruantia, et deuotio; et qui vniuersis scribimus, non poterimus generalem regulam statuere. Cæterùm si veræ similem pio vera ponere permittamur, edicemus, quartam esse anni partem, Deo et Cælestibus sacram, et debebimus annos 80. vel plures numeris præcedentibus addere.

AD QVÆSTIONEM SECVNDAM.

Quanto possint tempore omnia hæc carmina scribi?

CONSTO resolutioni præcedenti, et suppono hominem assiduo labore horarum decem satis esse grauatum, nec vlterius onerari debere: Vna hora posse 100. versus scribere hominem ingeniosum suppono: aliud enim est exscribere à charta, et aliud eruere ex potentia materiæ: vel, qui plura se posse crediderit, faciat periculum, et experietur tantas moras, et salebras, vt assentiri malit, quàm improbabilia præiudicia tueri.

Ex hac hypothesi suboritur resolutio facillima: nam si se habet tempus scribendi vt 1. ad 10. qui lectionis tempus iam scit, scriptionis tempus ignorare non poterit. Numeros sequentes considera.

Lectio impenderet dies 120,355. *hor.* 2.
Ergo scriptio dies 1,203,552 *hor.* 0.
Qui dant annos Ægypt. 3,297. *dies* 145.
Hoc est Iulianos 3,395. *dies* 52.
aut etiam Gregorianos 3,295. *dies* 75.

Quod si adhuc festi et solennes dies veniant in computum, et isti esse anni quartam partem dicamus, adhuc addere deberemus annos circiter 824. Sed quia solennium dierum numerus definiri non potuit (est enim non solum in diuersis prouincijs, sed interdum in vnâ eâdemque pro deuotione gentis varius) non est cur ablatis solennibus seu festis diebus ad computum exactum deueniamus.

AD QVÆSTIONEM TERTIAM.

Quot, & quantos libros hæc eadem carmina, si semel scribantur conficiant?

CHARTAE scapus (qui *Resma* Italicè dicitur continet) manus seu libros 20. Manus continet folia 25. Scapus 500.

Exscriptores Romani, qui in officinis (quas *Copisterias* vocamus vulgò) merent, nolunt plures, quam 25. lineas in pagina, et 100. in toto folio scribere.

Ergo versus 722;131.200.
Scribent folys charta 7,221,312.
Hoc est, scapis duplicibus 7,221. *fol.* 312.
Seu scapis simplicibus 14,142. *fol.* 312.

Si agamus de libris compingendis, aio esse intractabilia volumina nimis crassa; igitur, quia charta est bona (cur enim in malâ deberent hæ pulchræ matamorphoses scribi?) sic iubeamus compingij, vt centena folia in singulos libros distribuat, debebit compingere volumina, 72. 213.

AD QVÆSTIONEM QVARTAM.

Quantam hæc eadem Carmina, si compingantur, Bibliothecam requirant?

VARIAE sunt in Geodesiâ mensuræ; communiores, et hodie mihi necessariæ sunt, Digitus, Palmus, Pes: qui seruant proportionem quadruplam: Pes enim continet 4. Palmos, et Palmus 4. Digitos: vnde et Pes continebit

nebit 16. digitos. Vide Ioannem Alstedium, *Encyclopædiæ tom. 2. lib. 14. part. 2. cap. 12 pag. 273.*

Progredior. Centena folia bonæ Chartæ occupant binos digitos.

Ergo folia	7, 221, 313.
Duanni digitos duplices	72, 213. &c.
adeoque simplices	144, 426.
Hoc est palmos	36, 106. &c.
Aut etiam pedes	9, 026. &c.

Hos libros distribuamus per pluteos: qui si vincenos capiant, cōnunt 3. 610. et singuli (considerata videlicet crassitudine asserum quibus vel ipsi conformantur, vel illi compinguntur) habebunt 48. digitos in longitudine, hoc est 3. pedes.

Porrò, si in octo ordines à summo ad infimum dispõnas pluteos, quicumque ordinē pluteos 450, vindicabit; quam obrem, si ex vno tantum latere ponantur libri (talis fuit, vt sæpius audiui, Louanij pulchra, & celebris Erycij Puteani Bibliotheca: in qua aliud latus libris, aliud seruiebat fenestris, mensisque) esset hæc aula longa pedibus 1350. Cæterum, si ex vtroque latere libris exornari deberet, posset sic conformari, vt esset 30, lata pedibus, longa 675. habe. etque figuram pa allelogrammam, & latera breuia portis, longa pluteis ornaret.

Hæc dixerim, fenestras supra pluteos ipsos aperiendas esse supponens; nam, si istæ coordinarentur inter illos, hæc aula deberet excrescere; & quarta, aut saltem quinta parte esse longior.

AD QVESTIONEM QVINTAM.

Quanta ad hæc omnia expensa veniant?

INGREDIVNTVR in computum Charta, Scriptura, Ligatura, Plutei, & ædificium Bibliothecæ, Debemus ergo agere in specie, de singulis, & primo de charta differamus.

SVNT in varijs prouincijs chartæ communis varia pretia: & etiam, hic Romæ semper varia, viam ergo ingrediamur communem, & iuxta medium pretium, quod vocant resoluamus.

Erant scapi (seu resimæ)	14. 442.
Venditur Scapus 2. Iulijs	
Ergo omnes scapi simul	28. 884.

AMANVENSES Romani, vt scribant, singula folia singulos carlinos (seu baiocchos 7½) requirunt. Ergo pro folijs quaternis teruos iulios, Debemus ergo diuidere numerum foliorum per 4. & pro singulis quaternionibus. däre 3. Iulios.

Erant folia	7. 221. 312.
Ergo quaterniones	1. 805. 328
Ergo dandi essent Iuly	4. 415. 984.
Aut scuta Romana	541. 598. $\frac{4}{10}$

VT volumen aliquod compingatur decenter, Bibliopagus extorquet 4. Iulios.

Ergo compactura voluminum	72. 213.
Ascendet ad Iulios	288. 852.
Hoc est ad scuta Romana	28. 885. $\frac{2}{10}$

MANET aliquid, quod nondum venerat in computum? Plutei. Sed quanto pretio itabunt? Si illos emblematis exornare velimus, excessiuo: at si ex bonâ materiâ decenti labore & industriâ dedolentur, & Faber denos Iulios recipiat, venient ad pretium tolerabile. Lineas subsequentes considera.

Erant plutei	3, 610.
Stabunt ergo Iulijs	36, 100.
Ergo Scutis Romanis	3, 610.

PRo Bibliothecâ verò 675. long. 30. lat. & 30. altitudine constructa, Valerius Pogius nostri Ordinis laicus architectus expertissimus, & eruditissimus, sequentem calculum à se studiose elaboratum mihi tradidit.

Muri fundamentales (*vulgò* Stereobate) *ex lapidibus ordinarijs important scuta*	3, 011, 40
Parietes domestici, seu supra terram ex lateribus, (vulgò tauolozzi.)	4, 228.
Parietes fornices ex lapidibus ordinarijs.	1, 519. 20.
Opus arenatum (vulgò colla sub fornice.)	182-20.
Opus arenatum super parietes domesticos.	182-05.
Pauimentum nobile (ΛΙΘΟΣΤΡΩΤΟΣ.)	728-95.
Tectum ordinarium super fornicem.	1, 968.
Catena ferrea ob fornicem viginti dua.	550.
Fenestra 44. ex lapidibus (*vulgo* trauittini)	450.
Vitrea fenestra totidem.	352.
Porta dua ex lapidibus (vulgò trauettini)	160.
Valua nucea pro dictis portis.	240.
Opus albarium (vulgò imbiancatura) *compactura pluteorum octo ordinum, aliaque minuta erunt.*	400
	13.948.

Nunc

NVnc ergo singulorum expensas breuiter colligamus.

Expenderentur pro charta scuta	28, 884.
Pro scriptura, vt minimum	541, 598.
Pro compactura	28, 885.
Propluteis	3, 610.
Pro ipsamet aula ædificanda	13, 948. 20.
Ergo *omnium summa*	216, 925.

ERgo, si tot requirantur expensæ, tot sæcula, tot libri, tot loci, tot plutei, tam vasta & pretiosa Bibliotheca, vt hæc Gemma pulcherrima, vt hic nobilissimus Vnio materialem extensionem adquirat: quanti valoris erit obsecro spiritualis illa idea, quæ vno instanti, vnico in loco, vnicâ in lineâ omnes hos carminum thesauros conficit, & considerat? Respondet Plautus.

Bono ingenio me me ornatum quam auro multo mauolo.
Auro in fortuna inuenitur, natura ingenium bonum?
Bonum ergo quam beatum (id est, *fortunatum*) *me esse dici mauolo.*

Et hæc (quæ etiam ex Caramuelis Bibliothecâ, ac doctrinâ non mediocriter hausi) viris curiosis pro ingenij tanti hominis libamento; & ad *D. Thomæ* Summique Pontificis *Alexandri* VII. (quos Carmen dilucidat) gloriam scripsi.

NOTA.

DXVI.

EXCELLENTISSIMVS D.D. Dux de Ciemau, Princeps de Ecchenberg. &c. Orator Extraordinarius Ferdinandi III. Imperatoris ad Vrbanum VIII. ingressus est summa pompa & solennitate Romam die 7. Nouemb. 1638. hora 21. Hunc magnificum, introitum edidit Romæ & Cardinali Sabaudo Germaniæ Protectori dicauit ann. 1638. Anonymus quidam scriptor. Inde hæc ego.

Recenset duodecim fuisse Imperatores Austriacos: & coronam mulieris in apocalypsis habuisse Stellas duodecim, Describitur posteà omnes militum & famulorum manipulos, vestes, arma, &c. quæ omnia, quia diuitias & Ducis potentiam extollunt, expendo: volo enim vti, non auro vestium, non curruum & equorum argento, non militum armatorum calybe, sed ingeniosis eorum plumis, qui vel pinxerunt hieroglyphica, vel inscriptiones conformarunt.

Summâ igitur Cæsareus Orator pompâ & solennitate peruenit ad Ducis de Ceri palatium (ibi erat excipiendus) & legit: In medio.

I. *Perennibus æquè factis ac nominibus semper Augusta in immoto catholicæ fidei patrocinio semetipsam alte fundauit Austriaca Domus, cui quot bella tot fuere triumphi.*

II. Hinc in latere dextero.

Fœcunda Cæsarum, fœcunda Regum parens Austriaca Domus Imperium terris animos æquauit Olympo.

Inde in sinistro.

III. Innumeris auctam triumphis Solis vtraque domus Austriacam non capit domum.

Addebantur aliæ inscriptiones, quæ nec carent conceptu, nec debent omitti. Subscribo aliquas.

IV. Nunquam digniori.
V. Sua Virtus euexit.
VI. Ni adero, nulla erit.
VII. Æterna est gloria facti.
VIII. Quisque sua fata.
IX. - ◡ ◡ -*gemini compressa licentia Monstri.*

Adscriptum erat Aquilæ candidæ super volanti.

X. *Solis Iubar vnica perfert.*

Rotæ aureæ.

XI. *Semper circum acta secunde.*

Coronæ aureæ.

XII. *Virtutis debita merces.*

Quinque Rosis purpureis.

XIII. *Vrbis & Orbis amor.*

Tribus Coruis coronatis.

XIV. Sapientia redimiuit.

Anchoræ aureæ.

XV. Sacrum cuique perfugium.

Tiberi coronato arundinibus,

XVI. - ◡ ◡ - ◡ *mihi veteres redduntur honores.*

Danubio lauro coronato.

XVII. *Imperium sine fine mihi.*

Pingebatur Pomum Persicum cum vnico folio, & quia illud videtur cordi esse simile, hoc linguæ, ornabatur hoc lemmate,

XVIII. *Cordis & oris.*

Aderat & Ciconia serpentem rostro discerpens, dicensque.

XIX. ---*Hostemque, dolosque.*

HAs Inscriptiones recognosco, & quia ex primâ natus fuit Proteus sextus, quem superiùs expendimus; examinemus breuiter, An aliquid ex cæteris oriatur, quod ad ornatum Metametricæ nostræ conducat?

ANTI-PROTEVS.

DXVII.

HOc nomine insignire placet Carmina illa, quæ nullam admittunt vocum commutationem. Sanè Proteum illum,

Quot

Quot sunt bella Tibi, tot fers Gens magna triumphos.

Quem 5760 vicibus variari ostendimus, Ecchenbergij Principis introitus triumphalis exhibuit. Sed quia Inscriptiones illæ magnæ erant eruditionis plenæ, ad secundum conuerto oculos, & applaudo.

Sanè Austriaca Domus fœcundissima est & hæreditario iure multa regna connexuit, quæ posteà etiam gladio tutatur: vnde exstat illud Monostichum.

Bellagerant alij, tu fœlix Austria nube.

Ex quo deducitur alias familias igne et gladio populos subegisse, et subactos armis et violentiâ tueri: at Austriacam jure hæreditario per legitima matrimonia ad præsentem majestatem venisse, quâ.

Imperium terris, animos æquauit Olympo.

Vnicam solam formam hic versus habet. Vel dictiones altera, & te metrum corrupisse videbis. Ex tertiâ deduxi hunc Anti-Proteum.

Gentibus innumeris dominabitur aucta triumphis.

Et quidem illud *innumeris* triumphis et gentibus potest competere: sunt enim innumeri triumphi quos Gens duxit Austriaca, et innumeræ Gentes, quibus imperat et dominatur.

Inscripta septima præbet occasionem et numeros, vt hoc inuariabile Carmen pangamus.

Euehit Austriacos æterni gloria facti.

Et quidem multa sunt Austriacorum heroica et egregia facinora, ob quæ sunt famæ et nominis, nec non imperij Æternitatem consequuti: vt non immeritò illud Cæsarum Lemma[A.E.I,O V.] à curiosis exponatur, *Austria erit in orbe vltima*. At inter omnes virtutum sublimium operationes, æternam gloriam peperit illa Religiosa deuotio, vi cujus Rudolphus pauperi Sacerdoti ad rusticum ferenti Viaticum, equum concessit, à pedibus et fræno seruiuit; et præluxit omnibus, vt quantâ reuerentiâ Christus, quantâ ejus Ministri sint habendi nosçamus. Lauri, coronæ, diuitiæ, gloriæ, quibus Austriaca Gens condecoratur, hujus actionis religiosæ sunt præmium.

Est hæresis, *Monstrum immane, informe, ingens, cui lumen ademptum*: et duæ sunt, quæ Germaniam affligunt; Lutherana scilicet et Caluiniana; contra duplex monstrum Domus Austriaca pugnare debuit. At tandem fuit.

Imperio gemini compressa licentia Monstri.

Nobisque indulgeat Deus, vt sicut hoc metrum est inuariabile, sic semper inuariabilis sit Austriacæ Gentis gloria, et Hæreticorum oppressio.

Ex Inscriptione XI. deducitur hic Anti-Proteus.

Aurora Austriadum semper circum acta secundè.

Si loco vocis *Aurora* collocetur *Fortuna*, sensus carminis erit manifestior, & grandior, at illud non erit immutabile, posset enim quis dicere,

Circum acta Austriadum semper Fortuna secundè.

Et quidem Aurora quædam est Austriacæ Gentis Gloria, nam sicut illa à sole Æthereo nascitur, sic & hæc à sole Iustitiæ, qui Austriacæ Gentes Religionem & deuotionem nobilissimis splendoribus condecorauit.

Duodecima parit hoc lemma, quod etiam immutabile est.

Alma corona tuæ vir tui debita merces.

Post magnas clades Tiberis, post casus & occasus varios, gloriatur se immutabilitate donatum, & immutabili carmine exclamat,

Tandem aliquando mihi veteres reddunturhonores.

& Austriaca Domus æternitate gloriæ & potentia suffulta, respondet.

Imperium sine fine mihi dedit altus Olympus.

Habes igitur (Amice lector) Antiproteos, quos laudes imitêrisque: nam, sicut in Proteo multitudo transfigurationum commendatur, sic immutabilitas constantiaque Anti-Proteo. Et hæc de hoc argumento adduxisse sit satis.

PLACET *hunc Tractatum claudere D. Petri Francisci Passerini nomine, & ingenio: illud enim toti est Europæ notum, & hoc venerabitur sera posteritas actis æternitatis.*

D. Petri Francisci Passerini &c.

PROTEVS CHRISTIANVS.

Cryptographus, & Griphologus.

Ex Tractatione

1 Ieremian. 2 Cæsarea, 3 August. 4 Romana, 5 Trithemian. 6 Diaulica.
*1NDG,IGZT2TZDXRO3OPT, OKG4V*IIXXIXX*V*IXXXI,5I*AEKAIBEA6*I*MS*IS:
1 Ieremian. 2 Cæsarea, 3 August. 4 Romana, 5. Trithemian. 6 Diaulica.
*1DKG,ITG2TZDPTZMG3OPOGKV?4*XIIIXXIX*V*,5IBEICIGIBEA6LINTLVV.*

Lux, præ qua Sol nox, nix sit pix, lex mea nil sis:
Vox, per quam quid non sit? ni te, mens mea nil vult.

☞ DXVIII.

Viro Clarissimo Angelico Aprosio Intemeliensi, Ordinis Eremitarum S. Augustini SS. Theologiæ Professori, Acad. Incognito Geniali &c.

V. CL.

ROTEVM Proteo vt debeo, sic dedico, verè Angelicè Aprosi. Sapricius ille Saprici Oldaurus Scioppius, Masottus, & Carolus Galistoni, Scipio Glareanus, & Paragesius ipse, quos Ioan. Franc. Lauredanus,

Littoris Adriaci Siren, & nostri Tullius æui,

Tibi familiarissimos appellauit, Te tot Auctorum Auctorem, Sapientissimum Proteum demonstrant. Proteus autem meus tot protinus transit in effigies, vt, si totidem viuas, & valeas in annos,

Omnibus elapsis fias annosior annis.

Plac. Id. Ian. MDCL.

Addictis. Ser.

Petrus Franciscus Passerinus.

Multiplex in Proteo moris & oris mutabilitas explicatur.

TRIA in Proteo nostro animaduertenda sunt: Literarum Criptographia, syllarum Prosodia, & Verborum Griphologia; quæ omnia tam multiplicem pariut obscuritatem, vt quemadmodum nil mutabilius, ita nil Proteo inexplicabilius videatur.

PROTEI
Cryptographia explicatur.

CRYPTOGRAPHIAE quam Latinè occultam scriptionem appellamus, modos omnes ad tria quasi summa omnium genera reduxit Hugo, *de prima scribendi origine cap.* 16. nimirùm 1. ad Literas, planè fallentes aspectum. 2. ad Literas aliarum Literarum loco positas. 3. ad Notas de quibus omnibus fusè, ac eruditè agit Io. Baptista Porta Neapolit. *De furtiuis Notis*, & selectissimè Puteanus *Epist. ad Plounierium. De Cryptographia*. Protei nostri clandestina scriptio ad secundum omninò Cryptographiæ genus referri debet, cùm Literarum characteres nec inuisibiles sint, nec per notas; sed per transpositionem scripti: quam scribendi formam Varro *lib.* IV. *Etymolog.* TRACTATIONEM vocat; non ARCTATIONEM, vt malè quidam legunt, quod diligenter adnotauit Turnebus *lib. 24. Aduer. c. 29.* Cùm autem Tractationis, seu per literarum Transpositionem, Translationem, Transportationem, ac Metathesim scriptionis species fere infinitæ sint, adeò vt Trithemius *Polygraphiæ suæ lib.* 5. ex vno Latinarum Literarum Alphabeto paulo minùs, quàm quatuordecim millia per Literarum metathesim effici posse demonstret, eas Tractationis formas, quibus in Proteo vsi sumus, singillatim indicauimus, ne Delio, vt aiunt, Nato-

tatore ad rem diuinandam opus esse conclamaretur, quas breuiter hic singulas exponemus.

Ieremiana Tractatio quid sit docet Hieron. *Commentar. in cap.* 25. *Ieremiæ*, qui apud Hæbræos literas ita transponi solitas affirmat, vt prima loco vltimæ, secunda loco penultimæ, atque ita deinceps ponerentur, videlicet Aleph pro Tau, Beth pro Schin, &c. Sic ab Ieremia scriptum fuisse censet *Sesach* pro *Babel*, ne Rex in captiuos Israëlitas irritaretur. Si ergo eadem Literarum transpositio in nostro fiat Alphabeto N, erit loco L, D loco V, & C loco X, vndè NDC erit LVX. præterea I erit loco P, G loco R, Z loco A, & T loco E: vndè I GZT ex tractatione Ieremiana erit PRÆ.

Cæsarea tractatio ex Dione *lib.* 39. est, cùm primarum Literarum loco quarta quæque succedens scribitur, exempli causâ, D pro A, E pro B, F pro C, &c. quâ scribendi ratione vsum C. Cæsarem testantur Suetonius, Gellius, & Probus Grammat. qui de occultâ Literarum significatione à C. Cesare scriptarum Commentarium perfecispsit. quare ex Cæsarea tractatione T. erit Q, Z erit V, D erit A, & TZD erit QVA. præterea X erit S, R erit O, O erit L, & XRO erit SOL.

Augusta tractatio, quâ Augustus Imperator vtebatur, fit, si pro vnaquaque litera succedentem ponamus, hoc est, pro A ponatur B, C pro B, D pro C, &c. pro X. autem duplex AA. ita Sueton. *in August. c.* 88. Vndè nobis O erit N, P erit O, Y erit X, & OPY erit NOX. præterea O erit N. K erit I, Y erit X, & OKY erit NIX.

Romana tractatio est, cùm Literas numerales eum numerum notantes, quem ex Alphabeti serie conficiunt, loco literarum ipsarum scribimus, i. I. pro A, II. pro B, III. pro C, IV. pro D. V. pro E, & ita deinceps, cùm enim Hebræi, inquit Bibliander, numeris vtantur loco Literarum, quod etiam Græci ipsi facere consueuerunt, cur Romani præstare id nequeant VI. ergo erit F, IX. erit I. XIX. erit T, & VI. IXXIX. erit FIT. præterea XV. erit P. IX. erit I, XXI. erit X, & XV IXXXI. erit PIX.

Trithemiana tractatio ab ipso Trithemio *in Explanatione libri 6. Polygraph.* affertur, quam ad Hebræorum & Græcorum imitationem effinxit, & à se primum inuentam testatur, tale autem est illius Alphabetum.

A valet idem, quod 1. B 2. C 3. D 4. E 5. & 6. F 7. G 8. H 9. I 10. IA II. IB 12. IC 13. ID. 14. IE. 15. I & 16. IF 17. IG 18. IH 19. K 20. L. 30. M 40. N 50. O 60. P 70. Q 80. R 90. &c. Hinc apud nos IA erit II. hoc est L, E hoc est, item E, KA erit 21. hoc est, X, & IA E KA erit LEX, præterea IB erit 12. hoc est M, E erit 5. hoc est item E, A erit 1. hoc est, item A, & IBEA erit MEA.

Diaulica tractatio fit retrogradiendo, & verba inuertendo: *Cursorum* siquidem *pars*, ait Budæus *in Pandect. ex Leg.* Athletas, *Diaulodromi dicti, cùm ad metam peruenerant, flectentes eò rursus recurrebant, vnde cursum inierant. Diaulus enim dicitur huiusmodi circumactus curriculi, i. curriculum duplum.* Verbis autem planè inuersis ad occultationem scribi solitum narrat Isidorus, certè Griphologi sic sæpè ludunt; vnde bellè dicitur.

MVTNEGRA cum MVRVA faciunt rectissima curua.

Idest *ARGENTVM, & AVRVM*, hæc duo nomina retrolegendo more diauli. Si ergo Diaulico recursu legamus duo illa postrema primi versus verbula IM, & SIS, fient MI, & SIS. Imo versus ipsi integri, singulis retrocurrentibus literis, modò eundem, modò diuersum sensum reddentes fieri solent, qui Retrogradi nuncupantur, & aliquando etiam vocum serie ipsissimi Reciproci sunt, vt ille est.

Anna tenet mappam madidam mappam tenet Anna.

Distichon ergo è Protei Cryptographia natum hoc ipsum est.

Lux præ qua Sol nox, nix sit pix, lex mea mi sis.

Vox, per quam quid non sit? ni te mens mea nil vult.

PROTEI

PROSODIA EXPLICATVR.

Ervto è multis Cryptographiæ modis Disticho, videndum restat, quoties vterque Distichi versus, seruata semper Hexametri carminis ratione, atque iisdemmet ipsis verbis non pluribus, nec paucioribus, nec immutatis, varias Protei more induere possit effigies: &, vt rem paucis expediam, vterque Protei nostri versus 39. 916. 800. modis, dactylo semper quin-

quintro in loeo pro more remanente, variari poteſt.

Quòd ſi ex ſolis Spondeis Spondaicus verſus fiat, quod, nonnunquam ab Ennio præſtitum non ignoramus, & Græcius multò frequentiùs eſt, quàm Latinis, quale eſt illud,

Ciues Romani tunc facti ſunt Campani.

dummodo monoſyllaba eliſionem non admittentia ſeſigantur, verſus ille 479. 001. 600. modis ſemper inuicem diſtinctis replicari poterit, cuiuſmodi noſtrum hoc eſt, quod Diſticho iam allato reſpondet.

Si vis me, da mi te: cor rem vult, cui-ſedate.

Quamobrem, qui alterutrum Diſtichi noſtri verſum iuxta eos omnes modos, quibus variari poteſt, exactè perſcriberet, vnicus verſus non in vnum, ſed in 2892. volumina exoreſceſceret, quorum vnumquodque omnia Virgilij opera exæquaret; qui verò reſpondentem Diſticho verſum, quoties diuersè replicari poteſt, exarare poſſet 34710. volumina ſuperioribus æqualia conficeret, quæ ſola ſatis amplam exigerent bibliothecam.

Cùm tamen eadem Protei noſtri verba non eundem ſemper ſenſum apertè ſeruent, quem ante tam multiplicem variationem habebant, alius adhuc verſus artificij gratia excogitari poteſt, cui eadem carminis forma, eadem verba, atque idem omninò ſenſus ſemper inhæreat, qualem noſtrum hunc ex puris Monoſyllabis, & Trigrammatis voculis conſtatum vides.

Lux, nox, nix, pix, mel fel, nos, vos, res, cui par nil.

quem quidem ſi Hexametrum cum dactylo in quinta ſede volueris, nomen illud *cui* dyſſillabum ibidem retinere poteris; ſin autem Spondaicum, ſtatim *cui* monoſyllabum factum, quamcunque malueris, ſedem occupabit.

Senſus autem verſus huius duplex eſſe poteſt, primò, ſi propriam vocum illarum ſignificationem intueamur, & ſenſus erit huiuſmodi, *Lux & cætera omnia ſunt quid ſimile, & par nihilo*, ex nihilo enim omnia facta ſunt, & in nihilum à Deo mox redigi poſſunt, quò etiam natura ſua vergunt, et proindè rebus omnibus creatis nihil nihilo ſimilius inuenitur, nam ſeu ſint quodammodo incorporea, vt *lux*, et *nox*, ſeu corporea, vt *nix*, et *pix*, ſeu inanima, vt *mel*, et *fel*, ſeu animata, et rationis etiam capacia, vt *nos*, et *vos*, omnia ex ſe nil ſunt, vndè *nil*, et iſta omnia *par* ſunt, Secundò, ſi vocum earundem non propriam ſignificationem; ſed characteres, eorumque numerum inſpiciamus, et ſenſus erit *Lux, & cætera voces illæ, & nil ipſum ſunt quid æquale, & par.* Cùm enim voces illæ omnes monoſyllabæ ſint, et tribus ſingulæ conſtent elementis; eæ omnes inter ſe pa es, et æquales ſunt, et vnaquæque illarum vnicuique par eſt literarum numero, ac proinde tam *lux*, quam *nox*, etc. ſunt res quædam, cui *nil* eſt æquales, quia tam *nil*, quas *res*, et reliquæ omnes verſus voces trium, vt diximus, literarum ſunt, quo modo tritum illud explicari debet ænigma, quod prima facie tantopere torquet Arithmeticos.

Ter tria ſunt ſeptem, ſeptem ſex, ſex quoque tres ſunt.

voces enim illæ *ter tria* verè ſeptem literæ ſunt et ſic de reliquis.

Quare vltimus ille noſter verſus, ſiue vocum ſignificationem, ſiue literarum numerum inſpicias, ſiue eum interrogatione, ſiue ſine illa proferas, ſiue Hexametrum Dactylicum, ſiue Spondaicum velis, quomodolibet voces omnes tranſponas, ſemper vterque ſenſus vbique conſtabit, et vera erunt omnia.

Immò, quia verſus verè non ſolùm ob multiplices verborum collocationes, & ſenſuum diuerſitates, vt vidimus; ſed etiam ob diuerſas literarum ipſarum in ſingulis iiſdemque verbis tranſpoſitiones variari poteſt, adeò vt idem quidem verſus, idem ſenſus, eadem verba, eædemque omnino eorundem verborum literæ; ſed non idem literarum ordo in verbis ipſis inde remaneat: idcirco verſus adhuc alius omnium artificioſiſſimus confici poteſt, qui non modo monoſyllabis conſtet, vt variabilior euadat, et trilitteris, vt artificior fiat; verùm etiam retrogradis, ſeu recurrentibus dictionibus vt in vna, eademque monoſyllaba, et triliterα voce literæ ipſæ quoque eædemque inter ſe mutuo mutentur, et multipliciter iterum abſque vlla, vel verſus, vel ſenſus, vel verborum ipſorum mutatione, quod ad ipſorum integrorum collocationem ſpectat, vel mixtione cùm literæ vnius verbi cum literis aliorum verborum nullo modo commutentur, vel commiſceantur, tranſponi queant, quod nos ipſi denuo in hoc verſu Hebraicis, et Latinis aliquot huiuſmodi monoſyllabis, triliteris, et retrogradis conſtante, vt ſatis difficulter ita fatis, opinor, euidenter expreſſimus.

Vau, ter tres Mem, ſex Nun Sus; Tot, Gog, cui Non Sis? in quo illæ eædem omnes, quas in ſuperioribus animaduertimus, ſenſuum, ac verborum varietates toties iterum multiplicari poterunt quoties huiuſce verſus voces monoſyllabæ, triliteræ, et retrogradæ, ſeu Diaulicæ, et retrocurrentes, quæ octo ſunt, nimirum Vaù, Mem, Nun, et Gog, Hebræa, Sus, Tot, Non, et Sis

et Sis Latina, vel seorsim singula, vel coniunctim plura, vel etiam simul omnia inuerti, et variari possunt. Quamobrem, cum versus ille superius allatus.

Lux, nex, nix, pix, mel, fel, nos, vos, res, cui par nil 479001600 modis, vt diximus, replicetur, Hebraicolatinus iste nouus ex octo retrogradis monosyllabis compositus 445471 56360 modis variabitur. Sensus autem huiusce versus meridiana luce clarior apparebit, si in primis animaduertatur ex Bellarmino *Hebraic. Instit. part.* 1. *c.* 1. Hebræorum literas numerorum notas esse, ac proinde per Vau 6, per Mem 40, & per Num 50 significari; quare si semel Vau, nouies Mem, & sexies Nun accipiantur, fiet numerus 666, qui est numerus nominis Bestiæ, vt *Apocal.* 13. habetur præterea per Gog intelligi Antichistum, seu Bestiam, sic enim Pintus 38. *Ezechielis caput* interpretatur. *Antichristus*, inquit *Appellatur Gog; populus autem, qui eum secuturus est, Magog; nam in sacris literis, & sanctorum doctorum libris Gog, & Magog Antichristum, eiusque membra designant.* Denique Antichristum à nobis Suem appellari, quod suis instar omnibus gulæ, & libidinis vitijs infamis futurus sit.

Versus ergo tandem apertissimum hunc esse sensum quis non videat? *Vau* i.6. nouem *Mem*, 1 360, & sex *Nun*, 1.300, sunt *Sus*: quis enim ignoret, ò *Gog*, te esse numerum illum, & te ex tot constare, quot sunt numeri literarum, quos iam diximus?

Et ne mirum hoc, aut etiam falsum alicui videatur, variationis huius originem, ac incrementum quàm breuissimè subdam, quæ me Mauritius de Curtis Parmensis Augustiniani Ordinis decus, & Mathematicarum Doctrinarum Eruditissimus, æque ac Acutissimus Doctor perhumaniter docuit in hæc verba.

Vt modi semper omnes, quibus quascumque propositas res inter se variari contingat, innotescant, hæc esto Regula. Numeri omnes iuxta seriem naturalem præcedentes per propositum rerum numerum inuicem multiplicentur; Vltimus verò multiplex eueniens numerus multiplicetur per propositum eundem numerum. Nam, qui inde procreabitur, multiplex numerus; propositarum rerum varietates, quæ fieri possint, indicabit.

Sint proposita res numero 4. *Inuicem multiplicentur* 3.2 *&* 1. *numeri scilicet omnes iuxta seriem naturalem numerum* 4. *præcedentes; Multiplex verò vltimus eueniens numerus* 6. *multipliciter per eundem propositum numerum* 4. *Nam, qui inde procreabitur, multiplex numerus; docebit res* 4 *subire posse* 24. *varietates.*

Porrò assignatam Regulam confirmat hic discursus. Plurium rerum in linea recta dispositarum eousque variabilis erit ordo quousque nouo Transpositionis modo poterunt eædem res inter se diuersificari. Omnis autem possibilis Transpositio oritur.

Si duæ tantùm res sint, vt A. B, ex præcessione, vt si A præcedat B. quod vnico modo esse potest, sic b. A

Si tres verò res sint, vt A. B. C, non solùm ex præcessione, A. ad B. C, quod dupliciter euenire potest sic A. b c A. c b. & ex subsequutione, A. eiusdem ad B. C, quod dupliciter esse potest sic c b A b c A. sed etiam ex mediatione, A, inter B, & C. tanquam extrema, quod dupliciter adhuc euenire potest sic b. A. c. c. A. b.

Si quatuor denique res sint, oritur possibilis Transpositio inter A. B. C. D. ex quinque capitibus.

Primò ex præcessione, A. ad alias tres literas, quod quidem sex modis euenit sic A. *b c d* A. *c d b*

A. *d b c* A. *b d c*
A. *d c b* A. *c b d*

*Secundò ex subsequutione. A. ad alias tres literas, quod sex modis euenit sic d c b.*A *d b c.*A
c d b. A *c b d.* A
b c d. A *b d c.* A

Tertiò ex interpositione, A. inter, B. tanquam vnum extremum, & inter, C, D. tanquam alterum extremum, quod quadrupliciter euenit sic b. A. *cd dc A. b*

b. A. *dc cd.* A. *b.*

Quartò ex interpositione A. inter, C. tanquam vnum extremum, & inter, B, D. tanquam alterum extremum quod quadrupliciter euenit sic c. A. *d b. b d.* A. *c*

c. A. *d b. b d.* A. *c*

Quintò ex interpositione A. inter, D. tanquam vnum extremum, & inter, B, C, tanquam alterum extremum, quod quadrupliciter euenit sic d. A. *b c c b.* A. *d*

d. A. *c b b c* A. *d.*

Igitur, si duabus literis, A, B. addita tertia litera, C. cùm duæ tantùm essent possibiles varietates, sex posteà reperiuntur variabilitatis modi: & tribus literis prædictis adiecta quarta litera, C. crescunt varietates possibiles vsque ad viginti quatuor; Certum est: Si numerus possibilium varietatum inter aliquot res multiplicabitur per numerum rerum, quæ vna re excedant priores res, procreatum iri multiplicem numerum indicatiuum varietatum omnium, quibus subiacere possunt res posteriores. Nam 6. qui indicat sex possibiles varietates Inter A, B, C, est numerus multiplex procreatus ex, 2. multiplicatis per 3.

Et 24.

Et 24. *qui ostendit varietates possibiles inter* A, B, C, D. *est numerus multiplex procreatus ex* 6. *multiplicatis per*, 4.

Quis igitur non concedat, si in vno Carmine adsint vndecim voces variabiles, illas posse transponi 399 16800 *vicibus* (*quandoquidem hic idem numerus est multiplex numerus procreatus ex facta multiplicatione* 3628800 *numeri vltimi multiplicis producti, & consequentis ad multiplicationes factas per omnes inuicem numeros precedentes* 11. *iuxta naturalem seriem, scilicet* 10. 9. 8. 7. 6. 5. 4. 3. 2. & 1. *per numerum* 11. *propositum*.

Quòd si in eadem Carmine vnica adhuc tantùm vox variabilis addatur (*mirum dictu*) *erit Carmen illud versatile tot vicibus, quot accusat hic numerus* 47900. 1600. *Hic enim numerus est praecisè procreatus ex supradicto num.* 399 16800 *multiplicato per* 12.

Sed vix credenda loquor. Si hac postremò adjicienda vox sit fortè conuertibiliter proferibilis ita, vt tam retrogradè, quam rectè pronunciata eundem reddat sonum, & sensum, quales sunt, Non, Sus, *&c. tunc quoniam huiusmodi vox erit potens inducere variationem non solùm in ordine ad alias vndecim praeexistentes voces ratione transpositionis; sed etiam in ordine ad seipsam ratione inuersionis literarum, quibus desinitur, Numerus possibilium excrescentium varietatum erit assumendus in dupla proportione, atque adeò pro numero* 439; 084, 800 *sufficiendus erit numerus* 878, 169, 600, *qui supputatus cum numero possibilium variationum iam repertarum in vndecim vocibus excrescet in numerum* 918, 086, 400.

At verò, si ex duodecim vocibus duae sint conuertibiles; numerus addendus varietatibus possibilibus inter decem voces propter duas voces ratione transpositionis possibilis, erit ratione vertibilitatis quadruplicandus. Quare pro numero 475; 372, 800. *assumendus erit numerus* 1, 901; 491, 200. *qui numeratus cum* 3, 628, 800. *numero accusante transpositiones possibiles inter decem voces ampliatur vsque ad* 1, 905; 120, 000.

Sed, quaenam amplificatio prouenirет, si tres existerent voces retrouertibiles? Hoc ausim dicere: si octo reperiantur voces praedictam inuersionem admittentes, numerum possibilium varietatum non futurum minorem 44, 547; 156, 360. *numero tam ingenti, vt vix Italia tota possit in sua superficie tot grana tritici capere, etiam si tota eius latitudo triticeis granis contegeretur.*

Neque id mirum eueniet animaduertenti pro istis octo vocibus, quas vertibiles supponimus iuxtà canonem à me traditum in mei Promptaurij Mathematici tom. 3. lib. 5. *de multiplici Arithmetica progressionis vsu, (ad quem lectorem remittò) nonaginta tribus vicibus repetendum esse hunc numerum* 479, 001, 680. & *denique adyciendum* 120.

PROTEI

GRIPHOLOGIA EXPLICATVR.

PROTEVM hunc nostrum griphologum, seu aenigmaticè loquentem diximus, quia licet Christum alloquatur (quem propterea *Christianum* quoque nuncupauimus, sicuti Bauhusius, & Puteanus Proteum illum suum ad B.V. 1022. modis variatum,

Tot tibi sunt dotes Virgo quot sidera caeli.

Parthenium appellarunt (Christum tamen symbolicè quodammodò describit, vt aenigmata loqui videatur. *Lux* ergo dicitur Christus, quia ipse dixit Ego *sum lux mundi*.

Prae qua sol fit nox nam Stellae *sunt mundae in conspectu eius*.

Vox, per quam quid non fit? etenim *Vox domini in Virtute, Vox domini in magnificentia*, Verbum illud est, per quod facta sunt omnia, & sine quo factum est nihil.

Si vis me da mi te: cor rem vult, cui se dat.

Christi responsum Christiano datum iure, ac merito tam multis modis, quod ad solam earundem dictionum transpositionem attinet, variari potest, vt pluribus, meo quidem iudicio, nullus alius variari queat, quò infinitam Christi Sapientiam hic etiam admiremus.

CARAMVELIS

In Proteum praecedentem

NOTAE.

☞ DXIX.

HVCVSQVE Clarissimus & Eximius Dominus D. Petrus Franciscus Passerinus. Interim, quia aliqua nimis breuiter tangit, paulò vberiùs eadem reponere necessarium est.

S. Cry-

§. *Cryptographia*.

KΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΑ, Græca dictio est: à voce ΚΡΥΠΤΟΣ, quæ est *occultus*; et ΓΡΑΦΙΑ, quæ est *scriptio*, deducta: vnde ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΑ nihil aliud est, quàm *occulta scriptura*.

An-ne illud Trithemij dictum: videlicet; *ex vno Latinarum Alphabeto paulò minus, quàm* 14, 000. *per literarum metathesim effici posse*: verum est.

Respondeo videri Trithemium, aut artem combinatoriam ignorasse, aut computum non instituisse: nam, si Abecedarij literæ dicantur esse 22 (hunc nurum admittunt Recentiores qui K Latinarum literarum censui non adscribunt) erunt metatheses seu combinationes ex Abecedarij literis resultantes,

1, 124; 000, 727, 777, 607; 680, 000.

Si admittatur litera K, quod cum multis §. *Romana*. Facit D. Passerinus, erunt literæ 23. quarum transpositiones dabunt numerum,

25, 852; 016, 738: 884, 976; 640, 000.

Et tandem, si Vv (V duplex Germanorum) recipiatur, erunt literæ 24; quot etiam sunt, quæ Græcum Alphabetum constituunt; quarum conuersiones & combinationes sunt,

620, 448; 401, 733: 239, 439; 360, 000.

Qui numeri, numerum 14, 000. quem dat Trithemius, & Oceanus totus aquæ guttam excedunt.

Vide P. Athanasium Kircherum *Musurgiæ tom. 2. libr. 7. pag. 5.* & meam Anarithmicam: nempe, inter Quæstiones secundarias illam, quæ inscribitur, *Transformationes Alphabeti*.

§. *Ieremiana*.

HOdie Iudæis in suis libris impressis, vbi contra ישו Messiam delirant, illum non nominant, sed eius nomen subintelligunt relinquendo spaciolum sic. (   ) nolunt enim irritare Christianos. Olim prudentiori consilio Ieremias, noluit nominare בבל *Babel*, sed eius loco posuit ששך, vtens Alephbetho אתבש *Athbas*, quod sequentes lineæ repræsentant.

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ
ת ש ר ק צ פ ע ס נ מ ל

Cujus Cryptographici Alephbethi hic est vsus.

In literis consideranda veniunt duo, figura & valor. *Si prima igitur linea dat figuras, secunda dabit valorem & potestatem; & è contra*.

Occultum hunc scribendi modum Latini poterimus imitari, si Abecedarium simili ratione disponamus. Lineas subsequentes considera.

A B C D E F G H I L M
Z Y X V T S R Q P O N

ANA.

Omittitur litera K, cujus apud Latinos nullus est vsus. *Si prima linea det figuras, secunda dabit valorem & contrà*. Res est libera, & D. Passerinus literam K admisit, & sic suum Abecedarium disposuit.

A B C D E F G H I K L M
Z Y X V T S R Q P O N M

Et juxta hanc clauim, si scribas *Nec* legam *Lux*; si scribas *Igzt*, legam *Era*.

§. *Cæsarea*.

CAjus Cæsar hoc Abecedario vtebatur.

Figura A B C D E F G H I K L
Potestas, X Y Z *a b c d e f g h*
M N O P Q R S T V X Y Z.
i K *l m n o p q r s t u*.

Literæ capitales dant figuram, & cursiuæ minores valorem. Et ex hac claui *Tza* erit *Qua*; & *Xro* erit *Sol*.

§. *Augusta*.

OCtauianus Augustus, vt secretè scriberet, hunc Abecedarium cogitauit.

Figura. A B C D E F G H I K L
Potestas. Z *a b c d e f g h i* K
M N O P Q R S T V X Y Z.
l m n o p q r s t u x y.

Ergo *Opy* erit *Nox*, & *OKy* erit *Nix*.

§. *Romana*.

NVmeris pro literis frequenter vtebantur Romani, quos etiamnum multi curiosi imitantur. Eorum erat hic Abecedarius.

Figura. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Potestas. *a b c d e f g h i* K
11. 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23
l m n o p q r s t u x y z

Ergo, 6, 9, 19. erit *Fit*; & 15, 9, 21. erit *Pix*.

Hæc Clauis duas imperfectiones habet; nam à K singulis literis bini characteres correspondent: & inter singulos numeros est necessarium aliquod comma scribere: nam nisi diuidantur ciphræ quis Ædipus sciet in voce 15921. legi debere *Pix*, & non *Aeiba*? Interim qualiscumque ea sit, videtur hodie communis, & multis Principibus chara. Anno MDVL in Palatinatu militiæ Princeps hoc Abecedario vtebantur.

Figura. 10 21 11 22 12 23 13 24 14 25 15
Potestas. *a b c d e f g h i l m*
26 16 27 17 28 18 29 19 30 20 31
n o p q r s t u x y z

Singulis literis correspondebant ciphræ binæ, & ideò commata inter numeros non erant necessaria. Et scribente Capitaneo. 261626 2410211216 18192527241928 272028141915, le-

gebat Comes de Rebolledo, totius prouinciæ Gubernator, *Non habeo sulphur pyrium*.

§.*Trithemiana*.

Millenas Claues Polygraphia Tritbemij exhibet, millenas Steganographia, ex quibus hanc præcipuè selegit D.Passerinus.

Figura. 1 2 3 4 5 & 6 7 8 9 10 20
Potestas. *A b c d e f g h i K*
30 40 50 60 70 80 90 100 200 300 400 500 600.
l m n o p q r s t u x y z

Iuxta hanc clauim *Ib* erit 12. & 40, 5.1. *Mea*

Sed vnde *Ibea* erit idem ac *Mea*? ex Romanæ & Trithemianæ clauis commixtione: nam ex Trithemio 1 est 10. & 2, *b*:simul-que *Ib*, 12. At numerus 12.secundum clauim Romanam dabit *M*.

§.*Diaulica*.

Licèt de Retrogradis superiùs librum integrum legeris, placet in gratiam D.Passerini aliqua breuiter adnotare.

Recursus fit vel per literas, vel per syllabas, vel per dictiones [adde per hemistichia, et per versus integros: sed quia hi recursus minùs communes sunt, alios edisseramus.]

Per literas fit intra terminos linguæ Latinæ, vt cùm *Roma* transit in *Amor*, vtraque-enim vox Latina est: extra hujus linguæ terminos, vt cùm *Aurum* transit in *Murua*: nam *Murua* vox Latina non est, adeoque aut nihil omninò significat, aut ad aliam linguam spectat.

Per syllabas transit *Roma* in *Maro*, sic *Carus* vertitur in *Rusca*: et hæc vox in linguâ Italicâ sonat *furfur*, et est nomen doctissimi Vocabularij,quod hodie manibus vniuersorum teritur. Intra Hispaniæ linguæ limites *Dotor* transit in *Tordo*, et quàm hodie multi in Europâ,qui Doctores dicuntur, et Turdi sunt: garriunt, quæ non intelligunt; et Doctores haberentur et essent, si vt minimum tacere scirent.

Per dictiones recurrunt frequenter et feliciter carmina: vt

Magorum sermo crudelem torquet Herodem.
Herodem torquet crudelem sermo Magorum.

Inter recursus nobilissimus est ΑΥΤΟΔΟΜΟΣ, quando, siue hinc, siue inde legatur, est idem: nempe, per literas, vt *sinis*, *sitis*, *soles*, etc. per syllabas, vt *Tenete*, *Terste*, *Togite*, etc. per dictiones, vt

Ite ia certamen Iuuenes, certamen ia-ite.

sanè hic D.Passerini versus,

Anna tenet moppam madidam, mappam tenet Anna,

qui est ΑΥΤΟΔΡΟΜΑΙΤΟΣ, et componitur ex dictionibus similiter ΑΥΤΟΔΡΟΜΕΙ ΑΙΣ. Est valde rarus, et cui multos similes in linguâ Latinâ non dederis.

§.*Eruto*.

Computus exactissimus est; vndecim enim res 39, 916, 800. vicibus mutari possunt: et gaudeo D.Passerinum ita etiam in Mathematicis excellere, vt in tam difficili supputatione ne in vnâ vnitate aberrauerit. Discant cæteri Theologici et Iurisperiti, à quibus hodie Mathesis negligitur aut contemnitur, numeros colere, à quorum exactâ cognitione vniuersa dependent.

§. *Quod si*.

Si formemus Dactylica,ita vt vox illa dissyllaba vltimum semper locum teneat, prodibunt totidem carmina; videlicet, 39, 916, 800.

Si versus spondaicus ex meris monosyllabis fiat, ita vt nulla sit synalœpha possibilis, babebit 12 dictiones, et formas 471. 001. 600. Ergo.et ista D. Passerini supputatio est exacta.

Versus ille spondaicus

Ciues Romani tunc facti sunt Campani.

constat ex sex dictionibus,et in formas 720 verti potest.

§. *Cùm tamen*.

Cùm vertuntur et inuertuntur versus sæpe sensus mutatur; sed, si adsit veritas, ita vt mutatio sensûs non reddat propositionem falsam, non caret elegantiâ alteratio. Considera versus sequentem.

Honor del campo foys Fenix.

qui non sine gratiâ sensum cum formâ mutat: puta si dixeris,

Campo del honor foys Fenix.
Campo foys honor del Fenix.
Honor foys campo del Fenix.
Honor foys Fenix del campo. etc.

Aliquando ipsamet combinationum varietas, non solùm diuersum, sed etiam aduersum sensum parit, vt

Marte foys, y no Thersites.
Thersites foys, y no Martes.
No foys Thersites y Marte. etc.

et tunc multa veniunt consideranda, quæ omnia eurtes,si D.Passerini insistendo vestigijs, talem conformes Proteum, qui eumdem aut similem semper sensum exhibeat.

§. *Sensus autem*.

Voces interdum summuntur formaliter, pro re significatâ: interdum materialiter, pro syl-

fyllabis et literis, quibus formantur. Vtraque acceptio est notissima et communissima, et pulchrè à D.Passerino edisseritur.

Pulchrum est illud Gallorum Pronunciatum, *Sante non est pas sante: maladie est sante*. quod in sensu formali exorbitat, in materiali verum est, formaliter enim est, *Sanitas non est profectò sanitas* mala-dies(pestis)est sanitas.at verò materialiter, est, *Vox* sante *non est fine (caret) litera* T: *vox* Maladie *est fine (caret) litera* T.

Hinc Poëtæ afferenti Distichum Elegiacum habere vndecim pedes, obijci solet hoc.

Mille boues currunt, vitulorum millia septem.
Musca super cornu quolibet vna sedet.

quod habet 128, 011. pedes: nam

Boues 1000. habent pedes	4,000
Vituli 7000 habent pedes	28,000
Boues et vituli habent cornua	000
16,000.quæ ducta per 6. dant	96,000
musca enim habet 6. pedes.	000
Adde pedes metricos	11
Erit igitur summa	128,011

§. *Immò*.

TRigrammata ΑΥΤΟΔΡΟΜΑΙΑ· in linguâ Latina sunt pauca, et ideò ad Hebræam linguam recurrit D.Passerinus; siquis intra Latinæ linguæ terminos duodecim voces, quales sunt *Sis, Sus, Non* inuenerit, poterit pulcherrimum Proteum componere.

§. *Vt modi*.

DE hac materiâ superiùs egimus. Sunt modi di computandi varij:hic,quem ex P.Mauritio de Curtis D.Passerinus proponit, et bonus et facilis est. Diximus illum versum

Ciues Romani tunc facti sunt Campani.

habere formas 720. An has det Regula D.Passerini periclitemur.

1	*per*	2	*sunt*	2
2	*per*	3	*sunt*	6
6	*per*	4	*sunt*	24
24	*per*	5	*sunt*	120
120	*per*	6	*sunt*	720

Bene ergo discurrit D. Passerinus.

§. *Proteum*.

ILle P.Bahusij versus,quem Erycius Puteanus dilucidat, videlicet

Tot tibi sunt dotes Virgo, quot sydera cælo.

formas 1022. habere dicitur, sed multò plures habet: est in illo scopulus vitandus, qui plurimas formas condemnat. Sed quis scopulus? iste

Quot tibi sunt dotes Virgo, tot sydera cælo.

Nam Stellarum numerus paruus est, cum dotibus Marianis Collatus. Omnes ergo versus, qui sensum huius vltimi reddant,sunt reijciendi, et sic numerus minuitur. ita vt formis 1022 deberet esse Author contentus.

Ex ijsdem vocibus, quibus conformatus fuit hic Hexameter,potuit Pentameter,vt

——— Dotes
Quot cælo, tot sunt sydera Virgo tibi
——— Tot sunt
Dotes, quot cælo sydera,Virgo tibi.

Potuit et Sapphicus, vt

- ∪ tot dotes tibi Virgo sunt, quot
sydera cælo.

Sed de hoc vberiùs suprà.

SYLVA.

VOCUM MONOSYLLABARUM.

[V]T Proteos numerosissimos, quales dedimus,construas, monosyllabis vocibus indiges. Habeo Syluas ditissimas, Latinas, Græcas, Belgicas,Germanicas, &c. sed, quia nostri Typographi characteres Germanicos & Belgicos omnino non habent; & Græcos paucissimos habent; Latinam tantummodo adiungam.

Ex octo Orationis partibus Verba valde sunt necessaria, vt constructio formetur. Interim hæc tantùm paucula in Linguâ Latinâ reperio.

Do.	*Ie donne.*	Icx gheef.
Flo.	*Ie souffle.*	Icx blaes.
No.	*Ie nage.*	Icx swem.
Sto.	*Ie suis debout.*	Icx Staen.
Sum.	*Ie suis.*	Icx ben.

Ex alijs Orationis partibus ditiorem Thesaurum reperio: illum subijcio. Occurrent semper in singulis lineis tres dictiones,prima est Latina, secunda Gallica,& Tertia Belgica.

A

AB. Abs. *De* Van.
Ac. Et Ende.
Ad. *A* Tot.
Æs. *Cuiure.* Coper.
Ah. *Ach.* Ach.
An. *Aduerbium interrogantis.*
Ars, *Art.* Conft.
Arx. *Chasteau.* Borch.
As. *Liure.* Pont.
Aft. *Mais.* Maer.
At. *Mais.* Maer.
Au. *Interiectio consternati animi.*
Aut. *Ou.* Oft.

B

BIs. *Deux fois.* Tvveemael.
Bos. *Boeuf.* Os.

C

CAlx. *Chaud.* Kalck.
Cis. *Deça.* Op dees fijde.
Clym. *En cachette.* Heymelick.
Cor. *Coeur.* Hert.
Cos. *Queue.* Vveetfteen.
Cras. *Demain.* Morghen.
Cruf. *Iambe.* Been.
Crux. *Croix.* Cruys.
Cum. *Auec.* Me.
Cum. *Auec.* Met.
Cur. *Pourquoy.* Vvaerom.

D

DE. De. Van.
Dos. *Dost.* HouuelicKe gifft.
Dux. *Duc.* Leydtfman.

E

E *De.* Vyt.
En. *Voicy.* Siet hier.
Et. *Et.* Ende.
Ex. *De.* Vyt.

F

FOex. *Lie.* Glufl.
Falx. *Faux.* SicKel.
Fas. *Licite.* Toeghelaten.
Fax. *Fallot.* Forts.
Fel. *Fiel.* Gal.
Flos. *Fleur.* Bloem.
Fons. *Fontaine.* Born.
Frons. *Feuille.* Blat.
Fronf. *Front.* Stirn.
Fur. *Larron.* Dief.

G

GLt. *Genus* feminis.
Glanf. *Gland.* EecKel.
Glof. *soeur de mon mart.* Mijns mans fufter.
Grex. *Troupeau de bestes.* Kud.
Grus. *Grue.* Craen.

H

HA. A. A.
Hac. *Par ci.* Lancx hier.
Heu. *Helas.* Eylas.
Heus, *He.* Hau.
Hic,Hæc,Hoc,Hunc,Hanc,Hi,
Hæ,Hos, Has, His.
Hinc. *D'ici* Hier af.
Huc. *Ici.* Herwvaert.
Hyems. *Hyuer.* Vvinter.

I

IAm. *Ia.* Nu.
Id. *Cela.* Dat.
In. *En.* In.
If. *Ea.* Id.
Ius. *Ius.* Sop.
Ius. *Droict.* Recht.

L

LAc. *Laict.* MelcK.
Lanx. *Bassin.* Schael.
Lar. *Fouyer.* Heerdt.
Lauf. *Los.* Lof.
Lex. *Loix.* Vvet.
Lis. *Noise.* Tvvift.
Lux. *Lumiere.* Licht.

M

ME. pronom. in acc. & abl.
Mel. *Miel.* Honich.
Mens. *sens.* Sin.
Merx. *Marchandise.* Vvaer.
Mons. *Montaigne.* Berch.
Mors. *Mort.* Doot.
Mox. *Tantost.* Terftont.
Mus. *Souris.* Muys.

N

NÆ. *Certainement.* VvaelicK.
Nam. *Car.* Vvant.
Ne. *Non.* Niet.
Nil. *Rein.* Niet.
Nix. *Neige.* fneeu.
Non. *Non.* Neen.
Nos. *Nous.* Vvy.
Nox. *Nuict.* Nacht.
Num. *Aduerb.*
Nunc. *Maintenant.* Nu.
Nux. *Noix.* Neut.

O

O. O. *Interiectio.*
Ob. *Pour.* Om.
Oh. *Interiectio dolentis.*
Os. *Bouche.* Mont.
Os. *Os.* Been.

P

PAr. *Paire.* Paer.
Pax. *Paix.* Paeys.
Per. *Par.* Door.

Pes,

Pes. *Peid.* Voet.
Pny. *Interiectio olfacientis.*
Pix. *Poix.* Pec.
Plebs. *Peuple.* Ghemeinte.
Plus. *Plus.* Meer.
Pons. *Pont.* Brug.
Post. *Depuis.* Nae.
Præ. *Deuant.* Voor.
Pro. *Pour.* Voor.
Proh. *Interiectio dolentis.*
Pulf. *Papin.* Pap.
Puf. *Boue.* Etter.

Q

QVis,Qui,Quæ,Quod, Quid.
Quin. *Q e ne.* Dat niet.
Quot. *Combien.* Hoe veel.
Quum. *Quand.* Als.

R

RES. *Chose.* DincK.
Ros. *Rosee.* Dau.
Rus. *Les champs.* Velt.

S

SAl. *Sel.* sout.
Sat. *Assez.* Ghenouch.
Scobs. *Sciure.* Saeghmeel.
Scobs. *Fosse.* Gracht.
Se. *Accusatiuus* pronom.*& abl.*
Sed. *Mais.* Maer.
Seps. *Haye.* Tuyn.
Seps. *Serpent.*
Seu. *Ou.* Off.
Sex. *Six.* Ses.
Si. *Si.* Ist dat.
Sic. *Ainsi.* Soo.
Sin. *Maiss.* Maer ist dat.
Sol. *Soleil.* Son.
Sons. *Coulpable.* Misdadich.
Sors. *Fortune.* Fortune.
Spes. *Esperance.* Hoop.
Splen. *Rate.* Milt.
Stips. *Denier.* PenningK.
Stirps. *Racine.* StruycK.
Sub. *Sous.* Onder.
Sus. *Porc.* Soch.

T

TAm. *Tant.* Soo seer.
Tax. *Son de fouet.* Clets.
Ter. *Troisfois.* Driemael.
Thus. *Encens* VvieroocK.
Tot. *Autant.* Soo veel.
Trabs. *Poultre.* Balc.
Tres. *Trois.* Drie.
Trux. *Cruel.* Vvreet.
Tu. *Toy.* Ghy.
Tunc. *Adonc.* Dan.

V

VÆ. *Vuee.* Interj.
Vas. *Vaisseau.* Vat.
Ve. *Ou.* Oft.
Vel. *Ou.* Oft.
Ver. *Printemps.* Lenten.
Vir. *Homme.* Man.
Vis. *Force.* Stercte.
Vix. *A grand peine.* Naulicx.
Vos. *Vous.* Ghylien.
Vox. *Voix.* stem.
Vrbs. *Ville.* stadt.
Vt. *Afin.* Op dat.

APOLLO
ANAMETRICVS.

Vt Veterum licitè carpas Anametra, necesse est,
Vt Tua conformes nobiliora modo.

DXX.

NAMETRA sunt Strophæ in quibus versuum ordo mutatur. Non est res summi ingenij illa componere, & ideò nolo in ejus expositione sine causâ immorari. Subijciam nihilominùs vnam et alteram Epistolam, quas quibusdam Philomusis scripsi, dum Metametricæ primas vmbras in palymsesto delineabam.

EPISTOLA I.

ANAMETPON, ANAΛEΞIΣ, ANAΣYΛΛABON, et ANAΓPAMMA (Theodore Eruditissime) eiusdem formæ sunt, sed materiæ diuersæ. Proteus est, in quo partium ordo variatur: vnde si varietur ordo carminum Proteus ille dicetur *Anametrum*: si ordo dictionum, *Analexis*: si ordo syllabarum, *Anasyllabon*: et denique, si ordo litterarum, *Anagramma*. De singulis vberiùs scripturus, hæc exempla præmitto, vt dicendorum vmbra aliqua vel notitia habeatur. Considera subiectum Anametrum,

Quātùm nix, lachrymæ: durissima marmora quātū.
(Adnuat æternum Numen) tua gaudia durent.

Si velis, hæc carmina mutabunt ordinem, et ibunt in contrariam sententiam, Sic inquam:

Adnuat æternum Numen. Tua gaudia durent.
Quātùm nix: lachryma durissima marmora quātū.

Sicut integrorum carminum transmutatione, habuimus Anametrum: sic dictionum transpositione Analexin. Talis est ista.

Cantabit Mundus tua carmina semper Homere.

quoniam hic solus versus vocum transpositione plures reponi potest, stat enim lex poetica etiam in istis lineis:

Carmina cantabit Mundus tua semper Homere.
Carmina cantabit semper tua Mundus Homere.
Cantabit semper tua carmina Mūdus Homere, &c.

Aut etiam genus metri alterando:

——————— *Mundus*
Carmina cantabit semper Homere tua.
——————— *Semper*
Mundus cantabit carmina Homere tua.

Anasyllabon consistit in alteratione syllabarum. Vt

DOMINAS, *Nas domi*, *Minas do*, *Donas mi. &c.*

Et tandem Anagramma ordinem literarum concernit, videlicet vt

ROMA, *Amor*, *Maro*, *Mora*, *Ramo*. *&c.*

Et ergo Proteus vniuersim sumptus, *aut versuum, aut dictionum, aut syllabarum, aut literarum transpositio*. Ergo siquidem heri de Anagrammate, Anasyllabo, et Analexi copiosè disseruimus, hodie de Anametro quan- tempus et locus permittat, disseramus.

Est autem Metametrum carminum transpositio: quando videlicet componitur Decastichum, in quo, quicunque versus potest esse primus, quicunque esse secundus, tertius etc.

Si inquirat Criticus, cur Carminum transpositionem vocem *Anametron*? petam illico ab ipso, cur ille et orbis terrarum cum ipso, literarum transpositionem vocitet *Anagramma*? Indigemus nominibus, et vt res similes significemus, similitudinem in vocum formatione seruamus.

Est ergo Carminum Proteus, seu Anametron, Carminum METATAΞIΣ: quando videlicet eorum ordo mutatur. Reperio apud antiquos rara exempla, aliqua tamen. Producam igitur Ioannis Philoponi in libr. 1. Analyt. poster. Aristotelis, non iam Græcè loquentem (cur enim sine causâ lectores onerem?) sed Latinè, labore et industriâ Andreæ Scotti, apud quem obseruationum Humanarum libr. 2. cap. 1.

sic

ſic ait, ΚΥΚΛΟΝ *vocat Ariſtoteles* ΤΑ ΕΠΗ, *carmina hoc eſt, Epigrammata ſic conſcripta, non vt vltima primi verſus voce ſe inchoet ſequens & tertius, ſicque deinceps* (quod multi etiamnum ſentiunt, docentque) *ſed vt liceat idem carmen nunc in initio, nunc in fine collocare: quale & illud,*

ΧΑΛΚΗ ΠΑΡΘΕΝ ΟΣ ΕΙΜΙ ΜΙΔΟΥ
Δ' ΕΠΙ ΣΗΜΑΤΙ ΚΕΙΜΑΙ.
ΕΣΤ' ΑΝ ΥΔΩΡ ΤΕ ΡΕΗ, ΚΑΙ ΔΕΝ-
ΔΡΕΩ ΜΑΚΡΑ ΤΕΘΗΛΗ
ΗΕΛΙΟΣ Τ' ΑΝΙΩΝ ΛΑΜΠΗ, ΛΑΜ-
ΠΡΑ ΤΕ ΣΕΛΥΥΗ.
ΑΥΤΟΥ ΤΗ ΔΕ ΜΕΝΟΥΓΑ ΠΟΛΥ-
ΚΛΑΥΤΩ ΕΠΙ ΤΥΜΒΩ.
ΑΓΓΕΛΕΩ ΠΑΡΙΟΥΣΙ ΜΙΔΗΣ ΟΤΙ
ΤΗΔΕ ΤΙΘΑΙΠΖΑΙ.

Ænea ſum Virgo Midæque incumbo ſepulchro.
Dum fluit vnda læuis, ſublimis naſcitur arbos.
Dum Sol exoriens & ſplendida Luna relucet.
Hîc cõſtanter ago, lachrymis & marmore tyncto.
Fixa, Midam moneo tumulatum hîc chare viator:

Vides enim tanquam in circulo, licere à quolibet verſu initium ſumere, hoc modo:

ΑΥΤΟΥ ΤΗ ΔΕ. *deinde* ΧΑΛΚΗ. *& deinceps. Vel ſic.* ΧΑΔΚΗ. *deinde*, ΑΥΤΟΥ. *mox* ΕΣΤ' ΑΝ ΥΔΩΡ.

Et quod inde excurrit.

Refert autem in Homeri vita Herodotus, Homeri eſſe hoc carmen in Midam Phrygiæ Regem conſcriptum. Vnde nunc talia Epigrammata ΚΥΚΛΟΝ *appellant. Eſt & aliud poema* ΚΥΚΛΟΣ *propriè dictum quod alij alijs tribuunt; nonnemo Homero. &c.* Hæc Philoponus.

Profectò in hoc, cuiuſcumque ſit, ΚΥΚΛΩ, non magnum artificium reperio: nam ſi ſenſum integrum contineant verſus integri, ad libitum tranſponi poterunt. Maiorem quidem illud gratiam haberet, & maiorem applauſum mereretur, ſi mutando verſum ordinem, etiam ſenſum mutaret. Triſtichum ſequens contemplare. Monet Ethnicus.

Quærenda eſt ſemper virtus & fama perennis,
Imprudens inquit: Sapiens autem, Optima, dixit,
O ciues, ciues, quærenda pecunia primum eſt.

Sed Orthodoxus verſum ordinem vertens, reponit.

O ciues, ciues, quærenda pecunia primùm eſt,
Imprudens inquit: ſapiens autem. Optima dixit,
Quærenda & ſemper virtus, & fama perennis.

Interim, quia in eiuſmodi verſibus, quocumque modo conformentur, parum artificij reperio, vt illos relinquas Ariſtoteli, & ſæculo rudi, & tuum ingenium in alijs maioris ingenij perſuadeo. &c. Vale, vt optat, &c.

EPISTOLA II.

SVNT voces aliquæ, (Illuſtriſſime Marchio) quarum vim non adſequitur vſus: illas et propono et expono. ΑΝΑΜΕΤΡΗΣΙΣ, eſt vox rara et obſcura: quæ ab aliquibus ſimpliciter ſumitur, vt ſit *dimenſio*, ab alijs ſtrictiùs vt ſit aut totalis aut iterata dimenſio: Hinc ΑΝΑΜΕΤΡΕΩ, *denuò metior*. Et ego, licèt vſum condemnare non velim, rigorem ob oculos habens, ſic has voces expono ANAGRAMMA, dicitur grammatum tranſpoſitio, quæ plures voces, et diuerſæ ſignificationis parturit, vt *Logica, Caligo. Galenus, Angelus. &c.* Imitabor igitur Nomenclatorem Veterem, et ſicut ille literarum ΜΕΤΑΤΑΞΙΝ vocari voluit Anagramma, ſic Ego ſyllabarum deordinationem ANASYLLABVM denominabo: vt *Deſideretis*, quod anaſyllabaticos tranſit in *Deus fidera. &c.* Hinc igitur ANALEXIS dicetur dictionum tranſmutatio, quæ plures et diuerſos verſus parturit: vt cùm dicimus, [ex Virgilij lib. 6.]

Sic fatur lachrymans, claſſique immittit habenas.
Sic lachrymans fatur, claſſique immittit habenas.
Sic claſſi fatur, lachrymanſq; immittit habenas. &c.

Et tandem Anametron eſt quædam metataxis ſeu tranſpoſitio carminum, & reperitur in ſtrophâ, in quâ nullus ſit verſuum ordo determinatus. Pono exemplum, Propoſitum fuit in Parnaſſo cuidam ingenioſo Poëtæ, qui ad Lauream Caſtaliam adſpirabat, hoc Problema,

Que viene à ſer en el Mundo
Amar ſin correſpondentia?

Et ipſe quæſtionis, quam propoſuerat Apollo, ſolutionem hoc Anametro complexus eſt.

Es *vn cautiuerio ingrato,*
Es *perder la libertad,*
Es *deſmentir la verdad,*
Es *profanar el recato:*
Es *mudar coſtumbre y trato,*
Es *arraſtrar la cadena.*
Es *vn engaño en la pena,*
Es *ignorar lo que paſa,*
Es *dexar ſu propria caſa,*
Es *viuir en tierra agena.*

Sic paucis mutatis D. Franciſcus de Boria, Princeps de Eſquilaque reſpondit pag. 372. Verſus ſi ſyllabæ numerentur Rhytmicè, hoc eſt, vſque ad accentum vltimum (quod enim vltra hunc accentum ponitur anarithmicum eſt) ſunt Heptaſyllabi, & conſonantiæ defluxu Spineho procurrunt.

Profectò in hoc Decaſticho nullus verſus poſtulat eſſe prior, nullus poſterior: poſſunt quocunque ordine legi; quam ob rem in vnâ ſimpliciſſimâ Strophâ, habet lector Strophas

3; 628,

3;628,800. hoc eſt, *tres milliones (ſeu ter mille millies) ſexcentas viginti & octo millies, & octingentas*. Prout numeri ſubſequentes demonſtrabunt.

Verſus	1
Multiplicatus per	2
Dabit	2
& verſus	2
multiplicati per	3
dabunt	6
& Verſus	6
multiplicati per	4
dabunt	24
& verſus	24
multiplicati per	5
dabunt	120
& verſus	120
multiplicati per	6
dabunt	720
& verſus	720
multiplicati per	7
dabunt	5040
& verſus	5040
multiplicati per	8
dabunt	40320
& verſus,	40320
multiplicati per	9
dabunt	362880
& verſus	362880
multiplicati per	10
dabunt	3628800

Hunc numerorum decurſum vberiùs expoſuimus in Analexico Proteo, & in Anarithmicâ noſtrâ ex veris fundamentis deducemus, et demonſtrabimùs; quam ob rem non eſt cur repetentes Arithmeticas ſpeculationes, Lectori impræſentiarùm ſimus tædio.

Ergo, vt ex Tabulâ præcedenti colligitur, poteſt variari Anametrum

Diſtichum formis	2
Triſtichum	6
Tetraſtichum	24
Pentaſtrichum	120
Hexaſtichum	720
Heptaſtichum	5,040
Ogdoaſtichum	40,320
Enneaſtichum	362,880
Decaſtichum	3; 628,800

Strophæ numeroſiores componi â Poëtis rariùs ſolent; ſed, ſi illas condere volueris, in Anametricâ meâ Articulo *De Alphabeti multiplicatione*, numeros hos deductos vſque ad 24. reperies.

Hæc ſunt (Illuſtriſſime Marchio) quæ de Proteis ſcribenti ſuccurrunt; quæ vberiùs, ſi tempus et otium detur, alibi proſequuturus ſum. Interìm Vale, et ingenio tuo Parnaſſum honorare ne ceſſes. etc.

LAVS DEO.

APOLLO CENTONARIUS.

Consue Centones, auri contemne Flavissas,
Ditior & Crœso Principe lector eris.

DXXI.

Icuntur vulgò à Græcis, κέντρωνες, qui à Latinis *Centones*: & sunt in Parnassum à Falconiâ introducti, ab Eudoxiâ exornati, & jam à multis Poëtis ingeniosis exculti. Est autem *Cento*, Græcè, Κέντρων, Poëma ex integris aut fractis alicujus veteris Poëtæ carminibus constans: & censetur elegantior & melior, qui puris hemistichiis componitur.

Centonum meminit S. Hieronymus teste Henrico Stephano in suo Thesauro voce, Κέντρων, nam S. Doctor Probam Falconiam Metricorum Centonum fuisse Inventricem asserit: ex versibus enim Virgilii, jam fractis, jam integris, elegantissimum Poëma composuit. Hæc *Centona* cognomentum obtinuit; tanto enim ejus Opus fuit receptum applausu, vt non solum inde famam, sed & nomen indepta sit. Eam sequuta & imitata fuit Eudoxia Augusta, Theodosii Iunioris Romanorum Imperatoris vxor, [quæ obiit ann. 460. sub Martiano] & consuens ex Homero lacinias, Poëma edidit, quod etiamnum ab eruditis commendatur. Hodie Falconiæ Opus *Virgilio-cento*, & Eudoxiæ, Ο'μηρο-κέντρων appellatur.

Sanè nomen humile placuit imponere rei magnæ: est enim *Cento* stragulum ex particulis variis consutum, inventum à Sartorum avaritiâ aut ingenio; nam cùm vestes apparant, ne pereant hinc inde laciniæ, illas ad formam convenientem reducunt, & curiosè sarciendo tapetes formant, qui etiamnum habentur in pretio. Particularum formæ communiores, & aptiores sunt triangularis, quadrang. quincang. sexangul. &c.

Hæ particulæ à multitudine nominantur *Centones*, nempe à centum, sumendo numerum determinatum pro indeterminato. Hîc Critici sicut à voce centum *centenarium*, sic etiam à centone *centonarium* abducunt. A pauperibus minori arte sarciuntur, quam ob rem *Cento* apud ipsos erit pallium ex variis partibus consutum: Hisp. *Vna capa hecha de remendos*: vnde equos, canes, &c. maculosos, *remendados* vocamus. Hinc Cæsar vela, quibus contegebantur munimenta, quòd attrita, lacera, & refecta cent es fuerint, *Centones* dixit. *Centonesque insuper injecerunt*, ait, *ne aut tela tormentis missa contabulationem perfringerent, aut saxa in catapultis lateritium discuterent*. Sic similiter Cato de re rustic. cap. 10. & 11. famulorum stragula ob eamdem causam. *Culcitras octo, instragula octo, pulvinos sexdecim, operimenta decem, mappas tres, centones pueris sex.* Et Macrobius, *scropham sub centonibus jacere* dicens, jacere illam sub operimento lacero, &

 A la-

laciniis alienæ materiæ pluries resuto & refecto declarat. Ausonius Gallus Centonem *concinnationem* dicit: vnde *concinnare* ipsi idem est, ac centones adsuere.

Per metaphoram transijt vox ad Rhetoricam,& in malam partem: nam *centones loqui* idem erit, ac *loqui scopas dissolutas, quæ in re nullâ connexione vinciuntur, sed tantummodò farciuntur labio*. Huc videtur spectare illud Plauti in Epid. *Quid tu? alium quæras, cui centones farcias*.

Majori applausu & gloriâ ad Poësim pervênit, & significat Opus ex hemistichiis Poetæ celebris concinnatum. Et hoc à nobis sensu accipietur hæc dictio; & quo debeant modo Metrici Centones farciri exemplis potiùs quàm regulis dilucidabimus: nam, si leges postules, respondebo, *Stat pro ratione voluntas*. Interim, quia Veteres imitari solemus, aut debemus, aliorum subjungamus judicia, ne nimis libertino calamo assuere Centones dicamur.

DXXII.

PAVLVM suum Ausonius Gallus instituturus, leges, quibus Centones conformantur, fert, & hanc epistolam scribit.

Si pateris, vt doceam, docendus ipse, Cento quid sit? absolvam. Variis de locis, sensibusq. diversis quadam carminis structura solidatur, in vnum versum vt coeant, aut cæsi duo, aut vnus, & sequens cum medio. Nam duos iunctim locare (N.B.) *ineptum est; & tres vna serie, meræ nugæ. Diffunditur autem per cæsuras omnes, quas recipit versus Hèroicus, convenire vt possit, aut penthemimeris cum rèliquo anapæsto: aut trochaicè cum posteriore segmento: aut septem semipedes cum anapæstico chorico: aut post dactylum atq; semipedem, quidquid restat Hexametro. Sensus diversi, vt congruant: adoptiva quæ sunt, vt cognata videantur: aliena ne interluceant; accersita, ne vim redarguant: densa, ne supra modum protuberent: hiulca, ne pateant. Sed peritorum concinnatio, miraculum est: imperitorum iunctura, ridiculum*: &c.

Latas ab Ausonio leges citatus Henricus Stephanus non approbat; inquit enim: *Ac ne præcepta quidem eius* (Ausonij) *vsq.quaque vera esse videntur: illudq. potissimum, quo monet, ne duo versus iunctim locentur.*

DXXIII.

Dubium incidens.

PETIS: An liceat aliquam dictionem interserere aut alterare? Respondeo puriorem & meliorem centonem esse, in quo nulla vox peregrina suscipitur: cæterùm, si necessitas postulet, poterit Poeta iure suo vti, vocem adscribere, at illam diverso charactere, vt facili negotio discernatur. Et hîc mihi obiter laudandus erit Lucas Lancelottus I. V. Doctor, qui celebraturus Comitem Arundelium, ne licentiose voces peregrinas consueret: ex Æneide 11. vers. 759. & Æn. 6. vers. 12. vnâ cōposuit, vt totum nomen Comitis ingeniosè insinuaret. Virgil. primo loco sic.

Haud aliter prædam Tyburtum ex agmine Tarchon
Portat ovans. Ducis exemplum, eventumq; secuti
Mæonidæ incurrunt: tum fatis debitus Aruns
Velocem iaculo, & multa prior arte Camillam
Circuit, & quæ sit fortuna facillima tentat. &c.

In secundo autem sic:

At pius Æneas arces, quibus altus Apollo
Præsidet, horrendæque procul secreta Sibyllæ,
Antrum immane petit; magnam cui mētem animūq;
Delius inspirat vates, aperitque futura.

& ex duobus locis toto cœlo sensu & compositione distanttibus Lancelotus Arundeliæ Comitem commendat, & laudat his verbis:

——————*tum fatis debitus Arun-*
Delius inspirat. &c.

quo, illo & tempore & casu, nihil pulchrius potuisse inveniri crediderim.

Centonum leges.

I. *POtes versum vbicumq; partiri, & eumdem vndequaq, complere.* II. *Etiam ex tribus locis poteris voces eruere, vt integrum carmen conformes: sed id rariùs.* III. *Finem prioris carminis, & totum sequentem: aut etiam, totum priorem & initium sequentis impune admittes.* IV. *Si duos versus simul excerpas, Ausonii subiacebes censuræ; at etiam multi Græci & Latini tecum. Ergo rariùs binos asumas.* V. *Vocem peregrinam ne immisceas, nisi cogat necessitas: &, si compositione aut alio modo hæc possit exprimi, hoc potiùs modo formari debet, quàm nuda poni: quæ si ponatur, diverso charactere notetur.*

Legem hanc vltimam solent omnes religiosè observare. Petrus Angelus Spera in sui Virgilio-centonis Prologo, sub finem. *Dictiones, syllabæ, literæ, diversis characteribus expressæ de nostra sensu appositæ sunt, vt quam meditabamur sententiam, aptè perficerent,*

MVSA II. VTENS.

DXXIV.

SICVT Logicam veteres, sic doctrinam Ego de Centonibus Metricis in docentem & vtentem distinxi. Illam hucusq. tradidi, & expendi: hanc subiungo.

Leguntur Antologiæ *Epigr. lib. 1. pag. 50.* iuxta Henrici Stephani editionem carmina, quæ ibi vocantur Ὁμηρόκεντρα, admirationem illius, à quo primò audita est Echo, describentia. Alii Homeri Hemistichia ad alios sensus provexerunt: & inter alios Eudoxia Augusta, Poetria celebris, Christi vitam & mortẽ Homericis versibus repræsentavit. Homerũ nos aliis expendendũ relinquimus: Virgiliũq; producimus, & qualiter fuerit in lacinias divisus, & in novos sẽsus resutus explicamus.

CENTO I. VIRGILIANVS.

DXXV.

OMITTO Eudoxiæ Centones, de quibus multa alii: alios subscribo, de quibus scripserunt perpauci. Et primò de primis Centonibus, hoc est, de illis, quos Proba Falconia nullius exemplo edidit, aliquid breviter dicturus sum. Pauca reperiuntur exẽplaria divinę huius fęminæ studiĩ: & ea Exscriptorum iniuriâ depravata: allaborarunt aliqui, vt opus antiquo splendori restituerent, inter quos Henricus Stephanus non mediocriter. Sed quæ fuit hæc Falconia? Genealogiam subiicio.

- Sextus Anicius Petronius. *eius uxor* Proba Falconia etiam Anicia *fuit Centonum inventrix.*
  - Iuliana.
    - Demetrias. *Huic inscripta est illa celeberrima Epistola; quæ ab aliquibus Ambrosio, ab aliis Hieronymo, ab aliis Augustino inscribitur. Quam fuisse Hæresiarchæ Pelagii, Cornelius Iansenius affirmat: fortè, quia multa contra Lutherum & Calvinum edisserit.*
  - Probus.
    - Iustinianus.
      - Anicius.
        - Iustinianus Imperator.
      - Anicius. Eutropius.
        - S. Benedictus.
        - S. Scholastica.
      - Anicius. Tertullus.
        - S. Placidus.

Fuit Domus Anicia olim celeberrima Romæ: & Austriacam totam ab illa procedere Sifridus, & alii Historiographi diligentes ostendunt.

Tanta est nobilitas Probæ Falconiæ: & quia ingenio, quàm sanguine nobilior fuit, his eam ferè verbis Hẽricus Stephanus commendat. [Quæcumq. fuerit deniq. hæc Proba (de quâ, quod ad sacrum Musis certamen attinet, dici potuit,

——— *Audetq. viris concurrere Virgo.*

magna laude dignam esse duo, suoq. nomine non indignam fœminam fuisse arbitror. Atq. adeò si postea tot annorum spatio nullus vir huius fœminæ in hoc genere laboris simul & argumenti æmulus inventus est, id certè gloriam eius apud nos augere multum debet; nisi fortè nulli in hanc arenam descẽdere voluerunt, nec hanc ex illo ipso Virgilio sumptam Parodiam (aut ei similem) audirent:

Egregiam verò laudem & spolia ampla refertis,
Vna viri ingenio si tandem fœmina victa est.

Hoc autem de ea duo (& ita quidem, vt verum id esse contendam) Eudoxiæ seu Eudociæ illi &c. minimè cedere.]

In illo exemplari excuso iam olim Lugduni cum quibusdam Mantuani & aliorum libris, mulier hæc, Proba Falconia Centona (vt vel ex ipso titulo coniectura fieri de diligentiâ in eo adhibita possit) appellatur hoc modo, PROBAE CENTONAE, vatis clarissimę, à diuo Hieronymo comprobatę, Centonam de fidei nostræ mysteriis, è Maronis carminibus excerptum Opusculum. Vt autem prætermissis nonnullis, quæ interiecta sunt, ad eos locos veniam, qui præ cæteris mihi & multis etiã viris digni sunt visi, quos proferrem, ab Adæ & Euæ per Dominum benedictione (vt ibi vocatur) initium sumam.

His demum exactis, torquet qui sidera mundi
Infit. (eo dicente, premit placida æquora pontus,

Et tremefacta solo est tellus: silet arduus æther)
Viuite felices, interque virentia culta
Fortunatorum nemorum, sedesque beatas.
Hæc domus, hæc patria est, requies ea certa laborum.
His ego nec metas rerum nec tempora pono:
Imperium sine fine dedi, multosque per annos
Non rastrum patietur humus, non vinea falcem.
At genus immortale manet: nec tarda senectus
Debilitat vires animi, mutatque vigorem.

Cùm Virgilius ita de Ioue, sui poematis libro 10. scripsisset,

Infit. eo dicente, deûm domus alta silescit,
Et tremefacta solo tellus: silet arduus æther:
Tum Zephyri posuere, premit placida æquora pôtus.

Cùm, inquam, ita scripsisset Virgilius, prudenter hæc poetria (eam enim alia suo ipsius Marte, vel potiùs suâ ipsius Musâ, scripsisse ac non hæc tantùm ex alienâ consuisse, legimus) prudenter in locum posterioris hemistichij primi versus, substituit hemistichium posterius tertij. In duobus postremis tempus præsens pro futuro vsurpare coacta fuit, quũ mutare nõ posset *at* in *et*, mutare & potuit, & debuit: præsertim quum majore alicubi libertate vtatur: vt aliquanto pòst docebo.

Proximi versibus illis sunt ij, quibus vetantur primi parentes ligno scientiæ boni & mali vesci, propositâ mortis pœnâ. Sed hic locus penitiorem Ethicæ & Theologiæ cognitionem requireret, & ideò à Falconiâ, eruditâ Viragine, sed scientiarum sublimium nesciâ minùs aptè & plenè tractatus, quàm superior.

Vos, dicam quæcunque, animis aduertite vestris.
In medio ramos annosaque brachia tendens
Est in conspectu ramis felicibus arbos,
Quam neque fas igni cuiquam nec sternere ferro,
Relligione sacra nunquam concessa moueri.
Hac quicunque sacros decerpserit arbore fœtus,
Morte luet merita. nec me sententia vertit.
Nec tibi tam prudens quisquam persuadeat autor
Commaculare manus. liceat te voce moneri
Fœmina. nec te vllius violentia vincat,
Si te digna manet diuini gloria ruris.

In primo parodiæ ius vsurpauit, in voce vna mutanda. Ita enim legitur apud Virgilium, Æneid. 11.

Vos famuli, quæ dicam, animis aduertite vestris.

At vocem *famuli* suo sermoni minimè conuenientem mutauit in *quæcunque*. sed illud cuius memini exemplar (ex quo nimirum hæc coactus sum excerpere, cum aliud nullum diu quærendo nancisci potuissem) in eo, sicut in aliis infinitis, peccat, quòd nomen hoc *quæcunque* præponit verbo *dicam*. hæc enim vocum deordinatio in Virgilii verba, & Artis metricæ præcepta exorbitat. In quinto etiam versu, aliquid mutare sibi permisit: & quæ apud Virgilium grandius dicta, vt sensum optatum exprimerent, deprimerentur. Legitur enim Æn. 7.

Sunt geminæ belli portæ (sic nomine dicunt)
Relligione sacræ, & sæui formidine Martis.

At illâ ex *sacræ* fecit *sacra*, nominatiuum pluralem in ablatiuum singularem mutans, simùlque in eo aliquid innouans, quòd non vocet arborem sacram relligione (id est, per relligionem, siue ob relligionem) sicut ille dixerat, *belli portæ relligione sacræ*: sed *sacra* cum ablatiuo *relligione*, vt eius epithetum, deinde vtrunq. simul cum participio *concessa* iungat: sicut Virgilius ablatiuum *fatis* cum eo iunxerat, Æn. 3.

——& fatis nunquam concessa moueri
Apparet Camarina procul.

Septimi versus hemistichium hoc, *nec me sententia vertit*, ex isto Virgilii factum est loco Æn. 1.

——quæ te genitor sententia vertit?

Sed non dubito quin illa *vertit* in *vertet* mutauerit, quum multo maiores mutationes aliis in locis sibi permiserit, atque adeò in hoc ipso hemistichio ex *quæ te* fecerit *nec me*. Multo autem majoris mutationis exemplum in proximè sequentibus versibus habemus: vbi nimirum pro verbo *adiicias* ponitur nomen *fœmina*. Proferam autem totum locum, & vnde sumptæ sint singulæ eius partes ostendam: vt inde innouatio illa manifesta reddatur.

Nec tibi tam prudens quisquam persuadeat autor
Commaculare manus. liceat te voce moneri
Fœmina: nec te vllius violentia vincat,
Si te digna manet diuini gloria ruris.

Horum igitur quatuor versuum primus ex Georg. secundo petitus est: vbi Virg. scribit,

Nec tibi tam prudens quisquam persuadeat autor
Tellurem Borea rigidam spirante mouere.

Secundi hemistichium prius est ex Ecloga octaua depromptum,

Sæuus amor docuit natorum sanguine matrem
Commaculare manus.

at posterior eiusdem versus pars est ex Æn. 3.

Hæc sunt quæ nostra liceat te voce moneri.

Tertius versus (excepta voce prima *fœmina*) est ex libro 11.

——vnum optime regum
Adiicias: nec te vllius violentia vincat,
Quin gnatam, &c.

Ex his perspicimus vocem illam *fœmina* esse per parodiam pro Virgiliana positam: sed versum cum hac voce non stare animaduertendum est, quòd ei desit syllaba: ideòque videndum annon reponendum sit *fœmineæ*. Verùm ne hac quidem voce reposita mendo carere videtur locus, nisi pro *te* legatur *nec*: hoc modo,

——liceat nec voce moneri Fœminea.

Ad

Ad quattum versum quod attinet, est quidem in eo quo vsus sum exemplari *taris*, non *ruris*: verùm ex errore natam esse lectionem illam presuasum habeo, quũ optimè sermoni quadret hoc vocabulum (sicut & cætera omnia quæ sunt in illo versu) vt videlicet diuinum rus de paradiso intelligamus.

Omisso Centone, quo paradisi descriptio continetur, ad eum venio quo describitur tentatio primorum parentum à diabolo: vt eadem verba retineam. Eius enim ibi est hic titulus, Tentatio primorum parentum à diabolo.

Iamque dies infanda aderat, per florea rura
Ecce inimicus atrox immensis orbibus anguis
Septem ingens gyros septena volumina versat,
Nec visu facilis, nec dictu affabilis vlli,
Obliqua inuidia ramo frondente pependit,
Vipeream inspirans animam: cui tristia bella,
Iræque, insidiæque, & noxia crimina, cordi.
Odit & ipse Pater. tot sese vertit in ora,
Arrectisq; horret squamis, & ne quid inausum
Aut intentatum sceleris ue dolive relinquat,
Sic prior aggreditur dictis, seque obtulit vltro.
Hic (ait) ò virgo, lucis habitamus opacis,
Riparumque toros &c.

Dici autem non potest quot mendis hi versus in illo exemplari sint deformati: ex quibus sunt hæc, quòd versu quinto *insidia* pro *inuidia*, vicissimq; in septimo *inuidiæ* pro *insidiæ* legitur.

In proximè sequentibus versibus, quibus hic Cento absoluitur: (perperam enim hic in duos est diuisus, quasi secundus incipiat ab illo versu, *Hic (ait) ò virga.* vel, *Sic ait.* Quorum tamen neutrum est apud ipsum Virgilium, sed *dic, ait*) placent hæc serpentis ad Euam verba, ——*cælestia dona*
Attrectare nefas? id rebus defuit vnum.
Quis prohibet causas penitus tentare latentes?
Item,

----mea si non irrita dicta putatis,
Autor ero audendi sacrata resoluere iura.
Tu coniux, tibi fas animum tentare precando.
Dux ego vester ero, tua si mihi certa voluntas.

Centonis 20. (præfixum habentis hunc titulum, Et comedit Eua de fructu ligni vetiti) sunt hi versus,

Sic ait, & dicto citius, quod lege tenentur,
Subiiciant epulis oculi venerabile lignum,
Inspiciuntque dapes, contactuque omnia fœdant.
Præcipue infelix pesti deuota futuræ,
Miraturque nouas frondes: necnon sua poma
(Causa mali tanti) summo tenus attigit ore,
Mutus adorta nefas, vnoquemque orsa furorem.

Centonis 21. hic est titulus, Eua seduxit virum ad esum pomi. Hi autem sunt eius versus,

Heu misero coniux aliena ex arbore germen
Obiicit, atque animum subita dulcedine mouit
Continuò noua lux oculis effulsit. at illi
Terrentur. &c.

Centonis 22. (perperam certè vno in duos diuiso) titulus est hic, Vident se nudos, & faciunt sibi perizomata. Versus autem sunt isti,

Terrentur visu subito: nec plura morati
Corpora sub ramis obtentu frondis inumbrant
Consertum tegmen. nec spes opis vlla dabatur.
At non hoc nullis hominum rerumque repertor
Obseruans oculis, cædes & facta tyranni
Præsensit: notumque, furens quid fœmina possit.
Continuò inuadit, Procul ò procul este profani,
Conclama, cælum ac terras qui numine firmat.

Sunt autem ex his nonnulla ita mendis fœdata in illo exemplari, vt vix agnosci in Virgilio possit Virgilius. Ac, ne longè abeas, horum versuum secundus ita ibi scriptus est,

Corpora sub ramis abiecti frondis inumbra.

quum posterius hemistichium sit ex Æn. 11.

Extructosque toros obtentu frondis inumbrant.

In quarto versu pro *nullis* scriptum ibi est *illis*. est tamen vera lectio *nullis*, ex Æn. 11.

At non hæc nullis hominum sator atque deorum
Obseruans oculis, summo sedet altus olympo.

At *hoc* mutare in *hæc* non necesse visum est. Rectè autem in locum illius periphrasis,

---hominum sator atque deorum,

substituit hanc, ex eodem,

--- hominum rerumque repertor.

Post illa verba

---procul ò procul este profani.

conueniebant quidem & hæc, *totoque absistite luco.* sed non itidem conuenire poterant hæc quæ priorem illius versus partem efficiunt, *Conclamat vates.* Fortasse autem locum habere illud hemistichium potuisset hoc modo,

Continuò inuadit, procul o procul este profani,
Hinc fugite ò miseri, totoque absistite luco.

Nam & hoc posterioris versus hemistichium prius est Virgilianum: nisi quòd apud eum legitur *sed* non *hinc*.

Centonis 23. argumẽtũ ibi est hoc, Quærunt fugere, & se abscondere. Versus sunt isti,

Atque illi longe gradientem ac diua frementem
Vt videre, metu versi, retròque ruentes
Diffugiunt, syluasque & sicubi concaua furtim
Saxa petunt. piget incœpti, lucisque: nec auras
Respiciunt: tædet cæli conuexa tueri.

Verùm ibi non *frementem* sed *furentem* legitur: quod ex errore sicut alia multa, natum esse arbitror, quum apud ipsum Virgilium participium illud non hoc legatur æneid. 10. (vt omittam, durius de deo furere vsurpari) vnde vterque sumptus est versus. Hîc autem, sicut & in alijs quibusdam locis, obseruare etiam possumus, minimè ineptum nostram hanc Probam censuisse, quod Ausonius ineptum

ptum sibi videri dicit, duos nimirum versus iunctim locare, sicut videlicet apud eum ex quo petuntur, iunctim sunt locati. Sed quòd in duobus qui proximè illos sequuntur, idem sibi Proba permittit, id verò reprehensione dignum fortasse iudicari possit. Siquidem & hi versus,

Diffugiunt, sylusque & sicubi concaua furtim
Saxa petunt, &c.

sunt ex Æneid. 7. hoc illum itidem excipiente. Sed finis posterioris mutatus est. legitur enim apud Virgilium,

--piget incœpti, lucisque: suosque
Mutatæ agnoscunt.

At Proba posteriorem versum clausit duabus vocibus quæ in Æneid. 6. leguntur,

Hinc metuunt, cupiuntque: dolent, gaudentque; nec auras
Respiciunt, clausa tenebris & carcere cæco.

Hoc quoq. prætermittendum non censui, non legi in illo Centonum Probæ exemplari *lucisque* ante accusatiuum *auras*, sed *lucemque*: quum tamen genitiuus necessarius esse videatur.

Centone 25. (omitto enim eum qui est 24. de increpatione Domini) Adam se ita excusat,

Ille sub hac, Tua me, genitor, tua tristis imago,
His posuere locis. merui, nec deprecor, inquit,
Omnipotens, sonitumq; pedum vocemq; tremisco,
Conscius audacis facti. monitisque sinistris
Fœmina fert tristes succos, tardumque saporem.
Illa dolos dirumque nefas sub pectore versans,
Insontem, infando indicio, moritura puella,
Dum furit incautum crudeli morte peremit.
Suasit enim: scis ipse, nec est te fallere cuiquam.
Vt vidi, vt perij, vt me malus abstulit error.

Inter versum qui primus hîc est, & eum qui secundo loco est positus, vnus deesse videtur, quòd alioqui pluralis *posuere* non habeat quò referatur. Virgilii quidem certè locus, vnde secundi initium sumpsit, est hic, Æn. 8.

Me pulsum patria pelagique extrema sequentem,
Fortuna omnipotens & ineluctabile fatum
His posuere locis.

In quinto pulchrè vox *media* in vocem *fœmina* mutata est. Ita enim apud Virgilium, Georg. 11.

Media fert tristes succos tardumque saporem
Felicis mali.

Itidemque ex verbo *adiectiuo* factum fuisse vidimus *fœmina*, vel potiùs, *fœminea*, in præcedentibus. In talibus autem mutationibus libertas parodiæ (vt antea monui) siue ius, vsurpatur. Ac necessaria certè nonnullis in locis est hæc libertas, quam tamen in huiusmodi concinnatione Centonum Ausonio parum placuisse existimo. At concinnatrix horum in illis etiam qui sequuntur ea vti non dubitauit. quum enim scripserit Virgilius Æn. 10.

--nam Pallas ante ruentem
Dum furit, incautum, crudeli morte sodalis,
Excipit, atque ensem tumido in pulmone recondit,

ex illo versu, *Dum furit, incautum, crudeli morte sodalis*, hunc fecit, *Dum furit, incautum, crudeli morte peremit*. Alioqui dicendum fuerit, eam postrema duo vocabula aliunde sumpsisse, sed mutando *peremptum* in *peremit*. Legitur enim Æneid. 6.

--indigna morte peremptum.

Iam verò & in eo versu qui illi proximus est, aliquid μετεποίησεν. nam ex Virgilianis *suadet enim*, fecit *suasit enim*, quum dixisset poeta ille duobus in locis, *Suadet enim vesana fames*. Reliqua autem pars versus ex isto excerpta est, (qui legitur Georg. lib. 4.)

Scis Proteu, scis ipse: nec est te fallere cuiquam.

Centonis 27. (cuius argumentum est, Deū infligere homini labores) versus sunt hi,

At tibi pro scelere, exclamat, pro talibus ausis,
Omne æuum ferro teritur: primusq. per artem,
Heu miserande puer, terram insectabere rastris,
Et sonitu terrebis aues: horrebit in aruis
Carduus, & spinis surget paliurus acutis,
Lappæque, tribulique, & fallax herba veneni.
At si triticeam in messem robustaque farra
Exercebis humum, frustra expectabis aceruum,
Concussaque famem in syluis solabere quercu.
Insuper his subeunt morbi, tristisque senectus.

Quibus versibus videtur addi hic debuisse,

Et labor & diræ rapit inclementia mortis.

Sed ibi perperam inchoat Centonem 28. eiq. subiunguntur isti,

Hæc tibi semper erunt. tuque ò sauissima coniux
Non ignara mali, caput horum & causa malorum,
Magna tibi commissa lues. heu perdita nescis,
Nec quæ circumstent te tanta pericula cernis.
Nunc merere, &c.

Ad Centonem 35. eundemq. vltimum eorum, quibus primæ historiæ Genesis describuntur (licet capita appellentur, non Centones) veniendum esse censeo. Illi igitur argumentum hoc præfixum est, Populus Israël fugit à Pharaone in desertum, & transit mare rubrum: & datæ sunt leges Moysi.

Diluuio ex illo patribus dat iura vocatis
Omnipotens, magnisque agitat sub legibus æuum
Quid memorem infandas cædes, quid facta tyrāni,
Nesciaque humanis precibus mansuescere corda?
Ægyptum, viresque Orientis, & vltima bella,
Magnanimosque duces, totiusque ordine gentis,

Quo

Quo cursu deserta petiuerit & tribus, & gens
Magna virũ, tanti meriti non immemor vnquam,
Quique sacerdotes adsint altaria iuxta
Quique pij vates pro libertate ruebant,
Qui bello exciti reges, quæ littore rubro
Complerint campos acies: quibus arserit armis
Rex, genus egregium, magno inflammante furore
Agmen agens equitum & florentes are catervas.

Aptissima suo argumento hemistichia ex Virgilio excerpsit, è quibus duos primos versus composuit. Vterque enim ex duobus hemistichiis constat, quæ sunt diuersis è locis sumpta. Legimus enim Æn. 7.

Diluuio ex illo tot vasta per æquora vecti.

Libro autem eiusdem poematis 5.

Indicitque forum, & patribus dat iura vocatis.

Ad secundum versum quod attinet, quæ in eo prima est vox *omnipotens*, in variis huius poëtæ locis legitur, vt omnibus qui illum versarunt, notum esse potest: ea autem quæ versum illum absoluunt verba, sunt ex Georg. libro 4. petita, de apibus,

Solæ communes natos, consortia tecta
Vrbis habent, magnisque agitant sub legibus æuum.

Obseruandum est igitur mutationem duplicem hîc esse: primùm, in eo quòd pluralis *agitant* vertitur in singularem *agitat*: deinde, quòd huius verbi vsus mutatur. Ibi enim agitare æuum sub legibus dicuntur qui legibus sibi datis parent: apud hanc autem Centonum concinnatricem, ipse legislator agitat sub legibus æuum eorum quibus dat leges, quasi quis eum illorum æuum sub legibus exercere dicat. Quòd si quis dubium sibi esse obiiciat an istud genus loquendi hoc quoq. modo vsurpari possit, ego hanc quoq. libertatem tali carminum concinnationi concedi respondebo, quibusdam vocabulis, necnon quibusdam loquendi generibus, eum quoq. vsum de quo dubitatio moueri possit, tribuendi. Duo qui proximè sequuntur versus, valde & ipsi personæ cui tribuuntur conueniunt. Videntur autem & cęteri omnes qui sequuntur, pendere ab illis verbis, *Quid memorem*? Alioqui dicendum esset ad verbum *prætereo* referri: quod in isto habetur versu, qui alter est eorum quibus locus hic clauditur.

Cætera facta patrum, pugnataque in ordine bella
Prætereo, atq. alijs post me memoranda relinquo.

Illos versus sequitur titulus hic, De mysteriis noui Testamenti: & primò de incarnatione filii Dei per Spiritum sanctum.

Nunc ad te & tu magne Pater consulto reuertor.
Maius opus moueo. natum prædicta priorum
Aggredior. quamuis angusti terminus æui
Accipiat, tentanda via est qua me quoq. possim
Tollere humo, & nomen fama tot ferre per annos
Quot tua progenies cœlo descendit ab alto,
Attulit & nobis aliquando optantibus ætas
Auxilium aduentùmque Dei quum fœmina primum
Virginis os habitùmque gerens (mirabile dictu)
Nec generis nostri puerum nec sanguinis edunt.
Sed quia terrifici cecinerunt omina vates,
Aduentare virum populis terrisque superbum,
Semine ab æthereo: qui viribus occupet orbem,
Imperium Oceano, famam q. terminet astris.

In his esse aliquid reprehensione dignum videtur, & quidem illud potissimum de virgine, *Virginis os habitùmque gerens*. dicat enim aliquis, eam quæ virginis os habitumq. gerat, non protinus esse virginem: imò non solere hæc dici de virgine, sed potius de ea quę virginis speciem præseferat. Ac fateor quidem in huiusmodi concinnatione versuum multa tolerari, quæ, si ad viuum exigantur, meritò reprehendi possint: sed eam libertatem, quæ in profanis conceditur, in rebus sacris esse itidem vsurpandam nego. In versu qui illum proximè sequitur, non dubito quin pro *edunt*, quod est apud Virgilium, ipsa *edit* scriptum reliquerit. Certè nisi ita legatur, dicendum erit versum inter hunc & illum esse omissum. Qui autem hunc excipit ita scriptus est in illo exemplari,

Sed quia terrifica cecinerunt omnia vates.

Qua in lectione tria sunt menda, sed quorum vnum, videlicet *omnia* pro *omina*, maximam partem earum Virgilii editionum quæ meam præcesserunt, occupauit. *Terrifica* perperam scriptum esse pro *terrifici*, nemo est qui statim animaduertere non possit. Apud ipsum poëtam *seràque* non *sed quia* legimus: ideò & illam scripturam inter mendosas numeratum iri puto, de qua tamen munera satis esse existimaui. Iudicium eius fortasse quispiam desideret in eo etiam, qui sequitur, versu,

Aduentare virum populis terrisque superbum.

Sumptus est autem ex Æneid. 2.

--tot quondam populis terrìsque superbum
Regnatorem Asia.

Sed vocem *superbum*, quæ hîc locum habet, non itidem habere illic puto. Quanuis enim quoties poetæ quempiam re aliqua superbũ esse dicunt, in vitio vox hæc non ponatur, sed plerunq. perindè sit acsi potentem appellent, & habere vnde superbire possit, dicant: hîc tamen alia quærenda fuisse videtur.

Quòd si etiam non superbum, sed potentem vocasset, non populis terrisque potentem dicere debuerat, sed alia potius re quæ terrestribus regibus cum illo communis non esset. Eo autem minus hîc excusari potest, quo plura sunt apud Virgilium quæ conuenire tali regi poterant.

Cen-

Centonis 3. qui est de Magis offerentibus munera, & stella eorum duce, sunt hi versus,

Haud mora, continuò cœli regione serena
Stella facem ducens magna cum luce refulsit.
Agnouère deum proceres, cunctìque repente
Muneribus cumulant, & sanctum sidus adorant.
Tunc veri manifesta fides, clarùmque paterna
Nomen virtutis: sed coram agnoscere vultum
Flagrant, & quædet diuini signa decoris.

In hoc Centone placent hæc potissimum,

Agnouère Deum proceres.

Necnon ista,

Tunc veri manifesta fides, clarùmque paterna
Nomen virtutis: sed coram &c.

Non sequor autē lectionem exemplaris è quo hæc descripsi, sed quæ est apud ipsum Virgilium. Illud enim exemplar habet, *Nomen virtutis,& Christi agnoscere vultum.* Vbi primùm quidem & perperam positum esse pro *sed*, ipsa versus dimensio ostendit: deinde eam *Christum* scripsisse non *coram*, vt legitur apud Virgilium, ideò verisimile non est, quòd nihil mutatione ista sit opus: nihil autem mutare, nisi cogente necessitate, soleat: neque certè id nisi tum, fieri debeat.

Argumentum Centonis 4. ibi hoc est, Herodes rex turbatur audita natiuitate Iesu Christi. Fit tamen in his eius versibus & matris eius mentio.

Protinus ad regem magno clamore furentem
Fama volat, magnasque acuit rumoribus iras.
Incenditque animum, matrìsque allabitur aures.
Illa dolos dirùmque nefas, haud inscia rerum,
Præsensit, motùsque excepit prima futuros.
Præscia venturi furtim mandauit alendum;
Dum curæ ambiguæ, dum mens exæstuat ira.

Rectius autem fortasse legeretur in secundo versu *magnìsque* quàm *magnàsque*: vt ille ablatiuus esset pro ablatiuo Virgiliano *varijs*; lib. 9.

——*varìisque acuunt rumoribus iras.*

Quum autem eos tantùm locos qui mihi præ cæteris placent afferre velim, ad Centonem 15. transibo, eius initium sumens à tribus versibus quibus 24. malè ibi clauditur. Est autem ille de Christo qui ementes & vendentes de templo expellit,

Iàmque propinquabant portis: templùmq. vetustum
Antiquæ cedri, centum sublime columnis
Ingreditur, magna medius comitante caterua,
Horrendum syluis. hoc illis curia templum,
Hæ sacris sedes: mu o quod honore colebant.
Nanque sub ingenti lustrat dum singula templo,
Horrescit visu subito, insonuìtque flagello,
Significàtque manu, & magno simul intonat ore,
Quæ scelerum facies? quæue ara micantia cerno?
Cæsaris & nomen? quæ mentem insania mutat?
Hæc nobis prima est sedes, hic tempore certo
Perpetuis soliti patrum considere mensis.
Obstupuere omnes: gelidusque per ossa cucurrit
Ima dolor, mensasque metu liquere priores.

Fuit autem mihi in emendando hoc loco, sicut & in alijs, multum laborandum, quum & omnia apud Virgilium (ad quem recurrendum est) non sint obuia, & hæc alicubi ab ea quæ apud illum extat, lectione aliquantum deflectere necesse habuerit. Exempli gratia, in quinto Centonis huius versu, vbi scripsi *Hæ sacris sedes*, in illo exemplari est, *Hac sacre sedis.* Quòd si pro *sacre* (quod ferri nullo modo potest) reponas *sacræ*, nondum locum hunc emendaueris, nisi & ex *sedis* facias *sedes*. Fortasse autem, ne sic quidem cum correxeris, sed retinenda fuerit vox *sacris* quæ est apud poetam. Atque id à me factum est. nam apud illum quidem est *Hæ sacris sedes epulis*: sed ille ex *sacris* adiectiuo fecit *sacris* substantiuum. Totus enim locus Virgilii, vnde hæc petita sunt, est hic, Æn. 7.

Tectum augustum, ingens, centum sublime columnis
Vrbe fuit summa, Laurentis regia Pici,
Horrendum syluis & religione parentum.
Hinc sceptra accipere & primos attollere fasces
Regibus omen erat: hoc illis curia templum,
Hæ sacris sedes epulis.

Cur autem hanc templi descriptionem imitari hîc Proba voluerit, ipsa viderit. Ad sequentia vt pergam, vocem *Nanque* in principio sexti mutandam censuissem. Quod verò in octauo pro *incipit* scripsit *intonat* (legitur enim apud Virgilium, Æneid. 12. *Significatque manu, & magno simul incipit ore*) mihi summopere probatur. Neque tamen hîc illa parodiæ in immutando libertate, cuius antea memini, vsa esse dicenda fuerit: aut certè, si vsa sit, in illa ipsummet Virgilium esse sequuta. Quum enim ille Æneid. 12. scripserit,

Significàtque manu, & magno simul incipit ore,

libro autem sexto eiusdem operis,

Exurgìtque facem attollens, atque intonat ore,

qui parodiam hîc esse dicet, meritò eam ex eodem poeta petitam esse fatebitur.

Decimus versus in illa horum Centonum editione valde deprauatus est: quippe qui ita legatur, *Cæsaris & nomen: & nomen insania mutat.* quum posterior pars versus ita scribenda sit, ex libro 4. *quæ mentem insania mutat?* At in priore parte ex Georgic. 3. sumpta rectè scriptum est, *Cæsaris & nomen.* vbi respicitur ad eum locum in quo narratur exhibitum fuisse Christo nummum, cui Cæsaris effigies insculpta esset.

Libet (vt citò huic Centones istos excerpendi labori finem imponam) ad eum qui ordine est 38. excurrere: quum & ipse in corum

rum sit numero qui mihi supra cæteros probantur. Eius argumentum est, Christum post resurrectionem, foribus clausis, Apostolis atque aliis qui cum illis congregati erant, apparuisse,

Ecce autem primi volucrum sub culmine cantus,
Ingreditur linquens antrum, spoliisque superbus
Ibat ouans: pulsùque pedum tremit excita tellus.
Vulneràque illa gerens, foribus sese ingerit arctis,
Atque hic ingentem comitum affluxisse nouorum
Inuenit admirans numerum, cunctìsque repente
Improuisus ait, Coram, quem quæritis, adsum.
Vicit iter durum pietas, & viuida virtus.
Præcipites vigilate viri: timor omnis abesto.
Hi vestri reditus, expectatìque triumphi.
Hæc mea regna, fides, &c.

In proximè autem sequente Centone ista historiæ optimè sunt aptata,

Et simul his dictis faciem ostendebat, & ora:
Ora manùsque ambas.

Cento 41. (qui & vltimus) est hic, de Christo in cœlum videntibus discipulis ascendente,

His demum exactis, spirantes dimouet auras
Aëra per tenerum: cœlòque inuectus aperto,
Mortales visus medio in sermone reliquit:
Infert se septus nebula, mirabile dictu:
Atque illum solio stellantis gloria cœli
Accipit, æternùmque tenet per secula nomen.

Plura Centonum exempla excerpturus ex hoc libro eram, nisi mihi passim in mendis, tanquam in salebris, hærendum fuisset: & nõnulla esse vidissem in quibus veteris exemplaris auxilium desideretur: quum alioqui periculosum sit, ne, si vbique eam quæ apud Virgilium est lectionem reponamus, quædam aliter scribamus quàm ipsamet horum Centonum concinnatrix scripserit, siue alio Virgilii exemplari vsa (id est, diuersam à nostris lectionem habente) siue memoria lapsa. Aliquot enim in locis quædam mihi videri melius quàm apud ipsum Virgilium legi, non dissimulabo: sed nonnulla etiam esse credibile est, in quibus sua eam memoria fefellerit: id est falsa sit, quòd nimium memoriæ suæ fideret. Verbi gratia, quod Centone 41. quem modò attuli, scriptum est *stellantis gloria cœli*, non *regia*, non aliunde quàm ab ipsa, quæ non bene Virgiliani illius loci meminisset, profectum esse, aliquis non immeritò fortasse dixerit. Sic quod Centone 26. legitur *occurrunt*, non *apparent*, vt apud Virgilium (hoc in loco, *Postquam altum tenuere rates nec iam amplius vlla Occurrunt terra*) id non librarii incuriæ, sed memoriæ ipsius Probæ non satis fideli adscripserim, id est ἁμάρτημα siue σφάλμα, nõ γραφικὸν, sed μνημονικὸν esse dixerim. Quòd si etiam in exemplari aliquo lectio hæc extaret, eius fides minimè sequenda esset. Plura (inquam) Centonum exempla eam ob causam non proferam: neque certè ad ferendum de Probæ nostræ labore iudicium pluribus opus esse dixerim. Ex his enim, quid in huiusmodi concinnationibus versuum præstare potuerit, facilè perspicimus. Neque enim dubium est quin illa, in argumento quopiam liberiore, à multis quæ hîc duriuscula sunt, temperatura fuerit. Sunt enim inter alia (nequid dissimulem) quorundam locorum abusus aliquantum duri. Sed aliqui sunt vicissim loci adeò concinnè per abusum accommodari, vt multo aptiores quã si nullus esset abusus possint videri. Majorem quidẽ certè abusus quàm vsus gratiam, majoremq. leporem esse, nemo negauerit. Talis autẽ abusus exẽplũ habuimus paulò ante in hoc loco, — *mensasq. metu liquêre priores*: à mensis in quibus epulamur, ad trapezitarum mensas Virgilianum versum traducendo. Eiusmodi est verborum illius poetæ catachresis ibidem, in isto hemistichio, ——— *quæ ara micantia cerno?* quinetiam nonnulli sunt loci vbi tam aptè Virgilianis abutitur verbis, vt illis poeta ille potius abuti, ipsa autem vti videri possit veluti quum paradisum appellat rus diuinum: in hoc versu, *Si te digna manet diuini gloria ruris.* In quibusdam autem verbis, licet & ipsa aliò traducantur, ne vllus quidem abusus animaduertitur. veluti in istis, quæ Christus suam mortem prædicens ait, *Vnum pro multis dabitur caput*. Quid verò aptius ad commendanda vel potius imperanda charitatis officia inueniri potuit hoc versu, ex duobus diuersorum locorum hemistichiis conflato? *Da dextram misero, fratrem ne desere frater*. Nam τὸν πέλας appellare fratrem, hoc certè est Christianè ex Virgilio loqui. Digna sunt quæ ibidem animaduertantur, & illa, *Disce puer contemnere opes*, quæ tribuuntur Christo compellanti iuuenem illum prædiuitem. Iam verò & ad describenda quædam altiora fidei nostræ mysteria aptissimos versus seu aptissima hemistichia delegisse eam videmus. Atque id cum de aliis locis, tum de hoc dicere possumus, in quo Christi natiuitas describitur,

Iàmq; aderat promissa dies, quo tempore primùm
Extulit os sacrum diuinæ stirpis imago,
Missa sub imperio: venit de corpore virtus
Mixta deo.

Sed deprauatio quæ est in priore tertii versus hemistichio, aliquid tenebrarum nobis offundit. Neque satis cautè illud *Mixta deo* scripsit (si vera est hæc scriptura) meliùsque *Iuncta deo* scripsisset per parodiam.

CENTO II. VIRGILIANVS.

DXXVI.

PRAETER Centones Falconiæ Latinos, & Eudoxiæ Græcos, vix apud veteres alios reperias: vt mirum sit tanto tempore tam nobile inventum promotore caruisse. Ausonius Gallus videtur esse primus, qui nostrorum avorum ætate Centones scripserit, licèt in hoc carpendus, quòd purissimas Virgiliani fontis vndas argumenti obscœnitate macularit. Exstat vnus, qui *Nuptialis* vocatur. Huic præfixa est ad Paulinum epistola: vnde quædam proferam. Initium est hoc, *Perlege hoc etiam, si opera est friuolum & nullius pretii opusculum: quod nec labor excudit, nec cura limauit: sine ingenii acumine, & moræ maturitate. Centonem vocant qui primi hac concinnatione luserunt. Solæ memoriæ negotium, sparsa colligere, & integrare lacerata: quod ridere magis quàm laudare possis. Pro quo, si per Sigillaria in auctione veniret, neq. Afranius nauci daret, nec Stichum suum Plautus offerret. Piget enim Virgiliani carminis dignitatem tam ioculari dehonestasse materia.* Hæc ille: vbi observandum est, *concinnationem* ab eo de Centone dici, atque adeò hunc *concinnationem* appellari. Quod autem dicit, solius memoriæ (sed ibi est *solæ* scriptum ἀρχαϊκῶς) esse negotium, sparsa colligere, hoc equidem illi non concesserim: quippè qui, vt eorum quæ memoria collegerit, habeatur is, qui requiritur delectus, summo ingenii acumine opus esse contendam. Quum dicit *Integrare lacerata*, significat, ex laceris carminibus integra efficere: intelligens, vt opinor, de hemistichiis, ex quibus consutis integri versus fiunt. Quod dicit (tanquam veniam petens) pigere se Virgiliani carminis dignitatem tam ioculari materia dehonestasse, est certè (vt antea quoq. docui) quod eum pigeat & pudeat etiam, sed eorum quæ in Centone illo obscœna potius sunt quàm iocularia. Nam quin alioqui salva carminis Virgiliani dignitate, aliquid inde ad iocosam quampiam materiam traduci possit, minimè dubium est: præsertim quum ipsemet Virgilius quædam illi Æneidis operi, cuius tanta est grauitas atque dignitas, accommodauerit, quæ ex aliis suis poematis quorum humile potius argumentum appellandum est, excerpserat. In ijs quæ proximè sequuntur, Valentinianum imperatorem ludo eiusinodi nuptias descripsisse, & similem eadem de re concinnare iussum se ab illo fuisse ait. Vtitur enim hic, *concinnandi*, sicut in superioribus *concinnationis*, vocabulo. Sed *similem* quàm *simile* legere malo, vt ad *ludum* referatur. Interiectis quibusdam, suo illi opusculo varios titulos seu varia epitheta tribuit. *Accipe igitur* (inquit) *opusculum de inconnexis continuum, de diuersis vnum, de seriis ludicrum, de alieno nostrum: ne in sacris & fabulis aut Thyonianum mireris, aut Virbium: illum de Dionyso, hunc de Hippolito reformatum*. Ex his autem postremis verbis colligi posse videtur, de Baccho & Hippolyto ludicra etiam seu iocularia quædam cani fuisse solita, in quibus non jam ille, vel Bacchus vel Dionysus, sed Thyoneus seu Thyonianus: hic non Hippolytus, sed Virbius appellaretur. Reuera (inquit Seruius) Virbius est numen conjunctum Dianæ, vt Matri Deûm Attis, Mineruæ Erichthonius, Veneri Adonis. Dixerat autem in iis quę proximè præcedunt, eum, licet castus vbique inductus sit, & qui semper solus habitauerit, habuisse tamen filium. Possunt huc pertinentia quædam & ex Lactantio peti, De falsa religione lib. 1. cap. 17.

Sequuntur autem apud Ausonium hæc, quæ Centonis definitionem continent, *Variis de locis, sensib. sque diuersis, quædam carminis structura solidatur, in vnum versum vt coeant aut cæsi duo, aut vnus & sequens cum medio*. Quæ posteriora obscurius dici ab eo videntur, siquidem sit hic eorum sensus (vt esse videtur) vnum cum sequenti posse sumi, modò aliquis sit intermedius. Hoc enim verba proximè sequentia declarare videntur, quibus duos junctim locare ineptum esse tradit. Addit enim, tradens quædam de Centonum concinnatione præcepta, *Nam duos iunctim locare ineptum est, & tres vna serie, meræ nugæ. Diffunditur autem per cæsuras omnes quas recipit versus heroicus: conuenire vt possit aut penthemimeris cum reliquo anapæsto*, &c. At enim quod Ausonius ineptum esse judicauit, duos nimirum versus junctim collocare, non aliorum omnium itidem qui talia poemata concinnarent, judicio ineptum fuisse comperio. Atque adeò quum hoc dicit, aliquos qui id sibi permitterent, videtur velle reprehendere. At ego illos ob tres quidem junctim seu vna serie positos, reprehensionem meruisse dixerim, ob duos verò, non item: si tamen ne hoc quidem frequenter sibi permiserint. Imò verò quomodo potuit Ausonius in aliis improbare quod sibi licere existimauit? Sed iam aliquot ex illo Centone selectos a me, vt tibi pro exemplis essent, locos, proferre libet. Hi sunt igitur primi versus descriptionis cœnæ nuptialis.

Ex-

Expectata dies aderat, dignisque hymenais,
Matres atq. viri, iuuenèsque ante ora parentum
Conueniunt, stratòque super discumbitur ostra.
Dant famuli manibus lymphas, oneràntq. canistris
Dona laborata Cereris, pinguìsque ferina.
Viscera tosta ferunt. series longissima rerum.
Alituum pecudùmq. genus, capreæque sequaces
Non absunt illis, nec oues hædique petulci,
Et genus æquoreum, dama, ceruìque fugaces.
Ante oculos interque manus sunt mitia poma.
Postquã exempta fames, & amor compressus edẽdi,
Crateras magnos statuunt, Bacchumq. ministrant.
Sacra canunt, &c.

Primi versûs hemistichium prius, *Expectata dies aderat*, est ex Æn. lib. 5.

Expectata dies aderat, nonàmque serena
Auroram Phaethontis equi iam luce vehebant.

Illa autem altera pars, *dignìsque hymenais*, est ex Æn. lib. 11.

Quin gnatam egregio genero dignìsque hymenais
Des pater.

Sed qui hîc minimè durus est datiui vsus cum verbo *des*, dutiusculus illic cum verbo *conueniunt* esse videtur. Secundus versus ex duobus & ipse versibus conflatus est, sed eiusdem libri (qui sextus est Æneidis) & quidem valde vicinis, quum vnus duntaxat versus sit interiectus. In eo enim legimus de turba ad ripas Acherontis effusa,

Matres atque viri, defunctaque corpora vita
Magnanimûm heroum, pueri, innuptaq. puellæ,
Impositìque rogis iuuenes ante ora parentum.

Sed pro *iuuenes* permisit sibi *iuuenesque* dicere. Legi autem eosdem illos versus & lib. 4. Georg. sciendum est. & ex eorum numero esse in quibus illam Homeri in repetendis quibusdam libertatem vsurpat.

Tertius versus ex vno eodèmque loco sumptus est, libri Æneid. 1. vel potius vnus ex illius versibus est.

Iam pater Æneas & iam Troiana iuuentus
Conueniunt, stratòque super discumbitur ostro.

In quarto incipit suam ipsemet legislator legem prætergredi. Quum enim dixerit (vt antea commemoravi) duos versus junctim locare ineptum esse, id tamen ipse hîc facit: vnica voce mutata. Siquidem illum cujus initium est *conueniunt*, iste excipit,

Dant famuli manibus lymphas, Cereremq canistris
Expediunt.

Nisi fortè ita se excuset Ausonius, vt dicat se priora illa verba, *Dant famuli manibus lymphas*, pro dimidia tantùm parte versus habere, & vocem *canistris* non ex eodem versu (licet in eo extet) sed ex alio sumere, in quo etiam verbum *onerant* sibi præfixum habet, & sequuntur ipsam illa verba, *Dona laborata Cereris*. Is autem est Æneid. 8.

Tum lecti iuuenes certatim aræque sacerdos
Viscera tosta ferunt taurorum: oneràntq. canistris
Dona laborata Cereris, Bacchùmque ministrant.

Vbi obserua inveniri etiam illa quæ in sexto versu posuit Ausonius verba, *Viscera tosta ferunt*: necnon hæc, *Bacchùmque ministrant*, quibus claudit duodecimum. Genitivi illi *pinguìsque ferina*, ex quibus constat posterior pars quinti versus, sunt ex Æn. 1. *Implentur veteris Bacchi, pinguisque ferina*: sed non satis aptè (meo quidem judicio) Ausonius nomini *dona* hunc genitivum junxit. Neq. enim ita dici possunt dona ferinæ carnis, vt dicuntur dona Cereris, dona Bacchi, dona Veneris, à poetis.

Illud posterius sexti versus hemistichiũ, ---*series longissima rerum*, ex primo libro deprompsit, & in diversum planè vsum traduxit. Ita enim Maro,

Ingens argentum mensis, calataque in auro
Fortia facta patrum, series longissima rerum,
Per tot ducta viros, antiquæ ab origine gentis.

Sed liber in sequentibus etiam Ausonii versibus (id est, iis qui supersunt ex duodecim quos primos in exemplum attuli) eam quæ vtatur in excerpendo artem ostendere. Illa igitur *Alituum pecudùmque genus*, sumpta sunt ex libro 8. Quæ versum absolvunt, *capreæque sequaces*, ex Georg. 11. In octauo versu verbum *absunt*, cui junguntur nominatiui *oues hædique petulci*, ex alio est loco. Ita enim Georg. lib. 11. in descriptione bonorum quibus fruũtur agricolæ,

Mugitùsque boum, mollesque sub arbore somni
Non absunt: illic saltus ac lustra ferarum.

At reliqua versus pars, *-nec oues hædique petulci*, est ex principio libri Georg. quarti. Nonus versus ex iis est, qui ex diuersis sunt locis collecti. Legitur enim Georg. 3.

Omne adeo genus in terris hominùmque ferar ùmque,
Et genus æquoreum, pecudes pictæque volucres,
In furias ignemque ruunt. amor omnibus idem.

At verò illa, *dama ceruique fugaces*, sunt ex Georg. 3. Miretur autem aliquis prima fronte cur totum illum versum, *Et genus æquoreum, pecudes pictaque volucres*, optimè sermoni suo conuenientem, non mutuatus sit: sed mirari desinet, quum eadem aliis verbis iam dicta fuisse considerabit: his videlicet, *Alituum pecudùmque genus*. Decimus versus, *Ante oculos interque manus sunt mitia poma*, factus est ex isto libri 11. *Ante oculos interque manus sunt omnia vestras*. Videtur autem (si & hîc censuram adhibere fas est) nimium brevis in hac secundæ mensæ descriptione fuisse, nec tantùm poma mitia dare illi debuisse, vt vltima primis responderent. Qui autem sequuntur duo versus, ex hemistichiis quæ memoria facilè

hujus poetæ lectoribus suggeret, suntconflati.

Versus illos apud Ausonium excipiunt isti,
Sacra canunt, plaudunt choreas, & carmina dicunt,
Necnon Threicius longa cum veste sacerdos
Obloquitur numeris septem discrimina vocum.
At parte ex alia biforem dat tibia cantum.
Omnibus vna quies operum, cunctique relictis
Consurgunt mensis &c.

In versu qui horum primus est, haud dimidia pars ex vno loco, dimidia ex altero sumpta est, sed illa duntaxat *Sacra canunt*, sunt ex Æn. lib. 2. cætera autem ex 6. In duobus proximè sequentibus sui videtur fuisse oblitus Ausonius. id est, eorum, quæ dixerat, de non locandis junctim duobus (quum enim dicit, duos junctim locare, ineptum esse, nimirum id facere vetat) quippe qui sibi permittat vnum alteri proximè adjungere, vt in loco Virgilii Æn. 6. Nisi fortè aliquid aliud verba illa apud eum significant.

Paucis interjectis sequitur hęc egredientis sponsæ descriptio,
Tandem progreditur Veneris iustissima cura,
Iam matura viro, iam plenis nubilis annis,
Virginis os habitumque gerens: cui plurimus ignem
Subjecit rubor, & calefacta per ora cucurrit,
Intentos voluens oculos: vxorque videndo.
Illam omnis tectis agrisque effusa iuuentus
Turbaque miratur matrum, vestigia primi
Alba pedis, dederatque comam diffundere ventis.
Fert picturatas auri sub tegmine vestes,
Ornatus Argivæ Helenæ. qualisque videri
Cœlicolis & quanta solet Venus aurea contra,
Talis erat species, talem se læta ferebat
Ad soceros, solioque altè subnixa resedit.

In his quoque versibus non desunt, quæ displiceant: ac primùm illud, *Intentos voluens oculos*, de rege Latino dictum lib. 7. de pudibunda virgine præter decorum dici videtur. Pudibundam quidem certè depingit illis verbis, quæ sunt ex libro 12. de Lauinia, *cui plurimus ignem subiecit rubor*, & c. Parum placet & hemistichium, hoc posterius, versus 11. *Venus aurea contra*, quod adverbium contrà in eo sit omnino supervacaneum. Sumptum est autem ex hoc loco, libri 10.

Iupiter hæc paucis, at non Venus aurea contra
Pauca refert.

At verò in plerisque eorum quæ sequuntur, felicior fuit. Ac difficile certè est vbique invenire particulas, quæ ita versum absolvant, vt sine vlla adversus metrum licentia sermoni instituto aptè cohæreant: nisi aliqua interdum parodiæ libertas adhibeatur, id est, nisi ius parodiæ seu parodorum vsurpando, aliquid interdum immutetur. Qua tamen in re fuisse religiosior videtur Ausonius: quam alioqui eos, qui Homerocentra scripserunt, id sibi permisisse, antea docuerim.

At de Probæ Falconiæ Centonibus quid dicemus? Ad argumentum quidem certè quod attinet, est quòd eius opus Ausoniano præferamus, imò verò hac in parte ne comparari quidem hoc cum illo debere fateamur: quum in hoc Ausonii opere Virgilianæ Musæ dignitas imminuatur, & plerique versus ludibrio exponantur, (ita vt contumelia illos affici aliquis non immeritò queri possit, & tali abusu deturpatos miserans, ex eodem poeta exclamare, *---quæ causa indigna serenos Fœdauit vultus?*) at in illo Probæ Falconiæ tantùm absit, vt aliquid dignitati aut etiam maiestati Musæ illius decedat, vt contrà multum ad eam accedat: & ex augustis sacri quodammodò versus Virgilii reddantur, necnon, sicut ab Ausonio, profanentur. quod quum dico, ad ipsa Musarum sacra respicio. Nullo, inquam, modo dignus est Ausonii labor qui cum nobiliris huius labore, ad argumentum quod attinet, conferatur. Sed non pari successu suum hæc tractasse à nonnullis fortasse judicabitur: ego exemplis allatis; suum cuiq. judicium relinquam. atq. eo lubentius hæc à me proferuntur, quo plures fore puto, quibus hac in re gratificabor. Eò autem gratiora esse futura spero, quo sunt rariora. Contingit enim huic opusculo, quod plerisque alis, vt quanvis olim excusum, à multis hoc tempore, ob exemplarium raritatem, pro novo haberi possit. Id certè in causa fuit cur exemplari horrendum in modum mendoso vti, quum aliud non suppeteret, & in singulis penè versibus ad ipsum Virgilium confugere necesse habuerim. &c.

§ DXXVII.

AVSONIVS Gallus, vt videris, Virgilij gravitatem, modestiamq. in argumentum lascivum & obscœnum traduxit: at meliori consilio D. Petrus Angelus Spera, Pomaricanus Presbyter, Virgilii ethnicas fabulas jussit in Orthodoxæ Religionis fundamenta transire: & sicut olim Falconia, sic etiam ipse nunc, PatientemD. N. Iesum-Christum Virgilianis numeris modulatur. Opus doctum & pium in quatuor libros secuit, quos Neapoli anno 1647. edidit apud Savium, & Innocentio X. Pontifici summo dicavit: & in ipsâmet Nuncupatione sic inquit. *Virgilianam Musam, Gratiarum altricem, atq. suavissimi carminis maiestate multiplicem, & exaggeratam felici correptus œstro ad acerbissimam Christi Seueri.*

ris mortem enarrandam compositis inter sese de industriâ sensis accuratè traduxi, Centonemque formavi, quo non fabulosa mendaciorum insania, sed cælitum gloria triumpharet. Non alius mihi cantur Æneas, quàm nostræ salutis vindex, qui infirmum & criminosum hominem humeris sustulit suis, ut ex æternitatis flamma sospitem eriperet, in Calvariæ iugo Parnasum, Heliconem in divini sanguinis nactus sum fonte, neq. aliam libuit laurum appetere, coronam affectare, quam Crucem, & Christum in ipsa confixum. Nimirùm illorum impudentiam stolidè doctam ferre minime possum, qui nullam arbitrantur poesim, quæ impurissimis Amorum lusibus abstineat; & in venustum Apollinem crepant è Tripode, quem non expoliverit Venus. Ego autem, ut ab istorum grege procul abessem longe, Virgilium ex Ethnico Christianum feci, quo ipsa somniantis Pindi deliria cederent in Magisterium Pietatis.

Ejusdem argumenti & opus illud, quod inscribitur, *Virgilii evangelizantis Christiados libri 13. in quibus omnia, quæ de Domino Nostro Iesu-Christo in utroque Testamento vel dicta, vel prædicta sunt, altisonâ Divini Maronis tubâ suavissimè decantantur, Instante Alexandro Rosæo Aberdonense.* Prodiit Londini in Angliâ ann. 1638. & alloquitur lectorem his verbis.

Arma, Virumque Maro cecinit; nos acta, Deumq;
Cedant arma Viri, dum loquor acta Dei.

Prodierint etiam alii similes libri, ut opinor, nam Orbis literarius est magnus, & ingenia Virgilio-centonibus delectantur: at illos nondum vidi, & ideò debitâ laude celebrare non possum.

CENTO III. VIRGILIANVS.

Relaxatos bellorum & temporum iniuria aliquorum Religiosorum mores reprehendens.

DXXVIII.

ÆRESES ob oculos proposuisse, impugnasse est, ait Hieronymus: & ego hac doctrinâ preventus, existimo idem esse exorbitantias Religiosorum injuriâ belli & temporis relaxatorum recensere, quod carpere: Hanc ob rem postquam audivimus Virgilium labore & industriâ Welleri divinam S. Benedicti vitam, & veterum Monachorum mores severissimos edisserentem, audiamus iterum eumdem Virgilium ingenio & industriâ Capilupi deformatos aliquorum locorum mores repræsentantem, ut opposita iuxta se posita magis lucere queant. Multa sunt hodie reformatissima veterum & juniorum Ordinum, non solùm in Hispaniâ, Galliâ, Belgio, Italiâ; sed etiam in ipsâ Germaniâ: at ante centum annos cum Martii nupsit Hæresis, non item. Multi post Martinum Lutherum Religiosi aut Presbyteri, observantiæ regularis immemores, divitiis Ecclesiarum abuti, & genio indulgere cœperunt. Horum insolentiam præstringit Virgiliano Centone Capilupus, quem licèt post multos alios collocem, tantùm abest, ut laudem postremam ei tribuere velim, ut potiùs primâ dignum esse judicem, & de ipso etiam Ausonio, si cum eo contendere velit, propemodùm ausurus sum dicere, *Impar congressus Achilli.* Capilupi igitur Centonē subiiciamus.

Ille ego qui quondam, quum Gallus amore periret,
Noctes atque dies cecini sub tegmine fagi
Carminibus patriis lenium spectacula rerum,
Maius opus moveo. Non hic te carmine ficto
Magnanime Ænea, nec te rationis egentem
Infelix Dido miseri post fata Sichæi:
At fratres rerum dominos, gentèmque togatam,
Illustres animas & corda oblita laborum
Dicam equidem, fretus citharâ, fidibúsque canoris
Fatidicæ Mantus. non omnia possumus omnes.
O decus Italiæ, magnæ spes altera Romæ,
Cura Deum Hippolyte, proles pulcherrima bello,
Per tot ducta viros antiquæ ab origine gentis:
Tu mihi, seu magni superas iam frigora Rheni,
Horridus in iaculis & pelle Libystidis ursæ,
Arma inter regum, clypeòque insigne paternum
Centum angues cinctámq; gerit serpentibus hydram,
Arduus insurgens & grandia lilia quassans.
Sive Padi ripis augusta ad mœnia regis,
Unde genus ducis, Tyrio conspectus in ostro,
Inter sacra deum patribus das iura vocatis:
Da facilem cursum, atque audacibus annue cœptis.

Cætera apud Authorem ipsum videri poterunt, ego enim scommata non libenter transcribo.

Omnia hæc carmina (cæsa aut integra) sumpta sunt ex Virgilio: at loca non adnotavit Capilupus, ut Weller fecit, & jam Poëtæ diligentiores faciunt; qui non solùm librum, sed versum etiam, numeris exprimunt, ut statim candidus lector videre queat, unde & quo carmen modo sit extractum.

Interim, quia non tam Centones dare, quam artem illos consuendi intendo, hunc accuratè recognoscam: &, quæ notatione digna sint, illustrabo: Igitur incipiam à proœmio, videlicet ab illis versibus,

At

At fratres rerum dominos, gentemq. togatam ;
Illustres animas, & corda oblita laborum.
Dicam equidem.

In primo versu Henricus Stephanus asserit parodiam committi: & authorem excusat, *Cùm in huiusmodi quaque centonibus* (verba eius sunt) *vt necessariò, ita etiam concessa sit aliquando parodica immutatio. Cùm igitur scripsisset Virgilius Æneidis lib. 1.* Romanos rerum dominos, gentemque togatam, *eleganter & appositè illud* Romanos *mutauit in* fratres : *quæ vulgaris est Monachorum appellatio, & quandam ἀσφάλειαν habet.* At pace Henrici hic parodia à Capilupo non committitur, sed illud carmen è duobus locis distantissimis sumptum, sic consui debet:

At fratres rerum dominos, gentemq. togatam.*

Ita vt prior pars excisa sit à versu 277. libri 12. vbi ait Virgilius,

At fratres animosa phalanx, accensaque luctu
Pars gladios stringit manibus, pars missile ferrũ.

Et posterior à versu 789. libri 6. quem dedi.

Secundus versus è duobus hemistichiis consutus est. libro enim 6. inquit Virgilius.

Illustres animas nostrũq; in nomen(lumen) ituras.

Et libro 4.

--fumma posita sub nocte silenti
Lenibat curas, & corda oblita laborum.

Quod autem ad prius hemistichium attinet, multa à Capilupo in toto hoc fatyrico scripto ironicè vsurpati, animaduertendum est.

Ad totum Poëma elimaveram Notas, sed siquidem illud nolui huc ponere, Notas esse superfluas judicans, illas etiam expungo.

CENTO IV. VIRGILIANVS.

Vitam, gesta, & miracula Sancti Benedicti comprehendens.

DXXIX.

Compellit me cruditio & devotio, vt alium Centonem eruditum huc referam, laudemq. P. Balthasarum Weller, Monasterii Sancti Dionysii in Bantz Franciæ Orientalis, Ordinis S. Benedicti Religiosum; magno enim temporis impendio & labore præcipua, quæ S. Gregorius recenset, expressit Virgilianis carminibus, addens nonnihil splendoris inventioni Falconiæ & veterum imitationi; dedit enim carmina Virgiliana (cæsa aut integra) & loca, vndè singula excerpta in margine diligenter expressit: quod nec in Latinis Falconia, nec in Græcis Endoxia, nec olim alius, quem sciam, fecerat. Liber hic non est rarus; est enim editus Bambergæ apud Augustinum Crinesium, & ideò Authorem nominasse sufficiat, quem si comparet lector, Flavissas pias & eloquentes lucrabitur.

CENTO V. VIRGILIANVS.

Statuas & elegantias Arundelianas commendans.

DXXX.

Inter paucos, qui hoc genere carminum delectantur, floret hodie D. Lucas Lancelottus Antuerpiensis, I. V. Doctor, qui omnia Virgilii opera tam præsenti memoria retinet, (narro, quæ vidi) vt cum omnium admiratione, quæcumq. folia jubeas, recitet, quin vel verbo labatur. Hic aliquos Centones Maronianos edidit, & adoptivorum carminum cæsuras accuratè distinxit, & numeris vtrinq. appositis locos ipsos notavit, vnde hemistichia sunt excisa. Hic artem & modum promovit: illumque, vt admireris, & etiam imiteris produco.

Cento ille dedicatur *Illustrissimo & Excellentissimo Heroi ac Dom. D. Thomæ Houuard, Houuardæ familiæ primo, Arundelliæ & Surræ Comiti, Maximo Britanniæ Mariscallo*, &c. fuit impressus Antuerpiæ anno 1643. & quia mihi summopere placuit, illum subficio.

Versum sextum & septimum, videlicet,

*Namina magna Deûm,*tum fatis debitus Arundelius inspirat, * à vos clarissima Mundi Lumina.*

laudavi & commendavi superiùs: versus profectò, quos omnes viri eruditi admirentur: & quidem, me judice, si in toto hoc poemate alii non essent, adhuc integra maneret D. Lancelotti gloria, qui tam ingeniosè & audacter scivit quærere, & tam feliciter invenire

nire in Virgilio Comitem *Arundelium.* Tu(le-ctor candide) versus singulos attentè lege, vt judices, an violenta connexio sit, an non potiùs tam elegans & connaturalis, vt voces natæ hîc potiùs, quàm aliundè excisæ, & consutæ hîc, aut vt Ausonius loquitur, concinnatæ, videantur?

Æn. 8. 36.	O Sate gente Deûm, *debellatorque ferarum,	*Aen.* 7. 651.
Æn. 9. 230.	Castrorum & campi * si quando ad prælia ventum est,	*Geor.* 3. 98.
Æn. 11. 616.	Fulminis in morem, * magnique ipse agminis instar.	*Aen.* 7. 707.
Ecl. 4. 11.	Teque adeò decus hoc ævi, *sanctissima conjux,	*Aen.* 11. 158.
Geor. 3. 522.	Purior electro, *magnam cui mentem animumque	*Aen.* 6. 11.
Æn. 2. 623.	Numina magna Deûm, *tum fatis debitus Arun-	*Aen.* 11. 759.
Aen. 6. 12.	Delius inspirat. *Vos ò clarissima mundi	*Geor.* 1. 5.
Geor. 1. 6.	Lumina, *jam totum famâ vulgatu per orbem.	*Aen.* 1. 462.
Geor. 1. 5.	Hinc canere incipiam, *si quid mea carmina possunt.	*Aen.* 9. 446.
Aen. 9. 525.	Vos, ò Calliope, precor, *& Deus auctor Apollo,	*Aen.* 8. 336.
Aen. 3. 529.	Ferte viam vento facilem, *adspirate canenti.	*Aen.* 9. 525.
Geor. 2. 42.	Non ego cuncta meis *veterum decora alta parentum,	*Aen.* 2. 448.
Aen. 1. 571.	Virtutesque, virosque *amplecti versibus opto.	*Geor.* 2. 42.
Geor. 4. 132.	Regum æquabat opes, *genus armipotentis Achilli	*Aen.* 6. 840.
Aen. 12. 888.	Ingens, arboreum *pariter pietate vel armis.	*Aen.* 6. 769.
Aen. 10. 139.	Te quoque magnanimæ, *repetentem exempla tuorum,	*Aen.* 12. 439.
Aen. 10. 463.	Victoremque ferant *victæ longo ordine gentes,	*Aen.* 8. 722.
Aen. 8. 516.	Militiam, & grave Martis opus, *tuaque optima facta,	*Aen.* 10. 791.
Aen. 6. 848.	Excudens alii, *pugnataque in ordine bella	*Aen.* 8. 629.
Aen. 6. 851.	Describent *Vates, & Phœbo digna locuti.	*Aen.* 6. 662.
Aen. 2. 101.	Sed quid ego hæc autem, *dulces ante omnia Musæ?	*Geor.* 2. 475.
Aen. 6. 625.	Non mihi si linguæ centum sint, oraque centum,	*Aen.* 6. 625.
Aen. 6. 759.	Expediam dictis, *vt duros mille labores,	*Aen.* 8. 291.
Aen. 6. 127.	Noctes atq. dies *media inter prælia belli	*Aen.* 12. 541.
Aen. 8. 293.	Pertulerit, *primâ repetens ab origine famam.	*Geor.* 4. 286.
Aen. 6. 792.	Hic vir, hic est *magnorum haud vnquam indignus avorum	*Aen.* 12. 649.
Aen. 1. 526.	Maximus Ilioneus, *vnum Tritonia Pallas	*Aen.* 5. 704.
Aen. 5. 705.	Quem docuit, multaque insignem reddidit arte,	*Aen.* 5. 705.
Aen. 7. 235.	Sive fide, seu quis bello est expertus & armis,	*Aen.* 7. 235.
Aen. 8. 683.	Arduus agmen agens *seu cùm pedes iret in hostem,	*Aen.* 6. 881.
Aen. 6. 882.	Seu spumantis equi foderet calcaribus armos	*Aen.* 6. 882.
Aen. 12. 8.	Impavidus, *nulli veterum virtute secundus.	*Aen.* 11. 441.
Aen. 11. 36.	Vt verò *egregias idem disjecerit vrbes,	*Aen.* 8. 290.
Geor. 4. 132.	Regum *consilus habitus non futilis auctor,	*Aen.* 11. 339.
Aen. 6. 813.	Missus in Imperium *dextræ conjungere dextram	*Aen.* 8. 164.
Geor. 3. 47.	Cœsaris, *& notas audire & reddere voces,	*Aen.* 6. 689.
Aen. 4. 464.	Multaque prætereà *divini signa decoris	*Aen.* 5. 647.
Geor. 4. 148.	Prætereo, atq. aliis pòst commemoranda relinquo.	*Geor.* 4. 148.
Aen. 3. 602.	Hoc sat erit, *ò famâ ingens, ingentior armis:	*Aen.* 11. 124.
Aen. 11. 410.	Nunc ad te, & tua, Magne Pater, *spectacula rerum	*Geor.* 4. 3.
Aen. 6. 240.	Tendere iter, *liceat totum mihi ferre per orbem	*Ecl.* 8. 9.
Aen. 8. 377.	Artis opisque tuæ *magnum & memorabile nomen:	*Aen.* 4. 94
Ecl. 1. 32.	Nanque (fatebor enim) *tua terris didita fama	*Aen.* 8. 132.
Aen. 5. 603.	Hac celebrata tenus, *tantum mihi crescit in horas,	*Ecl.* 10. 73.
Ecl. 10. 74.	Quantum vere novo viridis se subjicit alnus.	*Ecl.* 10. 74.
Aen. 4. 569.	Eja agè rumpe moras, (*fugit irreparabile tempus)	*Geor.* 3. 284.
Aen. 8. 500.	Flos veterum virtusque virûm, *secludite curas,	*Aen.* 1. 567.
Aen. 6. 663.	Inventas aut qui vitam excoluere per artes:	*Aen.* 6. 663.
Aen. 11. 739.	Hic amor, hoc studium, *quo non præstantius vllum.	*Geor.* 2. 127.
Geor. 1. 251.	Illic sera Rubens *intentis omnibus vnus,	*Aen.* 3. 716.

At-

Æn. 7. 814. Attonitis inhians animis,*vestigia pressit: Aen. 6. 331.
Æn. 6. 595. Nec non & TITIAN,*quo non præstantior alter, Aen. 6. 164.
Æn. 12. 220. Suppliciter venerans,*dicit se judice victum. Ecl. 4. 59.
Æn. 6. 487. Nec vidisse semel satis est,juvat vsque morari: Aen. 6. 487.
Aen. 1. 718. Expleri mentem nequit, ardescitque tuendo. Aen. 1. 718.
Aen. 8. 483. Quid memorem*veterum effigies ex ordine avorum, Aen. 7. 177.
Aen. 1. 460. Artificumque manus inter se,operumque laborem? Aen. 1. 460.
Aen. 3. 464. Dona dehinc auro gravia,sectoque elephanto, Aen. 3. 464.
Aen. 5. 267. Cymbiaque argento perfecta,atque aspera signis? Aen. 5. 267.
Aen. 1. 379. Antè diem clauso componet vesper olympo. Aen. 1. 379.
Aen. 1. 597. Quale manus addunt ebori decus*arte magistrâ! Aen. 12. 427.
Aen. 10. 134. Qualis gemma micat,fulvum quæ dividit aurum! Aen. 10. 134.
Aen. 1. 598. Argentum Pariusve lapis circumdatur auro! Aen. 1. 598.
Aen. 7. 177. Quin etiam veterum effigies*excudit achates. Aen. 1. 178.
Geor. 4. 4. Magnanimosque duces,*dum fata Deûsque sinebant: Aen. 4. 651.
Ecl. 6. 27. Tum verò in numerum Faunosque ferasq.videres. Ecl. 6. 27.
Geor. 2. 494. Panaque,Sylvanumq.senem,Nymphasque sorores, Geor. 2. 494.
Ecl. 5. 73. Saltantes Satyros,*atque inter pocula læti, Geor. 2. 383.
Aen. 5. 588. Vt quondam*in pratis vnctos saliere per vtres. Geor. 2. 384.
Aen. 10. 527. Cælati argenti,*cælo capita alta ferentes Aen. 3. 678.
Aen. 1. 286. Romanos rerum dominos,*suaq.omnibus arma Aen. 9. 273.
Geor. 2. 117. Fert ebenum,*jamq.elati sublimè videntur Geor. 3. 108.
Aen. 7. 285. Sublimes in equis,*hîc Cæsar,& omnis Iüli Aen. 6. 790.
Aen. 6. 791. Progenies*ibant evincti tempora tænîs, Aen. 5. 269.
Aen. 6. 683. Fataque fortunasq.virûm*mirantibus addit: Aen. 6. 855.
Aen. 3. 148. Effigies sacræ Divûm,*spirantia signa, Geor. 3. 34.
Aen. 1. 659. Maxima gnatarum*media inter numina Divûm, Aen. 4. 204.
Aen. 12. 178. Et Pater omnipotens*hominum rerumq.repertor; Aen. 12. 829.
Aen. 8. 646. Nec non*agrestûm præsentia numina, Fauni, Geor. 1. 10.
Geor. 1. 7. Liber,& alma Ceres,*Ianique bifrontis imago, Aen. 7. 180.
Aen. 7. 180. Saturnusque senex,*servans sub imagine falcem, Aen. 7. 179.
Aen. 6. 307. Magnanimûm Heroum*simulacraq luce carentûm Geor. 4. 472.
Aen. 1. 122. Apparent,*nequeunt expleri corda tuendo: Aen. 8. 265.
Ecl. 1. 12. Vsque adeò*vivos ducunt de marmore vultus. Aen. 6. 849.
Aen. 11. 410. Nunc ad te*fandi doctissima Cymodocea, Aen. 10. 225.
Aen. 6. 28. Magnum Reginæ,*magnum Iovis incrementum, Ecl. 4. 49.
Aen. 2. 757. Me refero,*nostrosque hujus meminisse minores, Aen. 1. 738.
Aen. 7. 273. Et reor,etsi quid veri mens augurat,opto. Aen. 7. 273.
Ecl. 9. 39. Huc ades,ò ALETHEA,*tuus jam regnat Apollo. Ecl. 4. 10.
Geor. 1. 12. Munera vestra cano. *Quæ te tam læta tulerunt Aen. 1. 610.
Aen. 1. 611. Sæcula? qui tanti talem genuere parentes? Aen. 1. 611.
Aen 3. 321. O felix vna ante alias*cælestis origo Aen. 6. 730.
Aen. 4. 48. Conjugio tali,*qualis Berecynthia mater, Aen. 1. 785.
Geor. 2. 173. Salve magna Parens,*magnum quæ sparsa per orbem. Aen. 1. 607.
Aen. 8. 138. Vobis Mercurius*magno inflammatus amore, Aen. 3. 330.
Aen. 11. 338. Largus opum & linguâ,*sua munera lætus Apollo Aen. 12. 393.
Aen. 12. 394. Augurium citharamque dabat,*Tritonia virgo Aen. 11. 483.
Geor. 1. 416. Ingenium,*quo non aliud velocius vllum: Aen. 4. 174.
Aen. 5. 241. Et Pater ipse manu magnâ,*Iunone secundâ, Aen. 4. 45.
Aen. 6. 64. Dîque deæque omnes,*quæ cuique est copia,læti Aen. 5. 100.
Aen. 5. 101. Dona ferunt.*nobis tali sit munere majus? Ecl. 5. 55.
Geor. 1. 252. Hinc tempestates dubio prædiscere cælo Geor. 1. 252.
Aen. 7. 335. Tu potes,*hinc messisque diem,tempusque serendi, Geor. 1. 253.
Geor. 4. 222. Terrasque tractusque maris,cælumque profundum, Geor. 4. 222.
Aen. 6. 725. Lucentemque globum Lunæ,*cælique meatus, Aen. 6. 850.
Aen. 9. 21. Palantesque polo stellas,*Titaniaque astra, Aen. 6. 725

Ar-

Æn. 1. 749.	Arcturum,pluviasque Hyadas,*Solisque labores,	Æn. 1. 747.
Geor. 1. 1.	Quid faciat lætas segeres,*vnde imber & ignes,	Æn. 1. 748.
Æn. 1. 748.	Vnde hominum genus,& pecudes,* vitæque volantûm,	Æn. 6. 728.
Æn. 9. 446.	Fortunati ambo,*dum spiritus hos reget artus,	Æn. 4. 336.
Æn. 3. 493.	Vivite felices,quibus est fortuna peracta,	Æn. 3. 493.
Æn. 6. 745.	Donec longa dies*animâ seduxerit artus;	Æn. 4. 385.
Æn. 9. 248.	Non tamen omnino*memori vos eximet ævo:	Æn. 9. 447.
Ecl. 4. 15.	Ille Deûm vitam accipiet*fortissimus Heros,	Æn. 6. 169.
Æn. 7. 572.	Nec minùs intereà,*totâ cum stirpe videbit	Æn. 11. 394.
Ecl. 4. 16.	Permistos Heroas,& ipse videbitur illis:	Ecl. 4. 16.
Æn. 6. 71.	Te quoq.magna manent,*postquam te fata tulerunt,	Ecl. 5. 34.
Æn. 12. 765.	Præmia:*jam video medium discedere cœlum,	Æn. 9. 20.
Æn. 2. 777.	O dulcis conjux,*fatisque ad sidera tolli.	Æn. 12. 795.

PLACUIT hîc adscribere Objectiones non-nullas, quas contra Centones vidi interdum institui, & non semper, vt deberent, dissolvi. Sed quia D. Angelus Spera est vir ingeniosus & pius, prologum, quem suo Virgilio-centoni præfixit, legam, & ejus sententiâ, aut etiam verbis liberè vtens, propositum argumentum expediam.

Obiectio prima.

SAncta sacrè tractari debêt,& pia piè. Olim igitur Proba Falconia, & Eudoxia, heri Petrus Angelus Spera,& quotquot ex ethnicorum scriptis translatitio quodam labore cantarunt Christi historiam, sunt piaculares. Est enim propudiosum scelus Homerum aut Virgilium, Poëtas ethnicos facere Dei morientis historicos.

Sic invidię contra pietatem, virtutemq. vociferari placuit. at alter Lactantius, & alii viri docti & sinceri. Emanuël de Fariâ, in Aganippes suę prologo, quem *Advertencias* (inscripsit) *Proba Falconia, y Eudoxia tienen muchas violencias en sus Centones, y na die las obligò à escribirlos, y no por eso dexan de ser admiradas de todos los doctos por aquellos Poemas; tanto, que de la primera dice Lactancio, Firmiano, que no pudo obrarlo sin particular assistencia del Espiritu soberano*. Et quidem, si speciali Spiritussancti assistentiâ suum Centonem concinnavit Falconia, sancta scripsit & sanctè. Mos enim olim Ecclesiæ fuit procurata nefariis ritibus deorum tēpla in veri Numinis trophæum evehere. Quàm multa pleriq. Sanctorum Patrum è superstitiosis veterum commentis excerpsere? Neminem pręterit, quod Israëlitico populo, ex Aegypti tādem latebris evasuro, Deus imperavit, vt scilicet ab ipsis Aegyptiis vasa argento, auroq. laborata raperent ad domesticos vsus, neq. non sacri servitii pompam; vt contestatum omnibus foret, honestissimum esse à veterum Philosophorum, Poëtarumq. commentis Romanæ Religionis mysteria repetere, atq. ex aliorum tenebris Christianæ Fidei lucem educere.

Obiectio secunda.

GLoriantur Centonū Authores, & putant se doctissimè loqui, cū dicūt, se Homerū, Virgiliū, Ciceronem, &c. Evangelistas posse reddere. Et quid est aliud hoc, quàm exponere Evangelium ludibrio. Quoniam, si consequentia non est certior præmissis· & illa, quæ priùs vt dicta ab Spiritusancto credebantur, jam hodie in Homero-centone Eudoxiæ, vt dicta ab Homero creduntur, erunt æquè digna fide, ac Homeri omnia Opera, quæ fabulis ingeniosi, sunt plena.

Respondeo Centonem non habere fidem, authoritatemq. ab Homero aut Virgilio, sed charites, splendorem, & pompam. Piè igitur potuit Falconia desudare, vt è Virgilio, Religioso propè Vate, ac fabulis lasciviętibus temperanter amico, ad exprimendos Christi Soteris cruciatus, & necem dicendi ornatum acciperet, iisdemq versibus Calvariæ vertex resonaret, quibus jamdudum Pindus insignitus superbit.

Obiectio tertia.

CEnto, opus est abortivum, & vndè suffarcinatum: alienâ lanâ textum, & alienis plumis exornatum. Non ergo laude dignum.

Sic invidis videtur: at mihi magnificum, immò, vt ait Auctor quidam, miraculum videtur de poëtarum fictitiis rebus ea depromere, quæ divinitatis vera opera præseferant. E' Troiæ labentis, & ardescentis incendio nō aliud Palladium, Eudoxia & Falconia olim; & nuper Petrus Angelus Spera, & alii viri docti eripuerunt, quā æternæ Sapientiæ Verbum.

bum. Age porrò, quænam humilitas in hoc Opere? Centonem fastidis? at maxinis semper pretii, & voluptatis apud homines fuere metamorphoses. Dulcius sapiunt poma, quæ nō nativis arboribus, sed alienis insita maturescunt. Quàm venustè oculis accidunt picturæ vermiculato emblemate, concisisque lapillis artificiosè coeuntibus concinnatæ? Corinthiis vasis quantus est honor, quæ fluxili metallorum calamitate enata constituerunt casu magistro? Quam nobiles hortorum areolæ, ubi aliis atque aliis terrarum partibus adventicii flores renident? atque, vt reliqua sileam, in cælo galaxiam, si sapis, Centonem syderum aptè dixeris. Centonis Author, cùm Christi historiam exprimit, verum agit interpretem: & sicut ex vnâ linguâ in aliam versor, sic ex oratione solutâ in ligatam, nihil addendo, quod alteret sensum, traducit. Vndè de suo Virgilio-centone Petrus Angelus, *Nihil hic occurret legendum, nisi quod in Evangelijs Sanctorum Patrum, & interpretum sensis, passq. aliorum comentationibus excogitatum, vel revelatum Romanæ certitæ comprobarunt, Quod si Christianam Fidem dedecere nonnulla videbuntur Poetarum more ustupata, ea libens censura subinisto, & irrita, indicta volo. Christianus sum, Sacerdos sum. Aliquando Pilatus iniquissimus Iudex, & pessimus mercator Iudas, quique in ipsum intraverat Satanas, verba faciunt, &* fortem, fortunam, & fata *sibi inferent dictis. Semel ab Augustissima Virgine illud Euandri vsurpatur, occiso per Turnum Pallante filio:* Cōtrà ego vivendo vici mea fata, superstes Testarem vt Genitrix: *ubi id spectatur, quod naturæ genio congruum est, nempe, vt parentibus filij superviuant; aliis nil, præter verba, &* dicta denotabunt.

Obiectio quarta.

SI Eudoxiæ, si Falconiæ, si iuniorū Centones accuratè excutiamus, percipiemus clarissimè, quòd interdū Poeta (Homerus, aut Virgilius) nostro loquitur sensu, suis ipse tamen loquitur verbis: quæ, sive dubia, sive oppositum, sive aliud diversum significantia, illa sunt mente præintelligenda, quam nos affinximus, Pierio etiam quandoq. consulto. Quæ ergo aut gratia, aut sinceritas laudari poterit in poëmate, in quo verba ponuntur Homeri quidem, aut Virgilii, sed alio omninò sensu, quàm leguntur in fontibus.

Respondeo ipsammet translationem, & sensuum mutationem charitibus exuberare: ut in emblematibus, & hieroglyphicis quotidiè obtinet, vt alicujus Poëtæ veteris hemistichium in sensum diversum trahatur.

Obiectio quinta.

BOnorū ingeniorum insignis est indoles in rebus verum amare, non verba. ait Aug. *lib. 4. cap. 12. de doctrinâ Christ.* Ergò, si verum habemus in Evangelio, our vt habeamus verba in Homero, aut Virgilii lectione fatigabimur.

Si aliquid probat hæc Objectio, magnam partem Grammaticæ, totam Metricam, totam Rhythmicam, & totam Rhetoricam auferet. De verbis agunt istæ scientiæ, & tamen de illis omnibus Augustinus scripsit, & vltimam Mediolani, sedente Ambrosio, stipendio publico professus est.

Respondeo igitur, non condemnare Augustinum illos, qui illæsâ veritate verba seligunt, vt eloquentiùs rem enarrent, sed illos, qui malunt eloquentia referre, quàm vera: oportet enim verbis, & eloquentiæ aliquando deesse, ne sensui, & veracitati desimus.

CENTO VI. VIRGILIANVS.

DXXXI.

EST Deus (Lector eruditissime) *α* *&* *ω*. *Principium sine principio, Finis sine fine*. Ergo, qui à divinis laudibus exordium sumpsimus, vt doctrinam deconficiendis Centonibus traderemus, Centonibus gloriam Dei dilucidantibus hunc Tractatum claudamus.

Si concinnare ex Patribus Centones divinos placeret, multa reperiremus curiosa carmina, quæ fracta, aut integra, possent argumento servire. S. Gregorius Nazianzenus *lib. de Principio, carm. 1.* de Dei Aseitate, Vnitate, Æternitate, Immensitate, & aliis attributis luculenter scripsit. Illa Iacobus Billius ex Græco in Latinum convertit. Pauca subjicio.

Vnicus omninò Deus est, ab origine nullâ,
Causaq. ignarus, eum circumscribere quidquam,
Quod queat, haud vnquam fuit, aut quandoq. futurum est:
Ævum ipse amplectens immenso robore: &c.

Deorum plutalitatem impugnat Aurelius Prudentius contra Symmachum. [Introducitur Deus redarguens ethnicum.]

Tu me præterito meditaris Numina mille,
Et non vis parère meis virtutibus: at me
Per varias partes minuis, cui nulla recidi
Pars, aut forma pōt, quia sū substantia simplex.

Nec

Nec pars esse queo Solis divisio rebus,
Compositis factisq; subest: me nemo creavit,
Vt fundi valeam, cunctorum conditor vnus.
Crede, quod ex nihilo formavi, pars mea nõ est.
Quare age Mortalis; soli mihi construe templa,
Meq; vnum venerare Deum. &c.

Alia attributa ab aliis expressa reperies. Sed & Poetæ Græci, & Latini summa eloquentia, & vbertate de divinâ perfectione tractarunt. Multa apud Homerum, Phocylidem, Pittacum, Hesiodum, &c. multa apud Virgil. Ovidium, Horatium, Senecam, Martialem, Silium, Statium, Manlium, Lucanum, &c. optimè cogitata, & dilucidata reperio. Ex omnibus, ex singulis Centones conformare possem, sed brevitati studens, Virgilii verbis vniversos fideles ad laudandum Dei clementiam invito. [Vide Sixtum Senensem *lib. 3. suæ Bibliothecæ.*]

Æn. 6. QVÆ terras tractusq. maris*longo ordine gentes Æn. 8.
Æn. 6. Incolitis*variæ linguis habituq.*per orbem, Æn. 8.
Geor. 1. Qua redit à nobis aurora diemq. reducit,
Geor. 1. Et quà sera rubens accendit lumina vesper,
Æn. 8. Communem celebrate Deum*pæana canentes. Æn. 6.
Æn. 6. Magnanimi Heroes*pueri innuptæq. puellæ, Æn. 6.
Æn. 6. Matres atq. viri*tantarum in munere laudum. Æn. 8.
Ecl. 4. Ipsi lætitiæ voces ad sydera ferte:
Ecl. 4. Quod nova progenies cœlo descendit ab alto,
Æn. 8. Attulit & nobis*longo post tempore tandem
Æn. 8. Auxilium adventumq Dei, cùm fœmina primum
Æn. 1. Virgínis os, habitumq gerens*mirabile dictu Aen. 2.
Æn. 2. Nec generis nostri puerum nec sanguinis edit,
Æn. 10. Nascentem puerum*cœli cui sydera parent. Aen. 10.

SEcundus versus è tribus Virgilii locis desumptus est, quòd rarò faciũt, qui Centones scribunt. Illud hemistichium, *Communẽ celebrate Deum*, nos monet, esse plurimos, qui eũ sua tantum agnoscunt, & vniversa aliena aut contemnunt, aut negligunt, Deum vellent non esse communem, sed privatum.

Versus antepenultimus ita debet accipi, vt metaphoricum sensum non reddat, nam Deipara, etiam post partum, realiter & verè Virgo fuit.

CVM agunt de Deo, Christoque, non omnes exactè loquuntur: qui Christum introducunt cum Adamo loquentem: & etiam, Crucifixo dicunt, *Manus tuæ fecerunt me, & plasmaverunt me totum in circuitu*, nisi multis se metaphoris juvent, valdè impropriè loquuntur, et suam ignorantiam ostendunt. Cùm agunt de descensu ad inferos, non videntur rigorem dictionis curare: licèt enim, si loqui rigorosè velimus, Anima hominis non sit homo, et Anima Christi non sit Christus; nihilominus ratione hypostaseos ad idiomatum communicationem aliquando recurritur, et corpus jacens in sepulchro, sicut et anima descendens ad inferos, Christus vocatur: vnde Augustinus *serm. 120. de tempore*, venit intelligendus; inquit enim, *Deus impassibilis patitur: & in carne nostrâ mortali moritur, ac sepelitur Immortalis Dei filius*. Vt ergo hoc ipsum meliùs, et clariùs innotescat: addatur.

CENTO VII. VIRGILIANUS.

DXXXII.

CHRISTI anima separata à corpore descendit ad inferos. descendit, inquam, non solùm virtute & potentiâ, sed etiam realitate & substantiâ. Corpus exanime mansit in Cruce: inde deponitur, & in sepulchrum effertur. Quid Patrum animæ Animã Christi vna diserint? quid viso corpore? multi Theologi discursibus eruditissimis dilucidarunt. Nos ex Marone nonnullis hemistichiis excisis, versus sequentes concinnavimus.

Aen. 2. 1. COnticuêre omnes intentiq. ora tenebant,
6. 305. Matres atq. viri, defunctaq. corpora vitâ
306. Magnanimûm Heroum, pueri innuptæq. puellæ,
307. Impositiq. rogis iuvenes ante ora parentum.
428. Quos dulcis vitæ exsortes & ab vbere raptos
429. Abstulit atra dies, & funere mersit acerbo.
490. Vt videre virum fulgentiaq. arma per vmbras
491. Ingenti trepidare metu, secreta frequentant, 6.478.
478. Nec vidisse semel satis est, juuat vsq. morari. Aeneid.
634. Corripiunt spacium medium, foribusq. propinquant,
635. Occupat *hic Pietas* aditum,*
452. Vt primum iuxta stetit, agnovitq. per vmbram
453. Obscuram qualem primo, qui surgere mense,
454. Aut videt, aut vidisse putat per nubila lunam.
455. Dimittit lachrymas, & dulci affatur amore.
186. Aspicit (*heu!*) *Christum* * laniatum corpore toto, 6.494.
208. Talis erat species.*lacerum crudeliter ora, 495.
496. Ora, manusq. ambas, populataq. tempora*cernens. 482.
458. Funeris (heu!) tibi causa fui, per sydera iuro ! Aeneid.
465. Siste gradum, teq. aspectu ne subtrahe nostro.

Præter primum versum, qui ex lib. 2. Æneidis desumptus est, omnia cætera ad librum 6. pertinent, & nos monent posse fieri Centones ex omnibus libris Virgilii: posse & fieri ex vnico, si Poetæ placeat.

Vides hîc ternos, & quaternos versus simul poni, & Authorem condemnas, quod sequi noluerit leges latas ab Ausonio Gallo agente de Anametris. Et Author doceri vult, quo ille iure tulerit tales leges: interim diffiteri non vult pulchriora sibi ea videri carmina, quæ ex duabus partibus, & in Virgilii libris distantibus cooptantur, quàm cùm integra, aut bina, aut terna reponuntur. Cœterùm, si Cento talis sit, qui carminibus singulis & integris consuatur, non carebit gratiâ, & erit omnibus aliis difficilior. Sit loco exempli.

CENTO VIII. CORIPPIANVS.

In Coronatione Ferdinandi IV. Augusti Romanorum Regis.

§DXXXIII.

OBTINVIT, vt Centones Latini non nisi ex carminibus Virgilii: & Græci non nisi ex carminibus Homeri conformarentur. Obtinuit, vt cæderêtur versus, & vtrûq. posse non observari demonstrat hic *Corippo-cento* ex Corippi Africani, Poetæ doctissimi, carminibus consolidatû: in quo nec auditur Virgilius, nec frangitur aliquis versus. Tu artificium considera.

	Libr.	§
IMperii culmen, rerum non motibus vllis	1.	1.
Ipse coronatus solium conscendit avitum:	2.	6.
Imperat admitti. Miratur Barbara pubes,	3.	7.
Cæteraq egregiæ spectat miracula pompæ:	3.	7.
Ante oculos geniti genitor dulcissimus omni	3.	3.
Vidit per nostros humiles faustosq. triumphos	3.	7.
Tempore. Semper erit, semperq. in corde manebit:	3.	3.
Quisque suas mensuret opes viresq. suorum.	3.	7.

Sicut Græcos, Latinosque, sic etiam possent Poetæ Hispanicos, Italicos, Gallicos, Germanicos. &c. ex optimis Authoribus Centones conformare. Cur nova exempla adjungerem? Doctrinam tradidi omni linguæ communi, nulli illigatam linguæ, quâ vti possit lector ingeniosus & doctus, vt in quocumque idiomate Centones eruditos consarciat.

Dubium incidens.

An Centones fieri possint oratione soluta?

DXXXIV.

RATIONEM dubitandi non video: & si aliquis solum carmẽ è centonibus posse fieri crediderit, iubebitur Mellifluum Doctorē intelligere, cujus divina Opera nihil sunt aliud, quàm continuus quidam Biblio-cento. Illum sum imitatus Salmanticæ, anno 1631. nam ipsis Kalendis Martiis, Custodi Angelo sacris, positiones sequentes propugnavi.

BIBLIO-CENTO,
Theologicus, de Angelis.

His sensu Thesibus, tibi, Custos Angele, sacris Angelicus Doctor; Biblia verba dabunt.

Prima, de natura Angelorum.

DEUS (simul tempore) *a* vtranq. de nihilo condidit creaturam, spiritualem, & corpoream, angelicam videlicet, & mundanam; deinde humanam, quasi communem ex spiritu, & corpore constitutam. *b* Hanc quidem minuit paulò minus ab Angelis, licèt gloria, & honore coronaverit, & constituerit super opera manuum suarum *c* Fecit enim Angelos suos spiritus simpliciter *d* sine corporibus, *e* omnes administratorios, & in hæreditatem missos. Singuli Angeli *f* non habent materias singulas *g* secundùm eandem formam, *h* cùm in forma Dei proprius, quàm nos sint, *i* incompositi sunt, *k* habentq. formam scientiæ *l* in eam formam doctrinæ transformati, qua *m* speciosi formis (hoc est speciebus) præ filiis hominum, *n* & Spiritus intelligentiæ, & scientiæ, vel potiùs *o* Soles intelligentiæ nominantur *p* Illorum sanè numerus, quasi infinitus est, & diffinitus exprimitur, vt qui Deo numerabilis esse, hominibus innumerabilis esse demonstretur. *q* Inventus est omnis illorum numerus *r* plusquam duodecim legiones Angelorum, *s* siquidem millia millium ministrat ei, & decies centena millia adsistunt ipsi.

a Conc. Lat rel. in c. Firmiter. b *Psf.*8.6. c *Psf.*130. d *Gen.*47.28. e *Ad Hebr.*1. f 4.*Reg.*6.2. g 1.*Machab.*12.21 *Rom.*1.32. K *Rom.* 2. 20. l *Rom.* 6. 17. m *Psf.*44.3. n *Iob* 12. 13. & 22. 3. & 32.8. *Sap.*7.22.*Eccl.*39.8. o *Sap.*5.6. p *Greg.*17.*moral c.*9. q 1.*Paral.*21. r 5 *Matth.*26. f *Dan.*7.

Secunda, de Hierarchiis.

NUmerus *a* Principum cœlestium septenarius est. Hi sunt *b* septem Angeli adstantes in conspectu Dei, *c* & in conspectu Throni ejus, *d* qui sunt septem Spiritus Dei missi in omnem terram. *e* Ipsi sunt Micha-el, Gabri-el, Oriphi-el, Zachati-el, Ana-el, Sama-el, quibus iunge Azariam, Ananiæ Magni (hoc est DIVINI DEI) filium, qui aliàs & Rapha-el dicitur, *f* & est Angelus vous de septem Principibus, qui adstant ante Dominū. Hi sunt *g* Cœli, *h* qui enarrant gloriam Dei, qui facti sunt in intellectu, hoc est intellectuales, & *i* stabiliti prudentia. K Eæ sunt Intelligentiæ, *l* Cœlorumq. virtutes, *m* quæ movent Cœlum pariter *n* circundantes terram contra Orientem, *o* duo luminaria magna, & stellas, *p* vt luceant super terram in firmamento Cœli, *q* & sint in signa, & tempora, dies, ac annos, *r* vt præsint diei, ac nocti, & dividant lucem, ac tenebras. *f* Angelorum Hierarchiæ sunt tres, Chori seu Ordines sunt novem, scilicèt Seraphim, Cherubim, Throni, Dominationes, Principatus, Potestates, Virtutes, Archangeli, & Angeli. *t* Omnes in varias species (cùm sint *u* species Cæli in visione gloriæ, & *x* species in ornamentum domus Domini) distribuuntur, necesse est. *y* In illis plurimæ species sunt, nec duo Angeli eiusdem speciei possunt, etiam de transnaturali, absolutaque Dei omnipotentia reperiri.

a 2.*Paral.*26.12. b *Apoc.*c.1. & 8. & 15. & 16. & 17. c *ibid.*c.1. d *ibid.* c.5. e *Rabb. Mos. in Qabala, & ipsa Qabala in Berexith. Rabb.* c.2. *in illud*, vechol-xabaothem. *Bernard. sup.* Missus est. & *alii.* f *Tob.*c.5.18. g *Pagninus in indic. Biblioth.* h *ibid.*c.12. i *Psal.*135.5. K *Prov* 13. 19. l *Ps.*18.1. m *Præfat. Missæ.* n *Agg.*2.22. o *Iosue* 16. 6. p *Gen.*1.16. q *ibid.*1.15. & 17. r 1. 14. f 1.18. t *Ephes.*1.21.*Colos.*1.16.*Præf. Missæ.* u *Leu.* 34.56. x *Eccl.*43.10. y *ibid.*26.21. *Exech.*47. 10.

Tertia, de incorruptibilitate.

BReves *a* dies hominis sunt, & numerus mensium eius apud Deum est, qui constituit

ſtituit terminos eius, qui præteriri non poterunt. *b* Angeli verò cùm ſolius mentis ſint compotes, vitam per ſe, eſſentiamq. ſuam habent, eamque ab interitu liberam, nullatenus moriuntur, neq. corrumpuntur, iuxta quod ſenſibilia defluunt, atq. pertranſeunt, ſed gratiam eis Deus largitus eſt à corruptione eos, & à morte coërcentem: ſic hominum animi permanent incorrupti, ſic Angeli immortales perſeverant, non naturam re vera, propriève immortalem habentes eſſentiam, ſed gratiam à Deo ſortiti ſunt, *c* quę immortalitatem largitur, & incorruptibilitatem eis providet. Sed hæc Angelorum, & animorum rationalium incorruptibilitas cum Divina, vt plurimum convenit æquivocè, *d* & hæc ſicut & alia, quę à Deo derivantur, & naturis pręcipuè inſunt, reſpectu Creatoris nihil ſunt, & ſicut ignis combuſtivus quidem eſt, ſed non Deo; ſic & Angelus, & rationalis Animus, immortalis quidem eſt ſibi, mortalis tamen ſi cum Dei immortalitate, & omnipotentia comparetur. Cum tamen careant corpore, ſine corruptione ſpiritualitatis artificiosè in illo actiones vitæ, ſed non vitaliter moliuntur, *e* probis, ac virtute præſtantibus hominibus, non quales ſunt, apparent, ſed aliam, atq. aliam formam, prout videri ab hominibus poſſint, ſibi àdſumunt, qua non ſenſum fallunt, ſed obiecta phantaſtica proponunt.

a *Iob.* 14.5. b *Dion.4.c.de diu nom.Baſ.Pſ.44.Iulian.Arch.Toledan.lib.1.de fut.ſecul. c.2. Athan. in lib.de deff.Damaſ.c.7. inſtit.* c *Sophon. in ſua epiſt. poſt medium, quæ recitatur in 6. Synod. act.* 11.*& approbatur à Patrib. & Synod. act.* 13. *eadem ferè verba reperientur in Iſidor. lib.* 1. *de ſummo bono,c.*12. d *Cyrillus Alex.lib.2.contra Iulian.& lib.8.Theſ.c.2. in med. & Plato apud Iulian.* e *Dam.lib.2.de fide, c.3.*

Quarta, de loco, & motu.

ANgeli *a* in cœlo ſunt ob miniſterii prõptitudinem, *b* mali autem ſicut fulgur indè ceciderunt, *c* & eorum locus amplius non eſt inventus in cœlo, vnde deiecti ſunt. *d* In loco ſunt æquivocè cum corporibus, cæterum eſſe dicuntur inibi, quia intellectuali modo adſunt, atque, vt ipſorum naturæ conſentaneum eſt, operantur, nec alibi ſunt, verum intellectualem in modum, illic circumſcribuntur, vbi operantur. *e* Vniquique in loco ſuo ſunt, *f* ſecundùm operationem virtutis, & potentiæ. Diverſi loci *g* diviſiones operationum ſunt. Angeli in pluribus locis eſſe nequeunt, *h* neque in pluribus, ſeu in diverſis locis operari eodem tempore poſſunt. *i* Neq. duo Angeli ſimul operari in eodem loco. *K* Loca omnia peragrant, omnibuſque impigrè adſunt. *l* Promptè, & celeriter tranſeunt, & ſucceſſivè operantur in diverſis locis. *m* Cum movet ſe aliquis Angelus, & deſerit locum, in quo erat, tranſducitur que motu continuo, *n* tranſit per medium, quo non eget, ſi motu diſcreto tranſducatur. *o* Licet non habeat motum verum, ſed æquivocè cum motu corporeo convenientem, in momento temporis moveri nequit.

a *Nazianz.orat* 34.*in fine* b *Luc.* 10. c *Apocalypſis* 12. d 1.*Machab.*1.9. e *Epheſ.*1.19.*&* 3.7. *&* 4.16.*Philip.* 3.21.*& Coloſ.*1.29. f 1.*Corinth.* 12.6. g *Damaſc.libro* 1.*de fide,c.* 17. h *Didym.in lib. de Spirit.Sanct.longè à princ.* i *Greg. Naz. or.* 34. *vel quæ eadem eſt* 2.*Theol.in fin.Dam.*1.*de fide,c.* 17. K *Exod.*10.23. l *Num.* 33.8 m *Bar.* 6.41. n *Luc.*4.30.*&* 1 *Cor.*15.51.

Quinta, de intellectu, & voluntate.

INtellectio, *a* neque eſt ſubſtantia, nec eſſe Angeli, ſed eius motus (& idem de volitione intellige) *b* Aliud eſt etiam illa vis, per quam ipſe intelligit (ſeu vult) aliud, quæ vis inſtrumentum intelligendi (ſive volendi dici poteſt, quàm intellectum, & voluntatem) nominamus. Angeli quidem Mentes ſunt, *c* quibus non eſt intellectus agens, & poſſibilis, *d* ſed ſola ſimpliciſſima cognitio *e* illuminantur rationibus (ſeu ſpeciebus) rerum. *f* Non tamen ſumunt cognitionem à rebus diviſibilibus, aut ſenſibilibus. *g* Angeli ſuperiores, habent formas, ſeu rerum ſpecies, magis vniverſales, & *h* participant ſcientiam magis in vniverſali, quàm inferiores, quam, ſi communicent in particulari, & intellectum inferioris roborent, illuminare ſolent dici. *i* Angelus in ſua confirmatione, & ſubſtantia ideat ſeipſum, & naturaliter cognoſcit eſſe nomen Dei IEOVA, hoc eſt Ens à ſe, & ipſum ſolũ altiſſimum in vniverſa terra. Præterea cognoſcit materialia, & ſingularia, futuraque ex cauſis naturalibus pendentia, non quæ à liberis. Hæc ſolùm præſcit Deus, *K* & non eſt vltra eum adnuntians ab exordio noviſſima, & ab initio, quæ nondum facta ſunt. *l* Cor inſcrutabile eſt ab Angelis (eſt autem *m* ſcrutans corda ſolus Deus) *n* loquuntur tamen, & cordis ſecreta manifeſtant per ſolam liberam con-

ceptus

ceptus directionem, seu ordinationem. Angelus diligit se, *o* alios sicut seipsum, Deum plusquàm seipsum.

a *Dion. de diu. no. c.* 4. b *idem lib. de conc. Vir. c.* 4. c *Tobiæ* 6. 17. *&* *Psal.* 31. 9. d *Greg.* 29. *hom. in Euang. non longè à princ.* e *Dion c.* 4. *in princ.* f *idem c.* 7. *post princ.* g *in lib. de cœlest.* h *Dion. de cœlest. Hierarch. c.* 12. i *Aug. lib.* 2. *sup. Gen* K *Psal.* 82. 19. l *Isa.* 46 *& Hier. ibid. & in* 2. *Daniel.* m *Ier.* 17. n *Psal.* 7. *Sap.* 1. *Ierem.* 11. *&* 2. *Paral.* 6. o *Zach.* 2. *Apocal.* 7. *& Cor.* 13.

Sexta, de statu supernaturali.

CReati sunt *a* Angeli in beatitudine naturali, non supernaturali, tales creati sunt, vt si vellent in beatitudinis luce persisterent, si autem vellent, etiam labi potuissent. *b* Angeli boni gratia Dei sunt id, quod sunt, & gratia Dei in eis vacua non fuit, *c* sed in creatione infusam habuerunt sanctitatem. *d* Per vnum actum Charitatis meruerunt sequentem beatitudinem, *e* in qua peccare nequeunt, *f* quæ non essentialiter, sed accidentaliter potest augmentari. Angeli, si primũ instans excludatur, in reliquis peccare potuerunt, immò & Deus de facto in *g* multis Angelis suis reperit pravitatem, *h* qui homicidæ fuerunt ab initio, & in veritate non steterunt, *i* sed dejecit eos superbia, & K non malitia naturalis. *l* In primo momento temporis non peccavit Angelus, *m* sed in delitiis Paradisi Dei fuit, *n* & ambulavit perfectus in viis domini, donec inventa est iniquitas in eo, *o* in veritate, & gratia quidem fuit, sed non permansit. Supremus Angelus, *p* qui erat signaculum similitudinis Dei, *q* Lucifer, qui mane oriebatur, *r* initium viarum domini, *ſ* qui Satha-el dictus est, malignam præsumptionem adsumens, *t* quasi fulgur de Cœlo cecidit, *u* Dœmones credunt, & contremiscunt. *x* Superbia eorum, & obstinatio, cùm Deum oderint, adscendet semper. Miseri potenter tormenta patiuntur, & per passionem in inferno alii, alii in aëre caliginoso collocantur.

a *Auth. de Eccl. dogmat. apud Aug. c.* 28. *Difinitúrque ab Innoc. Tertio, referturque in cap.* Firmiter, *de summa Trin.* b 1. *Corinth.* 15. 10. c *Bas. in Psalm.* 32. Et spiritus oris eius, &c. d *Apocal.* 12 *&* 21. *Matth.* 18. e *Aug.* 11. *super Gen. ad lit.* f *Innoc. Tert. c.* Cum Marthæ, &c. *§. vlt.* g *Iob.* 4. h *Ioann.* 8. i *Ambr. epist.* 84. K *Dion.* 4. *de diu. nom.* l *Luc.* 43. *&* 1. *Cor.* 15. 51. m *Ezech.* 28. n *ibid.* o *Gen.* 1. p *Aug.* 11. *de ciuit. Dei.* q *Ezech.* 28. r *Isa.* 14. ſ *Iob.* 40. t *Chrys. in* 2. *tom. hom. de Adam, & Eva.* u *Luc.* 10. x *Matth.* 1. *Psal.* 73.

APOLLO
GLOSSOGRAPHVS.

Zoïle cesset iners livor: Glossemata nostra
Ne carpe, aut saltem nos meliora doce.

☞ DXXXV.

MERITO succedit Acrosticho, quia Acrostichis concernit literas, Anaphora dictiones, Glossa versus. Meritò succedit Paromœo, nam & istæ literas similes reponit, vt paulò antè notavimus. Et quidem omnia, quę de Acrosticho; omnia, quæ de Paromœo dicta, suo possent modo, analogiâ servatâ adpropriari Anaphoræ, aut etiam Glossæ; at quia non omnia in vsu, de rebus minùs notis agemus.

Γλῶσσα primariò est *lingua*, secundariò vocis minùs notæ explicatio: differt ab Scholio: nam hoc est rerum expositio, illa vocum. Etiam differt *Glossa* à *Glossemate*: illa enim est interpretatio vocis: hoc ipsa vox obscura, quæ explicatur. Varro *lib.* 6. *de ling. Lat.* exponens illum Ennii versum.

Ca-

Calitum Camilla expectata ades, ait. *Camillam, qui glossemata interpretati sunt, dixerunt Administram*. Apud Hispanos dici potest *Glossema* versus, qui glossandus proponitur; qui solet esse difficilis, obscurusque, & debet præmissis aliquibus dilucidari. *Glossa* autem stropha, quæ illum in fine collocat: & ejusmodi strophas componere est *glossare*: vndè illi Glossas ad Repetitionem, quæ Orationis est figura, reducunt.

MVSA I. ANAPHORICA.

DXXXVI.

Nondvm illa Parnassum, specialem erexit, & ideò inter Acrostichū & Glossographum hærens, huc conducitur, vt maneat quousq; crescat, & adultior & ditior possit nouū montem incolere.

Est anaphora simia quædam Acrostichis: omnia enim, quæ hæc in literis, illa in dictionibus perpendit. & observat. Apollo acrostichus dedit carmina, quæ ab vnâ & eâdem litera inciperent: carmina, quæ in eamdem desinerent: carmina, quę in eamdem vtrinq; exirent. Hic dabit carmina, quæ ab eadem voce incipiant: carmina, quæ eâdem claudantur: carmina quæ aperiat, & claudat eadē dictio.

Anaphoram habēt in principio isti versus.

Semper erit magni decus immortale Maronis.
Semper inexhaustis ibunt hæc flumina venis.
Semper ab his docti ducentur fontibus haustus.
Semper odoratos fundent hæc gramina flores.

Sunt Angeli Politiani, quem omnes eruditi cognoscūt. Ovidius etiam in Distichis vtrūq. interdum versum ab eâdem dictione incipit, vt paret in sequentibus numeris.

Hoc tenuit dentem terram findentis aratri,
Hoc rigidos silices, hoc adamanta terit.
Hoc etiam sævas paulatim mitigat iras,
Hoc minuit luctus, mæstaq; corda levat.

Ad hanc Charitem multi illustrium Poëtarum versus pertinent: subscribo, quos felici imperu Doctor Ioannes Perez de Montalvan aliquando profudit.

Que importa.
Lisi, que mi amor offendas?
Amor, que mi dolor aumentes?
Duelo, que mi sangre affrentes?
Llanto, que mi fuego enciendas?
Muerte, que mi fin pretendas?
Pena, que mi agravio alientes?
Honor, que mi venganza intentes?
Duda, que mi offensa entiendas?
Zelos, que abrases mi pecho?
Pruebas, que digais mi engaño?
Estar de lagrimas deshecho?
Si aunque de todo tengo desengaño,
Esta ya per mi mal el daño hecho,
Y no encuentro remedio para el daño.

Hoc genere repetitionis præ cæteris delectatur Ovidius. illoq. vtitur in principio, fine, & etiam in principio simul & in fine. Considerentur isti versus.

Omnia Naturæ præpostera legibus ibunt,
Parsq; suum Mundi nulla tenebit iter,
Omnia iam fient, fieri quæ posse negabam,
Et nihil est, de quo non sit habenda fides.
Tempore ruricola patiens fit taurus aratri,
Præbet & invito colla premenda jugo.
Tēpore paret equus lētis animosus habenis,
Et placido duros accipit ore lupos.
Tempore Pœnorū compescitur ira leonū
Nec feritas animo, quę fuit ante, manet.
Ecce mihi lucent rutilis incendia castris,
Iam tibi prædico barbare Turne necem,
Ecce super fessas volitat victoria naves,
Tandem ad Troianos Diva superba redit.
Ah quoties illo vitulū gestante per agros
Dicitur occurrens erubuisse soror.
Ah quoties ausa, caneret dū valle sub alta
Rumpere mugitu carmina docta bobes.
Sæpè Duces trepidis petiere oracula rebus,
Venit & è templis irrita turba domum,
Sæpè horrere sacros doluit Latona capillos,
Quos admirata est ipsa Noverca prius.

Possent fieri carmina, in quibus prima dictio esset communis omnibus, secunda aliquibus: qualia sequentia sunt, quæ tres fluvios nobilissimos celebrant.

Cantat { Ibere { *tuas Naso dulcissimus undas,* / *tuas cultus Homerus opes.* } Helore { *melo fluctus quos volvis amœno,* / *Mare, quas citus indis aquas.* } Isaure { *vagū cursum quē perficis Orbis,* / *cedros, Partheniosq; choros.* } }

Sex versus sunt: omnes habent vocem *Cantat*, communem: vox *Ibere* ad primum & secundum solummodò: vox *Helore* ad tertium & quartum: & vox *Isaure* ad quintum & sextum spectat. Considera bene hanc Ideam; quoniam in Grammaticâ audaci ex illâ totam

tam Vniuersalium & Prædicabilium doctrinam eruo, expono, & dilucido.

DXXXVII.

DE Anaphorâ initiali hæc dixisse sufficiat: aliquid de finali dicamus. Hanc obseruauit Propheta Rex in Psalmo 135. in quo omnes omninò versus eodem hemistichio clauduntur. Illud transtuli in linguam latinam primi Authoris artificium obseruans:

Profiteare Deum summum, sanctumque bonumque;
Profiteare Deum, summum Regemque Deorum;
Profiteare Deum, summum Dominum Dominorum;
Vnus qui in mundo miracula maxima patrat:
Qui æthereas fecit sphæras, & mente gubernat;
Qui firmat, terræque globum distinguit ab vndis;
Solis ad imperium produxit lampada lucis;
Fecit in imperium lunamque & sydera noctis;
Qui primogenitos, Ægypti & castra cecîdit;
Per medios hostes salvos, qui eduxit Hebræos;
Brachio in excelso, digitoque, manuque potenti;
Æquora, qui pelagi secuit christalina Rubri;
Per mediam totum populum, qui duxit abysso;
Qui Pharaona trucem mersit redeuntibus vndis;
Qui Moysen, populumque suum per devia traxit;
Qui Reges magnos vicit cælestibus armis;
Qui verbo fortes occîdit in orbe Monarchas;
Qui nempè Amorræûm Regemq. Ducemq. Schônem;
Basanæ & Regem destruxit divitis Ogum;
Qui illorum agros & fluvios concessit Hebræo;
Nempè suo clemens populo servoq. fideli.
Qui adspiciens humiles voluit memor esse suorum;
Belligeroq. potens populum liberavit ab hoste;
Quiq. suis clemens concesserat omnibus escas;
Profiteare Deum, Cæli qui condidit orbes;
Profiteare Deum, Regum Dominûmq. Monarcham.

Semper enim clemens, atq. benignus erit.

Idem est *Profiteare*, si singulis dicitur, ac *Profiteamini*, si dicitur omnibus: ratio carminis vocem priorem elegit. *Profiteri* videtur esse plus quàm *Confiteri*, volunt enim Critici, vt profiteamur, quod ex animo confitemur.

Carmina sunt Disticha, quæ tamen omnia Pentametrum habent commune.

Hunc eumdem Psalmum ad Disticha etiam Elegiaca transtulit Arturus Ionstonus Scotus, & Aberdoniæ edidit anno 1637. cujus Paraphrasin dignam censui, vt ab omnibus hîc legeretur. Sic inquit:

Quas decet autori rerum depromite grates;
Illius est nullo limite clausus amor.
Solvite iam grates, Regi dominoq. Deorum;
Illius est nullo limite clausus amor.
Ferte Deo grates, cui paret purpura regum,
Illius est nullo limite clausus amor.
Dextera cui fortis, cui sunt miracula soli,
Illius est nullo limite clausus amor.
Ardua qui solers suspendit mœnia mundi,
Illius est nullo limite clausus amor.
Fluctibus è medijs qui iussit surgere terras,
Illius est nullo limite clausus amor.
Aurea qui rutilis accendit sidera flammis,
Illius est nullo limite clausus amor.
Tempora qui lucis moderatur tramite Solis,
Illius est nullo limite clausus amor.
Astrorum, Lunæq. rotis qui temperat umbras,
Illius est nullo limite clausus amor.
Robora qui Pharia stravit, floremq. iuuenta,
Illius est nullo limite clausus amor.
Qui bonus Isacidas Nili revocavit ab vndis,
Illius est nullo limite clausus amor.
Qui sibi devotos defendit vndice dextra,
Illius est nullo limite clausus amor.
Qui mare dissecuit medium, spectante Canopo,
Illius est nullo limite clausus amor.
Quo duce sacra cohors evasit sospes ab vndis,
Illius est nullo limite clausus amor

Gurgite qui Pharium mersit cum milite regem,
Illius est nullo limite clausus amor.
Pervia qui populo fecit, priùs invia tesqua,
Illius est nullo limite clausus amor.
Cuius & illustros obtrevit dextera reges,
Illius est nullo limite clausus amor.
Gẽtis Amorrææ dominum qui stravit & Ogum,
Illius est nullo limite clausus amor.
Qui populo dedit arva suo, quibus exuit hostes,
Illius est nullo limite clausus amor.
Vindice qui ferro rebus vos iuvit in arctis,
Illius est nullo limite clausus amor.
Qui iugulo toties hostiles depulit enses,
Illius est nullo limite clausus amor.
Qui dape mortales saturat de sedibus altis,
Illius est nullo limite clausus amor.
Solvite Cælicolûm regi pia pectora grates;
Illius est nullo limite clausus amor.

De Catena.

DXXXVIII.

Repetitionis genus est: habetq. locum quando eadem vox, quæ claudit versum præcedentem, sequentem aperit. Considera lineas sequentes.

Guarda Mundo tu flaca fortaleza,
Fortaleza de carne no la quiero,
Quiero servir aquel en quien espero,
Espero harà ser noble mi flaqueza.
Flaqueza en la virtud es gran vileza,
Vileza no conviene aun caballero,
Caballero en la sangre, no en dinero,
Dinero, que escurece la nobleza.
Nobleza verdadera en Dios se halla,
Hallala el que a si mismo despreciando,
Preciando a solo Dios en el se honra.
Honra Dios a los suyos quando calla,
Calla, porque en silencio està ayudando,
Dando paciencia, y honra en la deshonra.

Est Rengifi in artis Poeticæ cap. 49. & docet nos etiam voces *Despreciando, preciando: Ayudando, dando*, quæ ad Echo reduci possent, etiam pertinere ad Catenam. His similia non rarò apud Latinos inveniuntur: pauca hæc in exemplum propono.

Mox ubi natus erat, si supprimit Ismarus hostes;
Posteà quid iuveni prospera fata dabunt?
Prospera fata dabunt gentes cùm creverit ætas,
Iungere, quas fudit, mox ubi natus erat.

Addit gratiam carmini calamus, si communes voces non nisi semel scribat. Iuvabunt exempla subsequentia.

Quis neget esse Deũ { *Bacchũ: cui Oracula parẽt,*
Numina vecta caput { *Et cui submittunt.........* / *somno vinoque sepulta,*
Cũcta levantq. pedes { *Inclinant tremulos* / *humiles, frõtemq. superbam*
Quis neget esse Deũ { *Subjiciunt Baccho?*

Divinitatis characterem certissimum expressit Virgo Mater, cùm dixit, (Lucæ 1. c.) *Deposuit potentes de sede, & exaltavit humiles.* Videtur ergo Bacchus aliquam umbram Divinitatis præseferre; & ejus cultum apud ethnicos, non solidâ ratione, saltem apparente fundari, ebrietas enim & caput superbum dejicit, & humiles pedes exaltat.

Similia sunt sequentia carmina, quæ olim Vrbano VIII. inscripsi.

Fungere Nestoriis { *Princeps venerabilis annis;*
Mũdus uterq. canit { *Virtutes cuius.........* / *lauros celebresq. triumphos,*
Cãtet Apollo novus { *Stemmata Victoris* / *Nova carmina: dicat Owẽn*
Fungere Nestoriis { *Annis incolumis*

De Epanalepsi.

DXXXIX.

Repetitio, quæ initium finemque versus afficit, dicitur Epanalepsis; Virgilio, Ovidio, & aliis Veteribus grata. Reperitur interdum in eâdem lineâ. Pono exempla.

Multa super Priamum rogitans, super Hectore
Ambo florentes ætatibus, Arcades ambo (multa.
Ante etiam Sceptrum Dictæi Regis & ante.
Victus amare tui, cognato & sanguine victus.

&c. Et apud D. Ludovicum Gongoram Cantione 2.

Madre dichosa, y obediente sierva
De Arturos, y de Eduardos, y de Henricos,
Ricos de fortaleza, y de Fè ricos.

Angliam adloquitur, & in ultimo ex istis versibus Echo & Epanalepsis relucent. Si carmina sunt disticha, sic debet fieri repetitio, ut penthemimeris Hexametri, claudat Pentametrum. Placuit hic modus, Ovidio, nam sæpè utitur Epanalepsi. Elegi sequentes ejus sunt.

Phœbus adest sonuère lyræ, sonuère pharetræ:
Signa Deum nosco per sua, Phœbus adest.

Mi-

Militat omnis amans & habet sua castra Cupido,
Attice crede mihi, militat omnis Amans.
Ilia pone metus, tibi Regia nostra patebit,
Teq. colent omnes Ilia pone metus.
Graja juvẽca venit, quę te Patriãq. domũq.
Perdat Io: prohibe Graja juvenca venit.
Nullus erat, refero q. manus, iterumq. retendo
Perq. thorum moveo brachia, Nullus erat.

Isti verò Iani Pannonii.

Frigus & humor agũt, vt vexẽt corpora morbi,
Vt nata intereant Frigus, & humor agunt.
Culpa tua est, quidquid fecit Tritonia cõjux,
Quidquid & Acetæ Filia, culpa tua est.

Succurrunt & istis similes multi alii. Hos subscribo.

Balnea, Vina, Venus conservant corpora multa:
Corrumpunt eadem Balnea, Vina, Venus.

Calamus charites & gratias addet, si Epanalepsis exprimatur hoc modo.

Quomodo ferre potest { *ditissima lampade sancta* / *Pania desiuit* (printed upside down)
Deficit omne decus { *devixit quando Virago* / *Regina Austriadum* (printed upside down)
Lucis honore sua { *terras decoraverat; orbes* / *Nam solis athereos* (printed upside down)

Aliàs versus scribuntur modo communi; vt Elegi sequentes demonstrant. [Scripti sunt in Prin ipis Baltassaris nativitate.]

Sydera terra polus faustissima fata recensent,
Et quidquid claudunt sydera, terra, polus.
Prodit honoris honos, siquidẽ Salmãtica laurus,
Orsa loqui, Mundi est Numen, honoris honos.
Talia voce refert: Succurrite Numina Phœbi,
Et cùm venerunt Numina, voce refert.
Regia Mater ave, sis terq. quaterq. beata,
Vive in Olympiades, Regia mater ave.
Fungere lætitia, pulcher tibi nascitur infans;
Nam citò magnus erit, fungere lætitia.
Iã tibi Flora rosas dederat: sed Principis ortus
Ornat, quas dederat jam tibi Flora rosas.
Munera Maurus Atlas supplex fert magna parẽti,
Offert & Gnato munera Maurus Atlas.
Arma virũq. canet: canit at nunc Fama parẽtẽ.
Olim autem numeris arma virumq. canet.
Nam simul exoritur cũ Principe gloria Mũdo:
Virtus, laus, & honos jam simul exoritur.
Sera recurrit equos ætas, vt tempore longo
Permaneas ætas sera recurrit equos.
Insuperabilibus numeris te fata celebrent,
Atque annis vivas innumerabilibus.

Vt igitur doctrinam positam honoremus, & clariorem reddamus, addamus Sedulii Presbyteri carmen, quod ab initio ad finem per Epanalepsin decurrit.

Cantemus socii, Domino cantemus honorem,
Dulcis amor Christi personet ore pio.
Primus ad ima ruit magna de luce superbus,
Sic homo cùm tumuit primus ad ima ruit.
Vnius ob meritum cuncti periere minores.
Saluantur cuncti vnius ob meritum.
Sola fuit mulier, patuit qua ianua letho,
Et qua vita redit, sola fuit mulier.
Frater iniquus erat, iustum qui perculit olim,
Damnator Christi, frater iniquus erat.
Transitus ille manet, quid prima amisit origo;
Quid ventura parent transitus ille monet.
Arca leuatur aquis, homines ne perderet æquor,
Ne pereant homines, arca leuatur aquis.
Sume pater populos, pro nati vulnere cunctos,
Cùm sumis Christum, sume pater populos.
Hostia summa patris, tacitis signata figuris,
Quã referat Christus, hostia summa patris.
Claudicat ecce videns, Dñũ dũ prævalet hæres,
Aspera gens Christum claudicat ecce videns.
Repulit ille famem, distractus crimine fratrum
Venditus à Iuda, repulit ille famem.
Perfide corde peris, dum vastant omnia plagæ,
Dum cessant plagæ, perfide corde peris.
Agnus ab hoste sacer, reuocauit sanguine patres,
Sanguine nosq. refert agnus ab hoste sacer.
Obruit vnda nefas populo gradiente per æquor,
Nunc populis mundis obruit vnda nefas.
Murmurat impietas manna veniente refecta,
Panis adest Christus, murmurat impietas.
Plebs sibi dura caput terræ cultoris adoptat,
Abstulit heu Christum plebs sibi dura caput.
Lex dedit indicium veteris de crimine pœnæ,
Quodque salus veniat, lex dedit indicium.
Et lapis irriguus saciare incredule fonte,
Qui Christum reprobat en lapis irriguus.
Carpitur igne sacro munus votumq. piorum,
Seditiosa tribus carpitur igne sacro.
Regna beata patris legis non contigit hæres,
Iesus dispensat regna beata patris.
Destruit arca Dei muros, dum circuit hostem,
Sic hostem mundi destruit arca Dei.
Arca vellus habet, madido sed vellere sicca est,
Siccum tota madens area vellus habet.
Vincis honore Dei promisso munere gentes,
Affectum: nata vincis honore Dei.
Tu decus omne tuis qui sternis cæde Goliam,
Qui vincis mundum tu decus omne tuis.
Maxima dona Dei cuncti cecinere Prophetæ,
Impleuit Christus maxima dona Dei.
Pondera dura tulit, mandatum legis & iram,
Gratia mandati pondera dura tulit.
Virgo Maria nitet nullo temerante pudorem,
Post partum pueri Virgo Maria nitet.
Filius hic hominis fit maxima quæstio mundi,
Nobiscum Deus est filius hic hominis.

Gaudia magna Dei mũdus hæc sentit, & ambit,
Respuit heu mundus gaudia magna Dei.
Signa mouent populos, cernunt magnalia cæli,
Nulla tamen duros signa mouent populos.
Aspera mors populis ligno deducta cucurrit,
Aufertur ligno aspera mors populis.
Ipse tulit Dominus pro pœnis munera seruis,
Pro seruis pœnas ipse tulit Dominus.
Vita beata necem miseris auertere venit,
Pertulit à miseris vita beata necem.
Lumen adesse Dei persensit tartarus ingens,
Nec cernunt homines lumen adesse Dei.
Mors fera per hominẽ miserũ sibi subdidit orbẽ,
Subdita contremuit mors fera per hominẽ.
Suscitat ecce genus morti pater ille prophanus,
Ad vitam Christus suscitat ecce genus.
Hic populus Dominum dura ceruice negauit,
Suscepit primus hic populus Dominum.
Sanguine letha redit fuso gens impia Christi,
Gustato Christi sanguine letha redit.
Crimina cuncta suis terrenus contulit autor,
Dissoluit Christus crimina cuncta suis.
Libera corda sibi facinus deuinxerat olim,
Nunc reficit Christus libera corda sibi.
Fortia vincla dedit peccati sæua potestas,
Dulcis amor Christi fortia vincla dedit.
Iam super astra sedet, cuncti exultate fideles,
Perfide quid sæuis? iam super astra sedet.
Mortuus ille tonat, cælum terramq. subegit,
Quid facient hostes: mortuus ille tonat.
Pellitur vmbra die Christi veniente figura,
Christus adit gentes pellitur vmbra die.
Te properare docent & signa & secula prima,
Nos sacra quæ gerimus, te properare docent.
Vnicus aduentens firmauit vota piorum,
Vota dedit nobis vnicus aduentens.
Passio Christe tua compleuit munera legis,
Munera nostra replet Passio Christe tua.
Hic homo qui Deus est, spes est Antiqua Priorũ,
Spes in fine Piis hic homo qui Deus est.
Munus erat Fidei toto credentibus æuo,
Qui dedit, vt credat, munus erat Fidei.
Te veniente Deus mundanus concidit error,
Occubuit Mundus te veniente Deus.
Gratia plena Dei est, quæ totis gentibus extat,
Ascendant sectæ gratia plena Dei est.
Sola columba redit, quæ totum circuit orbem,
Descendant corvi sola columba redit.
Deveniet Dominus dare digna piis, mala pravis
Credite iam miseri deveniet Dominus.
Visio Christe tui tormentũ & pœna malorũ est,
Gloria cuncta bonis Visio Christe tui.
Gloria magna Patri, semper tibi Gloria Nate
Cum sancto Spiritu Gloria magna Patri
Amen.

MVSA II. GLOSSOPETRA.

☞ DXL.

Lossopetra Gemma est pulcherrima, à figurâ, quam habet, nomen trahens. Hanc Magi, non in terrâ nasci, sed à regione Æthèreâ, dum Luna Solem subit, cadere, afferunt, vt notat Plinius *lib. 37. cap. 10.* Musam hanc hujus pretiosæ gemmæ nomine condecoravimus, est enim pulcherrima & selectissima.

Carminum terminos considerat: & quia hæc literis, syllabis, dictionibus, hemistichiis, aut versibus integris clauduntur, habere posset varios Genios, per quos diversa ministeria expediret. Cæterùm, quia de exitu versuũ in literas determinatas egimus in Acrostichis: de exitu in syllabas determinatas, in Rhythmicis: de exitu in dictiones determinatas etiam ibi, cùm de consonantibus necessariis (vocat Hispanus, *Consonantes forçosos*) disseruimus. Illuc debent hemistichia reduci. Superest ergo, vt agamus de strophis, quæ versu determinato debent claudi.

Est igitur Glossema, versus qui Poëtæ traditur, vt ita Stropham formet, vt illum dilucidet, & ponat in vltimo loco. Hic ab Hispanis in Glossis nominatur *Pie*, latinè *Pes*; etymi rationem non examino, sed illum versum sic vocari pronuncio. Hinc constat assertionem hanc, *A Pedro le dieron à glossar este pie*, transire in hanc, *Iusserunt Petro, vt glossaret hunc versum*. Porrò est glossandus vnus versus, vel plures. Si primum, vnam aut plures conficiet Poëta strophas, quas omnes ille versus claudat. Si secundum, primus è datis versibus claudat primam stropham, secundus secundam, &c. Versus, si plures constituunt Glossema, possunt, & solent esse uel dissonantes, uel assonantes uel consonantes, ut in sequentibus clarè uidebitur. Sed interrogas, An liceat nobis uti uno consonante,

nt

ut gloſſemus alterum. Verbi gratiâ. Hoc diſtichum Gloſſema proponitur,

El verde es color del ſuelo,
Pero el azul es del cielo.

& tu, ut illud gloſſes, debes duas ſtrophas conformare, quarum priorem claudet primus uerſus, & ſecundam poſterior, & interrogas, An primæ aliquem uerſum poſſis claudere uoce *cielo*, & aliquem ſecundæ uoce *ſuelo*, an uerò neceſſariò dubeas quærere diuerſas conſonantes? Reſpondeo, ſecurius & melius eſſe hoc poſterius; at, quia interdum ſylua eſt ſterilis, & non ſunt conſonantes, aut non ſuccurrunt aptæ, poterit Poëta ſuo iure uti, & aſſumere terminum unius uerſus, ut gloſſet alterum. Ita Ioannes Diaz Rengifus in Artis poëticæ *cap.* 36. Ergo, quia non indigemus uberiori doctrinâ, exempla nonnulla adducamus.

Macrorhythmi.

DXLI.

PRincipi de Eſquilache, Poëtæ laureato, propoſuerunt hunc uerſum:

Tambien para los triſtes huuo muerte.

Ergo, ut gloſſari poſſet, debuit eligi carminis genus, quod eſſet aptum. Apud Italos ſextæ [uidelicet, ABABCC,] in pretio ſunt: at apud Hiſpanos uix notæ. Ergo debuit Princeps ad Octauas recurrere [illarum idea eſt hæc ABABABCC.] & ingenium ſuum illarum concentui attemperare. Sumpſit calamum, & ſcripſit has lineas.

Crezca el dolor, y mengue la paciencia,
Conjureſe en mi daño todo el ſuelo,
Caſtigue por ſoberuia mi inocencia, (lo.
Niegue a mis quexas ſu remedio el cie-
Rompa el amor la ley de ſu clemencia,
Mude ſu dulce fuego en duro yelo;
Que a peſar de ſus males, y mi ſuerte,
Tambien para los triſtes huuo muerte.

Pida el engaño oſado a la eſperança
De todos ſus diſcurſos cuenta eſtrecha;
Rindaſe el tiempo, uença la mudança:
Quede en el mal cobarde la ſoſpecha;
No eſpere ſin tener deſconfiança, (cha,
Iuzgue por daño el biẽ, que me aproue-
Que aũque me ofẽdã todos de una ſuer
Tambien para los triſtes huuo muerte. (te,

Agrabien me forçoſos deſengaños,
No tome en mis deſdichas eſcarmiẽto,
Tenga por glorias mis perdidos años,
Huya al prouecho, y ſiga al penſamiẽto.
Lebante el dulce error de mis engaños
Sobre fingidos ſueños fundamento;
Que donde mas a perſeguirme acierte,
Tambien para los triſtes huuo muerte.

DXLII.

ADdam duas Gloſſas valdè pias. Et utinam, ſicut illas mente proſequor, ita affectu & ſincerâ uoluntate conſequar. Tu ſingula uerba conſidera; ſingula pondera, & ſimul apud Deum & homines proficies, & mores reformando, te morti & Cœlo præparabis.

Peccator in ſe ſeductus, crimina ſua meditatur, & exſpaueſcens ait.

Yo paraque naci? Para ſaluarme,
Que tengo de morir? Es infalible,
Dexar de ver a Dios, y condenarme,
Triſte coſa ſerà, pero poſſible,
Poſſible? Y rio, y duermo, y quiero holgarme?
Poſſible, y tengo amor a lo viſible?
Que hago? en que me ocupo? en que me encãto?
Loco deuo de ſer, pues no ſoy ſanto.

GLOSSA.

Yo, como vine al mundo? Condenado.
Dios, como me librò? Dando ſu uida.
Yo, como la perdi? Por un bocado.
Que fue del mundo todo el homicida.
Dios, que me pide a mi? lo que me ha da
Yo, que le pido a el? La eterna uida. (do.
Dios, paraque murio? Para librarme.
Yo, paraque naci? Para ſaluarme.

De tierra ſoy, y tierra he de boluerme,
Y a ſiete pies de tierra reduzido, (me,
Y vna pobre mortaja en que emboluer-
Tendre del mundo el pago merecido.
No puedo deſte paſſo defenderme,
Ni el Ceſar puede, ni el jayan temido,
Miſeria general, caſo terrible,
Que tengo de morir? Es infalible.

Allì de los amigos mas amados,
Del alma tiernamente mas queridos,
Los vltimos abraços regalados
Recibire con llantos, y gemidos:
Allì ſerà el mayor de mis cuydados,
Los deleytes, y vicios cometidos,
Pues, que puedo por ellos no ſaluarme,
Dexar de ver a Dios, y condenarme.

Pues, como de la enmienda, y penitencia
Tan deſcuydado vino en eſta vida?
Como no limpio, y curo la conciencia,
Antes que llegue el fin deſta partida?
Porque ſi llega, y falta diligencia,
El dar en el infierno vna caìda,
Haſta el centro profundo mas horrible,
Triſte coſa ſerà, pero poſſible.

Di-

Dispuesto con cuydado,y preuenido
Conuiene estar al transito forçoso,
Que si me coge desapercebido,
Tendrè el castigo,como perezoso:
O loco,torpe,necio,endurecido,
Falso,liuiano,desleal,vicioso,
Què pueda ser venir a condenarme,
Possible? y rio,y duermo,y quiero holgarme?
En este caso mil exclamaciones,
Con lagrimas, solloços, y alaridos
Haran (sin dar aliuio a mis passiones)
Padres,hermanos,deudos,conocidos:
Que ansias,que cõgoxas,que afliciones
Turbaran mis potencias, y sentidos?
Esto tengo de ver? Esto es possible?
Possible,y tengo amor a lo visible?
Agonizando para dar la vida
El cuerpo flaco con la amarga muerte,
El alma triste teme la partida,
El diuorcio preciso, y dura suerte:
Amargo caliz de mortal beuida,
Pues tengo de passarte, y de beuerte,
Como de la virtud me oluido tanto? (to.
Que hago,en que me ocupo?en que me encã-
Allì me assombrarà la cuenta larga,
Las visiones horrendas infernales,
La memoria terrible tan amarga
Del falso,que condena,y otros males:
Pues,como(o ciego)cõ tan graue carga
De angustias, y tormentos desiguales
No tiẽblo?no me enmiẽdo?no me espã-
Loco deuo de ser,pues no soy santo. (to?

DXLIII.

SCitè dicunt Philosophi veram Philosophiam, mortis meditationem esse: ideò supernaturalis Prudẽtiæ semper homini suggerit. *Memento mori.* & vt efficaciùs ad pœnitentiam trahat, introducit cadaver putridum excarne & squalidum, quod sic Peccatorem alloquitur.

Oi, palpè, gustè, vì, y tuue olfato,
Viuì con carne, y sangre, y sentimiento,
Tuue (aunque estoy agora en tal retrato)
Memoria, voluntad, y entendimiento:
Iuntas aquestas cosas, que relato
Con otras infinitas, que no cuento,
Todas las consumiò la sepultura,
Dexandome qual vès en tal figura.

GLOSSA.

Si quieres ver el fin triste, que espera
A todas nuestras vanas fantasias,
Abre los ojos, mira, y considera
El miserable fin de nuestros dias:
Mira en este retrato, y calabera
En que paran los gustos, y alegrias,
Mira, que aunque me ves en tal retrato,
Oi, palpè, gustè, vì, y tuue olfato.
Contemple en el cristal de aqueste espejo,
El desengaño de la vida humana,
El Papa, el Rey, el grãde, el niño, el viejo,
El que peyna la barba negra, y cana:
El ignorante, y el que da consejo,
El que viste sayal, purpura, o grana,
Que yo algũ tiẽpo fuì, y aũque no siẽto,
Viuì con carne, y sangre, y sentimiento.
Imagina, que soy vn Rey, vn Papa,
Vn señor titulado, vn grande, vn chico,
Vn bizarro galan, vno sin capa,
Vn mercader famoso, vn pobre, vn rico:
Porque si bien lo miras, soy vn mapa
De todas estas cosas, que publico,
Pues los bienes, y males de que trato,
Tuue, aunque estoy agora en tal retrato.
Estos aridos huessos, frios, y secos,
Esta funesta sombra, esta figura,
Estas quixadas secas, cuyos huecos
Ocuparon los dientes, que en blancura
Excedian las perlas, ya son ecos
De la miseria humana, azerba, y dura,
Todo me falta, y vida, y sentimiento,
Memoria, y voluntad, y entendimiento.
No viuas solo vn punto descuydado,
Huye el ocio, lisonjas, y mentiras
Del desonesto vicio azibarado,
El odio, las venganças, y las iras.
La soberuia, y el tiempo mal gastado,
que seran contra ti, si no lo miras
Testigos, que condenen tu mal trato,
Iuntas aquestas cosas, que relato.
Ajusta bien la cuenta, que es forçosa,
Y ten por cierto, no te escandalize,
que te la han de tomar tan rigurosa,
que de temor el pelo se te erize:
Porque serà tan triste, y espantosa,
que el mas constãte mas se atemorize,
Viendo sus culpas puestas por assiento,
Con otras infinitas, que no cuento.
Que siruio el pelo, al oro semejante,
Frente, çejas, y nariz, menudo diente,
De blãca nieue, y purpura el semblãte,
Ni los ojos del Sol, puesto en Oriente,
Los labios de coral? si en vn instante,
Dientes, labios, nariz, ojos, y frente,
Cabellos, çejas, purpura, y blancura,
Todo lo consumiò la sepultura.
Quando por el camino de la vida,
A pareçer segura caminando
Yua, loçana, hermosa, y guarnecida
De perlas, plata, y oro, no pensando

Me

Me salteò la Muerte,que atrevida
Al camino saliò,y me fue quitando
Vestidos,perlas,plata,oro,hermosura,
Dexandome qual vès en tal figura.

DXLIV.

Sicut Ogdoastichis, sic possunt Glossemata alio quocumq.versuum numero dilucidari. quàcumq. Cantione, seu Lyrâ: quod sequens Glossema persuadet.

Sientome a la ribera destos rios,
Donde estoy desterrado,y lloro tanto,
Que los hazen crecer los ojos mios.
Si alguna vez para consolarme canto,
Es cosa para mi de tanta pena,
Que tengo por mejor boluerme al llanto.

quod glossant, dilucidant, & interpretantur hæ Lyræ.

Vnos por se alegrar
Buscan floridos prados, y sombrios
Mas yo para llorar
Los tristes males mios,
Sientome a las riberas destos rios.
Mas aspectos, que abrojos
Son para mi estos arboles,y canto:
Mas,que podran mis ojos
Mirar,que no sea llanto,
Donde estoy desterrado,y lloro tanto?
Testigos de mis males
Son estas breñas,y peñascos frios:
Los feros animales,
Testigos son los rios,
Que los hazen crecer los ojos mios.
Testigos son las breñas,
que contino reiuenan a mi llanto:
Tambien las duras peñas,
Cuyo rigor quebranto,
Si alguna vez por consolarme canto.
El verme triste,ausente,
Tan ciego de mi luz clara, y serena,
Y el ver tan claramente,
Que viuo en tierra agena,
Es cosa para mi de tanta pena.
Y si en el gran tormento
Mis mēbros se adormecē algū tāto,
Tantas congoxas siento,
Tan triste me leuanto,
Que tengo por mejor boluerme al llanto.

Microrhythmi.

DXLV.

Sicut maiores,etiam,& multò frequentiùs versus minores dantur, vt illos Poetæ Glossâ aliquâ ingeniosâ dilucidet: nempè vnus,duo,tres,quatuor,quinque: non plures in minoribus mensuris solent; at etiā possent, si aliquando prouocanti placeret. Prouocatus posset quocumq. versuum numero satisfacere, nempe Tetrastichis, Pentastichis, Enneastichis, Decastichis, &c. at vsus obtinuit,vt ferè reddantur Decastichæ:rariùs Enneasticha: & vix vnquam Pentasticha aut Tetrasticha.

Glossema Monostichum.

DXLVI.

Vnius Glossematis seu versùs glossandi, etiam hic exempla frequentia succurrunt. Domino Francisco de Borjà, Principi de Esquilache amici proposuerūt hunc versū.

Bien pudo Iuana de que.

Est difficilis,& qui seorsim sensum non videtur habere,debetq.ingeniosè glossari,vt sensum,quem non habet,adquirat.Sumpsit calamum Princeps,& scripsit has lineas.

Quiere Iuana,y sufre a Bras
Descuidos de amor agenos,
Ni los remedia jamas,
Pues quanto Bras quiere menos,
Tanto Iuana quiere mas.
Ella encubre por su fe,
que la ocasion se barrunte,
Mas si dèl quexosa fue,
Dezir aquien lo pregunte,
Bien pudo Iuana de que.

Semper proponitur glossematis difficilia, & in hoc consistit elegantia;vt strophā versus da tus ita clandat,vt optimū sensū reddat, & esse aliundè tractus nō videatur.

. Est Decastichum ex duobus Pentastichis similibus(nempe,ABABA,)coalescēs: quę, si fint dissimilia,funt auri polita: gratiora.

In alio certamine hoc Glossema Poëtis ingeniosis proponitur:

Si ella misma no los cura.

& illud glossavit,& dilucidavit Princeps Spinelio hoc Decasticho.

Donde fuera de mi acuerdo
Me lleuas,discurso vano,
Persuadiendome,que gano
Aquello mismo,que pierdo:
Mas ya del sueño recuerdo,
Y conozco tu locura,
Y que achaques de ventura,
Por mas,que el rigor se allane,
No ay remedio,que los sane,
Si ella misma no los cura.

Sæpe remedium in ipsomet morbo consistit.

Zelotypia est grauissimus morbus ; ab Amore nascitur,& tantùm ab Amore curatur.

Glos-

Glossema Distichum.

DXLVII.

DVo Glossemata proponuntur interdum, & hęc ipsa vocantur ab Hispanis *Motes*, quam vocem ab Arabibus recepisse videmur: nam radix מתג *Mathag* est frænum ponere, vndè ab Hebræis in Benoni מותג *Motheg* dicitur, qui frænũ ponit. Galli hanc vocẽ transtulerunt ad Musicam, & *moter* volunt esse *gubernare cantores*, vndè vox nota & communis *Motetum* exoritur. Ergo hæc Glossemata meritò vocantur *Motes*, quia sunt fræna quædam, quibus Pegasus regitur, ne quò velit excurrat, sed necessariò debeat ad Glossema, ceù ad metam venire. Explicato ergo nomine, vt melius intelligatur res, aliqua exempla subscribamus.

Videtur apertam involvere contradictionem illud Glossema, quod fuit Madriti ingeniis vniversis propositum: videlicet,

Con un forçoso imposible
Traigo perpetua contienda.

si enim impossibile, quomodò necessarium: &, si necessarium, quomodò vocatur impossibile? Illud congruente Princeps Glosâ suscepit illustrandum, & dixit.

De mi desdicha la pena
Aun no la juzgo por mia,
Tal viuo en esta cadena,
Que si es la muerte alegria,
No puede ser sino agena.

Bien se paga mi cuidado
Ofendido, y castigado,
En mal tan duro, y terrible,
Que viene a quedar pagado
Con un forzoso impossible.

An in impossibile possit tendere spes? quærunt Philosophi, & dũ illi in classes diversas sedividunt, Poeta hic ab asserentibus stat, & contra spem spei âs sibi vim infert, ne tandem desperare cogatur.

Atrevidas esperanças,
Como no mudais mi suerte,
Aunque viua de mudanças?
Mas si pretendeis su muerte
Maten me desconfianças.

No puedo ya mejoraros,
Ni a bien mayor levantaros,
En mi fe no cabe enmienda,
Pues por solo sustentaros,
Traigo perpetua contienda.

Primus versus Glossematis æquè obscurus manet in Glosâ, & debuisset exponi, & illustrari. Strophæ sunt decastichæ ex duabus diversis Pentastichis composita. Idea est hæc [ABABA.CCDCD.] qua etiam Princeps vtetur in Glosâ sequenti.

Illis, quos vexat zelotypia, hoc Monitum Morale succurrit: videlicet,

Suspendiendo los deseos,
Se deshazen las sospechas.

quod Princeps dilucidavit dicens.

No quiero trocar mi suerte,
Aunque del bien ofendida,
Porque en mal tã duro, y fuerte,
Alcançar quiere la vida,
Lo que no puede la muerte.

Vivendo aliquando cõsequimur, quæ moriendo nõ possumus.

Desesperado esperar,
Tan dificil de curar,
Que en tus locos de vaneos
Se acrecienta el desear,
Suspendiendo los deseos.

An qui desideria sua retundit, se præparet, vt intẽsiùs desideret?

Para mal tan escondido,
No ay, que buscar nueuo medio,
Sino acabar de atrevido,
Que no llegarà el remedio,
Donde no llega el sentido.

Remedii videtur incapax, qui morbum & dolorẽ non sentit.

De la pena, y su rigor,
Para curar el dolor,
Desengaño, que aprouechas?
Pues con engaños de amor,
Se deshazen las sospechas.

Interdum esse solet vtilis voluntaria ignorantia.

DXLVIII.

OMnes heptasyllabæ Glossæ (nempe, cõstantes versibus, qui habent vltimum accentum in septimâ) quę hucusq. positę, fuerunt Decastichæ: vt alios numeros prodesse posse demonstremus, aliquam enneastichis factam addamus. Glossandum erat istud Distichum.

El que no siente dolor,
Mal haze en fingir amor.

de quo variæ fuerunt illustrium virorum censuræ. Sensus est iste,

Qui non sentit dolorem,
Peccat fingendo Amorem.

vnde videtur consequi, *Eum, qui sentit dolorem, fingendo amorem non peccare. Sed ille, qui sentit dolorem, verè amat: ergò, qui amat, amorem fingit: ergo, qui amat, non amat.* Interim hac terminorum implicantiâ Princeps minimè perturbatur, Glossema conatur ad sensum convenientem reducere, & ait.

Mi nueua desdicha ordena,
Para mayor desventura,
Que gouierne mi locura,
La que burla de mi pena.

Efectos son del amor,
Suya es la vitoria, y palma,
Pues consiente su rigor,
Que juzgue males del alma,
El que no siente dolor.

Huc pertinet illud Latinorum Adagiũ, *Experto crede Roberto*: huc illud Hispanorum, *Es buen cirujano, el bien acuchillado.* Qui experientia ex-

ret, de alienis malis judicare non potest

Largo remedio me ofrece,
En siendo por vuestra mano,
que poco se duele el sano,
Del enfermo, que padece.
Pero es la razon mayor,
Y en ella credito cobra,
Conocer vuestro rigor,
que a quien tanta fe le sobra,
Mal haze en fingir amor.

Sunt Enneasticha, & pertinent ad sequentem ideam [ABBA. CDCDC.]

Glossema Tristichum.

DXLIX.

SOlent Hispani *Motes* suos etiam tribus versibus claudere, & etiam glossandos proponere. Illud Tetrastichum,

Aprended flores de mi,
Lo que và de ayer a oy;
Que ayer marabilla fuy,
Y oy sombra mia no soy.

etsi Gongoræ adscribatur ab aliquo, antiquū est: & ex illo deduximus hoc Tristichum:

Ayer Mantenedor fuy;
Oy Aventurero soy;
Que esto và de ayer a oy.

illoque clypeum nobilissimi domini N. (vocetur Theodomirus) qui pridie in Hastiludio fuerat Provocator, & tunc provocatus, tanquam vnus è cæteris ad arenam descendebat. Variæ fuerunt Glossæ compositæ. Ego ductus juvenili fervore in laudem amici hanc scripsi.

In hastiludio publico, *Mãtenedor* vocatur, qui est in arena, & vniversos provocat. *Aventurero*, qui, vt pugnet cum illo descendit.

Destrozè, rompì, raxè,
Muchas adargas, y escudos;
Y a muchos ricos desnudos
En pocos golpes dexè.
Honra, y precio les ganè,
Quexas, y aplausos oì,
Para bienes recibì,
Que oy tambien recibirè,
Si peleando muestro, que
Ayer Mantenedor fuy.

Præmia victoriæ non solet dare provocans (*el Mantenedor*) nec sibi solent reservare provocati (*los Aventureros*) isti enim illa semper donant.

Quanto mi esfuerço ganè,
Lo conservò mi prudencia,
Que es loca magnificencia,
Dar lo que se aventurò.
Oy me espera el que pagò
Ayèr, el que tambien oy
Pagarà, como quien soy;
Y aunque mas diga que no,
A de conocerque yo
Oy Aventurero soy.

Deste Parnaso las Musas,
Deste Cielo las estrellas;
Deste fuego las centellas,
Por esta plaza difusas:
No recibiràn escusas,
Que oy todos los precios doy,
Porque en otra esfera estoy,
Y oyr no pretendo querellas,
Y mas de virgines bellas,
que esto và de ayer a oy.

Theodomirus qui heri nullum, ex his, qu.. fi... ic iu ciatus, præmiū dederat: omnia hodie donat. Et cur?

Voluimus, vt etiam in concentu aliquid novi videret Philomusus, tantisper à lege, quam Spinelius suis versibus præscripsit, abire. Est idea consonantiarum,

Spinelii ABBA. ACCDDC.
Nostra verò ABBA. ACCAAC.

Illa est facilior: hæc difficilior; &, si auris me non decipit, melior.

Glossema Tetrastichum.

DL.

VIdetur obtinere iste numerus; rarò enim in certaminibus poeticis alius proponitur. Hoc Tetrastichum ingenio & dulcore non caret.

Despues, que mal me quisistes,
Nunca mas me quise bien,
Por no querer bien aquien
Vos, Señora, aborrecistes.

Voces, *quisistes*, & *aborrecistes*, antiquę aut etiā antiquatæ sunt: jam enim dicimus *quisìstis*, & *aborrecìstis*: interim, vt concentus servetur necessarium, erit voces similes etiam in *istes* terminare. Hoc Tetrastichum Princeps glossâ subsequente illustravit.

Princeps de Squilache secundas personas Præteriti numeri pluralis finit in *es*, vt ex versu 6. 7. & 10. constat: at alii cōmuniter in *is*. dicimus enim *fuistis*, *distis*, *quisistis*.

Ofendido, y satisfecho
De mi ciego desatino,
Lleno de engaños el pecho,
Apenas me determino
Entre mi daño, y prouecho.
De todo la causa fuistes
Con la sentencia, que distes,
Y assi mi esperança muere;
porq. no ay bien, que me espere,
Despues, que mal me quisistes.

Est ingeniosa hyperbole. Tanti te facio, Phylli, (inquit Princeps) vt tua mente discurram, tua voluntate amem.

Mi remedio procurando
De todo bien descontento
Iuzgad, lo que estoy callando,
En manos de vn pensamiento,
que entre ellas muere bolādo.
Los dichosos sin desden
Amarse suelen tambien;
pero yo triste, olvidado,

Quæ diligis, diligo: quæ odio habes, detestor. Et hanc ego ob rem, quâ diù tibi fui charus, me dilexi: & ex quo tibi invisus, me odio habui.

Como me vi desdichado,
Nunca mas me quise bien.
Dais tanta fuerza al rigor,
Que le negais su derecho,
A quien hizistes señor
De vuestra alma, y en el pecho
Reservais solo el amor.
Persuadeos el desden,
que el dezirlo, es querer bien,
Pues vos amais sin mentir,
Pero no quereis dezir,
Por no querer bien,aquien.

An, qui amat, negare possit se amare.

Su mal intento haze incierto,
quiẽ me scucha la razõ,(cierto
Y aunques es, y erro, y descon-
El que mata por passion,
Yerra en escuchar al muerto.
Pues en mi mal proseguistes
La sinjusticia, que hizistes,
En vano escuchais disculpa
De vn hombre,que tan sin culpa
Vos, Señora, aborrecistes.

Illi, qui sine ratione odio te habet, frustra rationes proposueris, ob quas tibi favere debeat

DLI.

IN Principis Baltassaris Philippi IV. & Isabellæ Borboniæ Hispaniæ Regum filii nativitate, tota Hispania aut etiam tota Europa læta, gaudia interiùs concepta apparatu festivo testificabatur. Inter alias Civitates Salmantica, quà Scholastica & quà Politica multa præstitit, quæ meruerunt Christophori de la Zarraga curiosissimo calamo scribi: sed quia inter alia Academicis ingeniis propositum fuit hoc Glossema,

Que Reyno, clima, o Pays,
De luz, y esplendor no baña
El rayo, que al Sol de España,
Diò en fruto la flor de Lis.

volo honorare hoc caput duas Glossas subscribendo, quas modò inter alias reperio. Prima in meo Adversario est manuscripta, secunda impressa, neutra habet nomen Authoris, & ideò contra Genium meum illas Anonymo Poetæ accensebo. Glossa prior est hæc.

Al derramarnos el dìa
Franco el Sol desde su coche,
Si nos destierra la noche,
A otro emisferio la embìa.
Quien viò cumplida alegrìa?
Solo quando descubrìs
Tierno Infante, que venìs,
Dueño universal al suelo,
Que emisferio ay sin consuelo,
que reyno, clima, o pays?

Sol nõ aufert noctem & tenebras, sed transfert: cum oritur, noctẽ, quæ occuparat nos, ad oppositum orizontem transmittit.

Nada es al lado del Sol,
El que es Lucero en su ausencia,
Pues le desnuda en presencia
Del que le vistiò arrebol.
Pero el Lucero Español
Cerca del Sol, que acompaña,
Desde que aspera montaña,
Al valle mas retirado
Con la luz, que el Sol le a dado,
De luz, y esplendor no baña?

Lucifer cælestis coram Sole non lucet. At Hispanus Lucifer (Infans) coram Sole (Rege) lucet, illuminatque.

Lucir mas el Sol pregona
En su Lucero grandeza,
Quando del sol la cabeza
Con nuevas luces corona.
Mucho al nuevo rayo abona
Con creciente tan estraña,
Si la vista no se engaña,
Rayo serà sin segundo;
Pues puede dar luz al mundo
El rayo, que al Sol de España.

An Sol à Syderibus illuminetur? P. Antonius Raita maculas solares docet esse stellas, quæ lucem receptam à sole in solem reflectunt, & illum reflexis his radiis illuminãt. Hinc lux conceptui.

El suelo sin flores, luto
No vistiera, si la flor
No perdiera su verdor
En el parto de su fruto.
Llorad tan duro tributo
Flores, quantas concebìs,
Embidiad la de Parìs,
Que si del sol concibiò;
Luz con que mas floreciò,
Diò en fruto la flor de Lìs.

Flores, vt fructũ dent, majestatem suam perdunt. Rosa Gallica fructum Hispaniæ dando, suam majestatem auxit.

Addo & alteram Glossam, quam in libro edito Salmanticæ cum aliis non paucis reperies.

Si en dar fruto, y flor al mundo
España es Reyno primero,
Y Francia Pays segundo,
De los dos juntos espero
Flor bella, y fruto secundo.
El que a dar la flor de Lis
Vino a Madrid de Paris,
Con sus claros regios lustres,
Que Monarcas no haze ilustres?
que reyno, clima, o pays?

Vtri, Hispaniæ, an Galliæ prima gloria debeatur?

An flores luceant, & illuminent?

Su reyno, pays, o clima
Estima qualquier señor;
Pero el nuestro mas estima
La prenda deste, y amor,
Que su esperanza sublima.
La flor por primera hazaña,
Que inculta region estraña,
No trueca en jardin el solo?
Con su Sol, y Alua, que Polo
De luz, y esplandor no baña.

Quid soleant Reges magnificere?

Rosæ Gallicæ actio prima & præcipua.

Desde su oriente, y estancia,
Sin que sus rayos estorve,
De tierra, y mar la distancia;
Dà luzes a todo el Orbe,
Por ser Sol de España, y Francia.

Infans Baltassar, Galliæ & Hispaniæ Sol.

A los Soles, que acompaña
De luz, y alborozo baña,
Mas con luzes, y alborozos,
A ninguno da mas gozos
El rayo, que al Sol de España.

Nimis inconstas est metaphora. In eodem Decasticho jubet esse Solem, jã Infantem, jam Regem, jam Reginam.

El Sol de España Felipe,
Porque de Francia la flor
En dar fruto se anticipe,
Quiere, que de luz, y amor,
Influencias participe.

Oy Santiago, y San Dionis,
Lucas, Teresa, y Luys
Dan de amor el desempeño,
En la prenda, que a su dueño
Diò en fruto la flor de Lis.

Sancti, quorũ nominibus & patrocinio Infans nobilitatur.

DLII.

NOn caret difficultate, si debeat glossari, hoc Tetrastichum, quod fuit Principi de Esquilache propositum, videlicet.

De tu cara, y talle, quien
Es Francisca mas tu amigo,
Dixo mal, pero yo digo,
Que esto solo dize bien.

Glossam, quam paginâ 395. reperio, hîc subscribo.

Francisca, de tu fealdad
En la sustancia, en el modo,
Con rigurosa igualdad,
Dizen todos mal de todo,
Y todos dizen verdad.

Quicumq, mala de Clelio. Loquuntur, bi dicunt bene.
Sunt duo Dimetri iãbici. Qui de omnibus murmurat, nemini nocet murmurãdo.

Acierto serà tambien,
Pues de nada dizen bien.
No auerigüar tu cuidado,
Quien dize mal de tu agrado,
De tu cara, y talle, quien.

No estès corrida, ni triste,
Si es tan cierta tu disculpa,
Que si tan fea naciste
De tus padres fue la culpa,
Pues tu misma no te hiziste.

Ratio, ex qua possint solamẽ indipisci non pulchræ.

El que sintiere conmigo,
Serà piadoso contigo,
Y aunque obligado le estàs,
El que siente con los mas,
Es, Francisca, mas tu amigo.

An sentiendũ cum multis?

Bien te lisongèò aqui,
Y obligado a la razon,
Lo mismo digo de ti;
Y por mudar de opinion
Con cierto amigo reñì.

Alii vera dicunt ratione, alii timore ducti.

De ti dixo mal tu amigo:
Callò, temiendo el castigo:
Yo sin miedo digo mal,
El con valor desigual,
Dixo mal, pero yo digo:

Hic pes violenter glossari videtur.

Y aunque fue el dezir forçoso,
No de callar se auergüença;
Porque temiò rezeloso,
Mas de corto la vergüença,
Que la afrenta de medroso.

Imò etiã hîc

Temiò el sugeto tambien,
Y aunque la pena le den,
Si no le pudo igualar,
Serà fuerça confessar,
Que esto solo dize bien.

Vt judicetur, qui loquitur, nõ sufficit cõsiderare, quid dicat. sed cur dicat?

DLIII.

ADdamus vnam aut alteram Glossam Enneastichis strophis constantem. Hoc Glossema acutum & ingeniosum est.

El mas grave mal, que siento,
Es que teniendo passiones,
Me fuerçan las ocasiones,
A mostrar contentamiento.

Nulla miseria gravior, quàm dolere, & cõqueri nõ posse.

Illud Princeps Enneastichis sequentibus dilucidavit.

Quien se fia, y no sospecha
Los peligros de vn engaño,
Viene a conocer su daño,
quando yà no le aprouecha.

Quando miseriæ notitia sit inutilis?

An mala pati, bonum sit?

Assi en mi antiguo tormento,
Y en tiempo tan mal perdido,
Conoce mi sufrimento,
que es biẽ, segũdo que ha sido,
El mas grave mal, que siento.

Felicitatis memoria intolerabiles miserias reddit.

Cuenta ha sido desigual,
Pues cupo en solo vn desden,
Triste memoria del bien,
Con la presencia del mal.
No llegaron sinrazones,
quando dichoso me vi
De bienes, y pretensiones,
Vinieron, lo que senti
Es, que teniendo passiones.

Sinrazon, dictio Hisp. quę latinè vno vocabulo explicari non potest; sonat enim injuriam innocẽti sine ratione illatã.

El tiempo, si desengaña,
Es a vezes por peor,
Porque en engaños de amor,
El que se declara engaña.
Contrastar obligaciones,
Es terrible de sufrir,
Y a callar mis sinrazones,
Del peligro de morir
Me fuerzan las ocasiones.

Desengañar est Hispanorũ verbum, & monet præpositionem *dis* (*Hisp. des*) plura apud Hispanos verba, quã apud Latinos in sẽsum cõtrariũ convertere. Est autẽ *Engañar*, idem quod *Fallere*: adeòq; *Desengañar*, si liceat, sic loqui, *Disfallere*, *hominem, qui deceptus erat, veritatem ostendere*,

Ningun medio bien me està;
Pues dizen todos por mi,
quien no es bueno para si,
Para otros mal lo serà.
Y siruiendo de escarmiento,
Viuirè con mi fatiga,
Y aunque mas mis penas siẽto,
Es menos mal, el que obliga
A mostrar contentamiento.

 Glos-

Gloſſema Pentaſtichum.

DLIV.

QVinque aliquando verſus proponuntur Poetis, vt patet in exemplo ſequenti.

Interdum Iudices, nondum auditum reū, condemnare parati ſunt.

Tiempo turbado, y perdido,
Sin ſazon para quexarme,
Quien ſiguirà mi partido;
Si, antes que me ayan oìdo,
Se inclinan a condenarme.

Hos ab alio cònditos, & ſibi propoſitos, profert Princeps paginâ 393. & illuſtrat hac Gloſsâ.

Aora, vel *ahora*, vel etiam *agora*, nūc, hac hora.

An dici debeat *cometiſtes*, an verò *cometiſtis* expoſui *nu.* 549

De el mal, que padezco aora,
A un ſer cauſa no quiſiſtes,
Y por mas rigor, Señora,
Al tiempo la cometiſtes,
que los males empeora.
Mas ſegun lo ſucedido,
Y lo poco, que ha podido,
Por mas, que lo ha procurado,
Biē veis, que es todo el paſſado,
Tiempo turbado, y perdido.

An vitam cōdonare ſit interdum crudelitas?

Pero dexarme con vida,
Ha ſido daño mayor,
Porque ſer por vos perdida,
Quedarà igual al rigor,
De auer ſido la homicida.

Sazon, eſt tēpus opportunum, & illa *ſin ſazon* fieri dicuntur, quæ extra tempus.

Y con ſolo no matarme,
Aſſi me impide el vengarme,
que porque dure el penar,
Pierde de ſi, por eſtar
Sin ſazon para quexarme.

Ratio non prodeſt, vbi contra rationē operatur, potentior eſt.

Mas, que vale la razon,
Siendo mia, y contra vos,
Sino obrar mi perdicion,
Que en contienda entre los dos
Valdrà vueſtra ſin razon.

Sæpè sūt fulgura & tonitrua, quæ credebantur fulmina. Lego hanc ſtrophā, placet: relego, & nihil in receſſu reperio.

Mas quedando yo vencido,
Y auiendome defendido,
Me venciſtes vos, y amor,
Siendo vos el vencedor,
Quien ſiguirà mi partido?
Y para mejor vengarſe,
Dixo, que ſi, a mi deſeo,

Reo, vt ſe defendat, & excuſet, locus & tempus concedi debent.

Y aunque no quiera obligarſe,
De juſticia tiene el reo,
Tiempo para diſculparſe.
Del remedio me deſpido,
Pues en mi agrauio juntaron,

Fruſtrà ſe excuſat, qui inauditus juſſus eſt condēnari

Porque eſtè mas ofendido,
No, deſpues que me me eſcucharon,
Si, antes que me ayā oìdo.
Mas en vano me fatigo,
Quexandome tan ſin arte;
Porque eſte medio, que ſigo,
Fauorece aquella parte,
Con la que menos obligo.

Iudices, qui hoc modo procedunt, notitia veritatis & juſtitiæ irritantur, & ideò fruſtra laborat, qui illos ſuæ velit innocentiæ certiores facere.

Y aſſi es en vano canſarme,
Ni en remedios deſvuelarme;
que aunque llegue a ſu noticia,
La ſobra de mi juſticia
Se inclinan a condenarme.

SImile præcedenti eſt Gloſſema hoc, quod ſub idem tempus Ingeniis nobilibus proponebatur.

Iuſta fuè mi perdicion,
De mis males ſoy contento,
Yà no eſpero galardon,
Pues vueſtro merecimiento
Satisfizo a mi paſſion.

Phraſis illa, quæ continetur ſecundo verſu, hodie diceretur duos barbariſmos complecti; non enim dicimus, *ſoy contento*, ſed *eſtoy contento*, & iſtud verbum *Eſtar contento*, poſtulat particulam *con* cum nominibus; & cum verbis particulam *de*. vnde putarem ſecundum verſum tranſire debere in hunc, *Con mi mal eſtoy contento.* Sed, quia Gloſſemata corrigere aut mutare non licet: ergo quo iſtud modo Princeps illuſtrarit, videamus.

An vitam prolōgare ſit occidere?

Señora, en que ha de parar
Vueſtro rigor ſin medida?
Lo cierto ſerà acabar,
Pues puede tan triſte vida
Con alargarſe matar.

Huc pertinet Calviniſtarum ſententia muris Antuerpiæ inſculpta, quæ civitate ab Hæreticorū manu erepta paulatim expūgi jubetur. videlicet, *quod volumus, id juſtum eſt.* cui conſonat antiquū lemma, *Stat pro ratione voluntas.*

Quitò mi fe, y aficion
Vueſtro guſto a la razon,
Y aſſi por concierto juſto,
Si es juſta ley vueſtro guſto,
Iuſta fue mi perdicion.
Yo me quiſe condenar,
Fiando en vn biē, que ſe muda,
Pues es engaño probar
Eſpada de amigo en duda,
Y amor ſin aſſegurar.
Si conociendo el tormento,
Arrojè mi penſamiento
Al mal, que temen, y adoran,
Pues eſto, quando otros lloran,
De mis males ſoy contento.

Præſtat agere cum inimico certo, quam cū amico dubio.

Mas mi dicha arrepentida,
Iuſto remedio procura,
Que quando enferma la vida,
Si el remedio la auentura,
Sin el eſtaua perdida.

An ſine ſpe aliquis operari poſſit?

Del tiempo toma ocaſion
En ſu loca pretenſion,

Y

Y aũque mas se esfuerça agora,
De vuestra mano, señora,
Yo no espero galardon.
Porque os quise me perdì,
La culpa fue de los dos,
Pues igualè con vn si
Con lo menos, que ay en vos,
Lo mas, que amor puso en mi.

An qui perit volens, possit occasionē receptam vocare suæ perditionis causam?

Rendido alabar no intento
Tan divino entendimiento,
Los ojos no ay empeçar,
Vuestra gracia es no acabar,
Pues vuestro merecimiento?
Mi mal no ha de ser sentido,
Y es fuerça dissimular;
Porque no ha de ser creido,
que pudiesse nadie errar,
Despues de averos querido.

Vbi mala, quę quis patitur, fidem superāt, præstat non conqueri.

No me ciega la aficion
De causa tan desigual,
Y en tan dura sinrazon,
que hiziera el biē, pues el mal
Satisfizo a mi passion?

An vbi morbo prosunt mala, salutem à bonis exspectare possimus?

De Glossa duplici.

§ DLV.

IN certamine Poëtico Hispani duas strophas aliquando proponunt, vt qui alterā nolint, glossent alteram. Eò venit ingeniorum audacia, vt simul vtramque dilucident, primam in quintis, & secundam in decimis versibus. Rem expono, vnum exemplum proponendo.

In Agone Rhythmico, quem Salmanticensis Academia anno 1629. in nativitate Principis Baltassaris instituit, Glossemata sequentia reperio.

Primum.

Que reyno, clima, o pays
De luz, y esplendor no baña
El rayo, que al Sol de España
Diò en fruto la flor de lis.

Secundum.

Muy generoso valor
La planta fertil descubre,
Quando su Abril en Otubre
Nos da el fruto, que viò en flor.

Aliqui ex professo quærunt Glossemata difficilia, vt certamini exponātur. Vniversitas visa est desiderare, vt multi Glossas pulchras cōponerent, & ideò noluisse Philomusos Glossematib. importunis vexare.

Alterutrum multi glossarunt: at eruditissimus Dominus N. vtrumq. simul illustravit, ita vt Pentasticha priora corresponderent primo, posteriora secundo. Ejus versus sunt hi.

Quando a Madrid, y a Paris
Del Sol, y la flor de lis
La luz, y el fruto alboroza;
que Monarca no se goza?
Que reyno, clima, o pays.
En su clima el esplendor,
Y en su cielo el astro brilla,
Ostentando en luz, y en flor
En Francia, España, y Castilla
Muy generoso valor.
El lucero, que de España
Con vna, y con otra hazaña
Sale a ilustrar el Imperio,
que orizonte, y emisferio (a)
De luz, y esplendor no baña.
La flor, que el Abril encubre
A su tiempo amor espresa,
Pues su fruto por Otubre
Entre Lucas, y Teresa,
La planta fertil descubre.
La flor al fruto acompaña
Al rayo el Sol de luz baña,
Con su resplandor le adorna,
Y a nadie mas luz retorna,
El rayo, que al Sol de España.
Su flor al nacer descubre,
Y ocultando gracias mil,
Trueca a su modo, y encubre,
quando su Otubre en Abril,
Quando su Abril en Otubre.
Entre Felipe, y Luys,
Tercien Teresa, y Dionis,
Y el Baltasar Español,
que al rayar el alva al Sol,
Diò en fruto la flor de lis.
El Sol nos da en su esplendor
De tres Felipes, y vn Carlos
El inclito sucesor,
Y la flor para imitarlos,
Nos da el fruto, que viò en flor.

Sunt versus clari & fluidi. Singula Pentasticha bene clauduntur; Glossemata, non aliundè sumpta, sed hic esse nata videntur. Interim in omnibus his ego versibus nullum conceptum, nullamq. phrasim eruditionis sublimioris reperio.

(a) Est magna apud Hispanos varietas in pronunciatione literæ H. Illam aliqui tam densè proferunt, vt consonans esse videatur: alii tā leniter, vt non sentiatur, & ideò nec scribatur. Sed de hoc alibi accuratè disserui.

VT Glossam triplicem facerem, non facili negotio strophas convenientes in linguâ Hispanicâ, Italicâve reperirem: at quadruplicem possem Soneto cooptare, ita Glossematis versus distribuendo, vt duo priores Tetrasticha, & duo posteriores Tristicha clauderent. Res est clara, & dilucidari Regulis & exemplis non debet. Ergo ad alia transeamus.

MVSA III. VERSORIA.

DLVI.

NON semper ratio nominum innotescere potest, nec facilè sciam, cur *Vueltas* (aut etiam *Bueltas*) vocet Hispanus Glossas, quæ non jam singulos, sed binos versus in fine stropharum constituunt. A volvendo seu volutando nomen trahitur, & ideò sufficiat nobis scire, quid vox ipsa significet, nam etymon alliis vberiùs exponendum relinquentes, dicemus breviter verbum hoc bifariam posse sumi; realiter & intentionaliter: realiter significat *torquere in orbem*. Virgilius Æneid. 6. *---Vbi mille rotam volvêre per annos*: intentionaliter verò, *cogitare, meditari, speculari*. Virgilius æneid. 1. *At pius Æneas per noctem plurima voluens*. & Catullus Epigr. 59. *Multiplices animo volvebat saucia curas*. Addamus illud apud Criticos tertiam habere significationem, idem enim est *vertere*, quod *in alio idiomate interpretari, in linguam diversam transferre*. Hispanus igitur ejusmodi Glossas *Vueltas*, seu *Versiones*, quasi cogitationes, meditationes, speculationes, translationes, aut interpretationes appellat. Ergo *Versorias* dici poterit Vates, qui ejusmodi versiones concinnat: vnde & *Versoria* Musa, quæ ejusmodi versus inspirat. Iuvenis quidem est, & ante paucos annos nata: inceperunt enim ævo nostro Poëtæ Poemata antiqua animo volvere, & calamo dilucidare, & invenerunt istas (*Vueltas*) versiones seu interpretationes. Pono exemplum. Hispaniæ tragœdia, clades, & Regis Roderici facinus, Comitis Iuliani vindicta, Agarenorum inundatio &c. vniversis sunt nota. Illa Poëta vetus descripserat his assonantibus.

De la battalla cansado
Se sale el Rey Don Rodrigo:
La cabeça sin almete,
Y el arnès todo rompido.
Sola vna rienda en la mano,
Y el vn estrivo perdido,
En vn arroyo espacioso
El caballo se a metido &c.

Hæc assonantia Tetrasticha Poëta in Decasticha consonantia convertit; & in singulis strophis binos versus admittens, sic inquit.

El postrer Godo de España
Viendo su gente perdida,
Lleno de verguença y saña,
Por escapar con la vida,
Vsa de vn ardid y maña.
Por vn valle muy cerrado
Huye del vando enemigo,
Y qual toro agarrochado,
De la batalla cansado
Se sale el Rey don Rodrigo.

Rodericus, vltimus Gotorum Rex, Hispaniam perdidit, & impotentia sua tyrannidi Saracenæ eam aperuit.

An Regi liceat fugere?

Cansado de combatir,
Y de lydiar con los Moros,
Toma por medio el huir,
Y el dexarles sus tesoros,
A trueco de no morir.
Antes huye, que acomete
El Rey, que era tan temido,
Porque lleuaua el probete
La cabeça sin almete,
Y el arnes todo rompido.

Præstaret mori, quam fugiendo, & ignominiam incurrẽdo, vitam redimere.

Quàm fuerit in extremo discrimine pusillanimis Rex Rodericus?

Turbado con la mudança,
A ciegas, y sin camino,
Por los montes se abalança,
Tan sin juizio, y tan sin tino
Quanto ageno de esperança.
Y con el dolor insano
No conoce de afligido,
Si va por cuesta, o por llano
Sola vna rienda en la mano,
Y el vn estriuo perdido.

Cava, Arabicè חוה hoc est Eva, Comitis Iuliani filia, à Roderico Rege oppressa, vt Comes advocaret Mauros, & illis Hispaniam aperiret, occasio fuit. Hodie, cùm aliquam fœminam esse pessimam testari volumus, *Es tan mala como la Caua*, dicimus.

Quando el cavallo corria,
En las ramas se enredaua,
Y con despecho dezia:
O mal dita seas la Caua,
Pues por ti muero este dia.
Y apenas del valle vmbroso,
Y espeso monte ha salido,
quando con vigor furioso
En vn arroyo espacioso
El cavallo le ha metido.

Alius Versionum Modus.

DLVII.

VIdisti binos & binos versus influxu Musæ Versoriæ illustrari & expendi: modò vide eamdem festinantem, & non jam singulos binarios, sed vltimum tantùm vertentem & dilucidantem, & cæteros intermittentem. Suam habet gratiam iste Modus, & quia illam cum breuitate conjungit, multis

tis placuit. Exempla nonnulla subscribo.

Princeps de Esquilache curiosum Tetrastichum edidit, quod Luppus Fœlix de Vega Carpio versoriâ paraphrasi illustravit. Numeros sequentes inter lege.

COPLA

DEL PRINCIPE.

An pœnæ in inferno crescaut minuãtur-ve?

Es mi daño el del infierno,
En ser igual, y forçoso:
Porque tiene de zeloso,
Lo que le falta de eterno.

Bueltas de Lope de Vega.

An repugnet cõceptus brevis æternitatis?

Tiene mi amor igualdad
Con sus penas, y desvelos,
Siendo el rigor de mis zelos
Vna breve eternidad.

An mali terminus dicat fœlicitatem?

En éste amoroso infierno
Ni aun en el fin soy dichoso:
Porque tiene de zeloso,
Lo que le falta de eterno.

An æternitatem pœnæ possit quis pati in vno instanti?

Si en vn instante, que amor
A sus zelosos me condena,
Padezco siglos de pena;
Qual de los dos es mayor?
Igual parece al infierno
Este mi fuego amoroso;
Porque tiene de zeloso
Lo que le falta de eterno:

An amoris cœlũ, & pœnarum infernus coincidaut?

En no tener, que esperar,
Aun le quiere parecer,
Pues ya no puedo tener
Esperança de oluidar.
Que disdicha! ser infierno
Cielo de amor tan hermoso!
Porque tiene de zeloso
Lo que le falta de eterno.

Considera bene artem, vt possis aliquando imitari. Stropha vertenda est tetrasticha: Versiones ogdoastichæ, quæ duobus versibus vltimis Strophæ vertendæ, clauduntur. Floruit sub idem tempus D. Sebastianus Franciscus de Medrano cujus est hoc Tetrastichum.

Eisdẽ oculis suspicimus, & despicimus: lachrymas fundimus, & lætitiam ostendimus.

Ojos bellos, no os fieis
Del bien, que agora gozais;
Porque si oy de mi os burlais,
Mañana me llorareis.

Quod illustravit Princeps componendo has strophas (Hisp. *Bueltas.*)

Interdum spem extinguit veritatis notitia.

Tened, ojos, vuestro daño,
Pues no temeis mi mudança,
que no ay tan firme esperança,
que no acabe vn desengaño.
O su bien no conoceis,
O al menos, dissimulais;
Porque si oy de mi os burlais,
Mañana me llorareis.

Extrema gaudii luctus occupat.

Vuestro castigo ha de ser,
Gustar de verme penar,
que siempre acaba en llorar
Qualquier fingido placer.
Y por mas, que os alegreis.
En vos mismos me vengais;
Porque si oy de mis os burlais,
Mañana me llorareis.

Sicut semper est gloriosum vincere, sic etiam interdum vinci à tali, vel tali.

Igual que darà el partido,
Y ambos dados por mejores,
Vos, vfanos vencedores,
Yo, por ser de vos vencido.
Inutilmente venceis,
Si tan poco os conservais;
Porque si oy de mi os burlais,
Mañana me llorareis.

COPLA.

Multarũ miseriarum est medicina, & remediũ oblivio: at hæc non semper, & vbiq; succurrit, vnde opportune Poëta quidã *Era remedio el vidar,* *Y olvidóseme el remedio.*

Dime Pascual, si eres cuerdo,
Como quieres no querido?
Porque pretendo vn oluido,
Y me dan siempre vn acuerdo.

Bueltas.

Quiere agora no querer,
Y empeçarà tu remedio:
No puedo alcançar el medio
Entre amar, y aborrecer.
Aunque yo el consejo pierdo,
Tu eres Pascual el perdido;
Porque pretendo vn oluido,
Y me dan siempre vn acuerdo.

An inter amorem, & odium detur medium?

An consultũ, ex extremo ad extremum transire?

Mal podràs vivir seguro,
No passando al otro estremo:
Tan longa jornada temo,
Y en medio quedar procuro.
Como no ves, si eres cuerdo
Vn engaño conocido?
Porque pretendo vn oluido,
Y me dan siempre vn acuerdo.

COPLA.

Nec cœcus de coloribus; nec, qui non amat, potest de amore judicare.

Pensativo estàs Pascual,
Mucho al campo vas, y vienes:
Si estàs sano, y no le tienes,
Mal entenderàs mi mal.

Bueltas.

An mœror mœrore curetur?

En mas soledad consiste
El remedio de tu amor?
Si, que cura su dolor
Con mas tristeza el mal triste.

No

No es remedio natural;
Sino daño, el que preuienes:
Si estàs sano, y no le tienes,
Mal entenderàs mi mal.
Qui curari nõ vult, infirmitatis intensio, ne iuvatur; Pues quieres errar el medio,
Contento debes estàr;
En quien no quiere curar,
Que crezca el mal es remedio.
Si es mal no ay locura igual (nes;
Al medio en que amando vie-
Si estàs sano, y no le tienes,
Mal entenderàs mi mal.

COPLA.

An malis carere sit malũ? An voluntas possit in malum tendere? Dime zagala, que tienes,
que tan triste al campo sales?
Porque he perdido vnos males,
que los quise como bienes.

Bueltas.

Como pudiste querer
Lo que otros suelen sentir? Potes in amare, quod alius cõtemnit aut negligit. vnde illud, *Quot capita tot sententiæ.*
Amèlos, porque el morir
Sin ellos no puede ser.
Como sintiendo previenes
Estremos tan desiguales?
Porque he perdido vnos males,
Que los quise como bienes.
quien te obliga, a que te inclines Aliud est rem vt medium, & aliud est vt finem diligere.
A tan costosos remedios?
Procurarlos como medios,
No es querer los como fines.
Como lloras, si el que tienes
No tiene dichas iguales?
Porque he perdido vnos males,
Que los quise como bienes.

MVSA IV. LATINA.

DLVIII.

ARTIFICIVM Glossarum facili negotio poterimus ad linguam Latinam transferre: & quia Latini vtuntur Rhythmis, Metrisque, hanc Musam in duas Sectiones diuidemus, agemusque in priori de Glossis Rhythmicis, & in posteriori de Metricis.

De Glossis Rythmicis.

SIcut Hispani, sic etiam Latini Rhythmos condunt, & possunt illos Glossis dilucidare. Exemplum subscriptum considera,

Nubibus claris refulgente polo
Arx aperitur Martis bellicosa.
Quam comit radiis Delphicus Apollo,
Et Phœbe exornat gloriâ luminosâ.
Cælo applaudente, celebrante solo
Hesperia Regum stemmata fumosa,
Hæreticos rebelles expugnasti,
Et de victis captivisque triumphasti.

Illud sequens Glossa dilucidat, quæ virtutes, prærogativas, Heroica facinora Philippi III. Hispaniarum Regis commendat.

O quoties tuos viderit Bellona,
Princeps invicte, penetrare muros,
Antea in quos nulla ausa fuit persona;
Marmoreos, fortes, solidos securos!
Sulfureis flammis ardet alta Zona,
Convolvit ignium vortices obscuros,
Pulvere pyrio clauditur Apollo,
Nubibus claris refulgente polo.
Stupescit Turca subito terrore,
Et Mauri excelsi thalamus Atlantis,
Persa remotus defluit horrore
Audiens Mavortis æra fulminantis;
Fulgent tormenta trifero splendore,
Profugit excors populus Abantis;
Vt perdat hostes manus generosa,
Arx aperîtur Martis bellicosa.
Ascendo ad solium Princeps peregrinum,
Quod irrequieti Cæli præparâre.
Relinque humanum, accipe divinum
Splendorem & æthereum luminare.
Phosphoros tibi subdit matutinum
Numen, quo solet mundum illustrare.
Cælum coronam tibi dat in solo.
Quam comit radiis Delphicus Apollo.
Quiescant bellantis Martis instrumenta,
Nec squaleat campus sanguine perfuso,
Terram ne inundent roscida fluenta
Sene delapso, juuene percuso:
Hostes perierunt; misera lamenta
Exaudi matrum, & furore excuso:
Subjectis parce, dum te Flora rosâ,
Et Phœbe exornat gloriâ luminosâ.
Impera, triumpha, utere trophæis,
Quæ victæ gentes supplices tulerunt
Corusces radiis Luciger Phœbæis,
Queis nunquam alia sydera fulserunt.
Et redimitus sertis Parnasæis,

Ad-

Adscriptus iis, qui nectara biberunt,
Lauream det tibi meritam Apollo
Cœlo applaudente, celebrante Solo.
Nec audeant Parcæ usquam convenire,
Vt tuo atroces terminum imponant
Prospero fato; siquidem perire
Sine te multi debent, te coronant,
Quæ solent Gratiæ Martem redimire,
Quando in campis invictis æra tonant,
Et gloria repræsentant bellicosa
Hesperiæ Regum stemmata gloriosa.
In cælo Phœbus sæcla sempiterna,
Et immortalem in Parnaso laurum;
Dat, quæ producit providentia æterna
In terra argentum, & in undis aurum,
Et tu remotos populos guberna,
Indum, Scytham, Brachmanē, Turcā, Maurū.
Memor quòd quando Spersdes beasti,
Hæreticos rebelles humiliasti.
Nestoris annos Imperator agas,
Auspicio fungens prospero & felici,
Mundi subiectos utriusque vagas
Barbaras gentes manu bellatrici,
Triumphans per curras peregrinas plagas,
Qui concurrente Pallade victrici
Potentissimas gentes debellasti,
Et de victis captivisq. triumphasti.

De Glossis Metricis.

℘ DLIX.

RHythmis substantiam metra, & Glossas nonnullas producam, quæ metris consteut. Ergo hoc Tetrastichum Adonicum dilucidandum proponamus.

Concinit Orbis;
Carmine cantant
Sydera pulchro
Principis ortum.

Hoc Glossema poteſt Sapphicis aut Hexametris elucidari. Puta, si dixerim,

Stemmata antiquæ generis corusca,
Atq. Majorum celebres triumphos,
Principis lauros, genus, & trophæa
Concinit Orbis.
Pegasus, Phœbus, chorus & sororum,
Marte devictos populos rebelles,
Pace ditatos populos fideles,
Carmine cantant.
Africa victa, thronus Agarenus
Concedat, surgat solium Monarchæ
Clara quem ferto Iuvenem coronant
Sydera pulchro.
Altus ergo Atlas, Pelagus profundum,
Ignis & Tellus, refluens & Aër,
Dulcibus nostri celebret choreis
Principis ortum.

Aut breviùs conformando Hexametra, & addendo.

Nascentis Phœbi Charites nūc cōcinit Orbis,
Felicemq. diem cælestia carmine cantant.
Numina, magnificant dotes, quas sydera pul-
Infāti dederāt: celebrāt & Pricipis ortū. (chro

℘ DLX.

PRodiit anno M. DC. XLII. *Sylvarum Liber singularis*, in quo Simon Oliva Menillius Senator Tolosanus, ingenium & eruditionem ostendit: & multa supra vulgarium Musarum cothurnum edisserit. Glossopertæ & Versoriæ Numinibus tacitè concurrentibus Poëmata nonnulla composuit, quæ laudantur à doctis, & Metametricam meam honorabunt.

In Ionā, quem ille carmine Regio composuit, & Philotheo inscripsit, hoc Glossema illustrandum adsumit.

Vivifica Ceti Ionas servatus in alvo.

& hendecasti chis istis expendit.

Hic clarū Aonio celebrabit Ariona cantu,
 quem maris in tumidas dejectum nave procellas
Cæruleus vexit sinuosa per æquora Delphin.
Eque salo placidā incolumem tellure recepit.
Illi Telemachus sola dum ludit in acta
Æquoreis demersus aquis, terræque faventum
Redditus auxilio Delphinûm, nobile vatis
Carmen erit, mihi dum major se præbet Apollo,
Et pia Sydereæ veniunt ad carmina Musæ,
Materiam altisono gratam dabit ore canendi
Vivifica Ceti Ionas servatus in alvo.
Vrbs opibus, celebriq. fuit clarissima famâ
 Quam Ninus Sytiæ regnator & arbiter oræ
Marmoreis structam cœlo se attollere muris,
Æternūmq. suo voluit de nomine dici:
Illic prava bonos mores populata libido
Numine despecto, & vitio regnabat ovante.

 Iàmque

Iamque vrbi supera meritum impende-
bat ab arce
Exitium, nō per inhospita viscera piscis,
Numine dāte viās, enes meliora secutos
Virtutis, cœliq. pio inflammāsset amore.
Viuifica Ceti Ionas seruatus in alvo.
Ille sacer vates, magno cui numine plenā
Infūdit mētē Deus, & vētura recludit,
Posthabitā Tarsū tēdit per vela Ninive.
Fata obstant, subita exoritur bacchan-
tibus Austris
Tempestas, imòq. ciet placida æquora
fundo,
Blāda serenati facies vmbratur Olympi.
Ad Styga nunc premitur ponto vaga
puppis hiante,
Nunc luctante freto pænitantia fertur
ad astra,
Nautarum gelidos ingens tremor oc-
cupat artus:
Intereà placidum carpit per membra
soporem
Viuifica Ceti Ionas seruatus in alvo.
Excitus è somno vates Hebræus inerti,
Sensit vbi horrificum Cœli, pelagique
fragorem,
Et laceram aspexit nutātis carbasa pinus,
Sponte laborantem nimio sub pondere
puppim
Sublevat, iratóq. audet se credere pōto.
Vatis atrocem aurium tantum in di-
scrimen euntis
Mirantur Nauræ, placat tumida æquora
Triton,
Condit & infanos antro pater Æolus
Euros,
Intrepido vt subiit spumantes pectore
fluctus
Viuifica Ceti Ionas seruatus in alvo.
Non potuit æquoreo demersus gurgite
Vates,
Excipit hunc pistrix, cæcāque recondit
in alvo,
Hic ille æthereo Divūmque, homi-
nūmque parenti
Vota, precésque pio supplex dum pe-
ctore fundit,
Tres luces, cœcā totidē caligine noctes
Invectus Ceti gremio vada cærula sul-
cat;
Mox inde egestus superas in luminis
oras
Assyriæ properans subit impia tecta
Ninives.
Illa suū pertæsa scelus devota Tonantē
Invocat, hāc illi facio mentē inijcit ore
Viuifica Ceti Ionas seruatus in alvo.

DLXI.

IDem Author *pagina* 84. Ducis Enguieni & Herōidis Bresææ nuptias celebrat; & *pag.* 113. hunc versum glossandum adsumit.
Mixta Rosis placido surgentia Lilia cœlo.
Subscribit posteà hæc Hendecasticha, quæ legi & laudari merentur.

Pulsa procul tepidi redivivo lumine Solis
Algentes glacialis Hyems concessit ad
Arctos,
Flatibus egelidi tellus resoluta Favonî
Explicat omnigenos Floræ viridantis
honores,
Omnia nūc vernāt, nūc ether luce serenā
Vestit agros, ludunt Charites, doctæque
sorores
Blanda puellares agitant per prata cho-
reas,
Et mea Pierio stimulantes corda furore
Phœbæas inter frōdes, Paphiasq. sedēte
Impellūt citharę fidib' celebrare canoris
Mixta Rosis placido surgentia Lilia cœlo.
Cernitis vt lætis sub amico sydere campis
Ver largas effundat opes, varióq. colore
Pingat humū: foliis hîc se flavētib, vltrò
Attollit violę, croceo illic tincta rubore
Caltha sui observans sequitur vestigia
Phœbi:
Purpureo hîc rutilant Narcissi murice
picti,
Illic blāda comā cadēte ligustra renidēt.
Ast omnes quotcumque micant in gra-
mine flores,
Queis Zephyrus, queis Flora nitens fo-
jactat alumnis
Nativo exsuperāt nullis æquāda decore
Mixta Rosis placido surgentia Lilia cœlo.
Prædicet inscriptos regalia nomina flores,
Et quibus in terris nascantur carmine
quærat
Eximij florēs per secula Musa Maronis:
Me iuvat audentem, quæ divite Gallica
profert
Terra sinu, augusto sacra Lilia dicere
versu,
Et sublime leves peragrare per ætheris
auras
Lactis iter, spatióque viæ quæ monstrat
Olympum
Emensō, notæ repetētem climata terræ,
Iunonis spectare sacræ venerabile munus
Quæ nobis dedit ambrosio fæcunda li-
quore
Mixta Rosis placido surgentia Lilia cœlo.
Sed

Sed cui non placeat Tyrias per amoena loco rum
Adspectare Rosas? hoc se cum murice monstrat
Flora trisphato dū figore lęta superbit,
Hoc formosa suos cocco Matuta capillos
Inficit, hunc proprio natum de sanguine florem
Cypris amica fovet, blandæ hoc componere serta
Flore solent Charites, Paphium hoc vincire feruntur
Aonides puerum: roseis redimita corallis
Tempora sunt Hymenæe tibi, tu doctus amantes
Iungere, perpetuo gaudes astringere vinclo
Mixta Rosis placido surgentia Lilia cœlo.
Grata Indi mixtura eboris cum muricis ostro;
Sed jucunda magis referunt quam candida pulchris
Lilia mista Rosis: Superis arridet amicis;
Iupiter hanc sancit, faustus hanc pronuba Iuno
Ominibus firmat, Nymphæ venerantur ovantes.
Illi ergo in plausus Hymenæi voce resultent,
Et cœlum atque solum, nullo violentur ab æstu
Tā nitidi flores, nullo solvātur ab imbre,
Ver æternum illis, rata fac ô Rector Olympi
Vota, quib'sacris affusus prosequor aris
Mixta Rosis placido surgentia Lilia cœlo.

DLXII.

POsteà *pag.* 116. Cleandro suo scribens, Eminentissimi Cardinalis Ducis de Richelieu stemmata ob oculos ponit, & quia sunt,
Machina, tergeminis quæ surgit ad æthera tignis.
hunc versum hendecasuchis ingeniosis illustrat. Glossam subscribo.
Ardua Pyramidū ductas ad Sydera moles
Miratur Phario Memphis circūflua Nilo,
Splendida coctilibus Babylon se mœnibus effert,
Prædicat immanis fastigia celsa Colossi
Clara Rhodos Triviæ centum sublime columnis
Templum Ephesus cum laude refert, æquatāque cœlo
Caria commemorat fastus monumenta superbi:
At dilecta Deo, magnoq; peracta labore,
quā triplici decorāt rutilātia lilia culmo,
Suspicitur toto populis inhiantibus orbe
Machina, tergeminis quæ surgit ad æthera tignis.
Nō hęc de Pario moles se marmore tollit:
Arbor odora sacram, æternos quæ servat honores,
Materiē præbet, Divū quę fingere vultus
cedrus amat, ternis augustas cōdere sedes
Dat Trabibus, quarum vna solo fundamina ponit,
Altera tollit humo, tegit altera Solis ab æstu,
Imbriferāsq. hyemes, & hinlci fulminis ictus
Arcet, ad hæc doctę coëūt palatia Musæ,
Intemerata Fides, & amœno Gratia vultu,
Virtutēsq. omnes, quibus inclyta gestit alumnis
Machina, tergeminis quæ surgit ad æthera tignis.
Sydereum obnixi stellis volventibus axem
Sustentant humeri Atlantis, sub pondere cervix
Nutat, & Alcidem tantę succedere moli
Cœlifer attritis lætatur viribus Heros.
Vis ternis potior Trabibus, quas nostra canoris
Musa modis celebrat, meliorq. Atlante vetusto
Hic novus, in nullam cuī mens resoluta quietem
Ignea, pervigili complectitur omnia curā,
Quo stat firma solo, cūctisq. interitura fatis
Bacchantes rabido cum murmure despicit Euros
Machina, tergeminis quæ surgit ad æthera tignis.
Præpetibus trifidi ostentat se fulminis alis
Attonitā patet altitonās tellure verēdū,
Neptunus valido vētis freta pulsa tridēti
Temperat, aut placidos imò ciet æquore fluctus,
Cōmēdat triplici se Virginis ore Diana,
Tergeminis fulget mirāda coloribus Iris,
Lilia terna placent cœlo demissa sereno,
Nodus & ille triplex Veneris, qui nectit amantes,
Hic numerus Charitum, hoc cœlestia numina gaudent,
Gaudet & hoc superûm justissima cura Deorum
Machina, tergeminis quæ surgit ad æthera tignis.

Cedāt Phœbe tui, cedāt Neptune labores
Laomedōtæę queis debita mœnia Troiæ,
Ipsæ etiā cedāt Pallas quas extulit arces:
Omnibus hoc longè antistat, quod ab æthere summo
Æternis opus è Trabibus mirabile fluxit;
Sub quibus esse olim Trabeati turba Quirini
Gaudebit, niveósque Aquilis imponere flores.
Cūcta situ annorū, cariéq; excisa fatiscēt;
Vasta sed astriferi stabit dum machina mundi,
Stabit, & invidiā frustra indignante vigebit
Machina, tergeminis quæ surgit ad æthera tignis.

§ DXLIII.

IN præcedentibus Poëmatibus Glossopetræ, novi Parnassi Musæ, influxus eruditus refulsit: sed quia etiam Musæ Versoriæ Menillius autem interdum applicat, lineas istas subscribo.

Montis Albani deditionē Menillius Eleuthério suo inscribit, & in hoc erudito Poëmate vertit, & illustrat hoc distichum à pagina 21.

Dicite Richelium noctesque diesque Camœnæ:
Tale decet terris esse perenne melos.

Et ne ignoret Posteritas quo anno fuerit subjugata ista Civitas, addit hoc Chronicon,

RIChèLIo faCIte ô nyMphæ, qVIbVs InCLytVs heros,
QVæ peperIt FranCIs, ostIa grata faCIt.

Deinde à pag. 86. incipit Ducis Engieni, & Heroidis Brelææ celebrare; & post multa ingeniosè concepta, & eloquenter scripta à pag. 108. Strophas format, & singulas claudit hoc Disticho.

Dicite Hymen, ter Hymen ad carmina dicite Nymphæ,
Omnis Hymen Hymenæe sonet cum plausibus æther.

Alii Poëtæ imitantur, sed sufficiat Menillium produxisse.

§ DLXIV.

SIcut in Glossis versus integri, sic etiam interdum simplicia resumuntur vocabula. Id genus versuum facilius condideris, quàm appositè denominaveris. Ponam loco regularum exempla. Ioanni Truncecio Boruso sic placuit Vrsum Dithmarsum dilaudare.

Sæva fuit Thebana tribus cum corporibus SPHYNX:
Sæva hominū vertens in fera mēbra DEA:
Sævi CYCLOPES Divis qui bella ferebant
Sæva nec est avidis unguibus VRSA minus.
Sæva LEÆNA feras inter, cùm suscitat iras;
Sævus & immani est asperitate DRACO:
SÆVIOR hunc VRSVM qui carpit scommate, quàm sunt
SPHYNX, DEA, CYCLOPES, VRSA, LEÆNA, DRACO.

Add. *Omnibus his sævis ROTZMANNVS sævior ergo:*
Omnibus his sævis sævior ipse TYCHO:
Omnibus his sævis HELISÆVS nomine ROESLIN
Sævior, hic Logica; Grammatica ille caret,
Dum carpunt alios moneo, ut discat priùs ille
Grāmaticā, hic Logicā, deindè Mathematicā.

Si non addidisset Disticha posteriora, clausisset suum conceptum pulchrius, & nullius incurrisset invidiam. Aliud ejusdem Poetæ Epigrammata subjungo.

Clarus ubi nitidis lustrat SOL omnia flammis:
Claraq; terrigenis fida ministra DIES:
Claraq; luce suā quæ fulget ab æthere STELLA:
Clarus REX populis sceptra paterna gerens:
Clarus honore REGENS populū bellove togavè:
Claraq; FAX tenebras cū fugat orta nigras:
Clarior est VRSVS perplexa Triāgula solvēs,
SOLE, DIE, STELLA, REGE, REGENTE, FACE.

Hoc carminum genus postulat, ut Poëta versum vltimum primo loco conformet, & postea ad priores condendos accedat: frustra enim priores fecerit, si nomina assumpserit, quæ Pentametrum constituere non possint.

Claudamus hunc Tractatum celebrando Angelorum Reginam. Dicamus sic.

Est pulchrum cœlum diē Sydera clara refulgēt:
Est pulchra auratis prædita Luna comis.
Sunt pulchra Astronomus, quæ observat providus Astra:
Pulchra Iris radiis est redimita suis.
Est sol ignivomo comptus diademate pulcher:
Est pulcher, decorat quem Cynosura, Polus.
Pulchrior est autem Sanctissima Virgo Maria
Cælo, Lunā, Astris, Iride, Sole, Polo.

APOLLO

APOLLO PARODICVS.

Multiplico Veterum versus: millena repono,
Candide Lector, vbi pauca fuere prius.
Invidia ò cesset, numeris quam vincimus; hîc nam
Carmina plura damus dentibus Invidiæ.

DLXV.

QVÆ ab Hispanis *Trova*, *Imitatio* à Latinis, Παρῳδὴ à Græcis, aut etiam παρῳδία vocatur: contingitque, cùm alicuius Poetæ sententia in sensum diversum, aut etiam contrarium, paucis alteratis aut etiam mutatis transfertur. Et est triplex: prima vnicum solum versum aut sententiam commutat: secunda aliquod poëmatium integrum: (& has cognovit vulgus, & Athenæus lib. 15. & ex eo dilucidavit Camerarius, Henricus Stephanus & alii multi) tertia, quæ est specialis Hermogeni, cùm quis partem versus protulit, & illam oratione solutâ complet & in alienum, acutum tamen, sensum trahit.

Si Parodiæ authores & inventores quæras, vix potero respondere appositè: videtur enim fuisse nota omni ævo. Et licèt Plutarchus in opusculo, quod de vario poëmatum vsu differit, de parodiâ non agat (quod in epistolâ ad Ioann. Fichardum miratur Henricus Stephanus) multi Plutarcho seniores parodiis delectati sunt: nam & Chrysippus agit de Poetarum sententiis ad vsus varios accommodandis. Vt igitur nos bene sciamus Parodias conformare: quo prisci modo illas confecerint, examinemus.

Producam Ennium, cuius plurima Virgilius carmina liberè vsurpat, non semper vt sunt in Ennii libris, sed elegantissimè trāsfigurata. Dixerat ille Annalium libr. 1.

Teq. pater Tyberine tuo cum flumine sancto.
& inde Virgilius:

Tuq. ò Tybri tuo genitor cum flumine sancto.
Et cùm eiusdem Operis libr. 7. dixisset Ennius:

Nō sēper vestra evertit, nunc Iuppiter hac stat.
illum imitatus Virgilius ait,

Nequa meis dictis esto mora: Iuppiter hac stat.
Et cùm hunc addidisset versum Ennius:

Nunc hostes vino domiti, somnoq. sepulti.
inde Virgilius sumpsit illud,

Invadunt vrbem somno vinoq. sepultam
Et tandem cùm Enniana Musa illud lemma dictasset, quod Annalium libr. 7. legimus: videlicèt,

Fortibus est Fortuna Viris data.
Placuit Maroni: & Æneid. 10. illud ad hæc verba reduxit.

Audentes Fortuna iuvat.
Et quia rem bene considerantes nullam aliā Fortunam admiserunt, quàm Deum: quæ enim nobis fortuita, inopinata, & improvisa, summo illa à Deo consilio & potentiâ regunrur. Hanc, inquam, ob causam Ovidius libro 10. Transformationum vsus synonymo, sic inquit:

Audentes Deus ipse iuvat.
quò etiam respexisse videtur Fastorum libr. 2. dicens,

ϖ--*audentes Forsque, Venusque iuvant.*
& alibi multò liberiùs:

ϖ--*audentes adiuvat ipsa Venus.*
Apud Terentium & Ciceronem legimus;

Fortes Fortuna adiuvat.
& videtur his verbis solutis commune obtinuisse proverbium, quod Ennius ad carminis leges conformavit. Tibullus aliter: ait enim,

ϖ--*Fortes adiuvat ipse Deus.*
Aliter idem etiam adagium & aliter efferr potest: has parodias considera.

Au-

Audentes Deus æqua iuvat.
Audentes quæ Iura sinunt,
Deus adiuvat ipse.
Ausa iuvat, quæ iusta Deus.
Audentes moderata iuvat Deus.
Nil sine se audentes Deus adiuvat.
Ipse suo iuvat ausa Deus, quæ Numine freta.
In se sperantes Deus adiuvat.
Spes inopum Deus ipse iuvat.
Spes humiles Deus ipse fovet.
Viribus haud tumidos propriis Deus adiuvat ipse.
Elatas nunquam vires Deus adiuvat ipse.
Confident quicumq Deo, Deus ipse iuvabit.
Qui sibi diffidunt, illis Deus ipse favebit.

Et Seneca in Medeâ non multum abest ab hujus efficaciâ conceptûs: ait enim:

Fortuna fortes metuit, ignavos premit.

vnde oritur illud vulgare pronunciatum,

Audaces fortuna iuvat, timidosq. repellit.

vt discamus fortitudinem audaciamq cognatas esse: nec fortitudinem audaciâ, nec audaciam fortitudine carere posse: vt discamus, omnes ignavos timidos, & omnes timidos ignavos esse. Iuvat fortuna fortes & audentes, quia metuit: qui enim timet, nec se opponit, nec victori resistit.

Fortunam Deumq. composuit Ovidius, vt vidimus: Fortunam & Rationem Cicero: quæstionum enim Tusc. lib. 2. multa congerit pulchra, & inter alia dicit: Fortes non modò Fortuna adiuvat, vt est in proverbio: sed multò magis ratio. Vnde Parodiæ aliquæ subnasci possunt. Has subscribo.

Fortes Fors ratioq. iuvant.
Sors fortes ratioq. iuvant.
Dirigit audentes ratio, fortuna coronat.

Et quidem eiusmodi sententias aut à Græcis ortas, aut ad Græcos transiisse demonstrant multa veterum carmina, quæ possent subiici: pauca hæc produco. Menander:

Τόλμῃ δικαίᾳ καὶ θεὸς συλλαμβάνει. idest,
Quæ pia sunt etiã promovet ausa Deus. Pent.
Ausa Deus etiã provehit, quæ iusta sunt. Senar.

& Homerus il. *n.*

--Θαρσαλέος γὰρ ἀνὴρ ἐν πᾶσιν ἀμείνων
Ἔργοισι τελέθει.

quod recidere in idem videtur.

Tantâ Virgilius curâ Ennii vigilias & lucubrationes recognovit: tantâ fælicitate ad parodias reduxit, vt multi antiqui dixerint,

Aurum Virgilius de stercore colligit Enni.

& Owenus addiderit,

Quod tunc Virgilius, nunc facit & Medicus.

Sed non ab Ennio ille solo, sed etiam ab aliis ingeniosis Authoribus. Dixerat Furius

Intereà Oceani linquens Aurora cubile.

& Virgilius eum imitatus aut sequutus

Tithoni croceum linquens Aurora cubile.

& idem cùm cecinisset Furius:

Rumoresq. serunt varios, ac multa requirunt.

Virgilius sic,

Rumoresq serit varios, & talia fatur.

Sicut ex Furio, sic etiam aliqua alia desumpsit ex Vario: quibus parodia inesse videri possit. Dixit enim Virgilius:

Vendidit hic auro patriam dominumq potẽtẽ,
Imposuit fixitq. leges pretio, atq. refixit.

& tamen cecinerat Varius;

Vendidit hic Latium populis, agrosq. Quiritum
Eripuit, fixitq. leges pretio atq. refixit.

Et hinc suspicor præter Græcos & Homerum præcipuè, quos fuit Maro imitatus, & Enniũ, Furium, Varium, quorum carminibus fuit vsus, alios etiam nonnullos Poëtas antiquiores sui iuris per parodias fecisse, quorum alterata etiam carmina repereremus, si vellemus in eorumdem inquisitione laborare.

Sicut maiorum suorum Virgilius & conceptus & verba sua fecit: sic Virgiliana posteri vsurparunt, & argumentis aliis accommodarunt. Cecinit Maro:

——Fama est obscurior annis.

& accinuit Ovidius:

——Fama est obscurior ævo.

Et, cùm scripsisset Virgilius:

Iam matura viro, iam plenis nubilis annis.

adscripsit Naso;

Hæc vbi nubilibus primum maturuit annis.

Et multa etiam alia Virgiliana carmina in Ovidio reperies alii tempori & loco, nec non etiam intento attemperata.

Columella etiam parodus esse voluit, & Maronis ingenio & linguâ, quantum per materiæ liceret varietatem, vsus, cecinit.

Hortorum quoq. te cultus sylvane docebo.
Atq. ea, quæ quondam spatiis exclusus iniquis,
Cum caneret lætas segetes & munera Bacchi,
Et te magna Pales, nec non cælestia mella,
Virgilius nobis post se memoranda reliquit.

E quibus primus versus consonat illi Virgiliano

Morborum quoque te causas & signa docebo.

& cæteri, qui sequuntur, ex eodem etiam consarcinati sunt.

Cura & religio maior in Centonibus servanda est, & tamen Proba Falconia nonnulla per parodiam eleganter retorsit. Dixerat Maro Georg. libr. 2 vers. 126.

Media fert tristes succos tardumq. saporem
Fælicis mali.

&

& Falconia agens de lapsu Adami & Evæ,
Fœmina fert tristes succos tardumq; saporē;&c.
Et cùm ille cecinisset aliàs :
Dissimulare etiam sperasti perfide tantum
Posse nefas.
accinuit illa,
Dissimulare etiam sperasti perfide serpens,
Et tandem ex illo Virgiliano, Eclog. 1. v. 32,
Nec spes libertatis erat, nec cura peculi.
deduxit illam elegantissimam sententiam, Proba; videlicet,
Nec spes libertatis erat, nec cura salutis.
Et multa alia in eius Opere ingenioso succurrunt, quæ multis non libet, & paucis explicare non vacat.

Quod perfectionem Parodiarum spectat, verbo explico. Pono hanc Regulam: *Quò minùs litera,& magis in Parodia absit sensus, meliùs est.* Et hanc ob rem illæ cæteris præponuntur, quæ non jam mutant verba, sed vnam aut alteram literam. Sit loco exempli illud Virgilii,
Dabit Deus his quoque finem.
quod fœlicissimè transiit in istud,
Dabit Deus his quoque funem.
recenset Henricus Stephanus historiam, eam subscribo.

Quum enim quidam ex amicis Gentilis qui præses in suprema Parlamenti (vt vocant) curia fuerat, eum in carcere consolari volens, diceret, *--dabit Deus his quoq; finem.* imò (dixit ille) *--dabit Deus his quoq; funem.* Hanc autem parodiam olim epigrammate isto sum dignatus, quòd ab animo futura vaticinante profecta esset,
Gentili dixere, DEVS DABIT HIS QVOQVE FINEM,
Vt solamen ei talia verba forent.
Respondit contrà ille, DEVS DABIT HIS QVOQVE FVNEM.
Sic malè conscia mens præscia mensque fuit.
Quàm autem non ἀπροσδόνητος,sed ἀληθὴς μαντις in hac parodia fuerit, hoc de morte illius lepidissimum epigramma testatur,
Fracto gutture stare quem renutum,
Impellique vides & huc & illuc,
Quondam purpureo sedens senatu,
Primas Parrhisiis in foro tenebat:
Sed lucri studio impotente victus,
Iusto numine sic iubente, vivus
Qui iudex malè sederat tot annos,
Stare nunc malè mortuus iubetur.

Solent etiam fieri Parodiæ per antiphrasin, carmen in sensum contrarium retorquendo: Ovidius enim habens ob oculos illud Maronis carmen,
Audentes Fortuna iuvat.
ivit in sententiam adversam, aut diversam saltem, & octavo Metamorphoseon libro cecinit,
--Ignavis precibus Fortuna repugnat.
Sic etiam alii. Et ne exempla mutemus, hoc considera.
Audaces Fortuna iuvat, timidosq; repellit.
Ignavos Fortuna premit, fortesque coronat.
Opprimit ignavos, reliquos Fortuna coronat.
Quæ timidos terit aut avaros timet ipsa feroces.

Hæc sufficiant, vt meus Lector intelligat, quid sit παρωδία. moneo tamen, vt nunquam imitandum assumat versum, qui non sit tritus, & notus omnibus: gratia enim parodiæ in translatione sita, non percipitur, nisi carmen illud, quod quis alterat, & transformat, noscatur.

MVSA PRIMA.

DLXVI.

TRES esse Parodiæ species docui: & ideò illas ad tres Musas reducam. Ponam in primâ notissimorum carminum alterationes; in secundâ Poëmatū imitationes; & in tertiâ solutas eorumdem obtorsiones. Musa igitur prima, à nobis monita, quid debeat docere & edisserere; moneat discipulum, quid addiscere debeant, dicatque,
Aurea priscorum (seu quædam oracula) Vatum
Ecce tibi in varios dicta propago modos.
Ipsa legentis erit sic propagata voluptas,
Ipse propagatus sic quoque fructus erit.
& pulchra aliqua Poëtarum antiquorum Lemmata, & eorumdem nonnullas parodias subiiciat.

NASO Metam. 13.
Aspiciunt oculis Superi mortalia iustis.
PA-

PARODIAE.

Facta Deus iustis oculis mortalia cernit.
Gesta *sanctis* *monitis* *humana* *refrænat.*
Ausa *puris* *coërcet.*

Vindice facta oculo Numen scelerata tuetur.
gesta manu *furibunda coërcet.*
furiosa
maledicta
malefida
malesuada

Aspectat miserante oculo res Numẽ egenas.
clemente *spes* *amaras.*

Aure Deus lamenta audit mortalia iusta.
vota exaudit *iusta.*

Gesta hõinũ generosa Deus virtute coronat.
Acta Virûm benedicta *pietate gubernat.*
Dicta *lachrymosa* *probitate*
Facta *moderata*
numerosa

NOTA. Paucæ fortassis hæc alicui videbuntur carmina, quæ per compendium scripta, multas implerent paginas, si ad longum, vt dicitur, exscriberentur. Sit loco exempli vltimum carmẽ, *Gesta hominum generosa Deus virtute coronat*. quod, cùm primo loco habeat quatuor dictiones, secundo duas, tertio quinque, quarto vnicam, quinto tres, sexto duas, poterit ducentas & quadraginta parodias differentes parere:

	4
per	2
	8
& per	5
	40
& per	3
	120
& per	2
erunt	240

OVIDIVS Fast. 2.
Dii pia facta vident. —
PARODIAE.
Dii pia facta vident.
bene dicta
male gesta

Ipse videt pia corda Deus.
iuvat *vota* *Polus.*
fovet *gesta*
dicta

Et videt, & punit perfida corda Deus.
En *terit*, en *difflat ferrea vota Polus*,
Ac *notat*, ac *frænat frigida dona*
Hîc *spuit*, hîc *mutat destua lucra*
Hinc *fugit*, hinc *mergit fœtida regna*
Hæc *fugat*, hęc *fundit lãguida signa*
Is *ciet*, is *findit lrvida viola*
Hic *molit*, hic *vastat lubrica dicta*

Iura Deus violata videt
temerata

Aspicit omne scelus Numẽ, punitq. scelestos.
Conspicit *Cælum*;
Respicit *Deitas*;

Ipse Deus pia facta, simul facta impia cernit.
Omnipotens *gesta*, *gesta improba noscit.*
Cælipotens *vota*, *vota effera*
Altitonans *dicta* *dicta invida*

Cernit cũcta Deus, memoriq. in mẽte recõdit
Audit *Polus, secreta a quando recludet.*

Audit vota Deus sanctoq. in pectore servat.
Cernit cuncta Polus memorique.

NOTA.

Et hîc iterum computum vrgere volo, vt videat Lector, quàm sint vberæ huiusmodi propagationes. Repono illam parodiam, *Et videt & punit perfida corda Deus*. Et quia series multiplicatur per octo & semel per duo, ineo computum, & reperio 524,288: hoc est, quingenta viginti quatuor millia ducenta & octoginta octo carmina. Quis omnia posset homo scribere? quis liber capere.

Et quidem iterum iterũque te, Amice Lector, ad numeros & abacum perduxi (nec aliâs fecero) desidero enim, vt bene percipias divitias, bene thesauros & flavissas cognoscas, quæ paucis sæpe lineis complectimur.

	8
per	8
	64
& per	8
	512
& per	8
	4096
& per	8
	32768
& per	8
	262144
& per	2
	524,288

OVIDIVS.
Omnia si pereant, famam servare memento;
Quâ semel amissâ posteà nullus eris.
PARODIAE.
Omnia si pereãt, Christũ servare memẽto, &c.
perdas Animam retinere
vitam
O.s.p. gladium s.m.q.s.a.p. victus eris
nummos ret. *pauper*
vestes ret. *nudus*
socios retin. *solus*

Om-

Omnia si pereant, vinum servare memento
perdas, *Bacchum retinere*
amittas,
quo semel amisso, posteà siccus eris,
epoto *solus*
effluxo, *nullus*
Omnia si pereant, fotios servare memento,
quæis semel amissis, quis vo-u juvet?
Omnia si pereant, libros servare memento,
Quæis semel amissis quid iuvat ingenium?
Cuncta etsi pereant, gaude virtute retentâ.
cætera si *pietate manente:*
Amissâ hac, etsi sint tibi cuncta, dole.
Perdita & hac, *multa*

OVIDIVS De ponto libr. 4. Eleg. 3.
Ludit in humanis Divina potentia rebus.
PARODIAE.
Ludit in humanis Divina potentia rebus.
Lucet & in miseris æterna scientia
Fulget & in cunctis
Res variè humanas Divina potentia versat.
mirè nostras *Cœli sapientia gestat*
sanctè terræ *Devorum oratio torquet.*
iustè mundi *sanctorum oratio firmat*
meritò populi *Procerum prudentia format*
subitò *fervida mutat.*
tandem *Devotio provida*
In propagatione habeatur ratio synalaphæ, quando enim tertia dictio definit in vocalê, incipiat quarta à consonanti.
Præsidet humanis divina potentia rebus
Assidet Hispanis *causis*
Et fauet infirmis *gestis*
Provideet eximys
Imperat humanæ divina potentia legi.
Præsidet humano *mundo.*
humanis *terris.*
Humani est Iuris divina potentia tutrix
populi *fautrix*
cordis *rectrix.*
Ludit in humanis divina potentia rebus
argolicis
Hispanis *regnis*
Hesperiis *gazis*
Hollandis
humana divina potentia forma
Spes sæpe humanas divina potentia ludit.
Mentes humanas *fallit.*
Militiam Hispanam *versat.*
Militiam Batavûm *mutat.*
Verba superba hominû divina potêtia ludit.
Acta caduca virûm *torquet.*
Gesta dolosa *mutat.*
Vota nefanda *versat.*
Dicta nefasta
scelesta
scabrosa
Res lapsas hominum divina potentia firmat.
miseras populi *fulcit.*
tristes terræ *munit*
dubias orbis *librat.*

OVIDIVS Fast. 6.
Est Deus in nobis, agitante calescimus illo:
Impetus hic sacræ semina mentis habet.
Hanc Naso sententiam peculiariter de Poëtis cecinit; in quibus specialis percipitur divini favoris influxus: hunc apud Græcos Ἐνθεον, hunc etiam ἐνθουσιασμός. Accinit sibi lib. 3. de arte, dum inquit,
Est Deus in nobis sunt & commercia cœli:
Sedibus æthereis spiritus ille venit.
Nos omnibus Deum favere supponimus: & hæc carmina multiplicamus.
PARODIAE.
Est Deus in nobis: agitante calescimus illo.
sanctis: latitante monemur ab
superis: referente ciemur ab
cœlis: remanente docemur ab
mundo: peragente replemur ab
lachrymis: satagente
Impetus hic sacræ semina mentis habet.
Spiritus *Dia fulgura vocis*
Fluxus & *sancta lumina*
Motus & *summa phasmata*
Sedibus æthereis spiritus iste venit.
Augibus è superis impetus ille cadit.
Lucibus è summis *redit.*
Cœlis è puris *fluit.*
Spiritus ille Dei est, quo mês agitata calescit.
Impetus *commota*
Est in mente pia Deus: hæc agitatur ab illo.
mole orbis *penetratur*
mente virum *peragratur*
mente hominum *recreatur*
corde pio Deus: hoc relevatur
corde virûm *renovatur*
corde hominum *reparatur*

VIRGILIVS Æneid. libr. 11.
Nulla salus bello, pacê te poscimus omnes.
Exulcerata hæc tempora postulant, vt habitantes incineratas has regiones conversis ad Deum & cœlum oculis dicamus, *Nulla salus bello, pacem te poscimus omnes*: accenseamusque triseris & inhumanis satyris illû, qui apud Belgas dicebat, *Nulla salus paci, bellum te poscimus omnes. Vt citò pax redeat*: si enim bellum ordinatur ad pacem, melius est citò perfrui pace.

PARODIÆ.

Nulla ſalus bello, pacem te poſcimus omnes.
mundo, cælum te
vitiis, virtutes
tenebris, lucem te
pelago, terram te
vndis, tellurem
terræ, Empyreum te
aulæ, ſylvas te
aulæ, clauſtrum te
Nulla ſine ęre ſalus, illud te poſcimus omnes.
nummos te
Nulla ſalus æri, argentũ te poſcimus omnes.
æri, aurum ergo
auro, pietatem
auro, virtutem
Nulla ſalus magnis votis, mediocria poſco.
altis opibus, moderata peropto.
ſummis repoſco.
Nulla ſalus partis male: tu bene parta repoſce
habitis peropta.
tuere.
Nulla ſalus ſine mẽte bona, quã poſcimus ões.
corde bono, quod
Nulla ſalus ſine Chriſto, illũ te poſcimus ões.
Cælo, illud te vnum.
Te, omnipotẽs, te orbi.
Te, Virgo, te vnam.

OVIDIVS Metamorph. lib. 2.

Nõ bene cõveniũt, nec in vnâ ſede morantur
Maieſtas & amor.

PARODIÆ.

Nõ bene cõveniũt, neq. in vnâ ſede morantur
Maieſtas, & amor.
& blanditiæ.
blandæq. preces.
molleſq. preces.
molleſq. ioci.
& amans molles laſcivia riſus.
& fæmineâ mens compede vincta.
& fæmineo data colla capiſtro.
& fæmineæ mens credula linguæ.
& nulla admittens fræna libido.
& frãgens clauſtra libido pudoris.
voceſq. humiles.
humileſq. preces.
lachrymæq. humiles.
tumiduſq. animus.
molleſq. animus.
manuſq. imbelles.
& iners opera ad Mavortia dextra.
& planta fugax.
& lingua loquax.
& amor lucri.
& avarities.
& fraudis amor.
variiſq. dolis mens prona ſuendis.
verbis gaudens & lingua doloſis.
lattanſq. imo ſub pectore vulpes.
arteſq. quibus vulpecula gaudet.
& fluxa fides.
& perfidia.
levitaſq. animi.

DE Regum & Principũ virtutibus Politici non pauci ſcripſerunt: at putamus hoc nos & præcedenti capite omnes dotes & prærogativas, quibus imperaturus indiget, breviter propoſuiſſe; & vitia, quib. carere debet, indicaſſe. Vtinam has eximias virtutes nõ iubeãtur in hac charta manere, ſed ad Principum corda traſcribãtur.

Subiicio nonnullas Parodias liberiores

Nõ bene conveniũt, neq. in vnâ ſede morãtur
Ambitio & pietas.
Ambitio candorq. animi.
Ambitio atq. pudor.
Ambitio ſtudiumq. lucri.
Magnus amor lucri, laudiſq. immẽſa cupido.
Lucri amor, & pietas.
Auri amor, & pietas.
Æris amor, candorq. ſimul.
Fraudis amor, probitaſq. ſimul.
Lucri amor, & ſtudium virtutis.
Auri amor, & cultus recti.
Et lucri & virtutis amor.
Verus amor patriæ, & bello male fortia corda
Et vultus hilares, & mẽs haud conſcia recti.
Et Venus, & curæ.
Divitiæ & ſubmiſſi animi.
Nõ bene cõveniũt cor molle & fortia verba.
paupertas atq. libido.
pietas lucriq. cupido.
Eſſe vnâ haud poſſunt ſede Venuſq. fameſq.
Venuſq. pudorq.
doluſq. decuſque.
ſocruſq. nuruſq.
ſcelus pietaſq.
Deus vitiumq.

Hucuſq. de antipathia virtutũ & vitiorum diſſerui: nũc de virtutum cõcordia pauca addamus.

Pulchrè conveniunt, & in vnâ ſede morantur
Maieſtas & amor recti.
Quã bene conveniũt, & ſede morãtur eâdẽ
Maieſtas & amore animus, qui flagrat honeſti!
Tandem conveniunt, & ſede morantur eadem
Maieſtas virtuſq. comes.
Belle conveniunt, & ſede morantur in vnâ
Maieſtas ſapienſq. animus.
Conveniunt aptè, ſolioq. morantur eodem
Maieſtas, & quæ monſtrat ſapientia rectum.
Conveniunt, reſidentque ſimul generoſa Monarchæ
Maieſtas, cunctiſq. comes Prudentia factis.
Conveniuntque, ſedentq. ſimul, ſuprema regentũ
Maieſtas, dictiſq. comes Facundia prudens.
Belle conveniunt, & ſede morantur eâdẽ
Maieſtas & laudis amor.
candorq. animi.
conſtanſq. fides.
& larga manus.
& Martis amor.

Ho-

HORATIVS Epist. 17. lib. 1.

Principibus placuisse viris, nō vltima laus est.

PARODIAE.

Principib⁹ placuisse bonis nō vltima laus est.
Regibus & pijs laus vltima non est.
Prīcipib⁹ doctis placuisse haud vltima laus est.
-- -*magnis servîsse*
-- *summis prodesse.*

Principibus placuisse diu, nō vltima laus est.
Eximus prodesse diu, infima res est.
Conspicuis servire diu, destina dos est.
Nobilibus quoq; adesse diu, devia sors est.
Augustis notum esse viris, frivola
Cæsaribus dare consilium, frigida
Heroibus fidum esse viris, languida
Præpositis spectata fides, lubrica

Prīcipis arcanis admitti haud vltima laudū.
est generosa loqui non infima rerum.
est animosa loqui
est se digna loqui

Laudari est à Principibus non vltima laudū.
commendari à infima rerum.
extolli est à

Principibus placuisse viris, nō vltima laus est.
Divitibus inopes,
Pauperibus altos,
Militibus ducem,
Et Ducibus illos,

Velle placere Deo, laus Prīcipis vltima nō est.
Duci, militis
inopi, divitis

Discipuli laus est nō parva placere Magistro.
Discipulis placuisse suas, laus magna Magistri.
Maxima laus nuptæ censenda, placere marito:
Vltima coniugii laus non est posse placere vxori.

Laus prolis placuisse parētibus vltima nō est
civis iubentibus
populi regentibus

Rectoris populo placuisse haud vltima laudū
Abbatis monachis
Cæsaris Imperio
Regis & est regno
Principis estque suis

Rectori populū placuisse haud infima laudū.
Abbati monachos
Cæsari & imperium
Regi nunc regnum
Principibusq. suos

Et famulos dño placuisse haud vltima laus est
& famulis dominum

Laus iuvenis nō est postrema placere senectę.
lausq. senis fortè est iuventę.

Invidiæ placuisse ipsi, laus maxima lōge est.
Hosti etiam suo
Diti etiam inopem,

Principis est placuisse Deo nō vltima laudū.
Nobilis *bonis*
Militis *Duci*
Cæsaris *suis* (est

Cordatis placuisse haud Prīcipis vltima laus
Vasallis Cæsaris
Hostibus & Nobilis
Externis Militis
Et monachis Præsulis

Posse placere Deo, nō Prīcipis vltima laus est
suis, Cæsaris
Duci, militis

Prīcipis est doctis placuisse haud īfima laudū
Iudicis iustis
Præsidis sanctis

Principis vna placere viris sapientib. est laus.
Cæsaris prudentibus
Præsulis Deum amantibus.

Iustitię placuisse haud Prīcipis vltima laus est
Imperio Cæsaris
Damnatis Iudicis

Est iuvenis, senib⁹ placuisse, haud īfima laudū.
Atq. seni, iuveni erit

Prīcipis haud inter ponēda est vltima laudū
Plebi etiam placuisse suæ.
Principis haud inter laudes postrema locanda
Ipsi etiam, licèt abiecto, placuisse popello.

HORATIVS Epist. 18.

Dulcis inexpertis cultura potentis amici,
Expertus metuit.

PARODIAE.

Dulcis īexpertis ē mēsa pōtētis amici. Exp. m
suavis est aula regentis
grata & est vmbra
commoda est cœna

Dulcia inex. sunt verba pot. amici. Blāda, sed exp. metuit.
suavia sunt dona Magna, temnit.
aurea promissa Multa, temnit.
dulce & secreta nosse metuit.

Dulce haud expertis domino servire potēti:
Expertus metuit.
Dulcis inexpertis est Principis aula potentis,
Quam timet expertus.

Dulcis inexpertis esse aulica vita putatur:
Sed fugit expertus.
Dulce haud expertis tractare negotia magni
Regis, at his metuunt experti cedere curis.

Dulce haud expertis secretā ad Cæsaris aurē
Admitti: expertus metuit. *&c.*

Dulcia inexpertis dubii certamina Martis,
Expertus metuit.
Dulcia inexpertis sunt assentantia verba,
Expertus metuit.

Dulcia inexpertis vento tumefactą secundo
Vela: sed expertus metuit.

Dulce haud experto, permultis esse timori,
Expertus metuit.
Dulcis inexpertis magnorũ est fama bonorũ;
Expertus metuit. *Vel,*
Dulce haud experto est, apud omnes nomen habere
Divitis: at metuunt experti.
Dulce haud expertis aliena viuere quadra,
Expertus metuit.
Dulcis inexpertis est formosissima coniux, Exp.m.
Dulcis ĩexperto ẽ valde dotata puella, Exp.m.
Dulcis inexpertis superat quæ stemmate coniux,
Expertus metuit, *Vel,*
Dulcis inexperto proavis quæ pollet avisque
Vxor, at expertus metuit.

MARO Æn. lib. 2.
Vna salus victis, nullam sperare salutem.
PARODIÆ.
Vna salus bello in dextra sperare salutem.
homini in Christo
misero in Maria
nullam absq. Deo
Vna salus, non plus quã par, sit amare salutẽ.
hosti, propriam non velle
Vna salus ægris, nec desperare salutem,
Nec nimiũ interea morbis formidine tangi.
Vna salus inopi, vel opes sperare futuras,
Cræsorum vel opes animis æquare superbas.
Desperare fugam in bello, via prima salutis.

LVCANVS lib. 10.
Nulla fides pietasq. viris qui castra sequũtur.
PARODIÆ.
Nulla salus pietasq. sequentibus aulica castra.
viris, quibus imperat aurũ.
quibus imperat vna libido.
viris, pudor vnde recessit.
Nulla fides est lucra fori ĩmoderata sequẽti.
pro iure forensia lucra
seu iura
Nulla fides virtusq. vbi per vĩ regna petũtur.
nimio pectus quibus ardet amore.
cùm mens vltrici exæstuat ira.
vbi cor tetra ambitione laborat.

OVIDIVS de Ponto lib. 3. Eleg. 4.
Gratiaque officio quod mora tardat, abest.
Huc pertinet Latinorum illud adagium, *Citò dans, bis dat.* PARODIAE.
Gratia-que, auxilio quod mora tardat, abest.
quæ auspicio
subsidio
muneribus
scommatibus
responso

Illud *que* videtur esse lappa, & eo tãtũ fine positũ ab Ovidio, vt impediatur synalephe.

Gratia muneribus, quæ dat avarus, abest.
quæ dat amicus, adest.
Gratia, quâ tardè munera dantur, abest.
siqua ægrè
Dono exprobrato gratia nulla subest.
officio haud alacri
obsequio inviti

OVIDIVS de Arte amandi lib. 2.
Luxuriant animi rebus plerumque secundis.
PARODIÆ.
Luxuriat victor rebus plerumque secundis.
miles
Luxuriant Reges
populi
Luxuriant plerumq. animi Mavorte secundo.
victricibus armis.
Luxuriant populi pacis plerumque quiete.
per se se animi rumore secundo.
Gnatus luxuriat rebus plerumque paternis.
heres *relictis*
vxor *mariti*
Luxuriatq. nepos titulis virtutis avitæ,
Luxuriant animi nuptis plerumq. mariti
Officiis (obsequiis) affectu (ingenio: &c.)
Luxuriant animi iuvenum plerumq. parentũ
Affectu indulgente nimis.
Luxuriant puerorum animi plerumq. Magistri
Ingenio patiente nimis.
Luxuriant animi famulûm leni atq. remisso
Imperio domini.
Luxuriant animi populi, cum Rector habenas
Immittit nimiùm (laxârit nimiùm.)

OVIDIVS Epist. 4.
Quod caret alternâ requie durabile non est.
PARODIÆ.
Pace sine alternâ regnum durabile non est.
Absq. Amor alterno obsequio durabilis haud est.
Qui caret officiis alternis, hisq. vicissim
Nõ renovatur amor, certè durabilis haud est.
Alternis Amor officiis perdurat in annum.
Heroicis honor obsequiis augetur
Quod non alternis admiscet præmia pœnis
Imperium, quamvis validum, durabile nõ est.
Quod non alternis adductas laxat habenas
Imperium, quamvis &c.
Alterno quod amore caret, caret atq. timore,
Quantumcũq. potens regnũ durabile non est.

IVVENALIS satyr. 3.
Quãtum quisq. suâ nummorũ servat in arcâ,
Tantum habet & fidei.
PARODIÆ.
Tantum habet & laudis.
habet & famæ

habet

habet ingenij,
est in pretio.
& amicorum nanciscitur,
hic auxilia nanciscitur,
Præsidia nanciscitur,
habet & lucris.
habet & curæ,
habet inuidiæ.
(crede mihi) nobilitatis habet.

OVIDIVS Transformationum libr. 14.
In audaces non est audacia tuta.
PARODIÆ.
In violentum hominē non est violētia tuta.
solertem *solertia*
temulentum *temulentia*
fallacem *fallacia*
mendacem *non sunt mendacia*
Cōtra hōs nō est mēs tuta superba superbos.
gens *scelesta scelestos*
soluta solutos
dolosa dolosos
In violentū hominem non est violentia tuta.
temulentum *temulentia*
solertem *solertia*
fallacem *fallacia*
pellacem *pellacia.*
vigilantem *vigilantia*
speculantem *speculatio*
mendacem *non sunt mendacia*
Nulla in solertes fatis est solertia tuta.
Nulla in blandiloquos sat blandiloquentia tuta;

OVIDIVS de Ponto lib. 4. Eleg. 12.
Crede mihi miseros prudētia prima relinquit.
PARODIÆ.
Crede mihi linquit prudētia prima superbos
fallit *pura tyrannos*
vexat *sæpe Monarchas.*
vertit *sæpe Senatum.*
Quos Deus insequitur,prudētia prima reliq.
spe *nimis* *elatos*
Victorem *iratum*
submixos *opibus*
Comēdat quas forma,modestia sæpe relinquit
quos turba, scientia

OVIDIVS Metamorph. libr. 14.
Inuia virtuti nulla est via.
PARODIÆ.
Inuia magnanimo nulla est via,
Auia militibus *rara*
Deuia Romano
Abdita Germano
Oblita solerti
Obsita auaritiæ
Dissona luxuriæ
Lœuda nam gulæ
Naufraga namque iræ
Noxia nam argento
Nubila namque auro
Squalida diuitiis
Turbida certè armis.
Ambitioso homini via creditur inuia nulla.
Seditioso *dicitur* *auia rara*
Imprudenti *ponitur* *abdita*
Inuia tādem homini via nulla pudore carēti.
Auia verè *rara* *rubore*
Deuia porrhò *timore*
Inuia nulla via est illis, quos vrget egestas.
rara *miseris,* *ducit* *honestas*
Ducibus, *versat Apollo*
animis, *Olympus*
Inuia linguæ hominis via non est vlla dolori.
Inuia nulla via est,pectus quib⁹ ardet amore.
, vbi corexæstuat ira.
, vindicta vbi dira cupido
Haud via fœmineæ vīdictæ est inuia quæquā.
fulmineæ cautelæ auia
iam fraudi de via
Et in contrariū sensū nonnullas prædictēis.
Dogmatis propagationes subiungamus.
Inuia mendaci est omnis via.
desidiæ
blandiloquo
fallaci
linguoso
fracto animo
stultitiæ
nunc stolido
perfidiæ
non gnauis
non doctis
, crede, malis

Vtinam antiphrases istæ sint veræ, Si non pingimus mundum, vt est,saltē pingimus vt esse debeat.

Inuia pauperib. quæq.est via:claudit egestas.
Ostia, recludunt diuitiæque vias.
Inuia tū,cùm tutor abest,via quæq. clienti.
nummus *petenti*
Numen *gementi*
Inuia tūc omnis via,cū male cōscia mēs est.
querulis *prouida gens*
Deffecit, quādo spes tunc via peruia nulla.
Deserunt *aurum* *congrua rara*
Deficit & *commoda*

OVIDIVS de Ponto libr. 4. Eleg. 3.
Omnia sunt hominum tenui pendentia filo.
PARODIÆ.
Omnia sunt nautis tenui pendentia filo.
sunt Anglis fragilis *fato*
sunt Batauis, &c. *voto*
sunt miseris *casu*

mi-

militibus *motu.*
pauperibus *causa.*
iudicibus *vento.*
divitibus, &c. *fluxu.*

Magna etiam filo plerumq. potentia spondet.
E tenui filo violenta potentia pendet.
Sunt fata & Regum tenui pendentia filo.
Sunt regna absque Deo tenui pendentia filo.
Sunt filo fragili pendentia regna Tyranni.
tenui *fata* *Monarchæ*
parvo *vota* *Britanni.*
exciso *bella* &c.

MARTIALIS libr. 5. Epigr.

Extra fortunā est, quidquid donatur amicis.

PARODIÆ.

Extra fortunam, quæ donat munera virtus.
Est extra invidiam *donant* *Musa*.
Extra fortunā est, virtus quod donat amico,
pietas quod *egenti*.
Extra virtutem est, quod dat fortuna facetis.
Præter *iocosis*;
contra *gulosis*.
Est dignum invidia, quod dat Bellona malignis.
ut pereat *protervis* &c.

OVIDIVS Amorum libri 1. Eleg. 6.

Nox & Amor Vinūq. nihil moderab. suadēt:
Illa timore vacat, Liber, Amorque metu.

Huc spectat illud Hispanorum Adagium: videlicet, *Amor, dolor y dineros, no se pueden encubrir.* nihil enim intra modestiæ limites extorquet amor, nihil ira vel furor, nihil opulentia & divitiæ: adeoque statim hæ fortunæ corporis & animi qualitates se produnt.

PARODIÆ.

Nūmus, Aōr, dolor ecce nihil moderab. suad.
Nox, lucra, pauperiesq. nihil moderab. suadēt
Lucri amor, impietasque nihil
Nil vinum atque iuventa homini
Fræna iuventutis data nil
Nil vinum, iuvenisque ardor
Ira dolor vinumque nihil
Ebrietas nil iuncta iræ
Mens ira tumefacta nihil
Vinum, mensque superba nihil
Iraque, mensque superba nihil
Nil animus vindictæ avidus
Nil homini mortis terror
Zelotypi mens læsa nihil
Iura thori violata nihil
Nil pudor in casta læsus
Nil pudor extinctus castæ
Nil mala conscia mens homini
Nil urgente fama stomachus
Magnanimo nihil ambitio
Perdendi nil regna metus
Nil ira dolorque viri

Nox furaxq. nihil suadet moderabile dextræ.
Fræna nimis laxata nihil moderabile suadent.
Fervidi ætati iuvenum.
Nil præceps honor suadet moderabile mēti
Ambitiosi hominis.
Crebra repulsa nihil tandem moderabile suadet
Ambitioso homini
Nil ira atque dolor Regi moderabile suadet
Vt pellat quæcumque timet consortia regni.
Fit furor atque nihil tandem moderabile suadet
Cuicumque est persæpe hominis patientia læsa.

OVIDIVS Epist. 5.

Læsa pudicitia est nullâ reparabilis arte.

An-ne id verum? Virginitas bifariam sumitur, moraliter & corporaliter. De morali videtur Hieronymus loquutus, cùm dixit, *Audeo dicere, omnia cum possit Deus reparare (hoc est, facere ne facta fuerit) non potest post ruinam.* Agit in sensu composito, & supponens ad præteritum non esse potentiam. De corporali multa Physici, nec videtur reparari medicinis non posse.

PARODIÆ.

Nullâ reparabilis arte læsa fides.
medicabilis *lapsa.*
revocabilis *cassa.*
Lapsus honor vultûs.
Nullâ reparabilis arte iuventus.
Vix ulla *tyrannis.*
Non ulla *senectus.*
Nec iuvenile arte est vllâ reparabile robur
Nec decor est ulla reparabilis arte iuventæ.
Haud arte est vllâ reparabile tempus.
Atque etiam vita est nulla reparabilis arte.
Arte salus nolēte Deo reparab. vllâ nō est.

HORATIVS libr. 5. Epist. 11.

Quidquid delirant Reges, plectuntur Achivi

PARODIÆ.

Quidquid delirant Proceres, plectūtur egeni.
stultescunt Reges, *amici.*
tandem errant summi, *& imi.*
desipiunt Crœsi, *& Iri.*
peccarunt Medici, *id ægri.*
delinquunt dites, *egeni.*
Plectitur immeritus populus deliria Regis,
atque ordo procerum *Regum.*
uxoris crebrò *coniux.*
haud rarò domini *servus,*
haud rarò dominus *servi.*
ipse gregis crebrò *pastor.*
Rectorumque ordo *civis,*
in senio iuvenis *luxûs.*
& pauper lautæ *mensæ.*
Plectitur interdum coniux delicta mariti.
haud rarò uxoris *maritus.*
& crebrò Regum *popellus.*
Procerum *senatus.*
populus *Monarchæ*

Ple-

Plectuntur nati crebrò delicta parentum.
nati interdum nepotum
persæpe boni malorum.
persæpe inopes potentum.
crebro populi Monarchæ.
Quod Rex delirat, plebs crebrò plectitur vnà
plebs , Rex
Quod Rex delirat , Regis plectuntur amici.
Multa sui Regis deliria plectitur aula.
viri interdum uxor.
Plectuntur populi quondam deliria Reges.
procerum cives
Consultorũ Ego Rex deliria plurima plector.
Rex ego multa Ducum , victus deliria plector.
Nunc ego Rex belli deliria plector iniqui.
Quidquid delirat pastor , grex plectitur una.
Sæpe virum vxoris videas deliria plecti:
Sæpe viri vxorem
Sæpe patrem cernas nati deliria plecti:
Sæpe patris cernas natum
Plectuntur nati deliria sæpe parentum:
Natorumque ipsi parentes.
Sæpe senum immeritos iuvenes: ipsosque vicissim
Sæpe senes videas iuvenum deliria plecti.
Discipulus plector diliria multa Magistri:
Discipuli Magister.
Plectuntur multi quod deliravit amicus.
Plectitur haud raro deliria amicus amici.
Plectimur interdum deliramenta sodalis.
Vicini plecti deliria sæpe necesse est.
Rectorum navis, plector deliria rector.
Vectorum navis plector deliria , rector.
Quod Dux delirat, miles plectatur oportet.
Rex , populus
Mars , schola nunc
Quidquid causidicus delirat, plectitur actor.
Quidquid causidici delirant verba loquacis ,
Omne necesse hoc est plecti, actorem-ve reum-ve.
Si quid delirat, dum vult ius reddere Iudex,
Aut reus actor, totum id plectatur oportet.
Testatorum hæres debet deliria plecti.
Plectitur & doctus stulti deliria sæpe:
& docti stultus
Plectuntur boni deliria sæpe malorum:
mali bonorum.
Plectuntur cani, deliria multa iuventæ
podagri ,
quę inopes ,
Factus inops nimij plector deliria ludi.
Ægrotus lautæ mensæ.
Infirmus vetiti luxus.
Debilis (heu!) cæci amoris.
Ecce miser , largi honoris.
Sum miser, & Veneris cæcæ.
Decumbo & multi potus.
Zelotypus factus delir ia plector amoris.

In pulchram effusi.
Coniugio implicitus deliria plector amoris
Incautus iuvenis.
Plector, quæ solita est mea dilirare cupido.
Plector, tua declinare libido.
Effœtus , nimiæ Veneris deliria plector.
Exhaustus , nimii luxus
Saucius indomiti Martis deliria plector.
Nunc moriens medici deliria plurima plector.
Ægroti medicus
Delictum interdum servi plectuntur he rile.
Et nunc servorum crimina plector herus.
Plebs ego avaritiem plector miseranda potentum.
Plector avaritiem plebecula subdita Reges.
Mercatorum ego plebs nunc plector pectus avarũ.
tandem monopolia plector.
Nunc profugus Prin. to t facta tyran. plector.
Proscriptus nunc Rex tot verba
Electus nunc Dux multa acta

NOn caret gratiâ antiphrasis, &, ideò placuit hos subiungere versus, in quibus deliriis frui dicuntur, qui hucusque plecti dicebantur.

Quidquid delirant Ducis arma, fruũtur id hostes.
Regum ipsi proceres dilitia sæpe fruuntur.
Lis iniusta fori fruitur deliria sæpe.
Quæ delirat amans, ea sæpe fruuntur amatæ.
Interdum fruimur , quæ deliraverat hostis.
Prodiga delirat quæ dextra, fruuntur amici.
Quidquid delirat sua dum comparcit avarus ,
Hoc plectuntur eo vivente', fruuntur adempto.

NOTA. Posset hîc fortè aliquis, dum nimis Latinus esse vult, nos labij aut calami negligentioris accusare, quod *Plector*, & *Fruor* donauerimus accusativo. Sane Henricum Stephanum, Grammaticum diligentissimum sequuti sumus cuius etiam verba sunt hæc. [Qui in illo Horatij versu, *Quicquid delirant reges, plectuntur Achivi*, non audent verbo *plectuntur* iungere illud *quicquid*, tanquam eius accusatiuum: & quòd nimis durum hoc iudicent, verba hæc, *Quicquid delirant reges*, à sequentibus separare malunt: audebunt tandem id facere, vbi cum loco isto contulerint hunc eiusdem poëtæ, --*sic, quodcunque minabitur Eurus Fluctibus Hesperijs, Venusinæ Plectantur sylvæ*, eademque opera meum illud *plecti deliria*, vel *delicta* mirari aut etiam reprehendere desinent.] *Sic ille*. Et quidem de Verbo *Fruor* non poterit maior esse difficultas; nam *Fruiscor*, quod idem aut fere significat, regit accusativum. Plautus in Rodente: *Hinc tu nisi malum, fruisci nihil potes.* Vide Gellium libr.17.cap.1.

Naso

NASO Epist. 7.

Non bene cœlestes impia dextra colit.

PARODIÆ.

Non bene dextra Deum sanguine lenta colit.
turba convitiosa
turma dedecorosa
musa delitiosa
charta desidiosa
chorda flagitiosa
cera litigiosa
clava luxuriosa
cura perniciosa
fama præstigiosa
gaza seditiosa
lingua suspiciosa
Non bene cœlestes impia corda colunt
Non ritè æthereos improba vota colunt.
Haud dignè Empyreos barbara gesta
superos bellica acta
æternos classica verba
Divos dicta
sanctos sensa
Non colit vlla rapax dextera rite Deum.
Orat nulla rapax fæmina rite Deum.
bibax gratia Deos.
loquax laurea Polum:
minax pagina Polos.
procax pronuba
Psaloria
Non bene mens Numẽ, quæ male pura colit.
superos, malesuada
Cælos, maledicta
Quæ male cõscia mens nõ bene tẽpla colit.
Quæ furibunda est gens, vota facit.
malesida est numen adit.

SILIVS libr. 13.

Ipsa quidẽ virtus sibimet pulcherrima merc.

PARODIÆ.

Ipsa (puto) probitas nobis pulcher. merces.
quidem virtus vobis dignissima
(aio) bonitas sibimet charissima
gravitas sanctis faustissima
brevitas Divis iustissima
novitas cunctis lætissima
pietas studiis largissima
requies homini prosperrima
Conscia mẽs recti sibimet certissima merces.
Omnis amor sit maxima
Ipse decor fuit optima
Laus cordi excelso est sẽper pulcher. merces
homini eximio crebrò dulcissima
populo magno (credo) suavissima
Equiti digno (aio) ditissima
Animo egregio
Gloria magnan. merc. satis ampla laboris.
Laus est mihi tibur causa est generosa doloris
Hæc laus Romanis ratio speciosa quietis
Laurea Germanis radix moderata timoris
Fama est Doctori mora sit diuturna pavoris
Laurus terrigenis fraus est fugitiva Minervæ

OVIDIVS Fastor. libr. 1.

Conscia mens recti famæ mendacia ridet.

Non iubet Naso, vt famam & bonam nominis opinionem contemnas: sed vt maioris facias, *Nil conscire tibi, nulla pallescere culpa*, quàm vulgi voces: quibus perturbari non debes, quam diu innocens sis.

PARODIÆ.

Conscia mens recti famæ mendacia ridet.
Nam scia gens iusti vulgi deliria temnit
Consors populi convicia difflat
Actrix turbæ dicteria frustrat
Fautrix ludibria purgat
Conscia mens recti verba vsq. minacia ridet.
dicta minantia
gesta tonantia
Conscia mens recti non vultũ Iudicis horret
iras Numinis
vires Principis
Conscia mẽs recti prohibet pallescere vultũ
iubet haud gentes
Conscia mens recti Christo sua lumina figit.
Cælo pia nomina
Iuri sacra vulnera
Conscia mens recti cõtenta est Numine teste
felix Principe
secura Iudice
tranquilla nunc Duce
Conscia mens recti semper secura quiescit.
meritò contenta resurgit
tandẽ tranquilla triũphat.
Conscia mens recti, cupit innotescere verũ.
dolet haud emergere
Cui bene cõscia mẽs, is in autẽ dormit vtrãq.

OVIDIVS Amorum libr. 1. Eleg. 10.

Non habet eventus sordida præda bonos.

PARODIÆ.

Non habet eventus sordida præda bonos.
dedit effectus bellica dextra
dabit impia lingua
perfida causa
Non habet eventus vlla rapina bonos.
lingua dolosa
lingua scelesta
Non habet eventus, quod facit ira, bonos.
movet aula
gerit vmbra
Proditio eventus vix habet vlla bonos.

Sedi-

Seditio eventum non dedit ista bonum
Ambitio dabit illa

OVIDIVS de Arte lib. 2.

Eximia est virtus præstare silentia rebus.

PARODIÆ.

Est dubiis rebus præstare silentia virtus.
Rebus amicorum
Magna Ducis rebus
Eximia iratum
In vino est rebus
Eximia est virtus arcana silere mariti.
secreta tacere Monarchæ
perplexa notare Palati
Eximia est virtus Domini secreta silere.
Egregia Patriæ monumenta
Nobilis procerum portenta
Conspicua socii malefacta

OVIDIVS Epist. 1.

Res est soliciti plena timoris Amor.

PARODIÆ.

Res est soliciti plena timoris Amor.
Dos est ambigui saluti honor
Cos est ancipitis coloris
eximii decoris
immensi doloris
Spes est ingrati favoris
turbati vigoris
ardentis viroris
Res sunt soliciti plena timoris opes.
Sunt male parta acri plena timore bona
Virgineus res est plena timore pudor.
Partenius salute decor
Fœmineus calore favor
Uxorum virore vigor
Aulæ hodie decore color &c.
Res est plena met. sibi q. male cōscia mēs est.
Solicito res plena metu mala conscia mens est.
Solicito res est ignavia plena timore
audacia dolore
Prudentia decore
Solicito res plena metu sunt regna Tyranni.
Pestifero sunt castra
Damnifero se scire timeri
Lethifero se velle
Mortifero custodia formæ
custodia nummum
custodia famæ.
Esse timori aliis, magno est res plena timore.

IVVENALIS satyr. 5.

Maxima quæq. domus servis est plena super.

PARODIÆ.

Maxima quæq. domus titulis est plena super.
Bellica dictis est
Civica promissis
Parrula scurris est
Maxima quęq. domus vario plenissima fastu.
Regia variis turbis
Publica vitiis magnis
Maxima quæq. dom. plena est vafris parasitis
Prodiga plena assentantibus auri.
Maxima quæq. domus mēdaci obnoxia famę
Lutea variis furtis
Nautica magnis damnis
Pessima picta est fraudi.
Maxima quæq. domus sēper subiecta periclis.
Rustica magnis onerata tributis
Bellica multis ditata triumphis.

CLAVDIANVS de laudibus Stilic.

Scilicet in vulgus manant exempla regentū.

PARODIÆ.

Scilicet in gnatos manant exēpla parentum.
nuptam veniunt mariti
iuvenes stillant senectæ
pueros Magistri
proceres Monarchæ.
Maiorum in seros manant exempla nepotes.
Discipuli in mores stillant exempla Magistri.
Militis regentum
Sæpe exēpla Ducū manare in castra videmus.
Abbæ claustra
Principis in proceres manāt exēpla frequēter
Præsulis in monachos

IVVENALIS Satyr. 9.

Lingua mali pars pessima servi.

PARODIÆ.

Lingua malæ pars pessima nuptæ.
levis Musæ
viri vafri.
Indocti nā lingua viri pars pessima longè est.
*Elati *** semper*
Audacis dextra sæpe est.
Facundi nā lingua viri pars optima longè est.
Prudentis vox docta res certè est
Līgua homin. fatui, pars eius pessima verè est.
Dextra viri ignavi,
Lingua viri irati.
Verba obscœna, mali sūt pars (puto) pess. lib.
faceta, levis
iocosa, brevis
nociva, novi
Sūt etiā mala vina malæ pars pessima cœnæ.
Est vappa
Estque Ceres vitiosa
Garrulitas est stulta.

MARTIALIS libr. 11.

---- Res est imperiosa timor.

PARODIÆ.

Res eſt imperioſa pudor.
ingenioſa dolor
invidioſa gula
prodigioſa fames
delitioſa decor
deſidioſa Venus
certè operoſa voluptas
immoderata venuſtas
illecebroſa cupido.
Ira eſt res multis imperioſa modis.
Fœmineus res eſt imperioſa decor.

IVVENALIS Satyr. 1.

Si natura negat facit indignatio verſum.

PARODIÆ.

Si natura negat, facit indignatio vires.
Si fortuna — *amicos*
Si doctrina — *muſas*
Si metra Phœbe negas — *verba*
Si metra Apollo negas, — *libros.*
Si natura neget, dabit ira audacia verba.
Cor audax ſuggeret ira
dat ſæpe os ira diſertum.
Quas nat. negat, pedibus timor addidit alas.
iam artes invenit egeſtas.
Si natura negat, molleſcunt corda timore.
Si fortuna — *ſolvuntur*
Si doctrina deeſt, frigeſcunt,
Quę natura dedit, ſolvit ſæpe ira pudorem.
Quas ſcholæ Apollo dedit, crebrò fugat ira ſorores
Quæ doctr. dedit, furor excutit aſpera verba.
timor implicat
Quàm natura dedit legem, indignatio ſolvit.

OVIDIVS Amorum lib. 2. Eleg. 16.

Credula res Amor eſt.

PARODIÆ.

Credula res timor eſt.
Turbida — *ſpes eſt*
Naufraga — *eſt ſuſpicio*
Bellica — *mens zelotypi*
mulier
virgo eſt
puer eſt
ſtultitia eſt
amor ille ſui
male conſcia mens, &c.
Optima r es probitas
pietas, &c.

OVIDIVS de Ponto lib. 1. Eleg. 4.

Neſcio quâ natale ſolum dulcedine cunctos.
Ducit. (Afficit.)

Illa, quæ dicuntur ducere vel afficere, vel ſunt v-vt *ſolum*: vel-v vt *Fama*: vel--vt *aurum*: vel-vv vt *gloria* vel-vv-vt *divitiæ*: & ideò varias formas carminum ſubiciemus.

PARODIÆ.

Neſcio quâ natale decus dulced. cūct. Afficit.
natale ſolum — *multos Ducet*
natalis honos — *gentes*
laſcivus amor — *vulgum*
Aurum neſcio quâ ducit dulcedine cunctos.
Nummi — *ducunt*
Muſæ — *afficiunt*
laudes
Neſcio quâ argentū cūctos dulcedine ducit.
libri — ducunt
lauri, &c.
Munera, neſcio quâ ducūt dulcedine cūctos.
Præmia — *afficiunt*
Gloria — *ducit.*
Neſcio quâ ducit cūctos dulcedine forma.
Non ſcio — *ducit* — *Fama*
Quæro cur — *ducant* — *Muſæ?*
Facundū os omnes quâdā dulcedine ducit.
Eloquium — *cunctos varia* — *ducit*
Divitiæ — *gentes magna* — *ducunt*
Religio — *populos ſumma* — *format*
Delitiæ — *iuvenes magna* — *fallunt.*
Ducit honos cunctorū animos dulced. quâdā
Amor iuvenum mentes

OVIDIVS Epiſt. 12.

Eſt aliqua ingrato meritū exprobrare volup.

PARODIAE.

Eſt aliqua *ingrato* donū exprobare voluptas.
multa — *officium*
quædam — *obſequium*
magna — *elato* — *caſum*
immiti — *cædem*

IVVENALIS Satyr. 6.

Intolerabilius nihil eſt quàm fœmina dives.

PARODIAE.

Intolerabilius nihil eſt quàm dives avarus.
nihil eſt quam pauper avarus.
nil divite mente carente.
nil Virgine laude carente.
nil paupere divite facto.
fronte carente.
quando ſuperbit.
ſtultè aſſentantibus eſt nil.
laudantibus
nihil eſt quàm garrula lingua.
critica Virgo
Intolerabilior nugis res nulla canoris.
Medico — *ſcholari*
Phyſico — *bibaci*
populo — *rebelli*
clero — *ſoluto*

OVIDIVS Amorum lib. 11. Eleg. 16.

Verba puellarum foliis leviora caducis.

Conſo-

Consonat Hispanus, qui ait, *El consejo de la muger es poco; y quien le toma, loco*. hoc est, *Consilium, a fœmina datum, non est multum; quis tamen admisso pertinet ad stultum*.

PARODIAE.

Verba puellarum foliis leviora caducis.
colurnis
Vota inconstantis *fragosis*
Dicta assentantis *solutis*
Sensa hominis vafri *recisis*
Gesta expressa metu *tenellis*
extorta metu
irati sunt
aularum sunt –
Aulica verba volant, foliis leviora caducis.
Verba profundit amans
Verba in amore volant
Quæ temulentus ait foliis leviora caducis.
furibundus
furiosus
malesanus
malesuadus &c.

OVIDIVS de arte libr. II.

Nec minor est virt⁹,quã quęrere,parta tueri.

PARODIÆ.

Nõ minor est virt⁹,quã discere,docta docere
quàm dicere, nota tacere
quàm cernere, visa referre
quàm poscere, dona referre.
Nõ minor est bene parto vti, quã quær. virt.
Rectè vti partis minor haud, quàm
Scire
Haud equidẽ est virtus rebus bene parc.par.
Quàm quæsisse minor. *&c.*
Non minus est quàm scire loqui,bene scire tacere.
Parere haud min⁹ est monit. quã posse mon.
Non minor est virtus quã vincere parcere victis.

IVVENALIS Satyr. 7.

Scire volunt omnes, mercedẽ solvere nemo.

PARODIÆ.

Scire volũt omnes, sed curant discere pauci.
nemo parere docenti
discendi haud ferre laborem
nemo nescire fateri.
Pulchra volũt õnes,mercedẽ vult dare nemo
Laudatur virtus *nullus*
pietas, *rarus*
probitas,
studium,
Fortia facta placent,largitur præmia nemo.
Optima vota *sed donat.* *nullus*
Bellica dicta *impendit*
Strenua gesta *concedit*

HORATIVS Epist. II. lib. I.

Cælũ nõ animũ mutãt,qui trãs mare currũt.

PARODIAE.

Cœlũ,nõ animũ mutat,trãs æquor acurrẽs.
Terram, mentem
Vrbem, pectus
Cœlũ,nõ animũ trans æquora mutat avarus.
mores *iniquus*
actus *adulter*
Improb haud animũ currẽdo trãs mare mut.
Perfidus *properando*
Proditor *pergendo*
Mutat iners cœlũ,nõ mẽtẽ trãs mare currẽs.
amans *pectus*
Haud cũ lĩguâ animũ mut.qui trãs mare cur.
Haud cum veste animum
Haud cum victu animum
Cum fortuna animum haud
Fortuna,haud animus lucris mutatur avaro.
Cum fortuna animus sæpe mutatur in aula
Sæpe animũ ad sũmos mutat, qui cur. honor.
Sæpe animum mutat,censum qui currit ad amplũ.

IVVENALIS Sat. II.

Nemo repentè fuit turpissimus.

PARODIÆ.

Nemo repente fuit teterrimus.
nequissimus
parcissimus
lucri cupidissimus
multi cupidissimus auri.
vanissimus
stultissimus
cautissimus
doctissimus
Egregiè mendax nemo repente fuit.
Perfricta frontis &c.

OVIDIVS Metamorph. II.

Heu quã difficile est,crimẽ nõ prodere vultu

PARODIÆ.

Difficile est tristes curas nõ prodere vultu.
æstus mentis verbis.
iræ flammas factis.
motus cordis linguâ.
offensum animum
animum trepidum
dubium
ambiguum
Veneris stimulos
flammas
Difficile est illum sese non prodere vultu
Cui male conscia mens.
Lætitiam haud facile est subitã nõ prodere vultu.
Gaudia difficile ĩsperata haud prodere vultu.

OVIDIVS de remedio Amoris lib. 1.

Vtile propositum est sœvas extĩguere flãmas
Agit de Amore venereo, & *sævas* lascivas app.

PARODIÆ.

Vtile propositũ est irarũ extinguere flãmas.
æstus *lucri*
ardorem *lucri*
discordem *motum*
accensum *bellum*
turpem *famam*
Vtile propositũ est nascentẽ extinguere velle
Materiam vitiorum.
Vtile propositũ est, extĩguere pectoris æstus.
sedare incendia belli
extinguere semina belli

OVIDIVS Transformationum libr. 6.

---Nihil est quod non effræno captus amore
Ausit.

Loquitur de amore Venereo, & interim amor concupiscentię & amicitiæ (ille nimirùm, quo immoderate aliquis se aut amicos peramat) audaces & temerarios homines reddit.

PARODIÆ.

Nil nõ ausit opũ effræno qui captus aõre est.
audet *indomito* *immersus*
tentat *indocili* *plenus*
Nil nõ ausit opũ, quæ capta cupidine mẽs est
vrget *mersa bitumine gens*
tentat *plena celeusmate res*
audet *libidine*
tentet *voragine*
Vindictæ effræno succẽsũ pectus amore Aud.
Luxuriæ indomito turbatum vulgus (&c.
Perfidiæ indocili perversum
stultitiæ immenso submersum
Nil non perverso vindictæ pectus amore
Exardens ausit.
Et nihil est, quod non effræna concitabile
Mens ausit.
Nil nõ, ardẽti laudis qui captus am. est, Ausit
eximio nummûm *honore Audeat*
heroico rerum
cælesti patriæ
terreno lauri

OVIDIVS de Arte libr. 1.

Pollicitis dives quilibet esse potest.

PARODIAE.

Blanditiis dives quilibet esse potest.
Verborum plenus
Grati animi
Spe saltem
Spe vana
Nempe precum
Nemo est, qui dives non queat esse Deo.
plenus *mini*
Qui non plura cupit, dives is esse potest.
Sors sua cui satis est, *solet.*

CLAVDIANVS de quarto Cons. Honorij.

Mobile mutatur semper cũ Prĩcipe vulgus.

PARODIAE.

Naturã mutat cũ Principe mobile vulgus.
Et mores *Cæsare*
Aut amat aut odit *Præsule*
Aut colit aut spernit *Consule*
Et timet & sperat *Rege hic*
Ad famã incertam mutatur mobile vulgus;
Spes mutare solet, venit vt nova
Cum fortuna, animum quoque mutat

IVVENALIS Satyr. 10.

Rara est adeò cõcordia formæ, Atq. pudicit.

PARODIAE.

Rara est concordia formæ, submissiq. animi.
Atq. modesti animi
Cõstãtis rara est cõcordia amoris Et formæ.
Rara est iuvenis cõcordia nuptæ Atq. viri vetuli.
Iuvenis cõcordia rara mariti Et vetulæ vxor.
Plebeii *Nobilis & nuptæ*
Decoctoris *Et parcæ vxoris*
Dotati *Pauperis & nuptæ.*
Arm orum, atq. adeo legum concordia rara.
Bellorum *Iuris connexio nulla*
Musarum *Bacchi*
--- Rara est adeo concordia Musis
Et menti lucrorum avidæ.
--- *Concordia rara Camænis*
Et lautæ est mensa
--- Concordia rara Camœnis,
Pingui & aqualiculo.
--- *Rara est concordia cordis avari*
Atque bonæ fidei.
Ambitiosi animi concordia rara & avari.
Inter avaritiam concordia rara gulamque
--- Audacis concordia rara est
Prudentisque animi.
Vt puto, divitiis rara est concordia magnis
Et summo ingenio.

OVIDIVS de Ponto libr. 11. Eleg. 9.

Regia (crede mihi) res est succurrere lapsis.

PARODIAE.

Regia (crede mihi) res est succcurrere iustis.
Optima Iustitia *læse*
Cælica pauperibus *sanctis*
Congrua legitimo *Iuri*
Publica Principibus *velle*
Splendida supplicibus *victis*
Sedula res tutrici inopum succurrere legi

Stre-

Strenua res miseris ultro rebus.
Vitrea res patriæ afflictæ velle.
Anxia res humili elatum contra
Indita res contra fraudes recto.
Contra ditem inopi succurrere, regia res est.
Se velle haud metui sed amari,
Exemplum esse suis virtutis,
Oris adulantis contemptus,
Semper adulantes contemnere,
Humanæ sortis meminisse, id
Velle vice armorum Ius dicere,
Posse loco dici,
Ecce, fungi,
Armorum voluisse loco Ius,
Illæsam servare fidem, res regia verè est.
Suppositum se velle Deo,
Subiectum se Polo,
Armorum Ius loco,
Regia (crede mihi) res est dominarier iræ.
Regia pro populo res est contemnere mortem.
Regia res, populo servare parentis amorem.
,servare fidem, victisque favere.
,vitia est, vitusq. odisse faventes.
,flagrans pectus virtutis amore.
,dici clementem, haud malle potentem.
,mixtum Imperiũ moderamine Iuris.
,legum imperio finita potestas.
,constet quod Iuri, id velle licere.
,verax lingua est, & pectus apertum.
,candore animi non cedere cuiquam.
,se nosse hominem, Regem licèt, esse.
,sincerè humanam agnoscere sortem.
,humana Deo supponere regna.
,miseris errata ignoscere velle.
,esse ad pœnas, haud præmia tardum:
,servare homines quàm perdere malle.
,pacem, non bellum quærere regno.
,natum esse suo se credere regno.
,populo & patriæ se credere nato.
,titulum clementis semper amare.

HÆC de Regum virtutibus & prærogativis: sed quia & ipsi sunt homines, & interdum imperfectiones multas habent, has etiam Parodias subscribamus.

Opprimere insontes populos, res regia nõ est.
Tollere Iustitiam & leges, res regia nõ est.
Pauperibus nocuisse viris,
Principibus
Supplicibus
Et Patriæ nocuisse suæ,
Velle suo metui à populo,
Exemplum vitij esse suis,
Cedere adulantũm verbis,
Velle loco Iuris bellum,
Promissam violare fidem,
Præposuisse Deo lucrum,
Iræ velle furore rapi,
Nolle patrem dici populi, res regia non est.
Pro populo sed nolle mori,
Virtutes odisse pias,
Et delectari vitiis,
Temnere clementis titulos,
Despicere Imperii leges,
Non servare suas leges,
Os fallax, tectusq. animus,
Supplicius gaudere hominum,
Præmia non dare Virtuti,
Perdere quàm servare viros.

HORATIUS in Arte poet.
——Pictoribus atque poetis
Quidlibet audendi sẽper fuit æqua potestas.

PARODIÆ.

——*prædonibus atque tyrannis*
Quidvis patrandi semper fuit æqua potestas.
——quæstoribus atque telonis
Lucrum sectandi semper fuit æqua potestas.
——*ganeonibus & parasitis*
Sectandi mensas alienas æqua potestas.
——meretricibus atque cinædis
Verba obscęna loqui sẽp. fuit æqua potestas.
——*pueris vinòque gravatis*
Æqua potestas est dicenda tacenda loquendi.
——Medicis paritèrque cherurgis
Adversum ęgrotos semper fuit æqua potestas.

BAHUSIUS.

Tot tibi Virgo sunt dotes, quot sydera cælo.

Proteus hoc carmen est, & nullo mutato verbo, sed ordine dictionum mutato multis vicibus variari potest. Illud ad 1022. formas perduxit Ericius Puteanus, ut tot metamorphoses haberet, quot astra cœlum. Nos alibi dictius esse monstravimus, & pluries transfigurari posse. Modò aliter illud transfiguramus, & propagamus. Lege attente.

PARODIÆ.

Tot tibi Virgo sunt dotes, quot sydera cælo.
Princeps sunt gemmæ, lumina cælis.
Mater sunt stellæ, cõmata Mũdo.
Sancta parens palmæ, corpora Olympo
Virgo parens lauri, fædera Athlãti
Virgo potens laudes, nomina
Mellifluæ pegmata Aplani
Floricomæ phasmata
Stellicomæ schemata

Et hinc exsurgit, novus Proteus, qui per parodiam plurimis etiam vicibus variari potest: nam de Astronomis, quæ immensæ molis stellas communiscitur, dixisse aliquando memini.

Tot virgo sunt monstra tibi, quo sydera cælo.
tandem probra lumina olympo.
verè spectra corpora aplani.

Et quidem singulæ Stellæ fixæ monstra sunt, si mole Saturni cœlum superare dicantur. Et tamen stando Copernico nequeunt esse minora.

IOANNES BVCELLINVS.

Ardua Christiadû canimus certamina Musæ. Bucellinum & Bohusium produco, vt ostendam non semper ad Homeros, Virgilios, Ouidiosq. recurrendum esse, vt pulchras metamorphoses conformemus.

PARODIÆ.

Ardua Christiadû canimus certamina Musæ.
Fortia Diuorum colimus pia vulnera Nymphæ
Grãdia Belgarum loquimur pia stigmata Diuæ.
Cãdida Victorum legimus
Cælica nostratum (celebremus vulnera) Phœbe.
Centupla Nobilium (modulemur stigmata) Apollo
Classica (cantemus Olympe.
Aurea Christiadû celebrabim' vlcera Musæ.
Bellica Romanûm acta Diui.
MartiaOlympiadû modulabimur omnia metro.
Maxima Sanctorum agmina cæli.
Barbara Maiorum cantabimus versu.
Quia hoc argumentum concernit, & fortè aliquibus placere poterit, has literas placuit subiungere, quas olim scripsi Leuanij cuipiam nobili amico, qui me importunius ad solenne conuiuium inuitabat.

DLXVI.

ILLVSTRISSIME COMES.

Opto tibi multam, nullam tibi poto salutem:
Non est in potâ vera salute salus.

Literas tuas inter scyphos scriptas libentissimè legi; sum enim rimatus in illis ingenium illud tuum, quod etiam in paruis magnum est. Me humanissimè ad epulum & colloquium inuitas; & quia adamantinâ lege mihi indixi meridie apud nullum conuiuere, obedire non possum: quoniam tenellæ vires illæ, quibus labor scholasticus parcit, non pharmacis (hæc enim non admitto) sed sobrietate conseruantur: nam, vt aliquid sincerius dicam,

Non bene conueniunt, nec in vnâ sede morãtur
Euacuare scyphos varios, potare salutes
Aulicæ amicorum, & propriam seruare salutem.

Ergo, si me amas, Illustrissime Vir, patere vt domi maneam meæ, & Musam nomine meo actûram de scyphis transmittam. Musam, inquam, iuniorem, quæ non in Parnasso apud Castalias vndas nata, sed in agro Falerno apud vites & dolia, sororum sobrietatem irridet: Hæc, quocumque eam velis insignire vocabulo, vix quidpiam noui modulatur, sed grandius à cæteris dicta ad calices & vina obtorquens ingeniosè & acutè nugatur. Multa illa me iubente, aut etiam inspirante, accinuit: hæc subscribo.

OVIDIVS.

Aspiciunt oculis Superi mortalia iustis.
Calica agant labiis Superi conuiuia siccis:
Nec mirum careant nectare, Bacchus abest.
Sicca frequenter agant Superi conuiuia: nobis
Conbibium madidum nunc celebrare libet.

MARTIALIS.

Et Cilices nimbis hîc maduere suis.
Et calices vinis hîc maduere suis.

OVIDIVS.

Dii pia facta vident.
Homines bona vina bibent.

OVIDIVS.

Omnia si pereant, famam seruare memento,
Quâ semel amissâ posteà nullus eris.
Omnia si pereant, vinum seruare memento,
Quo semel epoto (effuso) posteà siccus eris.

OVIDIVS.

Ludit in humanis diuina potentia rebus.
Ludit in Hispanis Caupona tyrannica vinis,
(Grande nefas!) ausa est Italos ingulare falernos.
Est Deus in nobis: agitante calescimus illo:
Impetus hic sacræ semina mentis habet.
Et Bacche in nobis: agitante calescimus igne.
E flammisque tuis impetus iste venit.

VIRGILIVS.

Nulla salus bello, pacẽ te poscimus omnes.
Nulla salus lymphis, vinum te poscimus omnes.
Nulla salus Thetidi, Bacchum te poscimus omnes.
Nulla salus pisci, carnem te poscimus omnes.

VIRGILIVS.

Sperate: & vosmet rebus seruate secundis.
Sperate: & vosmet vino seruate secundo.

VIRGILIVS.

Dimisere caput, pluuiâ cum fortè grauatur.
Dimisere caput, vino cum fortè grauantur.

VIRGILIVS.

It comes, & paribus curis vestigia figit.
It comes, & paribus cyathis vestigia figit.
It comes, & paribus cyathis respondet amico.
Is Comes, & paribus cyathis conuiuia firmas.

VIRGILIVS.

--Omnemque reuerti
Per Troiãs, & rursum caput obiectare periclis.
Præcipit interea hos instare, illosque reuerti
Ad mensam, & crebris caput obiectare falernis.

VIRGILIVS.

--Ipsi in certamina rursus
Succedit, animasq. in aperta pericula mittũt.
--Bacchi in certamina rursus
Succeduntque, caputq. in aperta pericula mittunt.

ENNIVS.

Vnus homo nobis cunctãdo restituit rem;

Non

Non ponebat enim rumores ante salutem.
Vnus homo nobis potando restituit rem.
Vnus homo nobis potando destituit rem;
Non ponebat enim rumores ante salutes.

OVIDIVS.

Nō bene cōveniunt, nec in vnā sede morātur
Maiestas & Amor.
Non bene conveniunt, nec in vna sede morantur
Secretum & vinum.

HORATIVS.

Principib' placuisse viris, nō vltima laus est.
Principibus placuisse merum, non vltima laus est.

HORATIVS.

Dulcis inexpertis cultura potentis amici;
Expertus metuit.
Suavia inexpertis sunt vina potentis amici;
Expertus metuit.

VIRGILIVS.

Vna salus victis nullam sperare salutem.
Vna salus agris nullam potare salutem.

LVCANVS.

Nulla fides pietasq; viris, qui castra sequūtur.
Nulla fides pietasq;-ve viris, qui vina sequuntur.
Nulla fides pretiū-ve mero, quod lympha remittit.
Summa fides vino, nam oracula concinit: in quo,
Si subsit vel aquæ guttula, nulla fides.

OVIDIVS.

Gratiaque officio, quod mora tardat, abest.
Bacchus & officio, quod mora tardat, abest.

OVIDIVS.

Luxuriant animi rebus plerumque secundis.
Luxuriant vates vinis plerumque secundis.
Decrepito vates gaudent plerumque falerno.
Non baptizato gaudent plerumque falerno.

OVIDIVS.

Quod caret alterna requie, durabile nō est.
Quæ caret alternis cyathis, mensa optima non est.
Mensa carens cyathis paribus, laudabilis haud est.

IVVENALIS.

Quantum quisq; sua nūmorū servat in arcā,
Tantum habet & fidei.
Quantum quisque suo vinorum servat in antro,
Tantum habet & fides.

OVIDIVS.

Dum fueris fœlix, multos numerabis amicos:
Tempora si fuerunt nubila, solus eris.
Copia dum fuerit vini, numerabis amicos:
Si non sit vini copia, solus eris.
Mensa cibis oppleta bonis, numerabit amicos.
Plurima si desint fercula, solus eris.

OVIDIVS.

--In audaces non est audacia tuta.
Audaces contra non sunt certamina tuta:
Sum audax; me noli vincere; pone scyphum.

OVIDIVS.

Crede mihi miseros prudētia prima reliquit
Aulicæ (crede mihi) miser est, quicumq; falernum
Non habet, & liquidis guttura tingit aquis.

OVIDIVS.

Invia Virtuti nulla est via.
Invia vinoso nulla est via.

MARTIALIS.

Extra fortunam est, quidquid donatur amicis.
Extra fortunam est, quod propinatur amicis.

OVIDIVS.

Læsa pudicitia est nulla reparabilis arte.
Aulicæ, amicitia est, sola hac reparabilis arte:
Nam bona vina malam consolidare solent.
Bacchus enim fractam consolidare solet.

HORATIVS.

Quidquid delirāt Reges, plectuntur Achivi.
Quando delirat caupo (miserabile dictu!)
Tunc vinum plectetur aquis.

OVIDIVS.

Non bene cœlestes impia dextra colit.
Non bene Doctores languida vina bibunt.
Non bene Primores rustica vina bibunt.

SILIVS.

Ipsa quidem virtus sibimet pulcherr. merces.
Ipsa quidem ebrietas vino dignissima merces.

OVIDIVS.

Conscia mens recti, famæ mendacia ridet.
Mensa mero repleta, coqui mendacia ridet.

IVVENALIS.

Scire volūt omnes, mercedem solvere nemo.
Et potare volunt omnes, & solvere nemo.

OVIDIVS.

Non habet eventus sordida præda bonos.
Eventus nec habent barbara vina bonos.
Eventus nec habent pessima vina bonos.
Effectus nec habent optima vina malos.

OVIDIVS.

Eximia est virtus, præstare silentia rebus.
Eximia est virtus, præstare silentia vino.
Est vino præstare modum nunc maxima virtus.

OVIDIVS.

Res est soliciti plena timoris Amor.
Naufragium subeant aliæ vina reposcunt,
Res est soliciti plena timoris aqua.

IVVENALIS.

Maxima quæq; dom' servis est plena superbis.
Maxima quæque domus puris sit plena falernis.

IVVENALIS.

Lingua mali pars pessima servi.
Vina bona pars optima cœnæ.

MARTIALIS.

--Res est imperiosa timor.
Et vini res est imperiosa furor.

IVVENALIS.

Si natura negat, facit indignatio versum.
Quæ modò Musa negat carmina, vina dabūt.

OVI-

OVIDIVS.

Nescio quâ natale solum dulc.cũctos Ducit.
Nescio qua septẽne merũ dulcedine cũctos Ducit.

OVIDIVS.

Est aliqua ĩgrato meritũ exprobrare voluptas
Est aliqua ingrato non propinare voluptas.

IVVENALIS.

Intolerabilius nihil est, quàm fœmina dives.
Intolerabilius nihil est, quàm Liberi & undæ
Connubium: ergo sit Bacchus te Consule cælebs.

OVIDIVS.

Verba puellarum foliis leviora caducis.
Quæ vinum extorsit, foliis leviora caducis
Sunt verba.

OVIDIVS.

Heu! quã difficile est, crimẽ nõ prodere vultu!
Heu! quàm difficile est, vinum nõ prodere vultu!
crimen vino!

OVIDIVS.

Vtile propositũ est sævas extinguere flãmas.
Vtile propositum vini est extinguere flammas.

OVIDIVS.

--Nihil est, quod non effræno captus amore
Ausit.
Et nihil est, cæco quod vini captus amore
Non ausit.

OVIDIVS.

Pollicitis dives quilibet esse potest.
Qui hoc habeat vinum, quelibet esse potest.

CLAVDIANVS.

Mobile mutatur semper cũ Principe vulgus.
Mutatur semper cum vino mobile vulgus.
Non te, sed peramat tua vina Theocrite: nam ipse,
Hæc cùm mutantur, mutat amicitias.

IVVENALIS.

Rara est adeò cõcordia formę, Atq. pudicitię.
Rara est adeò concordia vini, Atque pudicitiæ.
Antice Musarum & vini concordia rara est.

OVIDIVS.

Regia (crede mihi) res est succurrere lapsis.
Ebrietas socios prostravit: subrige cunctos:
Mutua (crede mihi) cura est succurrere lapsis.

HORATIVS.

--Pictoribus atque Poetis
Quidlibet audendi sẽper fuit æqua potestas.
--Pictoribus atque Poetis,
Vt haurire velint semper fuit ampla potestas.

Sed cur tam multa Musæ huic decimæ indulgeo? Vt epulo tuo festiva intersit, quando adesse non possum. Sis hilaris, ne ita meam salutem optes, vt tuam contemnas. Convivas tuos (dominos & amicos meos) iubeo valere & vivere, imò & bibere, si modum prudentia præscripserit. Et tu inter Amicorum madidas & doctas insidias, *Quantum potes, tantum aude*: & diligere perge illum me, à quo sincerâ devotione diligeris.

MVSA SECVNDA.

DLXVII.

BERIOR est, & non jam vnum versum, sed integra poëmata per parodiam ad alias materias transcribit. Multa succurrunt Veterum & Iuniorum exempla: esse brevis desidero, & ideò te potiùs ad fontes remittam, quàm te lectione fastidiosâ onerabo. In hac & præcedenti Musâ Ars traductionis eadem: diversitas in quantitate. Rem exempla meliùs, quàm doctrina dilucidat. Ergo vno aut altero contenti simus.

Exemplum I.

CATVLLVS.

Faselus ille quem videtis hospites,
Ait fuisse nauium celerrimus:
Neque vllius natantis impetum trabis
Nequisse præterire, siue palmulis
Opus foret volare, siue linteo.
Et hoc negat minacis Adriatici
Negare littus, insulàsve Cyclades,
Rhodùmve nobilem, horridàmve Thraciã,
Propontida, trucèmve Ponticum sinum:
Vbi iste, pòst faselus, antea fuit
Comata sylva. nam Cytorio in iugo
Loquente sæpe sibilum edidit coma.
Amastri Pontica, & Cytore buxifer,
Tibi hæc fuisse & esse cognitissima
Ait faselus: vltima ex origine
Tuo stetisse dicit in cacumine,

Tuo

Tuo imbuiſſe palmulas in æquore:
Et inde tot per impotentia freta
Herum tuliſſe læua ſiue dextera
Vocaret aura: ſiue vtrunque Iupiter
Simul ſecundus incidiſſet in pedem.
Neque vlla vota littoralibus deis
Sibi eſſe facta, quum veniret à mare
Nouiſſimo hunc aduſq. limpidum lacum.
Sed hæc prius fuere: nunc recondita
Senet quiete, ſeque dedicat tibi
Gemelle Caſtor, & gemelle Caſtoris.

AD CATVLLI VERSVS
PARODIA ANTIQVA.

Sabinus ille, quem videtis hoſpites,
Ait fuiſſe mulio celerrimus:
Neque vllius volantis impetum ciſi
Nequiſſe præterire, ſiue Mantuam
Opus foret volare, ſiue Brixiam.
Neque hoc negat Tryphonis æmuli domum
Negare, nobilem inſulàmue Cæruli.
Vbi iſte, pòſt Sabinus, antè Quinctio
Bidente dicit attodiſſe forcipe
Comata colla, ne qua ſordidum iugo
Premente dura vulnus ederet iuba.
Cremona frigida, & lutoſa Gallia,
Tibi hæc fuiſſe & eſſe cognitiſſima
Ait Sabinus: ultima ex origine
Tua ſtetiſſe dicit in uoragine,
Tua in palude depoſiſſe ſarcinas
Et inde tot per orbitoſa millia
Iugum tuliſſe: læua ſiue dextera
Strigare mulas, ſiue utrinque cœperat.
Neque ulla uota ſemitalibus deis
Sibi eſſe facta: propter hoc nouiſſimum
Paterna lora proximùmque pectinem.
Sed hæc prius fuere: nunc eburnea
Sedètque ſede, ſeque dedicat tibi
Gemelle Caſtor, & gemelle Caſtoris.

'*Attodiſſe, Depoſiſſe, Strigare,* conſultò ſcripta fuerunt ex vet.cod.vt ſtent verſus.

PARODIA AD ILLOS
CATVLLI VERSVS,
Cuius autor eſt Iulius Cæſar Scaliger.

Doletus ille, qui necauit hoſpites,
Ait fuiſſe carnifex ſacerrimus,
Neque vllius furentis impetum manus
Nequiſſe præterire: ſiue ſicula
Opus foret necare, ſiue linteo.
Et hoc negat minacior Druentiæ
Negare ripa, vel pigrè tumens Arar:
Vel vrbs negotioſa, uel lutoſa, uel
Petita liberalis aula principis:
Vbi iſte fur Doletus antea fuit,
Rapaxque leno. nam Genabio in iugo
Silente nocte ſibilum edidit ſuis.
Toloſa diues & ſuperba Fuxia
Tibi hæc fuiſſe & eſſe perditiſſima
Ait Doletus: impia ex origine
Tuo ſtetiſſe dicit in ſtatumine,
Tuum excacaſſe clamat ille carcerem:
Et inde tot per inſequentium manus
Se hero abdidiſſe: læua ſiue dextera
Fugaret aura, ſiue vtrunque carnifex
Simul ſe inanis ac dediſſet in pedem.
Neque vlla vota carceralibus deis
Sibi eſſe facta quum veniret ad mare
Toloſa abuſque. nam nihil putat deos.
Sed hæc prius fuere: nunc recondita
Cibis quiete: ſeque deuonet tibi
Megæra Alaſtor, & Megæra Alaſtoris.

ALIA PARODIA AD EOSDEM
CATVLLI VERSVS,
Cuius autor eſt Ioſephus Scaliger.

Magirus ille, quem videtis hoſpites,
Ait fuiſſe litigator optimus
Neque vllius tribunal arduum fori
Nequiſſe perſonare, ſiue legibus
Opus foret latrare, ſiue iurgiis.
Et hoc negat ſeuera Nittiobrigum
Negare ſepta, Vaſconùmque curias,
Aginnum inane, Condomumque inhoſpitum,
Lemonicas, trucèſque Petracorios:
Vbi iſte pòſt Magirus, antea fuit
Lauerna iuris: & patronus in foro
Loquente ſæpe voce prodidit reos.
Cadurce rabula, & Toloſa contumax
Tibi hæc fuiſſe & eſſe cognitiſſima
Ait Magirus. vltima ex origine
Tuis crepaſſe iura dicit in ſcholis,
Tua intonaſſe legibus ſedilia.
Et inde ſurda per tot vrbium fora
Stipem extudiſſe, læua ſiue dextera
Rogaret æra, ſiue vtranque pluſcula
Pecunia granaret improbus manum.
Neque vlla vota curialibus deis
Sibi eſſe facta, quum rediret à fore
Onuſtus ære aduſque proprium domum.
Sed hæc prius fuere: nunc cibaria
Ligurit uncta, ſeque dedicat tibi
Culina diues, & culina diuitis.

AD EOSDEM CATVLLI VERSVS
PARODIA ALIA EIVSD. CÆS. SCALIGERI,
In Vidorem, qui ex pharmacario
factus erat clinicus.

Maranuille, quem fugeſtis hoſpites,

Ait fuisse pinsitor nigerrimus:
Neque vllius retinnuli globum caui
Nequisse personare: siue Barbarum
Opus foret rotare, siue Agaricum.
Neque hoc negat proterua turba Pessuli
Negare, patris atque Sabbatary.
Vbi malus Marannus atra sordium
Patente dicit expulisse lingula
Recocta mella: nequa spuma feruida,
Sonansue bulla sibilum ederet fuga.
Gelata Francia & calens Prouincia,
Tibi hæc fuisse, & esse cognitissima
Ait Maranus: vltima ex origine
Tua in senacula intulisse Galbana.
Et inde erogata per viatica
Famem tulisse: læua siue dextera
Cibum rogare, siue vtrinque cœperat.
Neque vlla vota pharmacalibus deis
Sibi esse facta. nam vetabat improbi
Refecta posthac patris ex origine.
Sed hæc prius fuere. nunc Galenica
*Voratque sede, seque deuouet tibi**
Marane Vidor, & Marane Vidoris.

AD EOSDEM CATVLLI VERSVS
ALIA PARODIA,
A Paulo Melisso Schedio scripta.

Colonus ille, quem videtis incola,
Ait fuisse miles impigerrimus,
Neque vllius volantis impetum globi
Nequisse sustinere, siue in humido
Opus foret coire, siue in arido.
Et hoc negat triumphum agentis Adriæ
Negare littus, extimosue Cyprios,
Hetruriamue, & inclytam Neapolim,
Liburniam sinumue Cretici maris:
Vbi iste, post Colonus, agminis fuit
Tribunus antè. nam cohorte in hostium
Canente mille vulnera edidit tuba.
Ibere ductor, & Columna lauriger
Tibi hæc fuisse & esse cognitissima
Ait Colonus. horrida crepidine
Tuos stetisse dicit inter ordines
Rubro imbuisse vasta sanguine æquora.
Et inde tot per expatrata prælia
Manum tulisse, læua siue dextera
Vocaret ala, siue vtrunque Thrax ferox
Simul phalangas impulisset ad latus.
Neque vlla vota Martialibus deis
Sibi esse facta, quum rediret à mari
Lepanthico hunc adusque Francicum Salim.
Sed hæc prius fuere. nunc colit iuga,
Serit nouale, seque dedicat tibi
Amice Liber, atque amica Liberi.

Exemplum II.
CATVLLVS.

Pulchrè conuenit improbis cinædis,
Mamurræ pathicòque Cæsarique.
Nec mirum: maculæ pares vtrisque,
Vrbana altera, & illa Formiana,
Impressæ resident, nec eluentur.
Morbosi pariter, gemelli vtrique,
Vno in ludulo eruditulì ambo.
Non hic, quàm ille, magis vorax adulter,
Riuales, socij & puellularum.
Pulchrè conuenit improbis cinædis.

AD CATVLLI VERSVS
PARODIA
Iulij Cæsaris Scaligeri, De Picato & Ipnio.

Pulchrè conuenit hispidis molossis,
Ipnio rabidoque, Pitiòque.
Ambo in ordine ineruditi eodem:
Ambo carnifices periculosi.
Vter perniciosiorne? Vterque.
Ille est pestis acerba veritatis,
Hic fomes, pater, autor, educator
Morborum omnium & ægritudinum omnium.
Pulchrè conuenit inuidis molossis.

Exemplum III.
CATVLLVS.

Lugete ô Veneres Cupidinèsque,
Et quantum est hominum venustiorum.
Passer mortuus est meæ puellæ,
Quem plus illa oculis suis amabat.
Nam mellitus erat, suàmque norat
Ipsam tam bene quàm puella matrem
Nec sese à gremio illius mouebat:
Sed circumsiliens modò huc, modò illuc,
Ad solam dominam vsque pipilabat.
Qui nunc it per iter tenebricosum,
Illuc vnde negant redire quenquam.
At vobis malè sit malæ tenebræ
Orci, quæ omnia bella deuoratis:
Tam bellum mihi passerem abstulistis.
O factum malè! ò malæ tenebræ!
Vestra nunc opera, meæ puellæ
Flendo turgiduli rubent ocelli.

AD CATVLLI VERSVS
PARODIA HENRICI STEPHANI,
De morte ebriosissimi cuiusdam iuuenis.

Lugete ô calices capedinèsque,

Et

Et quantum est hominum bibaciorum.
Vester mortuus est sodalis ille,
Quem plus quisque oculis suis amabat.
Nam rex vester erat, suumque norat
Bacchum tam bene quàm puella matrem.
Nec sese à Bromio suo mouebat,
Sed circumspiciens modò huc, modò illuc,
Ad sola illius arma gestiebat.
Qui nunc it per iter siticulosum,
Illuc vina negant ubi videri.
At vobis bene sit bonæ tenebræ
Orci, quæ hæc citò monstra deuoratis:
Tam fœdum barathrum meri abstulistis.
O factum bene! ô bonæ tenebræ!
Vestra nunc opera, improbo biboni
Vini pernicie haud rubent ocelli.

Exemplum IV.
EX HORATII CARMIN.
LIBRO TERTIO.

HORATIVS.

Donec gratus eram tibi,
  Nec quisquam potior brachia candidæ
Ceruici iuuenis dabat,
  Persarum vigui rege beatior.

LYDIA.

Donec non alia magis
  Arsisti, neque erat Lydia post Chloen:
Multi Lydia nominis
  Romana vigui clarior Ilia.

HORATIVS.

Me nunc Thressa Chloe regit,
  Dulces docta modos: & citharæ sciens:
Pro qua non metuam mori,
  Si parcent animæ fata superstiti.

LYDIA.

Me torret face mutua
  Thurini Calais filius Ornithi:
Pro quo bis patiar mori,
  Si parcent puero fata superstiti.

HORATIVS.

Quid si prisca redit Venus,
  Diductósque iugo cogit aheneo?
Si flaua excutitur Chloe,
  Reiectæque patet ianua Lydiæ?

LYDIA.

Quanquam sidere pulchrior
  Ille est, tu leuior cortice, & improbo
Iracundior Adria:
  Tecum viuere amem, tecũ obeã libens.

AD HORATII VERSUS
Parodia Lucij Fruterij.

FRVTERIVS.

Donec carus ero tibi,
  Nec quisquam genij munera Douzici
Maiori obsequio colet,
  Viuam Cæsarea sorte beatior.

DOVZA.

Donec Fruterius mihi
  Det notas animi delicias sui,
Me non alterius trahet
  Ignotúsque nouúsque in sua iura amor.

FRVTERIVS.

Me multorum animi fauor
  Astrictum vigili præsidio tenet,
Pro queis vltima perpeti
  Sit desiderij certa fides mei.

DOVZA.

Et me multus amor sibi
  Addictum valida compede detinet,
Pro quo bis peream libens
  Insanisque caput deuoueam ignibus.

FRVTERIVS.

Quid si nil animo tui
  Dulce est Fruterij, præter amabilem
Douzei capitis fidem,
  Mentisque ingeniique ingenuas opes?

DOVZA.

Quanquam multus amor mihi
  Instat, perfidia nescius improba,
Tecum dulce tamen mori,
  Tecum viuere sit, candide Fruteri.

Parodia hæc varias patitur interpretationes; si benigniorem audiat, pio lectori gratias agat Fruterius: si duriorem, sibi imputet, qui potuit prudentiùs scribere, & publicare cautius.

Exemplum V.
FLORI VERSICVLI
De Adriano Cæsare.

Ego nolo Cæsar esse:
Ambulare per Britannos,
Scythicas pati pruinas.

ADRIANI CÆSARIS
Parodia qua Floro respondet.

Ego nolo Florus esse :
Ambulare per tabernas ,
Latitare per popinas ,
Culices pati rotundos .

Exemplum VI.

CLaudat sectionem hanc elegantissima Perillustris & Clarissimi D. Iacobi Albani Gibbesii, Londinatis, Medici, Philologi, Polyglotti, atque adeò Pontificii Eloquentiæ & Historiæ in almo Romanæ Sapientiæ Lyceo Professoris, ODE: quam *Carmen Seculare* dici voluit , & pro S. R. E. incolumitate in Anno Iubilæi M.DC.L. cùm Innocentius X. Pontifex Maximus Portam Sanctam Majorum more solenniter apperiret , publicavit .

PARODIA AD HORATIANAM ODEN ,
Phœbe , syluarumque &c.

CHriste, stellarumque potens Maria ,
Par Patri summo caput , & secundum ,
Supplices audite bono rogati
Tempore lustri :
Quo sacræ Mosis voluère chartæ
Virginum missas pueris cateruas
Debitam pompa Superûm sequaci
Promere laudem .
Viue Fons , iugi scatebra reos qui
Tingis & purgas , opiferque semper
Laberis ; præter nihil ire possis
Purius Vrbe .
Diua , perplexa Cynosura vitæ ,
Syrtibus deduc medijs clientos ;
Si Maris Stellam benè te vocamus ,
Si benè Nauim .
Virgo seù dici pudibunda mauis ,
Æmulam serues sine labe mentem :
Seù probas Matrem , simili ferantur
Lege parentes .
Quinquiès quinos cupidæ per annos
Cantus vt plebi , redeatque plausus ,
Roma dum terris generosa laxat
Ætheris arcam .
Tuque non mendax aperire , IESV ,
Fixa Tarpeio tibi templa saxo ,
Et Fidem æternam fore , sic maneto , &
Frendeat Orcus .
Ruris immensas opulenta fruges
Terra miretur : pecoris magistri
Gaudeant longo numerare penguem
Ordine fœtum .
Aëris tractum , iuuenes precamur ,
Tabis immunem tucaris , ô Sol :
Dissipa crassas , petimus puellæ , Aurora , tenebras .
Ista , si vestrum est decus , ista sedes ,
Vrbium princeps ; Galilæa postquàm
Turba promouit , præeunte Petro ,
Signa salutis :
Missa pars vastas Orientis oras ,
Pars & Occasum Fidei docere
Tunc nouo risus ; caput hocque iussit
Noscere gentes :
O ! iuuentuti graue pectus acri ;
O ! probis mortem senibus beatam ;
Copiam lectis , & vtrumque robur
Cedite seruis :
Quique vos rupta stetit ante Porta
Innocens , farris coluitque flore ,
Hàc agat victam rabiem luporum
Cum grege Pastor .
Iam Palatinis operatur aris
Indus , & fallit propè Mecha Thracem ;
Iam petent Scoti veniam , cruenti
Nupèr , & Angli .
Iam salus , & fas , & amor , timorque
Primus , & Virtutis honos reducta
Lucet : apportatque Columba tuti
Fœdus Olympi .
Vltor , & spectandus hiante plaga
Christus , elatusque nouem Choreis ,
Qui triumphali scelus omne mundi
Morte piauit ,
Si videt casti iuga Vaticani ,
Vber Ænee , populumque dexter ,
Prosperet gazam , solidoque mittat
Secula culta .
Quaque candentem premit Exquilinum ;
Lucet clamore Mariæ cætus
Plaudat , & pubi teneræ benignam
Commodet aurem .
His Deum votis , precibusque Diuos
Nuncio allabi monitus , Quirites ;
Nomen & Christi casus , & Mariæ
Tollere vates .

Est D. Gibbesius , suauissimus & doctissimus Vir , Pontifici & Principibus charus : & quia gloriosum est à Viris laudatis laudari , addam D. Ioannis de Rubeis eruditissimi Scriptoris de Ode præcedenti Iudicium .

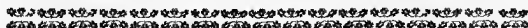
Venit ad manus meas Seculare Carmen Iacobi Albani Gibbesii , Eminentiss. Card. Spadæ in Vrbe Medici , vtrique Phœbo peræque chari ; quo nemo propiùs ad vetustæ Poeseos Heroas accessit , nemo feliciùs expressit vel Maiestatem Virgilii , vel Martialis acumen : potissimùm verò Lyricis excellit , in quibus palmam , nedùm præripuit huius

tas aut scriptoribus, sed antiquis præterea dubiam fecit. Hoc autem carmine, Seculare Horatii imitatus, non seruilem in modum, sed magno spiritu, & pari felicitate, versuum illius scopum, genus, numerum ab Ethnicis ad Christiana sacra totidem penè syllabis traduxit. Ita ille ad D. Frãciscum Cajetanũ Sermonetę Ducem scripsit.

Ad versum, *Indus & fallit prope Mecha Thracem.* noto primò errasse Onomastici authorem, (creditur fuisse Calepinus) cùm Thraciam à Boreâ Istro terminat: non enim hunc attingit, nam Mysia inferior intercedit. A Thracia Θρᾴκη derivatur Θρᾷξ *Thrax*, masc. & Θρᾷσσα *Thrassa*, vel Θρῇσσα fœm. Noto secundò, *Thrax, acis*. habere incrementum longum: *Trax, acis*. breve. Virg. 3. Æneid. *Thraces arant: acri quondam regnata Lycurgo*. & alibi, *At Boreæ de parte trucis cùm fulminat, & cùm &c.*

Ad versum, *Vltor & spectandus hiante plaga*. noto in voce *plaga* primam syllabam indifferentem esse. Virgilius 4. Æneid. *Retia rara plagæ*. & 7. Æneid. *Quatuor in medio dirimit plaga solis iniqui*. Ovidius 2. Trist. *Non habet in nobis jam nova plaga locum*.

Ad versum, *Si vides casti juga Vaticani*. noto vocem *Vaticanus* habere primam longam & secundam ancipitem. Iuvenalis, *Et Vaticano fragiles de monte puellas*. Hexam. Horatius, *Redderet laudes tibi Vaticani*. Sapph.

MVSA TERTIA.

✠DLXVIII.

ERBIS Poëtæ soluta sua (aut etiã ligata: sed rariùs) intermiscet: & majori est digna gratiâ, quo pauciora de suo addẽs sensum longiùs abducit. Qui eiusmodi parodias velit texere, indiget eloquentiâ & ingenio: nã reperiuntur nonnullæ valde floccidæ, & ipsæ in viros magnos ausæ. Tiberius Donatus in Virgilii vita, aut quicunque est eius autor, *Obtrectatores Virgilio nunquam defuerunt. Nec mirum: nam nec Homero quidem. Prolatis Bucolicis, innominatus quidam rescripsit Antibucolica: duas modò Eclogas, sed insulsissimè, παρῳδήσας.*

Quarum prioris initium est,

Tityre, si toga calda tibi est, quo tegmine fagi?

Sequentis,

Dic mihi Damœta, cuium pecus? anne Latinũ?
Non, verum Ægonis, nostri sic rure loquuntur.

Alius, recitante eo ex Georgicis, *Nudus ara, sere nudus*, subiecit, *habebis frigora, febrem*. In hoc autem Donati loco, pro *Paro quidam*, repositum hîc est παρῳδήσας, ex veteri codice. Locus enim ille ita in vulg. editionibus scriptus est, *In Bucolicis enim duas eclogas, sed insulsissimè, Paro quidam deridet, & sic deridendo incipit*, Tityre, &c.

APOLLO

APOLLO AMOEBAEVS.

Zoïle ne carpas, laudant quæ Alterni Camænæ
Carmina, vel methodo fac potiore tua.

DLXX.

AMOIBAIA Græcè, *Alterna* Latinè dicuntur illa carmina, in quibus succeſſivè vna (litera, ſyllaba, dictio, pars) negligitur, & alia legitur. Artem hanc ad Muſas ſpectare, conſtat ex Homeri Iliadum primo,

Pulchraq. dulciſona alternantes voce canebant.

Virgilio, Ecloga 3.

Alternis dicetis, amant alterna Camænæ.

Ovid.

Blanda quod alterno ſubſidunt carmina verſu.

Et Garcilaſſo de la Vega, Ecloga 2.

Eſtaba el Himeneo alli pintado,
El dieſtro pie calzado en lazos de oro,
De Virgines vn coro eſtà cantando
Partidas, alternando, y reſpondiendo, &c.

[In aliquibus exemplaribus legitur *altercando*, quod in idem recidit.] Et tandem Gongora veterum veſtigiis inſiſtens, Solitudine 1. dixit,

El lazo de ambos cuellos
Entre vn laſcivo enxambre iba de amores
Himeneo añudando
Mientras invoca ſu Deidad, alterna
De Zagalejas candidas voz tierna,
Y de Garzones eſte accento blando.

Et Solitudinis 2. verſ. 731.

O quanta al peregrino el amebeo
Alterno canto dulce fue liſonja!

In promotione D. Henrici de Guzman ad Cardinalatum ſylva 2.

Darän de Babylonia al fuego entrando
Los muros de Sion, mas alternando
Hymnos ſagrados, canticos divinos. &c.

Et in Panegyrico ad Ducem Lermæum, ſtroph. 7.

Con labio alterno aun oy el ſacro rio
Beſa el nombre en ſus arboles granado.

Iterumque ſtropha 56.

Mientras el culto de las Muſas coro
Sueño le alterna dulce en plectros de oro.

& alio preventus conceptu ſtroph. 65.

Aſtros de plata, que en lucientes gyros
Batieron con alterno pie Zafiros.
Alternando inſtrumentos, perſuada,
O con el caducèo, o con la eſpada.

ſtroph. 75.

D. Garcia Salcedo Coronel in quodam Epitalamio,

Duplicado el contento
Con dulce alterno canto. &c.

Et in alio iterum,

Y en dulce alterno canto
Celebren immortales. &c.

Et quidem videretur Calliope alternativo præſidere Parnaſſo, vnde in Cabalà dixi,

Calliope alternos ſaltim modulabitur hymnos,
Plurima amœbæo verba ſecando modo.

Multifariam alternatur ſcriptio. PER LITERAS, vt in hoc Lemmate videre eſt.

Ecquis eſt maior Pater, & Patriæ naſcentis promotor? [nnnnv.]

Hic, in ipſâmet interrogatione reſponſio clauditur, iuxta hanc legem,

Grammata cuncta rogant, reſpondent quinta petenti.

quoniam ſi literas quintas colligamus, hoc eſt, omiſſis quatuor quintam quamlibet interlegamus, audiemus Apollinem Amœbæum dicentem IMPERATOR. & meritò. ſinguli enim in ſuis Ditionibus Principes & Primores ſunt Patres: & quoniam Imperator eſt Principum Princeps, erit Patrum Pater, adeoq.

adeoq. Pater Optimus Maximus. Non solùm maximus, sed etiam Optimus; tenetur enim ex officio Patriam sub se nascentem promovere.

Sicut in exemplo præcedenti literas rescripsimus, vt responsum haberemus, in sequenti decimas delebimus. Lemma summo ab Stephani Tabourotii cap. 13. videlicet.

Est ne hic Alvarus
Dux, tam pius, aut iam prudens.

In quo, si invidia decimam quamquam literam deleat, hanc sententiam relinquet.

Est ne hic avarus,
Dux impius aut imprudens.

PER SYLLABAS, etiam potest fieri Alternatio; considera sequens exemplum.

Quod est referas fatidicum divinantibus Sydus? innuv.]

Clauditur in Interrogatione Responsio, si enim quarta quæque syllaba sumatur, discemus, quod sydus, de quo agimus, est FERDINANDVS.

ET PER DICTIONES tandem, & hoc meliùs, vt in sequenti exemplo videri potest.

Iteragebant aliquando nonnulli amici, & incidère in Arcem, opulentam & divitem, cui præ foribus erat inscriptum,

Porta patens esto nulli claudaris honesto.

Et quia ingruebat iam nox, vt ubi hospitium quærerent, quidam ex illis contendebat, & Inscriptionem dispungebat, hoc modo,

Porta patens esto, nulli claudaris honesto.

alij, qui festinabant, & volebant adhuc vlterius progredi, aliter dispungebant: & inclementiam Arcis hac lectione insinuabant;

Porta patens esto nulli, claudaris honesto.

Sed & Titius, qui ingenio cæteros volebat antecellere, sic inquit. [Huius Portæ Inscriptio ingeniosæ artis plena, iubet vt progrediamur. Est amœbæa, & respondet huic Lemmati *n. v. n. v.* hoc est, *Non valet, valet, non valet.* &c. Omissis igitur dictionibus primâ, tertia, & quintâ, manebunt secunda, quarta, & sexta, quarum testimonio erit hæc Portas PATENS NVLLI HONESTO. placuit omnibus amœbæa interpretatio, data à Titio, & progressi post mediam horam fugientem civitatem inierunt.

Eiusmodi carmina multa composui: nam apud Veteres frustrà exempla quæreremus in re ipsis ignotâ. Facilitati consulitur, si interlegendæ literæ, syllabæ, aut dictiones, diverso charactere scribantur. Pono exemplum.

Quidquid *erat metri* conabar *mente tueri*:
Dicere *nec placuit*, Versus *is asper erat.*

In quo si legantur voces Romano charactere expressæ, & scriptæ gryphio aut cursivo omittantur, orietur hoc Pentametrum,

Quidquid conabar dicere, versus erat.

MVSA L. HISPANA.

DLXXI.

NCIPIO ab Idiomate patrio, quod libentiùs scribo & lego, quàm Latinum: tum ob rationem generalem, quæ suadet sermonem vnicuique vernaculum, notiorem & gratiorem esse; tum ob specialem, quæ probat, multa Hispanicè exprimi ingeniosè & acutè, quæ Latinè aut exponi non possunt, aut per circumloquia & ambages dicuntur. Vt ergo in aliis linguis te dirigere possis, hoc exemplum subiicio.

LA ROSA.

Romance alternativo por las letras mayusculas.

PVRPVRA *preciosa* VISTE,
AMBARES *dulces* RESPIRA,
vna PEQVEÑ *ve* LA FLOR
EN*tre esperanzas lasciva.*

DELEYTOSO *ostenta el* PRADO
mayor SOBERBIA, *que Midas*
CON LA POMPA DE SV*s glorias*,
y ESTADO*s de maravillas.*

pero NVNCA *se* CONTENTA,
PORQVE *siempre* A MAS ASPIRA,
aunque DE SV *esplendor* VANO
el COLOR ES LA MENTIRA.

CA-

CAMA *ſumptuoſa* DE CAMPO
el prado OFRESCE A SV *ninfa*;
CVYDADO*ſo*, *porque a vezes*
CORTES EL CIELO LA *mira*.

QVANTO *mas* ENAMORADO
ENTRE *el* NECTAR, *que es ſu vida*,
nuevo ESPIRITV LA *dà*,
y nuevo eſplendor la INSPIRA.

horrible al PONE*r* SE EL SOL
YEL*os le* OFRESC*e hom*I*ci*D*a*
*la n*O*che*: *la flor ſu* LECHO
campo IVZGA *de milicia*.

yà mas PRVDENTE *ſu* CAMPO
*or*DE*na*, BATALLA *intima*,
PORQVE *pretende* DE NOCHE
*oſte*N*tar c*O*n ſu luz di*A.

Y *con* VALOR *mas* SEGVRO
*ſe en*CVBRE *en* SVS GLORIAS, *cima*
de VERDE *carcel*, *d*O *encuent*R*a*
aſylo ESTRECHO *en ſi miſma*.

OjAS PREVIENE *en defenſa*
POR MEJOR *ardid*: *y herida*
deſde ſu MVRALLA *ajada*
rayos de ambares fulmina.

Y AVN APENAS *de eſte modo*
puede CONSERVA*r* SV *vida*:
SER*virla* PV*ede ſu exemplo*
*pa*R*a tem*O*r de ſi miſma*.

Monebamur in titulo majuſculas ſeu capitales literas poſſe ſeorſim interlegi; experiamur, quid tandem illæ dicent. & Muſam iterum audiamus.

L A F L O R.

Purpura viſte, ambares reſpira,
Pequeña flor en deleytoſo prado,
Soberbia con la pompa de ſu eſtado,
Nunca contenta, porque a mas aſpira.
De ſus vanos colores la mentira
Cama de campo ofreſce a ſu cuydado,
Cortès el cielo, quanto enamorado
Entre Nectar eſpiritu la inſpira.
Poneſe el ſol, y el ofreſcido lecho
Iuzga prudente campo de batalla;
Porque de noche no ay valor ſeguro.
Cubre ſus glorias de verdor eſtrecho,
Ojas previene por mejor muralla,
Y aun apenas conſerva ſu ſer puro.

MVSA II. LATINA.

DLXXII.

HISPANICAM ſequitur Muſa Latina, quæ alibi præceſſit omninò. Obſervavit Amœbæorum præcedentiũ ſyntaxin, & imitabũda ſumit calamum, alternationeſq. ſubſequentes ſcribit.

Poteſt per literas, ſyllabas, & dictiones procedere: Exẽpla tu ſubſequentia cõſidera.

DE CHRISTO in Templo perdito.

PERDITVR *ætherei* ALTIPOTENS *Moderator Olympi*
DOCTORES INTER *Chriſtus* HONORI*fic*OS.
ERGO, QVI *inveniat* DOCTOS *legiſq. peritos Divinæ, inter eos* INVENIT IPSE DEVM.

In hoc Tetraſticho Muſa Amœbæum modulatur, & ipſa gubernatur hoc Lemmate: *Grammata Tu parvis neglectis magna reſumas.* quod, ſi præſtiteris, invenies duos verſus ſequentes.

Perditur altipotens Doctores inter honoros:
Ergo qui doctos, invenit ipſe Deum.

Et, ſi carmine Hiſpano hunc conceptum velimus exprimere, Tetraſtichum illud prius, & poſterius Diſtichum, ad hoc Decaſtichum, quod genus metri ab Authore Spinelio, *Spinelium* vocatur, reducetur.

Perdiòſe entre los Doctores
Dios, y no fuè maravilla,
Porque dò pone ſu ſilla,
Alli ſe pierde de amores.
Y pueſto, que ſus favores
Se hallan jamas con agravios,
(Pues de ignorancia reſabios
Eſtos ſon) perdido Dios,
No le podrèis hallar vos,
Si no vuſcais a los Sabios.

Erat ad manus Satyra, in Scientiarum Profeſſores ſcripta, inde contra Doctores & Eccleſiaſticos ſcommata acutiora eruens, quod in templo Chriſtus & apud Doctores fuerit

per-

perditus · quam tamen vt iniuriosam & minus necessariam omitto.

De Hispaniarum Rege
PHILIPPO.

SPIRITVS ÆTHEREVS(DE cuius SCEPTra gVbernas
Munere)IN æterNO nuMINE præbet opem.
marte quidem VESTRO DE CoEPTis mũdVS ovantem
majorem PROPRIO te quoque MARTE CANIT.
astra superQ; POLVM DECEt aPTVM quærere MVNDVM
hic LICET immensus pondere, paruvs erat.
OMNIS HONORificis lauris locus atque trophaEiS,
ESTque tuo eximio nomine terra minor.
GENS quamvis DEDERIT gazas, PELAGVSque pyropos,
immensosque auri BELLICA TERRA globos
tunc POLVS: hæc si digna putant splendore Philippi,
FALLVNTVR SIQVIDEM munEra nulla Satis
DIGNVS es obsequiis MAIORIBVS, omine & ARIS,
cùm digna est pedibus NVLLA corona TVIS.
QVANtumvis alliis lauri sint MAXIMA DONA
cùm herôum gestis fata SATIS faciunt.
SI FORSAN QVArtus NacTOs DESCRIPSerIs orbes
DIGNVS HONORE tuos, terminus omnis abESt.
TERMINVS EST NVLLVS, siquidem armis TVNC QVOQVE finis
nullus erit DECorIs: PanIA semper eRit.

Dura & difficilia tibi viderentur hæc carmina, & ignorares vsum, ni te moneret istud sapphicum.

Iunge maiores, reliquas omitte
Literas; illa resonante Metro
Termino nullo celebrare pergent
Gesta Philippi.

Hoc carminum cõtextu Musa latebat Amœbæa, & è latebris exiens, non solùm manet culta, sed occulta: nam literæ capitales, si coëant, dabunt hæc carmina.

Spiritus ætherens deceptum nomine vestro,
Deceptus proprio Marte canitque Polum.
Deceptum vidit Mundum, licèt omnis honores
Gens dederit, Pelagus, bellica Terra, Polus.
Falluntur, siquidem es dignus maioribus aris,
Nulla tuis (quamvis maxima) dona satis.
Si forsan quanto descripsi dignus honore es,
(Terminus est nullus) tunc quoque decipiar.

Et quid, quæso, significant hæc carmina? Steganographica sunt, & clavi indigent. Artem Amœbæam clarè tradunt, at sensum obscurum præseferunt, sed tempori, quo condita fuerunt, accommodum. Quousque clavim tradere placeat, hæc Hispanica carmina iuvare meum Lectorem poterunt.

Quando engañado mi intencion engaño,
Engañame el valor el sentimiento,
Puesto que por engaño el pensamiento,
Emprendiò tanto bien con tanto engaño.
Pude tener en este engaño daño,
Que si con el engaño me sustento,
Ay en el desengaño detrimento,
Y asi engaño mi mismo desengaño.
Engaño fuè, pues por engaño quise
Desengañar a todo el universo,
Que en vuestro nombre tanto se engañaba.
Y asì desengañado de lo que hize,
Sin engaño conozco, que mi verso
Es engaño, que aquello, que pensaba,
Pueda emprender, y asì por desengaño,
Pido solo perdon de tanto engaño.

Magno enim Dei beneficio Hispaniæ concessus est Philippus IV. cognomento Magnus: & quidem tam magnus pietate & virtute, vt decipiatur Apollo licèt eruditissimus, qui velit illum dignis laudibus concelebrare, decipiarque etiam ego si innumerabiles eius prærogativas velim tenui versu complecti.

Ratio conficiendi Disticha.

FEci non pauca Hexametra, quæ Musa Alterna verteret in Pentametra: & vetabat hac lege.

(- ꟷ-υ)υ-υ(υ-)υυ(-υ)[υ-ꟷ]

Quæ non solùm pronunciat, quantæ, & quo ordine syllabæ ponendæ sunt, sed jubet, vt omnes quæ clauduntur parenthesi rotundâ: videlicet ( ) scribantur determinato aliquo characterum genere: & quæ quadratâ, alio diverso: & quæ extra sunt, alio distincto, vt bene à cæteris distingui possint. Sit loco exempli hoc carmen,

Cœlipotentis *Olympus* honos *erit* altus ATLANTIS.

est hexametrum, &, si legas prius dictiones Romano (rotundo) charactere scriptas, & deinde scriptas Gryphio (seu cursiuo) profferes hoc Pentametrum:

Cœlipotentis honos altus *Olympus erit*.

Si contraria lex placeat: velisque Pentametra condere, quæ in Hexametra transeant, hi numeri servandi sunt.

(- ϖ -) - - υ (- υ) - - υ (υ - ϖ)

quibus correspondent hæ voces.

I IV. II. V. III.

Auricomo *æternus* vestit *honore* sacros.

quæ Pentametrum versum constituunt: &, si subesse jubeantur Alternativæ Musæ imperio, dabunt istud Hexametrum.

Auricomo vestit sacros *æternus honore*.

ex his duobus fieri possunt Disticha, atque ideò Tetrasticha, de quibus nonnulla subscribo.

Ratio conficiendi Tetrasticha.

CVM essem adolescens Salmanticæ, Theses Theologicas Angelico Doctori consecravi, & præfixi hæc Tetrasticha, quæ fuerunt à multis laudata, & apud aliquos, vt nova omnia solent, admirationem & applausum meruerunt. Ea subjicio.

DOCTORI ANGELICO.

Cælesti auspicio *Thoma* secreta *recludis*
Mente potens *decoras*, *&* decorata *colis*.
Propago *Insignis* Doctoris *Dogmata*: Mūdus
Pectine *scripta Patrū*, CARMINE facta canat.
Tu Lyceū Angelico *Thoma* splēdore replesti.
Laude Scholas *celebri*, *Sol* fovet orbe *novus*
Reflexo *Eximiū* TE & cātat *carmine* Tellus,
Et tua *concelebrat* dicta SACRATA Polus.
Euterpe ecce tua est *radiis* redimita *trigrādis*,
Chara Thesis *Sophiæ*, *dū* super astra *volat*.
Retracta *è terris* illustris *Numine* surgit,
Sed tua *multipotens* lingua, MANVSQ; regit.
Europe accumulat *lauros*, monumēta *sacrauit*
Fausta tibi, *pharetras Mars* litat, astra *dicat*.
Supremo *Empyreum* Doctori *sydera* cœlum
Fulgida *templa solū* serta POLVSQVE parat.
Nāq, *Tibi* innumeris *titulis* doctrina *refulget*
Fertq; diem, *tenebras*, *vt* manifesta *movet*.
Sacrato *exsurgit* vitæ laus, *Nomine* Divos
Vt sua *perpetuo* Fama NITORI colat.
Nostra tibi Eximio *heret mens*, Vir Magne, *sacrantur*
Dogmata nostra Tibi, *Mars* sacer arma *dedit*.
Sacravi *ingenium*, parvæ hæc, sed *munera* dans hæc
Crescit in obsequio, LAVDAT, *&* *auget Amor*.

Tres characterum formas in his reperiuntur Tetrastichis: Romana seu rotunda, Gryphia seu cursiva, & capitalis, seu majuscula. Ergo, vel lege solas dictiones Romanas, vel solas cursivas, vel solas capitales; & reperies sensum versumque, vt carmina sequentia pollicentur.

Perlege cuiusvis speciei grammata: quævis
Illorum species Thoma modulabitur acta,
Laudabit scripta, & calami miracula dicet.

Periclitemur igitur, an nostra Musa stet promissis. Incipiamus à dictionibus cursivo charactere scriptis, & illas seorsim colligamus.

Cælesti Thoma recludis mente decòras,
Et colis insignis Dogmata scripta Patrum.
Tu Lyceum Thoma replesti laude celèbri:
Sol novus eximium carmine concelebrat.
Euterpe, radiis Trigrandis, chara Sophiæ,
(Dum volat è terris Numine multipotens
Europe) lauros sacravit fausta: pharetras
Mars dicat, Empyreum Sydera, templa solū.
Namq. tibi titulis refulget, fertque: tenèbras
Vt movet: exsurgit nomine perpetuo.
Nostra Tibi heret Mens; sacrantur Dogmata nostra:
Mars dedit ingenium, munera & auget Amor.

Recognoscamus etiā dictiones scriptas charactere rotundo seu Romano, & videamus qualem ipsæ sensum & metrum exhibeant.

Auspicio secreta potens decorata propago:
Doctoris Mundus pectine facta canat.
Angelico splēdore scholas fouet orbe reflexo
Te cantat Tellus, & tua dicta Polus.
Ecce tua est redimita Thesis: super astra retracta
Illustris surgit, sed tua lingua regit.
Accumulat monumenta: tibi litat astra supremo
Doctori Cœlum: fulgida serta parat.
Innumeris Doctrina diem manifesta sacrato;
(Vitæ laus) Divos vt sua fama colat.
Eximio, Vir macte, Tibi sacer arma sacravi:
Parua hæc, sed dās hęc, crescit in obsequio.

Denique, si omissis Romanis Gryphiisque, dictiones illæ solæ, quæ maiusculis sunt literis expressæ legantur, invenientur hęc verba,

CARMINE TE SACRATA MANVSQVE, POLVSQVE NITORI,
LAVDAT [*Apollo melo te celebrare potest.*]

HÆC Tetrasticha postulare videntur, vt numeros & leges subiiciamus, quas qui servet, in eorum compositione non possit errare, vel falli. [Vtar notis, vt soleo. υ vel v, fi-

gnificabit syllabam breuem: - longam: ϖ vnã longam aut duas breves: ⏑̄ vnam lõgam aut vnam brevem: o vnam indifferentem: punctũ in fine aut initio dictionis significat literam consonantem, absentia puncti significat vocẽ aut à vocali incipere, aut in vocalem desinere: & tandem duo puncta consonantem aut eius absentiam. Pono exemplum. Hæc vox [:- ϖ-] postulat dictionem, quæ incipiat aut à consonante aut vocali, & desinat in vocalem, & habeat primo loco vnam syllabam longã, secundo vnam longam aut duas breves, tertio vnam longam, quales sunt istæ, *Conspicio*, *Perturbo. Accumulo*, *Acclamo*. &c. Pono numeros.

(:- ϖ-)- ϖ-:(ϖ-,), ϖ-υ(, o -⏑̄ ,)
(,-υ)υ-,(,υ o -:)(,-:),υυ-υ(,υυ,)
; o -(- ϖ⏑̄ ,)- -⏑̄ ,(,-υυ)-⏑̄ ,
,-υυ(,-υυ⏑̄ ,) *Hoc hemistichium addam*.

Omnes dictiones, quæ clauduntur his lineis() scribendæ vno genere aut colore literarum sunt: & quæ clauduntur isto)(alio.

Deest vnum hemistichium, vt claudatur Tetrastichum: sed quia abundat vna dictio aut altera, poterunt fieri multa Tetrasticha, vt tandem superabundantes dictiones in carmen confluant. Subscribo numeros.

[,-υυ]-υυ⏑̄ :	*Cōndĭtă*
-υ[,o-o],υ⏑̄ :	*rĕclūdō*
-υ[,υoo],υ⏑̄ :	*dĕcōrō*
-v[,o-v],v⏑̄ :	*Săcrātă*
-v[,v-v],v⏑̄ .	*Sĕpūlchră*

Ideæ hæ sunt securæ, & sufficientes, vt carmina amœbæa componantur. Ab illis abesse interdum possumus, modò æquivalentes vias inire velimus. Addo & hanc ideam.

(:-vvv)-vv-:(,- -) ϖ-v(,o-⏑̄ ,)
(,-vv-v),v-(,-:)vv-v(,vv,)
o- -(- ϖ-)- -'-(,-vv),- -
,-vv-vv-(,-v,)(v-vv⏑̄ :)

Huic Ideæ correspondet vltimum illud Tetrastichum, quod dedi paulò superiùs; illud videlicet, quod incipiebat, *Nostra tibi*.

Maioris claritatis gratiâ exempla nonnulla subiicio.

☞ DLXXIII.

ANNO M. DC. XLVIII. in nostro Monasterio Monsserratensi jusseram, vt Positiones Theologicæ propugnarentur, & Comiti Martinitzio dedicarentur. Superveneiunt Sueci; studia intermisimus; arma sumpsimus; & civitatem contra tres florentissimos exercitus generosè feliciterq. propugnavimus. Abierunt in Sueciam hostes: in Cœlum Comes; & nos novo fervore studia intermissa resumpsimus, & D. Adalbertus Semaneck disputationem illam habuit, & hanc Dedicationem præposuit.

PIIS MANIBVS
Illustrissimi & Excellentissimi Domini D. Iaroslai Borzitæ S.-R. I. Comitis à Martinitz: Gubernatoris Domûs Smecznensis; Domini in Smecznâ, Slanâ, ac Planicz: &c. S. Cæs. Majest. Cubicularii intimi: & Actualis Consiliarii: Supremi Burgravii; heri locum tenentis in Bohemiâ; hodie, vt spero locum tenentis in Empyreo, Reverentiam & Gloriam D. V. Q.
D. Adalbertus.

NTE annos duos, COMES EXCELLENTISSIME, *Theses, Te auspice, defendendas suscepimus, quæ à prælo ad prælium vectæ, vix fuerunt impressæ, cùm oppressæ. Supervenerunt hostes, qui interceptâ vlteriore Pragâ, citeriore oppugnatâ, inundatâ Bohemia, coëgerunt, vt ad Palladem à Pallade, hoc est, ad arma à litteris recurreremus. Abeunt illi; & subrigimus ad Mecœnatem oculos, eùmque, vt speramus, ad Cælum promotum videmus: illis enim qui moriuntur in Domino, interitus est introitus ad Beatitudinem. Oculis Fidei in Empyreo suspicimus Christum, Divam, Apostolos, Ecclesiæ Doctores & Patres. Ibi Benedictos, Bernardos, Ignatios, Xaverios; ibi &* CATHARINÆ *Spiritum, cui specialiter devoti sumus, puritate Angelum, prædicatione Apostolum, passione Martyrem, sapientia & prudentia Doctorem, & morum elegantia Virginem. Oculis ibi spei, Te Cælitibus mixtum, defunctum miseriis & periculis, gloria æterna fungentem. Et ego jubeor Tibi congratulari; applaudere iterum iterùmque; consecrare istas Theses; & inter gaudia & lachrymas cothurno altiore orare, & affectum eximium verbo exprimere. sic ergo alloquor.*

Ecce Tibi, Empyreo *rursus* jam nate, *sacrantur*
Dogmata nostra (Comes). Mẽs pugil arma *dabit*.
Sacravi *Igeniũ*. Nil hoc; sed *munera* magna hoc
Claudit in obsequio DEBITA, *Magnus Amor*.

Multa uno verbo dixerim; non egeo pluribus adversus Te, qui in Verbo Diuino omnia capis. Sed quia tota tua vita Virtus fuit amœbea; pro DEO & Fide Catholica, pro Domo Austriaca, & Cæsare, pro Regno & Vrbe Agens & Patiens, *patere, vt nostræ* ament alterna Camœnæ, *& qui nolumus plura, saltem eadem alternatim & saltim resumamus. Romanas notas interlego, & ajo;* Empyreo sit nate Comes, pugil arma sacravi. Nil hoc; sed magna hoc claudit i obsequio: *Cæteras recolligo & subiicio;*

Ecce Tibi rursus sacrantur Dogmata nostra: Mēs dabit Ingeniū, Munera Magnus Amor. *Mentem igitur, Amoremq; loco muneris offero, deceret enim triumphanti in cælis Spiritui munera offerre materialia: & quia Te immediatè nō licet alloqui, Te post mortem viventem in Filijs sufficio, & me Tibi, Ipsisq; summa animi demissione devoveo.* Mortuus es; at tamen quasi non es mortuus, similes enim reliquisti Tibi post Te. *[Eccl. 30.4.] Adeòq. Illis hoc est Tibi, videlicet Tibi hoc est, Illis devotus. vt sciatis etiam ad Animos se extendere vestram authoritatem, meum ego hic expressum Thesibus, huic impressum Tabellæ, nomine Monserratensium omnium, in Templo æternitatis, Vestri nominis Aris appendo.*

✍ DLXXIV.

ETiam hæc Pragæ visa sunt Carmina ingeniosa & curiosa, & vt illa imitari possis, indiges Artis penitiore notitiâ, hanc Regulæ præmissæ dederunt, & augebunt exempla, quæ subscribo.

AMOEBÆVM.
Ad Deiparam.

Iustitiæ *Æthereæ* speculum: *Regina*: sacrati Fœderis Arca: *Domus*: Lux *pia*: *Turris*: Ebur. *Atlantē* Angelicū *circumdas* candida *Princeps*: Stella Polum CINGIS *corpore, amore capis.*

Vnde, si legantur characteres Romani, reperitur hoc Distichum:

Iustitiæ speculum sacrati fœderis Arca: Lux Ebur Angelicū cādida Stella Polum.

Si autem cursivi, hoc;

Æthereæ Regina Domus: pia Turris: Atlantem Circumdas Princeps corpore, amore capis.

AMOEBÆVM.
Ad eamdem.

Solati æterni *causas* Lux pura *recludis*, *Mater amāda* Dei, *Dux* mea, dulcis *Amor*. Eoi *Empyrei* Sol; ornas *Sydera*, Cœlum *Corde tenes* MVNDVM lucis honore beas.

Et si interlegamus dictiones scriptas charactero Romano, exprimemus nostram devotionem hoc Disticho;

Æterni Lux pura Dei: mea dulcis Eoi Sol ornas: Cœlum lucis honore beas.

Si verò cursivas resumamus,

Solati causas recludis Mater amanda: Dux: Amor: Empyrei Sydera corde tenes.

AMOEBÆVM.
Ad eamdem.

Auxilium *es Mundo*, vitæ *dulcedo* flagrantis: Fulgida Stella: *Decor*: Spes *benedicta*: Favor. *Supremi* & Regis *Mater*, *quam* denique *multo Gnatus amore beat*, SEMPER amore potens.

Ergo characterem à charactere distinguentes, alternando dictiones diversos affectus exprimemus. Si Romanas literas pronunciemus, hunc;

Auxilium vitæ flagrantis: fulgida Stella: Spes: Favor, & Regis deniq; amore potēs.

Hunc autem, si literas cursivas sumamus:

Es Mundo, dulcedo, decor: benedicta Supremi Mater, quam multo Gnatus amore beat.

In singulis Tetrastichis abundat vna dictio, quæ scripta charactere majusculo: ergo vel eam potes negligere, aut plura Tetrasticha conformando, multiplicare, vt carmen constituere possis. Sed de hoc nu. 572. *S. Decil.*

MVSA

MVSA III. HETEROGENEA

DLXXV.

OMNIA exempla, quæ dedimus, sibi vendicavit Elegia: & Ideæ omnes conformaverunt Elegiacos versus, qui alios etiã Elegiacos parerent. Placet varietas, & ideò jubebo Elegias, quòd Hexametra parturiant, & Sapphica. Et quia ad manum mihi modo est Officium de S. Victore, compositum à D. Bernardo, summam calamum, & melleum meum Doctorem alloquar istis verbis.

M*Artyris* amplificas *laurum* Bernarde *dècoras*
VVLNERA *agona* melo *scribis* ET HISTORIAM.
Inceptis pia Virgo *favet*, fovet: *oreque dulci*
Martyris exubias *Fama* decora *canet*.
Ossa colit *Mundus*; LAVDAT Mens *sydera: dotes*
Laude sacratas NVNC PLVRIMA TVRBA LEGET.

Recognosco, quæ scripsi, & quia triplici characterum genere sum vsus, dictiones cursivo expressas diligenter exscribo.

MArtyris laurum dècoras, agona
Scribis(inceptis favet)ore dulci.
Martyris fama canet ossa Mundus,
Sydera dotes.

Venio ad Romanas; hoc est, ad illas, quæ rotundo charactere scriptæ.

AMplificas Bernarde melo, pia Virgo foverque
Exubias, decorâ colit & mens laude sacratas.

Remanet ne aliquid? Sunt nonnullæ dictiones maiusculis, quas vocant, depictas literis. Illas seorsim repono.

VVLNERA ET HISTORIAM LAVDAT NVNC PLVRIMA TVRBA.

Superest dictio *Leget*, quæ habet primam syllabam indifferentem, poterit enim aut à *lego*. *is*. aut à *lego*. *as*. deduci. & sic dare initium novo cuicumq. carmini. Exemplum recognosce, & attentè considera, Ideam suppono.

(:-vv,)- ϖ-:(,- -,), ϖ-(vo-,)
[:-vv](v-v)v-(,-v,)[v-vv-:]
(-- -,), ϖ-v(,vv,),vv,(-v)que(,-ϖ.)
(:-vv,)- ϖ-,(,·v),vov(,vv,)
(-v),vv,(,-v,)[,vv,]--(-vv--)
,-vv--[-][-vv-vv-]

Commata aut puncta significant consonantes, vt superiùs num. 572. § *Hac*, adnotavimus: interim hoc monendus est author, sæpè posse ex fine vnîus dictionis ad initium alterius impunè consonantem transferri. Cõsultò dixi *sæpe*, non *semper*, ne Philomusus temerè hac licentiâ abutatur, sed, examinet, an in recursu aut occursu aliarum dictionum mutatio consonantis impediat.

Carmina Heterogenea.

DLXXVI.

ETiam per recursum oriuntur varia genera carminum, vt videre est in exemplo sequenti.

L*Vcifer* clarus *dècoras* honore
Nos: lyræ *Eoa* cèlebras *corèa*
Africa illustris *tènebras*, Olympum
LVMINE *comis*.

Ecce ob oculos habes Sapphicum, in quo, sunt dictiones Romanis, Gryphiis, & Maiusculis scriptæ characteribus: primæ currunt, & secundæ recurrunt. Romanæ dant hoc carmen:

Clarus honore lyræ cèlebras Illustris
Olympum.

Cursivæ refluunt, & motu suo retrogrado:

Comis tenèbras Africæ,
Corèa Eoa nos decòras Lucifer.

Si placeat hæc imitari Carmina, poteris hoc diagrammate dirigi.

(:-vv,),-v,(,vo-,)v-v
(,-,),v-(vo-:),vv-,(,v-ϖ)
(:-v-)--v,(,vo-,)v-ϖ:
[:-vv](,-ϖ,]

Remansit dictio vnica in Adonio, quæ posset com-

complete integrum carmen, si quinque ejusmodi Tetrasticha componerentur. Pono illorum Adonia.

[:-vv](,-v,)	CVLMINA	*montis*,
(,-o)[,o- -,]	*Quando*	RECLAMANT
(,-v,)[o-v,]	*Nomen*	ATLANTIS,
(,-v,)[o-v,]	*Scandit*	AGRESTIS
(,-v,)[o-ϖ :]	*Gnatus*	ATHLETÆ.

Ex quibus, si dictiones capitali charactere scriptas auferas, hoc adquires Hexametrum.

CVLMINA RECLAMANT ATLANTIS AGRESTIS ATHLETÆ.

MVSA IV. RETROGRADA.

☞ DLXXVII.

INITIVM sumam ab ideâ: & quò illa facilior & brevior sit, eò erit majori laude digna. Considera sequentes apices.

(;-vv),-vv-;(,- - -:) ,-vv
(,- -,)
(,- -v)- ϖ-,(,oov,)-vvϖ

Hæc Amœbæorum retrocurrentium forma; cui, si materiam adjunxeris, hoc conformabis distichum. Ad Maximum.

I 9 II 8 III
Carmine Cœlicolas *festivo*, Maxime, *Divos*
Laudare Æthereos *venimus* Orbicolæ.
IV 7 V 6

Quod legetur hoc modo. [A dictione *Carmine*, quæ prima & cursiva est, omnes cursiuas recto ordine interlegito: & à dictione (Orbicolæ) quæ vltima & rotunda est, retrogrediēs sumes omnes rotundo expressas charactere, quas in directione intermiseras.] Iuvaberis numeris: Latinis, vt habeas Hexametrum; Arabicis verò, vt Pentametrum. Videlicet.

Carmine festivo Divos laudare venimus
Orbicolæ Æthereos Maxime Cœlicolas.

Dedit nostra Musa Retrograda, ideam alternativam, quæ eunti daret Hexametrum, & redeunti Pentametrum: at modo contrà, vult à retrogressu exordium sumere:

(o-v,),- -,(,-v,),- -v,(o- -:)
,-vv,(- ϖ-,)(,-vv,)-vvϖ :

Et juxta hanc ideam multa potuerunt conformari carmina; & inter ipsa à nobis proponitur hoc.

V 6 IV 7 III
Atlantis valles *montis* metimur *Atletæ*
Curribus *audaces culminis* alta pede.
8 II I 9 10

Numeri te poterunt dirigere: Romani, vt invenias Hexametrum; Arabici, vt Pentametrum: si enim illos sequaris, interleges etiam hoc Distichum:

Culminis audaces Atleta montis Atlantis
Valles metimur curribus, alta pede.

Hujus Amœbæi idea plurimum differt à precedēti, vt comparationem instituenti patebit.

Neuter ex his modis continuari poterit per plura carmina: si enim alter per plura promoveretur, haberet Lector plura Hexametra simul in progressu, & plura Pentametra simul in regressu, aut contrà, quod in Regulas Artis Metricæ impingeret. Ergo, vt lōgiùs excurrere possit Poeta, debebit conformare Tetrasticha, vtramq. ideam artificiosè connectendo. Illa Canones sequentes exhibent.

(;-vv),-vv-;(,- - -:),-vv(,- -,)
(,- -v)- ϖ-,(,oov,)-vvϖ
o-v,(,- -,),-v,(,- -v,)o- -:
(,-vv,)- ϖ-,l,-vv,(-vvϖ :)

Et ad hos elimavi Inscriptionem Altaris, in quo erant septemdecim Sanctorum statuæ, quas iussit componi deuotio. Hoc erat Tetrastichum insculptum marmori.

Vrsula, Chrysologus, *Bernardus*, Barbara, *Petrus*,
Theresa, Ambrosius, *Simeon*, Aurelia.
Vbaldus, *Paulus*, Prosper, *Franciscus*, Hubertus,
Lucius, æternant cœlitùs *Agna*, *Leo*.

In quo, si resilientes legamus priùs Romano, & posteà legamus directè dictiones cursiuo charactere expressas, reperiemus hæc Disticha:

Cœlitùs æternāt Hubertus, Prosper, Vbaldus,
Aurelia, Ambrosius, Barbara, Chrysologus.
Vrsula, *Bernardus*, *Petrus*, *Theresa*, *Simeon*,
Paulus, *Franciscus*, *Lucius*, *Agna*, *Leo*.

NOTA. Dictio penultima primi Pentametri

tri est(,oov,) & quando postulat duas primas indifferentes,sufficit,si ex(,-vv,)possit transire in(,v-v,)nec deerunt voces,quę huic mensuræ respondeant,nam *Vènimus, Lègeris,Vìderis,* &c. transeunt ad alia tempora & quantitatē, vt cùm dicimus, *Venīmus,Legēris,Vidēris.* &c.

APOLLO THAVMATVRGVS.

Vocibus & numeris miracula patrat Apollo:
Ergo admireris, quæ imitari Zoile nescis.

DLXXVIII.

QVÆ Parnassi dicuntur Numina, suam metricam divinitatem,à Poëtarum prodigâ devotione susceptam manutenere nequeunt, nisi patrent miracula. Hanc ob rem, hæc pauca foliis scribo,in quibus multa supra communem Parnassi vsum reperies; dabunt enim modum pervium & facilem,vt carmina docta & culta quis condat,etsi Prosodiæ,imò Latini Idiomatis institutiones nesciat. Te alloquor,Philomuse doctissime: sic inquam.

IN nova fert animus mutatas dicere mentes
Ingenia:inceptis (qui perficis)ipse faveto,
Dulcis Apollo,Pater Musarum,illustris Ephœbe:
Nomine de cujus videoq.voloq.sorores
Castalias dici Musas;nam nomine Hebræo
Te Mundus Morbiò *cognoscit;te quoq.* Μο̃ψιν
Nuncupat,indigitat,recolit, veneratur, adorat.
Ante chorum dulcem,Parnassiq.ante Camænas
Vnus erat toto Metrorum vultus in orbe,
Quem dixere Chaos,rudis indigestaq.moles.
Nec quidquā nisi carmen iners, congestaq eodē
Non bene junctarum remanebant semina vocū.
Nullus adhuc verbis radios spargebat Apollo,
Nullus adhuc doctas mōstrabat Pegasus undas,
Nulla & Castalides formabant organa cannis.
Lucis egens erat Numerus,splendore Poesis
Fulgebat nondum: nulli sua forma manebat.
Obstabatq.aliis aliud,quia corpore in vno (nīs,
Disticha pugnabāt Trimetris,& Sapphica Ado-
Iambica Pentametris,necnon Anapæstica Iābis:
Confusæ fuerant mensuræ,Metra cothurno
Nobiliora,pedes nec conformare valebant.
Plurima Spondeus,reliquis spondebat, Iambus
Non poterat sufferre moras:producta Molosso
Vox adridebat,Tribracho breuis.Omnia ī orbe,
Sed rudiore modo,quæ posteà aperta videmus;
Ambages inter dubia sub luce latebant.
Ast novus has umbras hodie concinnat Apollo,
Atq. novas veteri renovat sub imagine formas
Metrorum, Musisq. jubet caligine ex ipsa
Quis montem illustrare queāt, producere luces.

Novum nostrum Parnassum,Amice Lector,viderunt multi,intellexere pauci;interim, vniuersi Labyrinthos laudarunt; desiderantes,vt ad faciliorem methodum multa reducerentur: terrentur enim Philomusi, cùm tot characterulos & apices in Ideis carminum conspicantur.

Respondeo Metametricam nostram esse perviam & facilem,vtvt sit difficilis, quid inde?ideò illa dignior, vt à sublimibus ingeniis pertractetur. Ovidius lib. 3. Tristium.

In causâ facili cuivis licet esse diserto,
Et minimæ vires frangere quassa valent.
Subruere est arces & stantia mœnia virtus,
Quilibet ignavi præcipitata premunt.

Mortuo leoni & lèpores insultant, & labantia vel ignavi dejiciunt: constantia fortes. Ergo, si sit nostra Metametrica difficilis, obscura, impervia, animos generosos ipsamet invitabit obscuritas, & brevi tempore cedet labori

&

& studio, eritque clara. Lucretius lib. 2. de naturâ rerum.

Sed neq; tam facilis res vlla est, quin ea primum Difficilis.

Quidquid autem de cæteris Parnassis sit, in hoc summa reperietur facilitas, est enim Thaumaturgus, hoc est, miraculosus, & intra mediam horam docebit quemcumque analphabeticum puellum carmina (Græca, Latina, &c.) bona & curiosa, summâ facilitate, summâ securitate confirmare. Progrediamur, videamusque, quid Musæ Prodigiosæ nos docent.

MVSA I. MATERIALIS, SEV SPECVLATIVA.

§ DLXXIX.

HÆC Castalia præparat aliqua Tempe, in quibus areolas florum, & sylvas vocabulorũ habeat, quæ possit sorori suæ subministrare, vt prodigia patret, quæ promisimus. Diagrammata subsequentia considera. Septem sunt: & plura aut etiam pauciora exhibere potuimus, at numerum hunc sacrum secuti, septem hæc esse sufficientia putavimus.

PRIMVM humanam vitam respicit laboribus & miserijs plenam: vade appositè Horatius lib. 1. serm. Satyr 8.

— Nil sine magno
Vita labore dedit mortalibus.

Antequam illud conformarem, legeram Terentium in Adelph. scitè dicentem.

Ita vita est hominum, quasi cum ludas tesseris:
Si illud, quod maximè opus est, jactu non cadit,
Illud, quod occidit fortè, id arte vt corrigas.

Hanc ob rem jubeo, vt prudentiam cum fortunâ metiaris, & interrogo, *Quod vitæ sectabor iter*: vias aperio, & pericula expono.

SECVNDVM encomiasticum est, & cùm Heroëm aliquem laudare velis, servire poterit.

TERTIVM eòdem respicit, sed majori arte & ingenio, exhibet enim Disticha resilientia à Pentametro.

QVARTVM proderit, cùm liber aliquis, qui in novam lucem editur, fuerit laudandus.

QVINTVM variâ proponit vbertate verborum Epistolium Distichum ad Amicum.

SEXTVM Poetæ veteris (Virgilij, vt creditur) hemistichium. *Dum dubitat &c.* in cuiuscumque Principis felicissimâ genethliâ edisserit.

SEPTIMVM tandem familiarem ad amicum Epistolam numeris metricis expressam continet.

DIA-

DIAGRAMMA PRIMVM.

De Vitâ Humanâ.

Arcta via est, vera quæ ducit ad atria vitæ,
Nec recipit carnis gaudia mentis iter.
Amplis incedit spaciis terrena voluptas,
Angusto virtus tramite celsa petit.

					4			8
				a n	tenèbris	1	a n	cerne, remotos
				b o	tumultu	2	b o	cerne, repostos
				c p	timore	3	c p	fata maligna
				d q	dolore	4	d q	duraq. fata
				e r	dolosis	5	e r	sæpe scelestos
				f s	scelestis	6	f s	si peregrinos
				g t	malignis	7	g t	si efera fata
				h u	furore	8	h u	dura pericla
				i x	perîclis	9	i x	sæpe inimicos
				l y	chimæris	10	l y	cerne, Penates
				m z	tremôre	11	m z	Cæsaris aulæ
		§.1			§.5			§.9
1	a n	Quod vitæ	1	a n	sunt fora,	1	a n	Cura domus
2	b o	Quid Mundi	2	b o	Omnia!	2	b o	Ipsa domus
3	c p	Qui Terræ	3	c p	sint loca	3	c p	tota domus
4	d q	Quale (refer)	4	d q	Dulcia,	4	d q	multa domus
5	e r	Quale (rogo)	5	e r	suavia,	5	e r	Insanus
6	f s	Dic mihi: quod	6	f s	Prospera,	6	f s	Inprudens
7	g t	Quod viuens	7	g t	Plurima,	7	g t	Et doctus
8	h u	Ambigo, quod	8	h u	Atria,	8	h u	Insipiens
9	i x	quale equidèm	9	i x	Terrea.	9	i x	Et sapiens
10	l y	quod dubitans	10	l y	Est sors	10	l y	Publica res
11	m z	quod tandem	11	m z	Est sors.	11	m z	Plebs præceps
		2			6			10
1	a n	sectaris iter?	1	a n	si dubiis	1	a n	repetit,
2	b o	sumemus iter?	2	b o	si fatis	2	b o	simulat,
3	c p	carpemus iter?	3	c p	fortunâ	3	c p	peragit,
4	d q	peragemus iter?	4	d q	si miserè	4	d q	peramat,
5	e r	sectamur iter?	5	e r	si miserîs	5	e r	cupiit,
6	f s	versamus iter?	6	f s	forte malâ	6	f s	laudat,
7	g t	nunc sector iter?	7	g t	si ambiguis	7	g t	plaudit,
8	h u	sectabor iter?	8	h u	si semper	8	h u	sequitur,
9	i x	nunc carpis iter?	9	i x	si curis	9	i x	celebrat,
10	l y	nunc sumis iter?	10	l y	si rebus	10	l y	repetît,
11	m z	sum acturus iter?	11	m z	si technis	11	m z	spernit,
		3			7			11
1	a n	si cœca	1	a n	gens anxia,	1	a n	viventem
2	b o	confusa	2	b o	terra anxia,	2	b o	dominantem
3	c p	turbata	3	c p	mens anxia,	3	c p	cursorem
4	d q	conmota	4	d q	cura anxia,	4	d q	Rectorem
5	e r	si obliqua	5	e r	vita anxia,	5	e r	bellantem
6	f s	si plena	6	f s	studia anxia,	6	f s	mercantem
7	g t	si adversa	7	g t	sors anxia,	7	g t	mortales
8	h u	si obversa	8	h u	domus anxia,	8	h u	dominantes
9	i x	si obscurâ	9	i x	domus obruta,	9	i x	viuentes
10	l y	resoluta	10	l y	mens credula,	10	l y	mercantes
11	m z	permixta	11	m z	vita obvia,	11	m z	bellantes

		12			16			20
1	a n	si abdita	1	a n	si tristis	1	a n	orbicolam
2	b o	si nova	2	b o	lachrymabilè	2	b o	agricolam
3	c p	si fera	3	c p	si plurima	3	c p	orbivagum
4	d q	si efera	4	d q	si informis	4	d q	agrivagum
5	e r	si indita	5	e r	si immanis	5	e r	agrigenam
6	f s	si addita	6	f s	si turpis	6	f s	vndivagum
7	g t	plurima	7	g t	si insomnis	7	g t	orbigenam
8	h u	perdita	8	h u	si fortis	8	h u	inde virum
9	i x	maxima	9	i x	si maxima	9	i x	vnde viros
10	l y	dùraq.	10	l y	si maximè	10	l y	hinc homines
11	mz	fœùaq.	11	mz	deformis	11	mz	audaces

		13			17			2
1	a n	semper	1	a n	egestas	1	a n	mare
2	b o	vastè	2	b o	athena	2	b o	deîn
3	c p	multùm	3	c p	imago	3	c p	pòst
4	d q	iniquè	4	d q	oliva	4	d q	citò
5	e r	ab alto	5	e r	ablecta	5	e r	brevè
6	f s	ab astris	6	f s	abyssus	6	f s	malè
7	g t	in ævum	7	g t	adelpha	7	g t	pòst
8	h u	in orbe	8	h u	adoxa	8	h u	mala
9	i x	in vrbe	9	i x	agalma	9	i x	dehînc
10	l y	ibidem	10	l y	agea	10	l y	sat
11	mz	vbiq.	11	mz	aglaspis	11	mz	jam

		§.14			§. 18			2
1	a n	damna nocent;	1	a n	si torquet	1	a n	nauticus
2	b o	fata manent;	2	b o	si lacerat	2	b o	ponticus
3	c p	sors remanet;	3	c p	si incusat	3	c p	nereus
4	d q	mors remanet;	4	d q	si exurit	4	d q	nericus
5	e r	lis remanet;	5	e r	si perdit	5	e r	liquidus
6	f s	Fata nocent;	6	f s	Vrget si	6	f s	Tethyos
7	g t	Damna agitant;	7	g t	torquet	7	g t	Naiados,
8	h u	sors torquet,	8	h u	si vexat	8	h u	maximus
9	i x	Damna manent;	9	i x	si exagitat	9	i x	naufragus
10	l y	sors vexat,	10	l y	si turbat	10	l y	corrutus
11	mz	Damna vehunt;	11	mz	si inturbat	11	mz	spumiger

		15			19			23
1	a n	cessasse vetat	1	a n	dolor	1	a n	error
2	b o	fugisse vetat	2	b o	cura	2	b o	ardor
3	c p	subiisse facit	3	c p	pœna	3	c p	ordo
4	d q	superesse vetat	4	d q	falx	4	d q	ausus
5	e r	periisse facit	5	e r	nox	5	e r	actus
6	f s	pia fata vetat	6	f s	labor	6	f s	orbis
7	g t	meliora vetat	7	g t	vita	7	g t	ensis
8	h u	cessare vetat	8	h u	studium	8	h u	horror
9	i x	pejora addit	9	i x	fors	9	i x	agger
10	l y	damna adjungit	10	l y	fors	10	l y	ales
11	mz	jungitq. dolos	11	mz	labor	11	mz	algor

di-

		§.24			28			32
1	a n	diſtorquet	1	a n	pœnæq.	1	a n	cœca maritis
2	b o	diſturbat	2	b o	curæq.	2	b o	multa maritis
3	c p	diſperdit	3	c p	caſuſq.	3	c p	conjugi iniqua
4	d q	exurit	4	d q	culpæq.	4	d q	conjugem adurens
5	e r	immutat	5	e r	lapſuſq.	5	e r	feſſa maritis
6	f s	infamat,	6	f s	pennæq.	6	f s	vana maritis
7	g t	conturbat	7	g t	genteſq.	7	g t	nata maritis
8	h u	infirmat	8	h u	ſorteſq.	8	h u	queſta maritos.
9	i x	diſpergit	9	i x	lauriq.	9	i x	leſſa maritos
10	l y	ſejungit	10	l y	palmæq.	10	l y	magna maritis
11	m z	disjungit	11	m z	reliquiq.	11	m z	crebra maritis

		25			§. 29			§ 33
1	a n	leves	1	a n	pro cœlibe	1	a n	ſanguineum
2	b o	agiles	2	b o	& cœlibe	2	b o	horriſonum
3	c p	dolent	3	c p	ſine cœlibe	3	c p	belligerum
4	d q	manent	4	d q	cum cœlibe	4	d q	terriſonum
5	e r	fugant	5	e r	e cœlibe	5	e r	Majugenæ
6	f s	timent	6	f s	in cœlibe	6	f s	Atrocis
7	g t	trement	7	g t	ex cœlibe	7	g t	Audacis
8	h u	graves	8	h u	à cœlibe	8	h u	ſanguinei
9	i x	audent	9	i x	præ cœlibe	9	i x	belligeri
10	l y	abeunt	10	l y	ſub cœlibe	10	l y	caſtra feri
11	m z	adimunt	11	m z	in cœlibe	11	m z	Bellantes

		26			30			34
1	a n	more	1	a n	Et gravior	1	a n	ſi Martis honos,
2	b o	vitâ	2	b o	Durior &	2	b o	ſi Martis honor,
3	c p	motu	3	c p	Et pejor	3	c p	ſi inſigne Ducis,
4	d q	greſſu	4	d q	ſœvior &	4	d q	ſi inſigne Dei,
5	e r	victu	5	e r	triſtior &	5	e r	ſi ſtemma viri,
6	f s	mensâ	6	f s	turpior &	6	f s	ſi ſtemma Ducis,
7	g t	mente	7	g t	dura magis	7	g t	ſi fulmen ovat,
8	h u	corde	8	h u	ſœva magis	8	h u	ſi Martis opus,
9	i x	linguâ	9	i x	moleſta &	9	i x	ſi fulgur adit,
10	l y	honore	10	l y	dura ſubeſt	10	l y	ſi nomen ovat,
11	m z	amore	11	m z	multa ſubeſt	11	m z	ſi jam omen ovat,

		27			31			35
1	a n	timidis	1	a n	vigilantia	1	a n	ſi inmania
2	b o	doctis	2	b o	cura aſpera	2	b o	ſi illuſtria
3	c p	gravibus	3	c p	dominatio	3	c p	ſi triſtia
4	d q	ſedulis	4	d q	ſpeculatio	4	d q	fatalia
5	e r	propriis	5	e r	tractatio	5	e r	ſi bellica
6	f s	dubiis	6	f s	dulcedo	6	f s	ſi turpia
7	g t	crebrò	7	g t	nephritis	7	g t	ſi inſignia
8	h u	ſedulò	8	h u	cuſtodia	8	h u	ſi atrocia
6	i x	cautis	9	i x	moderatio	9	i x	mortalia
10	l y	multis	10	l y	patientia	10	l y	peregrinaq.
11	m z	cunctis	11	m z	memoratio	11	m z	ſi jam anxia

		36			40			44
1	a n	Castra	1	a n	Fortuna	1	a n	semper
2	b o	lucra	2	b o	natura	2	b o	cunctis
3	c p	bella	3	c p	dulcedo	3	c p	q; viris :
4	d q	banna	4	d q	torpedo	4	d q	q; Orbi:
5	e r	tella	5	e r	caligo	5	e r	q, Vrbi :
6	f s	signa	6	f s	vsura	6	f s	Mundo
7	g t	pila	7	g t	spes vana	7	g t	quîsquîs
8	h u	busta	8	h u	spes dira	8	h u	cuivis
9	i x	damna	9	i x	res vana	9	i x	quîsvis
10	l y	dicta	10	l y	dextella	10	l y	cupidis
11	m z	facta	11	m z	fera stella	11	m z	miseris

		§.37			41			45
1	a n	Fœnoris, &	1	a n	Trucidat.	1	a n	Sua
2	b o	Terrigenûm, &	2	b o	cecidit.	2	b o	pia
3	c p	cuncta virûm, &	3	c p	perurit.	3	c p	sacra
4	d q	cuncta hominum,	4	d q	repressit,	4	d q	bona
5	e r	Alta virûm, &	5	e r	præurit,	5	e r	sed
6	f s	Cunctorum, &	6	f s	præusit.	6	f s	dum
7	g t	Terrigenas	7	g t	perusit.	7	g t	jam
8	h u	Terrestres	8	h u	fugavit.	8	h u	nam
9	i x	Terrenos	9	i x	refringit.	9	i x	fera
10	l y	Terrenûm, &	10	l y	fugabit.	10	l p	dein
11	m z	Mortales	11	m z	peruret.	11	m z	citò

		38			§.42			46
1	a n	Proprians	1	a n	Omnia sunt	1	a n	Non placet
2	b o	superans	2	b o	cætera sunt	2	b o	vix placet
3	c p	pugnax	3	c p	est reliquum	3	c p	commodat
4	d q	præceps	4	d q	sunt vitæ	4	d q	pîs nocet
5	e r	superans	5	e r	sunt ævo	5	e r	sistitur
6	f s	residens	6	f s	omni ævo	6	f s	temnitur
7	g t	plures	7	g t	Non abeunt	7	g t	dissidet
8	h u	nunc trux	8	h u	omne ævum	8	h u	præsidet
9	i x	velox	9	i x	Non absunt	9	i x	displicet
10	l y	pòl trux	10	l y	Non fugiunt	10	l y	nascitur
11	m z	citò trux	11	m z	Non desunt	11	m z	dicitur

		30			43			47
1	a n	Miseros	1	a n	Culpæ :	1	a n	Et mens.
2	b o	tristes	2	b o	pœnæ :	2	b o	æthra.
3	c p	homines	3	c p	q, vices :	3	c p	aula :
4	d q	faciles	4	d q	q· moræ :	4	d q	æstas :
5	e r	tristes	5	e r	cædes :	5	e r	ara :
6	f s	fragiles	6	f s	curæ:	6	f s	hora.
7	g t	dubios	7	g t	parcæ:	7	g t	Eos.
8	h u	inopes	8	h u	mortes:	8	h u	ætas.
9	i x	varios	9	i x	Lacheses:	9	i x	ira.
10	l y	lacerans	10	l y	furiæ:	10	l y	& sors.
11	m z	cædens.	11	m z	lachrymæ :	11	m z	& fors.

No-

		§.48			52			56
1	a n	Nomen	1	a n	Atq; puellûm	1	a n	Cura.
2	b o	lumen	2	b o	& puerorum	2	b o	ausa.
3	c p	laurus	3	c p	ipse tremisco	3	c p	laurus.
4	d q	laurea	4	d q	atq; pavesco.	4	d q	cædes.
5	e r	Phœbus	5	e r	atq; juventa	5	e r	vita.
6	f s	sensus	6	f s	atq; Magistri	6	f s	pubes
7	g t	Mars &	7	g t	atq; Magistrum	7	g t	sors sors.
8	h u	Pallas	8	h u	inde peritûm	8	h u	mènsq;
9	i x	Satur	9	i x	inde periti	9	i x	rèsq.
10	l y	Splendor	10	l y	vnde timenda	10	l y	sorsq.
11	m z	fulgor	11	m z	inde tremisco	11	m z	sorsq.

		49			§.53			§.57
1	a n	Abest	1	a n	Dura rudimenta	1	a n	Adflictat
2	b o	obest	2	b o	multa rudimenta	2	b o	Destruit en
3	c p	abit	3	c p	longa rudimenta	3	c p	Destructat
4	d q	obit	4	d q	lauta rudimenta	4	d q	Desperdit
5	e r	inest	5	e r	rerum principia	5	e r	Confundit
6	f s	adest	6	f s	Doctrinæ initia	6	f s	Perturbat
7	g t	ovat	7	g t	limina doctrinæ	7	g t	Deponit
8	h u	erat	8	h u	Doctrinæ studia	8	h u	Deposuit
9	i x	erit	9	i x	Doctrinæ cura	9	i x	Destruxit
10	l y	agit	10	l y	rerum doctrina	10	l y	Confudit
11	m z	vbi	11	m z	vivendi studia,	11	m z	Turbavit

		50			54			58
1	a n	Pueris	1	a n	Est procerum	1	a n	Natura
2	b o	iunctis	2	b o	estq; virum	2	b o	sors dura
3	c p	minimis	3	c p	est doctûm	3	c p	Res dura
4	d q	mœstis	4	d q	indoctûm	4	d q	Fors sæva
5	e r	nostris	5	e r	ingratûm	5	e r	Bellona
6	f s	q; novus	6	f s	ignotûm	6	f s	Fatumq;
7	g t	q; nitens	7	g t	est reliquûm	7	g t	Tellusq;
8	h u	parvis	8	h u	est reliquùm	8	h u	Fortuna
9	i x	populis	9	i x	& iuvenum	9	i x	Mundusq;
10	l y	reliquis	10	l y	est hominum	10	l y	Populusq;
11	m z	crebrò	11	m z	est juvenum	11	m z	fera Stella

		51			55			59
1	a n	Lugentibus	1	a n	Sævissima	1	a n	Suos
2	b o	lachrymantibusq;	2	b o	durissima	2	b o	cives
3	c p	redolentibus,	3	c p	turpissima	3	c p	homines.
4	d q	q; gementibus,	4	d q	non prospera	4	d q	bonos
5	e r	q; dolentibus,	5	e r	pòl bellica	5	e r	Duces
6	f s	lactentibus,	6	f s	moribundaq;	6	f s	viros
7	g t	plorantibus,	7	g t	tremebundaq;	7	g t	pios
8	h u	ludentibus,	8	h u	temeraria	8	h u	genus
9	i x	q; infantibus	9	i x	generosaq.	9	i x	omnes
10	l y	furientibus,	10	l y	mortalia	10	l y	vrbes
11	m z	viventibus,	11	m z	fœdissima	11	m z	altos

Per

		60			64			68
1	a n	Per tella	1	a n	doli,magnoſq.	1	a n	pejoribus.
2	b o	per bella	2	b o	loci,duroſq.	2	b o	gravioribus.
3	c p	per pila	3	c p	Poli,fœdoſq.	3	c p	majoribus.
4	d q	per ſigna	4	d q	dolûm,diroſq.	4	d q	ferioribus.
5	e r	per caſtra	5	e r	locûm,magnoſq.	5	e r	mage turpibus.
6	f s	ſine laude	6	f s	catenatòſq.	6	f s	mage triſtibus.
7	g t	cum fraude	7	g t	hominũ,ſeduloſq.	7	g t	confortibus.
8	h u	ſine luce	8	h u	virûm,tantòſq.	8	h u	q;ingentibus.
9	i x	tenebrando	9	i x	virûm,celereſq.	9	i x	q;illuſtribus.
10	l y	poſt bella	10	l y	hominũ,celerèſq.	10	l y	pòſt pluribus.
11	mz	poſt ſigna	11	mz	locûm,duròſq.	11	mz	q;ſceleſtibus.

		61			65			69
1	a n	per æquor,	1	a n	labores	1	a n	Ipſa
2	b o	per vndas,	2	o	dolores	2	b o	Ecce
3	c p	per auras,	3	p	timores	3	c p	Alma
4	d q	maligna,	4	q	tremores	4	d q	Atq.
5	e r	nociva,	5	r	decòres	5	e r	Hincq.
6	f s	per orbem,	6	f s	pavores	6	f s	Inde
7	g t	per vrbes,	7	g t	nitores	7	g t	Vnde
8	h u	per orbes,	8	h u	favores	8	h u	Herclè
9	i x	inimica,	9	i x	ſceleſtos	9	i x	Auſa
10	l y	ſceleſta,	10	y	inimicos	10	l y	Alta
11	mz	dolòſq.	11	mz	doloſos	11	mz	Orba

		§.62			§. 66			70
1	a n	motus,	1	a n	vertendos	1	n	ſenecta
2	b o	triſtes	2	b o	converſos	2	b o	q.Parca
3	p	putres	3	c p	mutatos	3	p	q.Cloto
4	d q	turpes	4	d q	inverſos	4	d q	abit ætas,
5	e r	Poſt hominum	5	e r	adfectos	5	e r	adit ætas
6	f s	Hoſtium in	6	f s	adproprios	6	f s	juventus
7	g t	Hoſtis in	7	g t	Adſimiles	7	g t	juventa
8	h u	Poſt Mundi	8	h u	mutandos	8	h u	q.cura
9	i x	iras,	9	i x	motandos	9	i x	ſenectus
10	l y	ſemper in	10	l y	ſignandos	10	l y	q.trux mens
11	mz	Agminaq.	11	mz	conſpicuos	11	mz	q.pòſt mens

		63			67			§.71
1	a n	horrorèſq.	1	a n	miſerè	1	a n	intimè amata diù
2	b o	errorèſq.	2	b o	meritò	2	b o	hic peramata diù
3	c p	exortùſq.	3	c p	ſedulò	3	c p	Pol ſperata diù
4	d q	effectùſq.	4	d q	crebrò	4	d q	contemplata diù
5	e r	infectùſq.	5	e r	vltrò	5	e r	ſemper honorificè
6	f s	ærumnàſq.	6	f s	ſemper	6	f s	Fortunata diù
7	g t	ætatèſq.	7	g t	properè	7	g t	Illuſtris miſerè
8	h u	inſidiàſq.	8	h u	facilè	8	h u	exſpectata diù
9	i x	anfractùſq.	9	i x	fœdè	9	i x	triſtibus auſpiciis
10	l y	annonàſq.	10	l y	reliquis	10	l y	turpibus auſpiciis
11	mz	adplausùſq.	11	mz	aliis	11	mz	laudata à miſeris

		72			76			§.80
1	a n	numerìſq.	1	a n	inmenſis	1	a n	temnimus
2	b o	rebùſq.	2	b o	innumeris	2	b o	ſpernunt
3	c p	lauriſq.	3	c p	omnigenis	3	c p	temnunt
4	d q	bellìſq.	4	d q	obpoſitis	4	d q	ſpernitis
5	c r	fatìſq.	5	e r	obſcuris	5	e r	temnitis
6	f s	votìſq.	6	f s	& duris	6	f s	ſpernimus
7	g t	causìſq.	7	g t	& ſœvis	7	g t	laudanr
8	h u	curìſq.	8	h u	& diris	8	a u	noſcimus
9	i x	dubiìſq.	9	i x	& vaſtis	9	i x	novimus
10	l y	atq.animis	10	l y	& ſummis	10	l y	noſcitis
11	m z	vigilîſq.	11	m z	& magnis	11	m z	Plaudimus
		73			77			81
1	a n	optata	1	a n	corpus	1	a n	in commune
2	b o	adamata	2	b o	pectus	2	b o	atq.impune
3	c p	inſtructa	3	c p	nomen	3	c p	intercàq.
4	d q	adducta	4	d q	citò cor	4	d q	extemploq.
5	e r	educta	5	e r	dein cor	5	e r	ætatiſq.
6	f s	exorta	6	f s	pòſt cor	6	f s	ætatumq.
7	g t	extracta	7	g t	hinc cor	7	g t	in vitâq.
8	h u	excuſa	8	h u	pòl cor	8	h u	in ſcelòq.
9	i x	obſuſſa	9	i x	genus &	9	i x	errorùmq.
10	l y	efuſſa	10	l y	collum	10	l y	erroriſq.
11	m z	abjecta	11	m z	fatum	11	m z	inconcinna
		74			78			82
1	a n	ſceleſtis	1	a n	miſerabile	1	a n	equidem
2	b o	nocivis	2	b o	præcordia	2	b o	avidi
3	c p	perîclûm	3	c p	ſine rempore	3	c p	agiles
4	d q	ſceleſtûm	4	d q	ſine ſtemmate	4	d q	ægri
5	e r	malignûm	5	e r	cum tempore	5	e r	homines
6	f s	fermis	6	f s	peramabile	6	f s	viri
7	g t	malignè	7	g t	plorabile	7	g t	ferè
8	h u	malignis	8	h u	lachrymabile	8	h u	omnes
9	i x	ſceleſtè	9	i x	lacerabile	9	i x	avidè
10	l y	nefandè	10	l y	poſt tempora	10	l y	ægrè
11	m z	miſellis	11	m z	ſine ſorteq.	11	m z	hilares
		§.75			79			83
1	a n	Adjicit	1	a n	curis.	1	a n	conſtantia.
2	b o	Obſtruit	2	b o	rebus.	2	b o	mirabile.
3	c p	Obruit	3	c p	cauſis.	3	c p	pereuntia.
4	d q	implicat	4	d q	fatis.	4	d q	morientia.
5	e r	deſtruit	5	e r	bellis.	5	e r	contraria.
6	f s	Objicit	6	f s	votis.	6	f s	præſentia.
7	g t	Obtulit	7	g t	monſtris.	7	g t	venientia.
8	h u	Obfert	8	h u	morbis.	8	h u	fugientia.
6	i x	miſerit	9	i x	Parcis.	9	i x	ſurgentia.
10	l y	dixerit	10	l y	prætîs.	10	l y	præſtantia.
11	m z	porrò agit	11	m z	præmîs.	11	m z	fallacia.

mul-

		84			88			92
1	a n	multos	1	a n	Natura	1	a n	inmenſam
2	b o	quoſdam	2	b o	Fortuna	2	b o	æternam
3	c p	plures	3	c p	ſors dura	3	c p	innumeram
4	d q	ſiquos	4	d q	Fors ſœva	4	d q	exanimem
5	e r	nullos	5	e r	fera vita	5	e r	at miſeram
6	f s	ſemper	6	f s	Iuturna	6	f s	at miſerè
7	g t	ſæpe	7	g t	Sors multa	7	g t	inmensè
8	h u	quando	8	h u	Bellona	8	h u	æternè
9	i x	cùmq.	9	i x	Trux Iuno	9	i x	abſq.modo
10	l y	nuſquam	10	l y	q:Minerva	10	l y	obſenſam
11	mz	nunquam	11	mz	ſacra Iuno	11	mz	extenſam

		§.85			89			93
1	a n	conſtat	1	a n	reclamat:	1	a n	cur mortis
2	b o	cerno	2	b o	recludit:	2	b o	eur ſortis
3	c p	cernis	3	c p	ferebat:	3	c p	fatalis
4	d q	cernes	4	d q	q.dicit:	4	d q	mortalis
5	e r	cernas	5	e r	q.dixit:	5	e r	finalis
6	f s	certum eſt	6	f s	tulitq:	6	f s	cur vltima
7	g t	Adnoto	7	g t	canitq:	7	g t	quare vltima
8	h u	connoto	8	h u	refertq:	8	h u	(ſors !) vltima
9	i x	videro	9	i x	ſonatq:	9	i x	fato vltima
10	l y	vidi	10	l y	ſonabat:	10	l y	(ſors !) mortis
11	mz	audio	11	mz	ſonabit:	11	mz	fati vltimi

		86			§. 90			94
1	a n	poſſe Deos	1	a n	Quare animam	1	a n	abacta
2	b o	velle Deos	2	b o	Cur vitam	2	b o	aborſa
3	c p	poſſe Ioves	3	c p	An vitam	3	c p	oborſa
4	d q	velle Ioves	4	d q	Forte animam	4	d q	obliſa
5	e r	nolle Ioves	5	e r	Ætatem	5	e r	aborta
6	f s	forte Deos	6	f s	Qui vitam	6	f s	aperta
7	g t	forte Ioves	7	g t	Vitam equidem	7	g t	omiſſa
8	h u	forte Deos	8	h u	Quò vitam	8	h u	& acta
9	i x	nolle Deos	9	i x	Vitam ergo	9	i x	adempta
10	l y	forte Ioves	10	l y	Heu ! vitam	10	l y	amara eſt
11	mz	ſemideos	11	mz	Eheu ! animam	11	mz	amata eſt

		87			91			95
1	a n	dici.	1	a n	facit	1	a n	Perditio.
2	b o	q.coli.	2	b o	dabat	2	b o	Proditio.
3	c p	recoli.	3	c p	volet	3	c p	Caligo.
4	d q	promi.	4	d q	vehit	4	d q	Pauperies.
5	e r	plaudi.	5	e r	gerit	5	e r	Hinc ſpecies.
6	f s	ferri.	6	f s	dedit	6	f s	Lux equidem.
7	g t	q.legi.	7	g t	tulit	7	g t	Cauſa quidem.
8	h u	fieri.	8	h u	gerit	8	h u	Conditio ?
6	i x	religi.	9	i x	movet	9	i x	Cauſa: dolor !
10	l y	q.cani.	10	l y	trahit	10	l y	Paupertas.
11	mz	recini.	11	mz	notat	11	mz	Iam ſpecies.

ſic

		96			100			104
1	a n	sic Cauc isi inops	1	a n	nusquam omina	1	a n	quod sit data
2	b o	sic Caucasi egens	2	b o	nec nomina	2	b o	quòd ei addita
3	c p	sic Caucasti	3	c p	nec stemmata	3	c p	quòd ei sit
4	d q	sic Caucasius	4	d q	nec numina	4	d q	fuerit quod
5	e r	sic fur radium	5	e r	nec cœlica	5	e r	quoniam data
6	f s	sic Caucaseus	6	f s	nedum agmina	6	f s	data sit quòd
7	g t	Fur cœlestis	7	g t	nec sydera	7	g t	siquidem addita
8	h u	sic morbum author	8	h u	nec munera	8	h u	siquidem data
9	i x	cibus hoc aquilæ	9	i x	dictamina	9	i x	quoniam addita
10	l y	sic mensa aquilæ	10	l y	moderamina	10	l y	quoniam sit
11	m z	Patiens aquilam	11	m z	neq numina	11	m z	siquidem ipsi

		97				101			105
1	a n	de rape		1	a n	cessat	1	a n	vita perennis.
2	b o	de monte		2	b o	omittit	2	b o	vita per ævum.
3	c p	de patre		3	c p	omisit	3	c p	plurima vita.
4	d q	de colle		4	d q	omittet	4	d q	maxima vita.
5	e r	iã impunè		5	e r	sistet	5	e r	sœcula vita.
6	f s	ub morte	Prome-	6	f s	gaudet	6	f s	spe sine finis.
7	g t	sine morte	theus.	7	g t	omittat	7	g t	ferrea vita.
8	h u	au laude		8	a u	mittit	8	h u	vita per æva.
9	i x	pro monte		9	i x	misit	9	i x	vita per annos.
10	l y	miser ipse		10	l y	mittet	10	l y	sine fine ætas.
11	m z	per vincla		11	m z	mittat	11	m z	Nestoris ætas.

		9.98			9.102			9.106
1	a n	adfatur	1	a n	adcusare	1	a n	conspice
2	b o	adfirmat	2	b o	contempsisse	2	b o	adspice
3	c p	testis erit	3	c p	displicuisse	3	c p	prospice
4	d q	proclamat	4	d q	supposuisse	4	d q	cernite
5	e r	personuit	5	e r	subjecisse	5	e r	cerni
6	f s	indicit	6	f s	temnere celsa	6	f s	cernito
7	g t	indixit	7	g t	temnere multa	7	g t	cerne tu
8	h u	testatur	8	h u	dura odisse	8	h u	respice
9	i x	testatus	9	i x	incusare	9	i x	provide
10	l y	testis adest.	10	l y	ingemuisse	10	l y	invide
11	m z	testis erat	11	m z	nvidisse	11	m z	videro

		99			103			107
1	a n	pòst cœlicolam	1	a n	viros	1	a n	& ad motus
2	b o	pòst conspicuum	2	b o	suos	2	B o	& adfectus
3	c p	pòst astrivagum	3	c p	Deos	3	c p	agones ast
4	d q	pòst astrisonum	4	d q	Polos	4	d q	agones aë-
5	e r	deîn fulmineum	5	e r	vrbes	5	e r	& errôres
6	f s	saturnigenam	6	f s	Polum	6	f s	& ad cultus
7	g t	deûn cœlestem	7	g t	Ioves	7	g t	at errorés
8	h u	lachrymas vndat	8	h u	Iovem	8	h u	& erronea
9	i x	fluviant oculi	9	i x	Orbem	9	i x	at erronea
10	l y	lachrymæq cadunt	10	l y	orbes	10	l y	at adfectus
11	m z	lachrymę recidunt	11	m z	Patrem	11	m z	& invidias

M ani-

		108			112			116
1	a n	animæ:	1	a n	innocuum	1	a n	illecebris
2	b o	animi:	2	b o	inſontem	2	b o	inſidijs
	c p	animum:	3	c p	Heroem	3	c p	obprobriis
4	d q	cordis:	4	d q	illuſtrem	4	d q	angellis
5	e r	mentis:	5	e r	Ecce virum	5	e r	obſequiis
6	f s	linguæ:	6	f s	Hippolytum	6	f s	excidiis
7	g t	verbûm:	7	g t	Ecce hominem	7	g t	excitiis
8	h u	vocis:	8	h u	Aſt hominem	8	h u	audacIs
9	i x	vocum:	9	i x	atq. virum	9	i x	ambroſiis
10	l y	verbi:	10	l y	ipſa virum	10	l y	erratis
11	m z	oris:	11	m z	inde virum	11	m z	oceanis

		109			113			117
1	a n	ſic nempe	1	a n	non fœlix	1	a n	agitatam
2	b o	Impune	2	b o	ſanctiſſima	2	b o	vndantem
3	c p	ſine labe	3	c p	tutiſſima	3	c p	dubiam omnem
4	d q	miſeranda	4	d q	miſerandè	4	d q	dubiè-omnem
5	e r	miſerata	5	e r	ſecretè	5	e r	dubitantem
6	f s	moribunda	6	f s	ſacratè	6	f s	moribundam
7	g t	beneſuada	7	g t	certiſſima	7	g t	tremebundam
8	h u	viden? ipſa	8	h u	ſæpe inclyta	8	h u	mœrentem
9	i x	viden? alma	9	i x	ſæpe addita	9	i x	maculoſam
10	l y	certè ipſa	10	l y	miſerè-inclyta	10	l y	triſtantem
11	m z	(video) ipſa	11	m z	pereuntis	11	m z	maculatam

		110			114			118
1	a n	miſellum	1	a n	cura decòris	1	a n	texere vita
2	b o	miſelli	2	b o	cura timoris	2	b o	ſumere vitam
3	c p	furentis	3	c p	cura pudoris	3	c p	vivere vitam
4	d q	nocivi	4	d q	cauſa periclûm	4	d q	inſumere vitam
5	e r	nocentis	5	e r	cauſa decoris	5	e r	intexere vitam
6	f s	trementem	6	f s	cauſa timoris	6	f s	apponere vitam
7	g t	trementis	7	g t	cauſa pudoris	7	g t	indicere vitam
8	h u	ſacrati	8	[illegible]	cura periclûm	8	h u	agere omine vitam
9	i x	pudicum	9	i x	cura nitoris	9	i x	ducere vitam
10	l y	minantis	10	l	cauſa nitoris	10	l y	agitâreq. vitam
11	m z	beantis	11	m	[illegible]auſq. pudoris	11	m z	carpere & autam

		§. 111			§ 115			§. 119
1	a n	Deſtruit	1	a n	ſed contrà	1	a n	Adjuvat
2	b o	ſubtulit	2	b o	At contrà	2	b o	Cui favet
3	c p	cœderat	3	c p	E contrà	3	c p	Si juvat
4	d q	Fugerat	4	d q	At ſecùs	4	d q	Si favet
5	e r	Nubilat	5	e r	Cæterùm ab	5	e r	Eſt opus
6	f s	Enecat	6	f s	Tandem ex	6	f s	Quem juvat
7	g t	Subfert	7	g t	Poſtremò	7	g t	Laudas
8	h u	Perdidit	8	h u	Deniq ab	8	h u	Laudaſti
9	i x	Abſtulit	9	i x	Vltimò ab	9	i x	Plauſeris
10	l y	Subjicit	10	l y	Sic ſecùs	10	l y	Dixeris
11	m z	Aufert	11	m z	Deniq. in	11	m z	Si libet

ad-

	120			§.124			§.128
a n	Adſpice & ad	1	a n	Tereos	1	a n	Perfidiam
b o	Adſpicias	2	b o	Martigenæ	2	b o	Inſidias
c p	Inſpicias·	3	c p	Biſtonii	3	c p	Agmina ſed
d q	(o!) videas	4	d q	Vel Thracis	4	d q	Excubias
e r	(ah!) cernas	5	e r	Martii &	5	e r	caſtra quidem
f s	expendas	6	f s	Mavortii	6	f s	Mavortem
g t	adſpicies	7	g t	Martî ac	7	g t	Pallada ſed
h u	inſpicies	8	h u	Terei &	8	h u	Bellonam
i x	exponas	9	i x	Atq Scythæ·	9	i x	Audaces
l y	expones	10	l y	Et Scythici	10	l y	Belligeros
mz	expendes	11	mz	Regis &	11	mz	Bellantes

	121			125			129
a n	curas	1	a n	inpuri	1	a n	fugiſſe
b o	lites	2	b o	audacis	2	b o	vitâſſe:
c p	motus	3	c p	infidi	3	c p	tempſiſſe.
d q	pectuſq.	4	d q	obſceni	4	d q	jam odiſſe
e r	magnorum	5	e r	obſenſi	5	e r	renegâſſe
f s	magnatum	6	f s	injurî	6	f s	reterare
g t	majorum	7	g t	ingrati ·	7	g t	reſeraſſe
h u	pœnas	8	h u	iſtricolæ	8	h u	vitare
i x	dominantum	9	i x	inceſti	9	i x	formare
l y	majora	10	l y	ægæi	10	l y	mulctare
mz	magis oſſa	11	mz	haud caſti	11	mz	mulctâſſe

	122			126			130
a n	& ſtemmata	1	a n	pejoris	1	a n	docent
b o	& nomina	2	b o	mage mollis	2	b o	ferunt
c p	& numina	3	c p	mollis mage	3	c p	canunt
d q	atq.omina	4	d q	mage duri	4	d q	ſonant
e r	& munera	5	e r	mage ſœvi	5	e r	notant
f s	& crimina .	6	f s	duri mage	6	f s	monent
g t	atq.agmina	7	g t	ſœvi mage	7	g t	vrgent
h u	inſignia	8	h u	vel mollis	8	h u	ferent
i x	æra inclyta	9	i x	miſeri mage	9	i x	canent
l y	æra aſpera	10	l y	miſerandi	10	l y	notent
mz	ora inclyta	11	mz	miſeri vel	11	mz	ferant

	123			127			131
a n	Amantum	1	a n	Principis acris	1	a n	fera Punica
b o	Regum	2	b o	dulcis Homeri.	2	b o	tria triſtia
c p	Amorum	3	c p	triſtis amici:	3	c p	crudelia
d q	Honorum	4	d q	Cæſaris, atque	4	d q	nunc impia
e r	noſtrum	5	e r	Principis, vnde	5	e r	nam ardentia
f s	Atlantum	6	f s	Sardanapali.	6	f s	ſi immania
g t	morum	7	g t	Regis iniqui	7	g t	mox efera
h u	Famam	8	h u	Plebis iniquæ	8	h u	pol aſpera
i x	Nomen	9	i x	Martis atrocis,	9	i x	næ ferrea
l y	Laudem	10	l y	Mortis acerbæ	10	l y	ter martia
mz	Fata	11	mz	Sortis avaræ	11	mz	mî fervida

M 2 ca-

		132			1 6			140
1	a n	caſtra	1	a n	cupido	1	a n	crimine ab iſto
2	b o	ſigna	2	b o	q. tellus	2	b o	crimina ſunt hæc
3	c p	pila	3	c p	q. Tethis.	3	c p	crimen eritq.
4	d q	& arma	4	d q	q. Terra	4	d q	Barbara culpa eſt
5	e r	tela	5	e r	q. Veſta	5	e r	culpa nefaſta eſt
6	f s	vaſa	6	f s	voluptas	6	f s	crimine ageris
7	g t	& æra	7	g t	q. cura	7	g t	noxius ibis
8	h u	geſta	8	h u	ſagunthus.	8	h u	liber abibis ?
9	i x	bella	9	i x	q. Parca	9	i x	crimen ob iſtud
10	l y	at acta	10	l y	q. noxa	10	l y	libera res eſt ?
11	m z	facta	11	m z	fameſq.	11	m z	Culpa ſceleſta eſt.
		§.13			§.137			§ 1.1
1	a n	ſed vitat	1	a n	Perge,&	1	a n	Timon doctiloquus
2	b o	atq. vetat	2	b o	Dege,&	2	b o	Egregius Timon
3	c p	diſſuadet	3	c p	Siſte,&	3	c p	Eximius Timon
4	d q	inficiat	4	d q	triſtis	4	d q	Palladius Timon
5	e r	liminat aſt	5	e r	blandus	5	e r	Altiloquus Timon
6	f s	Impedit,&	6	f s	vive,&	6	f s	Eſt Græcus Timon
7	g t	ſuſtinet haud,	7	g t	vi vito;	7	g t	Eſt quiſquam doctus
8	h u	ſed prohibet	8	h u	Credis?	8	h u	Timon Palladius
9	i x	nec ſuffert	9	i x	fidis ?	9	i x	Ecce,fuit Timon
10	l y	fert ægrè	10	l y	fide,&	10	l y	Perdoctus Timon
11	m z	nec docuit	11	m z	Crede, &	11	m z	Altiloquus Timon
		134			138			142
1	a n	ſervâſſe fidem	1	a n	amore alios	1	a n	quondàm
2	b o	ſubdi legi	2	b o	amicitias	2	b o	miſerè
3	c p	fidei addici	3	c p	amore viros	3	c p	crudè
4	d q	fidei adſcribi	4	d q	amans alios	4	d q	(miſer ô!)
5	e r	dictis ſubdi	5	e r	amicitiam	5	e r	rigidè
6	f s	ſervare fidem	6	f s	conſortes ,	6	f s	olim
7	g t	peramare fidem	7	g t	laude omnes	7	g t	(fama eſt)
8	h u	fidei leges	8	h u	amore omnes	8	h u	crucibus
9	i x	leges fidei	9	i x	amore tuos	9	i x	triſterè
10	l y	nomen fidei	10	l y	ama reliquos	10	l y	Diris
11	m z	celebrare fidem	11	m z	amato viros ,	11	m z	ſœvè
		135			139			143
1	a n	deleta	1	a n	ſemper cole	1	a n	lapidatus
2	b o	deſtructa	2	b o	venereris ,	2	b o	laceratus
3	c p	miſeranda	3	c p	collaudes,	3	c p	ſuccuſſus
4	d q	violenta	4	d q	ſi extollas,	4	d q	damnatus
5	e r	beneſuada	5	e r	ſi laudes ,	5	e r	mactatus
6	f s	jam animoſa	6	f s	celebres ſi,	6	f s	laniatus
7	g t	furioſa	7	g t	ſi adamâris,	7	g t	concuſſus
8	h u	generoſa	8	h u	laudabis	8	h u	calcatus
9	i x	ſtudioſa	9	i x	celebrabis	9	i x	proſtratus
10	l y	diſtracta	10	l y	ſi applaudas	10	l y	ſubjectus
11	m z	ſubjecta	11	m z	celebrâris,	11	m z	næ plexus

in

		144			148			152
1	a n	in aulâ	1	a n	callida	1	a n	ſat, pòſt
2	b o	in vrbe	2	b o	civica	2	b o	prodeſt
3	c p	in orbe	3	c p	cognita	3	c p	valet, aſt
4	d q	in vndis	4	d q	barbara	4	d q	nocet, aſt
5	e r	in arvis	5	e r	nubila	5	e r	favet, aſt
6	f s	in aura	6	f s	fervida	6	f s	confert
7	g t	amicis	7	g t	provida	7	g t	dat opes
8	h u	Athenis.	8	h u	perflua	8	h u	ſatis eſt
9	i x	in aulis	9	i x	pervia	9	i x	ſatis, hinc
10	l y	ab vrbe	10	l y	devia	10	l y	ſat, mox
11	mz	ab orbe	11	mz	lucida	11	mz	dat opes,

		§.145			149			153
1	a n	differit	1	a n	curis	1	a n	peramata
2	b o	differt	2	b o	cauſis	2	b o	quæſita
3	c p	vertitur	3	c p	rebus	3	c p	prævisa
4	d q	Acta eſt	4	d q	geſtis	4	d q	audita
5	e r	Perditur	5	e r	morbis	5	e r	oblata
6	f s	Diſſidet	6	f s	amicis	6	f s	optata
7	g t	Ambulat	7	g t	bellis	7	g t	conceſa
8	h u	Perficit	8	h u	votis	8	h u	monſtrata
9	i x	deficit	9	i x	telis	9	i x	dilecta
10	l y	conficit	10	l y	ſignis	10	l y	ſublata
11	mz	ſuggerit	11	mz	ideis	11	mz	extracta

		146			§.150			154
1	a n	& anceps	1	a n	nec quæsIſſe	1	a n	recludit
2	b o	ambiguis	2	b o	Nam nec amaſſe	2	b o	recuſant
3	c p	Horrificis	3	c p	nec curaſſe	3	c p	fugabat,
4	d q	argutis	4	d q	nec petiſſe	4	d q	q fugit.
5	e r	obſcuris	5	e r	nec reſeraſſe	5	e r	fugitq.
6	f s	inſanis	6	f s	Nec voluiſſe	6	f s	relinquit
7	g t	infandis	7	g t	nec monuiſſe	7	g t	retractat
8	h u	ac impIs	8	h u	nec dixiſſe	8	h u	reducit
9	i x	ac variis	9	i x	necqua monere	9	i x	reſervat
10	l y	inverſis	10	l y	Nam neq. velle	10	l y	remittit
11	mz	& cœcis	11	mz	nec curare	11	mz	reponit.

		147			151			§.155
1	a n	ſemper mens	1	a n	Homini	1	a n	Eſſe in honore
2	b o	diſcretio	2	b o	viris	2	b o	In decore eſſe
3	c p	ſapientia	3	c p	viro	3	c p	Eſſe decòre
4	d q	prudentia	4	d q	animo	4	d q	jam ſplendere
5	e r	ſpeculatio	5	e r	animæ	5	e r	nunc lucere
6	f s	tractatio	6	f s	animis	6	f s	ſi fulgere
7	g t	agitur mens	7	g t	vllis	7	g t	ſi valuiſſe
8	h u	ſuberit mens	8	h u	ſtudIs	8	h u	ſi potuiſſe
9	i x	recidit mens	9	i x	mihi	9	i x	prævaluiſſe
10	l y	diſſertio	10	l y	alicui	10	l y	Illuxiſſe
11	mz	vox ſubſit	11	mz	ipſi	11	mz	Eſſe in amore

ſa-

		156			160			164
1	a n	ſatis,	1	a n	ſubduntur aliis	1	a n	vigil vrget
2	b o	juvat,	2	b o	ſubiiſſe volunt	2	b o	dubiis trux
3	c p	decet,	3	c p	ſufferre volunt	3	c p	vigilans eſt
4	d q	favet,	4	d q	peramantq. pati	4	d q	nam inſomnis
5	e r	adamas,	5	e r	cupiuntq. pati	5	e r	bellatrix
6	f s	cupis,	6	f s	ſervire petunt	6	f s	pernox eſt
7	g t	petis,	7	g t	ſubſunt aliis	7	g t	nocet efera
8	h u	legis,	8	h u	ſervire volunt	8	h u	favet & pia
9	i x	placet,	9	i x	juga dura ferunt	9	i x	maleſuada eſt
10	l y	audis,	10	l y	Dominis ſubeunt	10	l y	veſana eſt,
11	m z	facis,	11	m z	ſiſtuntur aliI,	11	m z	næ devia

		157			161			165
1	a n	mox deſpicis,	1	a n	ſi magnus honore	1	a n	cura
2	b o	poſt diſplicet,	2	b o	idẽ auctus honore	2	b o	culpa
3	c p	poſt pœnitet,	3	c p	ſi illuſtris ĩ aula eſt	3	c p	cauſa
4	d q	poſt deſpicis,	4	d q	perluſtris in aula?	4	d q	fama
5	e r	mox rejicis,	5	e r	ſi maximus aulæ	5	e r	forma
6	f s	mox ſufficit,	6	f s	celebratur in aulâ?	6	f s	doxa
7	g t	dein torſerit,	7	g t	laudatur in vrbe?	7	g t	luxq.
8	h u	mox pœnitet,	8	h u	cognoſcitur orbi?	8	h u	lauſq.
9	i x	mox diſplicet,	9	i x	qñdo optimꝰ audit	9	i x	forſq.
10	l y	poſt deſſerit,	10	l y	ſi dignus amore	10	l y	forſq.
11	m z	contempſeris,	11	m z	ſi gratus honoris	11	m z	liſq.

		158.			§.162			166
1	a n	ecce præeſſe	1	a n	audaci	1	a n	peritis
2	b o	ecce præire	2	b o	crudeli	2	b o	quietis
3	c p	inde jubere	3	c p	æmulo is	3	c p	benignis
4	d q	eſſe regentes	4	d q	turpibus	4	d q	ſcienti
5	e r	ire per Aulas	5	e r	injuſto	5	e r	Minervæ.
6	f s	& dominari	6	f s	invido en	6	f s	ferenti
7	g t	accipi in Aula	7	g t	efero en	7	g t	diſerto
8	h u	hi capi ab Aula	8	h u	is miſerè	8	h u	diſertis:
9	i x	induperari	9	i x	invidiæ	9	i x	benigno
10	l y	hi dominari	10	l y	deſcenſû	10	l y	quieto
11	m z	hiq. jubere	11	m z	ecce odio	11	m z	perito.

		§.159			163			§.167
1	a n	Vt poſſint,	1	a n	adjicitur;	1	a n	Barbarus
2	b o	vt valeant	2	b o	inde ſubeſt;	2	b o	Ruſticus
3	c p	ſufficiant	3	c p	adſcribo;	3	c p	Agricola
4	d q	vt liceat	4	d q	adnumero:	4	d q	Sylvius
5	e r	vt ſit opus	5	e r	adjungo:	5	e r	Monticola
6	f s	hic vt agant	6	f s	impingit:	6	f s	En rudis
7	g t	vt faciant	7	g t	inſeritur:	7	g t	Pauper qui
8	h u	vt teneant	8	h u	objicitur:	8	h u	Triſtis qui
9	i x	vtq. habeant	9	i x	accreſcit:	9	i x	Vilis is
10	l y	vtq. agitent	10	l y	inſiſtit:	10	l y	Qui miſer
11	m z	ſe vt faciant	11	m z	appono:	11	m z	Mancipium

		168			172			§.176
1	a n	& ſpecie	1	a n	viros,	1	a n	Sub Domino es?
2	b o	ornatu	2	b o	homines,	2	b o	Eſto cliens,
3	c p	& pompa	3	c p	alios,	3	c p	Subditus es,
4	d q	& cultu	4	d q	reum,	4	d q	ſubſiſtas,
5	e r	& faſtu	5	e r	virum	5	e r	ſi ſubſis,
6	f s	inſigni	6	f s	reos,	6	f s	ſervito,
7	g t	& ſignis	7	g t	tuos,	7	g t	ſi ſervis,
8	h u	imperio	8	h u	aliquem,	8	h u	ſervretenim
9	i x	atq.modo	9	i x	alium,	9	i x	ſubdaris,
10	l y	& methodo	10	l y	aliquos,	10	l y	ſubſervis?
11	mz	inſidiis	11	mz	hominem,	11	mz	Infimus es?

		169			173			177
1	a n	vitæ caret.	1	a n	ſed gratia	1	a n	gravis imperii
2	b o	laudis caret.	2	b o	verùm laus	2	b o	ſed dura quidem
3	c p	caret aulæ.	3	c p	gratatio	3	c p	ſevera quidem
4	d q	caret vrbis. Es	4	d q	ſed munera	4	d q	fallax crebrò
5	e r	caret orbis. Es	5	e r	prudentia	5	e r	ſed ſæpe ſagax
6	f s	mundi vacat.	6	f s	dona autem	6	f s	crebrò eſt demens
7	g t	conſumitur.	7	g t	fors autem	7	g t	perdura quidem
8	h u	diſperditur.	8	h u	verùm fors	8	h u	rarò clemens
9	i x	præſcinditur.	9	i x	ſit caſſis	9	i x	ſed ſæpe ferox
10	l y	vitæ vacat.	10	l y	næ occaſio	10	l y	ſæpe infrænis
11	mz	ſe liberat.	11	mz	fortunaq.	11	m z	na. affecta dolis

		170			174			178
1	a n	vrbeq. Iudex.	1	a n	nulla	1	a n	doctrina
2	b o	vrbibus orans	2	b o	parva	2	b o	fortuna
3	c p	omine juris	3	c p	pauca	3	c p	bellona
4	d q	optimus vrbe	4	d q	dura	4	d q	mens cœca
5	e r	Hinc Pater Vrbis	5	e r	dira	5	e r	manus acta
6	f s	aptus amicos	6	f s	multa	6	f s	lingua ipſa
7	g t	optimè amicos	7	g t	cauta	7	g t	fors ipſa
8	h u	acris in aulâ	8	h u	rara.	8	h u	perſona
9	i x	ipſe Patronus	9	i x	ficta	9	i x	mens docta
10	l y	vnicus vrbe	10	l y	falſa	10	l y	laus ipſa
11	mz	vnus in orbe	11	mz	cruda	11	mz	fors ampla

		§.171			175			179
1	a n	propugnato	1	a n	minorum,	1	a n	Patriſq.
2	b o	propugnaq.	2	b o	clientum,	2	b o	jubentis.
3	c p	defendaſq.	3	c p	virorum,	3	c p	regentis.
4	d q	jure juveſq.	4	d q	per vrbem,	4	d q	potentis.
5	e r	condemnato	5	e r	per aulas,	5	e r	Monarchæ.
6	f s	damnatoq.	6	f s	clientis,	6	f s	Patroni.
7	g t	propugneſq.	7	g t	Monarchæ,	7	g t	Patrumq.
8	h u	& defende	8	h u	potentum,	8	h u	Patronûm.
9	i x	libera amore	9	i x	potentis,	9	i x	regentûm.
10	l y	Affice honore	10	l y	ſequetur,	10	l y	Jubentum.
11	mz	Et decorato	11	mz	petenti.	11	mz	potentum.

Exter-

		§ 180			§ 184			§ 188
1	a n	Exterrent	1	a n	ſollicitudo	1	a n	nulla medela favet.
2	b o	Si terrent	2	b o	Perditio ampla	2	b o	nullus adeſtq. favor.
3	c p	dura fugant	3	c p	fors l[illegible] udè.	3	c p	nemini adeſtq. favor.
4	d q	ſi torquent	4	d q	hic fortuna	4	d q	nec fortuna favet.
5	e r	diſtorquent	5	e r	ſolli[illegible] ira	5	e r	ſollicitudo manet.
6	f s	ſi fugiunt	6	f s	labilis hora	6	f s	fata manent miſerum.
7	g t	fugerunt	7	g t	Pervigil ira	7	g t	ſors manet inſontes.
8	h u	declinant	8	h u	barbara cura	8	h u	& captatoris.
9	i x	Horrebant	9	i x	ſors veſana	9	i x	tempora ſuccedunt.
10	l y	terrebant	10	l y	Fors ſcelerata	10	l y	altera ſors ſequitur.
11	m z	torquebant	11	m z	laus inſana	11	m z	Mors venit vt triſtis.

		181			185			189
1	a n	hunc fata virum?	1	a n	nocet:	1	a n	furtum eſt
2	b o	iſtum curæ?	2	b o	favet:	2	b o	ſpes eſt
3	c p	illum populi?	3	c p	ſubeſt:	3	c p	decus eſt
4	d q	quemquam caſus?	4	d q	venit:	4	d q	decor eſt
5	e r	aliquem gentes?	5	e r	cadit:	5	e r	ſors eſt
6	f s	hunc facta virũm?	6	f s	datur:	6	f s	præda eſt
7	g t	hunc facta Patrũ?	7	g t	cadat:	7	g t	ſors eſt
8	h u	hunc vota Patrũ?	8	h u	ſubIt:	8	h u	laus eſt
9	i x	ſi fata Patrum?	9	i x	ſubit:	9	i x	ſpolia aſt
10	l y	ſors dura Patres.	10	l y	vrget:	10	l y	q fides
11	m z	ſi fata aliquos.	11	m z	agitat:	11	m z	locus eſt

		182			186			190
						1		
1	a n	mox peſſima	1	a n	concurrit &	2	a n	capientis
2	b o	duriſſima	2	b o	nec panditur	3	b o	hæredis
3	c p	ſæviſſima	3	c p	contemnis, &	4	c p	ſpoliantis
4	d q	pòſt maxima	4	d q	contemnas,	5	d q	ſumentis
5	e r	diriſſima	5	e r	referes, mox	6	e r	nudantis
6	f s	generoſaque	6	f s	fugias, mox	7	f s	quærentis
7	g t	crudiſſima	7	g t	retractas,	8	g t	venientis
8	h u	ſtudiòſq.	8	h u	contemnitur	9	h u	repetentis
9	i x	diſtrictaq.	9	i x	fugitur tamen	10	i x	jaculantis
10	l y	maleſuadaq.	10	l y	ſi fugeris,	1	l y	torquentis
11	m z	mox aſpera	11.	m z	declinas?	11	m z	vrgentis

		183			187			191
1	a n	cauſis	1	a n	ægra ſenectus,	1	a n	egenus.
2	b o	curis	2	b o	alba ſenecta,	2	b o	amicus.
3	c p	agoni	3	c p	& vetus ætas,	3	c p	& amens.
4	d q	agenti	4	d q	arida & ætas,	4	d q	honoſq.
5	e r	vbiquè	5	e r	altera cauſa,	5	e r	Amorq.
6	f s	obliquè	6	f s	orba ſenectus,	6	f s	honorus.
7	g t	crebrò	7	g t	alta ſenectus,	7	g t	Amorus.
8	h u	honori	8	h u	vltima & ætas,	8	h u	opimus.
9	i x	acutè	9	i x	anxia & ætas,	9	i x	& andax.
10	l y	fatis	10	l y	Hiſpida & ætas,	10	l y	& altus.
11	m z	ſorti	11	m z	aſpera & ætas,	11	m z	& orbus.

ſœ-

		§.192			196			200
1	a *n*	ſœcula	1	a *n*	lingua,	1	a *n*	ſigillat.
2	b *o*	tempus	2	b *o*	voce,	2	b *o*	ſonabit.
3	c *p*	annos	3	c *p*	linguis,	3	c *p*	recludet.
4	d *q*	.empora	4	d *q*	verſu,	4	d *q*	canebat.
5	e *r*	menſes	5	e *r*	cantu,	5	e *r*	notabat.
6	f *s*	lumina	6	f *s*	plectro,	6	f *s*	ſonabat.
7	g *t*	annum	7	g *t*	& ore,	7	g *t*	notavit.
8	h *u*	ſœc. lum	8	h *u*	fama,	8	h *u*	minorat.
9	i *x*	vitam	9	i *x*	plectris,	9	i *x*	notabit.
10	l *y*	ſœcla at	10	l *y*	ab ore,	10	l *y*	nocebit.
11	m *z*	res ſi	11	m *z*	ab armis,	11	m *z*	ferebat.

		193			§.197			§.201
1	a *n*	ſolus agas,	1	a *n*	munera don antem	1	a *n*	Quæq.tibi
2	b *o*	dives agas,	2	b *o*	donantumq.manus	2	b *o*	cuncta homini
3	c *p*	lautus agas,	3	c *p*	virtutes dantis	3	c *p*	Quæq.viro
4	d *q*	proſper agas,	4	d *q*	crede: viros dignos	4	d *q*	Quæq homini
5	e *r*	dignus àgas,	5	e *r*	Magnates populi	5	e *r*	cuncta viro
6	f *s*	magnus agas,	6	f *s*	& largitorem	6	f *s*	fata tibi
7	g *t*	promptus agas,	7	g *t*	non fueris parcus,	7	g *t*	fata viro
8	h *u*	parcus agas,	8	h *u*	munera ſi dederis,	8	h *u*	cuncta tibi
9	i *x*	nomine agas,	9	i *x*	ſi laudas alios,	9	i *x*	fata homini
10	l *y*	laude geras,	10	l *y*	ſi extollas alios,	10	l *y*	multa homini
11	m *z*	fama agites,	11	m *z*	ſi das dona viris,	11	m *z*	aſtra tibi

		194			[illegible]			202
1	a *n*	ſtulti	1	a *n*	major	1	a *n*	ſemper
2	b *o*	neſcI	2	b *o*	gravius	2	b *o*	quavis
3	c *p*	vafri	3	c *p*	gravior	3	c *p*	heroo
4	d *q*	miſeri	4	d *q*	pejor	4	d *q*	egregio
5	e *r*	alias	5	e *r*	mage trux	5	e *r*	illuſtri
6	f *s*	avidi	6	f *s*	triſtis.	6	f *s*	adverſis
7	g *t*	duri	7	g *t*	miſerum	7	g *t*	inſonti
8	h *u*	anxI	8	h *u*	pejùs	8	h *u*	experti
9	i *x*	impI	9	i *x*	miſerè	9	i *x*	ancipiti
10	l *y*	triſeri	10	l *y*	triſerè	10	l *y*	ambiguo
11	m *z*	ſylvI	11	m *z*	dirè	11	m *z*	dubio

		195			199			203
1	a *n*	lacerabere	1	a *n*	cenſura	1	a *n*	contraria
2	b *o*	torquebere	2	b *o*	fortuna	2	b *o*	fallacia
3	c *p*	laniabere	3	c *p*	te fama	3	c *p*	duriſſima
4	d *q*	cantabere	4	d *q*	nota multa	4	d *q*	ſunt contrà.
5	e *r*	celebrabere	5	e *r*	ſors torta	5	e *r*	non proſunt.
6	f *s*	dicereq.	6	f *s*	perſona	6	f *s*	ſœviſſima.
7	g *t*	q notabere	7	g *t*	plebs ſœva	7	g *t*	ſunt peſſima.
8	h *u*	ſignabere	8	h *u*	te vrbs tota	8	h *u*	ſunt aſpera.
9	i *x*	tractabere	9	i *x*	gens quæq.	9	i *x*	ſunt noxia.
10	l *y*	noſcereq.	10	l *y*	nomenq.	10	l *y*	ſunt anxia.
11	m *z*	retinebere	11	m *z*	tua geſta	11	m *z*	diriſſima.

		204			§.208			212
1	a *n*	Quiſlibet ergo	1	a *n*	deſſicere,	1	a *n*	morte potiri.
2	b *o*	proderit ergo	2	b *o*	exire,	2	b *o*	fine potiri.
3	c *p*	dulcior ergo	3	c *p*	non eſſe,	3	c *p*	cernere finem.
4	d *q*	ſuavior ergo	4	d *q*	non ſiſti,	4	d *q*	ſiſtere morti.
5	e *r*	gratior ergo	5	e *r*	aufugere	5	e *r*	Cernere fatum.
6	f g	dignior ergo.	6	f *s*	abſumi	6	f *s*	morte reſolvi.
7	g *t*	promptior ergo	7	g *t*	educi	7	g *t*	fine reſolvi.
8	h *u*	caſibus ergo	8	h *u*	Non naſci,	8	h *u*	fœculo abire.
9	i *x*	næ vtilis ergo	9	i *x*	deſumi,	9	i *x*	linquere mundum.
10	l *y*	vera erit ergo	10	l *y*	effugere,	10	l *y*	ſurgere Olympum.
11	m *z*	certa erit ergo	11	m *z*	Occidere,	11	m *z*	ſcandere Cœlos.

		§.205			209
1	a *n*	Optima Græcorum	1	a *n*	egregium;
2	b *o*	Grajorum celebris	2	b *o*	vtilius;
3	c *p*	Nobilis antiquûm	3	c *p*	optandum;
4	d *q*	illuſtris veterum	4	d *q*	auguſtum:
5	e *r*	Optima majorum	5	e *r*	haud gravius:
6	f *s*	Optima gradivûm	6	f *s*	eſſe bonum:
7	g *t*	perluſtris Grajûm	7	g *t*	eximium:
8	h *u*	nobilis illa Sophôn	8	h *u*	æthereum:
9	i *x*	ſæpe agitata Sophôn	9	i *x*	argutum:
10	l *y*	illa Sophôn veterũ	10	l *y*	clyſium:
11	m *z*	antiqua illa Sophõ	11	m *z*	Empyreum:

DIAGRAMMA

SECVNDVM.

Ad Heroïs cujuſcumq; laudem, *Sapphica.*

Cæſar Scaliger lib. Epiderpidum.

Theſaurus erit patrius innocens amicus.

		206			210			§.1
1	a *n*	ſententia,	1	a *n*	natum aut	1	a *n*	Luciger
2	b *o*	diſſertio,	2	b *o*	natos	2	b *o*	Lucifer
3	c *p*	tractatio,	3	c *p*	gentes	3	c *p*	Blatifer
4	d *q*	pia quæſtio,	4	d *q*	populos	4	d *q*	Iuppiter
5	e *r*	q.ſcientia,	5	e *r*	quemvis	5	e *r*	Cæſaris
6	f *s*	q.peritia,	6	f *s*	quoſvis	6	f *s*	Pan ſacer
7	g *t*	docta & vox,	7	g *t*	gentem	7	g *t*	Mars ſacer
8	h *u*	ſapientia,	8	h *u*	populum	8	h *u*	Signifer
9	i *x*	doctrinaq.,	9	i *x*	doctos	9	i *x*	Pan Deus
10	l *y*	ſchola proſpera,	10	l *y*	doctum	10	l *y*	Signiger
11	m *z*	vox inclita,	11	m *z*	quemquem	11	m *z*	Candidus

		207			211			2
1	a *n*	quæ Orbe ferebat,	1	a *n*	pòſt	1	a *n*	laudes
2	b *o*	quæ Orbe ſonabat,	2	b *o*	jam	2	b *o*	Phœbus
3	c *p*	quæ orbe celèbrat,	3	c *p*	nunc	3	c *p*	Mundus
4	d *q*	quæ vndiq.dicit,	4	d *q*	dein	4	d *q*	ſuavis
5	e *r*	quæ vndiq.cantat,	5	e *r*	pòl	5	e *r*	Princeps
6	f *s*	vbique ſigillans,	6	f *s*	næ'	6	f *s*	Pontus
7	g *t*	quæ aſſerit orbe	7	g *t*	ſic	7	g *t*	Magnus
8	h *u*	quæ inquit in orbe	8	h *u*	citò	8	h *u*	plauſus
9	i *x*	quippe homini ajũt	9	i *x*	mòx	9	i *x*	luſus
01	l *y*	quæ aſſerit vrbe	10	l *y*	brevè	10	l *y*	Nomen
11	m *z*	quæ tenet,orbe	11	m *z*	num	11	m *z*	Summus

ſo-

		3			7			11
1	a n	ſonuit	1	a n	reſonare	1	a n	volites ad
2	b o	reſonat	2	b o	celebrare	2	b o	properes ad
3	c p	cecinit	3	c p	numerare	3	c p	referaris
4	d q	reſonet	4	d q	cecinisse	4	d q	properes per
5	e r	recinat	5	e r	ſonuiſſe	5	e r	celebreris
6	f s	celebret	6	f s	celebraſſe	6	f s	volites in
7	g t	celebrat	7	g t	numeraſſe	7	g t	properes in
8	h u	numerat	8	h u	referare	8	a u	venias ad
9	i x	numeret	9	i x	referaſſe	9	i x	repetas &
10	l y	dècorat	10	l y	peramare	11	i y	venias in
11	m z	decoret	11	m z	ſtrepuiſſe	11	m z	venias per

		4			8			12
1	a n	canorus	1	a n	Nomen	1	a n	Heros
2	b o	boatu	2	b o	Famam	2	b o	æthram
3	c p	reclamans	3	c p	Lauros	3	c p	auras
4	d q	lyræo	4	d q	Palmas	4	d q	arces
5	e r	ſacrato	5	e r	Numen	5	e r	aulam
6	i s	ſonoro	6	f s	Sceptra	6	f s	altum
7	g t	canoro	7	g t	ſerta	7	g t	orbes
8	h u	ſonanti	8	n u	laurum	8	h u	alta
9	i x	boanti	9	i x	geſta	9	i x	aulas
10	l y	ſonorus	10	l y	facta	10	l y	arcem
11	m z	ſacratus.	11	m z	florem	11	m z	orbeis

		§.5			§.9			§.13. Adonic.
1	a n	Phœbus	1	a n	Gaudet	1	a n	Numine fulgens.
2	b o	Lætus	2	b o	Cœpit	2	b o	Laude celèbris.
3	e p	Fauſtus	3	c p	Auſus	3	c p	Nomine clarus.
4	d q	Feſtus	4	d q	Optat	4	d q	Semper honorus.
5	e r	Celſus	5	e r	Audet	5	e r	Clarus honore.
6	f s	Grandis	6	f s	Optet	6	f s	Mente refulgens.
7	g t	Magnus	7	g t	Auſit	7	g t	Luce coruſcans.
8	h u	Gratus	8	h u	Adſit	8	h u	Nomine fulgèns.
9	i x	Lautus	9	i x	Inſit	9	i x	Numine clarus.
10	l y	Dives	10	l y	Præſit	10	l y	Omine notus.
11	m z	Victor	11	m z	Orſus	11	m z	Victor in aſtra.

		6			10			§.14. Sapph.
1	a n	accentu	1	a n	vt fœlix	1	a n	Pectoris
2	b o	& cantu	2	b o	vt victor	2	b o	Cordis vt
3	c p	in plauſu	3	c p	vt vincens	3	c p	Cordis &
4	d q	& plauſu	4	d q	vt primus	4	d q	Mentis vt
5	e r	applauſu	5	c r	vt Princeps	5	e r	Mentis &
6	f s	& plectro	6	f s	vt Primas	6	f s	Pegaſus
7	g t	in plectro	7	g t	vt Magnas	7	g t	Cœlicus
8	h u	ad plectrum	8	h u	vt grandis	8	h u	Oris vt
9	i x	ad plauſum	9	i x	vt magnus	9	i x	Oris &
10	l y	ex plauſu	10	l y	vt notus	10	l y	Vividus
11	m z	ex plectro	11	m z	vt lauri	11	m z	Laudis vt

		15			19			23
1	a n	dotes	1	a n	Famæ	1	a n	aurati
2	b o	gazas	2	b o	Floræ	2	b o	ornati
3	c p	ſumptus	3	c p	Muſæ	3	c p	audaces
4	d q	vires	4	d q	Phœbi	4	d q	illuſtrem
5	e r	lauros	5	e r	Solis	5	e r	inſignem
6	f s	palmas	6	f s	Montis	6	f s	excelſum
7	g t	dotem	7	g t	Daphnes	7	g t	illuſtres
8	h u	laudes	8	h u	Martis	8	h u	inſignes
9	i x	laurum	9	i x	Imoli	9	i x	excelſi
10	l y	palmam	10	l y	Panis	10	l y	æthæi
11	m z	Famam	11	m z	Panos	11	m z	ammoti

		16			20			24
1	a n	celebrat	1	a n	tibi jam	1	a n	numeris
2	b o	recolit	2	b o	tibi nunc	2	b o	modulis
3	c p	coluit	3	c p	tibi vir	3	c p	ſonitu
4	d q	coleret	4	d q	tibi Rex	4	d q	numero
5	e r	recolat	5	e r	tibi Dux	5	e r	fidibus
6	f s	legat &	6	f s	tibi ſi	6	f s	lyricis
7	g t	legit &	7	g t	tibi vi	7	g t	metricãs
8	h u	colat &	8	h u	tibi vis	8	h u	lyricãs
9	i x	canit &	9	i x	tibi ter	9	i x	celebres
10	l y	dixit	10	l y	tibi vix	10	l y	metricis
11	m z	cecinit	11	m z	tibi dùm	11	m z	citharis

		17			21			25
1	a n	ſerenus	1	a n	potentis	1	a n	Poëtæ
2	b o	triumphos	2	b o	canentis	2	b o	lyrœdi
3	c p	trophæa	3	c p	ſonantis	3	c p	q. vates
4	d q	triumphum	4	d q	boantis	4	d q	Sybillæ
5	e r	triumpho	5	e r	micantis	5	e r	ſupremi
6	f s	trophæum:	6	f s	colentis	6	f s	Dianæ
7	g t	trophæo	7	g t	matentis	7	g t	q.Muſæ
8	h u	ſonorus	8	h u	nitentis	8	h u	q.Phœbus
9	i x	lyrœdus	9	i x	potenti	9	i x	q.Famæ
10	l y	lyriſta	10	l y	coruſco	10	l y	q.Nymphæ
11	m z	benignus.	11	m z	beato	11	m z	q.Divi

		§.18			§.22			§.26.Adonic.
1	a n	ſubditur	1	a n	Numen	1	a n	Stemmata cantet.
2	b o	cedit &	2	b o	Nomen	2	b o	Laurea plaudat.
3	c p	Iam ſubeſt	3	c p	Laurus	3	c p	Nomen honoret.
4	d q	ſubſit &	4	d q	Plauſus	4	d q	Numen adoret.
5	e r	adſit &	5	e r	Fulgor	5	e r	Fama celèbret.
6	f s	cedit hic	6	f s	Lumen	6	f s	Mundus honoret.
7	g t	ſubſit hic	7	g t	Laus &	7	g t	Orbis honoret.
8	h u	Hic ſubeſt	8	h u	Lux &	8	h u	Fama reclamet.
9	i x	Dùm ſubeſt	9	i x	Vis,&	9	i x	Fama recludat.
10	l y	Cùm ſubeſt	10	l y	Faſtus	10	l y	Plaudat & orbis.
11	m z	Si ſubeſt.	11	m z	Flos &	11	m z	Conci nat orbis.

Cœ-

		15			19			23
1	a n	dores	1	a n	Famæ	1	a n	aurati
2	b o	gazas	2	b o	Floræ	2	b o	ornati
3	c p	ſumptus	3	c p	Muſæ	3	c p	audaces
4	d q	vires	4	d q	Phœbi	4	d q	illuſtrem
5	e r	lauros	5	e r	Solis	5	e r	inſignem
6	f s	palmas	6	f s	Montis	6	f s	excelſum
7	g t	dorem	7	g t	Daphnes	7	g t	illuſtres
8	h u	laudes	8	h u	Martis	8	h u	inſignes
9	i x	laurum	9	i x	Imoli	9	i x	excelſi
10	l y	palmam	10	l y	Panis	10	l y	æthræi
11	m z	Famam	11	m z	Panos	11	m z	ammoti

		16			20			24
1	a n	celebrat	1	a n	tibi jam	1	a n	numeris
2	b o	recolit	2	b o	tibi nunc	2	b o	modulis
3	c p	coluit	3	c p	tibi vir	3	c p	ſonitu
4	d q	coleret	4	d q	tibi Rex	4	d q	numero
5	e r	recolat	5	e r	tibi Dux	5	e r	fidibus
6	f s	legat &	6	f s	tibi ſi	6	f s	lyricis
7	g t	legit &	7	g t	tibi vi	7	g t	metricõs
8	h u	colat &	8	h u	tibi vis	8	h u	lyricõs
9	i x	canit &	9	i x	tibi ter	9	i x	celebres
10	l y	dixit	10	l y	tibi vix	10	l y	metricis
11	m z	cecinit	11	m z	tibi dùm	11	m z	citharis

		17			21			25
1	a n	ſerenus	1	a n	potentis	1	a n	Poëtæ
2	b o	triumphos	2	b o	canentis	2	b o	lyrœdi
3	c p	trophæa	3	c p	ſonantis	3	c p	q.vates
4	d q	triumphum	4	d q	boantis	4	d q	Sybillæ
5	e r	triumpho	5	e r	micantis	5	e r	ſupremi
6	f s	trophæum	6	f s	colentis	6	f s	Dianæ
7	g t	trophæo	7	g t	matentis	7	g t	q.Muſæ
8	h u	ſonorus	8	h u	nitentis	8	h u	q.Phœbus
9	i x	lyrœdus	9	i x	potenti	9	i x	q.Famæ
10	l y	lyriſta	10	l y	coruſco	10	l y	q.Nymphæ
11	m z	benignus.	11	m z	beato	11	m z	q Divi

		§.18			§.22			§.26.Adonic.
1	a n	ſubditur	1	a n	Numen	1	a n	Stemmata cantet.
2	b o	cedit &	2	b o	Nomen	2	b o	Laurea plaudat.
3	c p	Iam ſubeſt	3	c p	Laurus	3	c p	Nomen honoret.
4	d q	ſubſit &	4	d q	Plauſus	4	d q	Numen adoret.
5	e r	adſit &	5	e r	Fulgor	5	e r	Fama celèbret.
6	f s	cedit hic	6	f s	Lumen	6	f s	Mundus honoret.
7	g t	ſubſit hic	7	g t	Laus &	7	g t	Orbis honoret.
8	h u	Hic ſubeſt	8	h u	Lux &	8	h u	Fama reclamet.
9	i x	Dùm ſubeſt	9	i x	Vis,&	9	i x	Fama recludat.
10	l y	Cùm ſubeſt.	10	l y	Faſtus	10	l y	Plaudat & orbis.
11	m z	Si ſubeſt.	11	m z	Flos &	11	m z	Conci nat orbis.

Cœ-

		§.27.Sapph			§.31			§ 35
1	a n	Cœlitùs	1	a n	Laude	1	a n	Cantat &
2	b o	Angelõn	2	b o	Voce	2	b o	Concinit
3	c p	Spiritus	3	c p	Fronde	3	c p	Perſonat
4	d q	Cœlicûm	4	d q	Mente	4	d q	Diligit
5	e r	Numinum	5	e r	Gente	5	e r	Nominat
6	f s	Syderum	6	f s	Luce	6	f s	Monſtrat &
7	g t	Numinis	7	g t	Viq.	7	g t	Publicat
8	h u	Te Iobis	8	h u	Sorte	8	h u	Laudat &
9	i x	Te Dei	9	i x	Fortè	9	i x	Plaudit &
10	l y	Te Poli	10	l y	Baxe	10	l y	Cantat &
11	mz	Te ſacrum	11	mz	Dote	11	mz	Laudat vt
		28			32			36
1	a n	Mundus	1	a n	ſubjecta	1	a n	laurum
2	b o	Cœlum	2	b o	ſubmiſſa	2	b o	palmam
3	c p	claſſis	3	c p	præclara	3	c p	famam
4	d q	cœtus	4	d q	poſſeſſa	4	d q	mentem
5	e r	te jam	5	e r	præclarum	5	e r	laudes
6	f s	te nunc	6	f s	perluſtrem	6	f s	laudem
7	g t	terret	7	g t	lucentem	7	g t	vocem
8	h u	jam vos	8	h u	fulgentem	8	h u	gentem
9	i x	laurus	9	i x	prudentem	9	i x	lucem
10	l y	ſertum	10	l y	ceu Phœbum	10	l y	ſortem
11	mz	ſceptrum	11	mz	ceu Solem	11	mz	baxin
		29			33			37
1	a n	repetit	1	a n	celebrem	1	a n	repetit
2	b o	relegit	2	b o	decoram	2	b o	radiat
3	c p	recinit	3	c p	properam	3	c p	reſerat
4	d q	cecinit	4	d q	vigilem	4	d q	reniter
5	e r	numerat	5	e r	numeris	5	e r	ſonuit
6	f s	celebrat	6	f s	modulis	6	f s	revocat
7	g t	reſonat	7	g t	citharis	7	g t	retrahit
8	h u	reboat	8	h u	fidibus	8	h u	poſuit
9	i x	peramat	9	i x	calamis	9	i x	reficit
10	l y	deamat	10	l y	choreis	10	l y	rutilat
11	mz	decorat	11	mz	celeber	11	mz	recolit.
		30			34			38
1	a n	coruſca	1	a n	tuorum	1	a n	q.verſû
2	b o	celèbri	2	b o	triumphans	2	b o	q.cantu
3	c p	decòra	3	c p	parentum	3	c p	q.Phœbus
4	d q	ſacrata	4	d q	ſacràſq.	4	d q	q.Mavors
5	e r	q.ſacra	5	e r	priorum	5	e r	q.Iuno
6	f s	q.dulci	6	f s	trophæis	6	f s	q. Apollo
7	g t	choreæ	7	g t	triumphis	7	g t	Minerva
8	h u	bigrandi	8	h u	nitòre	8	h u	q.Pallas
9	i x	trigrandi	9	i x	penatum	9	i x	q.Phœbe
10	l y	canora	10	l y	ſacratam	10	l y	q.Ianus
11	mz	ſonora	11	mz	celèbrat.	11	mz	decòre

Pro-

		§.39.Adonic.			3			7
1	a *n*	Prospera fata. 1	a *n*	fidelis	1	a *n*	Nũc-sine-labe-fidem.
2	b *o*	Cœsaris acta. 2	b *o*	sublimis	2	b *o*	cantat-honore-fidem
3	c *p*	Laudis honores. 3	c *p*	cœlestis	3	c *p*	plaudit-amore-fidem.
4	d *q*	gesta tuorum. 4	d *q*	præclarus	4	d *q*	laude,-decòre-fidem.
5	e *r*	Lampada vestram. 5	e *r*	perlustris	5	e *r*	cantet-honore-fidem.
6	f *s*	Stemmata vestia. 6	f *s*	sacrandus	6	f *s*	cantat-amore-fidem.
7	g *t*	Tèq,tuòsq. 7	g *t*	formosus	7	g *t*	cantet-amore-fidem.
8	h *u*	Maxima fata. 8	h *u*	solemnis	8	h *u*	carminibùsq.-fidem.
9	i *x*	Grandia gesta. 9	i *x*	sacratus	9	i *x*	multimodisq.-fidem.
10	l *y*	Luce triumphos. 10	l *y*	nunc Mundus	10	l *y*	clarus-honore-fidem.
11	mz	Nomen,& omen. 11	mz	nunc Orbis	11	mz	pandit-honore-fidem.

DIAGRAMMA TERTIVM.

In laudem alicujus Amici Distichum resiliens a Pentametro.

DLXXX.

		4
a *n*	honore	1
b *o*	Ephœbus	2
c *p*	Olympus	3
d *q*	ab Astris	4
e *r*	ab Arce	5
f *s*	amicè	6
g *t*	Amice	7
h *u*	Atleta	8
i *x*	Horizon	9
l *y*	& Heros	10
mz	Atlantem	11

DIAGRAMMA QVARTVM.

Ad laudẽ alicujus libri *Erasmus Rhoterodamẽsis.*

Ve illud Opus est laudatissimum, in quo simul & ars cõmendat materiam, & materia vicissim artem: ita & Liber est optimus, in quo & argumenti vtilitas eloquentiam, & Authoris facundia argumentum commendat.

		§.1.Hexam.		§.5.Pentam.			§.1.Hexam.
1	a *n*	Candide,-sæpe-tuã 1	a *n*	Pectine	1	a *n*	Grandiloqui veteres
2	b *o*	carmine,-Macte,-tuã 2	b *o*	Carmine	2	b *o*	Altiloqui veteres
3	c *p*	carmine-terra-tuã 3	c *p*	Phœbus	3	c *p*	Antiqui Græci
4	d *q*	Macte,-decore-tuã 4	d *q*	Mundus	4	d *q*	Majores Græci
5	e *r*	nobilis-ęthra-tuam 5	e *r*	Mars &	5	e *r*	Antiqui vates
6	f *s*	Dulcis-Amice,-tuã 6	f *s*	Mars vt	6	f *s*	Altiloqui Græci
7	g *t*	laudibus-ipse-tuam 7	g *t*	Martis	7	g *t*	Magniloqui vates
8	h *u*	Versibus-ipse-tuam 8	h *u*	Numine	8	h *u*	Altidici Græci
9	i *x*	desuper-astra-tuam 9	i *x*	Tempus	9	i *x*	Suaviloqui vates
10	l *y*	Mũdus-vterq.-tuã 10	l *y*	Sol vt	10	l *y*	Grandiloqui Græci
11	mz	Cœlicus-ordo-tuã 11	mz	Sol &	11	mz	Magnidici vates

		2			6			2	
1	a *n*	cecinit 1	a *n*	virtutem	1	a *n*	scripserunt	
2	b *o*	resonet 2	b *o*	mirandam	2	b *o*	fecerunt	
3	c *p*	plaudat 3	c *p*	communem	3	c *p*	duxerunt	
4	d *q*	pandat 4	d *q*	supremam	4	d *q*	struxerunt	
5	e *r*	cantet 5	e *r*	sacratam	5	e *r*	mandarunt	
6	f *s*	dicat 6	f *s*	vix notam	6	f *s*	celebrabant	*Numine libros.*
7	g *t*	referet 7	g *t*	perlustrem	7	g *t*	celebrarunt	
8	h *u*	recinat 8	h *u*	nunc claram	8	h *u*	describunt	
9	i *x*	sonuit 9	i *x*	fulgentem	9	i *x*	conscribunt	
10	l *y*	celebret 10	l *y*	splendentem	10	l *y*	componunt	
11	mz	celebrat 11	mz	longævam	11	mz	faciunt cum	

Cos-

		§.3.Hex.			7			11
1	a *n*	Cœlitùs infuſo	1	a *n*	tibi ſubdunt	1	a *n*	æthera notis.
2	b *o*	Cœlico,& infuſo	2	b *o*	tibi ſiſtunt	2	b *o*	aſtra coruſcis.
3	c *p*	Subtili infuſo	3	c *p*	tibi ponunt	3	c *p*	æthera claris.
4	d *q*	Grandia ſpiranti	4	d *q*	q.dicant tibi	4	d *q*	æthera celſis.
5	e *r*	Gran de inſpiranti	5	e *r*	tibi dicunt	5	e *r*	omnia notis.
6	f *s*	Inſpirante quidem	6	f *s*	ſubdunt tibi	6	f *s*	omnia miris.
7	g *t*	Grandia dictanti	7	g *t*	referunt tibi	7	g *t*	-abis honore.
8	h *u*	plurima ſpiranti	8	h *u*	q.ferunt tibi	8	h *u*	-abis in ævum.
9	i *x*	maxima dictanti	9	i *x*	q.trahunt tibi	9	i *x*	-abis vbìq.
10	l *y*	plurima dictanti	10	l *y*	jaciunt tibi	10	l *y*	-âſq.nitore.
11	m*z*	maxima ſpiranti	11	m*z*	ſiſtunt tibi	11	m *z*	-âſq.decòre.

		4			8	
1	a *n*	celebrat quos	1	a *n*	ſerta,coronas,	1
2	b *o*	decorat quos	2	b *o*	lumina,ſerta,	2
3	c *p*	laudat quos	3	c *p*	ſtemmata,ſerta,	3
4	d *q*	reſonat quos	4	d *q*	lumine ſerta,	4
5	e *r*	ſonuit quos	5	e *r*	lumina ſertis,	5
6	f *s*	cecinit quos	6	f *s*	ſtemmata ſertis,	6
7	g *t*	recinit quos	7	g *t*	ſcripta coronis,	7
8	h *u*	cantat quos	8	h *u*	ſtemmata laudis	8
9	i *x*	plauſit quos	9	i *x*	ſtemmata,laudem,	9
10	l *y*	plaudit quos	10	l *y*	ſtemmata laude	10
11	m *z*	plaudet quos.	11	m*z*	nomen,honores,	11

DIAGRAMMA QVINTVM. Ad Amicum.

Plautus in Epidicio act. 5. ſc. 2.

Ita eſſe arbitror, Homini amico, qui eſt amicus,ita vt nomẽ poſſider, Niſi Deos nſl preſtare ei.

		5			§.9.Hex.			§.1.Hex.	
1	a *n*	Mundus honore	1	a *n*	Quos omnes	1	a *n*	Dulcis	
2	b *o*	Terra decore	2	b *o*	Namq.omnes	2	b *o*	Suavis	
3	c *p*	Dædala Terra	3	c *p*	Nam cunctos	3	c *p*	Grandis	
4	d *q*	Laudibus Orbis	4	d *q*	Quos equidem	4	d *q*	Candidæ	
5	e *r*	Mundus vterq.	5	e *r*	Quos etenim	5	e *r*	Floridæ	
6	f *s*	Cœlicus Ordo	6	f *s*	Quos certè	6	f *s*	Roſcidæ	Amicitiæ.
7	g *t*	Iuppiter ipſe	7	g *t*	quos vnus	7	g *t*	Mitis	
8	h *u*	Phœbus vbìq.	8	h *u*	quos ſolus	8	h *u*	Fulgidæ	
9	i *x*	Phœbus Ephœbus	9	i *x*	quos longè	9	i *x*	Laudis	
10	l *y*	Vulgus honore	10	l *y*	quos fœlix	10	l *y*	Lucis	
11	m*z*	promit & Orbis	11	m*z*	quos cunctos	11	m*z*	Lumine	

		§.6.Hex.				10			2
1	a *n*	Iam tamen		1	a *n*	ſuperas		1	a *n*	numeras
2	b *o*	Sed nunc		2	b *o*	vincis	ſcriptis	2	b *o*	vincis
3	c *p*	Nunc ramen		3	c *p*	dècoras	ſuper	3	c *p*	fulges .
4	d *q*	Cuncta ſed		4	d *q*	fulges		4	d *q*	rutilas
5	e *r*	Scripta ſed		5	e *r*	renites		5	e *r*	ſequeris
6	f *s*	Ipſa ſed	*ante*	6	f *s*	ſcriptis	vincis	6	f *s*	ſuperas
7	g *t*	Clara ſed	*pedes*	7	g *t*	dictis	ſuper	7	g *t*	ſuperes
8	h *u*	candida at		8	h *u*	ſuperas		8	h *u*	vinces
9	i *x*	Florida at		9	i *x*	vincis	dictis	9	i *x*	rutiles
10	l *y*	Sed proni		10	l *y*	dècoras	ſuper	10	l. *y*	dècoras
11	m *z*	Subditi at		11	m*z*	fulges		11	m*z*	dècores.

can-

		3							§.4.Pentam.
1	a *n*	candore	1		DIAGRAMMA SEXTVM. Imitatur Virgilianum Diſtichum, *Dum dubitat* &c. in Natali alicujus Principis. [*Nomen* Iuppiter *ſumitur in ſignificatione Poetica.*] ☞ DLXXXI.		a *n*	Iuppiter, efficeris
2	b *o*	fulgore	2				b *o*	Rex Divûm,es factus
3	c *p*	ſplendore	3				c *p*	Rex Superûm,efficeris
4	d *q*	q. valore	4				d *q*	Rex Ζεὺς,es factus *
5	e *r*	q. decòre	5				e *r*	Natus Opis, ſurgis
6	f *s*	q. nitore	6				f *s*	Rex Divûm,efficeris
7	g *t*	quidem honore	7				g *t*	RexSuperûm,es factus
8	h *u*	clangore	8				h *u*	Iuppiter,adſurgis
9	i *x*	tuæ amore	9				i *x*	Iuppiter,es factus
10	l *y*	tuæ honore	10				l *y*	Iuppiter,adpares
11	m *z*	radioq.	11				m *z*	Rex Divûm,adpares

* Semideúsque Puer.

		4			§.1.Hexam.			§.5.Hexam.
1	a *n*	coruſco	1	a *n*	Dum inquirit	1	a *n*	Effecit poſtquam,
2	b *o*	nitenti	2	b *o*	Dum variat	2	b *o*	Produxit poſtquam,
3	c *p*	micanti	3	c *p*	Dum quærit	3	c *p*	Et poſtquam effecit,
4	d *q*	celèbri	4	d *q*	Dum expendit	4	d *q*	Progenuit poſtquam,
5	e *r*	trigrandi	5	e *r*	Dum tentat	5	e *r*	Sed poſtquam genuit,
6	f *s*	ſacrato	6	f *s*	Dum dubitat	6	f *s*	Poſteaquam effecit,
7	g *t*	beato	7	g *t*	Dum curat	7	g *t*	Porrò poſt geneſin
8	h *u*	coruſcus	8	h *u*	Dum inveſtigat	8	h *u*	Poſt geneſinq. tuam
9	i *x*	celèbris	9	i *x*	Dum inſpiceret	9	i *x*	Attamen à geneſi
10	l *y*	ſacratus	10	l *y*	Dum excuteret	10	l *y*	Ipſeq. poſt geneſin
11	m *z*	ſacrandus	11	m *z*	Dum cernit	11	m *z*	Te tamen is genito

		§.5.Pent.			2			6
1	a *n*	Ætatis veteris	1	a *n*	Pelagìne	1	a *n*	ſuperatus
2	b *o*	Antiquæ ætatis	2	b *o*	Tethyòſne	2	b *o*	confuſus
3	c *p*	Temporis antiqui	3	c *p*	Mundìne	3	c *p*	devictus
4	d *q*	Tranſactæ ætatis	4	d *q*	Superùmne	4	d *q*	turbatus
5	e *r*	Tranſacti ſœcli	5	e *r*	Sacrùmne	5	e *r*	miratus
6	f *s*	Temporis excurſi	6	f *s*	Tethydòſne *Deum*,	6	f *s*	timidus ſub
7	g *t*	Excurſi ſœcli	7	g *t*	Cœlìne	7	g *t*	pavidus ſub
8	h *u*	Excurſæ ætatis	8	h *u*	Bellìne	8	h *u*	cœcatus
9	i *x*	Annorum veterum	9	i *x*	Facerètne	9	i *x*	victus ſub
10	l *y*	Perluſtris veteres	10	l *y*	Martiſne	10	l *y*	tremebundus
11	m *z*	Antiquo ſiquidem	11	m *z*	Pontìne	11	m *z*	ſubjectus

		6			3			7
1	a *n*	ſẽper honore viros.	1	a *n*	generètne puellum	1	a *n*	Numine nato
2	b *o*	vincis honore viros.	2	b *o*	facerètve puellum	2	b *o*	Marte futuro
3	c *p*	ſemper hõre Sophos.	3	c *p*	gignàtne puellum	3	c *p*	lumine nati
4	d *q*	vincis hõre Sophos.	4	d *q*	faciàtne puellum	4	d *q*	laude trophæûm
5	e *r*	diſſuperâſq. viros.	5	e *r*	iuvenèmne crearet	5	e *r*	laude triumphi
6	f *s*	MagnePhilip. Soph.	6	f *s*	puerùmne crearet	6	f *s*	lumine veſtro
7	g *t*	vĩcis honore fidem.	7	g *t*	generetve puellum	7	g *t*	luce micanti
8	h *u*	laude, fidèq. viros.	8	h *u*	gignatve puellum	8	h *u*	luce coruſca
9	i *x*	laudibus ipſe viros.	9	i *x*	faciatve puellum	9	i *x*	nomine veſtro
10	l *y*	laude, viròſq. fide.	10	l *y*	facerètne puellum	10	l *y*	Marte renato
11	m *z*	laudis hõre viros.	11	m *z*	puerùmve crearet	11	m *z*	Luce nitenti

Iup-

		§.8.Pent.			§.12.Pent.			§.16.Pent.
1	a *n*	Iuppiter efficitur	1	a *n*	Non erit vlteriùs	1	a *n*	Cum faveas Mundo,
2	b *o*	Rex Divû est factus	2	b *o*	Nô erit inde potens	2	b *o*	Si Mundo adsistas,
3	c *p*	Natus Opis fiet	3	c *p*	Vltrà haud persistet	3	c *p*	Si Mundo faveas,
4	d *q*	Fit Ζεὺς extemplò *	4	d *q*	Non manet vlteriùs	4	d *q*	Si auxiliere potens,
5	e *r*	RexSuperû efficitur	5	e *r*	Indeq.deficiet *Iuppi*	5	e *r*	Cumq.juves Mundo
6	f *s*	Iuppiter,est factus	6	f *s*	Extêplò deerit *ter*	6	f *s*	Cûq.adsisMûdo,*nec Io-*
7	g *t*	Rex Ζεὺς adparet	7	g *t*	Mòx aberit rebus	7	g *t*	si prestes auxiliû,*ve Mû*
8	h *u*	Rex Divû efficitur	8	h *u*	Mox deerit Mundo	8	h *u*	si præsis Mûdo,*dus eget.*
9	i *x*	Rex Ζεὺς est factus	9	i *x*	Incidet in Parcas	9	i *x*	Protegis vt Mundum,
10	l *y*	rex superû est fact⁹	10	l *y*	Servari haud pote-	10	l *y*	Te auxiliante tuus
11	m *z*	Iuppiter adparet	11	m *z*	Finitur Mundo(rit	11	m *z*	Te præsente tuus

*Semi puer & Deus.

		§.9.Hex.			13			
1	a *n*	Namq.tibi subdens	1	a *n*	altipotens.	1		DIAGRAMMA
2	b *o*	Subjicienq.tibi	2	b *o*	astripotens.	2		SEPTIMVM.
3	c *p*	Nam tibi subjectans	3	c *p*	astricomus.	3		
4	d *q*	Nam tibi subjiciens	4	d *q*	astrivagus.	4		Ad quemdam amicum
5	e *r*	Subjectansq.tibi	5	e *r*	astrigena.	5		Epistola.
6	f *s*	Nâ tibi prosternens	6	f *s*	auricomus.	6		
7	g *t*	Nâ tibi submittens	7	g *t*	ipse Deus.	7		*Antiquus Amicus.*
8	h *u*	Nam tibi subponês	8	h *u*	æthereus.	8		Amico dic salutem po-
9	i *x*	Is tibi namq.ferens	9	i *x*	altigena.	9		tiùs,quam tibi.
10	l *y*	Prosternensq.tibi	10	l *y*	altivagus.	10		
11	m *z*	Submittensq.tibi	11	m *z*	auripotens.	11		DLXXXII.

		10			§.14.Hex.			§.1.Hex.
1	a *n*	sua Numina,	1	a *n*	Tu fatis exoriens Terris,	1	a *n*	Omnipotens
2	b *o*	sua Lumina,	2	b *o*	Tu fat es exoriens Telluri,	2	b *o*	Cœlipotens
3	c *p*	se,Lauros,	3	c *p*	Subficis & Mundo nascês,	3	c *p*	Altipotens
4	d *q*	se,Palmas,	4	d *q*	Tu par es exoriens Terris,	4	d *q*	Astripotens
5	e *r*	se,laudes,	5	e *r*	Te nato pollet Tellus,	5	e *r*	Qui Trideus
6	f *s*	sé,Famam,	6	f *s*	Subficies Mundo nascens,	6	f *s*	Celsipotens
7	g *t*	cum Lauris,	7	g *t*	Nascenti coreat Tellus,	7	g *t*	Altitonans
8	h *u*	sua Stemmata	8	h *u*	Tu fatis es Mûdo exoriês,	8	h *u*	Alternus
9	i *x*	cum Palma,	9	i *x*	Te exoriête micat Tellus	9	i *x*	In cœlis
10	l *y*	cum Fama,	10	l *y*	Te nascête nitet Tellus,	10	l *y*	Mundipotens
11	m *z*	cum Nomine,	11	m *z*	Nâscere cû primû polles,	11	m *z*	Qui trinus

		11			15			2
1	a *n*	candida Serta,	1	a *n*	natùsq.supersis;	1	a *n*	Prætor
2	b *o*	Serta secunda,	2	b *o*	natùsq.coruscas:	2	b *o*	Rector
3	c *p*	Serta,Coronam,	3	c *p*	natùsq.refulges:	3	c *p*	Regnans
4	d *q*	nobile Sertum,	4	d *q*	natùsq.bearis:	4	d *q*	Dominus
5	e *r*	Fata secunda,	5	e *r*	túq.astra triumphas:	5	e *r*	Princeps
6	f *s*	lucida Serta,	6	f *s*	ortùsq.supersis:	6	f *s*	Sculptor
7	g *t*	Regia Sceptra,	7	g *t*	Tethys obtulit ûdas:	7	g *t*	Pastor
8	h *u*	Cœlica Sceptra,	8	h *u*	Neptunus honorat:	8	h *u*	Iudex
9	i *x*	Sceptra, Coronam	9	i *x*	fert munera Tethys:	9	i *x*	Vindex
10	l *y*	laudis honorem	10	l *y*	Neptunus adorat:	10	l *y*	Quæstor
11	m *z*	nobile Sceptrum	11	m *z*	Subdûtur & vndæ:	11	m *z*	Præses

O tri-

		3			6				9
1	a n	tribuat tibi	1	a n	Deus		1	a n	Parentes
2	b o	concedat	2	b o	Parens		2	b o	sodales
3	c p	tibi donet	3	c p	Pater	sit tibi vita,	3	c p	propinqui
4	d q	condonet	4	d q	decor	salus.	4	d q	q.patres
5	e r	donet tibi	5	e r	Heros	*vel*	5	e r	sorores
6	f g	præster tibi	6	f s	Vigil	Prosperet	6	f s	gemelli
7	g t	tibi præstet	7	g t	Potens	omne tibi.	7	g t	Pupilli
8	h u	dederit tibi	8	h u	Logos	*vel*	8	h u	Puelli
9	i x	largitus	9	i x	Tonans	Numine te	9	i x	Dynastæ
10	l y	concedens	10	l y	Senex	foveat.	10	l y	Gerarchæ
11	m z	tribuens tibi	11	m z	valens		11	m z	Magistri

		4			§.7.Hex.			§.10.Pent.
1	a n	macte salutem	1	a n	Ipse quidem valui	1	a n	Cognati
2	b o	docte salutem	2	b o	Absq.salute fui	2	b o	Confines
3	c p	Iova salutem	3	c p	Infirmus jacui	3	c p	Adfines
4	d q	laudis honorem	4	d q	Mi fuit ægra salus	4	d q	Vrbicolis
5	e r	laudis honores	5	e r	Mi fortuna favet	5	e r	Regnicolis
6	f s	laude decòrem	6	f s	Me dolor adflixit	6	f s	Cognatis
7	g t	præmia digna	7	g t	Me mala cõturbant	7	g t	Germanis
8	h u	Nomini honorem	8	h u	Fata secunda favẽt	8	h u	Vrbicolæ
9	i x	Nomini honores	9	i x	Prospera fata juvãt	9	i x	Regnicolæ
10	l y	Numine vitam	10	l y	Fata mihi insidias.	10	l y	Germani
11	m z	Nomen honorum	11	m z	Sors,& fata favent,	11	m z	Fratribus &

		§.5.Pent.			8				11
1	a n	Qui sine fine	1	a n	nostri		1	a n	nostris
2	b o	Astricomùsq.	2	b o	chari		2	b o	charis
3	c p	Perpetuùsq.	3	c p	dulces		3	c p	cunctis
4	d q	Sacratùsq.	4	d q	suaves		4	d q	semper
5	e r	Qui super astra	5	e r	semper		5	e r	siquidem
6	f s	Qui super omne	6	f s	comites	*valuere*	6	f s	crebrò
7	g t	Cœlestisq.	7	g t	proavi	vel	7	g t	meritò
8	h u	Ipse sacèrq.	8	h u	triavi,	*vivùntq.*	8	h u	sicubi.
9	i x	Magnus Atleta	9	i x	fratres		9	i x	sors sors
10	l y	Ipse Poliq.	10	l y	neptis,		10	l y	sors trux
11	m z	Trinus honore	11	m z	pronepos		11	m z	gratis

								12
1	a n		1	a n		1	a n	Prospera fata juvant
2	b o		2	b o		2	b o	Candida fata favent
3	c p		3	c p		3	c p	Cunctaq.gesta favent
4	d q		4	d q		4	d q	Cœlitùs acta favent
5	e r		5	e r		5	e r	Sors tulit insidias
6	f s		6	f s		6	f s	Flòraq.,Màrsq.favent,
7	g t		7	g t		7	g t	Pallados arma favent
8	h u		8	h u		8	h u	Sacra Minerva favet
9	i x		9	i x		9	i x	Mars favet armipotens
10	l y		10	l y		10	l y	Martis honòsq.favet,
11	m z		11	m z		11	m z	Nomine Fama favet.

NOTA

NOTA.

TETVR Idiomate Latino hic Apollo posser Hispano, Italo, Germano, Græco, aut alio quocumque, si vellet, sed nos, quia Philomusum, quem instruendũ suscipimus, Latinum percallere supponimus, intra illud calamum continuimus. Aliorum erit speculationes has ad Linguas diversas traducere. Et quia sinceritas postulare videtur, vt nostros Magistros honoremus, fatebimur liberè hujus ingeniosi inventi primam gloriam Ioanni Trithemio Abbati Spanheimensi, Ordinis S. Benedicti, cujus Steganographiam Commentario clarissimo dilucidantes ab omni superstitionis nota vidicavimus, omninò deberi. At, quia ab imperfectioribus ad perfectiora, & Ars & Natura cõtendit: Ideam, quam in Polygraphiâ suâ Trithemius oratione solutâ tradiderat, nos promovimus & ad metrum reduximus, & in hoc Apolline repræsentamus [Prodiit noster in Steganographiam commentarius Coloniæ Agrippinæ, typis Egmondanis, anno 1635. illumq. adfirmant Selenus (sic vocari voluit Princeps Lunæburgensis) eximius D. Ioannes d'Espiersi & plures alii: vt mirum sit librum eruditum & vtilem à viris, aliàs doctis tam severè (ne sœvè dicam) interdum fuisse condemnatum: cùm ipse nil aliud omninò contineat, quã aliquas occultas ciphras, quas noluit patere vniversis. Claves *cõjurationes* vocat, quia debent, qui illis vtuntur, in easdem regulas conjurare, si enim tu aliâ vtaris, cùm scribis, aliâ ego, cùm tuas literas lego, non poterimus communicari. Apices appellat *Spiritus*, imitatus Græcos, qui spiritus (leuem densum) apud literas pingunt. Alii figuram literæ vocant *Corpus*, valorem *Spiritum* seu *Animam*, quod in idem recidit. Sed de hoc in nostro Commentario vberiùs.] Vidi Polygraphiam à DominoN. (nominis non recordor) Gallicè felicissimè redditam: & in ipsâ vnum Diagramma Gallicum, etiam in prosâ, vt esset Trithemiano simillius: hoc ipsum nemo, quem sciam, in aliâ linguâ tentavit. Nos Latina hæc præmittimus, Hispanica & Græca addituri, si Metametricam hanc recudamus.

Literæ Abecedarii Lanni sunt XXII. voluimus, vt voces singulæ binis correspondeerent, ne nimium multiplicarentur. Sed, quo sciemus modo, vtri respondeant? Si initialis sit magna, correspondebit primæ, si parva, alteri. Poteris etiam alio modo procedere: puta, si vocem scribas charactere Romano (rotundo) si ad primam spectet: cursivo, si, ad secundam. Imò faciliùs, meliùsque dictiones, cũ à literis columnæ prioris petuntur, Scribe sine accentu; cum à litetis alterius columnæ, illas accentu exorna.

MVSA II. FORMALIS, SEV PRACTICA.

DLXXXIII.

UISA est prima Musa, ἀμετρίαν meram tradere: aut si scientiam aliquam, illam, quam ἀμετροσοφίαν nominare possemus: scientiam videlicet ignorandi Metricam, nam interdum aliqua ignorantur scientificè, & hæc ignorantia & vtilis & digna laude. At hæc ipsa, quæ ignorantia fuit visa, transit in ὀρθομετρίαν. & ex confusis & male connexis vocabulis carmina curiosa deducit: nempe Latina: at eadē posset arte Græca, aut alia. Apollo, qui huic Parnasso præsidet, Thaumaturgus est, & miraculum in hoc consistit: *Castalios ille latices cuicumq. clementer propinat, etiam idiomatis latini ignaro, modò sciat legere aut scribere, aut saltèm habet apud se aliquem, qui legere & scribere sciat: & interim infundet scientiam condendi omnia genera carminum: & hoc quadrante horæ, vel citius.*

Sed quomodò fiet hoc Prodigium? Artem totam vno Distĭcho tradam. Sic inquam.

Sumito ad arbitrium voces cuiusq. columnæ:
Aut legem obserues Nominis aut Numeri.

&, quia nondum mentem meam adsequeris, præmissum Distichum hoc scholio dilucido. [Musa Materialis subministrabit tibi varia Diagrammata, & in singulis multas dictionum Latinarum columnas. Tu ex singulis, sume vnicam, & versus bonos & concinnos conficies. Sed quam? Tres modi sunt deligendi dictionem. Primus, est liberrimus, & te cōstituit arbitrum, vt eligere possis, quam velis. Secundus postulat, vt aliquod nomen eligas, puta *Carolus*. & tunc ex primâ columnâ sumes vocem correspondentem literæ C: ex secundâ correspondentem literæ A: ex tertiâ correspondentem literæ R: & sic deinceps: & cùm ad finem veneris poteris ad initium redire. Tertius jubet, vt aliquem numerum tibi proponas, puta 51961 (hic enim est sinus rectus grad. 60 quando sinus totus est 60.000.) & tunc ex primâ columnâ excerpe dictionē adhærentem numero 5. ex secundâ adhærentem numero 1: ex tertiâ adhærentem numero 9: &c.

Doctrinam hanc nonnullis exemplis illustremus Et primo, juxtà primam Regulam, ad arbitrium Diagramma primum percurramus; excerpendo videlicet ex quâcumq. columnâ illam vocem quæ aut prius occurrat, aut magis placeat.

IDYLLION

De Professionis in hac vita delectu.

QVale, rogo, sumemus iter, si cæca periclis
Sint loca, si miserè gens anxia, si efferafata?
Cura domûs sequitur: Mortales si nova semper
Damna manent, superesse vetat si tristis egestas,
Si torquet labor audaces, citò ponticus horror
Conturbat, culpaq. graves sine cælibe mente.
Dura subest timidis moderatio, vana maritis.
Sanguinei si Martis honos, si immania castra.
Terrestres superans, miseros Fortuna repressit.
Omnia sunt lachrymæ. cunctis sua nō placet aula,
Mars & obest populis lugentibus, atq. Magistri
Dura rudimenta, & juvenum durissima cura.
Perturbat Bellona annos, per castra, per vndas,
Agminaque, horroresq. loci, durosq labores
Vertendos miserè peioribus: ipsa senectus
Exspectata diu, votisq. excusa malignis
Implicat innumeris pectus miserabile curis.
Spernimus atq. impune homines, Cōstantia nusquā.
Cerno semideos recolr fera vita reclamat,
Ætatem volet immensam mortalis amara est
Pauperies patiens aquilam de monte Prometheus,
Personuit, lachrymæq. cadunt, nec Numina mittet
Accusare Iovem, quod sit data vita perennis.
Conspice & inuidia cordis, sic nempe trementem
Destruit Hippolytum sanctissima cura pudoris.
At secus illecebris maculatam ducere vitam
Dixeris? ah, cernas dominantum & crimina Regū,
Bistonii impuri, vel mollis Sardanapali.
Insidias fugisse monent, crudelia & arma;
Sed vitat Fidei leges furiosa cupido
Perge & amore alios venereris: libera res est
Altiloquus Timon quondam lapidatus in aula
Vertitur infandis discretio provida curis,
Nec divisse viro prodest, prævisa recludit.

Esse

Esse in honore cupis, mox despicis, Ecce praesse
Vt posſint ſubſunt aliis, Laudatur in aula ?
Turpibus accreſcit maleſuada eſt cura Minerua.
Rusticus inſidiis vita caret; vnus in orbe
Condemnato reos. ſed munera nulla minorum
Sub domino es gravis imperiū mēs cæca Monarchæ.
Dura fugant hunc fata virum; ſtudioſaq. cauſis
Sollicitudo nocet, contemnitur ægra ſenectus.
Nulla medela favet, locus eſt hæredis. amicus
Sæcula ſolus agas, ſtulte lacerabere lingua
Magnates populi triſtis cenſura notabit.
Cuncta viro ſemper fallacia proderit ergo
Optima Maiorum ſententia, quæ inquit, In orbe
Non naſci vtilius, natum aut citò cernere finem.

Sicut hoc Idyllium exlex ſcripſit calamus; poſſet alicui nomini aut numero obſtrictus. Ponamus hoc nomen *Auſonius*, (nam hūc Poëtam in ſententiæ compoſitione hoc Diagramma imitatur) aut numerum 1862 1986. & juxta has litoras vel notas iterum Diagramma recurramus.

QVod vita ſectabor iter, ſi plena tumultu
*Sunt fora, ſi curis domus anxia, ſi peregrinus**
Cura domûs ſequitur mercantem ſi nova ſemper
Damna manent, ceſſare vetat ſi turpis egeſtas,*
Si vexat labor agricolam mare naufragus horror
*Infamat, *pœnæq. graves, in cælibe vita*
*Et gravior cautis cuſtodia vana maritis,**
Sanguineum ſi Martis opus ſi turpia lucra
Fænoris & velox inopes vſura trucidat,*
Omne ævum curæ cunctis ſua diſplicet ætas
Senſus abeſt parvis lactentibus & puerorum*
*Dura rudimenta & juvenum temeraria pubes.**
Adſtictat Fortuna viros per bella per æquor
Iras inſidiaſq. catenatoſq. labores*
Mutandos ſemper gravioribus ipſa ſenectus
Exſpectata diu, votiſq. optata malignis*
Obiicit innumeris corpus lacerabile morbis.
Spernimus in commune omnes præſentia quoſdam*
Conſtat nolle Deos fieri Iuturna reclamat,*
Quo vitam dedit æternam cur mortis adempta
Conditio? ſic Caucaſeus de rupe Prometheus*
Teſtatur ſaturnigenam, nec nomina ceſſat
Incuſare Iovem data ſit, quod vita perennis*
Reſpice & ad cultus animi ſic nempe pudicum
Perdidit Hippolytum, non fœlix cura periclûm*
Tandem ex inſidiis agitatam ducere vitam(u)
Quē juvat. Aſpice & ad pœnas & crimina Regū*
*Tereos inceſti, vel mollis Sardanapali**
Perfidiam vitare monent tria triſtia caſtra,
Nec ſuffert fidei leges animoſa cupido*
Credis? conſortes venereris crimine ab iſto
Ecce fuit Timon trucibus laniatus in aula*
Perficit inſanis diſcretio callida telis,
Nec dixiſſe animis ſat poſt monſtrata relinquit*
In decore eſſe ſatis, mox diſplicet, hi capi ab aula(s)
Vt poſſint ſervire volunt, celebrantur in aula
*Crudeli, adjicitur maleſuada eſt lauſq. ferenti**
Barbarus imperio mundi vacat vrbibus orans
Propugnato alium verum fors multa minorum*
Servi, etenim crebrò eſt demens Fortuna Patriq.
Horrebant hunc vota Patrum, mox aſpera cauſis*
Barbara cura datur, nec penditur ægra ſenectus
Tempora ſuccedunt, laus eſt quærentis egenus*
Sæclum magnus agas neſci lacerabere plectris
Munera ſi dederis triſtis cenſura minorat,*
Fata tibi quamvis contraria ne vtilis ergo
*Nobilis illa Sophônq. peritia, *quæ orbe ferebat,*
Non naſci eſſe bonum, natos poſt linquere mundū.

*Nomen *Auſonius* (aut num. 1862 1986.) ab ſtellulâ ad ſtellulam procurrit: nam ponendo ob oculos verſum primum, *Quod vita ſectabor iter, ſi plena tumultu ſunt fora?* &c. reperiemus vocem, *Quod vita* pertinere ad A primæ columnæ: *ſectabor iter* ad V ſecundæ: *ſi plena* ad S tertiæ: *tumultu* ad O quartæ. &c. Sicut vſi ſum literis, poterimus vti numeris ſumendo voces illis correſpondentes. [Si quando literâ aliquâ vti noluimus, illam parentheſi clauſimus, vt à cæteris diſtingueretur.]

De Idylliorum numero.

HIC opportunè quæri poteſt, Quot-nam Idyllia in Diagrammate primo contineantur? Reſpondeo dando numerum multò minorem vero. Singulæ Tabellæ habent dictiones 12. ſupponamus habere 10. & computum inſtituamus. Sunt Tabellæ 212. Ergo in caſu prima (10) multiplicata per ſecundam (10) dabit 100. & 100. per tertiam (per 10) dabunt 1000. Ergo ſi abſolvatur computus, habebis numerum, qui poſt vnitatem (1) habeat 212. ciphras (ſeu nullas) videlicet.

100. *trigintaquinquilliones.*

Hic numerus, qui tantùm non infinitus eſt, eſt multò minor vero.

0	12
	12
	12
1	144
	144
	144
2	1728
	1728
	1728
3	20730
	20736
	20736
4	240652
	248832
	248832
5	2985984
	2985984
	2985984
6	35831808

At, inquies, te velle verum adſequi Sed quo fructu? interim via erit facilis, ſi velis adhibere laborem. Modus, quo numeri per 12 multiplicantur, eſt facilis: nam vt ſuperiùs docuimus debet ſcribi numerus multiplicandus, & poſteà reſcribi bis vno loco promotus: & ſumma dabit numerum illum, quem quærimus.

Ecce 12 primâ multiplicatione dederunt 144; ſecūdâ 1728; tertiâ 20736, quartâ 248832; quītâ 2985984: &c. Ergo, ſi otium habeas, vſq. ad finem progre-

gredere,& vndecima post ducentesimã multiplicatio, dabit numerum præcisum, quem quæris.

Per Logarithmos faciliùs expediemus computum.

Logarithmus numeri	*12. est*	1.0791812.
& multiplicatus per		212
dacto computu		2.1582024
legitimo juxta		10.791812
regulas communes		215.82024
dabit		228.7702344

Huic autem vltimo Logarithmo, qui præcisus est, non facilè dabit numerum Arithmetica, qui præcisè respondeat. Dabo interim similem vero, qui tamen quæsito minor sit. Scribo igitur numerum 1946, quem 225 ciphræ sequentur. Et quidem, quanta hæc sit multitudo non capiet, qui nonnisi leviter tinctus sit Mathematicis contemplationibus. Ergo, vt Philomusus Ideam formet, ad Archimedis Arenarium, quem illustravit, & ad faciliorem methodum reduxit P. Christophorus Clavius in Sphæræ Commentariis cap. 1. in ipso fine mihi pag 254. ipsum conducam. Ibi Clavius sic inquit.

Numerus, qui nimirùm post figuram 1. habet 51. ciphras, longè major est numero arenularum totum mundum vsq. ad concavum firmamenti replentium, etiam si arenulæ tam exiguæ essent, vt 10000. efficerent sphærulam grano papaveris æqualem.

Et quantulus hic arenularum totum Mundum replentium numerus cum numero carminum nostrorum collatus?

Porrò, si tot formarentur Mundi, quot arenulæ capiuntur in Firmamenti concavo, & in singulis Mundis tot essent libri, quot arenulas numerat Clavius; parvam Idylliorum, quæ dedimus, partem complecterentur.

O quantus est Deus, siquidem creaturæ dedit, vt rem tam numerosam & tantum non infinitum sciret, potueritq. brevi tabellâ delineare!

DLXXXIV.

VT innotescat vsus numerorum, non indigemus novo exemplo; qua literarum & numerorum eadem ratio. Iterim majoris vbertatis gratiâ hoc subjungo. CLAVIS est 5196.

SAPPHICVM EPIGRAMMA.

Principis laudes numeret sonoro
Phœbus applausu, resonare gesta
Optet, vt fœlix celebreris, Heros,
Numine clarus.
Pegasus dotes recolatq. grandis
Dum subest montis tibi jam micantis.
Nomen excelsi lyricis Poetæ
Fama celebret.
Cœlitùs lauros celebrat coruscas
Gente subjectâ, calamis, trophæis,
Cantat & laudes repetitq. Phœbe
Stemmata vestra.

Ponamus & aliud exemplum, quod hac CLAVI, *Nobilis Heros*, aperiatur, & quid inde resultet, videamus.

Lauriger Phœbus resonat boante
Dives applausu, celebrare laurum
Audet, vt Princeps properes ad astra
Nomine clarus.
Cordis vt gazas recinit lyrœdus,
Dum subest montis tibi vis micantis,
Fulgor ornati lyricis Poetæ
Laurea plaudat.
Angelûm laurus deamat trigrandi
Luce fulgentem numeris Priorum:
Concinit laudes, repetitq. cantu
Cæsaris acta.

Transeo ad Diagramma 3. & vt statim video CLAVIS, *Amicus* (vtere tu quâcumque aliâ) aperit istud Distichum.

Candide sæpe tuam (celebrat) sacratus (Olympus)
Numine (vix notam) nunc sine labe fidem.

Est retrogradum, si omnia quæ inter duas lunulas ponuntur esse vnicam vocem supponamus. Refluit igitur sic.

Nunc sine labe fidẽ (vix notã) Numine (Olympus)
Sacratus (celebrat) Candide sæpe tuam.

Progrediamur vlterius & quartum Diagramma contemplemur, commendat ingenium alicujus Doctoris, cum aliquis liber editur. Sit CLAVIS, 123, 456, 789, 0.

Grandiloqui Veteres fecerunt numine libros
Subtili, infuso, resonat quos Mundus vterque:
Ipsa sed ante pedes referunt tibi stemmata laudis,
Quos longè decoras dictis super æthera notis.

Diagramma quintum amicitiam commẽdat. Hac CLAVIS. *A b c d e f g.* vtamur: nam istæ notæ sunt, quibus distinguit voces Musica, quæ voces consonas, vt amicas componit: dissonasq. separat vt inimicas.

Dulcis Amicitia vincis splendore celèbri
Transacti sæcli Magne Philippe Sophos.

Nolo multiplicare exempla, quia omnia procedunt eodem modo, & ideò vnum in singulis Diagrammatis sufficit. Transeo ad Diagramma sextum, quod in mentem reducit illud antiquum Distichum, quod Virgilio adscribitur: videlicet,

Dũ dubitat faceret-ne Virũ faceret-ne Puellam
Iuppiter, es factus semipuella puer.

Iu

In Genethliâ Principis Hispaniæ Balthassaris Philippi V. introduximus Virgilium vtentem CLAVI Philippus Quintus, & dicentem.
Dum dubitat faceret-ne Deū, faceret-ne puellū
Iuppiter, es factus Semi-deusq. Puer.
At postquam effectū, deuictus luce coruscâ
Iuppiter est factus Semi-puerq. Deus.
Nā tibi subijciens sua fulmata, Sceptra, coronas,
Non erit vlterius Iuppiter ipse Deus.
Tu satis es Mundo exoriens, ortusq. superstis;
Cumq. adsis Mundo, nec Ioue Mundus eget.

MVSA III. STEGANOGRAPHICA.

DLXXXV.

HÆC miracula metrica possunt Ciphris seruire, vt videlicet mentem ita aperiamus, vt à solo illo possimus intelligi, qui clauim habeat. Supponamus, quod tibi Ferdinandus sequens Epistolium scripserit.

omnipotens rector Tibi donet præmia summa,
Qui super astra Tonans sit tibi vita, salus.
ipse quidem valui: proaui valuere, Sorores:
regnicolis Crebrò Mars fauet armipotens.
Altipotens Vindex Donet tibi macte salutem,
cælestisq. potens Prosperet omne tibi
Mi fortuna fauet Pronepos viuuntq. Sorores,
Germanis nostris Nomine fama fauet.
In cælis Regnans Donet tibi Laude Decorem
ipse sacerq. Potens Numine te foueat.

Et quid, quæso, tibi renunciat Ferdinandus? Latet illud sub generali communium verborum specie, & debet ex dictionibus erui. Poni ergo ob oculos Diagramma 7. (nam ad illud conformauit fuum Epistolium Ferdinandus) & confidera literas, quæ positis dictionibus respondent; adnotando singulis dictionibus correspondere duas literas; quarum priori dictionis incipientes à majusculâ seu capitali correspondent, & incipientes aliter, posteriori. Porrò dictio *omnipotens* in primâ columnâ dat N: *rector* in secundâ dat O: *tibi donat* in tertiâ dat C: *præmia digna* in quartâ dat T: *Qui super*, in quintâ dat E *Tonans* &c. in sextâ, dat I. *ipse* &c. in septimâ dat N: *proaui* &c. in octauâ dat T: *Sorores* in nonâ dat E: *regnicolis* in decimâ dat R: *Crebrò* in vndecimâ dat F: *Mars*, &c. in duodecimâ dat I: Et redeundo iterum ad principium. *Altipotens* in primâ dat C: *Vindex* in secundâ dat I: *Donet* in tertiâ dat E: *Macte salutem* in quartâ dat N: *cælestis* in quintâ T: &c. sic in cæteris. Collectis igitur omnibus literis sententiam hanc occultam reperis,

Nocte interficient temet (amice) fuge.

Ergo Epistolium illud sub communibus verbis, & quæ possint legi ab omnibus, præfefert Monitum secretissimum, quod tu solus intelligas, qui Diagramma istud habeas.

His, quæ diximus lucem addere poterit Epistola, quam ante annos satis multos ad quemdam amicum scripsi, Artem hanc secretiorem rogatus. Illam vberioris doctrinæ gratiâ adjungo.

THEODOMIRO SALVTEM.

Communicauit tibi noster Andreas Metra quædam & Rhythmos, illa latina, hæc linguæ ignotæ, & Steganographicè fuisse à nobis scripta affirmauit; & ita tibi placuisse asseris, vt Clauim postules, vt illa intelligere valeas. Vt loquar confidenter & liberè, nescio an Ciphræ clauis prudenter postuletur ab aliquo: adeò enim Ciphris vtuntur homines, ne injussu suo alius ad secreti cognitionem deueniat. Interim, quia amicitiæ tuæ multum defero, obedio, & Claues postulatus scribo. Attende.

Insula Atlantica Academicis nota, inventa aut veriùs cogitata à Platone, vltra Oceanum longè petere dicitur. [Hinc cosmographi inferunt notam fuisse Platoni Hispanorum Americam] In hac cogitatâ Insulâ nos cogitauimus populos, qui linguâ quâdam cogitatâ vterentur: ad quorum labium Diagrammata sequentia conscripsimus.

DIA-

DIAGRAMMA PRIMVM.

A	B	C	D	E
A Cabràs	A naròn	A Parìs	A Farès	A manùr
B ebràs	B ebròn	B ibìs	B abrès	B opùr
C acàs	C acròn	C acìs	C eclès	C acùr
D edàs	D udròn	D adìs	D edlès	D edùr
E melàs	E peròn	E ſelìs	E Femès	E reſtùr
F ufas	F afòn	F afis	F uſlès	F iſtùr
G ugàs	G agòn	G agìs	G agrès	G ogùr
H ehàs	H chaòn	H chelìs	H chaſtès	H chaſtùr
I ajas	I ajòn	I cithìs	I lintès	I Piltùr
K ikàs	K ukòn	K akìs	K eklès	K okùr
L olàs	L alòn	L elis	L illès	L altùr
M emàs	M amòn	M amìs	M amès	M emùr
N anàs	N anòn	N enìs	N onès	N intrùr
O porràs	O porcòn	O bopìs	O poquès	O noſtùr
P opàs	P apròn	P ipìs	P uprès	P opùr
Q aquàs	Q aquòn	Q uquis	Q aquès	Q uquùr
R oràs	R aròn	R arìs	R ertès	R artùr
S isàs	S usòn	S esìs	S iſtrès	S eſtùr
T atlàs	T atròn	T itìs	T otrès	T itùr
V uvàs	V bucòn	V cumìs	V xupès	V bultùr
W awàs	W buvòn	W cuvìs	W puvès	W puùr
X ixàs	X axòn	X oxìs	X axès	X ixùr
Y Pyràs	Y Pysòn	Y Pyrìs	Y ayès	Y Pyzùr
Z ozàs	Z uzòn	Z uzìs	Z azès	Z izùr.

DIAGRAMMA SECVNDVM.

A	B	C	D	E
A Stamìn	A braròs	A grabal	A gbarèg	A gcartùnt
B babrìn	B lablòs	B Kabàl	B cabrèg	B cabtùnt
C cacrìn	C macròs	C lecàl	C dacrèg	C decsùnt
D dadrìn	D nedlòs	D midàl	D ſadrèg	D fidmùnt
E ſlerìn	E credròs	E grecàl	E grerèg	E gpedrùnt.
F beſiìn	F piſlòs	F nufàl	F bafrèg	F ſoffrùnt
G cigrìn	G riglòs	G pagràl	G cegrèg	G hugrùnt
H nchirìn	H ſchigòs	H gchedàl	H ſchartèg	H gthegùnt
I elirìn	I drigòs	I Phisàl	I ſminèg	I ſniitùnt
K lakìn	K tokòs	K roKàl	K fuKèg	K boKrùnt
L nalìn	L zollòs	L fullàl	L gultrèg	L callùnt
M lamìn	M bumòs	M tamàl	M homèg	M damùnt
N ſenìn	N cunòs	N xanàl	N Kanèg	N ſangùnt
O proquiu	O phortòs	O brocàl	O lpolèg	O ſmonſtrùnt
P riprìn	P ſaptòs	P zepàl	P mapèg	P geptùnt
Q maquìn	Q gaquòs	Q biquàl	Q nequèg	Q liquùnt
R nertìn	R hartòs	R cortàl	R porèg	R mortùnt
S piſtìn	S ſaſtròs	S duſtràl	S vaſtèg	S nusùnt
T fotlìn	T Katròs	T fatràl	T ſatrèg	T patrùnt
V ſxumìn	V laulòs	V cruràl	V gbulnèg	V ſcultùnt
W ſxuvìn	W gnuvòs	W cruvàl	W gcuvèg	W gbuùnt
X ſaxìn	X pixòs	X gexàl	X nixèg	X roxùnt
Y ſlyrìn	Y glysòs	Y gmysàl	Y gmyrtèg	Y Plygtùnt
Z pizìn	Z ſozòs	Z lyzàl	Z piztlèg	Z mazglùnt

DIA-

DIAGRAMMA TERTIUM.

A	B	C	D
A umol	A enteril	A soropoli	A Mitripontòs
B umulas	B acaraten	B macarapon	B sacantis
C umules	C antros	C magniost	C sancarteròn
D umulis	D mammerteos	D santion	D lousoròn
E umulos	E naulàs	E caustiin	E perun
F umulus	F minàl	F pohabal	F maiont
G abas	G perùs	G cantis	G echòs
H abeses	H divist	H monolt	H garzozt
I boiosos	I caulant	I gerloit	I contror
K borosus	K Vuldert	K martont	K viltord
L minidàs	L senost	L virostin	L manterost
M lanteros	M laurèl	M gerlandt	M sarcant
N surteist	N sausteirt	N salont	N molis
O caratin	O barlisós	O pest	O monas
P dand	P soltin	P calt	P farlast
Q viltd	Q deint	Q Wold	Q sint
R minalt	R manton	R muitein	R vitabòn
S gutert	S abilon	S caustion	S mirteton
T maloin	T salbason	T mabladòs	T vildebist
V nectical	V gland	V ford	V santaront
W montrol	W fentrit	W geinst	W aparteint
X abulìn	X peruson	X malbart	X seuteràs
Y muitont	Y sarlton	Y substeint	Y monteiòs
Z bultd	Z gerlisteint	Z borleint	Z siost.

Tria vides Diagrammata; ex quibus Rhythmi Steganographici conformabuntur. In primo, tali arte verba esse constructa reperies, vt secunda cujuscumque dictionis litera valorem habeat, & cæteræ maneant otiosæ. Ideò illud juvatur hoc Disticho:

Munus & officium verborum noscere si vis,
Litera secretum quæque secunda dabit.

In secundo paulò aliter procedere volumus; non enim secundo, sed tertio loco literam valorem & potestatem habentem collocavimus: vnde & illud donavimus hoc Disticho:

Officium & munus verborum attingere curas?
Tertia secretum litera quæque dabit.

Sed quia Critici sunt lynces, & jam multis nota hæc ciphra, tertium Diagramma scripsimus, in quo nec prima, nec secunda, nec tertia, nec alia potestati respondeat. Diagrammata exẽplis nonnullis illustremus: sed prius quã arte fiant Rhythmi declaremus.

Inter cæteras strophas illa est notissima & frequentissima, quæ octo versibus constat; & conformatur hoc modo

Versus I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII.
A B A B A B C C

videlicet, *Versus primus, tertius, & quintus incipiunt à columna A: secundus, quartus, & sextus à columna B: septimus & octavus à columna C.* aliter & liberius. *Versus primus, tertius, quintusq. incipiunt ab vna columna: secundus, quartus, sextusq. ab alia columna: & tandem duo vltimi ab alia diversa columna.*

Est & aliud Poëma breve & curiosum, cui *Soneto* est nomen, componitur quatuordecim versibus, quorum initium literæ sequentes ostendunt.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14.
A B B A A B B A. C D E. C D E.

In duobus Tetrastichis primis, & veriùs in duobus Tristichis magna solet esse varietas, de qua in Rhythmica vberiùs disserui: nolo autem fusiùs ibi dicta, nunc calamo secundo resumere: quoniam Populo Atlantico videtur hæc vnica forma sufficere.

Vno aut altero exemplo, omnia dilucidemus. Erat in summo discrimine Paulinus, & vt illum moneret Ostrogotius, hanc epistolam scripsit: videlicet.

Opas peròn itis ortès bulvùr
Vsòn, cumis xupòs altùr atlàs,
Porràs acròn accis lintès edùr
Peròn aris femès, itùr melas:
Acàs maròn cumis femes, manùr
Ebiòn, citis illès altùr porràs;

P Bo-

Bopis, anès piltùr, opàs naròn
Cumis illès piltùr anàs peròn.

Clavis pendet à Diagrammate primo, & jubet, vt ſingularum dictionum literæ ſecundæ ſumantur. Recipit Paulinus hoc Ogdoaſtichum, & conjungendo ſecundas vocum literas eruit hanc latentem ſententiam, *Petrus vult occidere te: cave ab illo, ô mi Pauline.* Et hoc attinet Steganographiam. [Etiam commata & puncta vim habent (N.B.) nam dictionem à dictione ſecernunt.]

Tranſeo ad Rhythmicam, & aſſero Primò hos verſus eſſe retrogrados: ſervato enim Rhythmo poſſemus dicere.

Bultùr ortès itis peròn opàs
Atlàs altur xupòs cumis vsòn
Edùr lintès accis acròn porràs
Melàs itùr femès aris, peròn
Manùr femès cumis maròn acàs
Perràs altùr illès citis ebròn,
Naròn opàs piltur amès bopis,
Peròn anàs piltùr illès cumis.

Secundò poſſe eoſdem regredi à penultima voce: poſſe ab antepenultima, poſſe à ſecunda, poſſe tandem à prima.

Subſcribo exemplum aliud, quod Diagrammati ſecundo correſpondeat. Recepit hodie Epiſtolam hanc Caſſiodorus.

Chabìn zollòs grabàl kenèg ſmorſtrùnt
Macròs ſchedàl grerèg gpedrùnt piſtìn,
Katròs grabàl porèg gpertùnt florìn
Senìn laulòs cruràl grereg nusùnt.
Fotlìn bartòs grabàl dacrèg gcartùnt
Saſtròs grabnàl ſatrèg ſpedrùnt ſenìn
Credròs midàl gbarèg murtùnt lamìn
Chabìn caſtròs duſtràl gbalnèg ſoffrùnt.
Plsàl dacrèg ſnirtùnt florìn cunòs,
Satrèg ſpedrùnt piſtìn ſaptòs grabàl,
Mortùnt chabìn gaquòs, duſtràl gbarèg.
Fullàl cegrèg ſcartùnt lamìn phorros,
Vaſtèg, ſcartùnt nalìn phorròs midàl,
Snirtùnt cacrìn, ſchigòs brocàl ſpolèg.

Legit illam, & juxta artis regulam cujuſcũq. dictionis tertiã literam colligens invenit hanc ſecretam ſententiam. *A la noche eſtarè en vueſtra caſa, tened armas ſuficientes, paraque ſalgamos a lo dicho.*

Hoc Epigramma (Hiſp. Sonetum) tot modis & vicibus poterit legi, quot Ogdoaſticum, paulò antè poſitum: à quacumq. enim dictione incipias modò addatur in fine verſûs, quod in principio abjicitur, habebis directa & retrograda carmina, quæ Soneti correſpondeant concentui. Poſſes enim dicere,

Zollòs grabàl kenèg ſmorſtrùnt chabìn
Schedàl grerèg gpedrùnt piſtìn macròs
Grabàl porèg gpertùnt florìn katròs
Laulòs crural grerèg nusùnt ſenìn.&c.

Progredere; & integrum Sonetum reperies: Sicut incipiendo à ſecundis verſuum ſingulorum dictionibus integrum Sonetum repèrimus, ſic etiam reperiemus, ſi incipiamus à tertiis. Incipiam ego, tu me ſequere.

Grabàl kenèg ſmorſtrùnt chabìn zollòs,
Grerèg gpedrùnt piſtìn macròs ſchedàl,
Porèg gpertùnt florìn ſcatròs grabàl,
Cruràl grerèg nusùnt ſenìn laulòs.&c.

Sic poteris procedere à quartis, ſic à quintis; adnotando omnia hæc carmina eſſe retrograda, eaq. ab vltima, penultima, antepenultima, aut alia quacumque recurrere.

De Linguâ Hiſpanicâ.

QVidquid Idioma Atlanticum, Hiſpanum poteſt. Ergo nomina convenientia quærantur: &, ne multis & diverſis te diſtraham, vnicum Orchema proponam, quod poterit in plurimis rebus ſervire. Numeros ſequentes conſidera.

Nacì Principe, y quiero,
Que el vaſallo mas dìſcolo me adore,
Me tema el eſtangero,
Viva en el Africa, o en la Cythia more:
Y aſsi levanto el coraçon al Polo,
Y que tengo de hazer, pregunto a Apolo.

Oyòme attentamente
El Padre de las Muſas ſoberano,
Y aſsi como prudente
Su conſejo me dà, favor, y mano.
Diciendome, que ſon Herculea Clava,
Las Virtudes, que eſtan en eſta Otava.

1	A	i	*q*	Edad	Doſel	Mortal	Clarin	Raçon
2	B	j	*r*	Tropel	Mental	Iaſmin	Lèon	Ciudad
3	C	k	*s*	Bondad	Vergel	Carnal	jardin	Dragon
4	D	l	*t*	Clavel	Señal	Delfin	Falcon	Maldad
5	E	m	*u*	Deidad	Broquel	Portal	Sin-fin	Huron
6	F	n	*x*	Sincel	Bozal	Motin	Blaſon	Beldad
7	G	o	*y*	Fatal	Maſtin	Pavon	Verdad	Laurel
8	H	p	*z*	Cabal	Malſin	Cordon	Piedad	Pinzel.

Eſt

Est Orchema Mysticum, & quod varios sensus & visus, si exponatur Politicè, pariat. Ex Atlanticis constare poterit, quid ex hoc possit erui, aut non erui, interim quia plures hodie in Europa delectantur Latinis, Tabulas sequentes subjungamus.

De Lingua Latina.

DLXXXVI.

Possimus Diagrammata Atlantica potuimus ponere Græca, Latina, Hispanica, Gallica, Italica, aut alia, quod vt clarius & evidentiùs videas Diagrammata sequentia subscribo.

		SAPPHICVM.		ADONIVM.
A Lucifer	A dulcis	A resonat	A boatu	A Facta tuorum
B Maximus	B grandis	B celebrat	B Minerva	B nomina vestra
C Blatifer	C suavis	C numerat	C q.Mavois	C stemmata tanta
D Iuppiter	D Phœbus	D recinit	D sacratus	D fataq.Vesta
E Dum Venus	E Satur	E fidibus	E reclamans	E Prospera fata
F Dulcius	F Numen	F numeris	F resurgens	F Nomen honorum
G Phœbus vt	G cœlum	G modulis	G q.dulcis	G laudis honores
H Pan Deus	H polus	H citharis	H q.plaudit	H stemmata vestra
I Signifer	I pontus	I rutilat	I q.Phœbus	I laurea tanta
K Auriger	K mundus	K radiat	K polorum	K gesta tuorum
L Cœlifer	L tellus	L reserat	L Deorum	L lampada vestram
M Te canit	M surgens	M renitet	M celebrat	M te canit orbis
N Te legit	N prudens	N cecinit	N tuosq.	N vestra recenset
O Teq.amat	O lustrans	O sonuit	O penates	O laurea laudat
P Diligit	P fulgens	P radians	P Parentes	P cantat honores
Q Personat	Q lucens	Q resonans	Q canebat	Q numen honorat
R Pegasus	R scandens	R numeros	R ferebat	R teq.,tuosq.
S Te decus	S cantat	S vigilans	S docebat	S grandia gesta
T Nominis	T laudat	T caneret	T q.temet	T maxima facta
V Fama te &	V lauro	V rutilans	V refulget	V sudera cantant
W Iuno te &	W palma	W celebris	W coruscans	W gestaq.laudat
X Luna te &	X lauris	X volucris	X q.Phœbe	X Nomen honora
Y Mars tuus	Y dulci	Y volat,&	Y q.satur	Y cantat Apollo
Z Concinit	Z suavi.	Z nituit	Z meloq.	Z concinit orbis.

Vsus hujus Diagrammatis idem est ac omniũ præcedentium; sumitur enim dictio pro literâ, dum scribimus: & litera pro dictione, cùm legimus. Pono exemplum.

Erat in vinculis Paverinascus; & sollicitabat amicum, vt se à carcere eriperet; à quo recepit hanc epistolam.

Diligit scandens, resonat resurgens,
Diligit dulcis numeros, ferebat:
Lucifer laudat fidibusq.: Phœbe
Luna te & pontus citharis: Penates
Pegasus dulcis volucrisq. cantat.

Singulas dictiones attentè considerat Paverinascus; & sumens literas eisdem correspondentes, reperit nuncium hoc, *Præpara te (die) 21. hora 11.* Hac ergo hora supervenerunt amici, illumq. liberarunt.

Solet ternis Sapphicis Adonicus vnus Postponi: quod si volueris facere, post tres versus sapphicos vltimam columnam ingredere.

VT Sapphica, sic & Hexametra conformare poterimus, si consentaneo Diagrammate vtamur. Subjiciam ergo facillimum, clarissimum, & expeditissimum, quo jam à multis annis vtor, vt exponam arcana. Illud subscribo.

A	Concinit aurisonis	lauris	tua stemmata	cantat
B	Plandat vterq. polus.	citharis	pia nomina	dicit
C	Consurgis Princeps	numeris	te Maxime	refert
D	Arma virumq. canat	modulis	cum carmine	plaudat
E	Sydera concelebrent	q. modis	generosaq.	pandit
F	Exultet Mundus.	dulcis	q.& Numina	monstret
G	Personet Eous	cantor	fœlicia	cernit
H	laudibus innumeris	Mavors	tua fataq.	fulget
I	Dædala dum tellus	dominus	q. oracula	inaurat
K	Quando Phœbus ait	cœlum	q. instantia	honorat
L	Nomen in æternum	pelagus	sic laurea	laudet
M	Fama tibi superest	Tethus.	legit aurea	amabat
N	Viderat vt Trideus	Pontus	canit omina	legit
O	Remigio alarum	versu	legit omine	vidit
P	Nomina fecit honos	cantu	tibi olumpica	firmat
Q	Stemmata Majorum	manibus	dum grandia	confert
R	Vivat Olumpiadas.	numeros	cœlestia	surgit
S	Phœbus honorificat	fidibus	majoraq.	Mavors
T	Collandat Mundus	plausu	super æthera	Phębe
V	Desuper astra volat	celebris	q. per aera	Phœbi
W	Magnus Ephębus amet	chordis	legit omina	Pallas
X	Concinit immensus	lætus	fert stemmata	& Hermes
Y	Laudat honos lauros.	radians	de Numine	lucens
Z	Laurea fata meant.	modulans	tua Numina	fulgens

Vsus hujus Diagrammatis est idem cum præcedẽtibus: sumimus enim dictionem pro litera, cùm scribimus, literam pro dictione, cùm legimus. Venit ad te Petrus, & præsentavit hanc Comitis Aurelii epistolam.

Nomina fecit honosq. modis super æthera surgit,
Desuper astra volat; fidibus generosaq. Mavors
Collaudat: Mundus (Mavors legit) omina amabat,
Dædala dum tellus, numerisq. oracula pandit,
Concinit auricomis lauris, tua stemmata cantat:

Ludit, obluditq. verbis Comes, at magno consilio & secreto, Petri enim qualitates describit, & quanti à te fieri debeat exponit: quoniam dictiones istæ si stemus præcedenti Diagrammati, correspondent his literis. *Petrus est homicida*. quæ breuem sententiam, sed quæ multas parturiat consequentias, cõplectitur.

Possumus scribere Græcè, Hungaricè, Germanicè, aut quâcumque aliâ lingua, quãdo carmina Latina pangimus. Pono exemplũ.

Nomine in æternum celebris, super æthera notus,
Sydera concelebrent, numeros cũ carmine plaudẽt,
Consurgis Princepsq. modisq. oracula Phœbi
Sydera concelebrent: fidibus tua stemmata plaudẽt.
Nomen in æternum plausu, tua fataq. monstrat
Magnus Ephœbus, amet versus, cœlestia laudet,
Arma verumq canat, modulis cũ carmine plaudat.

Hi versus anno M DC.XXI. lecti fuerunt Madriti à Serenissimo Carolo, Walliæ Principe, Duce Eboraci, qui posteà fuit Rex Angliæ, à suis sententia publica decapitatus: & si nihil aut culti aut occulti in illis inveniri dicenti, communicata Clavis fuit, (videlicet antecedens Diagramma) vnde prodierunt, vt vnaquæque dictio (simplex, composita-ve) vnius literæ valorem habeat, & istã verissimam sententiam conforment, *Luther deceives all the World*. hoc est, *Lutherus decipit orbem terrarum universum*.

SEd quot, quæso, versus ex hoc Diagrammate prodire poterunt?

24
24
96
48
576
24
2304
1152
13824
24
55296
27648
331776

Singulæ columnæ habẽt voces 24: ergo 24 ductæ in 24. dabunt 576: quæ tandem ductæ in 24. dabunt 13824: quæ tandem ductæ in 24. dabunt 331,776. hoc est, *Versuum trecenta triginta & vnum millia, septingenta & septuaginta sex.*

Prima columna continet voces è duabus aut tribus compositas; quas si divideremus, possemus construere Orchema, melius & numerosius.

☞ DLXXXVII.

VErba vltima relegis, & quia tibi composita voces non placent, & simplices libentiùs haberes, postulas, vt aliud Diagramma producã, in quo voces non componantur. Tibi adquiesco, &, vt obedientiæ meæ promptitudinem videas, hoc subjungo.

Ty-

A B C D E — F G H I K — L M N O P — Q R S T V — W X Y Z —

Tytirus	ingrediens	cunctos	terrore	replevit
Angelus	excelſus	ſurdos	clamore	fatigat
Muſicus	inſulſus	fortes	bellando	reſervat
Ianitor	extremus	populos	pugnando	refundit
Creditor	indomitus	[illegible]ptos	flectendo	reprêndit
Teſteq.	Romano	proxima	ſtella	cadit
lumine	formoſo	candida	luna	micat
vortice	præcipiti	plurima	turba	volat
fulmine	terrifico	blandula	forma	tumet
murmure	ridiculo	florida	Virgo	rubet
Haſtiger	intrepidus	medicos	currendo	redemit
Villicus	inſignis	reduces	tolerando	colorat
Arbiter	erectus	miſeros	ponendo	diremit
Auceps	ambiguus	paucos	fugiendo	fefellit
Caſtalus	infelix	noſtros	recreando	retardat
turbine	commoto	maxima	bacca	viret
flamine	ventoſo	fervida	porta	perit
flumine	permagno	commoda	petra	ruit
carmine	perpetuo	cœlica	flora	cubat
limine	recluſo	myſtica	funda	manêt
Comicus	impavidus	multos	cantando	moleſtat
Cantaber	excellens	refugas	cunctando	relaxat
Iſmarus	exiguus	veſtros	captando	beavit
Armiger	extremus	dominos	laudando	ſalutat
Ruſticus	indocilis	mimos	imitando	gubernat
Phaſmate	multiplici	cærula	concha	nitet
pondere	diſpoſito	ſplendida	terra	tepet
ſtipite	prævalido	cornea	cera	placet
littore	reſtricto	perdita	cauſa	ſtrepit
gurgite	conſtanti	frigida	chorda	fremit
Dædalus	cludens	iuvenes	clangore	cecidit
Signifer	emeritus	famulos	ſpernendo	coronat
Heſperus	illunis	dociles	pugnando	reduxit
Princeps	innocuus	trepidos	gravitate	removit
Heros	egregius	ſocios	terrendo	fugavit
palmite	gratuito	tetrica	charta	latet
pulvere	condenſo	tertia	criſta	valet
culmine	ſupremo	ſubdita	cymba	patet
dogmate	divino	ſaxea	cura	nocet
fœdere	flexibili	ſedula	maſſa	madet
Legifer	eximius	lepidos	orando	repreſſit
Iudex	ignotus	doctos	ſtringendo	ſecundat
Tantalus	illepidus	ſuperos	turbando	refrænat
Martius	inviſus	gentes	remeando	coërcet
frigore	ſtringenti	claſſica	ſylva	tonat
nectare	perdulci	bellica	muſa	ſonat
tempore	continuo	concava	meta	tremit
vulnere	deſtructo	condita	menſa	ſcatet

Disticha complectitur carmina, quæ etiam linguæ Latinæ rudis potest pangere. Praxis est eadem. Hoc exemplum produco.

Scimus eâ die, quâ Iulius Cæsar fuit occisus, vnum libellum recepisse, quem, si legisset priùs, quàm Senatum iniisset, fuisset à morte præseruatus. quænam ille verba continuerit, nescimus: hæc præsetulisse supponamus.

Rusticus excellens vestros flectendo redunit,
Gurgite Romano tertia stella nocet,
Auceps illustris socios captando removit,
Fœdere divino commoda causa tumet,
Anceps indomitus, paucos captando redunit,
Murmure prævalido proxima cura madet.
Princeps indomitus, dominos bellando reservat,
Carmine terrifico proxima cera nocet.

Non carceret libellus congruo sensu, si ad hieroglyphica vellem recurrere: at non cortex respici debebat, sed nucleus. Ergo dictiones istæ debebant steganographicè considerari: literæ enim, quibus illæ respondent, reddunt sententiam hanc, *Omnes parati sunt, vt hodie in Senatu te occidant.*

Hæc sunt Theodomire doctissime, quæ postulas, quæ scire desideras. Si alia velis, me mone, & vale.

APOLLO
ORCHESTRES.

Ludimus hic metris, ludendo addiscimus: ergo,
Qui ludos alios damnas, hunc laudibus effer.

DLXXXVIII.

Latoides arcum non semper tendit Apollo, sed interdum ad orchestram & gymnasium veniens, ludo præsidet. Vt igitur Philomusus sciat studendo ludere, & ludendo studere; vt relaxare possit animum sine scientiarum detrimento, ludum in Parnasso ipso aperio, & Musas advoco, vt studiosos recreent, & ludos diuersos instituant. Ludos, inquam; non lusus: nam, si obtineat adsignata à Laurentio Vallâ differentia, & qui ob animi relaxationem & restitutionem adsumitur, est *Lusus*, & qui ob lucrum, *Ludus*; ludos instituunt Musæ, in quibus & lucrari aurum possis, & Metricæ notitiam penitiorem debeas. Incipiam igitur à ludo faciliori, & paulatim ad difficiliores progrediar.

MVSA

MVSAE CARMENTA.

DLXXXIX.

NICOSTRATA Evandri Mater, Sacerdos fatidica, à carminibus, quibus dabat Oracula, nomen accipit, & *Carmenta* fuit dicta. Hæc erexit portam Civitatis, quam *Carmentalem* prius, & demum *Sceleratam* vocarunt. Virgilius Operis Divini octavo,

Et Carmentalem Romano nomine portam.

Et cur *scelerata* fuit dicta? Per illam contra Hetruscos egressi fuerunt sex & trecenti Fabii: & omnes ab Hetruscis occisi. Ouidius Fast. 2.

Vna dies Fabios ad bellum miserat omnes:
Ad bellum missos perdidit vna dies.

Et ideò vulgus, quam *Infaustam* deberet, *Sceleratam* appellat; innocentissimamq; perfidiæ notâ temerè & audacter inurit. Idem Ouidius ibid.

Carmentis portæ dextro est via proxima Iano,
Ire per hanc noli, quisquis es, omen habet.
Illâ fama refert Fabios exisse trecentos;
Porta vacat culpa, sed tamen omen habet.

Obediamus igitur Ouidio, & per Carmentalem hanc portã non egrediamur: atqui egredi inhibet, omnes per illam intrare in Parnassum permittit: egredientibus enim nō autem introeuntibus infausta est.

Et quid hodie ingressi in Parnassum faciemus? Animũ lassum & laboribus fractum lusu Carminum recreabimus. & recuperabimus. Attende. Iam sumus in gymnasium ingressi. at in muro sunt lineæ aliquæ scriptæ. Illas lego.

LVDI METRICI LEGES.

Prima. *Poeta à quo excerpendi versus sunt, communi consilio eligatur.*

Secunda. *Pro vocans proferat versum, quem velit. Et statim prouocatus reponat alium, qui ab illa incipiat litera, in quam prior desinit. Tunc iterum prouocans, sumet vltimam literã auditi carminis, et ab illa incipiet. Et sic alternatiuè vlterius.*

Tertia. *Qui non habet versum, quem proferat, pretium perdit. Soluat, & proferre alium versum permittitur.*

Pulchræ leges: &, vt video poterunt pulchræ sententiæ excidere impetu extemporaneo. Vt melius intelligamus leges ludi, exemplum hoc ex Corippo Africano sumamus. lib. 5.

B. *Contigit vt Princeps Augustus limina tẽpli.* 3. 1.
A. Incubuit lachrymans, atq; oscula frigida carpsit. 3. 1.
B. *Tiberius, curasq; omnes implebat, vt omnis* 4. 5.
A. Sit cẽsura Patrũ sit disciplina per orbẽ. 2. 6.
B. *Mors ueneràda viri, signis mõstrauit apertis* 1. 13.
A. Sollicitudo Patrum: nam quis tentare obesse? 1. 12.
B. *Exoritur letũ iucunda per agmina murmur,* 2. 7
A. Rarescũt luci, campi spoliantur opaci 4. 1.
B. *Iure suas dispensat opes, qui continet orbem.* 3. 7.
A. Murorum in morem dextram lævamq; tegebat 3. 5.
B. *Terribilis, mitiq; magis pietate tremendus,* 4. 1.
A. Scuta sub erectis cõiugens aurea pilis 3. 5.
B. *Saltatus, risus, discursus, gaudia, plausus.* 3. 2.

Sequens versus semper incipit à literâ, in quã desinit immediatè antecedens, & sensus non est omninò absonus: & hæc sufficiant, vt Càdidus Lector, possit dirigi, vel ludat carminibus, vel illa seriò frangat, & in nouas formas & sententias perducat.

Hoc ludo se recreant interdum Religiosi, versus ex Dauide sumendo. Est enim hæc exercitatio pia, & valdè vtilis, vt Psalmi memoria teneantur. Ergo breve aliquod subscribamus exemplum, vt visus etiam hie cognoscatur.

A. *Dixit Dominus Domino meo: sede à dextris meis.* Psalm. 109.
B *Sicut oculi ancillæ in manibus Dominæ suæ: ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum, donec misereatur nostri.* Psalm. 122.
A. *In conuertendo Dominus captiuitatem Sion: facti sumus sicut consolati.* Psalm. 125.
B *Iniquitatem odio habui, & abominatus sum: legem autem tuam dilexi.* Psalm. 118. &c.

Ergo, si sic te exerceas, habebis simul recreationem, devotionem, & scientiam. Recreationem; quoniam omnis ludus eò respicit, vt animum laborantem & oppressum restauret. Devotionem: quia hoc vel illo ordine versus Davidis dicere, psallere est. Scientiam, quia sic, sine magno labore, addiscuntur memoriter, & retinentur Psalmi. Quam ob rem ludus iste debet et Ecclesiasticis vnivcis propoui.

MV-

MVSA II. TALARIS.

§ DXC.

OSficula quædam quadrata, quibus in ludo vtebantur Romani, vocabantur *Tali*. Non erant figuræ cubicæ; sed parallelogrammæ, non enim exhibebat nisi quatuor numeros, etsi esset cubica, exhibere sex posset: nulla enim est in cubo facies, quæ non possit manere superiùs. Puncta erant hæc: 1.3.4.7. septenarius opponebatur Vnitati, necnon Quaternarius Ternario. Latus, quod præferebat vnitatem, vocabatur *Canis*, & diminutione vocis *canicula*; quæ *damnosa* dicitur à Persio: nam qui illam jecerat, vnum nummum tenebatur deponere. Ternarius dicebatur *Chius*, & Quaternarius *Senio*, tres ille, quatuor hic nūmos lucrabatur. Et tandem septenarius, qui dicebatur *Venus*, omnia, quæ à canibus erant deposita, & præter ea lucrabatur sex nūmos. Aliquibus erat quaternarius (senio) invisus, & ideò æquè ac vnitas (canis) condemnabatur. Suetonius de Augusto. *Talis jactatis, vt quisque canem aut senionem miserat, in singulos talos, singulos denarios conferebat in medium, quos tollebat vniversos, qui Venerem jecerat.*

Nos hodie paulò aliter ludimus talo. Vtimur enim ipsomet osse, quod ab Hispanis *Taba* dicitur: vnde *Iugar a la taba*, est idem ac ludere talo Habet os illud quatuor facies, quę insigniuntur, & distinguntur his nominibus: *Pon, Dexa, Saca, Todo.* hoc est, *Pone vnum nummum. Relinque, adeoq, nec ponas, nec extrahas. Extrahe vnum nummum. Totum capias.* In initio deponit vnusquisq. vnum nummum: & posteà extrahit, aut addit, quod talus præcipit.

Ludus iste apud Hispanos non videtur ingenuus, nam talo (hoc est, osse, quod vocatur *taba*) tantùm laniones & inferioris fortunæ homines vtuntur hodie: at laivarus transivit ad Regum & Principum aulas: aliàs enim ossis figura ex argento formatur, vt videatur decentior: alias etiam mutatur in turbinem, qui *la Perinola* ab Hispanis vocatur, & quatuor habet latera insignita istis literis, P. D. S. T quæ exponuntur, vt priùs.

Vidisti Talorum ludum apud Romanos veteres & apud iuniores Hispanos, & doceris, qualiter Talis in Parnasso ludatur.

Primus Modus.

FOrmatur Talus parallelogrammus: aut Turbo, & insignitur istis literis. I. N. L. A. quæ his correspondent verbis.

Innumerabilibus numeris laudetur Apollo.

Hic debet versus talo exprimi. Ergo singuli deponunt symbolum (Hisp. *vn tanto* pretium determinatū) & incipiunt ludum, qui in quatuor agonibus consistit: in primo enim agitur de jaciendâ literâ I: in secundo de N: in tertio de L: & in quarto de A: & hoc modo proceditur. In primo agone, projicitur talus (aut torquetur turbo) quousq prodeat I. Qui aliam literam jecerit, deponit vnum: & hoc in omni agone observatur: quicumq. enim literam non convenientem jacit, deponit in medium vnum symbolum, qui jacit I. extrahit vnum: & ipse imponit finem primo agoni, & dat alteri initium, adeoq iterum projicit, (est enim privilegium victoris, vt bis jaciat) & progrediuntur, quousq prodeat N. Qui illam jecit, extrahit vnum, & imposito fine secundo agoni, progrediuntur ad tertium. Victor projicit talum, & quando emergit L. qui illam jecit, extrahit vnum, & terminans agonem penultimum, progreditur ipse tanquam victor. & quia exitus acta probat, ille qui in quarto agone jacit A. carmen complet, & quia ab eo *Innumerabilibus numeris laudetur Apollo*, medium partem nummorum, qui fuerint in mēsâ (Hisp. *en la polla*) lucratur.

His expletis progrediuntur ad Pentametrum, quod tribus completur agonibus. pe mpe LNI.

Laudetur numeris innumerabilibus.

in illis eodem modo proceditur: & tandem qui in tertio jacit I. Apollinem *laudavit numeris innumerabilibus*, & totum, quod depositum in mensâ, adquirit.

Sic absolvitur ludus, & iterum ad principium venitur: Et debet primus talum jacere, qui in ludo præcedenti fuit victor.

Hoc ludo Carminis Elegiaci adquiritur secura Idea, quam Modi sequentes perficiēt.

Se-

Secundus Modus.

VNusquisq. debet habere quatuor Talos, & Ornatos his vocibus.

I. *Innumerabilibus metris laudetur Apollo.*
II. *Insuperabilibus numeris cantetur Homerus.*
III. *Insatiabilibus modulis ornetur Olympus.*
IV. *Immemorabilibus fidibus pangatur Athleta.*

ita in vnoquoq. talus latere vnicam habeat.

Habet igitur in manu quilibet quatuor talos, potestque resumere quem volueret ex projectis à se, at nunquam poterit nisi vnum projicere: & alternativè procedent, quousq. componant carmen: & ille depositum præmium evincet, qui priùs versum,

I-vv-vv-I ᴗ-I- -vIv-ᴗ I

(nec enim modò alium potest, aut debet) concinnaverit. Et non laborabitur longo tempore, vt conformetur carmen: qui enim quatuor taxillos in manu habet, habet in manu versus 256. vt patet ex supputatione, quam adjungam 4. dictiones multiplicatæ per 4. dant 16: & 16. multiplicatæ per 4. dant 64: & 64. multiplicatę per 4. dant 256.

duc	4
per	4
duc	16
per	4
duc	64
per	4
eruntq.	256

Qui primus suum versum absolvit, tollit præmium: & habet jus, vt in ludo sequenti primus taxillos jaciat.

Conformato Hexametro poterunt, si voluerint, ad Pentametri compositionem procedere, & sequendo istos apices,

I---I ᴗ-I-vv-vv-I

illum citò expedire. Et hîc iterum, qui citiùs suum versum absolvat, præmium habeat.

Tertius Modus.

VSI sumus hucusq. vel turbine C; vel taxillo parallelogrammo A; & quia non exhibebant nisi 4. latera, omnia debuimus intra numerum quaternarium complecti. Nunc taxillo B. vtemur. Cubicus est: sex facies habet, & poterit doctioribus Philomusis servire. Addatur ergo Tertius Modus, qui primo simillimus sit. Vtamur igitur hoc versu.

Armisonos legimus numeros jam dulcis Homeri; qui resilit in hunc,

Dulcis jam numeros legimus armisonos.

& ideò in taxilli lateribus exsculpantur hæ literæ, A.L.N.I.D.H. &, vt pedes cursui correspondeant, pro Hexametro sex agones, & quinque pro Pentametro instituantur. In cæteris omnia fiāt, vt in Modo primo sunt facta.

Quartus Modus.

IMitatur secundum, at est ingeniosior, numerosior, & melior. Vnicuiq. ex lusoribus dat sex taxillos, & in singulis secundum latera distributos hos versus.

Castaliæ pulchro Nymphæ te carmine laudāt.
Secelides docto Musæ se numine cantāt.
Pegasides sacro bacchæ me grāmate dicunt.
Pieriæ miro bacchæ nos gurgite pangūt.
Fontigenæ longo chordæ nūc pollice. pingūt.
Corycides dulci gemmæ jam marmore formāt.

in quibus reperitur materia, vt possint conformari Pentametra, quæ similia sint isti,

Pulchro te laudant carmine Castaliæ.

Et quia in sex taxillis quasi innumerabilis Distichorum multitudo clauditur, citò poterunt carmina conformari. Sed quot fieri poterunt carmina? Respondebo; & Ideas intra sex vocum numerum coarctabo.

1 I-vv-I- -I- -I -I-vvI--I
2 I- -I-I--I
3 I-I- -I--I
4 I--I-vvI- --I -I-vvI-- I
5 I-I- -I
6 I--I -- I-vv-I-I-vvI--I

Debet manere semper Dactylus in quinto pede, & in sexto non possunt poni duæ voces monosyllabæ, quia tunc versus haberet septē dictiones, & taxilli sunt sex, quib. versus ejusmodi fieri non potest: non enim potest dici sex calculis,

Castaliæ laudant te pulchro carmine jam nunc.

Sunt igitur Hexametri sex Ideæ, & non plures. At quia sunt tria loca, in quibus dissyllabæ voces ponendæ & ipsæ sunt octodecim, hoc modo procedendum erit.

duc	18
in	17
	126
	18
duc	306
in	16
	1,836
	3,06
eruntq:	4,896
	6
	29,376
	6
	176,256
	6
	1,057,536

In primo loco potero ponere vnam dictionem ex 18. & in secundo vnam ex 17. & in tertio vnam ex 16: ergo ducendo 18. in 17. & numerum resultantem (nempe. 306) in 16. habebo. 4896. Et quia in loco I-vv-I ponere possum vnam è sex dictionibus: & in loco I-vv I iterum vnam ex sex dictionibus: & tandem quia in loco I-I vnam etiam ex sex dictionibus, numerum 4, 896. multiplicabo per 6. numerum resultantem iterum per 6: & nume-

rum resultantem etiam per 6. & habebo 1; 057, 536 dicamq. in singulis Ideis esse *supra vnum millionem, quinquaginta septem millies, & quingentos & triginta sex versus*. Cùm igitur ideæ sint sex, omnes versus Hexametri, quos manu claudit, qui sex taxillos habet, erunt *sex milliones, trecenti & quadraginta quinque millies, ducenti & sedecim*. Valde ergo diues est, & erit aut valde infelix, aut ignorans, si ex tam opulento thesauro nequeat, aut nesciat citò concinnare vnum versum.

1; 057, 536	
	6.
6; 345, 216	

Transeamus modo ad secundum agonem, & videamus, quo debeat modo conformari Pentametri Ideas propono.

1 l-l- -l- -l -vvl-vv-l
2 l- -l -l- -l
3 l- -l - -l-l
4 l- -l-l-l-l -vv-l-vv-l
5 l-l- -l- -l
6 l-l-l- -l-l
7 l-l-l-l- -l

In tribus prioribus Pentameter completur quinque talis: in quatuor posterioribus sex: numerum exponamus.

In tribus prioribus sic proceditur. In primo loco l- -l esse possunt voces 18. in secundo 17. ergo si alter numerus per alterum multiplicetur, resultabunt, 306. Progredior. In loco l-l esse possunt 6. voces; in l-vvl etiam 6: & in l-vv-l iterū 6: ergo numerus, 306. debet tertiò multiplicari per 6. & dabit 66, 096. Et dicam totidem versus claudi in singulis ideis prioribus: quæ tres sunt, & ideò simul continent versus; 198, 288 *centum & nonaginta octo millies, ducentos octoginta & octo.*

duc.	18
in	17
	126
	18
duc	306
in	6
duc	1,836
in	6
duc	11,016
in	6
duc	66,096
in	3
& erunt;	198,288

Transeamus ad ideas posteriores, & numerum etiam versuum reducamus ad computum. In priori hemistichio vnam vocem dissyllabam, & tres monosyllabas habent, & hanc ob rem computus hoc modo procedet.

Sunt tria loca monosyllaba: ergo in primo poni poterit vna vox ex 6: in secundo vna ex 5: in tertio vna ex 4: Ergo multiplicabo 6 per 5: & numerum resultantem per 4: & habebo, 120. Et dicam tot esse combinationes monosyllabarum dictionum. In loco l- -l dissyllabo poni poterit vna ex 18. Ergo resultabit numerus 2, 160. propter dictionem l-vvl & l-vv-l bis multiplicatus per 6, dabit 77, 760. tot enim versus in singulis formis continentur: & quia istæ sunt 4, versus erunt, 311, 040: qui additi priorum Idearum versibus, erunt 509, 328. *Quingenti & novem millies, trecenti & viginti octo.*

duc	6
in	5
duc	30
in	4
duc	120
in	18
	960
	120
duc	2,160
in	6
duc	12,960
in	6
duc	77,760
in	4
habebisq.	;311,040
erant alij	;198,288
simul ergo	;509,328

Singuli ex his Pentametris poterũt singulis Hexametris cooptari. Ergo Distichorum Elegiacorum possibilium numerus ex combinatione resultãs eruetur, 6, 345, 216: per 509, 328. multiplicando. Ergo, siquidem hucusq. progressi fuimus, adhibeamus adhuc nonnihil improbi & molesti laboris, & supputationem perficiamus.

6;345,216
509,216
38;071,296
63;452,16
1,269;043,2
57,116;944,
:000,000;00
3:172,608;0
3:231,095;510,656

Ille igitur, qui sex taxillos cubicos in manu habet, claudit pigillo *tres billiones* (millionum milliones) *ducentos & triginta, & vnum millies, & nonaginta quinque milliones; quingentos & decem millies, & sexcenta & quinquaginta sex Disticha Elegiaca.* Miraris? Recognosce computum, & me non errauisse videbis.

Quintus Modus.

HIS Taxillis Philomusi aliquibus diebus vtantur: vt cùm magis exercitati sint, aliis doceantur, qui maiori arte & ingenio regendi sint. Exemplum pono. Scribi, aut sculpi potiùs debent dictiones hæ in taxillo

Primo. *Sol, Maro, Phœbus, Parnassus, Melibæus, Mercurius.*

Secundo. *Fans, doctus, formosus, lyricus, generosus, magnanimus.*

Tertio. *Cantat, celebrat, reclamat, dilaudat, honorat.*

Quar-

Quarto. *Castra, Fata, Sydera, Numina, Nymphaa, Laureta.*
Quinto. *Melo, metro, numeris, fidibus, carmine, pollice.*
Sexto. *Clam, cito, palam, tardè, subitò, profectò.* circa quarum quantitatem adnoto: in voce *Maro* primam esse brevem & secundam ancipitem: in *celebrat* secundam esse indifferentem: & in *reclamat* primam. In voce *Cito* primā brevem, & secundam indifferentem: in *Palam* primam brevem: in *profectò* primam brevem, & tertiam indifferentem. Volui tot indifferentes interserere, vt adsuescant, Philomusi, & diversas sciant quantitates in eadem vocali cōgnoscere.

Qui hos taxillos habeant, vt in secundo, & quarto modo dictum, procedent, illeq. victor erit, præmiumq. consequetur, qui citiùs exhibuerit Hexametrum: aut etiam, si placeat, Pentametrum.

MVSA III. ALEA.

DXCI.

ALEA duplicis significationis vox est: vel enim primam habet brevem, vel longam. Si brevem, nomen est Civitatis: si longam, ludi. *Aleus* Stephano asserente in Arcadiâ, vrbem condidit, quam *Aleam* dixit: vnde incolæ dicti sunt *Ales*, & Minerva, quæ ibidem colebatur, *Alea*. Papinianus in Sylvis, *Aut Aleæ lucis vidit Tegæa sacerdos.* Rariùs vtimur voce in hac significatione, quia primam plerumq. producimus. *Alea* dactylus, omnem ludum obnoxium fortunæ significat; vnde etiam illum, qui tesseris aut taxillis conseritur: at hîc strictiùs vox sumetur, nempe pro illo, qui chartis exercetur. Illas Hispanus *Naypes*, Germanus *Spiel karten*, Bohemus verò *Karty* nominat: quasi *Chartas lusorias*. Adolescentum igitur vtilitati & recreationi consulentes Artem Metricam ad ludum chartarum reducamus. Sed quomodo? Dabo epistolam, quam Venetiis ad quemdam Principem eruditum scripsi: ne cogar iterum hîc rescribere, quæ ad illum luculenter scripta.

EQuis citis iter meum promovebā, Princeps Excellentissime, & quia in Styriæ finibus studiosos quosdam folus pictis (quæ *Naypes* vocamus Hispani) ludentes vidi indignabundo animo incepi cogitare, *An possit prudentis Pædagogi vigilantia & industria, ita iuvenum studia & labores disponere, vt ludendo addiscant, & relaxando animum ad scientiarum secreta penitiora perveniant?* Statim occurrit Ars Poetica, quam tædio multi iuvenes tractant, pauci seniores colunt, & paucissimi tantam facilitatem adquisierunt, vt ex tempore valeant carmina modulari. Ergo in illâ volui periclitari priùs, An possem ludo aliquo Metrico, mentes Iuvenum instituere & formare. Re igitur diutiùs consideratâ, sic processi. Curavi fieri quinquaginta vel plura foliola, magnitudine & cassitudine æqualia illis, quibus luditur vulgò. & in singulis binas scripsi voces, alteram incipientem à consonâ, alteram à vocali, illam hinc, istam inde, vt conspicis: vt si altera fortè esset inepta, altera metri conditioni serviret.

PROSPICE.

ASPICE.

Primum exemplum (quod & debuit) Reginæ Angelorum dicatum, æquisyllabas dictiones habuit: & quia plurimis placuit, volo illud hîc subscribere.

-	
Sol	*Arx*
lux	*urbs*
fons	*hîc*
fax	*est*

v⏓	
pia	*Avis*
sacra	*amor*
polo	*honor*
venis	*apex*
fave	*ave*
parens	*apis*
mihi	*adest*

-⏓	
lampas	*omni*
splendor	*aulæ*
cœli	*orbi*
dulcis	*adsis*
Princeps	*insis*
fulgens	*arbos*
salve	*arcus*
prosis	*astrum*
mundo	*Iris*
terris	*vndis*
vitæ	*astris*

vv-	
miseris	*animis*
faveas	

v-⏓	
celèbris	*Athenis*
colèris	*amoris*
refulgens	*Olympo*
faveto	*honoris*
corusca	*horizon*
Maria.	*Olympi*

-v	
Stella.	*Aula*
pura	*alma*
casta	*alta*
pulchra	*ecce*
sancta	*alba*
Virgo	*aura*
luna	*vna*

-vv	
Gloria	*Anchora*
lucida	*aurea*
cœlica	*inclyta*
candida	*arbitra*
laurea	*optima*
prospice	*aspice*
sufficis	*Iridis*
prospicis	*arboris*
fertilis	*omnibus*
nobilis	*vtilis*
syderis	*atheris*

-⏖-	
Terrigenis	*Orbicolis*
Cœlicolis	*Empyrei*
Telluri	*Europæ.*
Europæ	*Aurora*
Christicolis	*Astripotens*
provideas	*Armipotens.*

⏖-v	
Generosa.	*animosa*
Regina.	*aurora*
dulcedo.	*Eoa.*

--vv.	varia.
Sanctissima.	*amabilis*
purissima.	*admirabilis*
pulcherrima.	*Olympica*
dulcissima.	*horizontis*
suavissima.	*immacu-*
mortalibus.	*lata*

Notulæ quantitatum, quibus vtor hæ sunt.

v *significat syllabam brevem.*
- *verò longam.*
⏓ *brevem vel longam.*
o *indifferentem.*
⏖ *duas breves, vel unicam longam.*
l *significat priorem syllabam debere dictionem finire.*

Vnde Hexametri & Pentametri (vt alia Carminum genera omittam: modò enim aut Heroicis, aut Distichis luditur) ideam, quā alii in pedes maiori ingenio, quā vtilitate partiūtur, ad has notulas ego reduco: *Est Hexametrum*

vel l- ⏖- ⏖-l ⏖ ⏖-vv-⏓ l
vel l-⏖- ⏖- ⏖l ⏖-vv-⏓ l

Pentametrum verò l- ⏖- ⏖-l-vv-vv-l

His ergo carminibus lusuri sumus.

Duos modos ludendi concepi: alterum preventionis & alterum alternationis. Vtrumq singillatim exponam.

De Ludo Præventionis.

DVO possunt, tres, aut quatuor colludere (si plures vellent, deberemus plures habere chartas.) Qui illas distribuit, dat primâ vice ternas vnicuiq.: posteà vnicuiq. singulas.

Ante distributionem chartarum in mensæ medium vnusquisq. exponit symbolum, (hoc est pecuniam, quę victori accensebitur.) Qui habet tres chartas bonas, potest novum symbolum exponere. Si sint duo, & alter non acceptet, hoc ipso finitur ille lusus, & pecunias, quæ sunt in mensâ, recipit provocator. Si sint plures, & alii acceptent, & alii non acceptent: qui non acceptant, perdunt, quæ sunt jam posita, & cæteri addentes nova symbola, progrediuntur in lusu.

Si nullus adhuc habeat Carmen, dabuntur singulis singulæ chartæ: & hoc quoties necessarium videbitur: videlicet quousq. prodeat Carmen: nempe quod nec solecismum,

nec

nec syllabam indebitæ quantitatis habeat. Quoties novæ chartæ dantur, poterit novam provocationem instituere, qui velit: & qui non acceptaverit, causâ cadit.

Vincit ergo, qui prævenerit cæteros: hoc est, qui citiùs produxerit in medium suum carmen.

Et quid si duo simul carmina convenientia producant? uter vincet? An qui melius & eloquentius Carmen condidit? Non ineamus quæso istam viam, quam tot scimus implicatam salebris & difficultatibus: sed illi victoriæ lauream concedamus, qui distribuenti chartas est propior, qui illas recepit priùs: illi, inquam, qui quoniam ad manum chartas distribuentis consedit, *Manus* (Hispanicè, *la Mano*) vocatur.

De Ludo Alternationis.

POnent in medium Victoriæ pretium singuli: & posteà recipient novem chartas (ternæ, ternæ, & ternæ dari debent.) Et qui est prior Carmen incipiet in mensam primam dictionem exponendo. Secundus debet exponere secundam, tertius tertiam: &c. Si aliquis non habet dictionem metro & sensui congruentem victus est, se subtrahat, & qui sequitur, progrediatur, quousque vnus solus maneat, qui non fuerit victus, iste enim hoc ipso, quod cæteri officio suo non satisfecerint, pretium Victoriæ capit.

Possemus alios modos metricè ludendi invenire, si vellemus difficilioribus nonnullis legibus Lectorum ingenia onerare: sed hos duos impræsentiarùm proposuisse sufficiat; nam facile est inventis addere, & quicumque facili negotio poterit novos modos proponere, istos alterando aut mutando.

De Vtilitate.

QVI hoc se ludo recreet, habebit primò piam animi relaxationem, Angelorum Reginam dilaudando: omnia enim Carmina, quæ ex Tabulâ præmissâ possunt fieri Mariana encomia reboant, & devotionem èxcitant, vt quam celebramus, diligamus. Secundò adquiret optimam Carminis condendi ideam, & in cooptandis dictionibus summam facilitatem.

NOTA. Possent chartulæ ita inscribi, vt quicumq. Princeps celebraretur: sed nostram devotionem sequuti consecravimus calamum Angelorum Reginæ.

MVSA IV. HISPANA.

DXCII.

HANC eruditam devotionem transferamus ad Parnassum Sperium, Deiparæ devotissimum, & disponamus folia, quibus recreando & relaxando animum Marianas laudes modulemur. Erit hoc otium etiam vtile fœminis, quæ Metricæ concinnationis ignaræ, Rhythmis solent esse contentæ. In Stropharum formatione numeris vtemur communissimis, ac propterea notissimis: ne, cùm relaxare animos aliis studiis fractos cupimus, eosdẽ speculationib. subtilib. implicare & torquere dicamur. Singula folia poterunt notari sic.

Sicut Musa Tertia Latina exhibuit in folio quocumq. duas voces, alteram incipientem à vocali, & alteram a consonante: sic hęc Quarta Hispana exhibet duplex verbum, alterum grave (παροξύτονον) in vocalem, alterum acutum (ὀξύτονον) in consonantem desinens. In medio Idea Rhythmi ponitur, quam suis versibus collusores debent repræsentare.

Alias potuimus præscribere: sed elegimus has velut meliores & notiores.

Secundinæ.

AA. BB. CC. DD.

[*Antiquis non fuerunt in vsu: at hodie valde communes sunt.*]

Terceta.

ABA. BCB. CDCC.

[*Est compositio gravis: & Epistolis scribendis conveniens.*]

Quat-

Quartete recta.

ABBA. CDDC.

[*Has strophas Tetrastichas Hispanus* Redondillas *appellat.*]

Quartete oblique.

ABAB. CDCD.

[Illas Terciadas *dicimus; si queras, Cur* Redondillas *illas, cur has* Terciadas *nominemus? multi varia respondebunt, at videtur pro ratione Nomenclatorum voluntatem stare.*]

Quinte.

ABABA. CDCDC.

[*Hæ strophæ variis solent modis concinnari. licet enim ponere duos versus consonantes simul, vnde resultare poterunt hæ Ideæ.* (2) A A B A B. (3) ABBAB (4) ABAAB. (5) ABABB. *Vnde si bis ponantur duo versus consonantes simul, resultabunt* (6) AABBA. (7) ABBAA. *&c. Poteris ergo uti Ideâ, quam velis.*]

Sextæ.

ABABCC.

[*Sunt valde communes apud Italos.*]

Octave.

ABABABCC.

[*Heroicæ sunt, & graves, illisq; æquè Itali ac Hispani delectantur.*]

Decime.

[*Ab Authore Spinele Hispanus eas dicit* Espinelas.]

ABBA. ACC. AAC.

[*Spinelii Ideam nos ex consilio alteravimus; nam dum versus penultimus & antepenultimus est A. concentus est suavior, & conformatio carminis difficilior.*]

Nolui lusum vltra decem versus transire, vt brevitati consulerem, & lucrandi, & perdendi iteratis, & renovatis vicibus, majorem colludentibus impertirer voluptatem & vtilitatem. Hanc ob rem excesse volui versus illos, quos *de Romance* dicimus; quia, nisi per plures strophas percurrant, gratiam non habent. Nunc ipsasmet voces addamus.

A

Digna de toda alabanza.
De cautivos libertad.
Es mi Bienaventuranza.
Excelsa por su Humildad.
En la borrasa Bonanza.
De los Cielos Magestad.
De los hombres Esperanza.
Prodigio de Castidad.
Da para el Cielo libranza.
Espexo de la Verdad.
Cabo-de-buena-Esperanza.
Incendio de Caridad.
Todo lo que pide, alcanza.
Es Templo de la Deidad.
De ignorantes enseñanza.
Idea de la Bondad.

E

Es purissima Doncella.
Mas hermosa, que Rachel.
Del Empyreo Caelo Estrella.
A quien annunciò Grabiel.
Del fuego, que es Dios centella.
Mas inocente, que Abel.
De las Santas la mas bella.
Terror siempre de Luzbel.
La que al Demonio atropella.
Segurissimo Baxel.
Dios es Hijo, Madre es ella.
Contra el Infierno broquel.
La honra del Hijo, es della.
Es de azuzenas vergel.
La que las Virtudes sella.
Es del mismo Dios joyel.

I

Es Maria Clarellina.
Hija, que es, de Ana, y Ioachin.
Su vida, nos es dotrina.
Santa al principio, y al fin.
De los vicios medicina.
Del Divino Anfion Delfin.
El que la sirve, camina.
De toda miseria fin.
A la Deidad se avecina.
Candidissimo jazmin.
Es la Esfera christalina.
Lleno de Gracias jardin.
Es la Emperatriz Divina.
Purissimo Serafin.
La Ninfa mas peregrina.
Abrasado Cherubin.

O

De Christo, que es Sol, Aurora.
Divina en la Encarnacion.
De todo el Mundo, Señora.
Humilde en la Anunciacion.
Entre azuzenas es Flora.
Fuè Santa en su Concepcion.
Entre virtudes Pandora.
Grande es su jurisdicion.
En quien a Dios mi Alma adora.
Y nos da su bendicion.
La que gracias atesora.
Me libro de la prision.

La que a todos los mejora.
La que me impetrò perdon.

Y la que por todos ora.
De tristes consolacion.

V

Es del Cielo Empyreo Luna.
Que ayuda con prontitud.

Es firmissima Coluna.
Bien acordado Laud.

Causa de nuestra fortuna.
Norte de la juventud.

Nos da asistencia oportuna.
De Virtudes multitud.

Las Virtudes afortuna.
En quien gozamos quietud.

La que siempre a sido vna.
De la Gracia plenitud.

Mayor, que ella, no ay ninguna.
Causa de nuestra salud.

Mejor, que ella, no ay alguna.
Thesoro de la Virtud.

Ludendi Modus.

MVsa Latina bifariam voluit ludere (videl. Præventione,& Alternatione) Hispanæ autem hic vltimus Modus arridet: & Alternatione vti mavult. Poterunt colludere duo, poterunt tres: primas tenebit (Hispanicè *ferà Mano*) qui primus elevaverit A: hoc est vocem accentum habentem in A: & qui illi à sinistris assidet, distribuet chartas, nempe ternas singulis quater, aut quaternas ter, vt singuli duodecim habeant.

Qui primas tenet (*la Mano*) haber jus indicendi, quod genus Rhythmorum condi velit. Posteà ipse in primâ chartâ dabit primum versum, quem altâ voce proferet; & qui sequuntur, illi suos numeros attemperabunt. Verbi gratia. Si Prior hanc chartam ponat,

Mayor, que ella no ay ninguna.

dederit primum versum, jusseritq. vt construatur Ogdoastichum,

Vna, B. *Vna*, B. *Vna*, CC.

in quo tertius & quintus versus etiam finiatur in *Vna*.

Qui non habet versum Rhythmo correspondentē solvit singulis colludentibus vnum symbolum: & qui sequitur, si non habeat, etiā singulis vnum: si tertius non habeat, etiā singulis vnum: & sic itur ille lusus, quia Stropha non potest compleri. Qui autem exhibet versum, qui petitur, nihil omninò solvit. Et sic recreatio ad finem Strophæ progreditur.

NOTA. *Etiam hic ingenium & providentia juvant: nam, si multas consonantes chartas habeas, paucas altos habituros suppone; vnde, si primus debeas ludere (Hispan. Si eres mano) illud genus Rhythmorum fieri indicas, in quod plures vnigeneres versus concurrunt. Inde: ergo, vt formetur Decastichum.*

MVSA V. ITALA.

DXCIII.

T omnis lingua gratias Marianas moduletur, addam paucas has lineas, in quibus, qualia hispanicè dedimus, etiā reponamus italicè Musam hâc in hæc tempe erudita promoveam, vt Eximio & Eruditissimo D. Hippolyto Marraccio, mihi in Mariā charissimo, obediam, qui etiam Italos nō aliter recreare animos optat, quā Angelorum Reginam dilaudando. Vtar hēdecasyllabis (vel, si cum Rhythmicis loqui velimus, decasyllabis: nā hi non admittunt in numerū syllabas, quæ vlt. accentū sequuntur) &, vt hi perfectiores sint, vtar ingenio & calamo doctissimi P. Eugenii de S. Iosepho, cujus subtilissimis argumentis Scholæ, floridissimis concionibus Tēpla, politissimis versibus (Latiis, Italicis) vel Cetones feverissimi appla-dunt. Strophas, quas Musa Hispana exhibuit, retinere possemus: cæterùm, quia varietas dēlectat, ludum hunc ad consonantias alias, quicumq. voluerit, reducat. Versus, qui singulis inscribi debeut chartulis, subjiciamus.

O D I, *grande Maria, la nostra instanza,*
Ne la desperation sola speranza;
Tu nel Mondo, e nel Cielo has maggioranza,
Fosti nel Tempio Idea d'ogni osseruanza,
Specchio nel viuer tuo di temperanza;
Mostrasti nel Calnario la costanza.
Hor nel Ciel godi la cittadinanza,
Dimostra, ti preghiam, la tua possanza.
V'amo diuina, senza par Donzella,
Madre del grand'Iddio, e pur'ancella.
Ne l'ordine creato sa più bella,
Ne i calor de l'Egitto, grata ombrella.
Colomba senza fiel, mansueta Agnella;
Splendete ne le tenebre facella,
Apparite nel Mar, benigna Stella,
Porto sicuro in ogni gran procella...

O de' cuori, potente calamita,
Del talamo diuin, Sposa gradita,
Pianta gentil, d'ogni Virtù fiorita,
Ne la maternità quasi infinita,
La Luna à piedi, e di chiaror vestita,
Genitrice mortal di vera Vita,
Porgete à chi vi chiama, presst aita,
Impetrate dal Ciel, nel Ciel salita.
A' vostri piedi, il Mondo humil s'inchina,
Vergine Madre, in terra ancor diuina.
Rosa voi foste, però senza spina,
In infelice terra, mai meschina;
Da voi Satan, hebbe la sua ruina;
In voi l'Amor piantò la sua fucina.
State nel Cielo molto à Dio vicina.
Siate à nostri languor, deh medicina.
Chi di Maria, non ama la bellezza?
E' del Ciel, de la Terra l'allegrezza,
Del Mar de l'amarezze la dolcezza;
Di colpa Original, non hà bruttezza,
Il suo piede à Satan, il capo spezza,
Splendida Luna, Sol d'ogni chiarezza,
I peccator pentiti, ell'accarezza,
A tutti aiuto implora con prestezza.
Trà le donne, tu fosti benedetta,
Dal Padre, dal Figliuol, dal Spirito eletta,
Trà figliuoli d'Adam, la più perfetta,
In gratia, senza colpa sei concetta,
Da la Terra, dal Ciel, d'ogn'un diletta,
Armellino gentil, di macchia netta,
I nostri voti, è gran Maria accetta,
Fà, che Dio ogni colpa ci rimetta.

Ita lusorias chartas coordina, vt foliolis singulis singulos versus inscribantur. Posteà illas deordina, confunde, immisce (vel, vt loquitur Hispanus, *varaxa*, varia) & viam alternationis ingressus, cum tuis collude Amicis, vt te docuerat Musa Hispana.

NOTA.

De Virgine Matre THERESIA.

CVM absolutè *Virginem Matrem* dicimus, intelligimus Angelorum Reginam, non aliam. at voluit Deus Christiano Orbi concedere Maximæ Divæ imaginem, & concessit Theresiam, quæ realiter esset *Virgo*, & moraliter *Mater*. videlicet Virginem purissimam, sanctissimam, & generosissimam, Reformati & Excalceati Ordinis Carmelitani fœcundissimam Matrem. Ad ejus multa olim laudem scripsimus, plura olim declamavimus, quæ in variis libris, quos dedimus luci, leguntur. Iam conciones scribere, aut etiam declamare non possumus: nos tempus & pectus deficiunt: distrahimur publicis, implicamur privatis: sumus lassi, ergo, vt recreemus fractum animum, hic libellus, hæc foria (Hisp. *esta baraxa de naypes*) nos poterit restituere & juvare.

CHI à pien ti loderà, Grande Teresa?
De l'Amore diuin, fornace accesa,
Honor di Spagna, Gloria de la Chiesa,
Qual non facesti in terra, eroica impresa?
Col Inferno in continua contesa,
Da la mano del Ciel sempre difesa;
Fosti da Christo per Isposa presa,
Gratiata troppo, e però tardi intesa.
La tua vita, Teresa, m'innamora,
Mirabil ne l'Occaso, e ne l'Aurora.
Drizzasti verso il Ciel sempre la prora.
Il tuo gran cuor, ogni martir diuora;
O patir, ò morir, diceui ogn'hora,
Obedisti al tuo Dio, senza dimora;
La terra di tue lodi è già sonora,
Il Mondo, & il Carmel, ogn'un t'adora.
Cedan le palme à te, Pallade, e Marte,
Di te minori son le forti Sparte;
Ogni fauor'il Ciel à te comparte,
La gratia dal tuo cuor mai non si parte,
Rara dottrina appar ne le tue carte,
Per unir l'alma à Dio, insegni l'arte;
Ciò, che sapeui, à noi ne festi parte,
Congiunta à Dio d'amor, con forti sarte.
Chi di Teresa, non stupì 'l feru re?
In compagnia di Dio, spendeua l'hore,
Auampaua d'amor, il suo gran cuore.
Quaggiù mai non commise vn graue errore;
Visse molt'anni, e sempre con dolore,
Ella morì à la fine per amore.
Il corpo morto, dà soaue odore,
La sua vita à ciascun reca stupore.
Teresa, fù di nobile lignaggio,
Fanciulla à Mori far volea viaggio.
Coll'Vmanato Dio fe maritaggio,
Di vera Santità diè chiaro raggio,
Spiegò de l'oration l'alto linguaggio,
Oprò, patì con non minor coraggio;
La sua dottrina supera ogni saggio;
Pria fece, insegnò poi con gran vantaggio.
Donna, tu fosti forte, & animosa,
Da gl'anni giouenili generosa,
Amazon de le Spagne valorosa,
De i medemi guerrier, più coraggiosa,
Del Giardino Diuin, e Giglio, e Rosa,
L'honor diuin zelasti, eletta sposa,
Afflitta in vita, e in morte gloriosa,
Viua, e morta vgualmente prodigiosa.

Singulis chartæ-foliis singulos versus inscripsi & illa immiscui, deordinavi, confudi (Hisp. *los varaxè*, variavi) & jam jam inter collusores distribuo, & juxta leges superius *Musl. Hisp. S. Musa.* traditas, lusum eruditum & devotum instituo.

APOLLO

A P O L L O
POLYGLOTTVS.

A nullâ noster linguâ dependet Apollo:
Vt methodum expendat, non tamen vna satis
Ecce tacendo loqui solet, & felicior vti
Audebit linguis pluribus ipse simul.

☞ DXCII.

TISSIMVS est Apollo multi linguis, quæ enim in vno conficiuntur idiomate, possunt etiam in alio: possunt simul aut successiuè in multis. Sunt illi tributarij alij Apollines, quorum ipse opibus & thesauris instruitur. Et ideò illum in hunc locum remisi, vt possem superiùs dicta breuiter recognoscere, & ad vsum reducere.

Sanè tametsi multarum linguarum possit esse consideratio, duabus solent esse contenti, qui his mysterijs student. Duabus inquam, non determinatis, sed indeterminatis. *Bilinguis* igitur dici noster Apollo poterit: quòd duabus vtatur, cùm suum communicat Philomusis influxum.

MVSA I. CHARACTERICA.

☞ DXCIII.

ITERARVM figuras valorem & nomina considerat prima huius Parnassi Musa, & posset diuersis Genijs vti, quia munia sunt eius diuersa. Interim, quæ alius, cui plus otij supperat, possit distinguere, in vnum colligam, & exempla loco regularum producam.

Duæ sunt apud Græcos literæ, quibus Latinus vtitur, dat tamen illis potestatem diuersam. Sunt ρ & ν. (*Rho* & *Ni*.) De voce πεττευτ©, qui alias ποσειδῶν nominatur, iam diximus. Si tertia Latino more proferatur, est *Neptunus*: si prima, *Vertunus* (vel alij malunt, *Vertumnus*.) Quam ob rem hi duo Ethnicorum Dij coïncidunt, & nomina à pronuntiatione dependent. Sed hoc iam superiùs notaui.

Dicit Græcus πρὶν, Latinus *prius*. Ergo vltima vocis Græcæ litera sonuit vt V.

Α'νία *mærer*. Quid si inde aliquis deducat vocem *Avia*.

Verbum ἄρω est *apto*: Secunda ergo litera sonuit more Latino, vt P. Similiter ἄρτι© *perfectus*. Quid, si Nomenclator Latinus legerit *àptios*, & inde deduxerit vocem *aptus*. Fortè hinc etiam panis dicitur ἄρτ©, hoc est, *aptus*. Est enim aptissimus cibus.

Cùm seria tractantur non est locus concedendus leporipes: *lepos* enim videtur esse Græcis λῆρ©, hoc est, *nugæ*.

Sic possemus de alijs literis, & vocibus Græcis discurrere.

De vocis *Papa* etymo varia dicuntur: multi illam deducunt à voce Hebræâ חיח, quam Græci his characteribus ΠΠΠ (*Pipi*) expresserunt; vnde posteà deductum nomen *Papa*.

Huc pertinet curiosum illud Lemma, cuius superiùs memini, videlicet.

Ne la φ. δ. φ ν. ρ. *la* ϐ.

hoc est, *Ne la fideltà finirò 'la vita*. Est Italicum; & tamen nominibus Græcorum Elemen-

mentorum vtitur, vt conceptum exponat, Illud *num.209.* dedimus, & expofuimus. Eft eidem fimile hoc Hifpanicum, *A do naueǵa el mercader auaro? a. e.*

Refponfum enim, & concentum reddunt duæ vltimæ literæ, fignificant enim *al Pharo*.

Litera canina eft ftridor omnibus linguis communis, & vocatur à Latiois *Er*, à Græcis *Ro*, ab Hebræis *Res*: ergo *R ק* fignificat *errores*: quem cooceptum diuerfis in libris alter, & aliter expreffum repetio. Ioannes Alftedius Encyclopadiæ lib.10. fect.4. cap. 5. §. 29. fic ait.

Et habet Aufonium liber hic; Ro deinde Pelafgus; Res habet Hebræum; prætereaque nihil.

Hæc litera *Canina* dicitur, & ideo tectiùs de alio libro erroribus pleoo hoc dedimus aliquando iudicium.

Hic canis Aufonius, canis hic Ludouice Pelafgus, Hic canis Hebræus voce boante canit.

D. Ioannes Baptifta de Caftilione Cafinas vt fuam erga diuam deuotionem fuueret, & D. Petrum Philippum Florentinum pietatem celebraret non pauca compofuit Anagrammata, & tamen interdum in Programmate X. & P. funt literæ latinæ (nempè *ex* & *pe*) io Aoagrammatibus verò funt Græcæ (*Chi*, & *Roo*.) ingeniosè coim Anagrammatiftes figuras retinet, & poteftatem mutat. *Vide num.473.*

MVSA II. ELOQVENS.

☞ DXCIV.

PERIVNT, & fternunt viam humanæ literæ ad diuinas; ita vt non fit poffibile eruditè has tractare, fi fuerit eruditio humanarum neglecta. Hinc eft, vt non velim mirari, quando aliquas fublimes fententias video à multis negligeotiùs, aut etiam obtufiùs exponi: non enim poteft illas acutè expendere, qui in acuminibus non eft verfatus. Modò hę S. Paginæ lineæ exornandæ & dilucidandæ fuccurrunt.

CVm complerentur dies Pentecoftes (hoc eft ipfomet quinquagefimo die) *erant omnes difcipuli pariter in eodem loco* (vt vel hinc difcamus, quantæ fint efficaciæ Communitatum orationes: nam etiam apud Deum videtur obtinere illud Lemma, *Fortior eft virtus vnita, quàm virtus ipfa diuifa.*) *Et factus eft repentè de cœlo fonus tanquam aduenientis Spiritûs vehementis; & repleuit totam domum, vbi erant fedentes.* Singulas dictiooes recognofco. *Repentè*, non enim eft voleotis, neque currentis, fed Dei miferentis hæc gratia: quæ de cœlo, non autem de tellure eft, & replet non folùm perfonas, fed & ipfammet domum, in quâ Deum oramus *fedentes*, (muy de asientn.) *Et apparuerunt illis difpertitæ linguæ tanquam ignis, feditque fupra fingulos eorum: & repleti funt omnes Spiritu Sancto; & cœperunt loqui varijs linguis* (non quidem prout didicerant, aut prout volebant: fed) *prout Spiritus Sanctus dabat eloqui illis.* At fumus Scholaftici, & volumus omnia explicari; aut etiam probari, fi opus fit. Satisfacit huic dubio Diuinus Hiftoriographus, & ait. *Erant in Hierufalem habitantes Iudæi, viri religiofi ex omni natione, quæ fub cœlo eft. Factâ autem hac voce conuenit multitudo, & mente confufa eft, quoniam audiebat vnufquifque linguâ fuâ illos loquentes. Stupebant autem omnes, & mirabantur dicentes, Nonne, ecce omnes ifti, qui loquuntur, Galilæi funt: & quomodo nos audiuimus, vnufquifque linguam noftram, in quâ nati fumus? Parthi, & Medi, & Ælamitæ, & qui habitant Mefopotamiam, Iudæâ, & Cappadociam, Pontum & Afiam, Phrygiam, & Pamphyliam, Aegyptum & partes Lybiæ, quæ eft circa Cyrrenen, & Aduenæ Romani; Iudæi quoque & Profelyti, Cretes & Arabes; audiuimus eos loquentes varijs linguis magnalia Dei. Act.2.*

Stupebant omnes illi, cùm audiebant Apoftolos: & ego ftupeo, cùm Sanctum Hiftoriographum lego. Et quia mente confufus, quo id modo fuerit factum nefcio, doctiores confulo, & iotertogo. Et quia nemo mihi, aut refpondet, aut fatisfacit, fic inquam:

Oratio multi linguis eft duplex: Succeffiua videlicet & Simultanea. Succeffiua vnam periodum ex vnâ linguâ, & alteram fumit ex alterâ. Simultanea vno & eodem verborum contextu loquitur diuerfis linguis. Opus eft hanc diuifionem dilucidare, & exemplis firmare; vt poffimus Apoftolos loquentes varijs linguis audire: nam, & ipfi fucceffiuè, & fæpiffimè fimul, linguis diuerfis loquebantur. Vt hæc exactè intelligas, lege attentè fequentia.

MV-

MVSA III. BILINGVIS SVCCESSIVA.

☞ DXCV.

ADVLTA & nata est in Hispaniâ; &, quia noua omnia placent, fuit in precio. Anno M.DC.XVI. Audiui nonnullas Orationes bilingues concinnatas ogdoasticis, quæ Hispani *Otauas Rymas* dicimus. Eodemque Rhytmi genere annis sequentibus iterum, iterumque declamaui. Perierunt omnia illa ebulientis ingenij tyrocinia: & ideò dum rem ipsam communicare nequeo, modum dilucido, & versus aliquos (alienos, proprios) in exemplum produco.

Petrarcha Italus author, Italicum Canticum claudit verbis, quibus Arnaldus Daniel incipit: videlicet *Drois & raison*.

Apud Ariostum Orlandus imitatur Silenum, & ait *Solute me*. Possem alios producere, sed hi sufficiunt.

Sanè possunt voces peregrinæ interseri, quando sunt receptæ, & nostræ factæ. Hodie in omnibus, aut ferè Europæ linguis illæ ceræ benedictæ, & agni figurâ decoratæ, quas Pontifices solenniter benedicunt, & Deus nobilitat multis miraculis, apud Hispanos vocantur *Agnus Dei* per omnes numeros & casus. Considera periodos has. *Grande es la deuocion del* Agnus Dei. *Embiadme de Roma quatro* Agnus Dei, *que pueda dar a mis amigos*. Hanc ob rem dixit Ariostus (*molto leggiadramente*: loquamur cum Hieronymo Ruscello, siquidem sentimus cum illo)

*Il Rè fece girar sù l'*Agnus Dei,

Eâdem voce vsus fuit D. Ludouicus de Gongora in Idyllio (Romance) XXIX. inter varios quos publicauit D. Gundizaluus de Hozes & Corduva: dixit enim:

No se me quejan las fuentes,
ni los claros arroyue los,
que los entur bian cabezas
señaladas de mi yerro.
Al fin mis atos se incluyen
En los que ciñen mi cuerpo,
y en vn Agnus Dei *de alchimia*
se rematan mis corderos.

Dictum illud Heroicum *Non plus vltra*, iam etiam in omnibus linguis admittitur. D. Ioan. Soto-mayor de Eximio Dom. Doctore Deza.

Y para decirlo todo
en vna palabra, Deza
Pars V.
es lo summo de las Artes,
Non plus vltra *de las Ciencias*.

In Hispaniarum tabulis *Finis terræ* est promontorium illud apud Gallecos, cui insunt S. Maria, Iunogia, & Cormes, coram insulis Graciosâ, Michaelâ, & Bizargâ: vel vt veteres voluerunt, promontorium illud quod respicit fretum Hærculeum: vbi duo montes sunt (Calpe & Abyla) qui Herculis columnæ vocantur. Huc respiciebat Ledesma, quando de Morte deuotè, & ingeniosè cecinit.

Para que ninguno yerre
El Plus vltra, *que desea,*
En mis dos colunas lea,
Como soy el Finis terræ.

Christi Crux, quâ authoritate Regiâ insigniuntur præcipui Nobiles in Lusitania, vocatur *Habito de Christus*: & idem Ledesma in alio Epigrammate.

Si la Cruz del Redentor
Adorna el pecho de Andres,
Habito de Christus *es*
El del tal Commendador.

Et quidem miscere linguas diuersas vitium est: condemnat illud Cicero dicens, se nolle affirmare frequenter vti vocibus Græcis in sermone Latino, quàm Latinis vtuntur Philosophi Athenienses in Græco. Hoc idem condemnat in Lucillio Horatius *lib.* I. *Sat.* 10. vbi ait.

At magnum fecit, quod verbis Græca Latinis
Miscuit. ò seri studiorum, qui ne putetis
Difficile & mirum Rhodio, quod Pitho leonti
Contigit. at: sermo linguâ concinnus vtraque.
Suauior: vt Chio notas commista Falerno est.
Quùm versus facias, te ipsu percontor, an & quùm
Dura tibi peragenda rei sit causa Perilli
Scilicet oblitus patriæque patrisque Latini,
Quùm Pedius causas exsudet Poplicola, atque
Coruinus, patriis intermiscere petita
Verba foris malis, Canusini more bilinguis.
Atque ego quùm Græcos facerem, natus mare circa
Versiculos, vetuit me tali voce Quirinus
Post mediam noctem visus, quùm somnia vera.

Quos versus Petrus Gualterus Chabotius hac exornat Analysi. [Itaque veteres Comici laudati sunt ob facetam animaduersionem: contra Hermogenes & Demetrius Simius vituperati, quod illam contempserint, inepta modulatione contenti, & solâ imitatione L. Caluij, & Valerij Catulli poëtarum elegiacorum, Lucillianæ, Lucillianæ autem Latinæ

A 2 ora-

orationis Græca intertextæ admiratores inopia judicij ostendit laborare paribus. Perinde mihi Lucillus ridiculus videtur conjunctione vocum Græcarum cum Latinis, atque Pitholeon Rhodius, qui comica quædam & Epigrammata non dissimili vtriusque linguæ permistione asperserat: cujus concinnatam falsò creditam ironicis similibus confutat vnde tamen dissimilia videntur intelligenda, vt vinum austerum mistura dulcis fit suauius: sic oratio Latina efficitur gratior Græcæ permistione: ex quo fit, vt quidam è laudatoribus orationis Lucillianæ malit in causâ Sacrilegi Pitilij agenda oblivisci patrij sermonis adversus accusatores Pedium Poplicolam, & Messalum Coruinum huius studiosissimos, & vti peregrino: cuius maiorum comparationis protasis illustratur similibus, ita vis, inquit, bilinguis videri, vt Canusini populi, qui sciebant græcè,& latinè: vtrumque tandem comparatum testimonio Diuino confutatur, quo talis mistura sermonis vetatur, idque paribus firmatur.]

Nonnulli, vt græcizandi pruriginem, quâ laborant, tueantur, Iuvenalem adlegant: qui vt plurimum bis sine abusus, aut fortè vsus Græcis vocabulis. Iterum *libro 1.* vbi duos Amasios depingit tenerè inter se colloquentes & tunc ad Græcum idioma, quod sit mollius blandius,& effeminatius recurrit. nam cum Græcorum lingua multas habeat dictiones desinentes in N.& multarum patiatur vocalium concursum immemor synalæphæ, lasciuum & floccidum est: & ideò eodem vsus fuit *lib 3.* vt argumento loci, & temporis calamū attemperaret.

Fateor multa iocantibus interdum licere, quæ seriò agentibus concedere religio fit. Inter iocosa carmina D. Ludouicus de Gongora multa habet ex linguâ Latinâ desumpta. In tertio Eidyllio (*Romance*) sic inquit:

Seruì à Condes, seruì à Reyes,
acta que por varios casos
Tendimus in Latium, *digo,*
me miraùs tendido y lacio.

Et in quinto, quod sequitur:

Toda la tierra e corrido,
el mar e visto en Latin;
Mare - vidi *muchas vezes,*
pero no vn maravedi.

Est autem marauedinus (*Hisp. maraued*) genus monetæ vilis, quæ est minor Germanorum Cruцigeris: argenteum enim constituunt quinque Belgici Stupheri, & 34. maravedini Hispanici.

Acutiùs alius Iunior Latinum Idioma respexit, sed non tetigit, dicens:

Hizo ayer su confession
vn Marido, y dixo ensin,
que el era lo que en Latin,
es desnudo el coroçon.

Id quod Hispani *desnudo coraçon*, vocant Latini *Cor-nudum*; & maritos quos *Cornutos* Latini, illos Hispani *Cornudos* appellant.

Sic placuit nugari Poetis, qui, si loquerentur seriò, vsi fuissent idiomate sincero & puro, nec illud peregrino immiscuissent.

☞ DXCVI.

Ioannes Alstedius Encyclopædiæ *lib. 10, sect. 4. cap. 5. §. 50.* duo ponit Disticha similia: alterum propter diuersitatem linguarum jubebitur huc pertinere: & alterum propter Charitum similitudinem concomitari.

Qui REMINISCO *putat se dicere posse latinè*
Hic vbi CO *scriptum est, faceret* COR, *sic cor haberet.* Sic
Qui putat ἐθυμιῶν *se Græcè dicere posse,*
Hic pro μῶν *faceret* μυῶν, *si* θυμῶν *haberet.*

De Versibus Polyglottis.

☞ MXCVII.

MVTANTVR cum tempore affectus. Compluti sub annum MDCXX. Erant in summo pretio carmina Latino-Hispanica, seu Hispano-Latina: illa nimirùm, quæ alternatiuè procedebant, & carmina nostræ linguæ immiscebant Latinis. Audiui orationes Panegyricas hoc versuum genere: feci & declamaui etiam. Et in laureâ Eximij D. Lienier, me committens fluxui & refluxui Academico, orationem habui, in quâ diuersarum linguarum rhythmis & metris sum vsus. Perierunt cum multis alijs illæ schedæ; & quæ tunc meruerunt amicorum applausum, fortè etiamnum benignè legerentur, si extarent. Feci sub illud tempus ad Philippi IV. Regis Hispaniæ laudem, Cantionem Lyricam, quæ incipit.

Musas, que el Dios Apollo.
illustrat radijs, lumine coronat,
cantad de polo a polo
esse Philippum Quartum quem honorat

el

el Indio Dios Neptuno
in mari, in bello Mars, in cœlo Iuno. &c.
Etiam tunc excidij Troiani Deſcriptionem Hiſpano-Latinam concinnaui, quam perdidi. Vnam aut alteram ſtropham, quam teneo memoriâ, produco.

TROIA.

RRonces vndidos, marmoles deſechos,
Antiquitùs ſuperba eximio honore;
Memoria en vueſtras ruynas de los echos
Gradiui Martis; perdido decore
No quedaron los hados ſatisfechos,
Siquidem quamuis ſine antiquo honore
Eſten vueſtras murallas, ſobraos gloria,
Cùm ſit nulla perennior, quàm memoria.
Quando ſobres los cuernos de la Luna
Inſidentem contemplor Maieſtatem:
Otros Exzenta de infeliz Fortuna
Iudicent fore tantam dignitatem:
Yo por lo menos viendos por coluna
Incertæ Phœbes poni varietatem,
Temi de tantas glorias el aumento
Perſiſtere variato fundamento.
De quin ſe hizo lugar en todo el Mundo
Excelſa credens Mœnia venti pennis,
Paſando en ſus cimientos al profundo
Obiecta. Tethyos inundantis venis.
Oy ſu eſplendor que à nadie fué ſegundo
Lethei ſigillis conditur abennis,
Ignora ſu lugar todo elemento
Et viuit ſolo nomine retento, &c.

Sicut conformauimus hæc Carmina, potuimus alia condere, quæ tribus, quatuor aut pluribus linguis correſponderent: nam quodam Epigramma (Soneto) trilingue legi in Petrarcha Hiſpano, quem edidit Henricus Garcès: (illud ibi inter laudatoria ſub ipſum initium inuenies) & D. Ludouicus de Gongora publicauit hoc Epigramma quadrilingue.

SONETO.

LAS tablas del baxel deſpedaçadas
Signum naufragij; pinum & erudele
Del templo ſacro con le rotobele,
Ficaraon nas paredes penduradas
Del tiempo las iniurias perdonadas
Et Orionis vi nimboſæ ſtella
Raccoglio les merite pecorelle
Nas ribeiras de Betis eſpalhadas,
Voluere à ſer Paſtor, pues marinero
Quel dio non vuol, chel, eolſuo, ſtrale ſpenna
Do Auſtro o aſopros, e do Oceam as agoas.
Haziendo al triſte ſon aunque groſero
Di queſta canna, gias el baggia donna
Sauda de as feras, e aſpenedos magoas.

Eſt carmen tetraglotton, (Caſtellanum, Latinû, Tuſcanum, Luſitanumque) & in D. Ludouici operibus, quæ collegit D. Gundizaluus de Hozes & Corduua anno 1633. reperietur Amorum libro, num. 4.

DXCVIII.

OBIIT Ferdinandus Cæſar, Imperator Auguſtus, & Muſæ omnes vt fidem ſuâ erga Diuum (mortui eſt Cæſaris Epitheton) oſtenderent, attemperarunt fides, & dulces lachrymas ſunt modulatæ. P. Eugenius à ſancto Ioſepho Muſâ quidem politiſſimâ & eruditiſſimâ fruitur, à quâ recepit numeros ſubſequentes.

EPITAPHIVM.

Quicunque regno fidit & magnâ potens
Dominatur Aulâ. * *Videat*, * *hic paruus cinis*
Eſt Ferdinandi: huc ille decreuit Gigas.

Eſt ex tribus Senecæ verſibus compoſitum [ex Troiâ. ex Hercule Ætæo, &c.] & dilucidatur hoc Italico-Latino concentu.

RESTA in queſto loco, arreſta i paſſi.
Fernandi Tumulum ſpecta, monumenta doloris;
Tributa pure a queſti Auguſti ſaſſi
Mœrore, lacrymas, gemitus, ſuſpiria, Amoris.
Sapet brami qual ſù, prima che Paſſi?
Princeps, Rex, Cæſar. Quæ non inſignia honoris?
Giuſto, Clemente, e Pio. Se'l mondo amaſſi
Illacrymans gemeres: Ah! Cur his ceſſit ab oris?
Quattro luſtri ei ſoſtenne il grand'Impero.
Hic iacet. Arbor erat Miranda, ex arbora fructus
Per lo Ciel colſe Aprile, Autunno altiero.
Auſter præualuit. Tumuerunt vndique fluctus.
Parti, ſe'l cor ti trema, ò paſſaggiero;
Sintque viæ comites, Planctus, Suſpiria, Luctus.

Eleo-

Eleonoræ etiam Augusta suum solem in Aurora deficientem larget Italico-Latinis versibus.

OCTIS finis erat. Stillabant vndique rores,
L'Augusta Aurora lagrime sparge.
Formosa à fletu perdebant ora colores,
Che'l suo Sol, la sua Luce all'hor perdea.
Inuidiosa nimis mors infestauit Amores,
La sua falce girando ardita, e rea:
Gaudia præscidit, sparsit Libitina dolores,
Dal suo cor duellando il cor c'hauea.
Defecisse videns Phœbæum lumen amatum,
Se stessa ammanta di funebri stole:
Splendores temnit cor luctibus obtenebratum,
Maritarsi con l'ombre ella sol vuole,
Et meritò; Cælum lugens apparet atratum,
Mentre si ecclissa, o pur s'asconde il Sole.
O prodigio! O portento!
Mentre Fernando more,
Perde la Vita, il Core
E l'Alma Leonora,
E pur sospira ogn'hora.

De Cæsaris ἐνθανάτῳ [beati enim, qui in Domino moriuntur, & ille obdormiuit in Domino;] ibidem hoc sonectum Italico-Latinum inuenies.

ER le strade del Ciel drizzaua il corso,
Atque volantis Equi spumantia frana regebat
Il famoso Ruggier cui diè soccorso
Fortis Amor Deus, inuantataque parata videbat.
Egli colà d'ignudi sassi al dorso,
(Hoc quoque fecit Amor) fallacia gaudia habebat:
Ma dal sonno amoroso essendo ei scosso
Cum magico somno fugientia gaudia flebat,
L'Aquila Imperial adopra Augusto,
Huius subuectus pennis super astra meabis
Che non calcasti mai sentiero inginsto.
Tu quia vanus amans ficto subsidere stabis,
Eroe d'Amori; Ma d'alte glorie onusto
Augustæ, ad Cæli tu Regna Augustæ volabis,

Austria postquam omnes Germanicæ linguæ flauissas in lachrymas amaras verraret: vt adhuc posset diutiùs & dulciùs lachrymari, ad Latinæ & Italicæ Linguæ purissimos thesauros recurrit; & sicut binis oculis luget, sic duabus linguis gemit, thesaurumque sublatum à Parcâ deplorat.

VBARO il mio tesor le stelle auare
Flecte huc, Ister, iter, Fernandi an funera ploras?
Pro luctu ipsa trahunt flumina tarda moras.
E mutan l'acque dolci in onde amare.
Benche hor torbide sian l'acque tue chiare,
Prosequere, Ister, iter semotas Orbis ad oras
Narrans tristitiæ flumina quanta voras,
E come il pianto mio t'ha fatto vn Mare.
Naufragium Imperio si venti vndique minantur,
Non però dee temer d'esser absorto;
Neptuno ecce mea, Leopoldo, Sceptra parantur.
Da sue virtudi inanimito, e scorto
Ne metuat, Naues quod Regni in saxa feruntur:
Che sia cura del Ciel riporle in porto.

MVSA IV. BILINGVIS SIMVLTANEA.

☞ DIC.

LVRES linguas posse sibi succedere iam vidisti: at posse simul fluere & in eodem verborum contextu reperiri impossibile aut saltem difficillimum iudicas. Et ego sicut impossibilia esse eiusmodi carmina nego esse difficilia confiteor. Porrò apud Ioannem Rengifum *in Arte Poetica*, Angelum Manriquium *in funereâ Philippi III. pompa*, aliosque nonnulla Hispanico-Latina reperio. Subsequentia Epigrammata (nos *sonectos* dicimus) lege & perpende.

REPA-

SONETO.

REPARANDO tam celebres ruinas,
Filippe das honores excellentes:
Exaltando Doctores eminentes.
Doctas, illustras, aulas Salmantinas.
Tantò, domas nationes peregrinas,
Quantò resolutiones das prudentes,
Castigando malignos delinquentes
Quando arrogancias tumidas inclinas.
Afflige insultos, prouidos corona,
Manifestando pestes tam occultas,
Graues culpas declara publicando.
Presume grandes glorias de Bellona
Contra gentes indomitas incultas
Leones generosos imitando.

Sic cecinit P. Antonius Monroy Ordinis Prædicatorum.

SONETO

O TV Academia, de felices voces,
Quæ de Filippo quarto resonantes,
Cantent Heroicas hymnos elegantes
Victorias annuntiando tam veloces.
Quæ graues doment animos feroces,
Quando de Marte palmas dent triumphantes
Captiuando ceruices arrogantes,
Domando incultos, barbaros, atroces,
De prudente Monarcha institutiones
Sacras, graues obserua generosa
Rectamente suaues pia conserua.
Quæ obseruando tam iustas traditiones,
Paces conseruas tu, si das gloriosa
Inclytos familiares de Minerua.

Accinuit P. Thomas de S. Vincentio eiusdem Ordinis.

SONETO

MISERA Francia, qua sustentas gentes
Apostatas, hæreticas, vitiosas.
Que machinando fraudes cautelosas
Perturban infinitos innocentes.
Predicando doctrinas differentes,
Falsas, immundas, leves, pernitiosas
Cauta-mente allegando fabulosas
Historias peregrinas apparentes.
Quantas angustias, quantas turbationes
Causas dando tam perfidas personas,
Qua contra puras animas sinceras,
Sacrilegas inuentent opiniones!
Si Francia taleb principes coronas
Quales fines de gente tal' esperas,

I. R. F.

SONETO

HEroicos triunfos, palmas valerosas
Canta (famosa [a] Clio) [b] dignamente
De progenie tam alta, si excellente
Manifestando glorias prodigiosas.
[c] Resuscita memorias generosas
(Defunctas tanto, quanto [b] injustamente)
Describe de tam degno, si eminente
Imperio circunstancias prodigiosas.
Contempla [d] de-los triunfos glorias tantas,
Filippos de Austria Principes Marciales
[e] De oi excedant maritimas arenas.
Delos [d] Filippos generosos cantas
Lauros illustres, triunfos immortales,
Quando de Marte impetus serenas.

Hoc Epigramma iuuenis, aut veriùs puer, concinnaui compluti, vt ingenium excolerem. Notas istas subscribo.

a] Clio mihi est Musarum tertia, Virgilio prima: Heroica præsentia & præterita concinit. Virgilius de Musarum inuentis. *Clio gesta canens, transactis tempora reddit.*

b] *Dignà mente.* Apud Latinos est duplex vox, & significat *cantare mente dignà*: apud Hispanos est aduerbium, *dignè*. Sicut etiam *iustamente*, iustè: *claramente*, clarè; &c.

c] *Resuscita* in penultima aut in antepenultimà accentum habet. *Resuscita*, Latinum est: sed *Resuscita*, Hispanicum.

d] *Delos* Latinè est simplex vox, notatque celebrem Insulam Musis & Apollini sacram: Hispanicè est duplex vox *de los*, & est τῶν, *ipsorum*.

e] *De oi*, aut de *de oy*, Hispanicè *ab hodierna die*: Latinè *D'Eoi*, hoc est, *Dij Eoi*.

SONETO.

QVantas mercedes das, quantos fauores,
Diuina Prouidentia; contemplando
Inflammonte de amante incendio blãdo,
Respiro deuociones, cantò amores.
Dulces hymnos de gloria precursores
Celebro, applaudo, estimo, adoro, quando
De Angelica harmonia consolando
Propicia istas potencias inferiores.
Quando de propria carne me sustentas
O mi Pastor, de rara melodia
Communicas suaues consonancias.
Significando quanta sympatia,
Quantas vniones preparando intentas
Splendida cena, illustres abundancias.

P. Fredericus Enriquez, Ord. S. Hieronymi Religiosus, Madriti apud Palatium, qui dicitur, *El buen retiro.*

MVSA

MVSA V. ANAGRAMMATICA.

☞ DC.

OSSVNT & solent ad duas diuersas linguas pertinere literarum & characterum Protei: puta, si ad vnam Programma, & Anagramma ad aliam spectat. Rariora sunt huius Artis exempla. Aliqua dabimus. Nobilis & ingeniosus Dominus Ioannes Cottunius, Patauij Philosophiæ, Medicinæ, & S.Theol. Doctor Epigrammatum libr. 1. pag. 31. in D. Gasparis Lusitani, amici sui, absentiâ exclamat ἡ Ῥώμη θρηνεῖ *Roma luget*. Ex quo Lemmate oriuntur in linguis diuersis Anagrammata. Illa subscribo.

Programma Græcum

ἡ Ῥώμη θρηνεῖ

Anagramma I. Latinum

Homeri necem, mutatur R *in* M.

Anagramma II. Hispanicum.

Throno merece *mutatur* I *in* O.

In certamine Poetico, quod instituit Vniuersitas Salmanticensis, anno 1629. ob genethliam Principis: & typis edidit Dom. Christophorus de la Zarraga anno 1630. propositum fuit hoc Programma Latinum: quod, quia triginta literas complectitur, voluerunt illud multi non carere mysterio; & hanc ob rem, Chronicum Numerarium esse dixerunt, & exprimere annum, quo in academiâ Palestrâ de ingenio & acumine decertabatur. Programma erat:

Balthasar Carolus Dominicus Lucas.

Ex illo multa dedit Idioma Latinum Anagrammata: sed hoc quia erat Hispanicum visum fuit laude dignius.

De la lis y rubi nascì Catholica Rosa.

Interius purum non est, sed multum à legibus præscriptis errans; nam SVVM, vertit in EIYI: & omnium opinione quatuor in Anagrammate mutare literas, nimium & intolerabile est.

Ad Filij & Matris gloriam ex hoc Programmate Hispano.

Alabado sea el santissimo Sacramento.

Hoc Latinum Anagramma deduxi. [Sino.]

O sancta, ò alma Dei Mater, bea nos alios

Alios quidem: alij enim eramus, cùm peccauimus: alij cùm pœnitentiam agimus; exuimus enim veterem hominem cum actibus suis, & in nouum hominem mutati sumus.

MVSA VI. ACROSTICHA.

☞ DCI.

VC omnia carmina, quæ initialibus versuum auctionum aliquam exhibet sententiam, reducemus: possunt enim esse Græca, aut Latina, & per Acrostichin proponere aliquam assertionem Persicam vel Arabicam. Exempla nonnulla subijcio.

Natus est Anno MDCXXIX. in ipso S. Lucæ Euangelistæ peruigilio Princeps Balthassar, Philippi IV. Hispaniæ Regis Filius: & eius Genethliam Salmanticensis Vniuersitas Certamine Poetico celebrauit. Carmina, quæ laudem & præmium meruere, collecta in librum prodierunt apud Tabernier anno sequenti: & inter alia Epigramma doctis placuit:

F*ulgido Princeps* V*esti dum cœpit* O*lympo*
C*ur gemino clarus* F*ulgurat igne Deus*
R*em cape ne dubites* L*ucæ si lumine* D*iui*
I*nseritur crocei* R*egia celsa Poli*
A*ustriaci si Solis* I*nest noua flamma* I*ubarq;*
A*ustricomâsq; oritur* V*entris ab orbe nitor*
N*omina si radios* S*pirãt tria Principis* O*rbi*
T*ernas quid mirum* T*endat Apollo faces.*

Literæ maiores, quæ per initiales & medias decidunt, formant istam sententiam Hispanicam, *Francia, tu Lis fruto dio:* quod est Latinè; *Gallia: tuum Lilium* (nimirum, Isabella Borbonia, Henrici IV. filia & Ludouici XIII. Gallarum Regum soror) *fructum dedit.*

MVSA

MVSA VII. PAROMOEA.

DCII.

AB Acrostichâ non multum distat, quod enim illa primis versuum literis, hęc primis dictionum exponit.

Obijt Maclouius Poponius, Diuionensis Parlamenti Senator, vir ingenij acris subtilisque: & marmori hoc Epitaphium Collegæ insculpi & incidi curarunt.

Mens astuta, capax legum, orando valuisset
Præclarè omnigenis populis obtendere nubem.
Pulchra laus! an non esset celebrior, & dignior,
Obscuris dubijs possit si obtendere lucem?

Sic placuit illis amicum & socium celebrare. Sed quem? sume primas dictionum literas, & inuenies hoc Gallicum nomen, MACLOV POPON.

Modum hunc vocem aliquam occultè insinuandi in hoc Tetrasticho Græco-Latino inuenio.

Lais, Eros, & Ibis, Chiron, & Eros, Iris alter,
Nomina si scribas, prima elementa adime.
Vt facias verbum, quod tu facis, Eune Magister,
Dicere me Latium non decet opprobrium.

Et cur hos versus Græco-Latinos dixerim, qui purè Latini videntur? quia, si vocum primas literas sumpseris inuenies hanc vocem λείχει. Gallicè, *il lesche*: Latinè, *lambit*. quod adulatoribus conuenit, qui vt mordeant, lambunt.

Posset aliquis ad hanc Ideam Steganographicas literas obsessæ ciuitati scribere: in quibus, dum altera exteriùs linguâ nihil, quod possit nocere, proponitur; alterâ interiùs nucleus difficultatis explicatur. Considera sequentem Epistolam.

Ex literis Ludouici Villæi, nostri exercitus seditionem obseruo. Si Dux adesset res esset secura. Opto Commilitonibus commoditatem. Omnes rursus reuertemur Ophiram.

Intercipitur ab hostibus. quid inde? Permittent, vt transeat, vt obsessi desperent: non enim suppetias ab exercitu, qui regreditur, habere poterunt. Consignatur tandem in manus Ducis obsessi, qui literas initiales conjungens, inuenit sententiam Hispanicam, *El lunes os darè soccorro.* & nouos animos concipiens, hortatur singulos, vt strenuè procedant, & auxiliares copias jam jam ad futuras spectent.

Et quia de Steganographiâ loquimur, tu positæ Ciphræ diffidis: & licet duabus clauibus, & seris clausam, per viam judicas; sunt enim in Europâ nobilissima & promptissima ingenia, quæ Epistola talis non fugiat. Ergo, si prima clauis, quæ literas initiales sumit; si secunda, quæ ad linguam diuersam recurrit, non videatur sufficere; addam hanc tertiam.

Dum scribis naturæ ordinem serua. Hic Ordo postulat. vt rectus obliquo, nomen verbo, verbum termino actionis proponatur. Posteà scripta ad ordinem eloquentiæ reducas. Qui autem Epistolam receperit ex eloquentiæ ordine, ad naturæ ordinem dictiones referet, & in initialibus secretum, quod optat, inueniet.

Pono exemplum. Petrus ab hoste obsessus, dum nescit, quibus debeat confidere, a supremo militiæ Duce hanc epistolam recipit.

Exiuit Regis Patruus: nos Didacum Aluaradum exspectare debemus. Exterminat Dantiscum pestis. Obijt Rex.

Si colligat primas dictionum literas, nihil proficiet: inueniet enim istud Chaos. *Erpnda, eded por*. Ergo ex Rhetorico vocum ordine ad naturalem orationem conuertens, transcribet.

Patruus Regis exiuit: nos debemus exspectare Didacum Aluaradum: pestis exterminat Dantiscum. Rex obijt.

Et colligens initiales leget, *Prended a Pedro* hoc est, *In carcerem conjiciatis Petrum.*

MVSA VIII. GLOSSOGRAPHA.

DCIII.

NTERDVM Glossema, Glossaque ad linguas diuersas spectant: quod li cetrariùs accidat, non caret venustate & ingenio. Primo mihi loco ponendus venit Garcias Lassus de la Vega, Poëta celeber qui hunc versum,

Non esserui passato oltra la gonna.

quem Aulici extraxerant ex Primâ Cantione Petrarchæ, & frequenter dicebant, glossauit & dilucidauit hoc Soneto.

On ansia estrema de mirar, que tiene
vuestro pecho escondido alla en su centro.
y veer, si a lo de a fuera lo de adentro
en aparencia y sèr igual conuiene.
En el puse la vista, mas detiene
de vuestro hermoso sèr el duro en quentro
mis ojos, y no pasan tan a dentro,
que miren lo que el alma en si contiene.
Y assi se quedan tristes a la puerta,
hecha por mi dolor con esta mano,
que aun à su mismo pecho no perdona.
Donde vì claro mi esperansa muerta,
y el golpe què hizo en vos Amor en vano
non esserui passato oltra la gonna.

Moneo, & moneo Glossemata esse debere aut ab aliis data, aut vniuersis nota, oam aliàs nullam haberent gratiam.

Exsecrationibus inepta videtur lingua Hispanica, & ideo solemus aliis vti linguis, vt aliquid duriùs dicamus. D. Ludouicus Gongora in Angliam, & Regioam Isabellam inuectus, vt animi amaritudinem exprimeret, non voluit lingua materna vti, sed ad peregrinam recurrens, versum illum adsumpsit,

Fiama dal Ciel su le tue treccie pioua.

quem D. Garcias Salcedo Coronel to. 2. Comment. monet esse Petrarchæ in quodam Soneto. Numeros Domini Ludouici subiicio.

ya Isla Catholica potente
templo de fè, ya templo de heregia
campo de Marte, e scuela de Mineruà,
ò igna de que las sienes, que alguna dia
ornò corona real de oro luciente,
ciña guirnalda vil de esteril yerua;
madre dichosa y obediente sierua
de Arturos, de Eduardos, y de Henricos,
ricos de fortaleza, y de Fè ricos.
a hora condenada a infamia eterna
por la que te gobierna
con la mano ocupada,
del vso, en vez del cetro y de la espada:
muger de muchos, y de muchos nuera:
ò Reyna torpe; Reyna no, mas loba
libidinosa y fiera,
fiama dal Ciel su le tue treccie pioua:

Gongoram Ioanoes Valentini Cæsareæ Capellæ præfectus imitatur, & Strophas Italicas carminibus Latinis claudit. Considera sequentes oumeros.

Tria Anagrammata.

LEOPOLDVS es, & eris, quia Oles duplo, duplo sole, ludes polo.

L'opre tue, le tue parole
Danno odore
Dentro, e fuore
Più che fior, rose, e viole,
Che dan doppia gioia al suolo:
Oles duplo, duplo sole, ludes polo.
Tù che scendi d'alta prole
Duplicato
Sei beato:
Scherzerai con l'ampia mole,
E col Ciel spiegando il volo:
Oles duplo, duplo sole, ludes polo.
Tù, che sei quel che far suole
D'odor pieno
Chi vien meno;
E raddoppi à chi sì duole
Gusto eterno senza duolo,
Oles duplo, duplo sole, ludes polo.
Tù che sei quel pio, che cola,
Tutto zelo,
Chiaro il Cielo,

E che

E che splendi entro le scuole,
Doue Apollo è Mastro solo,
Oles duplo, duplo sole, ludes polo.

Eiusdem Valentini sunt etiam numeri subsequentes.

De l'Angel Augusto à canto
Porti il Cigno,
Che benigno
Fà che porti in Cielo il vanto.
E perciò dopo 'l trofeo
Tù darai con voto, e canto,
Pullos Deo.

MVSA IX. ECHETICA.

☞ DCIV.

VLCHRA sunt illa carmina. quæ vno idiomate Nimpham Echo, alio diuerso responsuram interrogaut. Sunt rara & difficilia, sed non ideo negligenda. Considera lineas sequentes.

HYACINTHO Y ECHO.

Ympha velòz, que habitas estas sierras.
Viendo quanto te cuestan mis amores,
Por ballarte corrì mill tierras: Erràs.
No ay yerros Echo. que te estimo. Et imò
Di, que se pierde en los amores? Mores.
Tarde llegué, en vano me la stimo.
Mas quiero preguntarte,
Con que podrè dexar de amarte? Marte.
Y si la paz me offresce flores? Ores.
Letras y Armas el Amor suspenden!
Armas y letras tengo.
Luego dos ojas con tan gran acierto,
Que las letras se quejan,
Que fruto y flor en ojas le conuierto.
No e menester orar, ni hallar a Marte.
Sino solo oluidarte. Id Arte
Arte quien inuentò tan fiero? Hiero.
Voy me pues gustas de mi muerte. Verte.
No voluerè, que desespero. Spero.
No ay que esperar: no e de voluer a verte;
Que eres ayre muger, y asì inconstante:
Tyo mas firme; que el mejor diamante.

Occasio huius carminis condendi hæc fuit. Inter alios amicos, & condiscipulos, quos habui Salmanticæ fuit Hyacinthus, Theologiæ auditor, & amator Soliziæ. & hoc fato tam vario, vt quærens repelleretur, & aduocaretur repellens. Miratus adolescentis vices. hæc fudi Disticha:

Dum Nympham quærit solers Hyacinthus amata,
Illum per montis compita Nympha fugit.
Tædet eum sceleris. Sed quando recedit, eumdē
Lugens per montis compita Nympha petit.

A Theologicis scholis ad Politicas transiens, tandem illam obtinuit, & in Belgio promotus militibus hodie ius dicit.

[Hyacinthi fabula nota est: Hieronis memini, de quo minor apud doctos notitia. Fuit Ἱέρων Atheniensis, Niciæ amicus condiscipulusque: dicitur Artem obliuionis inuenisse, & docuisse.]

MVSA X. PARODICA.

☞ DCV.

LTIMVM genus Parodiæ est, cùm vnum Poëma integrum alijs verbis & ad aliud fortè argumentum Philomusus elimat: quod tametsi in linguà Latinà gratiam habeat, majorem profectò præ se fert, quando ex vnà linguà in aliam transit. Et quia iste transitus est duplex, etiam Musa hæc potest ad duos Genios reduci: quoniam vel secunda Pagina est simplex prioris interpretatio, puta si prima sit Latina & secunda illam reddat Hispanicè, nihil addendo alterando aut mutando, & hæc inter Parodias, aut locum non habet, aut infimum: vel secunda, verba imitando, subiectum & argumentum mutat, & hæc est sublimior meliorque.

De primo Genere,

AN, ad primum hoc genus, an potiùs ad secundum spectent ingeniosæ Simonis Oliuæ Menillij, Senatoris Tolosani Paraphrases, quas anno M.DC.XLII. euulgauit. Quoniam si dicantur esse Gallicorum versuum Translationes, huc debebunt reduci: at sunt plenæ ingeniosis & eruditis faculis, & locum nobiliorem merentur. Hanc illæ ob rem non *Versiones* aut *Interpretationes* vocauit, sed *Paraphrases*. Illas ergo in secundo genere collocemus.

De secundo Genere.

TRausformationum libros, quos Ouidius Latinè, D. Renoijardus in Gallicum Idioma transtulit, & & in lucem emisit. Authorem Interpretemq; Dominus de Lingendes Elegia erudita honorauit: cuius aliquot versus subijcio.

OVIDE c'est à tort, que tu ve ux mettre Auguste
Au range des immortels
Ton exil nous aprend, qu'el est oit trop iniuste
Par auoir des Autels, &c.

Prædictam ergo perpolitam Elegiam D. Menillius hac Parodica Paraphrasi donauit & dilucidauit.

NASO quid Augustum non iusto carmine tentas
Inter sydereos annumerare Deos?
Quos illi Diuum sacros adscribis honores
Pœna tui exilij non meruisse docet.
Nam te dum Scythicis iniurios alligat oris,
Hoc facto verbis dissidet ipse tuis.
Scilicet vt nimiæ sontem te crimine laudis
Multarent, Superis hoc placuisse reor.
Ille equidem Musis infensus ahenea gessit
Pectora, & Hircanis asperiora feris,
Qui tantum patriæ, quo se super astra ferebat,
Ingenij potuit subripuisse decus.
Tota tuo quamuis staret sub Cæsare tellus,
Et famulis flueret subdita Tethys aquis,
Debuit ille tuæ, vates diuine, Thaliæ
Nil sibi par toto credera in orbe datum.
Sed nec cum ingentis flexit vaga gloria famæ,
Quà tua ad Auroræ littora vecta chelys:
Blanda nec emotam sedarunt carmina mentem,
Carmina Phœbæis æquiparanda modis.
Non exerato perstans adamante Tyrannus
Difficili nullas audijt aure preces.
O quantùm perculsa tuis Erycino quei elis
Indoluit, roseas imbre rigante genas!
Et quantùm nati celebrem miserata magistrum,
Sæuitiam iniusti Principis increpuit.
Aonias passis te discendente capillis,
Funereisque ferunt vestibus isse Deas.
Inque tuo elatum lugentes funere Phœbum
Questubus incomptas sollicitasse lyras.
Ipse pater glaucum abijciens Tyberinus amictum,
In luctum effuso flumine soluit aquas.
Gramineæque sedens frondosa in margine ripæ,
Plurima quà tremulum vibrat arundo caput,
Aethera per liquidum studio iactauit inani
Se nunquam tantis ingemuisse malis.
Et turbata minùs ciuili pectara clade,
Thessalicà Eumenides cùm tonuere tubà,
Cognatasque ruens acies meliore Quiritum
Mars ferus Aemathios sanguine sparsit agros,
Assuetæ, nitido dum Cynthia lumine fulget,
Naiades ad lætos se sociare choros,
Et versus recitare tuos, tua fata secutæ
Tybridis arentes deseruere lacus.
Has reor vt profugà pontus te naue recepit
Linquentem patrij rura beata soli,
Ad latus incuruæ fusas vidisse carinæ
Sulcantes patula cærula regna manu,
Sed tibi non illas soli aspexisse natantes
Contigit, indomitis sors fuit æqua Getis,
Atonitis hæsere animis, Diuasque per æquor
Tam longe comites obstupuere viæ.
Talia dum gelido spectat gens nata sub axe,
Cui speciosa hominis nil nisi forma subest,
Credidit expulsos hominèsque, Deosque Latinis
Finibùs, æquorea vertere terga fuga.
Pectora mortales miserescere nescia casus
Affectus leges tunc didicere nouas.
Et pium amicitiæ, exemplo monstrante Dearum,
Felicì egerunt sorte tyrocinium.
Effera, & in duris miserorum arentia fatis
Humana pasci lumina suete nece,
Excita in ignotos truculentis gentibus vsus
Fletibus vndanti tunc maduere sinu.
Quin etiam Scythicas tua per suspiria cautes
Mirus inaudita mollijt arte dolor.
Visaque sub rigido glacialis frigore cœli
Stricta gelu lacrymis saxa liquata tuis.
Sed mites hominum scopulos dum sumere mores
Vidit in immiti Sarmatis ora solo,
Rupis Hyperboreæ seu Saturnia tellus
Vidit in Augusto robur inesse triplex.
Nec te illud latuit, pauidasque per exsulis aures
Crebrescnes Latij se tulit ira Ducis.
Ecquid adhuc animi tam dira exempla ferocis

Lau.

Laudibus immeritum nos celebrare iubes?
Et mitem appellare Deum, votisque vocato
Non secus ac magno ponere templa Ioui?
Quin illi potius sacratas deijcis aras,
Assyriique vetas thuris honore frui.
Et Diuum nitidis prohibens accumbere mensis
Pocula nectareo plena liquore negas.
Abijce spem, quam vita tibi sine labe peracta
Et factis adhibet nobilitata pijs.
Nulla tibi in duro fiducia Cæsare subsit,
Sollicita priscos exue mente lares
Fata vetant reditum, neque enim hoc dignantur honore
Dij superi patriam, quam malè poscis, humum.
Hæc Iouis igne magis, quàm vultu digna poeta,
Cui male grata suos ausa negare sinus.
Infelix tellus! infelix ipse Cupido!
Fecit in hac causà quem quoque fama reum,
Hinc illum Geticos perhibent penetrasse recessus,
Omnis vt ex vero res tibi nota foret.
O quantùm populis patuit mutatus ab illo,
Delicias mundi quem dedit esse Venus.
Non illi facies, qualem melioribus annis
Mirata est Orbis nobile Roma caput.
Cùm puero vibrare leues in corda sagittas,
Monstraresque noua Cypridis arte iocos.
Non illi pharetræ, non tela, arcusque, nec vllæ
Purpurea solitę luce micare faces.
Felix, si niuei seruasset linea veli,
Quo madidas multo tergeret imbre genas.
Talis erat quondam Paphia dum venit ab arce,
Puluere fœdatis, squallidus ora comis,
Matris vt in luctu, extinctum quę flebat Adonim,
Tunderet infensa pectora mœsta manu.
Qui, tibi quà visus specie, potuisset Amorem
Immotus siccis cernere luminibus,
Nil ille illacrymans posset placidusque tueri
Patris in arsuro corpus inane rogo.
Sed tanti facies illi non sola doloris.
Funereis inerat picta sine arte notis:
Acris imago metus pallenti hærebat in ore,
Qui solitum vocis pręped iebat iter.
Nempe tuę dictus pœnę exitiabilis auctor,
Quà patrijs exsul iussus abesse focis,
Multa gemens vultus exhorrescebat amatos,
Irati veritus triste supercilium.
Cunctanti occurris placidus, properasque pauentis
Corde, serenata pellere fronte metum.
Attonitæ sic prisca redit fiducia menti,
Et voci in tales est via facta sonos.
Blande Magister, ait, penitis defixe medullis,
Lux mea, & ipsius dulcis Amoris amor,
Cernere dum caros longo post tempore vultus,
Ex quo raptus abes, sorte fauente datur,
Discere ab affectu, qui non incognitus extat,
Quanta meo insideant gaudia corde potes.
Nec tantę, in duris indigna obliuia rebus,
Ingratusque animus caussa fuere moræ.
Desertos Scythiæ venio quòd serus in agros
Hoc facit ingenti mistus amore metus.
Insensum existimat nullius conscia culpę
Mens mea, & hęc seuis addita pœna malis.
De mihi quippe tuos mœrentem ascribere casus
Testis ab extremo rettulit orbe polus.
Durus qui miseris non ęqua leuamina curis,
Inque tuo iniustam vulnere quęris opem,
Incusasque meas artes nil tale merentes,
Cæsaris vt valeas attenuare scelus.
Si tamen vlta tuum muniuit vindicta dolorem,
Crimina quanta velis ferra aliena iuuat.
Sed quid ab immerito pœnam impacate reposcas?
Quem non vna graui pondere pœna premit.
Cerne Dei informes deiecto lumine vultus,
Iudicioque tuo vel satis vltus eris.
Occubuit decus omne meum, nec iam mihi constat
An sim qui fueram tam bene notus Amor.
Exsilij post fata tui pretiosa decoris
Instrumenta animo displicuere meo.
Dum faciem specto, visumque per omnia duco,
Nulla mei mentem vel leuis vmbra subit.
Perdita sunt quęcumque Venus, Superique benigna
Tùque mihi dederas munera larga manu.
Seruatæ tantùm geminæ, quas, respicis, alę;
Queis Geticas possem vectus adire plagas.
Ne tamen vt lacrymis moueam tua pectoro fusis
Imare satiscentes crede madere genas.
Sponte cadūt, non quò mage cultus in astra reuertar
Quę decora amisi fletibus hisce peto.
Nec tua vt ars, quę quondā habui, metuēda ministret
Tela, frequens oculis labitur vnda meis.
Dentur vt in luctu fractę solatia menti
Huc me remigio pręepete penna tulit.
Hęc quoque, ne Latium tibi dira cupido videndi
Exagitet mentem, stat mihi caussa vię.
Thuricremas Superùm nequicquam fusus ad aras
Pro reditu supplex vota, precèsque facis.
Impia Roma suis dum te regionibus arcet
Prouocat iratos in sua damna Deos.
Inde tibi Euphratis potiùs, Gangisque fluenta
Quàm patrium Tyberim cernere fata darent.
Absiste in vanas animum discindere curas.
Affectusque tui vim ratione doma.
Cede Deùm studijs, terramque oblitus auitam
Francica, quæ monstrant Numina, regna subi.
Musarum hic florent, tenerique Cupidinis artes,
Ingenijsque viget non sine laude solum.
Omnis ad has blando positas sub sydere terras
Hesperiæ, Phœbo iudice, sordet humus.
Nullus in hoc tractu leges non callet amandi,
Molliculis docuit quas tua Musa metris.
Hic tanto mihi sacra calent altaria thure,
Tot mihi suspendunt anxia vota viri,

Impe-

Imperiúque mei deuoto pectore gaudent
Vincula sub Veneris molle subire iugum.
Vt quæ floruerant insigni Amathusia cultu
Neglectis iaceant templa inhonora tholis.
Dein forma egregia, vultuque nitente puellæ
Naturæ hic superant candidioris opus,
Quas cupido terris spatians vbi lumine vidi,
Displicet astriferi nobilis aula poli.
Has inter cœleste tuum LOTHARINGIA sydus
Eoo radians lumine suauè micat.
Virgo, quam vitrei nascentem in margine Clani
Excepit roseo Gallia læta sinu.
Vtque nouam positis aris venerata Dionen
Thura pia ad cunas festaque serta tulit.
Illam vbi, quã dicũt, dabitur spectare RENATAM,
Sospite quà virtus prisca renata viget,
Ipse parem dices formæ morumque nitore
Vrbem Dardanij non habuisse Ducis.
Talis erat Daphne dum carmine pulchrior exit,
Meque suis oculis, arte tuàque capit,
Et mundi lumen diuinum Hyperiona cogit
Virginis intentum lumina cara sequi.
Hinc mihi, cùm blandos Diuę stellantis ocellos
Contueor, cęco pectus ab igne calet.
Consumor, sed flamma placet, nec iam mihi veli
Vsus, vt hanc videam quæ mihi visa nocet.
Illa est, quam blandi diffundere virus amoris
Sequana per ripæ gramina picta videt.
Accurrunt auidi, properantque haurire venenum,
Quo ratio capta mentis ab arce cadit.
At numeris tantùm illa tuis vulgata per orbem
Laudari, vt par est, candida forma potest.
Ergo Romulidas, queis te malè plangis ademptum,
Desere, & in Francos te celer infer agros.
Herema tua famà stimulata Camœna
Cantantem ad citharę plectra videre cupit.
Clara tibi placidas ostendit Gallia sedes,
Et portum ærumnis; Eia age rumpe moras,
Ocyùs & veniens patrio sermone reiecto
Disce sacer vates Francica verba loqui.
Secessum intereà spondet Renoardus amicum,
Otiaque in blandis ingeniosa locis,
Mellifluoque tuæ, cœli quà sydera mulces,
Ore parat populis pandere sensa lyræ.
Hic ille est, cuius facundo è pectore manat
Illita Cecropijs Gallica Suada fauis.
Qui dulci teneros gremio excepturus Amores
Si te non primum Musa tulisset, erat.
Hoc duce quid timeas? quo doctus Apollo superbit,
Quo viget Aoni turba nouena chori,
Fluminaque eloquij Francis Helicone relicto
Ad vada Sequanica fundere gaudet aquæ.
Sic effatus Amor, cui te data numine dextro
Fata sequuturum blandus, ouansque refers.
Et comis socium populi, ciuemque futurum
Natalis posito ruris amore voues.
Ergo ades, & Salicæ propera succedere terrę,
Quæ tibi liligeras tendit amica manus.
Pollicitìque memor Diuæ ne gaudia differ,
Quam tot ad astra tibi laudibus egit Amor.
Acccede æthereos formæ visurus honores,
Quos Charis esse suos, & Venus ipsa velit.
Accede vt meritam laudes, meque insuper ipsum
Edoceas paribus concelebrare modis.

Edidit & alias idem Perillustris D. Simon Oliua Menillius ingenij plenas: hæc enim soneta.

I. Sur les Armes de Monseigneur le Cardinal Duc de Richelieu.

II. Sur la prise d'Arras.

III. A Monseigneur le Dauphin *sur la naissance de Monseigneur le Duc d'Anjou.*

IV. Sur la maladie de Monseigneur le Duc de Longueuille.

V. Sur le Passage du Rhin, de Monseigneur le Duc de Longueuille;.

à diuersis Poetis Gallicè edita, & ab Academia summo applausu recepta per Parodiam Latinè reddit, & in elegantissima Disticha transtulit.

MVSA XI. PEREGRINA.

Vtrùm carmina Hexametra, Pentametra, Iambica, Sapphica, &c. seruatis numeris Græcis Latinisque condi possint in alijs linguis?

☞ DCVI.

VLTI liberè affirmant, alij liberiùs negant: & dum illi nil probant, isti obtinent, & omnibus aut ferè præscribunt. D. Iosephus de Pellicer y Salas, edidit librum magnum & eruditum, qui inscribitur, *Lciones solennes, al Polipbemo de D. Luis de Gongora, Pindaro Andaluz, Principe de los Poetas Lyricos de España*. Possem de singulis vocibus tituli dubitare. possem velle nescire, cur hæ Pellicerij Lectiones debuerint *solennes* nominari possem velle doceri, cur Gõgora componatur cum Pindaro; hunc enim Græci numerant inter Lyricos, & Gongoræ Polyphemus est

Epi-

Epicus. Possem addere Gongoram, ingenij quidem summi fuisse, extraordinarij tamen, & in sphoerâ suâ vnicum, primum, & vltimum, nec posse cum alijs componi. Possem conqueri nouum idioma à Gongorâ in media Hispania inuentum, non cultum, sed occultum, in obscuritate, & vocum nouitate consistens, quod indigeat interprete, vt intelligatur, Id tam ægrè D. Franciscus de Queuedo tolerabat, vt sæpe diceret:

Es cosa impertinente,
Que quien escribió ayer, oy se comente.

Has, & alias possem controuersias mouere, si de Gongorâ, & eius versibus, qui aliàs pèrplacent disputarem: at aliò me vocat hæc Peregrina Musa. & ideò vnam aut alteram Pelliccerij opinionem expendam.

Ipse sub initium solennium Lectionum, quas citaui, duo asserit: alterum, versus illos Hispanos, quos dicimus *Coplas de arte mayor*, esse Sapphicos: alterum ab Hispanis inuentos illos fuisse, quos *Versos de Soneto* vocamus.

Primò igitur Versus artis maioris, quos dicemus, non esse Sapphicos, potest demonstrari euidenter: ratio enim carminis in mensura consistit, & diuersitas carminum in diuersa mensura: vnde carmina *Metra* vocantur. At Sapphici, & Versus artis maioris mensura differunt: ergo sunt differentes. Assumptio persuadebitur clarè: nam Sapphicus componitur vndecim syllabis, & diuiditur in partes duas quarum prior quinque, & sex syllabis constat posterior: at Versus artis maioris constat duodecim, & diuiditur in duas partes æquales. Vlterioris probationis loco contempleris, & metiaris hæc Sapphica: Horat. lib. I. Ode XXII.

Quale portentum / neque militaris
Daunia in latis / alit esculetis:
Nec Iuvæ tellus / generat leonum
Arida nutrix.

Lineola hæc (/) ita intercidit versus, vt quinque syllabis sex postponat. Contemplere etiam, & cum prioribus istos versus (Artis majoris sunt) accuratè compone:

Tale nunc portentum / neque militari
In latis Europæ / alit esculetis:
Nec tellus Indorum / quæ distincta metis.
Produxit & nutrijt / monstra, quæ miraris.

Maneat igitur Sapphicos esse hendecasyllabos; Versus Artis majoris esse doce Casyllabos; adeoque Sapphicos differre à Versibus Artis maioris.

Huius quæstionis dissolutio nouam quæstionem parit quæ interrogat, an saltem maioris Artis versus alijs Latinis, aut fortè Græcis correspondeant?

Respondeo inter Trochæos Ternarium reperiri [videlicet - ◡ - ◡ - ◡] eumdemque dici Ityphallicum dimetrom brachy catalecticum. Professores Gissani in sua Poëtica *libr. 2. cap. 3. §. 4. pag. 262.* hoc vtuntur exemplo.

Huc ades supremi
Filius Tonantis:
Virginis que partus
Vnicus puellæ.

Sunt versus Hexasyllabi: quorum singuli illis correspondent, quos *Endechas* vocamus: & bini illis, quos *Coplas de arte mayor*. Considera sequentes lineas.

Ityphallica.
- ◡ - ◡ - ◡
Endechas.

Virgo bellicosa
Hæreses triumphas,
Protegis fideles
Charitate summa.
Quando Rex Propheta
postulabat Vnam:
Diua, Te petebat
Astra dedituram.
Mater es Tonantis,
Sancta, recta, pura.
adjuua Clientes,
Filiosque cura.
Terra te celebrat
frigida ac adusta:
Teque Olympus ipse
dicit esse summam.
Naufrago inter vndas
clara Cynosura:
Sol vt ipse electa:
pulchra vt ipsa Luna.
Pauca postulamus,
cuncta profutura:
illa quæso præstes,
Virgo Mater vna.

Antiph. Gaude Maria Virgo, cunctas hæreses sola interemisti in vniuerso Mundo.

Psalm. Vnam petij à Domino hanc requiram: & quæ Mariam. *Ex cur. Vt inhabitem in domo Domini* &c.

Maria maris stella.

Pulchra vt Luna: electa vt Sol: terribilis, vt castrorum acies ordinata.

Se-

Senarij Trochaici è binis Ityphalicis compositi,

- ◡ - ◡ - ◡ | - ◡ - ◡ - ◡

Copia de arte mayor.

Angelo Scholarũ Maximo Magistro:
Atque literarum Soli luminoso;
Infideles contra Marti bellicoso;
Atque veritatis optimo Ministro.
Mentium supremæ Duo nempe Thomæ.
Hunc mei laboris dedico volumen.
Dantur in quo multæ, quæ præbere lumen
Doctrinæ nunc possint, vniformes Gnomæ.

Vsus sum Trochaici versus numeris, qui in locis imparibus trochæum, in paribus verò spondeum si volueris admittit. Sextæ syllabæ indulsi, vt esset longa, ratione cæsuræ: terminat enim Ityphallicum, & vltima cuiuscumque carminis indifferens est.

Venio ad secundum, & duo assero: alterum Sapphicos correspondere versibus quos *de Soneto* Hispanus dicit. alterum, hos versus inuentos non fuisse ab Hispano. Sed à quo? A Sappho, dulcissima Poetria, quæ huic versuum generi & numeros dedit & nomen.

Italia, fœcundissima ingeniorum parens, & altrix indulsit Orbi literario multos & subtiles Poëtas, inter quos senior vix reperietur Dante, qui floruit anno 1263. Hispania, licet hodie habeat Poëtas innumeros, ante Dionysium Portugalliæ Regem vix componebat carmina. Vixit Dionysius sub annum 1260.

Hinc infert D. Iosephus Pellicerius eiusmodi versus non ab Italis, sed ab Hispanis fuisse inuentos: nam, vt ait, Dionysius, qui illo versuum genere delectabatur, fuit Dante antiquior. At ego de consequenti dubito: & consequentiam nego: hanc enim non probat Emanuel de Faria, quem Iosephus allegat, nec anni expressi: nam si alter floruit sub annum 1260. alter 1263. fuerunt contemporanei.

Pronuncio igitur id genus carminum inuentum a dulcissimâ Sappho apud Græcos: addo stando Fariæ ratiocinio (an id subsistat, aut non, alibi examinabo) illud sub idem tempus ad Rhythmum & numeros faciliores reductum apud Hispanos à Dionysio; & apud Italos a Dante.

His prælibatis principali controuersiæ respondeo, asserens *etiam in alijs linguis Orientalibus, & Occidentalibus* (Hebræâ, Chaldæâ, Syriacâ, Arabicâ: &c. Hispanicâ, Italicâ, Gallicâ, Belgicâ, Germanicâ, Bohemicâ, Hũgaricâ Anglicâ, Scoticâ, Hibernica: &c.) *posse confici Metra, Hexametra, Pentametra, Iambica, Sapphica, Anacreontica*, &c. quod ipsum nonnullis exemplis confirmabo.

Hexametra.

Non sunt deficilia in idiomate Hispano aut Italico: habemus enim voces, & pronunciationem simillimam linguæ Latinæ. Considera sequentes lineas.

Canten las Musas del gran Leopoldo triumphos:
Victorias canten, que ya la Fama celebra,
Y todo el mundo. diganque Marte ministra
Rayos Fulmineos; por que Leopoldo solennes
Consegue lauros, que son de Iuppiter: armas
Que son de Palas, y de la docta Minerua.

Disticha Elegiaca.

Constant, vt vidimus, ex Hexametro & Pentametro: nec carent suauitate translata ad alias linguas. Pono exemplum.

Empiece Phebo con voz, y aliento gigante,
Y sus Castalias Virgenes oy le sigan.
Suspenda y pare su mouimento celeste;
El Sol, Mercurio, Marte, Saturno Venus.
Y a ygan mis vozes, que con aliento sonoro
Dizen, guerrero Principe, lo que deben. &c.

Sapphica.

Conduntur duobus modis: aut enim sola sunt, aut Adonijs immixta. Prioris generis sunt hæc.

Phœbus auratis cytharis canorus
Acta declamat jacra Ferdinandi:
Astra quas celsi celebrant Olympi,
Personat lauros, resonat triumphos,
Consonat palmas, reboat coronas.
Laureas cantat, numerat trophæa.
Accinunt Phœbo resonæ sorores.
Gesta, virtutes, clypeos, & arma,
Bella conflictus cydares, coronas,
Et Viri laudes meritas recensent. &c.

& posterioris hæc.

Dulce Bernardus Cytharista carmen.
Virgini-Matri cecinit Mariæ.
Pensitat Virgo placida erudito
Carmina lacte.

In alijs etiam linguis possumus alterutram melodiam imitari. Legẽ has lineas.

Honra de España, generoso Duque:
Fuerte soldado, Capitan illustre:
Oy tus impresas teme el vniuerso,
Principe Carlos.

Eos-

Eosdem numeros reperies in hoc Syrio Tetrastico.

כגברא תובתנא גברא שמיניא
מלכא תובתנא מליא תיבותא
מלכא דהיספנין בריא דכלנשא
גברא פיליפוס

Gabro tubthono, gabro schmaionio:
Malco tubthouo, malio taibutho:
Malco dhispanin, Morio deculnoscho:
Gabro Philippus.

Placuit in bis Metris Syriácis Hebraicis characteribus vti, typo enim proprio carebamus & propter diphtongorum, & literarum consonantium concursum, placuit vti hac ideâ [- ᴗ - - -] ᴗ ᴗ - 8 - 8.] & Latinè transcribere.

Heros inclyte; Heros celestis:
Rex inclyte; plenè gratia & pulchritudine.
Rex Hispanorum: Domine omnium gentium:
Princeps Philippe.

MVSA XII. BELGICA.

Ponit ob oculos singularissimam Plempij Prosodiam, Latinarum syllabarum quantitates ex Idiomate Belgico determinantem.

☞ DCVII.

PRODIIT Amsterodami ex Henrici Laurentij Officinà, anno salutis CIↃ.IↃC.XXXVII. Libellus pulcher & quicquid Erycius Puteanus cōtradixerit, Heinsij, Scriuerij, Barlæi, & Vossij iudicio (vt ex sui Authoris Epigrammate lxxxij. constat) eruditus & doctus, sub hac Epigraphà, *Cornelij Giselberti Plempij Ortographia Belgica; in quà etiam obiter de Latinà, & Græcà.* in quo aliter, quàm vulgo fit, de literis syllabisque disceptatur. Ibi multa Carmina Belgica ad Græcos Latinosque numeros conformantur: nouæ Prosodiæ leges ponuntur: &c. iuuat adnotasse subsequentia.

I. *Literæ consonæ, quæ vocalem præcedunt, nec augent, nec minuunt quantitatem.* Sic *Do* & *Sto* non differre videntur,

II. *Litera, quæ vocalem sequitur, illam claudit & terminat.* Sic vocalis ante vocalem, vel vnicam consonantem, est breuis; ante duas consonantes longa: vt prima syllaba in *Eò, Et, Ecce.* Ergo vocalis, quæ non clauditur, producitur; idem igitur est dicere *Le-gib-us*, ac *Leegib-us*. [Sane hæc doctrina in finalibus suas parietur difficultates; peto enim cur *Mu-sa* in nominatiuo habeat vltimam breuem, in ablatiuo longam? ita vt ibi sit *Muusa*, hic verò *Muusaa*? differentia à consonis peti non potest: nec aliud caput vnde longitudo sumatur, in toto illo libello reperitur.]

III. *Quando I, præcedentem vocalem producit duplex est.* Sic olim scribebatur. Vt constat ex *pag.*47. Ciceroni teste Quintiliano placuit *aijo* non *ajo*. Ergo *Maija*, non *Maja* &c. In quibus *a* est longum, quia in diphtongum *ai* transit. Sed cur *rejectus* primam retinet longam? quia vel scribendum est *reijectus*, per duplex I, vel *rei-ectus*, per simplex, ita vt *rei* sit diphtongus: & hunc secundum modum placuisse ait Virgilio, cum dixit,

à flumine rei-ce capellas, pro *reijce*.

primum verò Lucretio, vt colligi porest ex hoc versu.

Et manibus nitidū teneris opus effluit eii, pro *ei*.

Hinc pater, cur in *bijuges*, *trijuges*, & *quadrijuges*, antepenultima sit breuis, nam ibi non placuit Veteribus literam I duplicare, ne tres III. simul concurrerent, puta, si *biijuges*, *triijuges*, & *quadriijuges* scriberent.

Hinc constat aliter syllabas inter se dispesci, quàm Grammatici existimant. Hos versus *Leg.*32. in exemplum proponit.

Arm-av-i-|umqu-ec-an|o Troj|a-qui|pri-mus-ab|o-ris
I-tal-i-|amf-a|to-prof-ug|us L-a|vi-naq-ue-v|e-nit. &c.

Ex hac ille doctrina *pag.* 31. resoluit difficilem quæstionem, quam olim Latinis proposuit Quintilianus, & non benè Iuniores decidunt: videlicet, ad vtrum pertineat consona inter duas vocales reperta? vt cùm dicimus *Legamus* & *Legimus*.

Sanè, si syllaba prior sit breuis, ad illam illa consona spectat: nam illam terminando, corripit: si longa, ad sequentem, nam vocalis, quæ consona non terminatur, geminatur, hoc est producitur. Sic *Legamus*, si est à *lego.gis* habet priorem breuem, & effertur à Cornelio

Leg-a-mus: si à *lego gas*, longam; & *Le-ga mus* effertur. Huc pertinet illud Tityri Epitaphium, quod *pag.* 7. producit.

Tityrus hic patulæ recubat; sub tegmine py-ri,
Syllaba prima vetat dicere; dico pyr-i.

Huc & illa tria Epigrammata, quæ ex libro I. III. & V. suorum carminum adsumit, & *pag.* 26. reponit.

EPIGRAMMA XL. ex libr. III.

VTI litterulis non debet semper iisdem,
Proxima de verbis qui dare verba cupit:
E socio in socium species amat ire colorem:
Qui ruber albescit flosculus, ipsa rosa est.
Ex ago *vult* actum *fieri, male feceris* agtum.
Litteraq; in charta est, quod color in tabulà.

EPIGRAMMA LXXIV. ex libro I.

SI potes hoc aliquis mihi dicere Grammaticorum:
Syllaba cur longa est pulicis; *haud* culicis?
Nil rationis habens argumentaris, ab vsu.
Lingua mihi dicat puulicis, & cul icis.
Quæ dicit fijd-um, *dicat quoque longua* fid-e-lem:
Sool-em *vox* sool-um *dicito*; *terra* sol-um *est*.
Talpa mol *est Batavis; Floræ malè talpa* mo lestus;
Discat Flora loqui, talpa mol-estus *erit.*
Talpa mol-is *fiet quoquè, si bene Roma loquatur:*
Syllabam enim faciet littera demta brevem.
Quàm malè qui primus posuit, non sensit acuto
Quid sit in accentu; censuit esse moram.
Syllaba sæpe brevis punctim, & profertur acutim:
Semper at esse breuis vult; positura vetat.
Omnibus hæc adeò vitium addidit inscia linguis:
Vt iam sit mannus, *qui* man-us *antè fuit.*
Hel *nostrum ut Graijs* Hellas, *Romæ* helluo *fiat*,
Qualis hiat patulo Cerberus ore trifaux.

EPIGRAMMA LXXII. ex libro V.

QVOS mit-o, Marce, bonos es-e versus fortè negabis:
Sunt mali il-i, fateor, si positura bona est.
*Si positura * sal-it Græcos simul, atq; Latinos,*
Crede mihi, nul-us è versibus his ma lus est.
Terra *fuit* ter-a *tunc, cùm Romæ scriberet augur;*
Aque can-à, *haud* cannà, *dicta canalis erat.*
Bassis *erat* bas-is, & tollo tol-o: *nempe tolutim*
Mula it, sublatos cùm rapit acta pedes.

* Sequor (ait Plempius) in hoc verbo (**sal-it*) hodiernam Latinorum pronunciationem; nam Celticum *saalt* syllabam *sal* jubet esse longam: ex *saal* enim natum est *saalo*, posteà *salo*; quia in *salt*, seu *vals* illa *a* breuis est.

Vt Plempij doctrinam impugnes, quodcumque posses, sed nomen *Pelagus* in exemplum producis. Effert ille *pal-ag-us*; & cur non *pe-la-gus*?

Respondet ille *pag.* 33. longas syllabas corripi, breves produci pronunciando posse; sed nulla aurium voluptate; immò manifesto tædio: naturâ nempe verborum refragante: Ob quod olim à populo Romano ridebantur fabularum actores, si quando longam syllabam celeriter, vel brevem tardatim protulissent: didiceratque vulgus longas syllabas (nō addo litteras) à brevibus, breves à longis internescere; cuius rei Cicero inde Oratore meminit: neque, me iudice, id fuit difficile; cùm omnes vocales longæ sint diphthongi.

HAC doctrinâ præmissâ & fusè expositâ quænam in Linguâ Belgicâ breves, & quænam longæ syllabæ sint ingeniosus edisserit, & numeros Græcos imitatus carmina conformat subsequentia.

Pater noster. 't Vader ons. *Heroici*,

ONseral-er Vader tot in Heemelen hoochste verheeren,
Vdijn heilige naem moet vverden, en eere gegeven;
Dijn rijk toekoom; dijn vvil soo geschiede beneden
Opd'aerd, als booven door dienste der Engelen: heden
Ons ons dachlik brood geefs end'uit groote genaden
Onse schulden al ons vergeefd, als andre beladen
Met schulden iegens ons vvy quijtschelden en eeven
Vroed in liefde met haer, als gans onschuldige, leven:
End' en leid ons niet in vvankelbare bekooring,
Maer ons bevrijt van des quaeds archlistige stooring.

Credo.

Credo. 't Geloof. *Iambici.*

'k GEloov' in een God: Vader hy almachtich is,
IESVM, te recht die Christus hiet, en Soone Goods
Aleenich is; den Heer van ons: ontfangen af
Den Heilgen Geest: uut Maria maecht gebaert.
Geleden heeft hy onder een, die Pontius
Pilatus hiete: is gekruist gesturven, en
Begraven ook: ter Hel dan hy is neergedaeld,
En van de dooden opgestaen de derde dach:
Opgeklom-en ten Heemel, en ter rechter hant
Van God sit hy den Vader, een die vermach al,
Leevenden hy sal koomen, en doon oordeelen:
Van daer. 'k geloov' ook in de Geest, die heilich is:
Een heilig, algemeine Kerk: der heiligen
Gemeinschap, en der sonden ook vergeevenis.
Verrijsenis des vleis; en een onendelik
Leeven; dat ons God geeve nae de naetedoot.

Charitas fraterna. Broederlijke Liefde. *Hexametri.*

MEnschen al uit eenen Vaer sijnde van aerde gheblooren
En te betoonen an andre gelijk Broers lief de behooren.

Idem Latinè.

Mortales omnes vno luteo Patre nati
Officijs fratres decet alternemus amorem.

Matrimonium. 'Thouelik. *Elegiaci.*

Door man-en en vrouen blijfd ons geslachte dehouen:
VVaakte man, en brouniet, vvaerdor, en ons stam-eriet.

Idem Latinè.

Femellam nisi sæpe mari bona copula iungat,
Gens hominum rara, & sicca, vt arundo foret.

Quatuor Nouissima. De vier uiterstẽ. *Hexametri.*

Senkt om dood, en om oordel, en Hel vvel, en eeuige vreuchden,
Ofdijn siele beroid komt noit tot salige deucheden.

Idem Latinè.

Mortem, Iudicium, Infernum, meditareque Cælum,
Ne virtute carens tibi mens labatur inanis.

Tvierde kusien van I. Secundus, toegevoecht den ontsteeken siele tot haer beminde Christus. *Phaleuci.*

MET sijn mondeken als de Liefste kust my,
Maekt my suiker, en al te soete lust bly:
'Ksuip dan seer lek-er'ypokras met hoopen:
Door mijn keele dan ik bevind te loopen
Drop van roosen, en angenaeme blomen,
VVaer met rechte van ik mach hooge roemen.
Heemeldoue dan ons bevocht de lippen,
Na dien soude vvel ook de bije stipen,
Die vlied ooveral in de groene tuinen,
Daer elk bloemeken heeft sap in de kruinen.
Sal soodanige vreuchde my gebeuren?
'Kna geen andere vvel de denk te speuren;
'Tvvaer my d'hoochste genuchte sondere ende:
Maer ik dee se genuchte noit bekende,
Noit en smaekte, Beminde, sonder u; gy
Moet my blijven, en andere geene, dicht by.
Mocht ik soo't Paradijs met u betreden,
Eeuich vvaere vvel ik met u te vreden,
Geev' al rijke God ondere arme leden.

Idem Latinè.

NON dat oscula Christe; nectar, ò, dat
Dat rores anima suaveolentes,
Dat nardumque, thymumque, cynnamumq;
Et mel, quale iugis legunt Hymetti,
Aut in Cecropijs apes rosetis:
Atque hinc virgineis, & inde ceris
Septum vimineo tegunt quasillo:
Quæ si multa mihi voranda dentur,
Immortalis in ijs repente fiam,
Mensarumque epulis fruar tuarum:
Per te munera tanta nota nobis:

Tusis, Christe, meusque semper;
Non addi, ô, sine te volo beatis:
Tutelum, paradisus esque amanti;
Felix tecum ego, ter, quaterque felix,
O mortalis inops, Deusque dives!

Scomma. Klad op de CH-vvrakers.
Iambici.

HEt kleine hert, dan 't groote, veel is moediger,
De lichte voet, dan svvaere, veel is spoediger:
Dan bodsig'ook sijn spitse vingers vlijtiger,
Het enkle vel, dan 't duble, voelt profitiger:
Het snugre kop, dan 't groove, me gesvvinder is;
De fijne naeld van dichte steeken vinder is:
Dan 't lange oor, is't korte gauer luisteraer:
VVie niet en hoord hoe veel ch en geen van aer
Veersscheelen, heeft al ooren, acht ik, lange vvat:
'K seg niet daer ook sijn Vader eesels ooren had.

Da pacem Domine. Sapphici.

EEuich, almachtich schep-er, en behoeder
Van Son, en Maen, en 't hel-e stergevvelfsel,
Ook vvat omlaech rold der-evvers, of hervvers,
Ende verandert:
VVie sal het moorden stut-en, ende branden?
VVie sal ons oorlochs sel-e vonken uiten?
VVie sal in vriendschaps fril-e koelte vinden
Onse gemoeden?
VVilder als beeren, dul-er als verhongerd
VVolfs gebroet sijn vvy sin-eloose menschen:
'Traeft al om geld, om prat-e pracht, en om'sherts
Geile genuchten.
VVaer is hy? Ionas, seg ik, in de VValvis:
Daer mach hy vasten, bid-en, ende geeven
God, dat hy vind: vvy sit-en in de schoot van
'Taerds-paradijs'sacht:
Hooven, en heerschen, glim-en als iu-eelen:
Dender, en blixem vvel op onse hoofd valt;
Maer te vergeefs; vvant vv' heb-en hulp, en heul an
Droch, soch, en afgrond,
Leider, hoe vverd nu Ninive bedurven!
Ionas en komd niet: 't is al over hoop van
Korte verbetring: 't is, och armen, och, 't is
Diep te be suchten.
O God, ô laet dijn stem-e louter hooren:
Selve vermaend ons: set al onse seeden
Eens op een ander kam; en houd de paerden;
Voor hol en hoed ons.
Vreede, vvaer legt gy ver evvech begraven,
Vreede, gy sijt schoon, vvel om an te merken;
Schuilen en past u', noch hol en betaemd u
Niet te bevvoonen.
Vreede, komd boven van het onder: heft dijn
Hoofd op; en sijd ons vvel-ekoome met God,
Met luk, en met veel rek-elik geselschap
Van min, en eendracht.
Heil, en haer mee brengd; en al'onbehoorlik.
Heiden houd achter: vvet-en, en gevvoonten
Sticht, en hervoordert; set op hulde Vaders
Durige kransen.

Idem Latinè.

SEmpiterne, atque omnipotens creator,
Solis astrorum, dubiæque Lunæ
Rector, & rerum variante quas hic
Sors vice versat:
Quis modum cædi, statuensque flammæ
Sopiet belli furias flagrantis?
Quis data nesciens animos domabit
Pace feroces?
Vincimus tigres rabie, lupofque
Dira mortales sine mente turba.
Aurum, honor quem non rapit, aut voluptas
Cassa pudore?
Porrò vbi est Ionas? latet haustus alvo
Piscis ingentis: famet, orat, est res
Si qua, fert aræ: terimus beatam
Nos paradisum.
Aula, & extollit nitidos potestas
Ardua: i, fulmen, tonitruque: non est
Grande discrimen: superamus astu, &
Viribus Orci.
Heu, Ninos quàm nunc perit omnis, heu, heu!
Non

Non venit Ionas: iacet, & iacebit
Spes diu frugis, gemituque, & alto
Digna dolore.
Tu Deus, tandem loquere; edevocem,
Quæ cor affligat monitisque, cultumque
Efferis addat, vetet in ruinam
Ire caballos.
Pax, ubi dormis procul, & sepulta es?
Pulchra pax fixis oculis videnda,
Perperam lucem fugis: umbra non est
Apta decori.
Surge, age, ac imo caput effer antro:
Gratulabuntur populi tibi, almo &
Numini, quod mox aderit, sequentique
Illud amori.
Sanctaque ubertas veniat; fatiscant
Pone lis, & vis; redeantque ritus,
Ordo, laus, leges: maneantque Patrum
Gloriæ fasces.

Rectius viues. *Horat.*

LEesd vvel, en dringd, als schip-er, hooge baren
Niet te feer;niet al te bedeest in onvveer
Sijnde, seild ontrent ris-en,ofgevaer van Sandige banken.
Maetichcit goud schoon is, en is behertens
VVaerdich; ook veilich; scbim-eling, stof, en stank
Vzy van, en nijt-vry; stil-e sit beheimt met Sobere vvanten.
Buijen, en stormen schud-en hooge boomen,
Tooren en nedervellen, ende breeken;
Bergen,en spits van top-en in de lucht slaet Brandige donder.
VVijs man in noot koen, schrik-ich in te groote
Spoed is; en vvel van bin-en is gespits op
VVeelden, en rampen: vin-ich is de koud; maer
Soomer, en Ougst komt
VVeder: is't nu quaet, 't sal al haest verandreu:
Altemet treurt her stil-e nachtegaeltien,
VVederom queelt: vvel Apol verhout sijn Giftige flitsen.
Als benauthett dijn sin-e perst, in hoop staet
Vast,'noch en duikt niet: set op uue schoot vvel
Ook dan, als't voorvvind is,en harde koelt maekt
Svvangere seilen.

MVSA XIII. GERMANICA.

DCVIII.

ETRVM quomodo a Rhythmo differat, vidimus superius in Rhythmicis: nunc iterū quero, *An sicut in lingua Græca & Latina, vel etiam in cæteris possint confici Metra?*

Ioannes Henricus Alstedius *Encyclopadiæ lib. 10. sect. 4. cap. 6. §. 2.* assertivè respondet: atque.

[In linguis hisce potius rhythmi quàm carmina frequentantur. Possunt tamen & carmina ibi fieri ad imitationem Græcorum & Latinorum. Sic in linguâ Germanica Conradus Gesnerus composuit versus hexametros & hendecasyllabos. quà de re ipsum audiamus in Mithridate, titulo de linguâ Germanica. Monsyllabis dictionibus abundat (lingua Germanica & ijs in consonantes exeuntibus. quare & prolatu asperior, & condendo carmini inepta est: nam & cæsuræ minùs fieri possunt,& pleræq;syllabæ vel aliàs,vel positione longæ sunt. Metra & homœoteleuta multi scribunt,vt pleriq,omnes puto populi, Latinis, Græcis, & Hebræis exceptis: carmina,in quibus syllabarum quantitas observetur, nemo Nos aliquando conati sumus, sed parum feliciter, hisce versibus Germanicis.

Es macht allemig der glaub die glaubige selg,
Vnd darzu fruchtbar zur lieb, vnd giitige hertzen
Allvveg im menschen schafft er,kein musse by ihm ist,
Vnd kein nachlassem, sondern er vvurket in allen
Rechtschaffnen gmutern alls guts vnd evvige freundschafft.
Doch schreibt er nicht ihm dilz selbst zu, sonder er eignet

Dem

Dem Herren Gott vnd seiner gnad alle die ehre,
Durch Iesum Christum Gott vnd mensch vnseren Herren.

In omnibus hisce versibus pedes omnes spondei sunt, quinto excepto dactylo. Neque fieri facilè aut commodè posse opinor, vt alibi etiam nisi fortè primo loco, dactylus collocetur. Admittenda & licentia quædam foret præter vulgarem loquendi usum, non minùs, sed amplius fortè quàm Græcis & Latinis. Nostræ quidem linguæ asperitatem consonantium etiam in eadem dictione multitudo auget, quæ nullo sæpe vocalium interuentu emollitur.

Oratio Domini versibus hexametris à nobis expressa.

O vnser Vatter derdu dein ewige wohnung
Erhöcht inn Himmeln. Dein nam der werde geheiliget.
Zukom vns dein reich. Dein will der thue geschehen
Auf erd als inn himmelen. Vnsere tägliche nahrung
Herr gibe vns heut. Vnd verzeih vns vnsere schulde,
Als wvir verzeihen iedem der bleidigen vns thut.
Führ vns in kein versuchung, o gnädiger Herr Gott,
Sondern erlös vns vom bösen, mächtiger Herre.

Eadem hendecasyllabis reddita, qui versus Linguæ Germanicæ aptiores videntur.

Herr Gott Vatter in himlen, ewig, einig,
Dein nam werde geheiliget, geehret.
Dein reich komme genediglich, begar ich
Dein will thue geschehen vf der erden,
Wie inn himmelen vndren heiligen Englen.
Vnser tägliche speise vns gib heute.
Verzeih vnsere schulden vns, wie auch wvir
Vnsern schuldneren ihre fähle schencken.
Versuchung sie weit von vns ô Herre.
Lösz vns gnediger Herre vom Satam frey.

Hæc ex Gesnero; pauculis tamen mutatis in idiomate linguæ Germanicæ. Vbi & illud obserua: Germanos etiam componere rhythmos carmineos, seu carmina rhythmica, vt,

Was völln wvir machen? das feind gar wichtige sachen.

Item eosdem amare poëticam mixtam, in quâ voces peregrinæ & Germanicæ multis modis conjunguntur; vt

Per magnam peram debes cognoscere fuhrmann.
Item:
Was sind wvir menschen anders als *puluis & vmbra*? Item:
Amor vincit omnia,
Das leugstu sagt *pecunia*,
Dann wo ich *pecunia* nicht bin
Da komstu *amor* selten hin.

In qualibet lingua propone tibi poëtam excellentem; eumque imitare tum in ista lingua, tum etiam in alia. Sic in lingua Gallicâ excellunt Clemens Marottus, Theodorus Beza, & Guilelmus de Bartas. Illos itaque sibi proponet imitandos studiosus Gallicæ poëseos. Sed & in lingua Germanica possumus illos imitari; quod quidem fecit Ambrosius Lobwaser in psalmis Dauidis, & anonymus quidam in prima parte tertij diei, secundæ septimanæ Bartasij: vbi Deus ita alloquitur Abrahamum.

Sors de ton pauillon; Sors, vien, & de mon temple,
De mon throne doré les merueille contemple
Compte may les flambeaux, mesure leur grandeur.
D'vn œil ferme soustien leur brillante splendeur,
Remarque ces actement les courses mesurées
Qu'ardens ils font au long des lices æthereés
Lors tu t'iendras des tiens le nombre sur le doy
Ioyeux tu comprendras la grandeur de leur foy,
La clarté de leurs faicts, & de leur republique,
Aura dedans l'esprit le soin traicté politique.
Monsils, c'est auec luy que te passe instrument
D'eternelle amitié, s'il garde constamment
Les pactes conuenus, s'est andray sur ses races
De ma grand' cruche d'or vn Ocean de graces,
Ie ne luy donray pas ces seuls châps que tu vois,
Ains tout ce qui verdit depuis les champs Indois
Iusque aux flots tempesteux de la mer plus extreme.
Ie luy donray le Ciel, te me donray moy-mesme.
D'elle mo fera le Prince grand & fort,
Le Roy donte peche, donte-enfer, donte-mort,
Le sacré fondateur d'vne saincte police,
Du monde la ranzon, la paix, e la iustice.

Hoc est.

Kreuch ausz dein zelt herfür, kom rausz, vnd thu ansehen
Die grosse wvunderwerck, die ann meinthrone stehen:
Zehl ab die lichter hell, misz sie all grosz vnd klein
Sih, dein aug vnver wvand, ihren zwvittrenden schein,
Schreib den gemeszenen lauff, fleiszig in dein gedancken,

Den

Den sie thun tag vnd nacht, in dem himlischen schrancken;
Dann vvirstu finden leicht, die zahl der kinder dein,
Vnd begreiffen mit frevvd, vvie grosz ihr glaub vverd sein;
Ihr thaten, ihr geschicht, ihr regiment vnd sitten,
Vverden in dein gemuth, vvie in ertz, sein geschnitten:
Er ist mit dem ich vvill, machen ein bund ohn end
In freun dschafft evviglich: Vven er nur vn ver vvend
Vvird halten den vertrag: Ich vvil ein steten regen
Vber sein gantz geschlecht absallen lan, voll segen,
Ich vvil ihm nicht allein geben das gantze land,
Sondern vvas grünen thut, bisz an des meeres sand:
Vom Iudischen feld an: Aller solst für ihm beben,
Ich vil den himmel hoch, ja mich selbst ihm geben.
Von ihm soll Kommen her, der Fürst, der Menschen Gott,
Der König, Zvvinge-sünd, Stürme hell, Breche-tod,
Soheilig policey anzurichten beschieden
Ein lösegelt der vvelt, gerecht, ein Furst des Frieden.

In linguâ Italicâ excellunt Dantes Aligherius, & Franciscus Petrarcha.

An ipsa sola Lingua Germanica in Mundo fruatur priuilegio, vt cuius sine crimine possit Latinis Vocabulis vti?

DCIX.

TAM est frequens Lingua Latina apud Germanos, vt videantur non posse Germanicè loqui, si Latinè nesciant. Et abvtuntur vocibus Latinis duobus modis: vel enim illas illæsas, & intemeratas relinquunt, vel illas ad proprias inflexiones detorquent. Primò remanent modo omnia nomina propria, quæ apud aliquos retinent terminationem recti, & habent casus à particulis more patrio præpositis: apud alios iubentur habere variationem Latinam. Secundo modo verba solent inflecti, quæ coniugationis vernaculæ legibus attemperantur.

Sed quia sæpe alibi de hac licentiâ & abusu, pono calamum; volo tamen doctrinæ certioris & vberioris gratiâ huc reponere, quæ in libro illo, qui de S. R. Imperij pace est, olim scripsi, sumptâ occasione ex protestatione Cardinalis Truchsessi: quæ cum sit Germanica, clauditur. Data & etiam subscriptione Latinâ. Hac ego ex causâ *libri illius part. 2, disp. 2. quæst. 1. num. 54.* sic dixit.

[Lego protestationem totam; & obiter Germanicæ linguæ coudoleo, eleganti, & illustri, & tamen ab indigenis Germanis contempta. An non sciebat Otho *dogmate iurisdictionis & personas* dicere in linguâ materna? An-non poterat locum, mensem; & diem, germanicè denominare? Ao oe suum ipse nomen & dignitatem vulgariter non valeret efferre? Valeret quidem, sed videtur voluisse se accommodare imperitorum labio; solent enim huiusmodi barbarismos committere homines ignorantes qui volunt periti videri; nec frustra, nam duobus, aut tribus terminis latinis malè positis lucrantur admirationem vulgi. Antiqua est fateor hæc barbara eruditio, & à fœminis Romanis introducta, quæ in grecissante Vrbe, videbantur supra reliquas sapere si Græca latinis immiscerent. Infecit ista lues nostra ætate viros etiam egregios, qui vtuntur vocabulo Græco nonnunquam, vbi latioo propriùs & eloquentiùs possent. Transiuit in Hispaniam etiam, in quæ fœminæ, sicut Romanæ ubi Græca Latinis, sic etiam ipsæ Latina-Hispanis immiscendo, aperiunt viam, quam indocti sequantur. Vnde hoc vitium in Germaniam irrepserit, non scio, at similitudo contagionis persuadere videtur, exordiū a fœminis sumpsisse, & inde ad imperitos deriuari. Extat apud Ovvenum lib. 7. ad Mœcenatem in ejusmodi Mulierum monstra hoc Epigramma [num. 46.]

Græco-latina sagax, sapiens tibi quæritur vxor,
Quæque figuratè syllogisare queat.
Quæ cum maiorem præsumpserit atque minorē,
Ex male præsumptis vrgeat ergo sequi.
Versata in patriis quæ naturalibus olim
Virgo, Magistra artis, nunc fit in arte suâ.
Et respondeat opponentibus omnibus vna,
Cumque suo de omni disserat Ente proeo.
Tam rationalis mihi si contingeret vxor,
Mutarem tecum, si tua bruta foret.

Extat etiam Hispanus liber, qui inscribitur *Latinigarrula*, in eas inuectus, quæ eloquentiam Hispanicam latinis barbarismis maculantisquem si vel semel legerent nostri Germani,

ni, ab hoc vitio abstinerent. Sed quia faciliùs lues contrahitur, quam virtus adquiritur, hoc ipsum vitium in quod animaduerto, etiã Hungaris, & Mahometanis communissimum est. Testor Archiabbatiæ Præpositum, apud quem vidi Hungaricam Epistolam, missam à Gubernatore Mahometano, & his verbis conclusam. *Datam Alba regali 14. Ianuarij anno 1647. Kigyimedneк Ioakaroszomsedbarattiay, Mahomet Aga*. hoc est, *Vestræ Dominationis bonus amicus & vicinus Machomet Dux*. Sunt & alij, qui tam pertinaciter materni idiomatis dignitatem tuentur, vt cuiuscumque linguæ sint literæ, ipsis subscribant nomen suum in idiomate patrio. Et vt aliquem specialiter proferam, in cursu Philosophico Patris Ovie- Latina reperitur censura, cui subscribit Hispanicè, *Doctor Francisco Vittor*, vnde meritò posset inquiri, an tolerabiliùs sit literis maternà lingcà scriptis subscribere nomen latinum, quàm Latinis subscribere nomen vernaculum?

Sed cur ita digredimur, & in verba tam seriò animaduertimus, cum de rebus grauissimis agitur? Quoniam hęc controuersia in gratiam Mosteriensium Legatorum suscepta, cœpit Gallorum calamum, qui Latinis literis *Messieurs* nominant, quos Dominos potiùs deberent. Prodierunt multa in ipsos, sed clarissimi N. Epigramma laudem meruit.]

DE PARAGLOTTIS.

DCX.

Oësis etiam locum habet in linguis fictitijs, De illis hęc ferè habet Gesnerus in fine Mithridatis. Apud Gręcos (ait Cælius Rhodiginus) quidam *Onomatheca* dicti sunt, id est, velut nominum venatores, noua sibi consarcinantes vocabula, rerum intuiti proprietatem, cujusmodi fuisse videtur Siculus Dionysius, qui Virginem vocabat *menandrum*, quia manet expectatque virum, stylon verò, id est, columnam, *menecraten* quoniam manet continetque: murium autem conceptacula. murium caua, τῶν μυῶν ἐκδέσεις rectè dici mysteria conjectabat, quia mures seruent. Idem etiam bouem nuncupat *garatan*, porcum verò *iacchum*, & jaculum *ballantion*, ὅτι ἐναντίον βάλλεται. Alexarchus quoque, Vranopolin qui condidit, nomina sibi conformauit, non audita multis: nam gallum *orthobaon* dicebat, drachmam *argyrida*, &c. Thomas Morus Anglus, vir ingeniosus, Vtopiæ Insulæ à se conflictæ incolas linguà peculiari scribit vti, & characteres etiam fingit proprios.

Tetrastichon vernaculà Vtopiensium linguà à Moro positum.

Vt opos haboccas peula chama polta chamaam.
Bargol he maglomi baccan soma gymnosophaon.
Agrama gymnosophon laborem bacha bodamilomin
Voluala barchin heman, la lavolua arãme pagloin.

Hoc est:

Vt opus me dux ex non insula fecit insulam
Vna ego terrarum omnium absque philosophia,
Ciuitatem philosophicam expressi mortalibus.
Libenter impertior mea, non grauatim accipio meliora.

APOLLO SEPULCHRALIS.

Disce mori quicumque legis mea scripta Viator.
Omnes æqua manent funera, disce mori.

DXCIV.

ETIAM Apollo luget; & Camœnæ obeuntes, abeuntesque Herôas illustres lachrymis comitantur. Istas autem esse exleges nō volunt, sed præceptis obstrictas, quæ obtinent apud Manes. Proderit aliquas voces cognatæ significationis explicare. Illæ sunt; *Epicedium, Epitaphium, Neniæ, Inferiæ, Monodiæ*, &c.

Epicedium est carmen funerale, & *Epitaphium* sepulchrale. Epicedium igitur videtur fuisse carmen in ipsâ pompâ funereâ dictum; Epitaphiū verò, carmen ipsi marmori inscriptum. Scio esse, qui Inscriptiones quascumque lapidibus cadavere vacuis incisas *Epicedia* nominari contendant, contra quos, quia probabiliter philosophantur, de vocula disputare non placet. Christophorus Helvicus, & Conradus Bachmannus Giessenses Professores *in Poetica lib. 2. §. 16.* Hanc inter Epicedium, & Epitaphium differentiam constituunt, quod istud singulis annis possit repeti, & illud non possit; quam tamen non facilè admisero; quoniam carmina dicta possunt repeti, & marmori incisa perennant.

Neniæ vox est, si Scaligero credimus, quæ significat *vltimum*, seu *extremum*, quod funeralis honos vltimus sit, qui hominibus soleat exhiberi. Acron etymi negligens esse fictum nomen affirmat ex similitudine vocis quærulæ, & lugentis desumptum: quod firmant alii *ne-na* esse interjectionem dolentis autumnantes,

Hic nonnihil ad mores. Neniæ vocantur Epitaphia [Sidonius. *Nenia marmori incisa per Hendecasyllabum.*] Neniæ vocantur Epicedia [Pomponius Festus, *Nenia est carmen, quod in funere laudandi gratiâ cantatur ad tibiam.*] Neniæ vocantur Nugæ [Hieronymus contra Rufinum, *Nisi fortè non fiat impræsentiarùm, qui tuas emendaret Nenias.*] Ergo marmora, lapides, inscriptiones, Epicedia, Epitaphia, & vniuersa alia, quæ pompam funeream concernunt, Neniæ sunt, Nugæ sunt.

Vivit post funera virtus; & hæc, quia non moritur, non eget tumulo, & quæ moritur, virtus non est, & qui virtutis experetes laudat cineres vel nugatur, vel desipit.

Monodia dicitur funerea laus, quòd vnus è choro prodierit, qui nomen defuncti celebraret.

Inferiæ dictæ latinè ab inferis, quod dilaudarent Manes ad infernum translatos. *Hæc de nominibus ad rem venio.*

Carmen funereum, si omnibus membris constet in quinque articulos, seu capita dividi debet: videlicet in Exordium, Narrationem, Amplificationem, Consolationem, & Exhortationem. Debet Poëta (aut Orator) in exordiò animos omnium devincire: in Narratione, egregia defuncti facinora commemorare: in Amplificatione lachrymas excitare, & demōstrare incomparabilis viri abitū cum Republicę iacturâ coincidere: in Consolatione cognatos, & amicos affabitur; conabitur conceptuum dulcedine, dolorem, & mœrorem lenire: tandemq; in exhortatione ad omnes orationem convertet, & proponendo gloriam, quâ defunctus fungitur, & miserias, quibus etiam defungitur, universos ad virtutum illustrium, quibus ille excelluit, imitationem excitabit.

Sæpè brevitas omnia hæc non patitur; & tunc Poëta (aut Orator) necessitati cedens Genium sequitur, & illa capita luculenter edisserit, quæ loco, & tempori iudicat consentanea. Proderit aliquod exemplum subijcere, vt modus, qui solet teneri, dignoscatur.

D. O. M.

D. O. M.

(a) Siste gradum Viator.

HIC TERMINVS VIAE, ET VITAE, TVAE, AC MEAE

(b) ILLE EGO, QVI NATVS PRIDEM AC NOTVS ERAM SAECVLO,

En, denatus hoc iam lateo nudus, nullusque sepulchro.

PVLVIS, CINIS, ESCA VERMIVM,

VIXI ANNIS (N) PAVCIS, SI SPECTETVR AETERNITAS;

Ad hanc tamen currendum mihi fuit in stadio fugacis vitae.

TEMPVS VIVENDI, vt BENE MORERER, & VITAM MERERER IMMORTALEM,

Dedit mihi, & dat etiamnum tibi Clemens DEVS.

ILLIVS, & OMNIVM QVOQVE MOMENTORVM STRICTA A ME IVSTO IVDICI REDDENDA FVIT RATIO;

VTIQVE ERIT ET TIBI.

VIXI IN EO (N) STATV, AC ID (N) MVNVS GESSI,

Qui mihi HONOS, idem ONVS fuit; ò molestum, & graue!

Miserum esse, qui non CAPIANT; Mirum, non deesse, qui CVPIANT.

O QVAM ME IVSSIT RIGIDAM SVPREMVS PATER-FAMILIAS

REDDERE RATIONEM VILLICATIONIS MEAE!

SI SAPIS, ET CREDIS AMICO SYNCERE MONENTI,

HVC TV QVOQVE TE PARA QVOTIDIE;

NAN ex meo periculo te cautum reddi, felicis simul, & sapientis erit.

POSSEDI DE TERRAE BONIS MODICA;

(*Attamen* Satis *ad* Vsum Vitæ, Satis ad Votum, *quod* Necessitas *rexit, non* Cupiditas.)

Etiam horum, ad nouissimum vsque quadrantem reddenda fuit ratio.

Esto, Res ANGVSTA *fuit mihi; sed (experto fas est credere)*

Sic tutius ad AVGVSTA *pergitur.*

O VIRI DIVITIARVM; thesaurizatis, & ignoratis, cui!

EGO *NIHIL INTVLI IN HVNC MVNDVM, NIHIL EXTVLI.*

Quod in Cælum præmisi per manus PAVPERVM, Inueni, & hoc SOLVM:

Vos similiter cum dormieritis SOMNVM vestrum, aliud inuenietis nihil.

(c) O AMICI VIVITE LÆTI, AT NON IMMEMORES LÆTHI;

En quondam lætus vobiscum, vos iam reliqui, & a vobis relictus;

INIVI SOLVS ÆTERNITATIS ITER; QVOD ESTIS IVI: QVOD SVM ERITIS:

QVIS SCIT AN CRAS, AN HODIE, AN HAC IPSA FORSAN HORA.

Memores estote iudicij mei, sic enim erit, & vestrum.

(d) O HOMO BVLLA, QVAM BREVIS HAEC VITA! QVAM LONGA ÆTERNITAS! verè

MOMENTVM VNDE PENDET AETERNITAS;

Æternitas GLORIAE, & POENAE.

Ad illam VIRTVS ducit, Ad hanc VOLVPTAS.

ELIGE; SEMEL PERIISSE, AETERNVM EST-

HOC POSTREMVM TE ALLOQVOR

Desiderans te habere cohæredem in Terra Viuentium vnà cum CHRISTO IESV,

In quo solo vera SALVS est, & VITA Mortalium.

ILLI ô VIATOR VIVE, ILLI MORERE, ET AETERNVM VIVES.

Ante mortem MORI vitijs, mors est optima.

Beati mortui, qui in Domino moriuntur.

OC, quod hic dedimus EPITAPHIVM aliàs R. D. IACOBVS Merlo-Horstius SS. Theologiæ Licentiatus, sibimet ipse conscripsit, qui postquam viginti, & vnum omninò annos vigilantissimi Pastoris munus in Parochiali Ecclesia B. V. MARIAE in Pasculo Coloniæ gesserat, & modico contentus dicere solitus: *Dominus regit me, & nihil mihi deerit, in loco PASCVAE ibi me collocauit*, anno tandem ætatis suæ 47. Christi verò nati

1644. die 20. Aprilis multis Opusculis spiritualibus editis, & S. Bernardi Operibus illustratis clarus, suam cum morte piè transactam vitam commutauit: Verum, vt nullo negotio tutum id quoque fieret sub cuiusuis CHRISTIANI HOMINIS nomine illud tibi à se pariter conscriptum, vti viuus, ita & mortuus offert, & mortis horam ob oculos semper habens, extremum valedicens manu propria subscripsit.

IAM VOBIS VALEDICO, AMICI, NON IN LONGVM TEMPVS; BREVE EST QVICQVID AEVI SVPEREST, PRAEEO, SEQVIMINI.

Impressum fuit primo Coloniæ Anno 1644. curante Ioanne Kinchio, deinde Pragæ, & alibi: & ne pereat in volantibus folijs, illud voluimus apud Apollinem hunc perennare.

Præcedentis Epitaphij
OEONOMIA.

(a) Hinc exordium incipit: & prioribus illis duabus lineis quid sit dicturus ipse lapis insinuat.

(b) Narrat, & amplificat, quæ sciri debent, & ponderatione digna sunt.

(c) Consolatur Amicos, qui superstites relinquuntur in Mundo. Iubet eis esse lætis; læti sunt, quos criminis conscientia, non aggrauat; vera enim lætitia est,

Nîl conscire sibi, nulla pallescere culpâ;

Hanc lætitiam indipiscuntur, qui sciunt mori: & mori solummodo illi sciunt, qui viuere. Vnde fortè quidam Magister Ethices.

Vt benè contingat demuere, viuere disce.
Vt benè contingat viuere, disce mori.

(d) Hinc exhortari viuentes incipit, vt siquidem morituri sunt, expressum habeant illud Monitum,

Para bien, o para mal
Eternidad

RAT Apollo hic in Musas diuersis distinctus, & continebat Epitaphia distributa per classes, sed quia liber in immensam molem abiret, nisi plurima decircinarentur, ideò etiam hic multa omittimus, quæ non videntur necessaria.

E R R A T A.

IMpressus Liber hic fuit Romæ in quinque Officinis diversis, & totâ Vrbe distantibus; hinc contigit, ne omnis diligentia suffecerit, vt careret sphalmatis. Accessit Hebræorum, & Græcorum characterum penuria, ob quam Artifices non quæ voluerunt, sed quæ potuerunt, expresserunt. Errores hos, quos facili negotio perceperis, & cum voles correxeris, diligentiæ festinanti condona; & quousque aliquem librum edas, neminem ob Typographi exorbitantias, negligentiæ, aut hallucinationis appelles.

Interim, quia Prodromus Institutiones continet, quæ debent à discipulis legi, hæc ibi menda sic emenda.

Paginâ viij, Gimnasium *Gymnasium*, Pag. ix. a. lege *Dominôrum*. Pag. xiij. a. Phórcynnis *Phorcynis*. Pag. xiv. a. §. Verbum. dele *coram*. Pag. xv. a. §. Duo. Doctrinu, *Doctrinæ*. Vocabimus, *Vocabimus*. Pag. xviij. a Osurus *Vsurus*. Pag. xix. b. Fose *Fore*. Personalia *Impersonalia*, Pag. xxj. Vndæ, *Vnde*. Infelexiie, *Inflexile*. Pag. xxiij. Tulio, *Talio*, Geus; *Genus*. Ignotus species, *Ignotas species*. Pag. xxv. b. Ferbeo, bui, *Ferveo, vui*. Pag. xxvj. b. Mictum, *Missum*. Pag. xxvij. *Demo* prim.long.colum. b. Occullui, *Occului*, vel *occului*. Pag xxx. a §. consulo. Et, *Est*. Pag. xxxj. b. lin. 3. Totam,, *Totam ferè*. §. En. Nobilium, *Nobilium*. §. Tempus, lin. 6. Tempori, sicut per, *Temporis, sic per*. Pag. xxxij. b. Retrorsus, *Retrorsum*. In his character Romanus dat mendum: correctionem Cursivus.

CHARTARVM SERIES.

Epistola Dedicatoria. Amicorum Affectus. Prodromus §. §§. §§§. §§§§. §§§§§. Omnes Sunt Biniones præter §§. Vnionem: & §§§§§. Ternionem.

Procemium. A. B. C. D. E. F. G. H. I. K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. V. X. Y. Z. Aa. Bb. Cc. Dd. Ee. Ff. Gg. Hh. Omnes sunt Biniones præter Y. & Hh. Terniones.

Apollo Arithmeticus. A. B. C. D. E. F. G. H. Omnes sunt Biniones præter H. Vnionem.

PARS ALTERA. Appollo Centricus. A. B. C. D. E. F. G. H. I. K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. Omnes sunt Biniones præter T. Vnionem.

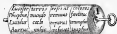
Apollo Anagrammaticus. A. B. C. D. E. F. G. Omnes sunt Biniones.

Apollo Analexicus. A. B. C. D. E. F. G. H. I. Omnes sunt Biniones.

Apollo Centonarius. A. B. C. D. E. F. G. H. I. K. L. M. N. O. P. Q. R. Omnes sunt Biniones præter R. Vnionem.

Apollo Polyglottus.
Apollo Sepulchralis.

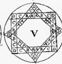
TABULA

Lucifer terris colores
Phosphor, mundo renouat
Lucidus coelo reparat
Aureus
I

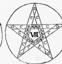

II

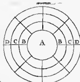

III

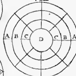

IV

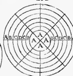

V

VI

VII

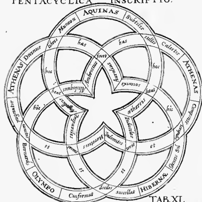

VIII

IX

X

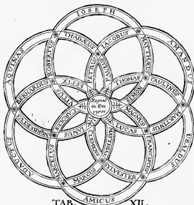
ATHENARUM, *videlicet,*

REALIS, *quæ est Doctoris Angelici*
MODALIS, *quæ est Ambrosii*
FORMALIS, *quæ est Ioannis Duns Scoti*
EXPRESIVÆ, *quæ est Melliflui Doctoris et*
DIVINÆ, *quæ est Aurelii Augustini,*
PENTACYCLICA INSCRIPTIO.

HIEROTHECÆ,

in quâ Apostolorum, Evangelistarum, multorumq; aliorum Martyrum et Confessorum continetur reliquia, TITULUS HEXACYCLUS.

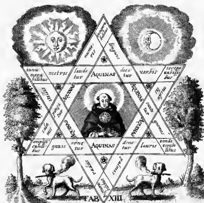

TAB. XII.

A centro quocumque pergatur, Disticha Retrograda inveniuntur.

Ad gloriam laudemque

S. THOMÆ
DOCTORIS ANGELICI,
Labyrinthus Hexagonus Retrogradus

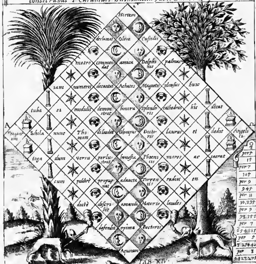

S. THOMÆ AQVINATI

Doctori Angelico Præceptori Virgineo Literary Orbis Soli Naturæ Oculo, Academiæ Phœnici: Scholarum Stellæ et Gymnasiorum Lauro et Palmæ .

Viro scilicet miraculoso, qui omnibus omnia factus, cœcis est Splendor: viam ignorantibus Rector, hærentibus Motor: fugientibus Magnes periclitantibus Custos: nauigantibus Torrens et passis naufragium delphinus

Hoc Retrogradum Distichum et in ipso 9 823,275 Disticha recurrentia adeoq; 39 293, 100. simplicia carmina, devotionis gratiâ consecrabat I Caramuel Salmanticæ Anno Dñi 1629.

ILLVSTRISS.° ET REVERENDISS.° DD.

doctrina THOMÆ; *nobilitate* SARRIÆ;
eloquentiâ REGIO CONCIONATORI:
prudentiâ CONSILIARIO CÆSARIO
Orbis Hispani decori; Ordinis Prædicatoru gloriæ
Ingeniorum Aquilæ, Eruditorum Soli, Theologorum Phœnici ob vitæ merita, et præstita Europæ et Imperio seruitia ad Tranensem Archiepiscopatum evecto

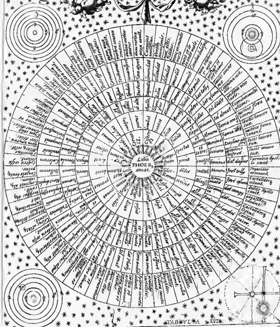
MONSSERRATENSES STVDIOSI
hunc Labyrinthum Metricum, et in ipso 14,996,480. (hoc est quatuordecim milliones, nongenta nonaginta sex millia, quadringenta et octoginta) Carmina legenda à centro ad angulos: totidemque legenda ab angulis ad centrum, hilares et gratulabundi

CONSECRABANT.

TABVLA. XV.

Sarria vive diu		quem Rex		exaltat		Iberus		Conclamet		Lyceus.		Sarria vive diu
	Cælum		extollit		honovus		Orestes		depangat		Mundus	
quem Sol		Te illustrat		ad astra		Te Castor		Abronus		subiungat		reboet
	fortunat		honore		Te Orpheus		Te immensus		Aratus		condicat.	
promovit		adornans		Te Mundus		dulci		Te gnarus		Achates		Divinus
	honorans		Te Pontus		Compto		multo		Te auratus		Eous	
Aquinas.		Parnassus		docto		Carmine concelebret		pulchro		Te excelsus		Olympus
	Horizon		Te illustris		picto		vincto		Te electus		Agâthon	
Cælestis		Apolles		Te argutus		pexo		Te armatus		Abrenus		cui dixit
	subtilis		Arion		Te dulcis		Te Præsul		Vlysses		respondet	
Thoma		sublimis		Arnexes		Te Phœbus		amicæ.		cui inculcat		Pietas
	Doctor		sis orbis		Hydaspes		ubique		cui fatur		Bonitas	
Sarria vive diu		Specimen		Virtutis		Ovante		Cui acclamat		Probitas		Sarria vive diu

COELVM LILII VEL DENSE

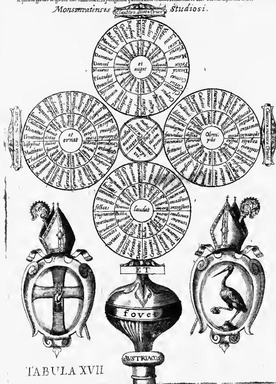
TAB. VLA XVI.

Reverendissimo & Eximio D. Mag. nro.

D. MICHAELI

dignissimo apud S. Crucem Abbati Cistertiensis Ordinis Visitatori et Vicario Generali S. Theol. Doctori etc. suae Caes. Mai. Consiliario inclytorum infer. Austriae Statuum Deputato ordinario etc. anno MDCLIII ipsomet Archangeli Patroni die utriusque foelicitatem vovens hoc Paradigma complectens 9 644 117 432 715 608 (Sunt novies mille sexcenti et quadragenta quatuor billiones (seu milliorum milliones) centies decies septies mille & quadrigenti triginta duo milliones, septingenta quindecim millia sexcenta et octo carmina) dedicabant

Monsserratenses Claustra Sancta Crucis *Studiosi.*

TABULA XVII

EXIMIUM · ET CLARISS

D.D. PETRUM FRANCISCUM

PASSE RINUM

SS THEOLOG ET IU DOCT

PROTONOT APOSTOLICUM

EQUITEM AURATUM COMIT PALAT etc.

AMA FAMA

Sic jubent Monsserratenses Studiosi, eius Virtutum Præcones, et doctrinæ Discipuli.

TAB XVIII

A	urea in	M	redeunts	A	turni tempora	F	lorent It	A	lux	M	usa Ecce Pl	A
centu	M	agn	A	re	F	erta est	F	austir	A	uthau nu	M	eris, va rung, C
M	enis	A	t	F	laves in ter d	A	t	F	ructum	A	ende	M
tcus	A	mnum Phœnix	F	r	A	ciscus L	A	udensis gloria Genti	F	undit	A	h ore melos, N
A	m-	F	lorida C	A	r	M	in	A		F	udit Qu	A
lia	F	atidica V	A	tes	M	irautur a	M	g anig, C	A	staly	F	ontis
F	ecund	A	e Nu	M	ire Mus	A	e Hic lingua hucian	M	o Chas tes super	A	ethera pro-	F
ert Hoc	F	lorente	A	ulæ exi	M	ire do	M	anantur	A	thenæ Hocque	F	aculta ter M
A	mores A uspice	F	irmas R	A	dices	M	ittiant Schol	A	claret	F	ama perit	A
Pl	A	ude	F		A	ve que Viro	A	ngelico	F	acunda M	A	gistri Cinge triu
M	ph	A	nti	F	elicia tempor	A	lauro	F	orum	A	m supe rat	M
eritis, na	M	c	A	udidare	F		F	ert exe mpl	A	Exi	M	ue Vir tutis C
A	r	M	me di gno Vt laud	A	re que dt	F	amam juvet	A	Ima	M	nerv	A

Hoc R.mus Domini G Lemens Abb. Vlrbacensis Ordinis S. Benedicti

DE AUGUSTISSIMO EUCHARISTIÆ SACRAMENTO

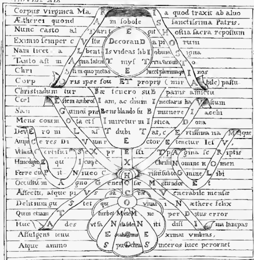
Ε'ΠΙΓΡΑΜΜΑ

Amplissimo et Reverendissimo Domino Dño PETRO FRANCISCO PASSERINO, *Protonotario Apostolico, Philosophiæ, Iuris utriusque, ac SS Theologiæ Doctori Collegæ S. Inquisitionis Placentinæ Consultori digniss. etc*

Calendis Ianuarij Anni CIↃIↃC LIX
Xenij et Observantiæ gratiâ offerebat

D Dominicus Platus.

TABVLA XIX

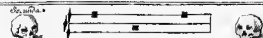
Contruxi Pe Ⓖ *ma hoc* VATES *iuvem* Ⓛ *ibus annis*
Salutis 1588 *Ætatis* 23
Sculptum Lovanij anno 1623 *et iterum Pragæ anno* 1659.

TABVLA XX

Figura prima

DVOVS DVOVS

Secunda

Tertia

CON TE , SI SION,

YES , QV'EL

Quarto

Quinto

DE MI AMOR, O DE MI VIDA

Sexto

ET ET

R O I ORS

Septimo

IL IO COMME

P

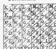
Undecima

Duodecima

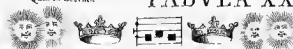
Sexta decima

Tertia decima

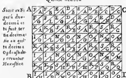

Quarta decima

Quinta decima

Sicut ex Figurâ duodecimâ orta fuit tertia decima: sic ex quinta decima Ogdoasticha oriuntur Hexasticha

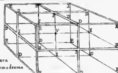
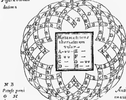

Figura Septima decima

CUBUS METAMETRICUS

Figura Octaua decima

N B Potest poni G H vel — v v vel — v

Author delineauit anno 1656

LOGOGRIPHORVM EXPOSITIO

I *Emendez-vous qu'attendez-vous la mort*

II *Mort la mis la mart*

III *Consuelate Corazon, si has passion y espera, que el Mundo rueda*

IV *Lauro y corona a las letras*

V *De mi amor, o de mi vida sera fin*

VI *Et libri et gladij errores conveximus Orbis*

VII *Il faut disne, comme souspe*

XIV *Soles (Sol es) coronare mire corona soles*

Reuerendo adm. et Eximio D. Magistro nrō. D.D.

IOSEPHO

COSTALTÆ

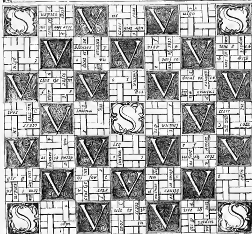
honores dignitates promotiones, quas habebat aut etiam sperare poterat in Almâ Vniversitate in Aula Pontificia etc ut in Sublacensi Sanctuario Deo et sibi vacans posset dicere,

ALTERIUS NON SIT QUI SUUS ESSE POTEST.

relinquenti, ineuntis anni foelix auspicium apprecantur, et hunc Labyrinthum Panegyricum dedicant.

Monsserratenses studiosi.

TABVLA XXI

Ob expugnatas Gentes Ethnicas confutatos ueteres, et futuros errores reformatos mores Christiani Populi; nec non ob vitæ puritatem, Doctrinæ securitatem, rationumq pondus, et efficaciam.

ANGELICI DOCTORIS

Cognomentum

IVRE MERVI

I	ure	V	iri	R	ef	E	ra	M	Laud	E	s deſt	R	uctaq	V	e Fort	I
Prælia L	V	the	R	i z	E	Lo	M	artem	M	ent	E	mque	R	e	V	ulſam
V	i	R	gin	E	à Cal uine	M	and d	E	su	M	ptaqu	E	F	R	uct	V
He	R	cuL	E	ò The	M	æ V	E	t	E	ru	M	d	E	crota Pa	R	entum
R	es	E	a	M	ortale sup	E		R	at m	E	a	M	axim	E	Docto	R
V	E	rsa	M	usa cur	E	t	R	apitu	R	que p	E	r o	M	nia Vol u	E	ns
E	rrant Si	M	il	E	s g	R	ess	V	s	R	em	E	ensque	M	eass	E
Im	M		E	mo	R	in	V	ict	V	m	R	adiis difund	E	reThe	M	am
M	art	E	suo	R	uhl	V	mcem m	I	ſtyia F	V	gu	R	a V	E	ru	M
Pollice	M	Fid	E	t	R	edi	V	i	V	am spa	R	gei	E		M	etem
E	thnica	M	onstra sibi c	E	sse	R	e	V	i	R	tlit	E	r e	M	n	E
hær	E	sis iru	M	p	E	us Vi	R	ussupt	R	et, t	E		M	n	E	ns
R	eligion	E	patru	M	d	E	de	R	at qua	E	pessi	M	us	E	rio	R
o	R	din	E	sunt	M	a V	E	tantsid	E	i	M	onum	E	nta	R	eferri
V	e	R	biſue	E		M	pyr	E	o The	M	m M	E	us p	R	ædita ſonſu	V
cla	V	sa pe	R	Ambag	E	s	M	entoru	M	s	E	u laby	R	inth	V	m
I	nn	V	me	R	os e	E	lebrari da	M	anent gua	E	Iu	R	e t	V	list	I

Illustrissimo et Reuerendissimo DD Iosepho Ciantes Marsicensium Episc &c
Domino suo Colendissimo. — *D Michael Weyms C D Q.*

TABVLA XXI

BREVEM HVNC DE SANCTI

BASILII

MAGNI LAVDIB.

ΛΑΒΥΡ IN ΘΟΝ

TALIS EST M.BASILIVS.

Admodum Reuerendo et Eruditissimo Viro P Basilio de AEREA Capucino. etc. in festo Patroni observantiæ ergo consecrabat,

Anno æræ Christianæ CIↃ IↃC LVIII.

D. Claudius Clemens Monsserr. Religiosus.

TABVLA XXII

A	ugustu m cern	E	ns vul tum mace	R	ataqu	E	membr .	A
suspi corany	E	licum fo	R	matu m exae	R	-----	E	corpus
E	xplo	R	om	E	lius miro	R	simile m esse columna	E
quam iussit Dominus p	R	a	E	castris Isra	E	li	R	e
R	ecto hæc conduc	E	t nostr	A	nite m asc tra. S	E	quanu	R
flectu nt a	R	d	E	nt	E	m mira cula Cesa	R	s iram
E	xilium in iust um	R	enuit cum p	E	una nota	R	-----	E
Docto rum hic spl	E	ndo	R	Pate	R	eximius qu	E	magister
A	tque asc	E	ta	R	um Pho	E	nix laus gloria norm	A

REVERENDISSIMO AMPLISSIMO
ET EXIMIO DD.

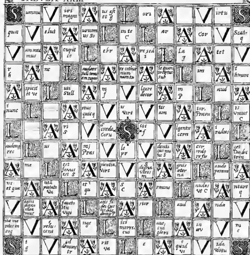
BENEDICTO

CELEBERRIMI MONASTERII
ALTENBURGENSIS PRÆLATO MERITISS.°
S.C.M. CONSILIARIO, STATUUM AUSTRIÆ
DEPUTATO, etc

Fælicia anni ineuntis auspicia apprecans,
hanc PANEGYRIN LABYRINTICAM
dedicabat

F. Claudius Clemens
Monsserratensis studiosus

TABULA XXIII.

IĚ-SÚ TIĚ CIÀM

Societas Iesu.

SINENSIBUS EXPRESSA HEPTASTICHIS QUAE XVI.^{is} LEGUNTUR

Admodum R.^{do} et Eruditissimo P. Athanasio Kirchero, Orientalium omnium linguarum peritissimo, Philosopho et Theologo profundissimo D. C. Q.

TABULA XXIV.

日 傍 IE SU — Sol oriens

[illegible] 瑪 [illegible] MALIA — Gemma Clara

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
提	下	[illegible]	下	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	行	也	[illegible]	逃	[illegible]	動
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	下
[illegible]	[illegible]	[illegible]	下	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	下	[illegible]	[illegible]	下	[illegible]	[illegible]
真	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	逃	[illegible]

II G NACIO — Dies uerax, declamans sacra

[illegible] [illegible] 祭

Naturæ uitio Sinenses uniuersi sunt blæsi, et ideò non proferunt R, sed loco eius substituit L. Ergo ad illorum labium MALIA est MARIA.

Habes ob oculos tria Diagrammata I. exhibet Sinenses characteres II. eorundem prolationem III. significationem Ordinem latinæ literæ in secundo ostendunt

Legitur deorsum

Virtus	dans animos ii[s]que	Phalanx auxiliaris	exercitus peregrinans	Fons aqua clara	Diadema tis	Diua pulcra
eleuans	contra	mundi gaudia contemnens	Aduersus	Liber	[illegible]	credens et docens uera
et	homines malor[um]	etiam	Dæmones	ca[d]ens	Sydus	confusio hostes multos
ornans	Societas	uiuens inmortificatione	Abundantia et ionstentia	doctrina iniqua	Arma	contra
Regulam	plantata et instituta	cum timore et spe	dans medicinam	Lumpas	defensiua	errorum tenebras
immaculatam	contra	à Veneris contagio	maiori	aduersaria	Ensis	ob aquile nondum Au[g]ustu Via
semper	pericula	separata	ardentium seu peccantium	peregrinorum caligine	hostes fugans	Iter securum

VV te	NN maí	FF lô	Y hù	P lìn	H leû	A yú
XX tí	OO hía	GG chũm	Z hía	Q xú	I tiě	B yùn
YY kiě	PP tím	HH sè	AA mǒ	R tâo	K ìhîn	C lě
ZZ Sũ	QQ yeù	II chuèn	BB ìn	S chuí	L meû	D hía
Ab Fǎ	RR çãi	KK chũm	CC hía	T tẽm	M leàm	E mào
Ac cĩm	SS hìa	LL piaô	DD chuě	V hià	N lieù	F çiẽn
Ad xí	TT mě	MM lím	EE yèn	X nìn	O tâô	G mě

IESUS SOL

LAUDATUS HOC LABYRINTHO CONTINENTE

Disticha retrograda 69,902 227,51-[illegible]*040·hoc est, uersus simplices, 279,608 910,057,308,160.*

Ideam[– ∪∪ – ∪–∪] – – –[– ∪] [illegible] ∪] – – –[– ∪∪ – ∪∪ –]dedit I Caramuel anno 1616

Voces R P Nicolaus Lucensis Capu[illegible]*nus, Theologus, Concionator, Vir eruditissimus, anno 1649*

NOBILISSIMO ET REVERENDISSIMO DD PATRI RAYMUNDO CAPISUCCO, ORD PRAEDIC SACRI APOSTOLICI PALATII MAGISTRO &c D^no SUO COLENDISS^mo

Obseruantiæ ergo Satrianenses Alumni consecrabant anno MDCLXII

IHS

MARIA STELLA

CELEBRATA LABYRINTHO CONTINENTE

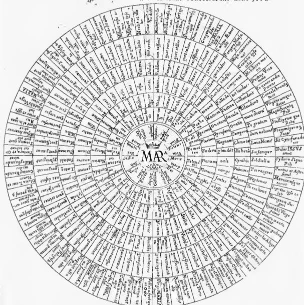
Disticha retrograda, 69, 902. 227, 514. 327, 040 id est uersus simplices, 279, 608 910, 057, 308, 160

Ideam [– ∪ ∪ – ∪ ∪ –] – – – [– ∪ ∪] – – [– ∪ ∪] – – – [– ∪ ∪ – ∪ ∪ –] inuenit I. Caramuel anno 1616

Voces addidit R. P. Nicolaus Lucensis Capucinus, Theologus, Concionator, Vir eruditissimus anno 1649

R. P. HIPPOLYTO MARRACCIO LUCENSI, E CONGR. CLER. REGULARIUM MATRIS DEI PARTHENIARUM LAUDUM ENCOMIASTAE, &c.

Obseruantiæ gratia Satrianenses Alumni consecrabant anno 1662.

LABYRINTHUS

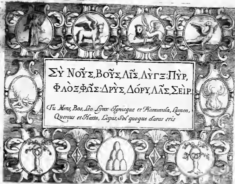
de laudibus PHILIPPI Magni, huius nominis IV Hispaniarum Regis Catholici, Indiarum Monarchæ. etc.

FIGURA XXVI.

Boreas gentes Ma- uortius debellasti	insolen- tes au- daces peregrinas	Australes splendo- de- res coras- ti	Percussis- ti regio- nes que marinas	Dux fu- rores inui- ctos su- perasti	Accepis- ti Dux laudes que diuinas	Cum can- didos co pur- lores pura- bas	Rebelli necem Vi- tristi tem da- bas
Euerten- tes sub- jectas piuset aras	Eminen- tes des- tructas pontis ædes	das ho- nores per- sonas etiam cla- ras	reduxis- ti Jam Dux ad patrias sedes	Foues flores quos- cumq; debellaras	composu- isti fu- roresa craspedes	Aduersus Hol- que fu- lando- rores rum	et durum adjecis- Zui- ti nglislo- rum.
Vim Nep- tuni na- uigus mitigasti	De con- muni con- firmas q; marinas	Galate- as sple- dore gu- em sacrasti	Qui reg- nabis Hinc terras his uicinas	Cauca- sæas qui gentes expugnasti	undas nauis inuic- ta pere- grinas	Adpellet Parna- ædes sæas cauas	Quà præ- tua est la- bitis Fama quà micabis
Inuide- runt tuas laudes sicut ra- nas	Subjece- runt qui lauros antepedes	Tu Ma- uortem cui sors lauros aua- ras	Fons ad- scribit ad æthera perèdes	Reddis fortem quam gentem subjugaras	Fama in- scribit re- gales apud ædes	Et con- sartem effi- cies tro- phæorum	Perto ad- ibit Pre- tatæ Pri- ceps farum
Jam tibi nut coro- nam con parasti	Vim Nep- tuni diui- tiasq; Nerinas	Si Insu- las pro- uincias debellasti	Debella- bis regi- ones pe- regrinas	Londonæ- as cen- turias humiliasti	Expugna- bis di- uitias q; marinas	Denuò meas qui attigui- tus trium- phabas	Famam dabis et terræ quà bellabis
Cantaue- runt uir- tutes tu- as præclaras	Prodide- runt im- perii an- tiquis ædes	Belgam fortem quo armis subjugaras	Fatis uiuit quod nomen Famæ redd- es	Qui uiri- bus Ma- su uorte peraras	Regio au- diuit roma- ta quod tu sedes	Laudo sar- exto tem llo Ze- landorum	(Fama scribit) hinc ubi sub- jecterum
bellabunt Sep- et jeju- tentrio- ni nes	Armatiq; Tribu- po- ni netran- tes	Dinmar- quæas uica- runt con fusiones	Quauolat nedum dis- auis cursan- tes	ueneruat ad Ti ro- læas giones	Est ubi Mundi pro- claus peran- s tes	Transfor- mat Ga- ubi latæ et Tethis as	Patiturq; suauis undis lætis
Philippi cestimu- regi- erunt ones	Plorauè- runt chri- stalli la crimantes	Victæ Sor- tem mira- ntur Se- ptentriones	Nunc per- ibit qui subdit dominates	multiplicat et mor- Geri- tem ones	Fama scri- bit et Musæ discatantes	Virum for- tem Par nasiæ celebretis	Qui laude æterna per- uiuit sonetis

Illustrissimo et Reuerendissimo D.D. Antonio del Yerro, Militaris Ord. de Alcantara Equiti, Priori de Burgitabus Abbati de Sancta Catherina etc.

D. Bernandus Weyms D.C.

AI! STA VI. et cur? VIS VITA VITI.

EN ALABANZA DEL ILL.mo Y REVEND.mo SEÑOR

DON ANGEL MANRIQUE DE LARA

Catredatico de Prima de la Uniuersidad de Salamanca &c.

General de la Orden de Cister &c. Obispo da Badaxos &c. mi Maestro

LABYRINTHO.

A Manri- que / la gloria destos pra- dos	Sacrifi- quo / mil palm- as y laure- les	las dulces instru- men- tos / bien templa- dos	Corona- dos / de flores y claueles	Estiendan por los uien- tos / deli- cados	Los rey- nos con- sag- rados / à Cybe- les	Multiplica- do acce- tos / con- cancio- nes	Venera- ronpra stra- dos / subla sones
Sacrifi- que / mil lauro- s y coro- nas	En nomb- re de Ma- rigis / aguo- sto Mon- te	Los acon- tos / de Marte- sy Bello- nas	Desterra- dos / esten del Ori- zonte	los lauros auarien- tos / que coronas	Con rayos argente- ados / qual Faeton- te	Mas con- tentos / pre- gone q̃ postrados	ya los hados / estan mas en- çalcados
Con lirios esmalta- dos / sus Estados	Coronados / las Sienes de clauo- les	Pregone à queste mon- te / q̃ los hados	Con coro- nas / de palmas y laureles	Por todo el Horizon- te / der- ramado- s	Confiesan q̃ coro- nas / un Apeles	Qual Fae- tonte / sus lauros y blasones	Perficiona / con todas sus aciones
En todas oc- casiones / las coronas	Con tantas perfecci- ones / qual Creonte	los lauros- les / las palmas las coronas	los ramos esmalta- dos / de este monte	la flor de sus lau- reles / da a personas	Mas lleno de Cuy- dados / se remonte	Guarnece- le à Cy- beles / sus- senbra- dos	sus coro- dos / de alfo- far ador- nados
De alfo far adorna- dos / sur- tocados	sus senbra- dos / guar- necera à Cybeles	Se remonte / mas lleno de cuydados	Da a per- sonas / la flor de sus claue- les	De este monte / los ramos esmaltados	las palmas las coro- nas / los laure- les	qual Cre- onte / con tantas perfeccio- nes	las coro- nas / en to- das oca- siones
Con todas sus acci- ones / per ficionas	sus lauros y blaso- nes / qual Faetõte	un Ape les / con- fiesan q̃ coronas	Derrama- dos / per todo el Horizonte	De palmas y laure- les / con- coronas	Que los hados / pre- gone a queste mõ- te	las sienes de clau- les / coro- nados	sus estados / con lirios es- maltados
Estan mas encalça- dos / ya los ha- dos	Pregone q̃ prostra- dos / mas conten- tos	q̃ Faeton te / con- rayos ar- genteados	q̃ Coronas / los lauros auarientos	esten del Horizon- te / des- terra- dos	De Martes y Belo- nas / los acentos	Aqueste Monte / en no- mbre de Manrique	Mil lauros y coro- nas / sacri- fique
los blaso- nes / sute taran prostrados	con canci- ones / mul tiplica- do acento- s	De Cybeles / los labios esmaltados	Delicados / de ramen por los uien- tos	De flores y claueles / coro- nados	Bien tem- plados / los dulces instrumen- tos	Mil palmas y laure- les / sacri- fique	la gloria de estos prad- os / a Ma- rique

Illum scripsi Iuuenis sub annum MDCXXIV. dum nostrum ipse Philosophicum Collegium visitaret et quia etiamnum gratissima mihi est tanti Viri memoria, ut noster aduersus illum innocescat affectus, edi in lucem curauimus, anno MDCLXII

[Sedecim modis legi potest.]

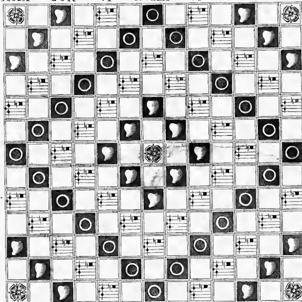

SANCTUS

Monachorum Occidentalium Pater et Dux

BENEDICTUS

Homo verè Parthenius,
speciali Benedictæ fauore fuit

ILLUSTRISSIMO D.D. EMANUELI DEL YERRO, EQUITI MILITARIS ORDINIS de Alcantara, nec non D. Sebastiano, et D. Augustino eiusdem Fratribus

Licèt ueteres Patres corui symbolo intellexerit Dæmonem, qui tentationibus cor humanū obnubilat, hoc præcipuè in S. Benedicto uerificatur, nam in Sublacensi ualle Deo uacatē sub corvinae specie aggressus Dæmon, generosissimè repulsus est. Vt huius Parthenicæ uictoriæ celebrem memoriā, Benedictaq Rosā inter spinas intactā et illibatā dilaudemus Rosā uidelicet nullo Dæmonis astu nullā uiolentiā corrosā aut dedecoratā hoc Pegma Metrametrico labore elimauim⁹, dedicauimusq Vestris Ill. Dominationib⁹, quib⁹ Benedictus cælitus benedicat

Sic optant uouentq Vrorum Illustriss. Domin.
humillimi Serui Rethores Scolæ Saxman.

Obijt Natalis Sudorius (Gallicè Noel Sueur) Cantor Excellentisimus, et Musicæ et Chori Magister, et ut ipsummet marmor lachrymas enarmonicè postularet, aut exorqueret ueris Officialis Langrensis, Vir quidem doctus et ingeniosus, hoc insculpi Epitaphium curauit.

DEO OPT. MAX.

DIES XVIII. MAII, UT NATALITIVS, SIC FATALIS FVIT ANNO M.D.LXXIII. NATALI SUDORIO, EXIMIO MUSICO, MORIB⁹ ET VITA

Hic post annorum LXXII uitæ		*completa, Nos exigua*		*superstites,*
11 11	*cantum uerum desiderans reliquit*		*quememoriam in hoc templo Faxit Deus, ut*	
Misericordiæ largitiones sentiat, et		*hostibus*		*poenas sustineat atque*
	loco Purgatorij liberatus, nostrarum precum		*earumq frequenti*	
adiutus Coelum conscendat		*Diuinas cum Angelis laudes decantaturus*		*Amen Amen. Amen*

Extat hoc Epitaphium apud aliquos Authores Gallos, at Compositorum inscitia tam male expressum, ut rescribi et recudi debuerit, ne Author laude debita careat, et Lector instructione priuetur Vt autem uideas quid singulæ Notæ Musicæ in hoc Epitaphio significent, illud rescribimus, diuerso expressis charactere uocibus, quæ notis enarmonicis designabuntur

D.O.M. *Dies 18. Maij, ut natalitius, sic et fatalis fuit anno 1573. Natali Sudorio Eximio Musico moribus et uita graui. Hic post annorum 72 uitæ spatia completa, nos exigua paula superstites, suspiriis et semisuspiriis cantum uerum desiderans, reliquit, longam-que memoriam in hoc Templo, Faxit Deus ut maximas Misericordiæ largitiones sentiat: et fusis hostibus breues, semibreues, et minimas poenas sustineat, atque balso loco Purgatorij liberatus nostrarum precum tenore, earumq frequenti repetitione adiutus, Coelum conscendat superius, Diuinas cum Angelis laudes decantaturus sine fine Amen.*

